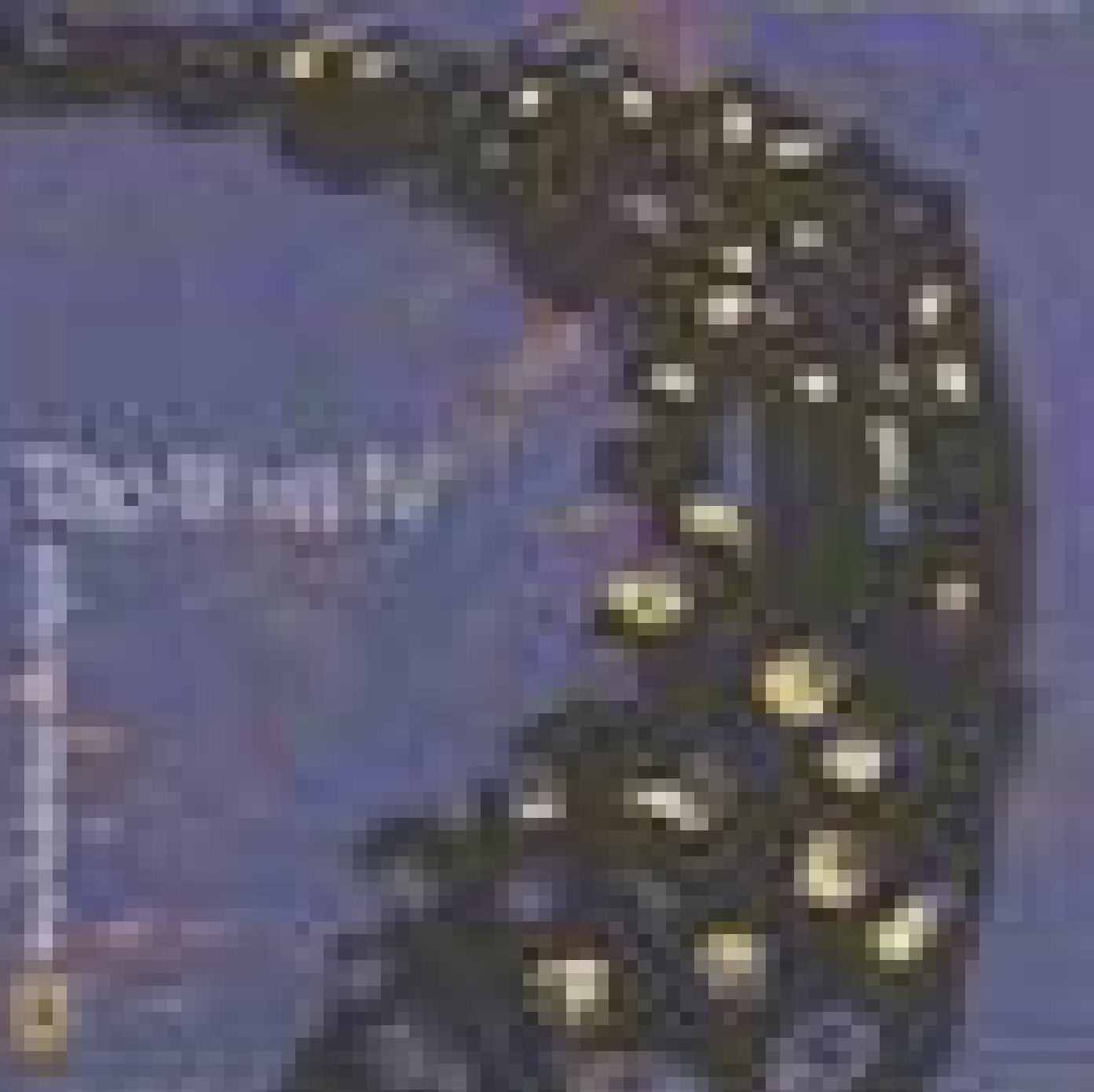

W. H. T. T. T. T.

DOING DO

Dongdō

Dòng Đồi Tập 3 và 4

Nguyễn Trung

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

Table of Contents

[Tập III:](#)
[LỖM NƯỚC](#)

[18.](#)

[19.](#)

[20.](#)

[21.](#)

[22.](#)

[23.](#)

[TẬP IV](#)

[TRIỀU DÂNG](#)

[24.](#)

[25.](#)

[26.](#)

[27.](#)

[28.](#)

[29.](#)

[30.](#)

Tập III: LỖM NƯỚC

18.

Ôn lại những năm bươn chải kinh tế căng tin trong thời bao cấp, Thắng thừa nhận mình đã được trải qua một trường học vô giá. Học ở xí nghiệp một, học ngoài đời một trăm. Còn mọi thứ đã được nhồi nhét vào đầu khi còn ngồi ở ghế nhà trường thì gần như là đồ bỏ...

Ngoài công việc cho kinh tế căng tin và kế hoạch 3 của xí nghiệp, Thắng dành đến chín phần mười thời giờ làm việc của mình cho những công việc chạy vạy và lại quả, do cơ chế xin – cho để ra. Nhờ cái nghề tay trái này, nên mọi ngõ ngách đời sống kinh tế và các mối quan hệ quyền lực của Thành phố, Thắng đều tỏ tường như trong lòng bàn tay. Sự thành thạo này giúp Thắng luôn luôn tìm được câu trả lời chuẩn xác cho câu hỏi việc gì? đến đâu? gặp ai? Tuy chẳng chức vụ vương tước gì, nhưng nhiều người ở nhiều thang bậc xã hội khác nhau phải tìm đến Thắng để nhờ vả, và phần lớn là được việc. Rồi chính sự nhờ vả và được việc này dần dà mang lại cho Thắng một thứ quyền lực đối với những người có quyền lực.

Bầu bổi cho thành công của Thắng là chịu chơi với những người cần phải chơi.

Vụ cháy trụ sở cơ quan của Vũ năm nào gây ra phản ứng gay gắt trong Thành phố. Dư luận cho rằng mười mười đây là vụ cháy để phi tang mọi bằng chứng tham nhũng, thua lỗ và tội lỗi. Chỉ cần biên bản hiện trường thêm thất một vài chi tiết kỹ thuật để luật sư có thể dựa vào đó chứng minh vụ cháy là hoả hoạn với đúng nghĩa đen của nó, mọi chuyện lại êm đẹp như không có vụ cháy xảy ra. Thắng đã làm tốt nhiệm vụ con thoi cho việc mua và bán những chi tiết bạc triệu này trong biên bản.

Vụ ông Bảy Hội đứng đầu cơ quan đầy thanh danh trong việc dạy dỗ đạo đức kỷ cương cho con người, cặp bồ không may có thai với vợ một người khác. Thắng được giao nhiệm vụ môi giới cho việc sắp đặt anh chồng mọc sừng vào một chức tước mới. Kết quả mỹ mãn, cả ba đều hỉ hả.

Nghĩ lại các “kỳ tích” đã đạt, một hôm bỗng dưng Thắng vỗ đên đét vào mông vợ:

- Hay lắm! Hay lắm!

- Điên à? Đừng có rùng mỡ!

- Hay lắm, rất hay là khác!

- Hay cái gì?

- Người ta cứ chê kinh tế thời bao cấp, đấy là chuyện của người ta. Đất nước thì xác xơ, đấy là chuyện của đất nước. Nhưng anh lại tích lũy được nhiều nhất từ kinh tế bao cấp.

- Thôi đi, mới có vài đồng bạc rủng rỉnh, vài ba thứ tiện nghi trong nhà hơn người đã tự cho mình là ông hoàng. – Kim Hồng gạt đi.

- Em nhầm. Anh giàu hơn tất cả mọi người anh biết trong cái Thành phố này.

- Bốc phét!

- Anh tìm ra cả một kho tiền!

- Này, lây bệnh bò điên của nước Anh từ bao giờ thế?

- Cái vốn ít người có hoặc không có nhiều như anh trong đời mới là gì, em có biết không?

- Là gì?

- Là quan hệ. Nghĩa là anh gõ cửa nào cũng được!

- Ghê nhỉ? Cái thứ đi hầu hạ người ta như thế có làm ra tiền không?

- Bây giờ thì chưa.

- Thế thì bao giờ?

- Còn trong giai đoạn tích lũy mà, rồi sẽ biết...

Sau lần đụng độ với kế toán trưởng và bí thư Đảng ủy, Hai Hân, thủ trưởng trực tiếp và là người đỡ đầu của Thắng, trở thành đối tượng đả kích của nhiều thế lực bên trong và bên ngoài xí nghiệp. Song nhờ hiệu quả của kinh tế căng tin và nhờ sự miễn cưỡng của Thắng trong việc lập lại trật tự của xí nghiệp, Hai Hân được yên ổn. Cái chính là kinh tế căng tin của vợ chồng Thắng vẫn đủ tài leo lái nuôi tốt cả cái cộng đồng bám vào nó, kể cả xí nghiệp Tự Lực của Hai Hân.

Cho đến nay, dù thăng trầm thế nào trong cái cơ chế không còn giá bao cấp, tháng nọ bù tháng kia, tính bình quân toàn xí nghiệp Tự Lực đại thể vẫn giữ được cho mỗi người mỗi tháng một phần thu nhập phụ từ kinh tế căng-tin tương đương với một tháng lương. Về mặt nào đó, vợ chồng Thắng còn là cái bình phong đỡ cho bao chuyện sóng gió của xí nghiệp. Bản thân Hai Hân cũng nhận thấy sự phụ thuộc của mình vào cái bình phong không thể thiếu được này, ngày càng giao cho cái bình phong ấy nhiều quyền hành. Thắng và Kim Hồng ngày càng có nhiều hoạt động kinh doanh ngoài tầm mắt của Hai Hân, bao gồm kinh doanh hợp pháp, bất hợp pháp, hoặc nửa nọ nửa kia.

Thắng và Kim Hồng càng ăn nên làm ra. Chỉ sau mấy năm, doanh số trong sổ sách kinh tế căng tin do Thắng và Kim Hồng phụ trách cao hơn doanh số của toàn bộ 3 phân xưởng in đến hàng chục lần. Số người làm trong bộ phận kinh tế căng tin – trong biên chế nhà nước hoặc theo hợp đồng, đông quá gấp đôi số người trong 3 phân xưởng in, số đảng viên ở đây cũng đông hơn.

Nhờ tìm được mối manh, lại vừa có lực, vừa có thế quốc doanh, Thắng dựng lên Trung tâm xúc tiến đầu tư và thương mại Bình Tiến, một sự kiện kinh tế mới mẻ của Thành phố, một thành quả không thể bác bỏ nói lên sự khôn ngoan của Thắng. Cũng có thể xuất phát từ gợi ý của một cánh tay phải nào đó...

Những lô đất đai, nhà xưởng của xí nghiệp và của nhiều cơ quan khác bỏ hoang trước đây, nay bỗng dung biến thành những kho vàng. Những tài sản này, phần thì được góp vào những liên doanh mới – trong nước hoặc nước ngoài, làm khách sạn, làm siêu thị, trung tâm khiêu vũ..., phần thì trở thành vốn góp vào đầu tư trực tiếp của nước ngoài để sản xuất giấy ăn, đồ nhựa, đồ sứ vệ sinh... Thắng thốt lên với vợ: “Không tưởng tượng nổi những thứ đồ bỏ này chỉ qua đêm đã biến thành núi vàng!”.

Từ khi Trung tâm ra đời, kinh tế căng tin vẫn được Thắng chăm sóc ngó ngàng. Vì đây là các chân rất không thể thiếu được của Trung tâm. Song gần đây Thắng hầu như giao hết loại việc này cho vợ mình phụ trách để bản thân rảnh tay lo việc lớn... Nối liền những đơn vị kinh tế mới ra đời vừa nêu trên của Trung tâm với kinh tế căng tin là một số tụ điểm karaoke. Những tụ điểm này tạo thành những đường dây liên hệ vô hình nhưng linh hoạt. Thắng có một nhóm thân cận riêng lo sự an toàn cho những tụ điểm này. Trung tâm còn làm môi giới cho nhiều xí nghiệp trong Thành phố với giới đầu tư nước ngoài. Trung tâm đã với tay sang kinh doanh địa ốc, ngay trong Thành phố và mấy tỉnh lân cận – nhất là Đồng Nai và Bình Dương..., đang tìm địa điểm để mở trụ sở cho cơ quan đại diện Trung tâm ở Hà Nội, Đà Nẵng...

Về nhiều phương diện, Trung tâm còn hoạt động như một đơn vị hậu cần cho cơ quan của Thành phố, là Mạnh Thường Quân cho nhiều việc và nhiều hoạt động... Nội thất của một anh cần được tân trang, đã có Trung tâm hào hiệp... Văn phòng tiếp tân của cơ quan tiêu biểu cần được trang bị lại, Trung tâm xắn tay vào. Cái xe của chị Bảy tềng tềng quá, chuyện nhỏ, để Trung tâm lo. Chú Tư cần ít ngoại tệ cho con đi Đài Loan chữa bệnh, ôi xin đừng nghĩ ngợi, chữa bệnh cũng như cứu hỏa! Toàn là những nơi thân quen cả! Những việc vặt ấy xong loáng, vui vẻ, chu đáo...

Giới đầu tư nước ngoài đến Thành phố làm ăn bảo nhau: Muốn công việc nhanh chóng, ngoài các thủ tục chính thức ra phải tìm đường đi qua Trung tâm! Tuyển cò và một số người thánh mũi khác trở thành khách ra vào thường xuyên của Trung tâm. Sau một số chuyến đi nước ngoài, bản thân Thắng cũng khôn ngoan hẳn lên, đúng với nghĩa đi một ngày đàng, học một sàng khôn - kể từ ăn mặc, đến cách nói năng... Thắng sắm hai máy điện thoại cầm tay, một

cho mình và một cho lái xe, đặt một máy điện thoại cố định có người làm bộ lọc kiêm đầu mối cho sự liên hệ giữa các đường dây quan hệ khác nhau. Công nghệ mạng của Thắng tỏ ra rất hữu hiệu.

Nhờ “chiêu hiền đãi sỹ”, Thắng tìm được một đối tác là một người đẹp, Thắng vừa thích, vừa thèm, vừa phục, vừa sợ và cũng thấy chính mình chết mê chết mệt nữa: Cù Lê Phán Lâm Thụy Bạch Liên, về danh nghĩa chính thức là thành viên Ban quản trị của Trung tâm, phụ trách công tác đối ngoại.

Thắng chịu không làm sao biết được đích xác là mình đã chài được Bạch Liên hay là mình bị Bạch Liên tóm gọn. Trong đầu Thắng, đây hình như là chuyện duy nhất bất phân thắng bại.

Nàng sồn sồn và đã ly hôn lần thứ hai, không kể những cuộc chia tay khác, hơn Thắng 2 tuổi, nhưng cao ráo và đẹp một cách khiêu khích. Bạch Liên đi đến đâu, đánh thức những con mắt háu đói đến đấy.

Trong Trung tâm, một ông nói: Chỉ cần nhìn một cái vào Bạch Liên cũng đủ thấy mình rạo rực!

Một ông khác tóc đã bạc trắng, xuýt xoa: Đúng là sắc bất ba đào dị nịch nhân!(*).[(*) Đại ý: Sắc đẹp không nổi sóng mà làm chìm người!]

Một ông khác tếu hơn: Mông Bạch Liên, vú Bạch Liên chạm vào đâu thì vàng đỏ vàng trắng mọc lên tại đấy!..

Bạch Liên có đôi mắt lá răm rất đẹp, ít nhiều bí hiểm. Lúc thì là cái nhìn rất đa tình, mời chào, quyến rũ. Lúc dịu hiền, dễ thương một cách kỳ lạ. Cũng có lúc đôi mắt này nhìn vào người nào thì hình như người đó nếu không thành ngơ ngẩn vì bị hớp hồn thì tâm can cũng bị thôi miên siêu lạc. Cũng có lúc là cái nhìn xé ngược đầy sát khí.

Bạch Liên thạo tiếng Anh, tiếng Hoa và thạo đời, đã một thời nghiện nặng thuốc lá Camel.

Trong tình tự lần đầu tiên với Thắng, Bạch Liên tỉ tê:

- Nếu trời cho anh một điều ước, và chỉ một thôi, anh sẽ ước gì?
- Một mình anh độc chiếm em. Một mình và mãi mãi!
- Nếu thế lúc này anh được em chọn làm tình quân thủ trưởng.
- Độc chiếm mà chỉ lên đến chức tình quân thủ trưởng thôi à? – Thắng hỏi lại.
- Là tình quân đầu bảng thế mà chưa đủ à?
- Anh sẽ giữ được chức đầu bảng trong bao lâu?
- Anh phải tự hỏi mình câu này mới đúng chứ!
- Người đứng đầu bảng được vinh quang gì?
- Được em sẵn sàng nhảy vào lửa vì tình... – giọng nàng nghiêm trang như tuyên thệ.
- Xưa nay mới chỉ nghe nói quân tử nhất ngôn.
- Nếu vậy thì trên đời này lần đầu tiên sẽ có một trang nữ nhi quân tử như thế là Bạch Liên.
- !!!
- Không tin hả?
- Nói thật đi, anh chinh phục được em, hay là em tóm được anh?
- Cả đời anh đã vào rừng đi săn lần nào chưa?
- Chưa.
- Thế thì anh không thể hiểu niềm đam mê của thợ săn. Lần này em đã săn được người đầu bảng.
- Ôi, em bộc bạch tâm sự với anh như vậy à?
- Chí hướng không bao giờ yên nghỉ của người thợ săn mà! Không tách được Trung tâm ra khỏi nhà in thì sớm muộn anh mất cả Trung tâm và mất cả Bạch Liên đấy, Thắng ạ!

- Tham vọng của em hay là tối hậu thư đối với anh?

- Bạch Liên là cả hai thứ đó cộng lại còn thiếu!

- Ôi còn hơn cả bạch xà tinh!

- Nếu không hiểu được niềm đam mê này thì anh sẽ chỉ là con mồi thảm hại đấy – Bạch Liên cười khanh khách, tay bóp bóp trên vai trên cổ Thắng, rồi ôm cả thân thể trần trụi của Thắng ghì chặt vào thân thể trần trụi của mình.

Nằm gọn trong vòng tay của Bạch Liên, Thắng cảm nhận một niềm khoái lạc không sao tả nổi, song vẫn thấy loáng qua một cảm giác như một luồng điện lạnh, rất sâu, thoáng đi rất nhanh... Bất giác Thắng liên tưởng đến hình ảnh mình là một con chuột nhỏ đang bị con rắn nuốt chửng.

Bạch Liên không bao giờ đá động với Thắng về tiền về lương, hoặc lợi dụng chuyện tiền nong. Trong những áp-phe chung, Thắng muốn đưa Bạch Liên bao nhiêu thì đưa. Song đấy là những món tiền người tình đưa cho người tình, được đưa bằng sự hào hiệp của người tình. Đôi lần Bạch Liên còn trả bớt lại, có thể vì chưa cần đến, hoặc cũng muốn cho Thắng thấy mình không phải là người nhỏ nhen. Thắng phải thừa nhận Bạch Liên tiêu sang nhưng không xa hoa ngông cuồng, có nhiều cách ứng xử khiến sự thô lỗ của Thắng bị khuất phục. Thắng thú nhận trong lòng: Tiền bây giờ mình không thiếu, lực cũng ngày càng nhiều rồi, nhưng phải có Bạch Liên mình mới biết làm sang và mới hiểu thế nào là sang trong đời! Từ chọn màu cra-vát đến cách ứng xử, lựa chọn tình thế... Chính Bạch Liên làm sang cho mình. Đi đâu, gặp gỡ ai, có Bạch Liên kề bên cạnh, cái thế của mình lên hẳn. Cách ăn nói thông minh thì Bạch Liên vô địch, nhất là khi giao tiếp với người nước ngoài...

...Nhưng nàng đích thực ham mê cái gì? Ta và nàng, ai là chủ, ai là nô lệ? - Lúc rồi rỗi, chỉ cần ngồi một mình trong phòng làm việc, đầu óc Thắng lại vật lộn với câu hỏi này. Thắng còn đủ tỉnh táo để hiểu rằng giữa cho và lấy, giữa chiếm hữu và bị chiếm hữu nhiều khi là một sự pha trộn nhằm lẫn chết người.

...Ta có đam mê nàng không? – Tại sao ta luôn luôn bị khiêu khích, luôn luôn được kích thích.

...Ta có sai khiến được nàng không? – Rõ ràng ta luôn luôn được toại nguyện, mọi việc ta giao đều như ý.

...Hiển nhiên ta có quyền lực đối với nàng chứ?

...Còn điều gì đáng nghi ngờ? – Nhưng hình như lúc nào nàng cũng hướng được ta đi theo ý định của nàng!

...Nhưng nàng đã tuyên thệ. Chẳng phải là lời tuyên thệ của thợ săn đối với con mồi hay sao? Chẳng phải nàng đã mấy lần cười vào mũi ta về sự ngốc nghếch của con mồi!

Trong làm ăn, giữa Thắng và Bạch Liên có một cam kết bằng một lời thề độc: Cùng nhau vì việc chung, nhưng không ai được can thiệp vào việc riêng của nhau, ai làm trái thì trời tru đất diệt! Thắng cảm thấy không phải lo lắng gì về thoả thuận này, vì Thắng tự tin, vì Bạch Liên tỏ ra không phải là con người lèm nhèm.

Thề độc thì như thế đấy, nhưng chung và riêng giữa cặp tình nhân già nhân ngãi non vợ chồng này vẫn cứ lũng củng với nhau, trước hết bởi lẽ: một bên vì cái tính ghen, một bên vì ham mê sự chinh phục...

Điều Thắng không ngờ tới là vừa mới chạm vào đỉnh cao của tiền tài và quyền lực, thì đã vấp ngay những câu hỏi chết người như vậy.

Trong không khí ăn nên làm ra của xí nghiệp, chủ yếu là nhờ vào bộ phận kinh tế căng tin, Hai Hân bỗng rơi vào một tình thế khó xử: Giữ nguyên trạng, nghĩa là coi Trung tâm tiếp tục là một bộ phận của xí nghiệp, vừa không hợp lý về cấu trúc kinh tế một xí nghiệp, vừa có nguy cơ bị đệ tử Đoàn Danh Thắng loại khỏi vòng chiến, vì như thế xí nghiệp sớm muộn sẽ chỉ còn là cái đuôi của Trung tâm. Nếu tách Trung tâm ra, xí nghiệp sẽ gặp muôn vàn khó khăn trong cơ chế thị trường, vì toàn bộ thiết bị quá lạc hậu, lại chưa đủ sức đứng ngoài cơ chế bao cấp!.. Đã thế bỗng dựng lại rộ lên trong xí nghiệp những câu chuyện năm nào năm nào.

- Giám đốc Hai Hân của chúng ta có thể đi làm chuyên gia cho Hàn Quốc được đấy!
- Nói dóc, ông tài cán chi vậy?
- Giám đốc liên doanh Hàn Quốc mới chỉ dám tạt tai công nhân mình. Tài của ông Hai còn có thể đâm công nhân mình gãy răng!
- Hai Hân vương chuyện đại sự rồi.
- Chuyện gì vậy?
- Khai báo không thành khẩn việc xin đầu thú khi bị cảnh sát Sài Gòn bắt.
- Gần 30 năm rồi còn gì?
- Đầu thú mà không khai báo thành khẩn thì có đến chết vẫn chưa sạch tội.
- Sao bây giờ mới bới ra?
- Hay là sắp tới lại đại hội Đảng bộ rồi nhỉ?
- Ông Chín đã có ý kiến...
- ...

Khi có tùm năm tùm ba trong xí nghiệp, hay tại quán nước trên vỉa hè ở ngay cổng xí nghiệp, trong những căng tin., những lời đồn đại kiểu như thế gần như là câu chuyện đầu lưỡi.

Mọi người truyền miệng cho nhau như một tin mật hệ trọng. Không cánh, nhưng những lời đồn râm ran này bay nhanh, bay xa, đi khắp nơi... Không ai biết từ đâu phát ra, nhưng ai cũng biết nó là thông tin có trọng lượng, mang đầy đủ các tính chất định tính, định hướng, thăm dò, khuếch nhiễu... Những lời đồn như thế đến cả tai Hai Hân.

Chuyến này có lẽ mình rơi thật?

Hai Hân thừa nhận tính cách anh Hai của mình hoàn toàn không đủ sức bảo vệ mình trước những lời đồn đại như vậy. Nhiều lúc Hai Hân ngồi thừ một mình, không làm gì mà mồ hôi vẫn lăn chã. Vợ Hai Hân phải mấy lần giục chồng đi gặp bác sĩ cũ. Gần đây, mỗi tuần Hai Hân phải nghỉ 2 buổi để đi truyền đạm, nhưng thể lực vẫn tiếp tục sa sút. Bệnh cũ hình như tái phát?... Để bốc hỏa có thể mất mạng!.. Lời thầy lang năm nào. Đã thế từ mấy năm nay áp lực đòi tách Trung tâm xúc tiến thương mại và đầu tư Bình Tiên ra khỏi Liên hiệp xí nghiệp in Tự Lực ngày càng lớn. Áp lực này khi thì từ ngoài thành phố dội vào, khi thì nổ ra trong những cuộc cãi vã giữa Trung tâm và nhà in ngay trước mũi Hai Hân...

Một hôm:

- Chỗ tôi với bố cậu, cậu biết rồi. Tôi cũng là người đưa cậu về đây. Tình hình như vậy cậu tính sao? – Hai Hân bàn phương án cứu chữa với Thắng.
- Em bao giờ cũng là đệ tử trung thành của anh Hai mà.
- Cậu Thắng! Tôi biết, cậu là cái bình phong đặc lực. Nhưng cũng đã đến lúc anh đi đàng anh, cậu đi đàng cậu. Đàn ông cả, nói toạc ra thế cho dễ bàn.
- Đúng. Em rất thích cái tính chém thẳng của anh, không đâm trộm.
- Nịnh tôi để lúc khác.
- Anh có đồng ý với em phương án tối ưu nhất đối với anh là làm cho ngon chức giám đốc xí nghiệp hiện nay không?
- Đồng ý. Thế là cậu nói thật. Tôi biết buộc mãi Trung tâm vào xí nghiệp là không ổn.
- Chẳng những không ổn mà anh còn có thể mất luôn cả chức giám đốc xí nghiệp.
- Vẫn có kẻ dám bốc mình đi hả? – Hai Hân nghiêng hai hàm răng vào nhau để tránh câu chữ bậy.

- Quá dễ. Đã có dăm ba ứng cử viên chức giám đốc thay thế cho cả anh và em cộng lại rồi! Bước một là nắm Trung tâm, mà như thế anh sẽ không tài nào cản được. Bước hai là sáp nhập ngược 3 xí nghiệp in vào Trung tâm. Bước ba là giải thể liên hiệp xí nghiệp in để chuyển mục đích sản xuất kinh doanh. Địa điểm của xí nghiệp đang được chọn để đưa vào liên doanh với

Singapore xây dựng khách sạn 5 sao đấy. Anh và mọi người trong xí nghiệp sẽ cho hưởng chế độ 176(*)! [(1) Một quyết định của Chính phủ về chế độ nghỉ hưu trước tuổi đối với những người không được gọi lại trong biên chế.]

- Thảo nào đã thấy người của ông Chín đến thăm dò...

- Họ thăm dò cái gì hả anh? – Thắng cố giấu sự hoan hỉ của mình.

- Họ bảo làm bằng điều tra biên chế của xí nghiệp. Nói đi, cậu tính sao?

- Em tính, bình tình này tham gia lãnh đạo công nghiệp Thành phố rõ ràng là không đến lượt anh rồi. Đứng một mình, anh vừa không yên thân vừa không bơi nổi trong cơ chế thị trường. Thượng sách là chúng ta đi bước trước, không để cho họ kịp nhắc cả anh lẫn em đi nơi khác.

- Bằng cách nào?

- Anh chấp thuận phương án để Đài Loan vào liên doanh nâng cấp xí nghiệp chúng ta thành một nhà in hiện đại đi. Em đã dẫn họ đi đi lại lại chỗ anh gần một năm nay rồi. Anh nhùng nhằng mãi thì xôi hỏng bỏng không mất thôi!

- Thế còn Trung tâm của cậu?

- Anh cứ giao hẳn cho em, mặc em xoay xở.

- Có trụ được không? – Hai Hân thăm dò.

- Trụ tốt! Anh đừng lo bò trắng răng!

- Cậu thật quá xạo. Bây giờ mới thú nhận hả?

- Anh đã biết rõ thế thì càng nên tách em sớm đi.

- Nếu không tách sớm thì sao?

- Em nói rồi, thì cả hai chúng ta sớm được ngồi chơi xơi nước.

- Cậu mặc cả một cách trơ tráo. – Hai Hân thừa nhận.

- Chỉ những người không bao giờ đâm trộm như anh mới nói toạc ra như thế. - Thắng vừa nói vừa cười một cách ranh ma và đầy ý nghĩa.

- Đến bao giờ thì cậu nói trắng ra cậu là kẻ chủ mưu, hả đồ phản phúc?

- Không nên bi kịch hoá câu chuyện như thế anh Hai. Tách em ra đi anh! Anh sống khoẻ, em sống khoẻ! Tách ra, nhập vào, nhập vào, tách ra... đấy là sự vận động tự nhiên của các doanh nghiệp.

- Ai dạy cậu những điều này?

- Bạch Liên dịch cho em nghe những bài báo nói như vậy. Trung Quốc đã thử làm thế trước đây mấy năm rồi.

- Tôi vẫn ngoan cố thì sao? – tay Hai Hân muốn đâm vào mặt Thắng, nhưng cố bắt mình ngồi yên.

- Xin tui anh! Anh không thấy người ta đang moi lại chuyện khai báo trong lý lịch của anh à?

- Thắng! Ai cho phép cậu nói chuyện này với tôi?!

- Anh không muốn nghe thì thôi vậy. Em xin phép. – Thắng chủ động đứng dậy kéo ghế bỏ ra về, thậm chí không thèm bắt tay Hai Hân.

Hai Hân thật sự bất ngờ và cảm thấy bế tắc. Bản thân sự việc đã bế tắc, thái độ làm già đến mức đếu cẳng của Thắng còn cảnh báo Hai Hân câu chuyện đã quá chín muồi. Hai Hân đủ từng trải để hiểu như vậy. Không còn nữa một Đoàn Danh Thắng trợ lý giám đốc gọi dạ bảo vâng!..

Đấy không phải chỉ là sự biến đổi của riêng con người Thắng. Hai Hân thừa hiểu có cho ăn kẹo cũng không bao giờ Thắng dám tự đứng lên mặt như vậy nếu như Thắng biết là vận mệnh nó còn nằm trong tay mình...

...Nghĩa là thái độ của Thắng cho mình thấy câu chuyện không thể đảo ngược được nữa rồi? Mình không thể làm được!

Một tuần lễ sau, Hai Hân phải chủ động đi tìm Thắng...

Sau bốn tuần lễ chạy ngược chạy xuôi, giám đốc Hà Văn Hân trình lên lãnh đạo Thành phố đề án liên doanh với công ty Hải Phong của Đài Loan: cải tạo xí nghiệp in Tự Lực thành một nhà in hiện đại trong khu vực Đông Nam Á. Đề án được đính kèm một mảnh giấy bằng cái lá đa, ghi mấy chữ bút phê đầy quyền lực: Cần xem xét xúc tiến nhanh đề án này để tăng cường cho mặt trận văn hoá tư tưởng... – ký tắt: CT.

Hai tháng sau, liên doanh được cấp giấy phép.

Câu chuyện bốn tuần lễ và hai tháng vừa kể trên thai nghén từ mấy năm và trải qua nhiều thời kỳ căng thẳng như thế.

Quên đi thì thôi, nhưng cứ nghĩ đến thì Thắng lại chịu chết không làm sao tách bạch ra được: mình kêu được Bạch Liên hay là bị Bạch Liên tóm gọn? Câu chuyện tách Trung tâm ra khỏi nhà in dấy lên từ đây.

Thực ra ý đồ của Bạch Liên tách Trung tâm khỏi xí nghiệp in vượt ra ngoài tầm thông minh của Thắng và quá táo bạo. Nhưng khi được Bạch Liên giảng giải, ngay lập tức ý đồ này trở thành tham vọng của Thắng, và Thắng càng không thể thiếu Bạch Liên.

- Đủ lông đủ cánh rồi, núp mãi dưới bóng Hai Hân và nuôi báo cô mấy cái máy in tòng tọc làm gì?

- Nhưng làm cách nào bây giờ?

- Cắt đứt khỏi quá khứ là xong!

- Nghĩa là cắt đứt cả mọi mối quan hệ ân nghĩa cru mang?

- Hỏi như thế thì không thể thoát khỏi số kiếp con mồi!

- ???

Những đêm tình tự giữa Thắng và Bạch Liên sản sinh ra đứa con tinh thần như thế.

Chính Bạch Liên đi ngược về xuôi, đi Đài Bắc mấy lần để môi giới cho dự án liên doanh giữa xí nghiệp in Tự Lực với giới đầu tư Đài Loan. Nhưng câu chuyện còn lằng nhằng mãi. Đến khi Thắng thuyết phục được Hai Hân chấp thuận dự án, thì mặt bằng của nhà in và của phần lớn các đơn vị thuộc Trung Tâm đã được trên đưa vào quy hoạch liên doanh với Singapore để xây dựng khách sạn 5 sao. Cả Hai Hân và Thắng đứng trước nguy cơ ra rìa!

- ... Du lịch là công nghiệp mũi nhọn. Khách sạn 5 sao là ưu tiên số một! Anh không đọc nghị quyết của Thành phố à? - Người đối tác cười vào mũi Thắng...

- ... Quy hoạch duyệt rồi, không còn gì để bàn. Anh về đi, mặc dù tôi biết anh hết lòng với Trung tâm... - Chủ nhà vừa đứng dậy bắt tay, vừa chủ động mở cửa cho Thắng...

Xông vào chỗ nào Thắng cũng nhận được những ý kiến lúc thì quyết liệt, lúc thì lịch sự như vậy.

Thắng xông tiếp vào một số Ban, Sở khác của Thành phố, kêu được người này người khác đi nhậu nhẹt, tươi mát. Phong bì dày mỏng đưa ra thun thút, hứa hẹn có nhiều... Nhưng lời nói gió bay. Mong manh vẫn hoàn mong manh.

... Chẳng lẽ trong trường hợp này cái lý thuyết quan hệ mình phát minh ra hay như thế mà lại không có tác dụng? Hay là mình đã mắc phải bệnh bò điên như Kim Hồng nói? Hay là quan hệ chưa đủ tầm?..

Càng chạy ngược chạy xuôi, Thắng càng mất tự tin...

Chờ đợi và những lời đàm tiếu hư hư thực thực tra tấn Hai Hân đến cực điểm về mặt tinh thần, bệnh cũ của Hai Hân đột nhiên tái phát nặng. Mặc dù Hai Hân vẫn còn làm chủ được mình, song trạng thái thù người ra như bị bệnh tâm thần có chiều hướng xảy ra mau hơn, mồ hôi vã ra nhiều hơn. Có lúc Hai Hân thấy Võ Tắc Thiên hiện lên trước mặt mình, Hai Hân chạy trốn đến đứt hơi, nhưng hai cánh tay trần trụi với những móng tay dài đỏ chót như những chiếc vuốt ghê sợ của mụ ta cứ vươn theo mãi... Lúc tỉnh táo, Hai Hân ý niệm sâu sắc hơn vị thế chơi vui của mình. Bây giờ đến lượt Hai Hân chứ không phải Bạch Liên ngày đêm thúc giục

Thắng phải xúc tiến nhanh đề án. Có lúc Hai Hân tự dưng vô cớ nổi cáu đùng đùng với Thắng.

Thắng lâm vào thế bí.

Bạch Liên hiểu thời cơ đã đến. Từ lâu Bạch Liên vẫn tìm cách mon men đến giới quyền lực. Nhưng lần này không phải đi tay không, vì có cả một Trung tâm bề thế của quốc doanh đứng đằng sau, có như vậy mới danh chính ngôn thuận. Lúc còn đi làm nghề phiên dịch, Bạch Liên đã được nghe danh ông Chín Tạ, một đôi lần được tận mắt nhìn thấy ông từ xa xa...

...Đây là nơi đáng tới! Nhân thế cũng thử sức mình và xem bụng dạ tình quân thù trưởng muốn độc chiếm mình đến mức nào? Công đôi ba việc!..

Bạch Liên tính toán, mãi cho đến lúc:

- Thắng, đứng sang một bên đi! Để Bạch Liên xung trận hộ cho, được không? Thời gian không còn nhiều nữa – cô nàng đề xuất.

- Xung trận đánh ai?

- Đến nước này phải đánh giáp lá cà! Có dám không?

- Nhưng đánh ai mới được chứ?

- Mục tiêu là Chín Tạ. Trong Thành phố này chỉ có Chín Tạ mới xoay ngược được trời đất. Có dám không?

Chần chừ một lúc Thắng nói:

- Dám!.. Nhưng có nổi không?

Nói xong Thắng bất giác buông Bạch Liên ra, quay mặt đi rất nhanh, mặc dù không cắt nghĩa được cho chính mình tại sao. Thắng liền đổi ý kiến:

- Không được đâu. Mụ Chín bà ghê lắm, đụng vào là chết tươi. Lệnh ông không bằng công bà.

- Sao, anh cung phụng đủ mọi thứ cho nhà này mà cũng sợ bà ta hơn cạp à?

- Sợ lắm. Đành là tử lạnh nhà ông Chín hồng cũng đến anh. Trang trí lại nội thất cũng đến anh. Máy lạnh mới, sinh nhật cháu họ bà Chín, thay xe ô tô.., nhất nhất mọi việc do anh cung phụng. Thậm chí đi lễ đi bái các chùa trong Nam ngoài Bắc lại cũng do anh lo từ A đến Z.

- Thế mà vẫn còn sợ?

- Vẫn là tình cảm giữa quan phụ mẫu và thảo dân như trong các phim Bao Công thôi!

- Quá xoàng!

- Đôi lần có ý định rủ ông Chín đi tươi mát một chút để tươi mát tình thầy trò, gọi đến cơ quan thì không tiện, nhưng cứ cầm đến điện thoại ở nhà là bà Chín nhắc máy. Có lần ông Chín đã cầm máy lên rồi mà bà ta vẫn giằng lấy, còn mắng lại anh: Từ nay hễ gọi cho anh Chín phải xin gặp chị trước, chú không được tự tiện làm phiền anh ấy! Nhắc điện thoại lên, bà ta không cần biết ai ở đầu dây, nhưng hễ là nghe tiếng nữ thì cơn tam bành nổi lên ngay, dù là điện thoại gọi vì công việc đi nữa!

Bạch Liên cười phá lên:

- Ôi Hoạn Thư ngày nay máu hơn Hoạn Thư ngày xưa! Sao không dùng điện thoại di động?

- Ý vào thế chồng, bà ta gần như muốn gì được nấy. Con trai bà ấy thi đại học trượt mà vẫn đỗ. Một cú điện thoại của bà ta cho Sở Địa chính, loanh quanh vài năm nó đã leo lên chức phó phòng kỹ thuật ở đấy, chỗ béo bở nhất nhì trong Sở.

- Càng tốt!

Thắng chớp mắt liên tục, không hiểu Bạch Liên nói gì.

- Không hiểu à?

- Không.

- Ghen, như thế chứng tỏ ông Chín rất háu gái, biết đâu ông Chín chẳng bỏ bịch hàng chuỗi rồi. Tham, cho thấy bà Chín rất dễ tiếp cận! Dứt khoát đánh giáp lá cà được! Ủy bà Chín lớn, đánh được là thắng đậm. Thế mà không nhìn ra hả? – Bạch Liên cả quyết.

- Nói gì mà dễ sợ!.. Thôi tuy!

Bạch Liên nói sơ sơ ý định của mình, mọi chuyện khác sẽ tùy cơ ứng biến. Thắng đồng tình.

...Đã trót đâm lao thì phải theo lao!

Ngay chiều hôm ấy, quần áo sang trọng sát người, mùi nước hoa Lancôme quyến rũ, nhét một nắm đô-la vào cái ví đầm, Bạch Liên nháy mắt làm duyên với Thắng một cái rồi bảo lái xe đưa đi... Xe mới quay mũi, Bạch Liên đã cười khẩy...

...Hay lắm, muốn độc chiếm mình, nhưng lại sẵn sàng hy sinh mình, chịu để mình ra trận! Tâm địa con người này thế là rõ... Mình dám nói thẳng lúc này hẳn ở vị trí đầu bảng. Là đàn ông, thế mà hẳn lại không có gan thẳng thắn như mình... – Bạch Liên hầu như dành trọn vẹn thời giờ ngồi trên xe đánh giá kẻ tình quân thủ trưởng của mình về mọi mặt, việc đi gặp Chín Tạ chỉ coi là chuyện vặt.

Như con én đưa thoi ngày xuân, đi đi về về, cuối cùng Bạch Liên mang về cho Thắng mảnh giấy bằng cái lá đa như đã nói ở trên, có sức nặng nghìn cân...

- Làm sao em giành được chiến công này? – Thắng mừng rỡ ôm xiết Bạch Liên.

- Đánh giáp lá cà và có các ông Oa-sinh-ton(*) [(*) Các tờ giấy bạc 100 USD] dọn đường mà! Thắng lợi kếp!

- Kếp là thế nào?

- Chị thì nhận là chị kết nghĩa, anh thì dẫn đến hẹn lại lên!

- Làm sao đánh thắng được?

- Đã tuyên thệ nhảy vào lửa vì tình mà!

- Bái phục! Khi anh xòe cái mảnh giấy có mấy chữ bút phê, ngay bọn Đài Loan mắt cũng sáng lên.

- Đã đánh là phải thắng. Biết là không thắng thì đừng đánh. Kinh nghiệm thợ săn đấy.

- Nhưng cái lão Chín này lúc nào cũng nghiêm nghị mặt sắt đen sì, miệng nói ra toàn lời gang thép, kinh bỏ mẹ...

- Thế mà gang thép chảy thành nước hết, hồn xiêu phách lạc lên Thiên thai. Cả Hoạn Thư cũng mời Bạch Liên làm cố vấn để giải quyết nỗi phiền của đàn bà đã quá mất tuổi hờn xuân!

Bạch Liên không kể việc Chín bà nhờ Bạch Liên trực tiếp đi gặp hoa tiêu tin cậy, để nhờ dẫn đường cho một tàu chở hàng lậu đã phải chờ gần một tuần nay tại phao số không. Chín bà dặn đi dặn lại Bạch Liên phải giấu kín chuyện này với mọi người, kể cả với Chín ông. Một cuộc săn lớn...

... Cái danh tính uỷ viên Hội đồng quản trị Trung tâm Bình Tiến, quốc doanh hẩn hoi, có tiền cũng không mua được! Cuộc săn trên núi cao rừng sâu càng mạo hiểm, ta càng phải được bảo hiểm và trang bị hoàn thiện... Bạch Liên chủ định phải giữ Thắng làm bàn đạp, làm lá chắn lâu dài.

- Đang nói chuyện sao lại bỏ lửng? Em đang nghĩ cách làm cái trò mông má lại cho bà Chín chứ gì? – Thắng hỏi.

- Anh bảo Bạch Liên nghĩ gì?

- Bảo em đừng khuyên Chín bà cái trò độn mông độn vú! Từ khi chạm vào mấy cái vú bơm đầy cao su nhân tạo(*) [(*) Đây có thể là chất silicone, nhưng Thắng không biết nên gọi bừa là cao su nhân tạo.] , đến bây giờ anh vẫn còn cảm giác ghê sợ, tay cứ như là phải bồng.

- Kiến thức và kinh nghiệm sống của anh không vượt quá sự hiểu biết của mấy con điểm nhà quê.

- Nghĩa là anh còn phải khám phá nhiều nữa?

- Còn phải học nhiều chừng a! Chung quy vợ chồng lão Chín cũng chỉ là hai con mồi thảm hại... Lão ta đổi giọng nhanh lắm, từ mô phạm chú chú cháu cháu sang ngay anh anh em em. Cứ xoắn tít lấy Bạch Liên, còn hơn cả quạ thấy gà con nhé!

- Tài của em thì anh biết rồi! – Thắng thấy mình đang nổi máu ghen.

- Con dê già biết nói hẹn đi hẹn lại tái ngộ sớm. Còn Hoạn Thư thì đang lâm vào thế bí, khẩn khoản nhờ Bạch Liên tìm cách không để con dê già đi ăn cỏ đồng khác. Bạch Liên bây giờ có thể gọi điện thoại cho Chín ông lúc nào cũng được, đến chơi với Chín bà giờ nào cũng được. Sợ chưa?..

- Thôi thôi. Đừng kể nữa!.. – Thắng nhăn mặt, cổ nuốt cục tức nghẹn ứ trong họng.

Dáng điệu của Thắng làm cho Bạch Liên cười ngặt nghẹo, có lúc rú lên lạnh lạnh, Thắng nghe vừa khó hiểu, vừa thoáng ghê sợ.

- Có cái gì mà cười như nắc nẻ thế?

- Anh vừa nói thôi thôi đừng kể nữa mà!.. – Bạch Liên ôm lấy Thắng, nhưng trong đầu nghĩ đến “bồ” mới, người có thực quyền nhất nhì ngành hải quan, được mệnh danh là con hổ xám, do chín Bà trực tiếp giới thiệu. Niềm vui nhân ba...

Bạch Liên buột mồm:

- Đi sẵn như thế mới gọi là đi sẵn!

- Em đang nói cái gì thế? – Thắng hỏi

- Thắng lợi đơn, thắng lợi kép, như thế mới là đi sẵn!

- Bái phục! Bái phục! Không thể ngờ cùng một lúc em tóm gọn được cả Chín ông và Chín bà!

- Còn hơn thế!

- ???

Trong khi đó nguồn thông tin riêng cho Thắng biết cánh Singapore vẫn chưa làm xong đề án khách sạn 5 sao. Cái may không thể ngờ được đối với Thắng là khách sạn ở trên hướng bay, lại được thiết kế cao quá, đang phải sửa lại thiết kế cho phù hợp với quy định của Ban chỉ huy quân sự Thành phố.

Sau trận đánh giáp lá cà của Bạch Liên, Thắng vỡ lẽ: Hoá ra lý thuyết quan hệ dù có hay đến mấy cũng phải có người tài thì mới thực hiện thành công được.

...Mình gặp Bạch Liên cứ như điều gặp gió!..

Từ đấy trở đi Thắng được mời đến nhà ông Chín nhiều lần để bàn công việc, thực ra là để được sai bảo, để ông Chín có dịp gần Bạch Liên... Tự nhiên vị thế của Thắng trong làng nghề ở Thành phố cũng thay đổi hẳn.

Một lần ông Chín trực tiếp cầm điện thoại nhấc sang: ... Nếu Thắng bận thì cứ Bạch Liên đi thay cũng được!..

Lời nhắn trực tiếp ấy làm cho cái mặt của Thắng đang nguyên lành trở nên méo mó. Bạch Liên giải toả nỗi lo của Thắng:

- Đừng nhìn Liên với bộ mặt đura đám của anh nữa. Cười lên đi.

- Em phải đi như thế, anh cười làm sao được?

- Ái chà... Tình si hay tình buồn?

- Không đi đâu cả! – Thắng không giấu được mình đang ghen.

- Đừng lo! Đánh giáp lá cà thì chỉ một lần thôi. Còn bây giờ Bạch Liên là cô nuôi dạy thú.

- ???

Vài hôm sau, trong lúc bàn công việc với nhau tại trụ sở Trung tâm, Bạch Liên vừa nói vừa mở một hồ sơ, rút ra một tấm ảnh đưa cho Thắng:

- Chúng mình lại sắp sửa có khoản chi cần thiết đấy.

- Cái gì thế này?

- Liên định thay cái bồn massage bằng nước nóng hiện có của nhà mình, tiện thể lắp luôn cho nhà lão Chín một cái. Làm liền chỗ với sauna cho tiện... Em mới ước mớ, vợ chồng lão

Chín thích mê toi.

Thắng xoay đi xoay lại tấm ảnh để nhìn cho kỹ từng chi tiết:

- Ừ, cái bồn massage này hiện đại quá, có cả ấm nước cho lưng, hai bên hông, dưới hai chân và bàn chân. Phòng tắm nhà mình đủ rộng. Nhưng nhà ông Chín một trăm phần trăm phải xây lại phòng tắm, mắc lại điện nước. Để sauna bên cạnh càng thiếu chỗ. Từng góc ngách trong cái nhà này anh thuộc như trong lòng bàn tay.

- Chuyện vật mà anh, càng có cơ đi lại càng hoang, che mắt mù Chín càng dễ.

- Ảnh cái bồn massage này chụp ở đâu mà đẹp thế? – Thắng hỏi dò.

- Trong phòng VIP của khách sạn City Tower. Phải thừa nhận hiện nay là khách sạn sang nhất thành phố.

- Tại sao lại nảy ra sáng kiến này?

- Bạch Liên cho Chín Tà xem cái ảnh này cái chính là để nhắc nhở Chín ta đã tắm ở đâu, với ai. Nhưng lão này không cao thủ như Bạch Liên tưởng. Mới thoát nhìn thấy cái ảnh này mà mặt mày lão cắt không còn hột máu.

- Ăn vụng thì bao giờ mà chẳng thế! – Thắng muốn đá ngăm cả Bạch Liên.

- Được cái lão bình tĩnh lại khá nhanh. – Bạch Liên vẫn tỉnh queo: - ...Để tăng thêm phép quý, Liên cầm cái ảnh này cho Chín bà xem, Chín ông sợ quá, vội vàng lĩnh sang phòng bên cạnh. Liên hứa tặng một cái bồn như thế, Chín bà ôm chầm lấy cảm ơn.

- Dắt nhau vào tận phòng VIP của City Tower mà chỉ chụp được mỗi cái bồn sứ này thôi à? – máu của Thắng ghen vẫn còn sôi lên.

- Muốn lấy cung Bạch Liên hả? Còn nhiều chuyện khác. Nhưng kể chuyện gì thì chỉ nên biết chuyện ấy thôi nhá!

Thắng hơi rờn rợn, quay sang nói chuyện công việc khác. Trong cuộc phiêu lưu này, Bạch Liên nắm được cái thế giới Who is Who? Trong cái tổ hợp City Tower. Các cổ đông phía Hongkong và khách lai có tên đầy đủ trong hợp đồng và trong giấy phép đăng ký kinh doanh, họ chiếm tới 65% tổng vốn của City Tower. Bạch Liên đã móc nối được với một số cổ đông có máu mặt trong đám này. 35% vốn còn lại thuộc về các cổ đông phía Việt Nam. Đây là 3 công ty quốc doanh về mặt danh nghĩa, nhưng thực chất là do 16 cá nhân hùn vốn, hầu hết là vợ con những quan chức đủ loại. Tầng trệt của City Tower cách đây mấy tháng vừa mới khai trương vũ trường Rising Star. Trên sân thượng của khách sạn là quán cà phê ngoài trời sang trọng nhất thành phố, nơi hò hẹn của những affairs đắt tiền cho đủ mọi loại hàng hoá, kể cả tiên nâu lẫn tiên bằng da bằng thịt. Bạch Liên còn dám cả quyết một vài phòng nào đó có cả xóc đĩa, tổ tôm hay đánh chắn gì đó... Con mắt nhà nghề của Bạch Liên nhìn thấy ngay là tất cả được bảo kê rất tốt. Bạch Liên và Thắng bàn với nhau tìm cách len chân vào tổ hợp này để có thêm thông tin và gây thanh thế, nhưng việc chưa thành. Tổ hợp viện có đã có 16 thành viên rồi, nếu thêm 1 nữa là 17, có nghĩa là 1+7=8, mà số 8 tượng trưng cho cái cồng số 8 của công an, như thế xui lắm!..

- Đồ bố lão, biến số xe thì mới cần tính số tiến lên, cái trò này mà cũng tính số! – Thắng chửi đổng.

Nếu chỉ hai suất, nghĩa là nộp phí và góp cổ phần hai suất nhưng một người đứng tên, thì Thắng sẵn sàng chơi luôn. Đàng này tổ hợp lại đòi cả hai phải đứng tên, Thắng và Bạch Liên bàn với nhau không thể chấp nhận được. Phải người chân trong người chân ngoài, cả hai cùng đứng vào một chỗ mà bị túm thì hết đường ứng cứu cho nhau...

Chiến thắng này đến chiến thắng khác làm cho Thắng dần dần bớt tặc lưỡi vì Bạch Liên. Nói cho đúng hơn, tặc lưỡi mãi chán rồi. Thắng thừa tỉnh táo, nhưng vẫn phải tự thủ nhận trong thâm tâm không rút được một cảm giác ghen tuông khổ sở.

... Cái máu ghen bẩm sinh trong mỗi thằng đàn ông? Hay vì thân thể Bạch Liên có cái gì đó đặc biệt? Hay là vì cụ này có những ngón riêng mà không một người đàn bà nào khác có thể có được khi làm tình? Cả võ Tàu lẫn võ Tây, và hình như kèm theo bùa mê nữa... Lúc nào mình

cũng chết mê chết mệt...

Bạch Liên có hẳn một tầng nhà dành cho tập thể dục, rất hiện đại. Bạch Liên có thể bỏ bất cứ việc gì, nhưng không bao giờ bỏ tập, mỗi ngày đúng một tiếng, tập theo đúng bài bản của sách vở. Thắng lắc đầu lè lưỡi về chuyện này. Thắng cũng thừa nhận Bạch Liên không bao giờ làm một điều gì thái quá, kể cả quan hệ tình dục, nhiều lúc Thắng rất khó chịu mà không làm gì được.

- Đi săn là phải có đủ mọi điều kiện để chinh phục, để chiếm đỉnh cao, hoàn toàn khác với hấu dói! – Bạch Liên giải thích cho Thắng như vậy.

Càng hỏi càng nhức đầu, đôi lúc Thắng thú nhận có cảm giác mình còn là một tù binh nữa. Nhiều lần Thắng tìm có cáo bận với ông Chín, cử Bạch Liên đi thay, cái chính là để xem mình còn làm chủ Bạch Liên đến mức nào... Nhưng bây giờ chuyển sang vai cô giáo dạy thú rồi, Bạch Liên chơi trò mèo vờn chuột và chỉ cho các con mỗi trong các giàn karaoke của mình đi làm hình nhân thế mạng gặp Chín Tạ. Lời nhắn bay đi từ ông Chín càng da diết, Bạch Liên càng làm cao. Hai ba lần Bạch Liên không có cách gì thoái thác được, đành phải đến nơi hẹn, nhưng liền giờ nước cờ dùng Chín bà để cản mã.

Chín ông âm à âm ực, đá bàn đá ghế...

Có lần Chín ông nhớ quá, tìm lý do này khác gợi ý Chín bà mời Bạch Liên đến nhà ăn cơm. Ý nguyện được thực hiện.

Trong bữa ăn, Chín ông khoe có rượu ngon, với dụng ý đẩy Chín bà đi lấy rượu để có cơ hội thì thầm với Bạch Liên đôi lời:

- Không có được nhau thì thỉnh thoảng cũng phải đến đây gặp mặt một tý cho đỡ nhớ chứ! – Mặt Chín Tạ bỗng dưng thướt dài, tay với sang ghế Bạch Liên, lần lần...

- Nhưng em sợ...

- Không hiểu tại sao từ khi có em một lần là cứ thêm mãi...

May quá, Chín ông vừa hết câu, tay vừa kịp rút về thì Chín bà đã quay lại, chai Bordeaux 1987 cầm lộn ngược lăm lăm trong tay...

Cầm tập hồ sơ về quyết định thành lập liên doanh, trong đó có mảnh giấy bút phê rất màu nhiệm, Hai Hân không thể hiểu nổi Thắng đã làm gì để có thể chạy trước được một bước quyết định trong cuộc đua này.

- Có lẽ tại đề án nhà in liên doanh đầy sức thuyết phục anh ạ. – Thắng giải thích cho Hai Hân.

- Hay là vì trên đang cần tăng cường mặt trận văn hoá tư tưởng? – Hai Hân cố gạn lọc mọi lý do.

- Tại gì gì đi nữa thì chúng mình đã thắng keo này rồi! – Thắng lái câu chuyện đi hướng khác.

- Trong con mắt cậu, mình vẫn là thằng ngốc, có phải thế không Thắng?

- Truy kích em làm gì, anh Hai. Phương tiện không quan trọng, đạt mục đích mới là quyết định.

Hai Hân không truy thêm nữa, trong đầu tự giải toả cho mình: ...Còn hơi sức đâu mà quan tâm đến những chuyện ma ăn cổ nữa! Cái máu anh Hai của mình bây giờ chẳng ích gì. Phải biết nhắm mắt cho qua những cần cho qua!..

Trạng thái tinh thần dần dần cân bằng trở lại, Hai Hân kiên trì tập luyện để chống lại bệnh tật, ngày đêm vắt óc chần chĩnh lại xí nghiệp trước khi bước vào liên doanh với Đài Loan. Ông Tư Cương được Hai Hân mời làm cố vấn.

Bàn đi bàn lại trong lãnh đạo, cuối cùng Hai Hân tổ chức thảo luận trong toàn xí nghiệp để lấy ý kiến về việc liên doanh. Mọi yếu kém, vướng mắc của xí nghiệp được phanh phui công khai, nhưng không phải để truy cứu ai, mà chỉ để cứu xí nghiệp, làm cho xí nghiệp lành mạnh trước khi bước vào liên doanh.

- Tôi đề nghị mỗi người chúng ta trong xí nghiệp hãy cân nhắc và tự lựa chọn! Hoặc là nghỉ theo chế độ 176, hoặc là biến mình thành người làm thuê cho nước ngoài - điều này cũng có

nghĩa là để mất xí nghiệp vào tay nước ngoài trong liên doanh. Thế là rõ cả hai phương án nhé. Còn một phương án thứ ba: Chúng ta đi vào liên doanh với tư cách là chủ nhân của xí nghiệp! Trong 3 cách ấy chúng ta chọn cách nào? Anh chị em nghĩ kỹ đi... Phương án 3 làm chủ trước hết có nghĩa là chúng ta không chịu làm nô lệ cho bất kể sự lười biếng và gian lận nào. Làm chủ là như thế!.. Nếu chúng ta lựa chọn như vậy, tôi chủ trương sẽ thực hiện song phẳng việc nào lương ấy, lương nào việc ấy, không chiếu cố một ai. Sẽ có một số người không theo được thì phải học nghề, học không được thì chịu giải nghệ đi kiếm việc khác. Có vậy mới liên doanh được với nước ngoài với tư cách là chủ nhân... – Hai Hân kết thúc ý kiến của mình.

- Nói như đồng chí giám đốc làm chủ chỉ là không lười biếng, không gian lận, thế thì có khác gì làm thuê chăm chỉ, làm thuê thật thà không? Có trái với quan điểm của Đảng về làm chủ và về vai trò lãnh đạo của giai cấp công nhân không? – Bí thư đảng uỷ xí nghiệp vặn lại.

- Làm chủ trong hành động bắt đầu từ chống lười biếng và chống gian lận. – Hai Hân rất bình tĩnh - Tự nhận mình là giai cấp công nhân thì phải làm tốt hai điều này! Chúng ta không còn là người làm thuê thời mất nước nữa rồi. Nếu xí nghiệp ta lựa chọn như vậy, tôi - đảng viên giám đốc Hà Văn Hân - sẽ quyết tâm đi đến cùng với xí nghiệp. Lúc ấy xin đừng ai trách tôi thiếu mềm dẻo. Nếu không lựa chọn như vậy, tôi sẽ là người đầu tiên trong xí nghiệp xin nghỉ theo 176. Hai Hân này đã nói là làm, điều này ai cũng biết rồi... – Hai Hân càng nói càng sôi nổi. Đa số áp đảo trong xí nghiệp lựa chọn đề nghị của Hai Hân. Công việc cả xí nghiệp tắt bật ngược xuôi, thu dọn những rác rưởi và hỗn độn trước đây thường bị mọi người coi là những chuyện đáng bỏ ngoài tai...

Công lao của Thắng được Hai Hân đền bù bằng cách ra công văn đề nghị cấp trên cho phép tách Trung tâm thành một đơn vị hạch toán độc lập, hoạt động như một công ty quốc doanh. Cái chức giám đốc Trung tâm do xí nghiệp phong cho Thắng trước đây, nay được công văn đề nghị lãnh đạo Thành phố chính thức bổ nhiệm.

Thắng khua tay “Đầu xuôi đuôi lọt rồi!” và hoan hỉ, ngầm thách thức: “Mười mấy cái bằng đại học của cánh họ Huỳnh các người ăn nhằm gì! Để xem các người có địch lại nổi mình Thắng này không?”.

Bài báo “Tứ quái đang vươn lên đỉnh Olympia” nhằm đá bốn anh em Vũ được chuẩn bị kỹ càng Bạch Liên cũng nhúng tay, góp một số ý và tham gia sửa văn tại nhà riêng của Bạch Liên. Thắng khắp khơi:

- Để xem tứ quái đỡ lại chương này như thế nào?

- Moi ở đâu ra lắm thông tin về tứ quái thế, đáng cho mười điểm đấy!

- Bí mật! Cả một hệ thống đường dây thì mới ra chuyện được. Bây giờ chúng mình có dám chơi lại cánh Nguyễn Huy, Phạm Minh không? Anh cầm lăm. Tồn bao nhiêu tiền mà chúng nó vẫn lên mặt làm cao.

- Hiền huynh ơi hiền huynh, kiềm chế! Kiềm chế!.. – Bạch Liên kéo dài câu nói như đang đóng kịch, vì hồi này tivi không tuần nào không chiếu phim Trung Quốc.

- Bọn này hót tay trên của anh nhiều quá. Đã thế còn ăn bẩn nữa!

- Anh nói năng buồn cười, ăn của dứt thì làm gì có ăn sạch!

- Có lần anh chỉ thiếu mất năm trăm đô, so với số tiền đã cống nạp cho cả phi vụ thì không bằng cái móng tay. Thế mà hai đứa nhả điện thoại di động đòi bằng được. Bẩn thế! Bây giờ thì... chúng mình có phép lạ rồi.

- Phép lạ của ai mới được chứ? – Bạch Liên hỏi lại.

- Em đã tuyên thệ rồi mà còn bắt anh phải nói thật rạch ròi à?

- Nói thế thì được. Nhưng anh không biết mình biết người.

- Sao vậy? Ai mà không biết Nguyễn Huy là ông chủ công ty tắc-xi Gió mới có thể lực nhất Thành phố và Phạm Minh là tổng giám đốc công ty du lịch Nam Mekong?

- Cung ơi, hai thứ đó chỉ là đồ trang sức của họ thôi, nhả quốc doanh hần hoi. Ngoài City Tower ra ai biết được Gió Mới và Nam Mekong còn có cổ phần ở những đâu nữa!

- Họ chỗ nào cũng dây máu ăn phần à?

- Nguyễn Huy và Phạm Minh vừa mới được tặng huy chương vàng dành cho giới doanh nghiệp trẻ đây. Mỗi vị đã tậu được một biệt thự ở Canada.

- Theo em họ bận bịu những việc gì?

- Thế mà còn phải hỏi? Họ bận cái việc hút văng các cốc sữa đưa đến tận miệng. Ngay chính anh cũng phải cúc cung dâng lên cho họ đấy thôi!

- Bây giờ có thể tay bo với nhau!

- Không được. Họ có cái tai của ông tai to, có cái miệng của ông mặt lớn. Đụng họ mình chết liền. – Thực bụng Bạch Liên muốn bảo đảm tuyệt đối an toàn cho cuộc chinh phục mới của mình, nên không muốn phiêu lưu.

- Ông Chín của em cũng không ăn thua à?

- Ông Chín chưa đủ cân. Ông phó Ban Đoàn Danh Tiến của nhà anh so với các ông bồ của họ cũng mới chỉ là hàng tếp riu.

- Hai thằng này làm ăn với nhau khá bền đấy chứ.

- Nghe nói họ có một thoả thuận quân tử. Đơn giản là không bao giờ ăn mảnh, mà ăn chia sòng phẳng giữa đầu nghe và đầu nói, không sai lấy một cent.

- Có nghĩa là ta còn phải tiếp tục triều cống hai thằng mất dạy này hả Bạch Liên?

- Phải triều cống ngoan ngoãn và tốt nữa. Thêm bạn bớt thù mà!

- Ý chí thợ săn đâu rồi?

- Dù sao chúng mình cũng mới chỉ là loại mèo nhỏ bắt chuột con. – Bạch Liên dứt khoát không lộ ý đồ lớn.

- Bao giờ mới thành hùm, thành sói?

- Còn dài dài... Trước mắt tội gì gần lửa rát mặt! Đứng đằng sau nối dây, giật dây và ăn rủng rỉnh. Ngồi mát ăn bát vàng như thế có hơn không?

- Này, em định sắm vai một Gia Cát Lượng à?

- Anh nịnh đầm vụng quá. Thật ra công lao thuộc về nhóm karaoke của chúng ta. Nhờ các tụ điểm này, Bạch Liên có nhiều thông tin nên có thể đi guốc trong bụng họ. Chưa có nhà khoa học nào chế ra được thứ internet Karaoke như của chúng ta đâu. Chúng ta làm đường dây cho cái tai to và cái mặt lớn này là hay cực kỳ! Kiểm soát mạng hay hơn là đưa chính mình vào mạng.

- Chí lý! Chí lý!

Cuồng phong nổi lên trong phòng kín. Trời long đất lở. Thắng quay cuồng vì tâm đầu ý hợp, vì Bạch Liên trở mấy ngón độc chiêu trong khi làm tình, vì tràn trề thoả mãn...

Những khoảnh khắc xác thịt, khoái cảm và linh hồn như hòa làm một.

Thắng vẫn còn đủ tỉnh táo nhân cơ hội này muốn hiểu rõ Bạch Liên hơn:

- Em muốn anh là Lã Bất Vi hay là Lao Ái?

- Hồi này xem quá nhiều phim Trung Quốc có phải không? Anh không có lý tưởng trở thành cả hai hay sao?

- Chí hướng không yên nghỉ của thợ săn?

- Hỏi thế sớm làm cho Bạch Liên bay mất đấy.

Thắng giật thót người vì câu trả lời không ngờ, lúc này Bạch Liên còn nói mèo nhỏ bắt chuột con cơ mà!.. Thắng cố bình tĩnh.

- Em toại nguyện?

- Không bao giờ. – Bạch Liên phản xạ lại rất nhanh khi câu hỏi của Thắng chạm vào cuồng vọng sâu kín trong tâm khảm mình... Nhưng ngay sau đó Bạch Liên im lặng hồi lâu.

Bạch Liên cảm thấy hai bên thái dương mình các mạch máu giật giật, những ầm ứ về số với mệnh cuộc đời cứ trái chiều nhau lại nổi sóng...

Cuộc đời chìm nổi phiêu dạt cho đến khi tìm được Thắng nhiều lúc làm cho Bạch Liên run sợ về chính thân phận mình:... Ông trời đã cho ta bản tính đầy ý chí, tại sao lại giam hãm ta vào cảnh ngộ cô độc đến tàn ác như thế này?! Không biết đến bao giờ... và hình như sẽ chẳng bao giờ mình biết được sinh ra từ đâu và sẽ đi về đâu. Hình như bản tính đầy khát vọng của ta lớn lên từ cảnh ngộ đơn độc này, song càng khát vọng, càng đơn độc, để rồi càng khát vọng hơn nữa. Và cứ thế không có đường giải thoát?!. Không biết bao nhiêu lần chính ta run sợ trước những cuộc tao ngộ chiến thần sâu quỷ khốc trong ta giữa khát vọng và cô độc... Đã bao nhiêu lần trên đầu ta không một mái nhà, trong túi không còn lấy một cắc, ta bao giờ cũng cần rằng chịu đựng tất cả. Thân gái dặm trường, nhưng tại sao những trận tao ngộ chiến trong ta không một giây phút ngừng thiêu đốt chính ta?..

Khát vọng muốn thôn tóm tất cả, muốn nghiền nát tất cả lại ầm ầm như núi lửa thức dậy trong đầu Bạch Liên... Song lúc này Bạch Liên cố giữ vẻ mặt bình thản.

Thắng chẳng đọc được gì trên nét mặt khó hiểu của Bạch Liên:

- Trời ơi, lòng tham của em vô đáy? Lúc này anh là thợ săn, hay... chung quy cũng chỉ là một con mồi thảm hại? – Thắng cắn cắn vào tai Bạch Liên, trong đầu mừng tượng giây phút Bạch Liên giáp lá cà với Chín Tạ hôm nào...

- Lại ghen rồi hả? Khốn khổ cho đời nhà anh. Anh tự so mình với Chín ông xem nào – Bạch Liên như đọc được ý nghĩ trong đầu Thắng.

- Đương nhiên anh hơn Chín ông, vì anh có em.

- Nếu nghĩ như vậy thì anh còn sướng hơn cả vua! Vua cũng chưa có được em cơ mà!

- Nghĩa là chinh phục được vua em cũng không từ?

- Sao lại từ? Nếu cho được vào ống ngắm, vua là con mồi đáng giá nhất!

- Có bốc quá không đấy? – Thắng đẩy Bạch Liên ra xa một chút để nhìn rõ nét mặt Bạch Liên lúc này, nhưng tay vẫn mân mê vú cô nàng.

- Không tin hả? Chín Tạ xoay ngược được đất trời, Bạch Liên còn nuốt chửng cả Chín Tạ, hiểu chưa? – Bạch Liên giữ nguyên tư thế nằm ngửa, nhưng để hai tay lên cổ Thắng, như là vừa để xoa bóp cho Thắng, như hàm ý có thể bóp cổ Thắng chết tươi...

- Phép gì mà ghê thế?

- Cái đầu anh không hiểu nổi đâu!

- Van em đấy! Dạy khôn anh đi. Tên phép lạ ấy là gì? – Thắng năn nỉ, nghĩ là mình đang có cơ hội lớn để tìm hiểu đến cốt tủy Bạch Liên. Trước sau Thắng vẫn muốn chiếm đoạt trọn vẹn con người này.

- Vậy thì anh nghe đây – Bạch Liên gần như không tự kiềm chế được mình nữa, buột miệng nói ra: - ...Đó là phép lạ của cái cối xay Vạn đại, đặt trong một thiên la địa võng, bước chân vào sẽ bị tiêu vong cả thể xác lẫn linh hồn! – nói xong Bạch Liên cảm thấy nhẹ nhõm được phần nào...

Thắng ngơ ngác, tay rời khỏi bầu vú Bạch Liên, rồi ôm lấy đầu Bạch Liên, lắc lắc:

- Nghe khiếp thế! Lại còn vạn đại nữa!

- Thấy chưa?

- Lịch Vạn niên nghe nói đến rồi... cối xay Vạn đại chưa hề nghe! Không có cái tên ấy trên đời này! – Thắng ngơ ngác.

- Ứng với lịch Vạn niên chính là cối xay Vạn đại.

- Trời đất! Chắc phép thần thông biến hóa kinh lắm?!

Bạch Liên bỗng dưng chuyển sang mặt lạnh băng, giọng nói cũng lạnh băng:

- Không phải theo nghĩa đó. Vạn đại là mọi thời đại. Trong guồng quay của nó mọi khái

niệm của thời gian đều bị nuốt chửng, tiêu tan, mọi vật chất, quyền lực, đạo lý cũng bị xay vụn!.. Vì Bạch Liên muốn nó như vậy!

- Trời ơi là trời! Nó không biết sợ một ai à? – Thắng giãy lên trên bụng Bạch Liên, phần vì kinh ngạc, phần vì muốn thăm dò tiếp...

- Đã bảo là không mà! Cả vua cũng không.., nếu đúng năm tháng sao La hầu chiếu mệnh nữa càng tốt! Ha ha ha... Nhà khoa học thì chinh phục tự nhiên, chính khách thì chinh phục quyền và tiền, còn trí tuệ và sắc đẹp của Bạch Liên chinh phục đời!

- Với phép màu của cối xay Vạn đại?

- Cứ đơn giản cho là như vậy đi thì anh có thông minh thêm lên được chút nào không?

- Nghĩa là vô tận?

- Trừ sự can thiệp của định mệnh!

- Thế là thế nào?

- Nghĩa là trừ phi định mệnh bắt nó tự hủy diệt, nó là bất diệt!

- Anh đang làm chủ phép lạ này chứ? – Thắng không muốn bị lép vế.

- Đang nằm trong guồng quay của cối xay Vạn đại!.

- Anh không bị nghiền nát, không bị biến thành hư không chứ?

- Đã bảo là bước chân vào thiên la địa võng thì không còn cả thể xác lẫn linh hồn.

- Nhưng anh đang làm chủ Bạch Liên đây! – Thắng lấy hết gân cốt rướn mạnh, rướn sâu hơn nữa, muốn chứng minh quyền lực và sự tồn tại của mình.

- Không phải, Thắng đang được hầu hạ Bạch Liên!

- Thế thì cho anh hầu hạ Bạch Liên như thế này suốt đời!

- Đừng hỏi nữa. Biết nhiều chóng chết đấy.

- Anh sẵn sàng chết thế này!.. - Thắng lại cố rướn lên.

- Hai chúng mình quần dượt nhau thế này ăn thua gì! Đời sống mãnh thú trong rừng, con đực con cái săn nhau còn sạt núi lở sông!

- !!!

Thắng vẫn muốn xác định xem mình chiếm được Bạch Liên đến mức nào:

- Anh có cái mạnh gì mà bây giờ đang có được em?

Bạch Liên nghĩ bụng không nên già néo đứt dây:

- Tổng giám đốc tiến sĩ Đoàn Danh Thắng của Bạch Liên có hai cái mạnh Bạch Liên rất thích.

- Là gì vậy?

- Sự đều cang là vốn tự có., và cái thứ hai...đỗ biết!

- Chịu...

- Cố nghĩ đi!

- Đã bảo chịu rồi mà!

- Là sự bao cấp của nhà nước! - Mặt Bạch Liên tỉnh bơ.

Thắng cười bật cả người. Rũ ra mà cười vì thần phục. Nghĩ một lúc, Thắng lại cười một một tràng dài nữa, rồi hôn lấy hôn để lên người Bạch Liên:

- Em chỉ được cái nói đúng! Thưởng cho em bao nhiêu cái hôn cũng không đủ!

- Thua rồi phải không?

- Thua... Thua đơn thua kép!

- Thua hoàn toàn?

- Hoàn toàn!.. Này Liên...

- Gì thế?

- Ân ái với em lần nào anh cũng thấy một sự kích thích kỳ lạ.

Hai cánh mũi Bạch Liên phập phồng, ả ghì chặt lấy Thắng:

- Phải nói lúc nào cũng mê mết như mới chứ!

Mắt Thắng lim dim, đầu gật gật:

- Nhưng... – Thắng đột nhiên rùng mình vì một nỗi sợ nào đó không xác định được, bỏ dở ý đang nói. Chuyển nhanh sang chuyện khác - ...Giấy tờ sang tên ngôi nhà này cho em xong xuôi rồi đấy. Sổ đỏ hẳn hoi. – Thắng ghé sát vào tai Bạch Liên.

- Bây giờ chúng mình đi xông hơi đi anh. Nhà tắm em đã bật điện sẵn rồi. – Bạch Liên làm như không thèm để ý đến thông tin quan trọng Thắng vừa nói.

- Đã mua được loại dầu bạc hà mới chưa?

- Chính hiệu Johnson's Johnson.

- Ôi, Bạch Liên muôn năm! Toàn dùng đồ xịn phương Tây. Chủ nghĩa tư bản sướng thế này mà cứ bảo nó giày chết!

- Giám đốc đảng viên mà ăn nói thế là mất chức như chơi đấy!

- Nói ở đây với em thôi mà. Mau lên, xong chúng mình đi ăn tối và đi nhảy.

- Tối nay Thắng ngủ lại đây chứ?

- Yên chí. Đã nói với Kim Hồng đi công tác xa mấy hôm.

Mùi bạc hà trong nhà tắm xông hơi thơm sực, rất dễ chịu. Khi cả hai lấy thân hình đo nhau, Thắng đặt tay trên đỉnh đầu của mình mà chỉ cao đến quá tai Bạch Liên một chút:

- Em cao hơn anh đến năm hay sáu phân.

- Không phải thế, Bạch Liên cao hơn Thắng một cái đầu!

- ???

Trước Thắng bận một, từ ngày có Bạch Liên, Thắng bận mười, trúng quả liên tiếp. Cao hứng trong cảm giác điều gặp gió, một hôm Thắng ôm lấy vợ quay cuồng, rồi cả hai vợ chồng cùng nằm vật ra giường...

Hai tay vỗ vỗ bập bùng lên mông vợ, Thắng nói:

- Đời cũng hay nhỉ, cái thằng chân không đến đất, cật không đến trời như anh, thế mà bây giờ ông nọ bà kia trong thiên hạ khối người quy lụy!

- Bố anh còn phải lom khom nhiều, anh đã vượt bố anh rồi là cái chắc. Cái mồm dẻo queo này này rất được việc – Kim Hồng hai tay béo tai chồng, vò tóc chồng, rồi béo má chồng, kéo môi chồng, lúc kéo dọc lúc kéo ngang như đang chơi một trò chơi tình quái. Trong khi đó bộ giò thon đẹp của Hồng đung đưa đánh nhịp với trời, nàng không cần để ý đến mấy giọt mồ hôi nho nhỏ nhỏ giọt xuống mặt chồng.

- Không ai nghĩ bằng mồm cả. Chết xám được cái mồm này nói ra mới là vô giá. Hậu sinh khả ỷ mà. Các cụ nói không sai! – Thắng chỉnh lại câu nói của vợ.

- À này, anh phải dành một chút thời giờ cho cậu ấm cô chiêu nhà mình đi. Cả hai đứa lại bị các thầy giáo chủ nhiệm viết thư nhắc nhở bố mẹ, mà năm học mới chỉ bắt đầu. Kinh nghiệm nhiều nhà cho thấy học sinh năm chót cấp 3 là bất trị nhất!..

- Sao chúng nó cứ chuyên nghiệp cấp 3 mãi thế. Hình như năm nay cả hai đứa là năm thứ ba thứ tư gì đó thì trượt đại học có phải không?

- Có thể dắt chúng nó vào con đường kinh doanh được không. Nhồi mãi chữ cho chúng nó không ăn thua.

- Hay là mua cho mỗi đứa một cái bằng?

- Cứ từ từ, khi nào chúng nó thật muốn. Được cái là hai đứa không dính ma túy.

- Thế mà con Liễu lại đi yêu cái thằng nghiện.

- Đừng lo, chuyện ấy qua rồi.

- Thế hả? Con Liễu đã thực sự cắt đứt được với thằng nghiện?

- Không có gì nói chắc được trăm phần trăm, nhưng em không lo cho Liễu.

- Sao vậy?

- Con gái anh giống bố lắm, thay người yêu như thay quần lót. Miễn là nó đừng bụng phưỡn ra là được rồi.

- Bố nó hư đến thế cơ à?

- Người ta nói rau nào sâu ấy, không sai chút nào. Nhưng nó đã hỏi em rất kỹ cách phòng tránh thai, và hình như đến bây giờ là an toàn.

- Thế thì được. Đứa nào là bồ mới của nó?

- Chính cái thằng thỉnh thoảng vẫn đến học tối với nó trên gác đấy.

- Thằng Quang đã xin được xe máy về chưa?

- Thà mất xe còn hơn. Chuyển đưa xe lần này chúng nó làm chết một người, bị thương hai người. Thằng Quang nhà mình bỏ xe chạy lấy người nên mới không bị công an tóm.

- Thằng Quang đâm xe chết người?

- Không, bạn nó.

- Thằng Quang bỏ xe nào?

- Xe mua sang tay, không đứng tên đăng ký nhà mình. Mất thì thôi, không cần. Nhưng anh nên đến làm việc thêm với mấy cậu cảnh sát giao thông để xí xoá chuyện này đi. Vì công an có danh sách những đứa tham gia đua xe.

- Hay là thuê thêm mấy đứa gia sư để chúng nó bớt ra đường?

- Nước đổ lá khoai! Thằng Quang đã mấy lần lái trộm xe của anh đấy. Bằng lái không có, xảy ra tai nạn thì vào tù sớm. Anh phải bảo tài xế của anh không được chiều nó.

- Thôi, cho chúng nó phá cho sướng, đời người ta chỉ sống có một lần. Chúng mình gác ngộ điều này hơi chậm. Các cụ ngày xưa vẫn nói thế nào nhỉ?

- Anh định nói miễn là ăn vụng biết chùi mép cho sạch? – Kim Hồng hỏi lại.

- Gần gần như thế, miễn là chúng nó vẫn yêu bố mẹ và không làm hỏng công việc của chúng mình. Làm ra tiền không cho chúng nó hưởng thì để làm gì?

- Tậu được được bằng tiến sỹ rồi, anh nên kiêm thêm nghề nhà văn cho nổi danh đi, chúng mình chỉ còn thiếu mỗi cái này.

- Eo ôi, sao lãng mạn thế! Làm Xuân tóc đỏ hay Typ-phờ-nờ, xong ngay.

- Rạc đi như vạc thế này mà vẫn chưa chán à?

- Tào lao! Sờ vào đây mà xem, còn đang lo quá cân đây này.

- Bụng phê một tý làm nhà văn càng đẹp mã.

- Chịu thôi, thiếu gì nhà văn đến lúc xuống lỗ cũng không viết nổi một tác phẩm!

- Đây là những người quá ngu thôi! Chiu khó bẻ vào nguyên xi một nghìn lẻ một chuyện xì-căng-đan ngoài đời là có được ngay một tiểu thuyết đáng giải Nobel!

- Hả?.. Thật thế hả?.. Hay là bảo thằng nào đó viết, mình đứng tên? Được không?.. Em thật là giỏi trong các chuyện vặt. Nhưng trong các chuyện lớn, em thuộc loại chậm hiểu!

Thắng được ăn mấy cái béo tai nhẹ. Thắng để mặc, trong đầu đang lơ mơ những công việc khác...

Nhóm tam ca “Tích Tích Lắc!” – bao gồm ba chữ cái đầu của Thắng, Tuyến cò và Bạch Liên, là tên lóng Thắng đặt cho nhóm làm ăn mảnh của mình. Tên lóng này ra đời hôm vợ chồng Thắng, Tuyến cò và Bạch Liên rủ nhau đi nhảy ở vũ trường Blue Sky. Đây là sân khấu chính của

nhóm tam ca “Tích Tích Tích!” nổi tiếng và là một trong hai ba nơi ở Thành phố không bán các loại thuốc lắc dưới hai mươi đô-la một viên.

Thỉnh thoảng “Tích Tích Lắc!” hiệp đồng đánh quả lớn. Quả ngoạn mục nhất cho đến nay là buôn lậu 35 xe ô-tô từ Campuchia, quá cảnh kho ngoại quan ở cảng, từ cảng lên kho ngoại quan biên giới phía Bắc, rồi xuất đi Trung Quốc. Tại chặng cuối cùng, cứu vãn khiêng từng chiếc xe một qua biên giới, phía Trung Quốc đã có sẵn biển xe, giấy phép cho từng chiếc xe, xăng và người lái xe cho mỗi xe. Trong vòng chưa đầy mười lăm phút sau khi nằm trên mặt đất, xe đã vù vù rồ ga lăn bánh sâu vào nội địa Trung Quốc. Thời gian nằm tại kho ngoại quan đủ cho các dịch vụ thử lại máy, xem lại săm lốp, dầu mỡ... Thắng và Bạch Liên lo đường dây vận chuyển dưới hình thức hàng hóa từ kho ngoại quan đến kho ngoại quan, Tuyển còn có hộ chiếu Mỹ nên lo hai mối hai đầu. Chuyến ấy trừ mọi khoản dầu mỡ bôi trơn, “Tích Tích Lắc!” bỏ túi sáu xe. Toàn bộ phi vụ này tốn mất khoảng tám tuần lễ.

Phi vụ để ra phi vụ...

Cũng với mục đích vì công việc, đôi ba lần Thắng để cho Bạch Liên mời vợ chồng Thắng đi ăn cơm tối. Mục đích dễ thấy của Thắng là bàn nhiều việc làm ăn hệ trọng, cần có Kim Hồng tham gia. Mục đích khó thấy hơn là tạo điều kiện giữ gìn hoà bình cho ngôi biệt thự Thắng và Kim Hồng vừa mới tậu được.

Các bữa ăn bao giờ cũng mỹ mãn, cả về thức ăn và về những việc không liên quan đến thức ăn. Kim Hồng đặc biệt cảm ơn Bạch Liên đã giới thiệu cho mình một ông nghệ nhân nổi tiếng về huấn luyện khiêu vũ và thể dục nhịp điệu. Những lời khen về bộ giò và về eo của miệng thể gian dành cho Kim Hồng làm cho nàng say mê việc tập luyện.

Dần dần Kim Hồng cũng giành được trọn gói quyền chỉ huy kinh tế cảng tin, bao gồm hai nhà hàng vật liệu nội thất, một nhà hàng ăn uống, một cửa hàng bách hoá. Thắng quá bận, nên thỉnh thoảng mới cố vấn đôi điều. Các cơ sở kinh tế cảng- tin đều có những biển hiệu và nhà cửa là của nhà nước, còn toàn bộ hoạt động kinh doanh là của cảng tin - vẫn phân chia biên chế cứng và biên chế hợp đồng, vẫn có đóng bảo hiểm xã hội và mua bảo hiểm xã hội... Loại hình kinh tế này giống như hai đứa trẻ sinh đôi có chung một thân dính liền vào nhau. Nét chung nhất của tất cả các cơ sở kinh tế cảng tin này là các bảng hiệu mang tên gọi của mỗi cơ sở đều đứng dưới một cái tên chung, viết hoa ở hàng trên cùng: Ủy ban nhân dân thành phố... Tuy vậy, các nhà quản lý và các nhà khoa học nước ta chưa biết xếp nó vào loại hình kinh tế gì - nghĩa là không kém hoặc vượt xa sự khó phân định của mậu dịch quốc doanh bách hoá Cửa Nam...

Tại phố Trần Khắc Trân, ngôi nhà số 13 có một tấm biển to, kẻ chữ rất cầu kỳ, đập vào mắt mọi người đi đường:

Ủy ban nhân dân Thành phố / Công ty TNHH dịch vụ Thẩm Mỹ / Trung tâm bảo dưỡng da Lyly

Ngôi nhà này trở thành một địa điểm nổi tiếng, không phải chỉ vì nó khang trang, tử kính hiện đại và trưng bày đẹp mắt, hấp dẫn... Điều quan trọng hơn nhiều đây là nơi bán những mỹ phẩm đắt tiền nhất, là nơi các bà các cô có chỗ tiêu tiền và tiêu nhiều tiền nhất cho sửa móng tay móng chân, chăm sóc da mặt, mua những thông tin, những quan hệ mình muốn có, làm những việc mình muốn làm... Nhiều khi khách hàng phải đăng ký trước hàng tuần... Kim Hồng đang tìm thuê một hay hai chuyên gia nước ngoài để nâng cấp trung tâm này lên thành thẩm mỹ viện...

Nhiều anh nhà quê ra tỉnh đi qua, khó kiềm chế nổi sự tò mò của mình, cứ ngẩn ngơ trước ngôi nhà.

Trong số những anh nhà quê ra tỉnh này, người táo tợn thì bước hẳn vào trong nhà xem nó là cái nhà gì mà ghê thế. Có anh lúc bước vào thì sấm vai thượng đế rất đạ, hạc sách ra cái điều ta là kẻ chơi ngông, nhưng khi bước ra thì lắc đầu lè lưởi...

Quái thật, lọ nước hoa chỉ nhỉnh hơn cái chim thẳng cu nhà mình một teo mà giá đắt hơn một tấn thóc nhà mình. Móng chân móng tay dèch gì thì cầm kéo mà cắt lấy cũng được, mặt bấn thì ra vôi nước mà rửa, việc dèch gì phải vào đây, một lần tiền sửa sửa đường đường như thế nhà ông đủ nuôi nhau vài tháng!..

Người nhát gan hơn, chỉ đứng ngoài không dám bước vào, mắt hết nhìn những tấm ảnh đẹp

chụp mấy cô đầm non trong những tư thế rất khêu gợi, lại nhìn lên tấm biển to tướng của cửa hàng. Có người hết xuýt xoa về sự khêu gợi của mấy tấm ảnh lại quay ra thắc mắc với chính mình...

Cái tên cửa hàng này đọc lên nghe hay quá, đã Thẩm lại còn Mỹ... Mình được học là bảo dưỡng thì chỉ có ô tô, hay xe máy, máy kéo, xe ủi đất... Lạ thật, trên biển người ta lại viết rành rành là bảo dưỡng da. Da Lyly là da con gì? Thế là thế nào? Nghĩa là cũng có thể đưa cô vợ xề của mình vào đây, lau dầu mỡ, thay ổ bi, mạ kền, đánh bóng... và sẽ thành người đẹp như trong tấm ảnh kia? Được vậy thì hay quá nhỉ!.. Nếu viết là dưỡng xinh, hay dưỡng trẻ thì mình hiểu ngay...

Đúng là chỉ có đàn ông dân nhà quê mới lui tới chỗ này ngó nghiêng. Còn dân mày râu có hạng thì người ta chỉ đến đây bằng điện thoại, cùng lắm là lời nhắn miệng...

Đây là một trong những cơ sở kinh tế căng-tin ăn nên làm ra của Kim Hồng, do Thắng đạo diễn. Một lần tình cờ đi qua Trung tâm này, Thắng bảo lái xe đỗ lại và đưa Bạch Liên xuống xem. Bạch Liên chỉ đứng trên hè đường, ngó nghiêng trước cửa, hết đọc cái biển, quay ra xem mấy thứ trong tủ kính rồi lấy tay bịt mũi, nhưng vẫn đổ nghiêng đổ ngửa vì cười. Thắng nài thế nào Bạch Liên cũng vẫn không chịu bước vào trong nhà.

- Vào bên trong xem một tý đi Bạch Liên, để còn có chuyện nói với Kim Hồng chứ. Tác phẩm của Kim Hồng đấy. – Thắng khiêm tốn, không nói mình mới chính là người đạo diễn.

- Thôi đi đi. Muộn rồi.

- Còn thời giờ mà, liếc qua một tý thôi.

- Đứng ngoài này còn phải bịt mũi, vào trong kia thì té xỉu vì mùi nước hoa ở trong ấy mất.

- Em vẫn không vượt qua được cái chuyện ghen tuông của đàn bà!..

Đứng giữa đường mà Bạch Liên hết cười toáng lên lại quay sang cười ngật nghẻo, rồi lại ôm bụng cười. Thắng không hiểu ra sao cũng cười theo mà không biết mình cười vì cái gì. Nhiều người đang đi vội vã trên vỉa hè cũng phải dừng lại xem. Có một người đàn ông đứng tuổi chân không bước đi tiếp được nữa, mồm ông ta cứ há mãi ra, hình như quai hàm ông ta bị sái nên miệng không ngậm lại được...

Kim Hồng còn định mở thử một sòng bạc chui, vì trong tay nhiều địa điểm lắm, chỉ mua cái chiếu, mắc ngọn điện, thế là thoả sức mà thu hồ...

Thắng kiên quyết gạt đi, vì biết chuyện này ngoài tầm với của mình. Kim Hồng cứ lẳng nhẳng mãi, đến mức Thắng phải quát vợ:

- Tốp hia! (*) [(1) Stop here! - có thể Thắng định nói “câm đi” (Shut up!)]

Kim Hồng giật bắn người, hiểu ngay. Vì đã đôi ba lần xảy ra rồi, khi chồng đã nói đến stop here! (*) là có thể bùng nổ nội chiến.

Trước khi trở về Mỹ, ông Học thực hiện được nguyện vọng đi thăm nhà in liên doanh Tự Lực.

Cái nhà máy mình bỏ của chạy lấy người là đây!

Tới trước cổng nhà máy, ông đứng yên hồi lâu không thể bước tiếp.

Bà Học đứng cạnh, vịn vào tay chồng, tay thấm thấm những giọt nước mắt.

Hai Hân, Tư Cương và Nghĩa đứng lùi về phía sau, chờ đợi cho những giây phút xúc động qua đi.

Mấy hôm trước, ông bà Học đã ghé qua thăm ngôi nhà ở của mình, nay là trụ sở của Trung tâm xúc tiến đầu tư và thương mại Bình Tiến, cùng với một cảm nghĩ sâu đậm như vậy. Gọi là ghé qua, nhưng ông bà Học chỉ đứng từ bên kia đường nhìn sang ngôi biệt thự ngày xưa của mình. Bức tường cây ô-rô ngày xưa không được chăm sóc, chết lụi từng mảng lớn, nay được hỗ trợ bằng hàng rào lưới B40. Những mảng thủng để lộ ra bên trong những phần nhà cửa mới coi nổi, khá lộn xộn.

Ông Tư Cương hỏi ông Học có định vào thăm trong nhà không. Ông Tư giải thích nếu định

vào chắc cũng có thể xin phép được, mặc dù bây giờ ngôi nhà là trụ sở cơ quan.

Ông Học gạt đi:

- Thôi, cái gì đã qua nên để cho qua. Tôi đứng ngoài này, nhưng vẫn thấy rõ từng bậc thang, từng căn phòng, bếp ăn, buồng ở, phòng làm việc của tôi, salon, bể bơi... Thăm lại nhà xưa bằng trí nhớ và bao nhiêu kỷ niệm xưa có khi tốt hơn là bước vào trong khung cảnh đã thay đổi quá nhiều như thế này.

Ông Nghĩa hiểu tâm trạng của chú mình.

Tâm trạng ông Học hôm nay cũng vậy. Ông nhận ra ngay được cái cổng nhà in của mình ngày xưa, vì nó được xây theo kiến trúc cổ, lại đúng với nhiều quy định của phong thủy, nên phía Đài Loan khẩn khoản giữ lại. Nhưng sau cái cổng này là một khung cảnh hoàn toàn mới, chỉ có điều là không có sự coi nể lộn xộn như tại biệt thự của ông. Lúc đầu hai ông bà thực sự choáng ngợp trước hai ngôi nhà mới xây theo kiến trúc hiện đại. Thật là bề thế nhưng thanh thoát. Đó là phân xưởng I và phân xưởng II của nhà in liên doanh, vẫn giữ tên là Tự Lực. Đứng mãi dưới cổng nhà in do chính tay mình trực tiếp vẽ kiểu, chỉ bảo công việc xây dựng, ông Học lưỡng lự không đi tiếp, nín bà Học cùng đứng lại. Càng nhìn quanh, ông bà Học càng không sao hình dung được cái xưởng in cũ của mình...

Ông Tư Cương chạy nhanh vào phía trong, một lúc sau quay trở ra:

- Xin mời ông bà và anh Nghĩa vào phòng khách ạ. Các vị trong ban giám đốc đang bận làm việc với nhà báo và đề nghị chúng ta nán chờ một chút.

- Báo nào đấy ông Tư? - ông Học hỏi.

- Dạ thưa báo USA Today.

- Chà, vinh dự quá nhỉ. Đó là một trong những tờ báo nổi tiếng nhất của Mỹ đấy. - ông Học giải thích.

- Nhân dịp kỷ niệm 30 Tháng Tư, nhiều nhà báo nước ngoài đến thăm ta lắm ạ, nhất là các nhà báo Mỹ. Năm nào cũng thế... - ông Tư Cương giải thích.

- Thế hả. Họ thường hỏi những câu hóc búa đấy...

- Tôi cũng được báo nước ngoài phỏng vấn mấy lần rồi đấy ạ. - Ông Tư Cương khoe.

Trên đường đi đến phòng tiếp khách, ông bà Học cũng tranh thủ thời gian ngó quanh. Nhìn mãi, ông bà Học mới tìm thấy ngôi nhà một tầng ngày xưa là văn phòng của nhà in Ánh Sáng. Ngôi nhà này được tôn tạo như cũ để làm nơi tiếp khách và bảo tàng - chủ yếu giới thiệu sự phát triển của ngành in, điểm xuyết vài bức ảnh và hiện vật của nhà in Ánh Sáng ngày xưa. Lúc đầu phía ta đề nghị gọi đấy là ngôi nhà truyền thống, phía tập đoàn Hải Phong hỏi lại: Truyền thống gì? Có mấy phương án trả lời, nhưng ngay phía ta cũng thấy không xuôi. Tôn tạo lại và mục đích sử dụng như hiện tại thì cả hai bên đều nhất trí.

Ông bà Học cố hình dung lại trong trí nhớ hai nhà xưởng cũ, bãi để xe, kho, nhưng vô ích.

Bước vào phân xưởng I, bảng ghi tình hình sản xuất hàng ngày và hàng tuần của toàn phân xưởng trong mỗi ca đập vào mắt mọi người. Mặc dù đã từng là chủ nhà in, song ông Học thực sự bất ngờ trước những máy móc hiện đại và sự bố trí công việc rất khoa học trong phân xưởng, hệ máy tính điều hành... Không còn nữa những việc sắp chữ, lên khuôn in bằng tay... Tất cả mọi công việc của nhà in đều được thực hiện trên máy vi tính, từ đầu cho đến khi hoàn thành ấn bản trước khi đưa in. Ngay công việc in, công việc đóng sách, công việc bao bì đóng gói... cũng hoàn toàn tự động hoá. Hơn thế nữa, nhà in liên doanh Tự Lực có đủ các công nghệ hiện đại về in màu, in ảnh màu, ảnh nổi... Tính gộp cả hai phân xưởng tổng giá trị đầu ra hàng năm của nhà in liên doanh lớn hơn nhà in Ánh Sáng của ông Học ngày xưa hàng mấy trăm lần, số chủng loại sản phẩm lớn hơn hàng vài chục lần, nhưng tổng biên chế hai ca của nhà in là 108 người, nghĩa là chỉ lớn hơn danh sách dài nhất ghi trong sổ lương của ông Tư Cương ngày xưa có 24 người. Nhà in có đủ các công nghệ in các loại trái phiếu, séc..., nhận in nhiều loại ấn phẩm đặc biệt theo các đơn đặt hàng của Đài Loan, Singapore, Malaysia..., nổi mạng in các báo Việt Nam hàng ngày phát hành ở phía Nam... Nếu mở rộng được thị trường, nhà in liên doanh sẽ chuyển sang làm 3 ca. Trong hội chợ sách đầu năm nay, sách giáo khoa của nhà in liên doanh

Tự Lực đoạt huy chương vàng... Xí nghiệp liên doanh đang được trên xem xét thưởng huân chương Lao động...

Ngồi chờ trong phòng khách, ông bà Học càng có thời giờ chia sẻ với ông Tư Cương và Nghĩa những lưu luyến xưa về xưởng in cũ của mình. Ngồi nghe ông già Học kể bao nhiêu là chuyện, Nghĩa chịu không đoán được chú thím mình đang buồn hay vui, nhưng rõ ràng là tâm trạng cởi mở. Đến bây giờ Nghĩa mới hiểu rõ thêm xưởng in này thực sự là một đỉnh cao, đỉnh cao cuối cùng trên thương trường miền Nam của chú mình, thế mà ông già dám quảng nó ra đi...

...Một con người kỳ lạ! – càng nghe, Nghĩa tự nói với mình trong đầu mấy lần như vậy về ông Học.

Nghĩa đang muốn nghe tiếp thì chủ nhà đến chào, đầy đủ bộ sậu từ thư ký, đến lễ tân kiêm phiên dịch và toàn ban giám đốc. Chủ khách hồ hởi, tự nhiên. Riêng ông giám đốc người Đài Loan thì hai ba lần xin lỗi về việc phải để khách chờ lâu.

...Khi được nghe Hai Hân giới thiệu về ông Học nguyên là chủ cũ của nhà in Ánh Sáng, ông giám đốc người Đài Loan hỏi:

- Xin thành thực hỏi tiên sinh, cảm nghĩ của tiên sinh khi về thăm xưởng cũ của mình như thế nào?

- Tôi biết ngài định hỏi gì. - Ông Học cười. - ...Người Việt Nam chúng tôi có câu đồng tiền liền khúc ruột, của đau con xót! Nhưng thực tình tôi có hai cảm nghĩ trái ngược nhau. Tôi bùi ngùi khi đến thăm ngôi nhà cũ của mình. Nhưng đến đây tôi thấy có niềm vui mình được góp phần vào liên doanh này, mặc dù đây là sự góp phần không tự nguyện và không được thừa nhận. Có thể nói tôi mãn nguyện. Ngài có hiểu vì sao không?

- Xin được tiên sinh giải thích ạ. - Ông giám đốc phía Đài Loan lắc đầu, hai tay xoa vào nhau.

- Tôi mãn nguyện và cảm ơn liên doanh đã giữ lại cái cổng của nhà in, một kỷ niệm khó quên trong đời tôi... Đó là tượng đài của một chiến thắng tôi giành được hồi bấy giờ sau khi tôi đã chết chìm chết nổi mấy lần trên thương trường, là cột mốc cuối cùng trên con đường kinh doanh của tôi tại đất nước chôn nhau cắt rốn của mình...

- Chính ông nhà tôi đã đọc bao nhiêu sách và tự tay thiết kế cái cổng này đấy. – bà Học nói thêm vào.

- Ôi!.. - Ông giám đốc Đài Loan thốt lên, rồi bấm các đốt ngón tay - ...Tôi đã xem kỹ và nắn nỉ giữ lại bằng được cái cổng cũ của nhà in, chỉ tôn tạo lại cho đúng như cũ... Từ phương hướng, nơi yếm trên nền cổng và mọi kích thước của cái cổng này suy ra, nếu tôi không nhầm tiên sinh tuổi Giáp Thìn, sinh vào tháng Thìn giờ Thìn!

- Trời đất! Ông đoán trúng! - Ông già Học đưa hai tay lên bái phục và kêu lên như vậy.

Mọi người ồ lên vì ngạc nhiên!

- Ông quả là lão sư về Kinh Dịch!.. Ý định của ông là thế nào? – Ông già Học hỏi lại.

- Thừa tiên sinh, giữ lại cái cổng này chúng tôi mong xí nghiệp liên doanh được hưởng lộc và tiếp tục được chỉ hướng của tiên sinh.

- Thế là các vị đã thừa nhận sự đóng góp của tôi?

Tất cả mọi người đều cười vui vẻ. Câu chuyện tự nó cứ rôm rả mãi lên. Cả phía ta và phía Đài Loan đều ngạc nhiên về sự thẳng thắn và chân thành của ông Học.

Khi chủ khách chia tay, ông phóng viên người Mỹ cao to xồng xộc chạy tới. Người phiên dịch của ông ta tất tưởi đuổi theo mà vẫn cách xa mấy bước chân.

Chờ cho người phiên dịch tới, Hai Hân chủ động nói:

- Ông còn điều gì muốn hỏi?

- Công nhân của các quý ngài cho tôi biết ông chủ cũ của xí nghiệp in này đang có mặt ở đây! Tôi không thể bỏ lỡ cơ hội quý hiếm này. – Nói đoạn người phóng viên tự giới thiệu tên mình rồi lần lượt bắt tay bà Học, ông Học, Nghĩa, ông Tư Cương... Phía người Việt cũng tự giới thiệu

mình.

Người phóng viên Mỹ hỏi ông Học:

- Thừa cụ, không ít người Việt tại Mỹ có nguyện vọng được nhận lại bất động sản của họ ở Việt Nam. Xin được hỏi ý kiến của cụ như thế nào?

- Tôi chỉ có tư cách trả lời cho riêng mình. Ý kiến của tôi về chuyện của tôi, tôi đã nói với vị giám đốc liên doanh ở đây nghe rồi. Ông có thể hỏi lại vị ấy. - Ông già Học đáp.

- Vâng, lát nữa tôi xin gặp lại ông. - Người phóng viên nói với ông giám đốc người Đài Loan rồi lại quay về phía ông già học hỏi tiếp - ...Xin cụ cho biết cảm nghĩ của cụ về tình hình Việt Nam lúc này.

- Tôi về thăm nước lần này là chuyến thứ hai, cách chuyến thứ nhất có vài năm thôi. Tôi nghĩ trong khoảng thời gian này đất nước tôi có những thay đổi có thể nhận biết được. Đó là xu thế phát triển nhiều hứa hẹn.

- Xin cảm ơn cụ. Bây giờ xin phép hỏi đại tá Phan...

- Không phải là Phan, mà là Phạm... - Người phiên dịch chữa hộ.

- Vâng, đại tá Pha, xin lỗi tôi không phát âm được đúng tên đại tá. Tôi đoán rằng cuộc đời quân ngũ của ngài chắc là đi từ Điện Biên Phủ đến ngày 30 Tháng Tư?

- Ông xem trộm lý lịch của tôi ở đâu thế? - Nghĩa hỏi vui.

- Với quân hàm của ngài như vậy, lại người miền Bắc nữa, nên tôi đoán như thế. Đại tá vui lòng nhận xét lời đoán của tôi chứ? - Người phóng viên rất tự tin.

- Tôi giành cho nơi đào tạo nghề báo chí của ông đánh giá lời đoán này. - Nghĩa nói ngay, gần như không cần suy nghĩ.

Người phóng viên cười to và chủ động bắt tay Nghĩa:

- Vâng. Xin cảm ơn. Đúng là câu trả lời của một ông đại tá! Bây giờ chỉ xin hỏi đại tá một câu: Trong suốt cuộc đời quân ngũ của mình dài như vậy, quyết liệt như vậy, đại tá có suy nghĩ nào đó đáng nêu lên về một người Việt cụ thể nào đó trong đội quân đứng bên kia chiến tuyến của đại tá không? Xin đại tá nói hẵn về một con người cụ thể.

Nghĩa cố bình tĩnh nhưng vẫn thoáng nhăn mặt lại:

- Ông muốn khơi sâu hận thù giữa người Việt chúng tôi?

- Xin tùy đại tá nhận xét.

- Tôi nhất thiết trả lời câu hỏi này?

- Đó là quyền của đại tá.

Nghĩa bưng bưng trong đầu, phần vì tự ái, phần vì muốn suy nghĩ tìm một câu trả lời đích đáng. Ông đứng yên lặng hồi lâu. Trong dòng suy nghĩ của mình ông điểm lại những người ông biết trong quân đội Sài Gòn và nghĩ nhiều đến Lễ, đến ý nghĩ không thể nhằm vào đầu em mình mà bắn.., đến câu nói: đất nước đã thắng cuộc chiến tranh này nhưng anh chưa thắng được em!..

Mọi người chung quanh chờ đợi.

- Đại tá vui lòng trả lời chứ ạ. - Người phóng viên giục.

- Có, có một người đáng nêu ra trong cuộc phỏng vấn này của ông. - Nghĩa trả lời.

- Xin đại tá vui lòng nói tiếp.

Nghĩa cân nhắc một lúc nữa rồi lựa lời:

- Là người cầm quân, tôi đánh giá cao quyết định đầu hàng của tướng Dương Văn Minh.

- Ai ạ? - Người phóng viên hỏi lại.

- Ông Dương Văn Minh. Tôi hiểu quyết định ấy khó khăn như thế nào đối với ông ta. Tôi thừa nhận tướng Minh đã góp phần riêng của mình kết thúc chiến tranh sao cho bớt được nhiều nhất chết chóc và tàn phá.

- Như vậy đại tá cho rằng quyết định đầu hàng của tướng Minh có một động cơ tốt?
- Điều này ông phải đi tìm hỏi tướng Minh.
- Đại tá không quan tâm đến điều này?
- Theo tôi, tướng Minh lúc đó không có sự lựa chọn nào tốt hơn. Tôi thừa nhận đây là sự lựa chọn do lẽ phải dẫn dắt.
- Câu trả lời hay lắm! Sao đại tá lại đánh giá như vậy ạ?
- Chắc ông phải biết hơn tôi, lực lượng hiếu chiến trong quân đội Sài Gòn lúc đó gây áp lực không nhỏ chống lại quyết định của tướng Minh!
- Vâng, tôi biết ạ... Trong đó có tiểu đoàn Lôi Hồ khét tiếng còn nguyên vũ khí! – Người phóng viên trả lời.
- Chính vì lẽ này tướng Minh đã được chính quyền cách mạng hiểu đúng và được đối xử hào hiệp...

Mọi người chung quanh ồ lên vì ngạc nhiên về câu trả lời của Nghĩa. Anh phiên dịch kêu to lên: “Trời ơi, chú Nghĩa trả lời hay quá!”.. Ông già Học bắt tay Nghĩa:

- Cháu đúng là con cháu họ Phạm ta!

- Tôi thừa nhận đại tá làm tôi bất ngờ. – Người phóng viên vừa nói vừa ghi ghi chép chép. - ...Nhưng xin đại tá cho biết: Là người cầm quân, làm sao đại tá lại có thể đánh giá cao một quyết định đầu hàng?

Nghĩa cười, chủ động bắt tay người phóng viên:

- Tôi không muốn làm tranh công việc của ông. Câu chuyện kết thúc ở đây nhé! Tạm biệt... – Nghĩa nói trực tiếp bằng tiếng Anh khá chuẩn.

Các bạn Đài Loan, Hai Hân mời ông bà Học và mọi người vào nghỉ uống nước tại phòng làm việc của mình. Ông Học mở đầu câu chuyện:

- Tôi rất mừng thấy liên doanh này có nhiều công nghệ hiện đại, phía Đài Loan đánh giá cao tay nghề và năng suất lao động của công nhân ta. Nhưng tôi thấy còn nhiều khâu trong quản lý và trong tiếp thị, nhất là những khâu phức tạp, hình như phía ta phó thác hết cho người Đài Loan, có đúng vậy không?

- Thừa cụ đúng như thế, chủ yếu do kém ngoại ngữ và kinh nghiệm.

- Nên cố khắc phục. Thực ra liên doanh với đầu tư nước ngoài vì thiếu vốn và kỹ thuật đã đành, song giành cho bằng được những kiến thức và kinh nghiệm tiên tiến trong quản lý và trong tiếp thị mới là điều quan trọng cho tương lai của đất nước. Những người Đài Loan này làm ăn với ta có đang hoàng không?

- Thừa cụ nói chung là được ạ, mặc dù họ còn giấu nghề, nhất là trong khâu quản lý và khâu tiếp thị, đúng như cụ vừa mới nhận xét.

- Tôi thấy sau chuyến đi thăm phía Nam Trung Quốc năm 1992, ông Đặng Tiểu Bình kêu gọi dân Trung Quốc phải phấn đấu cải cách và mở cửa mạnh hơn nữa, làm cho Trung Quốc sớm trở thành công xưởng sản xuất của thế giới. Từ đó đến nay Trung Quốc thay đổi hẳn.

- Thừa cụ năm 1992 cũng là năm bắt đầu khởi công xây dựng nhà in liên doanh này ạ.

- Qua các surveys tôi so sánh ta với Trung Quốc. Đọc các tài liệu nghiên cứu của Ngân hàng Thế giới, tôi thấy có nhiều việc ta đi trước Trung Quốc, từ đổi mới cơ chế tài chính tiền tệ và giá cả, đến phát triển thị trường, luật thu hút đầu tư nước ngoài, mở mang khu công nghiệp.., mặc dù ta tiến hành cải cách sau Trung Quốc 10 năm. Nhưng hình như bây giờ ta lại chậm hơn họ nhiều mặt. Từ 5 năm nay họ quyết liệt xúc tiến đàm phán để xin gia nhập Tổ chức GATT(*) [(*) Hiệp định Tổng quát về Thuế quan và Thương mại, ký ngày 30-7-1947 tại Geneva; tại vòng đàm phán thứ 8 “Vòng Uruguay”, với Tuyên bố Marakesh, Morocco ngày 15-4-1994, GATT được chuyển thành Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO).] để hội nhập mạnh mẽ vào xu thế toàn cầu hoá của kinh tế thế giới mà lẽ ra ta có thể đi trước họ một bước.

- Theo chú ta chậm hơn trên những phương diện nào ạ? – Nghĩa hỏi.

- Nhiều lắm. Điều quyết định sống còn là Trung Quốc đã chọn ra được và hình thành quốc sách lấy cả thế giới làm đối tác của mình. Bám vào quốc sách này, họ thay đổi tất cả, với những nỗ lực phi thường. Nói khái quát thế chắc các chú hình dung được.

- Vâng ạ. Nhưng thưa chú họ đã thực hiện được những bước đi nào cụ thể ạ? – Nghĩa hỏi tiếp.

- Cho đến nay họ đã liên doanh được với khoảng 200 trong tổng số 500 công ty xuyên quốc gia hàng đầu thế giới. Tôi nghĩ rằng trong vòng dăm mười năm tới Trung Quốc sẽ làm ăn với hầu hết những tập đoàn hàng đầu này, mục tiêu trở thành công xưởng của thế giới của họ là khá hiện thực. Tóm lại quốc sách của họ là chiếm thị trường cả thế giới để sớm trở thành siêu cường, quốc sách của ta là gì?

Hai Hân, Nghĩa và Tư Cương đưa mắt nhìn nhau. Mãi Nghĩa mới nói được:

- Chú hỏi khó quá.

- Thưa cụ, thú thực chưa bao giờ tôi tự hỏi mình câu này. Cho đến bây giờ tôi mới chỉ chú ý đầu chú ý tai vào nhiệm vụ giám đốc của mình thôi ạ. – Hai Hân thú thực.

- Thôi được, tôi hỏi thế để các chú đi hỏi người khác. Đúng ra đây là câu hỏi của mỗi chúng ta, dù là ai và làm gì! Đứng ở ngoài nhìn vào, tôi nghĩ như vậy. Không biết là người trong cuộc các chú có nghĩ như tôi không?

- Thưa chú mục tiêu chiến lược của ta là dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng văn minh ạ. – Nghĩa đáp.

- Chú thấy lúc nào cháu cũng tỏ ra là người thuộc bài. Nhưng mà có quốc sách gì để đạt được mục tiêu này chứ? – Ông Học hỏi lại.

- Dạ.., chú nói thế thì cháu xin hỏi là người Trung Quốc có quốc sách gì để chiếm thị trường thế giới ạ? – Nghĩa hỏi lại.

Ông Học suy nghĩ một lúc:

- Qua tìm hiểu tôi thấy ngành kinh doanh nào, địa phương nào của Trung Quốc cũng nêu cao khẩu hiệu hành động: “Thương nghiệp hóa! Hiện đại hóa! Quốc tế hóa!” ... Đúng là ba tiêu chí hành động thông minh cho tất cả. Thế còn ở ta là gì, các chú?

- Thưa cụ... thế ở Trung Quốc công nghiệp hóa không được coi trọng hay sao ạ? – Hai Hân ngỡ ngàng.

- Rất coi trọng là khác, các chú ạ. Nhưng sản phẩm nào cũng phải đi theo 3 tiêu chí hành động như tôi vừa nói, thế mới cạnh tranh được.

- Thế thì cháu hiểu ạ... – Hai Hân nhận ra.

- Thế còn ở ta? – Ông Học trở lại câu hỏi của mình.

- ???

- Câu chuyện không phải chỉ có thế. – Ông Học giải thích thêm. – Tại Mỹ, tại nhiều nước Tây Âu khác, thậm chí ngay cả tại Nhật, tôi đã thấy tận mắt thị trường tràn ngập hàng may mặc, giày dép, đồ chơi của trẻ em, đồ dùng gia đình, đồ điện... do Trung Quốc sản xuất.

- Họ có cả một tỷ người làm việc, sao bì được hả chú?

- Cháu biết được như vậy mà không cảm thấy lo lắng gì hả Nghĩa? Rồi đây, ngay ở nước ta sẽ tràn ngập những mặt hàng nào khác nữa của Trung Quốc? Các chú nghĩ đi, ai đoán trước được điều gì sẽ xảy ra?

- Thưa cụ, các chợ của ta bây giờ đã ê hề từ cái tấm xía răng, bát đĩa, đến quần áo may sẵn, giày dép, đồ chơi, nồi cơm điện, quạt máy Trung Quốc rồi ạ... Chất lượng không cao, nhưng rẻ như bèo, rất thích hợp với túi tiền của người nghèo. Với giá cả như thế có nhiều thứ nếu sản xuất ở ta thì tiền nguyên vật liệu cũng không đủ! – Hai Hân chia sẻ nỗi lo của ông Học.

- Các chợ ngoài Bắc nhiều khi còn đầy rẫy thuốc trừ sâu, trứng gà, thuốc chuột, thuốc tăng trọng... của Trung Quốc chú ạ – Nghĩa nói thêm.

- Thừa cụ các thứ anh Nghĩa kể trong này cũng có ạ, trừ trứng gà.

- Thật là không thể hiểu nổi chú ạ, giá trứng gà Trung Quốc chỉ bằng một phần ba hay một phần tư trứng gà ta. Nhà cháu đã mua về, đập ra thấy lòng đỏ chỉ nhờ nhờ, đem rán lên ăn thử chỉ thấy lòng trắng và rất một mùi tanh của cá, nên không dám ăn. Báo đăng có người còn nói đấy là trứng hoá học, trứng giả, hay trứng nhân tạo.., nhưng cháu không tin.

- Thế mà đến nay cả nước vẫn yên lặng hả cháu?

- Cháu thừa nhận không thể cứ bình chân như vại trước thực tế này chú ạ!

- Đứng liền kề nền kinh tế khổng lồ có khả năng cạnh tranh đầy sức tàn phá như vậy, không hiểu nước ta ứng phó ra sao đây, tôi lo lắm - ông Tư Cường chăm chú theo dõi câu chuyện của ba người từ đầu, bây giờ mới biểu lộ suy nghĩ của mình.

Sau khi đưa ông bà Học lên thấp hương cho mộ Mạnh ở Bảo Lộc, tất cả kéo nhau đi gặp đại diện Ủy ban Nhân dân tỉnh Lâm Đồng: Ông bà Học thiết tha xin Ủy ban cho phép bốc mộ con trai mình, sĩ quan quân đội Sài Gòn Phạm Trung Mạnh, đưa về quê ở Hưng Yên. Có thể vì có Võ Sang và Lê Hải đi cùng, nên mọi việc được chấp thuận chóng vánh. Ông bà Học giao hẳn việc này cho Nghĩa, trong lòng cảm thấy như cất được một gánh nặng lâu nay bứt rứt khôn nguôi... Võ Sang đưa ông bà Học về tận Thành phố Hồ Chí Minh để trở về Mỹ. Còn vợ chồng Hai Hân mời vợ chồng Nghĩa và vợ chồng Lê Hải nghỉ lại Đà Lạt. Do tính nết bộc trực và chân thành, họ sớm trở nên gần gũi với nhau, mặc dù họ mới chỉ quen biết nhau nhân dịp đón tiếp ông Học.

Gần như từ ngày cưới đến giờ, vợ chồng Hai Hân mới thực sự có một cuộc đi nghỉ với đúng nghĩa là nghỉ ngơi như thế. Đơn giản là Đà Lạt ban phát cho họ sự thanh bình mà họ đang khao khát. Hơn nữa tâm trạng Hai Hân đã trở lại thẳng bằng, bây giờ lại có bạn mới. Đã thế, nghỉ trong một nhà nghỉ cổ xưa, tự nhiên trong ý nghĩ của khách và chủ đều dấy lên tinh thần hoài cổ, cùng kể lại, cùng bàn với nhau không biết bao nhiêu chuyện ngày xưa của đất nước, của chính mình.

Trong những ngày ôn cố tri tân như vậy, họ biết và hiểu nhau hơn. Cũng trong dịp này, lần đầu tiên Hai Hân biết được hậu quả của những bản photo copy suu tầm giúp cho ông Đoàn Danh Tiến, ngày càng hiểu rõ hơn “sự phụ” của mình. Hai Hân áy náy vô cùng và bộc bạch tất cả với Nghĩa và Lê Hải. Cũng qua những chuyện này, Nghĩa và Lê Hải càng hiểu con người Hai Hân, qua đó biết thêm những chi tiết đã góp phần tạo ra bước ngoặt trong cuộc đời của chính họ... Tuy nhiên Nghĩa vẫn giữ kín câu chuyện Thạch Thất.

Hôm chia tay, trước khi lên xe. Lê Hải nói:

- Không thể ngờ được đường đời của chúng mình lại dẫn nhau đến đây!

- Cũng may là anh Hải và anh Nghĩa ở ngoài Bắc, nếu không thì hồi ấy có khi đã bị tôi gọi ra tố về cái tội liên quan đến tư sản rồi cũng nên! - Hai Hân cười nhưng vẫn thoáng vẻ bứt rứt - Chỉ tiếc là những người như hai anh không tiếp tục công tác giúp nước...

Nghĩa thấy vui vui trong lòng vì cả Lê Hải và mình đều đào sâu chôn chặt được câu chuyện Thạch Thất và được bù lại bằng mối quan hệ bằng hữu với con người lý thú này...

- Tiếc làm gì chú Hân! - Bà Nguyệt xen vào. - Người như ông nhà tôi không giỏi nghề gì hơn là cầm đèn chạy trước ô-tô, thế thì còn giúp dân giúp nước làm sao được!

- Em chuyển nghề cho anh từ bao giờ thế hả Nguyệt? - Nghĩa hiểu những điều day dứt vẫn ẩn náu đâu đó trong câu nói đùa của Nguyệt.

Lê Hải chỉ đứng yên, hết nhìn vợ chồng Nghĩa lại quay ra nhìn Hậu, mỉm cười một mình.

Nghĩa không rõ xe lăn bánh từ bao giờ. Tự lự một mình trên đường dài, những câu nói trêu chọc của Nguyệt làm cho trận tranh cãi tóe lửa giữa Nghĩa với ông Viện trưởng cách đây gần hai năm đột nhiên chiếm hết tâm trí Nghĩa...

Hôm ấy, ông Viện trưởng như phát khùng. Sau khi không chịu nổi những lời phê phán gay gắt của Nghĩa về những sai trái trong dự thảo báo cáo tổng kết công tác hàng năm của Viện, ông viện trưởng bắt đầu xằng lời. Nhất là đến cái đoạn Nghĩa bác bỏ rất kiên quyết thành tích của Viện trong việc tham gia vào công trình nghiên cứu đề tài khoa học “Huy động vốn đầu tư

trực tiếp của nước ngoài để phát triển kinh tế Việt Nam theo định hướng xã hội chủ nghĩa” thì Nghĩa không tự kiểm chế được nữa. Ông viện trưởng cũng nổ tung.

- Lẽ ra Viện ta phải lấy làm xấu hổ vì đã có những ca ngợi phản khoa học và thiếu trung thực về công trình nghiên cứu này thì mới đúng với lương tâm khoa học chứ! – Giọng Nghĩa gay gắt.

- Im đi! Anh thì biết gì về đầu tư nước ngoài mà ăn nói hồ đồ như vậy? – Ông viện trưởng vặn lại.

- Chính câu hỏi của anh đã chứng minh việc Viện ta tham gia vào đề tài này là không đúng chức năng, là ôm việc của ngành khác, lại còn thất lương tâm nữa! Anh thử hỏi xem cả viện ta hiểu như thế nào về đầu tư trực tiếp của nước ngoài?

- Ai cho phép anh ăn nói như vậy về đề tài khoa học tầm cỡ quốc gia?

- Tầm cỡ nào cũng mặc, sai thì phải nói! Anh hãy chỉ ra cho tôi xem trong đồng đề tài này những gì ứng dụng được trong cuộc sống hoặc được cuộc sống công nhận! Anh hãy trình bày trên công luận tất cả những điểm ấy đi. Bản sao của các đề tài ấy còn cả đồng đây này!.. – Nghĩa chỉ tay vào đồng tài liệu trên bàn giám đốc - Đếm đi! Được bao nhiêu đề tài tất cả? Bằng ấy mà chưa đủ hả? Trong khi đó kẻ thầy biết bao nhiêu công trình nghiên cứu khác phải làm của Viện.

- Những công trình đó làm gì có kinh phí!

- Viện ta chuyển sang kinh doanh nghiên cứu để kiếm tiền từ bao giờ thế?

- Câm đi! Anh thì biết gì về nghiên cứu khoa học mà chõ mồm vào!

Nghĩa lặng người đi, hai tai đỏ dừ, hai bàn tay nắm chặt. Day dứt tích tụ bao nhiêu năm nay về tình trạng tha hoá trong Đảng và của đảng viên mà ông thường chỉ thổ lộ với Lê Hải, ...bắt đầu thức tỉnh từ những lời dạy nghiêm của Lê, cái tát của Năm Thịnh..., hôm bàn giao viện cho ông thủ trưởng này, buổi cùng với Lê Hải thắp hương cho Nam trên bàn thờ... nay quyện lại thành một thứ thuốc nổ trong Nghĩa.

Tuy thế Nghĩa vẫn cố bậm môi lại, lựa lời, giọng nói đột nhiên thấp hẳn xuống, gần như kêu van:

- Đồng chí viện trưởng ạ, xin cho tôi biết sự thật đi, các anh thực lòng tin vào những điều các anh viết ra thế này? Hay là các anh được yêu cầu, được thuê viết ra như vậy?

- Hồn láo! Đảng viên mà ăn nói thế à?

Quả bom trong Nghĩa bắt lửa. Ông phanh cạp lòi ra một quyển sách đã nhàu nát, bên trong gạch đen gạch đỏ chỉ chít, vừa nói vừa lật các trang đánh dấu, có lúc dí trang sách vào sát tận mặt ông viện trưởng:

- Chính vì danh dự và trách nhiệm của người đảng viên nên tôi không thể không nói. Đây, đọc đi! Đề tài tầm cỡ quốc gia của các anh đây! Đọc kỹ vào! Anh cứ làm như thể khoa học chỉ một mình phe nhóm các anh được phép độc quyền chiếm lĩnh, muốn phán gì thì phán! Hãy tranh luận đi! Bằng diễn đàn, bằng hội thảo... Khoa học không thể đi trái với quan điểm của Đảng! Nghị quyết của Đảng nói phải chủ động hội nhập kinh tế quốc tế, đề tài của các anh lại chỉ một chiều nhấn mạnh đầu tư nước ngoài là con dao hai lưỡi! Khoa học gì mà đến mức dám bác bỏ cả nhà nước của dân, dám đòi từ nay trở đi chỉ cần xây dựng nhà nước của giai cấp và của hệ thống chính trị là đủ! Đọc cho kỹ vào! Đây là thứ khoa học gì? Khoa học như thế là học phiệt!.. Nói đi, anh được chia bao nhiêu triệu, được thăng quan tiến chức gì mà cũng cho điểm đề tài này là xuất sắc, cũng thò tay vào ký nghiệm thu! - Nghĩa không thể dừng được nữa.

- Câm đi!

- Hãy nghe tôi nói đã! – Nghĩa càng gay gắt - Anh cố nhận ra việc mình làm sai trái của mình đi! Làm như anh là đang bán rẻ lương tâm mình, là tham gia vào cái trò chơi nghiền nát nhân cách những người khác. Anh hãy vì cả chính anh để nhận ra điều này đi!

- Câm ngay! Tôi cấm anh ăn nói như thế! Ngay từ giờ phút này tôi đuổi cổ anh ra khỏi cơ quan!.. Chủ trương chính sách đã có nghị quyết, không cần đến cái thứ người như anh! Viện này cần người làm việc chứ không cần người đâm ba chẻ củ! Càng không cần cái loại người cầm đèn chạy trước ô-tô!

- Thật không còn gì để nói - Nghĩa gầm lên - Anh là kẻ phản phúc!

Nghĩa không bao giờ trở lại cơ quan nữa.

Lúc trấn tĩnh lại, Nghĩa cũng thấy, việc mình tự ý bỏ cơ quan như vậy là sai với quân phong quân kỷ. Suốt cuộc đời người lính, đây là lần đầu tiên Nghĩa phạm một lỗi nặng như vậy, một hành động bỏ ngũ, một hành động phản kháng! Nghĩa đau đớn nhận ra điều này nhưng ông không vượt qua được chính mình.

Ông nằm bẹp ở nhà, bèo nhèo như một người ốm nặng.

Lê Hải đến hỏi thăm, Nghĩa cũng chỉ đứng từ xa, hai tay xua xua vài cái, cúi gập người xuống chào rồi quay về phòng riêng, bỏ bạn một mình.

Ngay cả khi ông bà Chính đến thăm, Nghĩa cũng chỉ chào rồi quay trở vào khoá trái cửa. Mấy tuần liền ông như đột nhiên cấm khẩu, luôn luôn tìm cách ngồi một mình.

Khoảng mười tuần sau, một sĩ quan của Viện mang đến cho Nghĩa đầy đủ các giấy tờ của thủ tục nghỉ hưu, sổ lương hưu, tiền nong cho lương các tháng chưa lĩnh và các loại chế độ, hồ sơ chuyển đảng tịch của Nghĩa về khu phố. Lúc ấy Nghĩa tròn 41 năm tuổi quân và 40 năm tuổi Đảng.

Tự tay bà Nguyệt kiểm lại từng thứ, bà kêu lên:

- Ha ha... Đủ hết! Chỉ còn thiếu mỗi cái quyết định thi hành kỷ luật về tội tự ý rời bỏ quân ngũ thôi, đồng chí cầm đèn chạy trước ô-tô ạ! – Nguyệt cố làm cho Nghĩa cười lên một tiếng.

- Nguyệt ơi, viết dùm anh mấy chữ nhắc nhở ông viện trưởng về thiếu sót này, nhân thể bảo ông ấy xác nhận luôn cái nghề mới của anh! – giọng Nghĩa lạnh băng, mặc dù là ông cũng đang cố tìm cách nói đùa với vợ cho khuây khỏa.

- Có bao giờ anh nghĩ rằng anh từ giã cuộc đời quân ngũ của mình như thế này không, anh Nghĩa?

- ???

Câu hỏi vô tình của bà Nguyệt làm ông Nghĩa đổ gục xuống bàn, bất động. Riêng cái ống quần bên phải thỉnh thoảng lật phật đung đưa trong gió, cứ như thể nó không thuộc về Nghĩa.

Nguyệt chết lặng, hai tay ôm ngực đứng yên nhìn chồng, nước mắt trào ra...

Cuối năm ấy, năm 1993, nhân dịp tổng kết, Viện mời Nghĩa đến dự liên hoan kết thúc năm cũ, chuẩn bị đón năm mới. Lời mời này có nhã ý để Viện chính thức chia tay với Nghĩa, một trong những con người tiêu biểu của Viện.

Nghĩa viết thư cảm ơn và xin lỗi không thể đến dự được, không trình bày lý do tại sao cả. Huân chương chiến công hạng nhất Viện định trao cho Nghĩa nhân dịp này, Viện dành cho người mang đến tận nhà.

...Bây giờ mình phải học Lê Hải cách sống cuộc sống của phó thường dân! – Nghĩa tự nhủ với mình như vậy.

Thêm sáu bảy tuần lễ nữa qua đi, Nghĩa vào cuộc khá nhanh, sớm tìm được trở lại tính cách năng động và nhiệt thành của mình, nhất là niềm say mê học hỏi những thứ mà trước đây Nghĩa không có điều kiện tìm hiểu hoặc ít để ý tới.

Vài tháng sau, đúng vào dịp kỷ niệm ngày thành lập Đảng mừng Ba tháng Hai năm 1994, các phương tiện truyền thông của ta đưa tin Tổng thống Bill Clinton tuyên bố bỏ cấm vận với Việt Nam. Ngày 11 tháng 7 năm 1995, đúng hai tháng trước khi ông bà Học dẫn con cháu về thăm đất nước, tổng thống Clinton tuyên bố bình thường hoá quan hệ với Việt Nam.

Nghĩa thầm tiếc là không còn điều kiện tiếp cận những tin tức loại này như hồi còn ở Viện để hiểu hết các chiều cạnh quan trọng nằm sâu bên trong những thông tin này, nhưng trong bụng cảm thấy một niềm vui lớn: Quá khứ của một cuộc chiến tranh lớn chống nước ta đang khép lại dần.

Tướng về hưu Lê Hải được ông Hai Phong giao cho nhiệm vụ xin gặp ông Tám Việt để chuyển lời cảm ơn của bà Sáu Nhơn về lẵng hoa ông Tám gửi tặng nhân dịp lễ thượng thọ 85 tuổi của bà cách đây mấy hôm. Được tin này, ông Tám hồ hởi mời Lê Hải và nhân thể mời luôn cả hai anh em Phạm Trung Chính và Phạm Trung Nghĩa đến ăn cơm tối tại nhà mình. Ông Tám rất thích những cuộc gặp gỡ như thế này, vì theo ông, họ là những người biết trò chuyện và lý thú.

... Ông Tám nhớ lại hôm ấy, sau buổi nói chuyện với các vị nghỉ hưu tại câu lạc bộ Thăng Long, tình cờ ông được là khách mời của vợ chồng Lê Hải. Lý do mời thật đơn giản: anh nông dân Vĩnh Bảo ba đời dân ngu khu đen Lê Văn Tịch, nguyên xã đội trưởng, cháu gọi Lê Hải là ông trẻ, bây giờ là ông chủ cỡ bự, tự lái cái Mercedes xin từ quê ra mang biếu một nửa con cây tơ và một hũ rượu nếp hương. Có lý do để gặp nhau như thế là những dịp may không thể bỏ qua của những người như Lê Hải, như các cụ ngày xưa vẫn nói... Rượu ngon phải có bạn hiền...

Thế là bà Hậu chuẩn bị cho bạn bè Lê Hải một bữa cơm đặc sản đúng với tên gọi cây tơ bảy món....

Cuối buổi nói chuyện hôm ấy ở câu lạc bộ Thăng Long, Lê Hải, Trần Thu, Nghĩa... kéo nhau đến mời ông Tám cùng dự.

Trong bữa “nhậu” hôm ấy, ông Tám nói với Lê Hải:

- Không có anh đến “giải phóng”, thì tôi mắc kẹt to.

- Sao lại “phải giải phóng” anh? Tôi tưởng là đã phá đám anh - Lê Hải hỏi lại.

- Khổ quá, mấy anh không đến mời đi nhậu thì bà Phương còn dứt không ra.

- Anh Tám thì bà nào chẳng bám! – Lê Hải giở cái giọng tinh quái.

- Nói giỡn hoài, các anh không thấy sao, trên bục bước xuống chưa kịp ra đến cửa tôi đã bị bà ấy túm lấy.

- Chắc anh Tám nợ bà món gì lớn? – vẫn Lê Hải.

- Đấy không phải là lần đầu tiên. Bà phàn nàn về nổi chồng bà thuộc loại khai quốc công thần mà chỉ được đặt tên cho một phố hẹp dài vài trăm thước, thế mà có vị khác thấp hơn lại được cả một đại lộ hai làn xe dài hàng cây số! Gặp ai bà cũng kêu chuyện này. Mà tôi thì có quyền hành gì với việc đặt tên phố như vậy chứ!

Ông Tám còn nhớ bữa đó rượu nếp hương mang ra từ quê Lê Hải ngọt giọng quá, nhưng câu chuyện lại ngấm toàn vị đắng. Chủ đề cuộc đàm đạo hôm ấy xoay quanh câu chuyện một số cán bộ lão thành gửi thư có ký tên rõ ràng, tố cáo những vụ tham nhũng lớn, trong đó có vụ Tân Trường Sanh, phê phán ông Tám rất nặng lời về tội không đấu tranh kiên quyết trong những vụ này...

Thế mà đã ngót nghét một năm trôi qua...

Khách đến nhà lúc bà Tám đi vắng, cánh đàn ông càng thoải mái chuyện trò. Ông Tám Việt mở đầu bằng món ăn rất ư là miền Tây Nam bộ.

- Hôm nay các anh hên quá, có người gởi ra cho tôi cả một đợt nhộng dừa. Thứ nhộng này chiên tẩm bột, nhấm với rượu đế thì thật hết chỗ chê.

- Phải để nguyên cả đợt cây dừa đem ra ngoài này rồi mới gỡ nhộng ra chứ anh Tám? – Lê Hải hỏi.

- Hẳn rồi! Làm như vậy nhộng mới tươi. Tôi đã dặn nhà bếp, gỡ ra là tẩm bột chiên liền, đây mời các anh dùng đi cho nóng. - ông Tám vồn vã gấp những con nhộng được chiên vàng ruộm bỏ vào chén cho từng người.

Sau món nhộng dừa, câu chuyện xoay quanh các món ăn đặc sản như tôm càng xanh, cua bể, ghẹ, sam, rùa... của vùng tứ giác Long Xuyên, nơi mà ông Tám và Lê Hải đã sống nhiều năm trong hai cuộc kháng chiến. Nhưng hình như những thứ sơn hào hải vị này cũng chỉ thu hút được sự chú ý của những khách ẩm thực này trong khoảnh khắc ngắn ngủi. Câu chuyện chung quanh bàn ăn chệch hướng sang các vấn đề nóng bỏng trong cuộc sống đất nước từ lúc nào không ai biết. Khởi mào lại chính là chủ nhà:

- Ngồi với nhau có rượu và đồ nhắm ngon miệng như vậy mà không phải nghĩ đến các anh chàng quốc doanh thua lỗ thì vui biết mấy. - Ông Tám bực bạch.

- Anh Tám mất ăn mất ngủ vì chuyện này? - ông Chính hỏi.

- Thì chính anh cũng là người làm tôi mất ăn mất ngủ, chớ còn ai nữa. Mấy tuần nay anh cứ xin xoá bằng hết các định giá trong thi công và nằng nặc đòi chấp nhận toàn giá thị trường!

- Tôi chỉ là cái loa phát thanh. Nhưng trong cơ chế mới, hình như các tổng công ty có lý, anh Tám ạ. Họ cho tôi là kỹ thuật gia, nên dễ ăn dễ nói với anh.

- Tôi đồng ý ngay, nhưng với điều kiện cũng phải thị trường hoá, tiền tệ hoá tuốt tuột mọi thứ đầu vào của doanh nghiệp, vô hình cũng như hữu hình, cố định cũng như lưu động, chịu không? Sao lại chỉ muốn thị trường hóa ở phần đầu ra?

- Tôi đã truyền đạt rõ ràng ý của anh như thế. Các tổng công ty chớ tôi cho rằng trong Nam ngoài Bắc đều kêu anh Tám thù địch và muốn khai tử doanh nghiệp nhà nước! Nhất là tại Thành phố này.

- Trời ơi, một trăm phần trăm luận điệu của Chín Tạ! Bất kể ở đâu, chỗ nào, có dịp là Chín Tạ bơm tôi lên là kẻ thù địch với doanh nghiệp nhà nước, kẻ muốn khai tử quốc doanh!

- Anh nghi ngờ cho Chín Tạ thì có lẽ không oan. Các công trình những tổng công ty này đang triển khai chủ yếu là ở thành phố này, thuộc địa bàn của ông ta nên chuyện gì ông ta cũng có ý kiến.

- Các tổng công ty nhà anh có nghe theo Chín Tạ đòi khai trừ Đảng đối với tôi nữa không?

- Chắc là không dám, nhưng họ không thích anh. Họ kêu anh là anh Hai Nam bộ, không phải là nhà kinh tế nên coi trời bằng vung. Người khác lại bảo anh rất độc đoán.

- Chắc mình ra đi thì họ thích lắm?

- Họ nhũn nhặn khi đến gặp anh xin cái này cái nọ. Nhưng ngồi với nhau, họ bác anh quyết liệt đấy, Chín Tạ mới chỉ là một mũi.

- Tại tôi không chịu nói lỏng hầu bao và bảo hộ họ chưa đủ có phải không?..

- Ở vào địa vị họ, ai mà chẳng thế hả anh Tám?

- Họ giờ tay tán thành nguyên tắc tập trung dân chủ của Đảng, nhưng lại chỉ thích tôi làm đầu trăm họ.

- Đúng là anh đang bị chiếu tướng. - Ông Chính tỏ vẻ ái ngại cho ông Tám.

- Tôi biết mình đang bị dồn đến chân tường. Nhưng đi hay ở không thành chuyện! Còn một ngày, một giờ làm việc, đừng ai trông chờ tôi tự thay đổi...

Ông Tám nói thế, nhưng trong bụng hiểu rằng bão táp sắp sửa nổ ra đối với mình. Ông nhớ đến những cuộc họp căng thẳng, đến những gợi ý bổ sung cho ông một người phó, hoặc gợi ý ông nên chủ động xin nghỉ. Trong cuộc họp gần đây nhất đã có ý kiến gay gắt trực diện với ông Tám, nhưng lại diễn đạt theo kiểu giận người chêm bóng.

...Đồng chí Tám cần xem lại những người làm việc chung quanh mình, nhất là cái cậu trợ lý! ...Xưa nay tôi thấy đồng chí có thể này đâu, e rằng cậu này ăn phải bả các học thuyết phương Tây và ảnh hưởng đến công việc của đồng chí!..

Thế rồi người trợ lý của ông bỗng dưng khăng khăng xin nghỉ hưu non, với lý do cụt lùn: không thể tiếp tục làm việc được! Chẳng thanh minh lý giải gì cả!... Ngày hôm trước anh ta làm đơn, ngày hôm sau nghỉ liền, chẳng đợi ông Tám đồng ý hay không đồng ý, cũng chẳng xin ý kiến tổ chức.

...Anh chàng này khí khái, hay là chỉ phò thịnh không phò suy? Hay còn uẩn khúc gì nữa?..

Ông Tám không có cách gì buộc chân người trợ lý của mình, đành nhờ tổ chức kiếm người khác thế vào...

Chưa xong rắc rối này lại xảy ra chuyện không hay khác. Hai lần ông Tám yêu cầu các cơ quan chức năng của Thành phố xét hỏi Bạch Liên về các hành vi có liên quan đến những vụ

buôn lậu lớn của mấy công ty quốc doanh, nhưng cả hai lần Bạch Liên đều chứng minh được là mình vô can. Dựa vào các thông tin ông được báo cáo, ông tin là mình không nhầm, nhưng không nắm được chứng cứ, ông chẳng làm gì được Bạch Liên. Chuyện vĩa hè về ông Tám qua sự vồ hụt Bạch Liên trở thành lời phán xét đầy quyền lực mà không ai biết từ đâu tới. Chính ông Tám cũng cảm thấy như vậy. Tiếng xì xèo ông Tám chệch hướng và ghét quốc doanh lại càng dội lên thành những làn sóng. Chỗ này chỗ khác lác đác có vài bài báo mang tính chính luận phê phán sự lẩn lộn hội nhập với hoà tan. Đọc lên ông Tám thấy chạnh lòng vì có những dẫn chứng sát sườn với công việc mình đang làm!..

Hay là Bạch Liên có tay trong?..

Đang nói chuyện với ông Chính trong bữa ăn và trước mặt cánh Lê Hải, thế mà ông Tám cũng phải thờ người ra một lúc.

- Nhưng có chuyện anh sắp nghỉ thật hay sao mà họ bàn dũ dần thế hả anh Tám? – ông Chính hỏi.

- Vĩa hè làm công tác nhân sự vẫn là chuyện thế gian thường tình mà, các anh không biết thói quen này à? Nhất là vào những dịp sắp có Đại hội.

- Trong nhà chưa tỏ ngoài ngõ đã tường, như thế không hay các anh ạ. - Ông Nghĩa xen ngang.

- Đừng phí thời giờ cho những chuyện tào lao này. Trở lại các tổng công ty của anh đi, anh Chính. - ông Tám giục.

- Vâng, họ nói sẵn sàng chấp nhận thị trường hoá đầu vào như anh yêu cầu, nhưng muốn thế nhà nước phải đầu tư lại về thiết bị và công nghệ, phải để tùy họ quyết định biên chế – tự do sa thải và tuyển chọn, ngoài nghĩa vụ thuế ra phải giải phóng họ khỏi mọi nghĩa vụ xã hội khác... Họ hỏi là nhà nước có dám chịu chơi tới số như thế không?

- Các anh thách thức nhà nước? Cắt hết mọi dây nhợ ô dù để xem các anh sẽ sống như thế nào!

- Người ta bảo là anh chống quốc doanh thật không oan! - ông Chính cười.

- Oan hay không oan tôi không quan tâm. Tôi không thể chấp nhận thực tế này: Quốc doanh nhà các anh nắm khoảng hai phần ba tổng vốn toàn xã hội, chỉ làm ra khoảng một phần ba của cải cho xã hội, thế mà quốc doanh không biết xấu hổ à? Còn bao nhiêu ưu ái quyền lực phụ vào nữa chứ!

Nghĩa chêm vào:

- Anh Tám ơi, đồng tiền không có lương tri thì làm sao biết xấu hổ?

- Đơn giản là không ai chê tiền cả, anh Tám ạ. – Lê Hải bồi thêm.

- Thôi, đừng vơ đũa cả nắm thế anh Lê Hải, tôi không có ý định này – Lần thứ hai ông Nghĩa xen ngang: - Nỗi đau về doanh nghiệp nhà nước là nỗi đau của cả thế giới các anh ạ. Đau chỉ là nỗi đau của riêng ta!

- Vận thơ vào kinh tế nghe nó làm sao ấy anh Nghĩa ạ. - Ông Tám đáp lại.

- Nhưng cuộc đời là thế mà anh Tám. Trên đài vừa nói là ngân sách của chính phủ Pháp đang è cổ gánh nợ để cứu tập đoàn France Telecom khỏi phá sản. Tập đoàn này thuộc sở hữu nhà nước, thuộc tầm cỡ khủng long trên thị trường thế giới về công nghệ thông tin đấy anh ạ.

- Sao? Tư bản cũng phải lo cứu doanh nghiệp nhà nước hả anh Nghĩa?

- Đúng thế ạ, chính phủ Pháp chịu cứu France Telecom khỏi phá sản để có thể tiến hành tư nhân hoá nó càng sớm càng tốt. Số tiền phải chi cho mục đích này có thể là nhiều tỷ Franc.

- Chuyện gì mà kỳ cục thế?

- Đúng như vậy đấy anh Tám ạ. – Nghĩa tiếp tục - Chỉ tính riêng các khoản vốn là cổ phần, cổ phiếu của công nhân, của những người lao động và những người làm việc ăn lương khác cả nước Pháp hùn vào France Telecom gộp lại chiếm hơn 60% tổng vốn của tập đoàn này. Không bỏ ra hàng tỷ Franc như thế để cứu mà để nó phá sản thì sẽ gây động loạn trong xã hội.

- Lấy đâu ra tiền mà trám vào?

- Chắc chắn là phải lấy từ thuế và từ các khoản lãi khác của chính phủ, anh Tám ạ. – Nghĩa giải thích - Nguyên nhân phá sản vẫn là tính xơ cứng cố hữu của quốc doanh, nhất là trong tình hình thị trường thế giới về sản phẩm công nghệ thông tin và tin học đang có mặt đi xuống hoặc bão hoà trên một số sản phẩm nào đó.

- Vai trò nhà nước của họ được việc đấy chứ! - Ông Chính bình luận.

- Quốc doanh của họ cũng quan liêu bao cấp như ta hả anh Nghĩa? – Lê Hải hỏi.

- Tôi không rành, chắc chắn không phải là thế, nhưng hiển nhiên có thua cuộc chính phủ mới phải ra tay cứu. – Nghĩa trả lời.

- Nhà nước ta đào đâu ra hàng tỷ Franc để làm cái việc chữa cháy cho một doanh nghiệp nhà nước như thế? Chẳng trách nào... - Ông Tám tư lự.

Ông Nghĩa nhấp một ngụm rượu, rồi đặt ly xuống:

- Xin cho tôi nói tiếp. Về câu chuyện anh Tám và anh Chính đang bàn, ông chú ruột tôi là ông Học mà anh Tám cũng biết đấy, ông cụ đã hỏi thẳng tôi: Giữa doanh nghiệp nhà nước và sự phát triển kinh tế của cả nước, Đảng ta lựa chọn cái gì?

- Câu hỏi quái ác. – Ông Tám bình luận.

- Từ câu hỏi này, ông chú tôi còn đi xa nữa: Trên con đường phát triển của đất nước, Đảng ta lựa chọn cái gì - lựa chọn dân tộc hay lựa chọn giai cấp? Hai anh xem, câu chuyện không còn dừng lại ở chỗ hiệu quả hay thua lỗ của kinh tế quốc doanh, mà là định đoạt số phận đất nước.

- Ông già này tinh tướng. - Ông Tám thừa nhận.

- Chú tôi băn khoăn: Đảng ta đã dựng được mốc son trong sự nghiệp giải phóng và thống nhất đất nước, liệu Đảng có đủ trí tuệ và phẩm chất dựng lên mốc son của thời kỳ xây dựng đất nước hay không?

- Ý ông cụ thế nào?

- Anh Tám ạ, chú tôi cho rằng tất cả tùy thuộc vào Đảng ta lựa chọn cái gì. Nếu lựa chọn dân tộc thì Đảng ta nhất định làm được.

- Ông già này có lý... - Ông Tám tỏ ý thán phục.

- Anh Tám ạ, chú tôi còn đi xa đến mức cho rằng trên thực tế Đảng ta đã có sự lựa chọn rồi. Song chú tôi hoài nghi không biết đấy có phải là sự lựa chọn tự giác hay không, hay đổi mới chỉ là một bản năng phản ứng tự vệ trước tình thế! – Nghĩa trình bày thêm.

- Sao lại giống hệt những suy nghĩ của đám cháu anh Lê Hải thế! - ông Tám kêu lên vì ngạc nhiên. - Các anh có biết không, cách đây khoảng 10 năm, khi tôi hỏi chúng Nghị quyết Đại hội VI còn có những gì các cháu chưa thích, chúng trả lời: Điểm chưa được duy nhất của Nghị quyết là mọi cái được đều ít nhiều miễn cưỡng! Hỏi kỹ ra thì đấy là ý kiến tóm tắt của bà Sáu Nhon về Nghị quyết VI cho bọn trẻ. Thật là đáng kính nể!

- Tôi là kỹ thuật gia, ít quan tâm đến chính trị hơn các anh. Nhưng gần một nửa thế kỷ là đảng viên, tôi nghiệm thấy từ cải cách ruộng đất, đến cải tạo tư sản, xử lý vụ nhân văn giai phẩm, xây dựng hợp tác xã bậc cao, phát triển kinh tế quốc doanh, một số vấn đề quốc tế, nhất là vấn đề Campuchia... Cứ cái gì duy ý chí hoặc thiếu độc lập tự chủ, thiếu tính dân tộc trong tư duy là thất bại. Không biết các anh có nghĩ như vậy không? - Ông Chính nêu ý kiến của mình.

Người giúp việc vào thay bát đĩa, bưng ra thức ăn mới. Câu chuyện bị gián đoạn một lúc. Để cho người giúp việc bình tĩnh làm công việc của mình, không lúng túng vội vã, Nghĩa lấp chỗ trống thời gian bằng cách xoay ra câu chuyện khác:

- Bây giờ đang chuyển sang mùa đông, chắc chị Tám thích khí hậu trong Sài Gòn hơn, có phải thế không anh Tám.

- Vâng, đúng thế. Cùng một chứng bệnh như Hai Phong, anh vợ anh Lê Hải. Bệnh hen của nhà tôi sợ nhất khí hậu ngoài Bắc về mùa này. Nhưng lần này nhà tôi vào trồng là chúng tôi có cháu ngoại mới. Cuối tuần này lại ra thôi.

- Cháu trai hay cháu gái ạ? – Lê Hải hỏi.

- Lại thêm một cháu gái.

- Chúng ta nâng cốc chúc mừng anh Tám thêm một chức ông mới nữa! - ông Chính đề nghị.

Tiếng cốc chạm leng keng.

Người cần vụ đã làm xong công việc và ra khỏi phòng, câu chuyện lại tiếp tục theo dòng của nó.

- Anh Tám ạ, tôi đi theo tiếng gọi của Đảng từ ngày còn ở tuổi vị thành niên, thế nhưng những gì đang diễn ra trong cuộc sống khiến tôi phải tự hỏi mình: Đảng ta đang tự lựa chọn mình hay lựa chọn sự nghiệp của dân tộc? Đảng mà tự lựa chọn mình thì dân tộc sẽ thôi lựa chọn Đảng, anh Tám có nghĩ như vậy không? Giữa hai sự lựa chọn này chỉ có một biên giới vô cùng mong manh anh ạ và dễ bị tha hóa xóa nhòa. - Lê Hải đặt vấn đề, cân nhắc, chậm rãi:

- Các anh muốn đa nguyên, đa đảng có phải không? - Ông Tám hỏi lại.

- Anh Nghĩa nói trước đi. – Lê Hải nhường lời.

- Vâng, tôi xin nói suy nghĩ của mình. Tôi đã tranh luận nát nước với ông chú tôi về chuyện này. Tôi thật không ngờ chú tôi đưa ra nhận định mà tôi không thể nào bác được. Ông cụ cho rằng câu chuyện bây giờ là Đảng ta lãnh đạo như thế nào, chưa phải lúc là câu chuyện đa nguyên đa đảng! Chú tôi nêu ra nhiều lý lẽ có cân nhắc. Cái chính là chú tôi cho rằng Việt Nam ta chịu đựng chiến tranh và đau khổ quá nhiều rồi, trình độ phát triển còn thấp hơn Nga, nên không thể làm như ở Nga. Cái phúc lớn nhất cho đất nước là bây giờ có công cuộc đổi mới Đảng ta đã lựa chọn. Chú tôi cho rằng không có gì đền đáp xứng đáng hơn những hy sinh to lớn của dân tộc ta từ hơn thế kỷ nay là đi tiếp trên con đường đổi mới tự ta đã vạch ra. Nhưng ông cụ buồn tủi vì tự cho là mình không đủ tư cách để chính mình được trực tiếp nói lên điều hệ trọng này với Đảng của chúng ta!

- Chú anh nói hẳn ra như thế hả anh Nghĩa? - Ông Tám rất lấy làm lạ.

- Vâng. Còn nhiều điều nghiêm trọng hơn thế nữa cơ, anh Tám ạ.

- Thực là con người rất tự trọng. Những lời nói đầy tâm huyết, các anh ạ!.. - Ông Tám thốt lên.

- Tôi nghĩ rằng đổi mới mà làm không nổi, lại quay sang chạy theo đa nguyên đa đảng, thì đấy là chạy theo sự cám dỗ hủy diệt. – Nghĩa cả quyết.

- Sự cám dỗ hủy diệt! Hay lắm, hoan nghênh cái đầu chịu khó suy nghĩ của anh Nghĩa. – Lê Hải chạm cốc với Nghĩa rồi mời mọi người chạm cốc.

- Cũng chính ông chú tôi đã đưa tôi đến nhận định dứt khoát đó!– Ông Nghĩa nói thêm.

- Nghĩa nói rõ thêm về sự cám dỗ hủy diệt xem nào, tôi chưa được thuyết phục lắm. - Ông Chính bản khoăn.

Dòng chảy câu chuyện cuộn lại, khúc mắc, vì tính nghiêm trọng của vấn đề nó gặp phải.

- Câu chuyện mùi mè lắm. Còn ngồi lại với nhau được hết tối nay không? - Ông Tám nâng cốc và hỏi mọi người.

- Anh Tám phải coi lại còn bao nhiêu rượu nữa! – Lê Hải nói.

- Bỗng trở thành bợm rượu hết rồi phải không? - ông Tám cười. - ...Giá mà bê được những câu chuyện lúc trà dư tửu hậu như thế này vào bộ não của đất nước, vào các học viện, các cơ quan nghiên cứu thì hay biết mấy, thôi được, bây giờ câu hỏi của tôi là thế này, - ông Tám quay sang Nghĩa: - Đảng ta lựa chọn mục tiêu xây dựng chủ nghĩa xã hội. Sao anh lại chỉ nói đến sự phát triển khách quan của đất nước? Đây là hai vấn đề khác nhau à? Hay là anh đối lập hai chuyện này với nhau?

Ông Nghĩa cân nhắc một lúc rồi nói:

- Anh Tám ạ, anh Lê Hải và tôi mỗi lần đụng đến câu hỏi tương tự như anh nêu ra, không thể không nhìn lại lịch sử anh ạ. Anh xem, ngay từ ngày thành lập, Đảng ta đã ghi trong cương lĩnh của mình lý tưởng xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Khởi nghĩa Xô viết Nghệ Tĩnh là cuộc tập dượt

thì không nói làm gì, song từ Cách mạng Tháng Tám trở đi Đảng ta đã không dưới một lần điều chỉnh lại chính mình để giành thắng lợi. Từ hai cuộc kháng chiến cho đến công cuộc đổi mới ngày nay lại càng như vậy! Cốt lõi của tất cả những lần điều chỉnh lớn này đều là bảo đảm thực hiện tốt hơn nữa yêu cầu gương cao ngon cờ dân tộc và dân chủ. Vậy thì không thể nói là Đảng ta không trung thành với lý tưởng của mình, có đúng thế không anh Tám?

- Anh cứ nói tiếp đi.

- Anh Tám nghĩ lại xem, bao nhiêu lần thực hiện những điều chỉnh mang tính chiến lược như vậy, Đảng ta lúc nào cũng chỉ nhằm thực hiện cái đích duy nhất là tiếp tục đưa sự nghiệp cách mạng tiến lên. Có phải như vậy không? Đánh giặc thì lấy thắng địch làm chuẩn, làm thước đo. Ngày nay xây dựng và bảo vệ đất nước phải lấy dân chủ và phát triển làm chuẩn, làm thước đo. Có dân chủ và phát triển dưới sự lãnh đạo của Đảng, đất nước sẽ có tất cả. Anh Tám có đồng ý như vậy không?

- Anh Tám ạ, - Lê Hải bổ sung thêm cho Nghĩa: - Đừng tư duy theo kiểu gọt chân cho vừa giày, đừng bắt cuộc sống phục vụ cho chủ nghĩa, chúng ta sẽ làm rõ được nhiều vấn đề các anh ạ!

- Hay lắm, nhân thể anh Lê Hải nói về chủ nghĩa, - Nghĩa tiếp lời luôn: - đây lại thêm một vấn đề hệ trọng nữa các anh ạ. Tôi đã ba chìm bảy nổi trong tranh luận với nhiều người về đề tài này. Tôi chỉ muốn nói gọn lại thế này, hình như đang có hiện tượng thông tục hoá học thuyết Mác để biện minh điều này điều nọ. Thú thực, tôi còn nghi ngờ là học thuyết Mác đang được dạy, đang được học là học thuyết Mác ít nhiều được thông tục hoá trên phương diện này hay phương diện khác. Việc làm này thể hiện ở chỗ chỉ thích nhặt ra từ Mác những gì thích hợp với khẩu vị, nhưng lại quên mất là Mác, nhất là Ăng-ghe-nơ đã nhiều lần nhắc nhở những sai lầm. Chính Mác và Ăng-ghe-nơ về sau cũng tự cải chính nhiều điều. Khoa học thì phải như vậy... Tôi có cảm tưởng một số nhà lý luận của chúng ta sính câu chữ nhưng lại không thích trung thành với lý tưởng cách mạng Mác nêu lên(*). Anh có thấy thế không?

- Nghĩa định gọi kiểu lý luận này là học thuyết Mác giả hiệu à? - Ông Chính hỏi.

- Chưa hẳn thế. Em không dám... - Nghĩa chần chừ: - Để còn xem đã. Nhưng theo em rõ ràng là có sự thông tục hoá học thuyết Mác, do những hạn chế về trí tuệ, hoặc do ít nhiều có lòng tin chân thực vào những điều đã được thông tục hoá, hoặc tệ hơn nữa là do tha hóa!

- Nghĩa hôm nay uống hơi nhiều có phải không? - ông Chính lại muốn kiểm chế em mình, song nói tiếp ngay: - Xem lại “Đường Kách mệnh” [(*) Tìm đọc Góp vào lịch sử đồng minh của những người cộng sản – lời tựa của Ăng-ghe-nơ cho cuốn Sự thật về vụ án những người cộng sản ở Cô-lô-nhơ, in trong Tuyên ngôn Cộng sản, NXB Sự Thật, Hà Nội 1983, từ trang 73... Tìm đọc (a) lời tựa của Mác và Ăng-ghe-nơ ngày 24-06-1872 cho lần xuất bản Tuyên Ngôn Cộng sản cùng năm; (b) Về vấn đề xã hội ở Nga, C. Mác – P. Ăng-ghe-nơ toàn tập, tập 18, trang 751., NXB Sự Thật, Hà Nội; (c) Thư của Ăng-ghe-nơ ngày 13-9-1892 gửi Kauski trong Marx – Engels toàn tập, tiếng Nga, tập 38 trang 108, NXB CCT Matxcova và một số bài khác của nguyên tác tiếng Đức...], đọc lại nhiều bài Bác viết, gần đây lại mới xuất bản Hồ Chí Minh toàn tập, cuốn “Hồ Chí Minh trên đường về nước”.., nhất là xem lại những quyết định, quyết sách của Bác vào những thời đoạn quyết định của lịch sử, của sự nghiệp cách mạng, tôi có cảm tưởng Bác hiểu về chủ nghĩa Mác rất khác với những gì tôi được học trong các lớp chính trị, có phải thế không Nghĩa? Chẳng thế mà ngay từ hồi ấy Bác long đong mãi với Quốc tế Cộng sản... - Ông Chính nhận xét.

- Có lẽ như vậy, anh Chính ạ.

- Thế nhưng phải đặt câu hỏi tại sao Bác Hồ lại có thể hiểu và vận dụng học thuyết Mác theo tư duy riêng của chính mình. Chẳng lẽ Bác là ông thánh à? - vẫn ông Chính nêu câu hỏi.

- Ông thánh thì chắc chắn không phải rồi, nhưng có lẽ vì Bác có trí tuệ mẫn tiệp. Nhưng trên hết cả có lẽ vì Bác có khát vọng cháy bỏng giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp! Cái tâm quyết định cái học! Các anh có cách lý giải nào khác không? - Ông Tám hỏi mọi người.

Cả Lê Hải và Nghĩa đều gật đầu, tán thưởng. Hai người xin phép ra ngoài hút thuốc. Ông Chính và ông Tám ngồi lại nói chuyện với nhau.

Hết điều thuốc quay trở vào, Nghĩa là người nói trước:

- Tôi chỉ xin dựa vào lịch sử tìm cách lý giải câu hỏi của anh Chính, có thể nặng về cảm tính. Đời Trần có Diên Hồng chính là nhờ bắt đầu từ chữ tâm! Vua hỏi dân, dân bàn với vua không thể thiếu chữ tâm này. Diên Hồng là dân chủ nảy nở từ chữ tâm! Các anh thử nghĩ lại xem, tôi e rằng ngày nay trong thời bình xây dựng và bảo vệ đất nước chúng ta chưa có đỉnh cao Diên Hồng các anh ạ! Dân chứng thứ hai tôi muốn dựa vào tư tưởng của Nguyễn Du trong câu thơ Kinh không chữ mới là chân kinh(*) [(*) Trong bài thơ Đài đá chia kinh.]. Có cách nào diễn đạt lý tưởng rõ hơn thế không? Cách học tập, cách tiếp nhận một đạo lý như thế, tôi không còn lời nào để nói! Phải chăng chúng ta đã đủ trí tuệ, đủ tâm đức học tập chủ nghĩa Mác với chữ tâm như thế? Với trí tuệ như thế? Tuy nhiên tôi thừa nhận đây chưa phải là sự lý giải bằng khoa học.

- Thôi được, chuyện chứng minh khoa học sẽ tính sau. Nhưng anh Nghĩa, cố không nói chạy xem nào! - Ông Tám vẫn chưa chịu.

Nghĩa suy nghĩ một lúc, rồi nói tiếp:

- Anh Tám ạ, lẽ ra tôi phải hỏi anh là đã bao nhiêu lần chúng ta phạm sai lầm đốt cháy giai đoạn? Anh nói thật đi! Cứ cho là phạm sai lầm một cách thành tâm đi!

- Anh chàng này quả là ngoan cố có hạng - Ông Tám nhận xét.

- Nghĩa ơi, ngồi đây nói năng như thế thì được, ngoài công khai mà nói thế thì không ổn! - Ông Chính can em mình.

- Anh thấy chưa! Thế mà vẫn cứ nói là cần nhìn thẳng vào sự thật! - Ông Nghĩa chộp ngay suy nghĩ của ông Chính.

- Thôi thôi, không sa đà vào chuyện này nữa, nói tiếp đi anh Nghĩa! - Ông Tám nhắc.

- Các anh ạ, cho đến nay chúng ta chỉ lo kinh tế thị trường hàng ngày hàng giờ để ra chủ nghĩa tư bản, nhưng lại không lo thông tục hoá chủ nghĩa và tha hoá đang hàng ngày hàng giờ đẩy chúng ta xa rời lý tưởng của Mác... Hình như chúng ta đang nhân danh Mác đắp điểm những tha hóa của chúng ta!!!

- Nhận xét này được đấy. Đáng được thưởng! - ông Tám nâng cốc và giục mọi người.

- Các anh ạ, trong cách mạng giành lại đất nước chỗ mạnh nhất của chúng ta là dân tộc và dân chủ. Bây giờ trong xây dựng và bảo vệ đất nước do thông tục hóa như thế và do tha hóa, chỗ yếu nhất của chúng ta lại là vấn đề dân tộc và dân chủ. Chỗ yếu này đang bị khoét sâu các anh ạ. Đây là điều rất đáng chúng ta quan tâm! - Nghĩa kết thúc suy nghĩ của mình.

Ông Tám dẫn đo một lúc:

- Nhưng mà anh Nghĩa, hình thái kinh tế xã hội và vấn đề bóc lột giá trị thặng dư lại thuộc về những điểm cốt lõi nhất trong chủ nghĩa Mác về đấu tranh giai cấp đấy.

- Trong hai điểm này Mác vẫn đúng. Và Mác có lẽ mãi mãi đúng chừng nào chủ nghĩa tư bản còn tồn tại, xã hội còn giai cấp các anh ạ. Nhưng Mác thì nêu vấn đề và gợi mở cách nhìn, trong đó có cách nhìn của Mác. Chúng ta lại biến những điều này thành giáo điều, thành chân lý cuối cùng!

- Nghĩa! Hôm nay lửa ghê quá! - Lê Hải bật kêu to lên như thế, mà tay vẫn chạm cốc với Nghĩa, vì thấy chí lý.

- Xin hỏi các anh thế này ạ, ở vào hoàn cảnh cụ thể của nước ta, vào thời điểm hiện tại, nghĩa là khoảng 150 năm sau khi có Tuyên ngôn Cộng Sản, đấu tranh giai cấp như thế nào để xoá bỏ giai cấp? - Nghĩa cảm thấy được cổ vũ. - Làm như chúng ta đã làm trong tiến hành trong cải cách ruộng đất, trong cải tạo xã hội chủ nghĩa, xoá bỏ tư hữu, xoá bỏ sự tồn tại của giai cấp tư sản... Nói chung là xoá bỏ tư bản... Thế là triệt để nhất chứ gì?! Chúng ta đã thử nghiệm tất cả rồi các anh ạ, nhưng rõ ràng là không được. Nói đến thế các anh chịu chưa ạ? - Nghĩa hỏi lại.

- Nghĩa định kết luận là làm hết phép rồi à? - ông Chính vịn em mình.

- Tùy các anh! Đây là chưa kể vấn đề giai cấp ở nước ta sau tám mươi năm nô lệ và trải qua hai cuộc kháng chiến vĩ đại hoàn toàn bị lút đi sau vấn đề dân tộc! Các anh quên mất lịch sử rồi

à?

- Anh Nghĩa hung quá, nhưng mà đúng. - Ông Tám chạm cốc tán thưởng.

- Chưa hết đâu các anh ạ, - Nghĩa vẫn sôi nổi - ... Bây giờ chúng ta phải coi mọi thành phần kinh tế đều là bộ phận cấu thành, phải khuyến khích thu hút đầu tư nước ngoài. Chúng ta rất mác-xít nên không thừa nhận lao động là hàng hóa, nhưng giờ đây lại đang phải tìm cách xuất khẩu thật nhiều lao động để chống thất nghiệp, chống nghèo đói, có phải thế không ạ?! Không biết bao nhiêu người bây giờ mong được bóc lột vì không có công ăn việc làm. Mỗi năm có hàng triệu người như thế. Chạy được một suất đi lao động nước ngoài là phải tốn phí hàng chục triệu đồng! Nhiều doanh nghiệp nhà nước lương trả cho công nhân và thuế đóng cho ngân sách đều thấp hơn doanh nghiệp tư nhân, thế ở đây có bóc lột thặng dư không ạ? Lại còn được bao cấp thua lỗ nữa! Thế là công bằng dân chủ văn minh? Xin các anh trả lời đi! - Nghĩa dồn một thôi một hồi.

- Anh Tám ạ, cứ xem như anh Nghĩa nói, thì có phải cái đáng lo đáng làm thì chúng ta không lo không làm, còn cái hão huyền lại được đem ra làm khuôn vàng thước ngọc, có phải thế không anh Tám? - Lê Hải hỏi Tám Việt.

Đang mãi nghe Nghĩa nói, ông Tám bị bất ngờ, song thấy còn phải suy nghĩ tiếp:

- Cứ từ từ, nghe anh Nghĩa nói hết đã.

- Vâng, tôi xin nói tiếp. Có lẽ phải trở về với cách học của Nguyễn Ái Quốc mới lý giải được những điều này các anh ạ. Mác đã nêu đúng những vấn đề phải nêu. Còn ở thế kỷ 21 này nhìn nhận và giải quyết những vấn đề này như thế nào là công việc của chúng ta chứ không phải của Mác! Trên thế giới ngày nay đang có biết bao nhiêu lý thuyết, bao nhiêu cố gắng đi theo hướng càng tạo ra được cạnh tranh hoàn hảo bao nhiêu, càng bớt được bóc lột bấy nhiêu, cải tiến lại hệ thống thuế và hệ thống phân phối lại để tạo thêm công bằng, hướng nâng cao các phúc lợi xã hội, hướng nâng cao nền giáo dục, nhất là hướng nâng cao tự do dân chủ để phát huy quyền năng của từng con người... Nhưng tất cả đều phải trên nền tảng nâng cao sự giàu có thịnh vượng và thân thiện với môi trường... Có thể nói thiên hạ chịu suy nghĩ lắm các anh ạ, để hướng tới công bằng, để xóa bỏ dần bóc lột, chứ không cột chặt mình vào giáo lý nhưng lại lơ là với lý tưởng như chúng ta đang làm đâu!

- Cách suy nghĩ của Nghĩa có lý đấy. Cũng không còn là những chuyện lý thuyết nữa. Tôi thừa nhận nhiều nước đã đi được những bước dài trên con đường này rồi. - ông Chính bình luận.

- Nhưng xin thưa với các anh, - Nghĩa nói tiếp - Ở nước ta có một sự bóc lột dã man bỉ ổi dút khoát không thể chấp nhận được.

- Thuộc giai cấp nào vậy? - Ông Chính hỏi.

- Đó là tệ nạn quan liêu tham nhũng. Sự bóc lột này lớn hơn hàng trăm lần, hàng nghìn lần, hàng nhiều nghìn lần so với sự bóc lột mà chúng ta đang hiểu là bóc lột thặng dư giá trị đang tồn tại trong chế độ xã hội nước ta các anh ạ. Xin các anh hãy làm con tính những vụ thất thoát, tham nhũng hàng trăm tỷ đồng, hàng nghìn tỷ đồng, hãy ước lượng những tàn phá nền kinh tế và xã hội phải gánh chịu. Đó là sự bóc lột có thể làm sụp đổ chế độ! Các anh ngày đêm lo đẩy mạnh công cuộc đổi mới sẽ đẻ ra thêm bóc lột giá trị thặng dư, đẻ thêm chủ nghĩa tư bản, nhưng các anh lại không lo đúng mức về sự bóc lột mang tính đối kháng này!

- Anh Nghĩa hôm nay sung quá. Uống ly rượu này giải hoá đi! - Lê Hải lại chủ động chạm cốc với Nghĩa. Mọi người cùng hưởng ứng.

- Theo tôi, các anh đừng vào nhiều vấn đề hay đấy... - ông Tám nói lên suy nghĩ của mình. - ...Đảng ta là đảng cầm quyền, đảng lãnh đạo, mọi việc có lẽ phải bắt đầu từ Đảng. Các anh thử nói thêm về hướng này xem nào... - Dừng lại một lúc, ông Tám nói tiếp: - ...Tôi thấy không ai đụng đến bát đĩa nữa, xin mời các anh ra phòng trà, chúng ta tiếp tục câu chuyện ở đó. Tất cả các anh dùng cô-nhắc nhé? Xin cho biết anh nào thích cà-phê, anh nào thích trà!

- Tôi xin uống trà. - Ông Chính trả lời đầu tiên.

- Tôi uống trà.

- Tôi uống trà.

- Thế là tất cả chúng ta dùng cô-nhắc và uống trà, sự nhất trí đầu tiên của tối nay đây! - Ông Tám đứng dậy mời mọi người sang phòng bên.

Trong phòng uống trà, sau khi mọi người đã có ly cô-nhắc trong tay, Lê Hải tiếp tục câu chuyện:

- Anh Tám ạ, câu chuyện trước sau vẫn là không nên đi tìm chân lý theo kiểu gọt chân cho vừa giày!

- Đúng thế! - Ông Tám dứt khoát - Cái khó là có nhiều người, dù có cương vị hay chức phận cao thấp khác nhau, nhưng hễ đã bám được vào bộ máy công quyền là thường sống theo lẽ thói ăn bám vào hệ thống quan liêu này, bấy không ra được! Đây là ung nhọt chết người trong hệ thống chính trị nước ta.

- Ung nhọt hay ung thư hả anh Tám? - Lê Hải hỏi.

- Tôi thừa nhận phải rất cảnh giác! - Ông Tám trả lời.

- Anh Tám ạ, không thể nói Đảng ta không ý thức được mối nguy này, nhưng tại sao biết mà lại không chống được? - Ông Chính hỏi.

- Nhiều anh đã phải nói thẳng, càng chống, tham nhũng càng tăng! Thực hiện Nghị quyết 6B theo kiểu chỉ tắm sơ sơ từ vai! - Lê Hải thêm vào.

- Đúng là ý thức được mà không chống được, hay chống chưa được. - Ông Tám trả lời - Xin nêu lên ví dụ điển hình nhất là thái độ ngoan cố đối với chủ trương xoá bỏ cơ chế chủ quản. Từ đại hội VII(*) [(1) 1991.] đến nay hết nghị quyết này đến nghị quyết khác của Đảng khẳng định phải xoá bỏ cơ chế chủ quản, xoá bỏ bằng hết những bao cấp còn lại. Nhưng trong thực tế là không làm, hoặc không làm được. Viện ra trăm ngàn lý lẽ. Người chủ quản không muốn xoá bỏ chủ quản đã đành, nhưng cả xí nghiệp bị chủ quản cũng không muốn xoá. Người chủ quản, dù là Bộ, là tỉnh, hay là gì gì đi nữa... thì muốn được xí nghiệp nuôi, tệ hơn nữa là coi xí nghiệp là bình chủng riêng của mình. Còn xí nghiệp bị chủ quản thì lại muốn dựa vào người chủ quản để có ô dù, để dễ bề luồn lách.

- Thế mà lúc nãy anh Tám lại hỏi quốc doanh có biết xấu hổ không? - Lê Hải để lại.

- Quan liêu tham nhũng trong cơ chế bao cấp cho quốc doanh tạo ra mảnh đất nuôi dưỡng cái mà anh Nghĩa gọi là sự bóc lột mang tính đối kháng đây! - Ông Tám nói tiếp - Có thể nói một trăm phần trăm các vụ tiêu cực và tham nhũng đã thành án đều có bàn tay của cơ chế chủ quản nhúng vào! Có những vụ tham nhũng không xử được vì cơ chế chủ quản có nhiều kẻ hở. Một số nơi trong vài thành phố đắt đai còn đắt hơn cả ở Tokyo, New York... Ngoài nguyên nhân đầu cơ ra, cái chính là do tiền tham nhũng và buôn lậu đổ vào!.. Các anh thử tưởng tượng xem như thế này công nghiệp hoá, hiện đại hoá sẽ tốn kém biết chừng nào!

- Nhưng người ta nói xoá chủ quản khó lắm, nhất là chưa có cách nào bảo đảm thực hiện được quyền sở hữu của nhà nước đối với các doanh nghiệp nhà nước. Có phải thế không anh Tám. - Ông Chính hỏi.

- Đúng là thế. - Ông Tám trả lời - Có ai bảo là dễ đâu, nhưng cái khó nhất là cái lợi ích không muốn xoá! Trong cuộc đấu tranh này tôi thừa nhận là sự cám dỗ của quyền lực và của đồng tiền có nhiều trợ thủ lợi hại lắm. Đó là sự thấp kém về tài và đức, là sự thiếu hụt tri thức, là sự tha hoá về phẩm chất cách mạng trong thời bình, là sự dao động do mất phương hướng trong thế giới đương đại... Tôi nghĩ danh sách này còn dài nữa các anh ạ...

- Đó cũng là điều trần trở không chỉ riêng của anh Tám. - Lê Hải đồng tình.

- Song có một trợ thủ hai mặt tôi không thể bỏ qua các anh ạ - Ông Tám nói tiếp - đó là thái độ một mặt thì tự ti trước những thách thức mà đất nước phải đối đầu, mặt khác lại kiêu ngạo tự cho mình độc quyền chân lý, đứng trên lẽ phải về mọi phương diện. Loại cán bộ như vậy không hiếm, có đúng như vậy không các anh?

- Thật không ngờ anh Tám cũng bị dày vò nhiều thế. - Nghĩa kêu lên.

- Điều các anh làm tôi lo nghĩ nhất hôm nay là câu hỏi: Vào giai đoạn phát triển hiện tại của đất nước, Đảng ta lựa chọn cái gì? Hỏi như thế cũng có nghĩa bây giờ Đảng ta ra sao, Đảng ta

như thế nào? Câu hỏi này hệ trọng lắm. - Ông Tám đã cầm ly rượu trong tay mà chưa thể uống. - Ông nhìn vào mắt Chính, Nghĩa, rồi tiếp - Chú Học của hai anh tuy là người sống xa đất nước, nhưng chỗ này tôi thấy ông có lý, Đảng không vững mạnh tay chèo, con thuyền dân tộc sẽ rơi vào thảm họa. Tấm gương sự kiện Thiên An Môn còn đó. Tôi coi sự kiện Thái Bình là tiếng còi báo động, nguyên nhân của sự việc chủ yếu là do sự sa đọa của đảng bộ và chính quyền địa phương.

- Nhưng cứ vin vào giữ vững ổn định để không làm gì, để bảo thủ thì có được không anh Tám? - Lê Hải phản ứng lại.

- Phân tích riêng hiện tượng đục nước béo cò trong sự kiện Thái Bình, cò nội, cò ngoại, các loại cò..., tôi càng tin rằng ổn định và phát triển mới là lối thoát, là tương lai. Về điểm này Đảng ta đúng.

Ông Tám dừng lại nhấp giọng một chút rồi tiếp rượu cho mọi người, và tiếp:

- Tôi rất tán thành một nhận xét quan trọng của anh Nghĩa và muốn nói lại cho rõ thế này: Trong mỗi giai đoạn cách mạng, tất cả những cuộc điều chỉnh chiến lược thành công lớn của Đảng ta từ ngày thành lập cho đến ngày nay đều chung một nội dung là phát huy tốt hơn nữa ngọn cờ dân tộc và dân chủ cho phù hợp với đòi hỏi của từng giai đoạn cách mạng. Các anh có chịu như vậy không?

Câu hỏi khiến mọi người cân nhắc thận trọng. Cuối cùng đều đồng tình với ông Tám.

Ông Tám nói tiếp:

- Thế nhé, điều bất biến này hệ trọng lắm các anh à! Nhưng anh Nghĩa đã nói A mà chưa nói B. Theo tôi phải bổ sung thế này: Cuộc điều chỉnh nào cũng phải trả giá, nhiều khi rất đau đớn! Những ai đã từng hoạt động địch hậu như anh Lê Hải và tôi có lẽ đều dễ cảm nhận điều này từ trong da thịt mình, xương tủy mình. Có phải vậy không anh Lê Hải? Theo tôi, Bác Hồ là người phải trả giá đầu tiên và sớm nhất các anh à! Các anh còn nhớ Bác đã phải trả giá như thế nào khi phát hiện ra những đặc điểm cách mạng dân tộc và dân chủ ở phương Đông chứ(*)? [(*) Tìm xem những quan điểm của Nguyễn Ái Quốc thời kỳ 1924... về cách mạng ở phương Đông (Hồ Chí Minh toàn tập).]

- Nhớ, anh Tám ạ. Như thế là anh Tám cũng nghĩ giống tôi. - ông Chính đáp ngay.

- Những suy nghĩ của Bác vào khoảng năm 1924 là như thế... Về đoạn này anh Ba giảng cho tôi kỹ lắm, gần hết cả một tuần trong thời gian chúng tôi làm việc trong rừng đước để tránh giặc càn quét... Thời kỳ ấy chiến tranh rất ác liệt, vì đang giành giật nhau trong đàm phán Hiệp nghị Giơ-ne-vơ 1954... - Ông Tám lục lại trí nhớ - Các anh ạ, anh Ba giảng cho tôi không có sự trả giá này chắc gì Đảng ta đã tìm ra con đường dẫn tới Cách mạng Tháng Tám? Các anh thử nhìn lại xem, tại sao ở tất cả các nước thuộc địa có Đảng Cộng Sản hoạt động hồi bấy giờ, nhiều đảng rất mạnh, có đảng còn lớn hơn Đảng ta nữa... Thế nhưng, duy nhất chỉ có Đảng Cộng Sản Việt Nam tận dụng được cơ hội chung và làm nên Cách Mạng Tháng Tám? Tôi còn muốn nói là không có con đường dân tộc và dân chủ Bác đã lựa chọn cho Đảng ta, sẽ không có con đường đi tới những thành quả cách mạng hôm nay! Có phải vậy không các anh?

- Trời ơi, tôi được đi học bao nhiêu lớp chính trị mà thu hoạch không nhiều như câu kết luận quan trọng bữa nay của anh Tám! - Ông Chính kêu lên, tay nâng cao cốc rượu về phía ông Tám. Tất cả đều hưởng ứng.

Ông Tám ngẫm nghĩ một lúc rồi mới nói tiếp:

- Cốt lõi đường lối cách mạng nước ta từ ngày thành lập Đảng cho đến nay chính là con đường Bác đã lựa chọn, Bác đã vạch ra. Chính vì thế tôi ngày càng tin rằng các mục tiêu cách mạng trong thời kỳ xây dựng đất nước chỉ có thể đạt dần từng bước theo các bước của phát triển trên con đường ấy. Nói nôm na là kinh tế, xã hội, văn hóa, chính trị phát triển đến đâu, nội dung tiến bộ của sự nghiệp cách mạng sẽ được nâng theo đến đấy... Hiển nhiên là phải đi trên con đường dân tộc và dân chủ. Không thể khác được! Tôi coi đấy chính là con đường hiện thực đi tới dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. Nói như vậy có xuôi tai không các anh?

- Hay lắm. Anh phân biệt rất rõ con đường và mục tiêu. – Ông Chính đáp.

- Nói thế anh Tám không sợ bị quy kết là xã hội dân chủ chứ? – Lê Hải hỏi ngay.

Ông Tám chần chừ một lúc:

- Tôi vốn có thói quen xét đoán mọi việc bằng nhận thức của mình, bám vào lý tưởng và lấy cuộc sống làm thước đo. Cái bệnh kinh niên của tôi là không quan tâm đến lý luận, đã bao phen bị quy kết là thực dụng rồi! Thực lòng cho đến hôm nay tôi vẫn chưa hề tìm đọc một tý gì về chủ nghĩa xã hội dân chủ!

- Nếu không lằm lằm giữa con đường và mục tiêu, nếu coi cách mạng là sự nghiệp của quần chúng thì không thể bác lại con đường dân tộc và dân chủ được, có phải thế không các anh? – Ông Nghĩa hỏi mọi người.

- Sắp tới cọ xát với thế giới có lẽ lại càng phải như vậy các anh ạ. Tôi e rằng chúng ta bây giờ vẫn chưa thấm nhuần tư tưởng vĩ đại của Bác!

- Ôi đúng quá, anh Tám!

- Chịu anh Tám!

- Đảng ta bây giờ cũng dám chịu trả giá chứ anh Tám? – Lê Hải hỏi.

- Trả cái giá nào? – ông Tám hỏi lại.

- Vứt bỏ cái tha hóa của mình!

- Nghe ngon sốt anh Hải! Nghĩa là vứt bỏ một phần chính mình đấy!

- Không có cách nào khác anh Tám ạ. – Lê Hải đáp. – Anh nói đúng đấy, suy cho cùng dân tộc và dân chủ lúc nào cũng liên quan mật thiết đến Đảng lựa chọn cái gì, Đảng là gì và phải như thế nào? Mà như thế Đảng luôn luôn phải tự xác định lại mình trong mỗi giai đoạn cách mạng, có phải vậy không các anh? Mỗi bước xác định lại như thế là một bước xóa bỏ tha hóa đấy!

Ông Tám trầm ngâm, đồng tình:

- Đúng như vậy các anh ạ. Đã hơn hai chục năm trôi qua, trong tôi vẫn day dứt mãi câu hỏi của bà sáu Nhơn trong buổi nói chuyện lần đầu tiên với bà trong Thành phố! Bà hỏi tôi: Đảng lãnh đạo dân tộc kháng chiến thành công rồi, có phải bây giờ bà là thành viên của một dân tộc tự do, chủ nhân của một quốc gia độc lập không? Chính câu hỏi của bà khiến tôi phải suy nghĩ rất nhiều về Đảng của chúng ta. Hôm nay các anh lại đụng chạm quyết liệt vào vấn đề này...

Ý kiến của ông Tám làm sống lại những ngày ông Nghĩa trao đổi hết nhẽ với ông già Học về đất nước mình, dân tộc mình, về Đảng mình. Hôm nay ông lại càng hiểu thêm nhiều điều sâu sắc. Đang tranh luận sôi nổi như thế, ông rơi thõm vào bao điều lo lắng mới..

Câu chuyện giữa những người tâm đầu ý hợp, những người canh cánh lo cho vận nước kéo đến khuya.

Lao vào công việc thì thôi, nhưng hể bước chân về đến nhà, ông Đoàn Danh Tiến không làm sao chống cự nổi sự hui quạnh của mình. Nhiều lúc bí quá, ông lôi các bài viết cũ của mình ra xem. Lặp đi lặp lại có lúc như một thói quen vô tri vô giác, ông lần lượt giở các trang giấy, nhưng mắt hình như cứ nhìn xuyên qua các trang giấy nên chẳng đọc được chữ gì...

Ngay cả cái công thức thần chú “Đảng + chính quyền + xí nghiệp quốc doanh = 1...” này cũng làm ông ngấy chán vì ông đã mang nó ra xài nhiều quá, đã thế sự hưởng ứng lại không diễn ra như ông mong đợi. Đến nay ông không thấy nơi nào ho he phê phán công thức này, nhưng sự ca tụng nó thì quá nhạt nhẽo, ông không thoả mãn. Tuy đã có sự mặc cả với nhau, thế mà trước sau ông trưởng Ban đến nay vẫn chưa có một lời khen công khai nào cho công thức này.

Mất hết kiên nhẫn, ông Tiến thôi thúc ông trưởng Ban, nhưng bị vặc lại:

- Công thức này anh dựa trên nghị quyết nào, quan điểm nào?

- Dạ thưa anh, không có một nghị quyết nào của Đảng là không nhắc nhở phải quán triệt định hướng xã hội chủ nghĩa. Nhất là thời buổi cách mạng khoa học kỹ thuật này...

- Anh nói cái gì đấy? – Ông trưởng Ban ngạc nhiên.

- Dạ thưa anh thời buổi khoa học này cái gì cũng phải được minh giải bằng tiêu chí, bằng công thức ạ. - ông Tiến phản công.
- Tôi vẫn chưa hiểu.
- Thưa anh, Đảng, xí nghiệp quốc doanh và chính quyền thống nhất làm một như thế thì không thể sai được ạ! Thật là rõ ràng, đơn giản, dứt khoát, có mà chệch hướng đảng giời!
- Nghĩa là anh muốn diễn đạt yêu cầu quán triệt nghị quyết bằng một công thức cho dễ nhớ?
- Trưởng Ban ngoặt ngoẹo lắc đầu.
- Anh đã hiểu đến thế mà vẫn còn truy bài đồ đệ của mình!
- ???

Thấy trưởng Ban hình như bí, trong lòng ông Tiến hôm ấy sướng rơn.

Sau này, nhiều lần hồi cứ nhớ lại cuộc đối thoại ấy, ông Tiến vẫn còn thấy sướng, mặc dù có lúc ông nghi ngờ, không xác định được là vị thủ trưởng khen hay chê mình.

Nhiều lúc ông Tiến bầu vịu được một ý nghĩ nào đó trong đồng các bài viết của mình, đôi khi cả một hai trang đặc ý. Ông tự đọc to lên như đang diễn thuyết cho mình nghe. Rồi gật gù, tặc tặc, tự đối thoại với chính mình... Cao hứng, ông tự vỗ đeten đét vào đùi mình, để có cảm giác mình đang đối thoại với một người thật nào đó trước mặt. Song cái trò hưng phấn tự tạo này chẳng bền...

Ác một nỗi, từ vài năm nay, hồi vò vớ một mình một bóng, thì ngay đến cả thói quen đi tìm sự hưng phấn quen thuộc cũng chỉ làm cho ông nguôi ngoai trong một vài khoảnh khắc. Ông lại dồn tâm trạng bế tắc hụt hẫng của mình vào việc đào bới lý luận, gần đây có lúc chuyển sang cả văn chương, lại càng thấy tiếc tiếc cái tập truyện do chính tay mình viết bài giới thiệu... Chính tay ông phải đốt cả tập truyện này đi, chỉ vì bài giới thiệu trong đó trót ca ngợi những kẻ hữu khuynh như Lê Hải và Phạm Trung Nghĩa...

Trời ơi, Lê Hải và Nghĩa đã khen hết lời bài viết này, đã tìm thấy con người thật của ta trong bài viết này!

Cái trò mèo đuổi chuột hay là bịt mắt bắt dê với chữ nghĩa trong văn chương của chính mình như thế chẳng làm ông khuây khoả được bao nhiêu...

...Chả trách gì các cụ nói “dao sắc không gọt được chuôi”! Mình nhìn chữ, hay là chữ nhìn mình rồi?.. Những bài viết đã từng một thời gây tác động lớn không chỉ trên diễn đàn lý luận! Sao giờ đây mình thấy chúng chỉ toàn những con chữ vô hồn!

Ông Tiến không thể nhớ mình đã đánh vật với tâm trạng này bao nhiêu lần. Nhưng ông biết là còn đang phải tiếp tục vật vã, tiếp tục độn sức. Ông cố tìm một lời an ủi: ... À còn vật vã thế này nghĩa là vẫn bất phân thắng bại! Nghĩa là ta chưa hẳn bại!..

Có hôm đêm khuya, tình trạng bất phân thắng bại kéo dài, ông phải nhờ cậy mấy viên thuốc an thần chi viện.

Ông Tiến lại lo: Nhìn thuốc thì khốn to đấy!

Nên có tối ông Tiến đã lấy thuốc ra rồi, đã cầm cốc nước lên miệng, lại cất thuốc đi, và uống nước không! Thà chết còn hơn!.

Đọc chán những bài của mình, ông đi mở két đựng hồ sơ mật, lôi ra những bức thư đã sòn cả giấy và chữ, vì quá cũ và đã được đọc đi đọc lại nhiều lần. Đó là những thư ca ngợi ông hỏi thăm gia cải tạo xã hội chủ nghĩa ở Sài Gòn... Song cả những thư này không thể tạo ra cho ông nguồn vui thường trực và vĩnh cửu được. Một số giấy tờ là bản sao những tài liệu có liên quan đến vụ Thạch Thất của Nghĩa và Lê Hải., nhưng bây giờ chúng cũng chỉ là những mảnh giấy vàng úa, vô hồn... Có khi ông dành trọn vẹn cả buổi tối xem đi xem lại các giấy khen, bằng khen, bằng giáo sư, tự hồi tưởng từng chiến công đã làm nên những lời ngợi khen ấy, cố nhớ lại những giai thoại lý thú để san lấp sự trống trải trong lòng.

Hay là lấp chỗ trống bằng viết hồi ký? Liệu có viết nổi không nhỉ? - Ông Tiến tự hỏi.

Có một lần đã quá nửa đêm, ông đọc đi đọc lại nhẵn các trang sách mình viết ra mà vẫn

không làm sao gọi được cái ngủ về. Ông quăng sách xuống chân giường. Cực chẳng đã, ông nhắm mắt liều uống một lúc hai viên seduxen. Nhưng ông cứ vật vờ mãi trong đêm tối: “Trời đất ơi, thà cứ nghèo hèn, ăn đói ăn thiếu như xưa còn sướng hơn giờ vạ lần! Bây giờ mình cứ như kẻ đang phát rồ!”.

Mối tơ vò của ông Tiến khó tả lắm. Nhưng giản lược đi thực ra chỉ có hai chuyện, đó là: gia cảnh, nghiệp cảnh. Khốn nỗi bốn chữ cộc lốc này móc nối sắp xếp lại với nhau thiên hình vạn trạng, chẳng khác gì các vạch dài và vạch đứt đoạn trong Kinh Dịch, làm nên tám quẻ, sáu hào và cả một vũ trụ nhân gian thế thái lúc thăng hoa, lúc rối bời bời của ông Tiến...

Lúc đông nhất, hộ tịch nhà ông Tiến có tám nhân khẩu. Bây giờ trong hộ tịch chỉ còn vền vẹn mỗi tên ông. Gia đình Thắng đã yên vị trong Nam từ lâu rồi. Hai vợ chồng Lợi bây giờ cư trú lâu dài bên Đức, đã xin được quốc tịch Đức. Cặp vợ chồng này lấy nhau ngót nghét mười năm trời mà không có con. Chứa chạy mãi, cách đây mấy năm Lợi sinh con trai. Ông cũng chẳng thiết nhớ chính xác là mấy năm... Ông chỉ nhớ bà Hà chia tay với ông để làm nghĩa vụ bà ngoại cũng đã được vài năm rồi. Thư đi điện về mãi, bà Hà vẫn khẳng khái: “Ông tự lo cho ông được rồi, bây giờ tôi phải lo cho cháu tôi!”. Và lời tâm sự của bà Hà hôm cuối cùng ở nhà với ông báo hiệu một sự thật khốc liệt:

- Cháu bà nội, tội bà ngoại! Đời nào mà chẳng thế. Tôi mong ông hiểu cho, để tôi đi cho thanh thản.

- Nghĩa vụ thì phải làm. Cháu nó cứng cáp thì bà lại về với tôi.

- Ông chẳng bà chuộc cả một đời rồi mà ông vẫn chưa chán ư?

- Bát đĩa còn có khi xô xát mà.

- Tôi quá mệt mỏi rồi, giờ chỉ mong sự bình yên! – bà Hà nắm lấy tay chồng một lúc rồi buông thõng.

Hàng chục năm rồi mới có một lần nắm tay nhau như vậy! Chỉ tiếc là cái nắm tay để rồi buông thõng..., cho mãi mãi sao?

Ông Tiến đã bay sang Đức hai lần. Trong những ngày ông ở thăm, mọi lời lẽ thuyết phục bà về đều vô ích. Bà Hà một mực: “thỉnh thoảng nếu nhớ cháu, ông chịu khó dành thời giờ bay sang đây. Vé máy bay chúng nó cồng đáng được. Bây giờ tôi chỉ biết có cháu mình, không đi đâu cả...”. Tối nào bà Hà cũng tìm ra cớ này cớ khác để ngủ với cháu ngoại, bỏ ông bơ vơ một mình trong cùng một căn hộ.

Thấy hoàn cảnh bế tắc đó, một người bạn tâm phúc khuyên ông Tiến:

- Đến nông nổi này hoặc ly dị, hoặc kiếm một bà xồn xồn nào đó sống với nhau ngoài giá thú. Cần thì đổi chỗ ở cho hàng xóm đỡ xì xề...

- Không đời nào! Thà chết còn hơn!

- Sợ cái đêch gì?

- Trên trông xuống, dưới trông lên, không ổn! Còn thất lương tâm nữa chứ.

- Mà còn gì để mất?

- Còn sống một ngày cũng phải nghĩ cho tương lai.

- Tương lai nào?

- Ai mà không có tương lai riêng của mình.

- Nếu thế thì cứ ôm cái tương lai riêng ấy đi. Đừng than thân trách phận là không có đàn bà để ôm!

Có lần ông Tiến đánh liều, nhận lời rủ rê của người bạn tâm phúc ấy đi karaoke từ A đến... Z. Ông thấy thích lắm! Tuy nhiên ông cũng cẩn thận. Ông ngắm lại mình trong gương, từ bộ mặt, mái tóc, áo quần... Thói quen che đậy buộc ông thốt lên: “Ồi bệ vệ thể này càng không nên liều lĩnh đã biết bao người chết vì thú vui chốc lát này!”

Thắng vẫn là đứa con hiếu cha nhất. Nhiều lần Thắng ra Hà Nội mời bố chuyển vào sống với gia đình mình để ông khỏi ngày ngày cơm niêu nước lọ.

- Cảm ơn con trai. Bao giờ cơ quan chuyển vào Sài Gòn thì bố vào!
- Cỡ bố lên đến chức này là tột đỉnh rồi, sao bố nhất thiết phải bám lấy ngoài đó?
- Con ngu lắm, bố đã đánh đổi cả cuộc đời để...
- Trời đất ơi, câu bố mắng con phải để dành cho bố...
- Tôi để ra anh, mà anh lại định dạy khôn tôi hả? Không đời nào! Thà chết còn hơn!..
- Thôi được, để xem bố còn sức hầu hạ sếp của bố được mấy nhiệm kỳ nữa...

Câu nói ấy của Thắng chẳng khác gì mũi dao đâm vào tim ông, vì nó đúng quá. Đã hai lần Đại hội Đảng rồi, ông chỉ leo được từ chức vụ trưởng lên phó Ban, không cao hơn được nữa.

Hồi ấy không hiểu gặp thầy gặp thuốc thế nào, sau khi đi chữa bệnh ở Trung Quốc về, ông trưởng Ban không nghèo mà lại cái lão hoàn đồng, lại còn được đề bạt lên trưởng Ban loại đặc biệt nữa chứ. Hai nhiệm kỳ trôi qua rồi, thế mới chết chứ! Chiều cố tình chiến hữu cũ, chính ông này đưa ông Tiến lên chức phó Ban, thế chân một số việc ông đang làm.

Nếu không thì ông Tiến đã phải đưa vào diện xét nghỉ hưu từ đời tám hoành rồi...

Còn một lý do quan trọng nữa khiến ông Tiến không tài nào leo cao hơn được: ông chưa một lần lọt vào danh sách cơ cấu.

Danh chính ngôn thuận người ta giải thích cho ông: thời buổi này cần các nhà kinh tế có trình độ lý luận chính trị. Nhưng giáo sư Đoàn Danh Tiến lại chỉ là nhà lý luận chính trị thuần chủng, cả đời ông chưa bao giờ mua bán một vật gì giá trị cao hơn một chiếc xe đạp, dù là trực tiếp hay gián tiếp. Ông chỉ cần đường lối chính trị, còn kinh tế vi mô, vĩ mô ông bỏ ngoài tai. Chẳng thế mà thủ trưởng của ông đã cho ông không ít bài học khi ông cầm bút viết về khoán chui, về Kim Ngọc... Ngay cả Hai Hân cũng cho ông vô khối bài học về 125 CP, về kế hoạch 3... thời bao cấp, mỗi lần ông đi công tác bà Hà phải chỉ cho ông biết phân biệt từng loại tem gạo... Nhưng khi bàn về những tiêu thức của kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, ngoài ông ra trong giới học giả chưa ai làm được cái việc đưa các thuộc tính của quốc doanh lên thành nguyên lý, rồi đến cái công thức thần chú... $1+1+1 = 1$.

- Bố tự biết mình biết người một tý cho đỡ khổ bố à! – Thắng cố làm cho ông hiểu thân phận mình. Con đường chính diện thì bố không với tới, cơ cấu thì bố nằm ngoài, bố còn hy vọng cái nổi gì? Chạy ghế cho bố bao nhiêu tiền con cũng lo được. Nhưng bố hết mã rồi...

- Câm! Đừng có mà quen mồm nói nhảm!

- Bố không thấy à, tóc bạc có thể nhuộm được, nhưng tuổi tác trên khuôn mặt của bố và những gì ghi trong lý lịch bố thì lại không mỹ viện nào sửa được! Danh của bố lại nổi quá, không đánh tráo được!

- Tao bảo mày câm đi! Tao đã hy sinh tất cả vì cái đích này! Tao không bao giờ chùn bước! Thà chết còn hơn!

Nếu là ngày xưa, ông Tiến đã dè cổ Thắng xuống giường nện cho mấy roi. Nhưng bây giờ ông không thể rồi, cả về lực và về lý. Tuy vậy, ông Tiến chấp nhận lời khuyên của Thắng đi tập đánh ten-nít và tìm nuôi một người ở gái. Đơn giản là ông muốn, ông thèm, nhưng ông lại... sợ. Mới đầu ông viện mọi lý lẽ phản bác lại, nhiều lúc rất quyết liệt, song cũng có lúc ông bộc bạch thật lòng: “Bố muốn thế lắm, nhưng ngại quá! Trên trông xuống, dưới trông lên. Chẳng gì cũng là một người làm nhiệm vụ cầm cân nảy mực về lý tưởng! Đã gần tới đích. Bố không thể chấp nhận giữa đường đứt gánh... Biết là như thế, muốn là thế, nhưng sợ lắm! Thà chết còn hơn con ạ!

Phải chờ cho đến khi Thắng tìm được ở đâu đó rồi dúm vào tay ông bản photo copy bài báo “Biết thả vào đâu?”, đăng trên tuần báo Con người & Gia đình & Xã hội... Ông Tiến vờ về bài báo. Đọc đi đọc lại không thấy chán, rồi ông lại đọc to cho cả Thắng cùng nghe: - “...Bây giờ xã hội văn minh... Chúng tôi không muốn vi phạm hạnh phúc gia đình, nhưng thiết nghĩ nếu có tí tấu với người phụ nữ nào đồng cảm thì đó cũng là bản năng và nhu cầu cần thiết mà thôi... có nên phá vỡ những ngày tái xuân của chúng tôi không hả các vị? Bị vợ bỏ rơi và nhu cầu bức xúc là hai yếu tố buộc chúng tôi phải tìm...”.

Ôi lý luận thế mới là lý luận chứ Thắng ơi! Từ cuộc sống mà ra, hoàn toàn bám sát cuộc sống! - Ông Thắng lập đi lập lại nhiều lần.

Thời còn trai trẻ đi học ở quê, ông đã được mệnh danh là lực điền. Cái tố chất trời cho ấy tuy làm khổ ông những đêm tối vò võ trần trọc, nhưng lại giúp ông chạy rất nhanh và đánh những đường banh rất mạnh trên sân ten-nít, hơn đứt các vị cùng tuổi. Ông chỉ còn thiếu những quả đánh hay thôi. Nhưng chuyện thuê người ở gái hay chuyện làm quen với mấy bà goá hoặc lơ thì trên sân bóng thì lại chẳng suôn sẻ chút nào.

Một hôm trong giờ giải lao giữa cuộc họp, một vị nào đó tung lên ý kiến: “Một thời thượng bây giờ là thuê bồ làm ô-sin. Công đôi ba việc. Hợp lý, hợp pháp, không sai quy định, không con mắt kiểm tra nào có thể soi mói được”.

Sự thật là thuê ô-sin để... giải toả nỗi bí. Bồ bịch gì! Quy định 19 điều dù có chi tiết đến đâu cũng vẫn có kẽ hở...”.

Đứng tít cuối bàn, thế mà tách cà phê suýt vọt khỏi tay, ông Tiến có cảm tưởng những câu nói ấy chĩa thẳng vào mình. Ông lùi xa hơn nữa vào góc phòng, trong lòng thực sự phân vân.

Chẳng lẽ vách nhà mình có tai? Hay là tại mấy con ở gái mách lẻo? Tại mấy hộ chung quanh?

Ông đã ba lần tìm thuê được người, song người thứ nhất ở được đúng ba tuần thì xin ra, người thứ hai được hai hôm, người thứ ba sáng đến tối đã sụt sùi đòi về.

Mình không may mắn với đàn bà! Tìm thuê ô-sin nữa, hay thôi?

Ông Tiến cứ lẩm bẩm suốt ngày với mình như thế. Có lúc ông lo là mình trở nên lẩn thẩn mất rồi.

Nếu thế thì nguy lắm. Mẹ nó, lợi bất cập hại!

...Với người ở gái đầu tiên, ông “liều chết” được hai lần, nhưng lằng nhằng, chẳng đâu vào đâu. Thèm muốn vẫn hoàn thèm muốn. Tuần thứ ba ông định liều cái nữa, thì người ở gái lu loa vang cả nhà, nhất quyết đòi về. Ông Tiến tìm cách vuốt ve nhưng bị người ở gái hất tay ra. Ông dúi vào tay người ở gái một tệp giấy bạc mười tờ năm mươi nghìn. Người ở gái vẫn nước mắt ngấn nước mắt dài, có lúc còn nấc lên. Ban đêm sao mồm cô ta to thế!.. Ông lấy tay bịt miệng cô ta lại, cô ta càng khóc to hơn. Ông Tiến hãi quá, chạy đi lấy tiền dúi vào tay cô ta một tệp giấy bạc như thế nữa... Lúc này cô ta mới thôi khóc.

Về giường của mình, ông chỉ mong cho trời chóng sáng.

Ông thấy nhẹ hẫng người khi cô ta đi khuất khỏi cổng.

May quá, lúc này còn sớm, chưa ai dậy!

Sau đó ông tần ngần:

Không biết là mình bịt miệng nó, hay là nó tổng tiền mình! Đòi này thật... ế!

Đối với người ở gái thứ hai và thứ ba, ông Tiến thử sức thử tài mình, gặt hái được những cái chép miệng:

Bố tiên sư cái đời chỉ có tiếng mà không có miếng!

Thỉnh thoảng cái chép miệng này cứ tự động vang lên trong đầu, dù ông muốn nghe hay không muốn nghe, cứ như thể có ai đặt sẵn đâu đó một cái máy ghi âm chốc chốc chỉ phát riêng câu này cho mình ông nghe mà thôi.

Chính ông Tiến cũng phát hoảng. Ông cách không dám tiếp tục cái bài thuê người ở gái nữa. Ông cảm thấy còn biết bao nhiêu hậu quả khác không thể lường trước: Không thể khôn ba bốn chục năm đại một giờ! Nếu không tòi ra một đứa con thì lại có thể sida! Chẳng lẽ đảng hoàng một đảng như mình lại vác mặt đi ra hiệu thuốc mua bao cao su! Mà bao cao su đâu đã chắc ăn một trăm phần trăm, thị trường ngày nay thiếu gì cái hàng làm điều...

Thà chết còn hơn!

...Bỏ mẹ, để cho tình cảnh đánh hụt mãi thế này quá đi, bỗng dưng trở thành thẳng lẩn thẩn vì sinh lý thì khốn!

Trên sân ten-nít câu chuyện lại đi theo hướng khác. Ông Tiến phải tự an ủi không biết bao

nhiều lần:

Mình nói chuyện với đàn bà không có duyên. Chẳng lẽ vợ mình ngày xưa mắc lừa mình to đến thế!..

Như những đứa mắc dịch, mấy cô nhân viên tạp vụ trong cơ quan hễ cứ gặp ông là rúc rích cười cười với nhau, ông chẳng hiểu ra sao cả. Đứa dong dong, đứa béo lẳn, đứa nào cũng roi roi, núc ních, được mắt quá!.. Nhiều lần ông đang nhìn mà phải cụp mắt xuống, vì chỉ sợ bị ai đó bắt quả tang đang nhìn trộm chúng nó thì... khốn!

Nhưng lũ ác ôn này không buông tha ông. Hễ thấy ông từ xa là mấy con ranh đi đứng ngược cù ưỡn ngửa lên để trêu ngươi, đánh mông đánh tay ngựa cả mắt!..

Ông Tiến nuốt nước bọt, trong bụng chửi thầm:

Tổ cha chúng mày!..

Dù là cả hai bố con mất bao nhiêu công phu, rút cuộc lời khuyên của Thắng ông chỉ thực hiện được phần nào trên sân ten-nít, còn phần tí tấu đành chịu gác lại, bức xúc vẫn hoàn bức xúc.

- Tao không phải là loại người có thể ngồi xổm trên dư luận! - Ông Tiến phát khùng lên với Thắng.

- Bố không giải thoát nỗi thân bố thì còn mong gì giải phóng ai! Đã thế bố còn quấy rầy bao nhiêu người khác nữa chứ!

- Đồ ăn nói hàm hồ!

Xoay xở chán, ông Tiến vẫn chìm sâu vào cảnh cơm niêu nước lọ. Từ gần một năm nay ông cải tiến tình trạng hiện thời của mình bằng cách đi ăn nhà hàng. Chuyện tiền nong chưa đến mức mua tiên cũng được, nhưng có thể nói là hoàn toàn dư dật, vì hai con ông đều có lực và không muốn bố mình khổ. Thắng còn mua cho ông một xe Camry, thuê cho ông một lái xe riêng, để ông kéo bè kéo bạn đi chơi đây đó những lúc nhàn rỗi. Lúc ông không đi đâu thì xe này phục vụ cơ quan đại diện của Trung tâm Bình Tiến đóng ở Hà Nội...

Có đêm ông Tiến quá bức mình vì mất ngủ. Ông tự dấm dấm vào ngực:

- Trời với đất! Vạch đường chỉ lối cho cả thiên hạ thì được. Thế mà không tự giải quyết nổi cái cục khốn của chính mình!

Một ngày, đáng cứu thế của ông Tiến lại chính là ông trưởng Ban:

- Bây giờ nhộn nhạo quá, cần mở một chiến dịch phản công lại những quan điểm lệch lạc về toàn cầu hoá. Tôi muốn anh đích thân viết bài mở đầu để khai hoả.

- Xin anh cho biết là chuyên về chính trị hay chuyên về kinh tế ạ?

- Bài mở đầu thì phải toàn diện chứ. Sau đó anh trực tiếp hướng dẫn dư luận báo chí về chủ đề này, được không?

- Tôi chưa bao giờ lùi bước trước nhiệm vụ.

- Việc này hơi khó gặm đấy, anh Tiến ạ.

- Anh yên tâm. Tính giai cấp, quốc doanh là chủ đạo, Đảng lãnh đạo, giữ vững chuyên chính vô sản, đây là nguyên lý giải quyết mọi vấn đề. Hội nhập ra hội nhập vào thế nào cũng phải bám lấy nguyên lý này. Như thế thì làm sao chệch hướng được!

- Anh lúc nào cũng thuộc bài nhỉ!

- Đây là những điều tôi đã tổng kết thành công thức rồi anh ạ. Trong khoa học tự nhiên người ta có định luật Archimedes, định luật Newton... Trong chủ nghĩa xã hội khoa học, nếu anh cho phép, tôi sẽ gọi những điều tôi đã tổng kết được là công thức Đoàn Danh Tiến! Được không anh?

- Hợm hĩnh gớm nhỉ! Lại cái công thức giời đánh!

- Anh đã một lần bí với tôi rồi.

- Để xem kỳ này bài vở anh viết ra sao đã!

Ông Tiến hiểu sắp giao cho mình một việc rất khó. Song lúc này ông cảm thấy vui, vì thấy có cơ được giải toả khỏi nỗi quần của mình.

Bây giờ có việc để làm suốt ngày đêm rồi, không còn hơi sức đâu mà tự trần trọc với mình nữa. Ôi may quá! Ta lại trở về được quỹ đạo của ta. Ta lại đi tiếp được tới cái đích của ta...

Ông Tiến ngày đêm miệt mài... Cái chủ thuyết phải lựa chọn toàn cầu hóa xã hội chủ nghĩa được thai nghén từ đây...

Huấn luyện viên thể dục thẩm mỹ do Bạch Liên giới thiệu từ lâu đã trở thành vệ sĩ như hình với bóng của Kim Hồng. Không hiểu ông trời khéo tay như thế nào mà ghép họ thành đôi hợp nhau đến thế. Sự miễn cưỡng của vệ sĩ giúp Kim Hồng gần như quên mất cái máu ghen của mình mỗi khi nghĩ đến Bạch Liên và nhiều khi quên cả Thắng.

- Thì ra chồng con không phải là chuyện gì ghê gớm lắm như người ta vẫn tưởng!.

Đã có lúc Kim Hồng nghĩ như thế thành lời trong đầu.

Kim Hồng vừa thắng một quả lớn, hôm nay quyết định bỏ mọi công việc để làm một chuyến thư giãn! Thời giờ còn quý hơn cả vàng bạc, chuyển đi thư giãn này vì thế phải làm sao hơn hẳn mấy lần trước...

Bây giờ Thành phố đang có cái mốt là quý ông quý bà thi nhau đi xem đua chó, để giải trí, quan trọng hơn nữa là để... đánh cá độ chó và cá độ người. Thường là ngủ qua đêm. Có người đặt tờ séc cả trăm triệu bạc lên bàn để cá độ với nhau! Một thứ đánh bạc công khai và hợp pháp không gì sợ hãi bằng! Còn đánh cá độ người là chuyện bí mật!..

Kim Hồng cho tất cả những thứ đó là trò trẻ con, không thèm để ý, mặc dù mới cách đây bảy tám năm thôi đã mấy lần suýt bị Thắng cho ăn bạt tai vì cái tội thích mở sòng bạc và mở thêm một hai quán karaoke. Kim Hồng từ lâu cũng thôi không trực tiếp quản lý Trung tâm dưỡng da Ly Ly nữa, vì bận quá, Hồng giao cho một đàn em kế vị. Từ ngày trở thành ngôi sao trong làng kinh doanh địa ốc, chưa tới mức sao Bắc đẩu hay sao Ngưu, nhưng là một ngôi sao hắc hoi, Kim Hồng kiếm bạc tỷ. Nhưng đúng là tiền nào công ấy, quan hệ ấy, công sức các cuộc vật lộn để giành giật nhau - khi thì là cái giấy phép, khi thì là lô đất có cấm mốc hắc hoi.., cũng phải tính bằng tiền tỷ... Còn thời gian, cơ hội, trí não phải bỏ ra thì chẳng có tỷ nào tính đếm được...

Kim Hồng đi Vũng Tàu, về danh nghĩa là đi xem đua chó, nhưng sự thực là Kim Hồng cần thư giãn... Kim Hồng bận lắm, bỏ hẳn một ngày, nhưng không ngủ qua đêm.

...Tại trường đua chó Vũng Tàu, cuộc đua đầu tiên đi vào cao điểm. Người xem hò hét vỡ trời làm cho bảy chó đua nhau chạy như điên trên trường đua. Chúng chạy càng điên, người xem càng hò hét ầm ĩ hơn. Cứ thế, người và chó không biết ai là cổ động viên của ai! Người xem là đàn bà xồn xồn chiếm số đông, diêm dúa và lòe loẹt son phấn nhất hạng! Họ giậm chân giậm tay gầm thét dữ tợn như bầy hổ cái khổng lồ! Có đám đàn bà hò hét không chưa đủ, khua mũ, khua khăn tay lên làm cò cổ vũ cho con chó mình đã mua vé! Có mấy người táo tợn còn rút cả xu-chiêng múa vung lên trời. Tiếng hò hét chung quanh dành cho họ càng cuồng loạn hơn! Tham gia chạy đua toàn là chó đực chưa thiến, chúng hăng lắm.

Phòng VIP đặc biệt của khách sạn mà Kim Hồng thuê nằm khuất một góc ngay sát trường đua. Chỗ này có cái thuận là không một bóng người, cái không thuận là không thể ngồi trong phòng xem đua chó, nhưng Kim Hồng lại thích một vị trí như thế. Chấn động âm thanh từ trường đua ngày càng náo nhiệt, làm cho các bức tường phòng VIP rung chuyển ngày càng mạnh. Kim Hồng ôm ghì đầu vệ sĩ vào giữa hai vú mình, nói to:

- Nếu chúng mình là vợ chồng hay là người tình của nhau chưa hẳn đã hay như thế này? Có phải thế không vệ sĩ?

- Bà chủ nói hơi bị siêu! Phải có cái gì để luôn luôn hướng tới mới hay!

- Tự do phải được kích thích bằng tự do!

- Bà chủ chọn địa điểm này tuyệt quá!

- Không đâu có không khí kích thích chúng ta mạnh mẽ hơn như ở đây!

- Đúng là quan hệ giữa hai chúng ta hay hơn quan hệ người tình hoặc quan hệ vợ chồng

nhiều bà chủ ạ! – vệ sĩ thừa nhận.

- Chúng ta là những chiến sĩ tự do mà! Vệ sĩ thích nhất bà chủ của mình cái gì?

- Cái gì của bà chủ vệ sĩ cũng thích, nhưng thích nhất đúng là ý chí tự do của bà chủ! Bà chủ thích nhất ở vệ sĩ cái gì?

- Mỗi lần là một thích thú khác nhau. Nhưng hay nhất có lẽ là vệ sĩ luôn luôn biết chiều bà chủ!

- Cảm ơn bà chủ.

- Niềm vui lớn nhất của vệ sĩ là gì vậy?

- Là làm bà chủ hài lòng. Có bao giờ bà chủ không hài lòng không?

- Câu hỏi nghiêm túc đấy. Đến bây giờ thì chưa.

- Đúng thế không?

- Đúng!

Kim Hồng vừa dứt lời, vệ sĩ đã bế bổng Kim Hồng lên quay mấy vòng, đắp lên thân thể của Kim Hồng không biết bao nhiêu cái hôn...

Hai thân thể trần truồng mơn trớn quần thảo nhau và tự kích thích nhau bằng thứ ngôn từ đối thoại không có bất kể cái gì che phủ. Âm thanh náo nhiệt của trường đua chó bên ngoài vang dội vào phòng VIP của họ, sự kích thích càng thêm phần mãnh liệt.

...Ô-ten-lô cố lên! Cố lên! Cố lên!..

...Đôn Doãn cố lên! Cố lên!

...Milu! Milu!... Hoan hô Milu gần kịp rồi!

...Cố lên! Cố lên! Cố lên!

...Một hai ba... cố lên! Cố lên!..

...Những tiếng hô đồng thanh cùng nhịp điệu từng hồi, từng hồi từ trường đua bập bùng dội vào buồng VIP, giữ nhịp cho họ, Kim Hồng cũng ra sức cổ vũ vệ sĩ của mình theo cùng một nhịp...

- Vệ sĩ cố lên! Cố lên!

- Tuyệt! Tuyệt! Cố lên!

- Tuyệt thế này nên gọi chúng mình là gì nhỉ?

- Là bà chủ và người làm tình của mình!

- Ôi thế thì gào rú lên!

- Vệ sĩ nữa lên!

- Rống to vào!

- Cố lên! Rống to nữa vào!..

Ngôn ngữ trong phòng VIP cùng với âm thanh bên ngoài dội vào thi nhau tấu hoà điên cuồng, thi nhau man rợ. Thế giới hồng hoang ban đầu chắc cũng chỉ hỗn mang đến mức này!..

...Bầy chó trên trường đua đã về đến đích, âm thanh bên ngoài lắng hẳn xuống. Bà chủ và vệ sĩ trong phòng VIP cũng về đến đích, nằm sóng soài trên nệm trắng...

Một lúc sau vệ sĩ đứng dậy mở tủ lạnh, lấy cho bà chủ và cho mình mỗi người một lon bia Heinecken. Cứ tợp một ngụm bia, vệ sĩ lại tợp một ngụm ứt-ki từ cái chai đã mở từ ban sớm, lúc xe bắt đầu ra khỏi địa phận Sài Gòn.

- Bà chủ có thử một tý không? Ứt-ki đi với bia lạnh lúc này là số zách trên đời!

Kim Hồng không khách khí, cũng tu một ngụm ứt-ki từ chai, nhâm nhi một lúc., rồi lại một tợp bia, một ngụm ứt-ki., tận hưởng lời mời của vệ sĩ một cách khoái trá:

- Vệ sĩ có lý lắm!

- Bí mật nhà nghề đấy! – tay vệ sĩ vuốt ve bà chủ của mình

- Đúng là uyệt-ki đi với bia lạnh lúc này là tuyệt vời!

- Thế thì không thể liệt bà chủ vào phái yếu được!

- ...

Trên mặt Kim Hồng ửng đỏ một nụ cười tràn trề thoả mãn. Cuộc đối thoại bằng thứ ngôn từ không quần không áo lại bắt đầu.

- Bà chủ thông minh lắm. Vệ sĩ nghĩ mãi mà vẫn chưa biết mô tả cái tình tuyệt đẹp của hai chúng mình như thế nào.

- Vệ sĩ có cái gì trong đầu?

- Gọi là tình yêu không được. Gọi là tình bạn không được. Gọi là nhân tình, là nhân ngãi, là huynh đệ, là chủ tớ... đều không đúng! Ngôn ngữ con người quá nghèo nàn ở chỗ này!..

- Gọi là bà chủ và người làm tình của mình là đúng nhất, có phải không?

- Ôi, bà chủ! Nói thế hơi bị đẹp!.. Ngôn ngữ phải đến như thế mới là tột đỉnh! – một tay vệ sĩ nắm lại, thò ngón tay cái ra, giơ cao lên trời giật giật...

- Gọi thế là lãng mạn nhất!

- Lãng mạn hơn cả da thịt chạm vào nhau...

- Phải nói là đỉnh cao của da thịt chạm vào nhau mới nói lên được như vậy chứ!

- Ôi hết ý bà chủ ạ!.. Hơi bị đẹp! – vệ sĩ lại ghì lấy bà chủ, mân mê khắp người bà chủ.

Kim Hồng nằm yên trong tay vệ sĩ, lim dim hai mắt thưởng thức mọi khoái cảm. Độ rượu vừa phải tăng cảm giác khoái cảm lên bội phần...

- Mười viên thuốc lắc cũng không bằng... – Kim Hồng nói bằng quơ.

- Bà chủ đoán xem, con Khác-pốp bà chủ mua vé liệu có về nhất không? Trong album trông nó có vẻ là chúa sơn lâm của trường đua này. Cứ như là một sư tử đen... – vệ sĩ đưa ảnh con Khác-pốp trong album cho Kim Hồng ngắm nghía.

- Thắng thua là chuyện phụ. Xuống đây cái chính là đi tìm cảm hứng! – Kim Hồng không mở mắt, tay gạt quyển album xuống đất.

- Nếu thắng giải, bà chủ thưởng cho vệ sĩ chứ?

- Chuyện nhỏ! Môi trường kích thích ở đây thì không tiền nào mua được!

- Sau con Khác-pốp, bà chủ còn những ba cuộc đua nữa.

- Sắp đến cuộc thứ hai chưa?

- Còn mười lăm phút nữa. Bà chủ kiểm tiền như điên, nhưng tiêu tiền cũng như điên!

- Vệ sĩ cũng vì bà chủ như điên chứ?

- Còn hơn điên!

- Thương trường là chiến trường! Phải có những ngày xả láng như thế này mới hết “trét”. – Kim Hồng không phát âm được từ “tress”.

...Tiếng chuông điện ngoài trường đua réo lên, báo hiệu cuộc đua thứ hai sắp bắt đầu. Một phát súng hiệu búp vào bầu trời, không gian lại đầy ắp những tiếng reo hò.

Trong phòng VIP cuộc đua vòng hai cũng bắt đầu...

Cuộc đua vòng ba...

Cuộc đua vòng bốn...

Khi vệ sĩ và Kim Hồng thức dậy, phòng VIP tối om. Vệ sĩ lò mò bật đèn, lúc này phòng VIP hiện lên như một bãi chiến trường, lũng củng đủ mọi thứ bát đĩa, dao đĩa, chai lọ, lon cốc...

- Có lẽ chúng mình ngủ đến năm sáu tiếng đồng hồ, hơn chín giờ tối rồi còn gì nữa! – vệ sĩ nhìn đồng hồ.

- Lại thấy đói rồi! - Kim Hồng đáp lại.

Kim Hồng vào phòng tắm rửa vòi hoa sen... Sau đó trang điểm qua loa rồi quay ra pha cho mình một tách nestcafé, cầm lên một miếng bánh biscuit... Vệ sĩ thu dọn đồ nghề và chiến trường...

Một lúc sau cả hai đi xuống nơi tiếp tân của khách sạn để thanh toán.

Tại quầy tiếp tân, người thư ký khách sạn đưa cho Kim Hồng một vòng hoa tết bằng các hạt cườm trông rất vui mắt, một tấm bằng có ảnh con Các-tu, và một tờ séc:

- Thưa anh chị, đây là giải thưởng khuyến khích dành cho con Các-tu của anh chị. Nó trúng giải thi con chó thông minh. Bằng chứng nhận của nó đây ạ! Tiền trúng thưởng là một triệu đồng! Xin anh chị ký nhận cho.

- Ôi thế là vẫn trúng thưởng đấy chứ! - Kim Hồng reo lên, khoác vòng hoa vào cổ vệ sĩ, đặt tấm bằng vào tay vệ sĩ, dúm tờ séc vào túi áo ngực vệ sĩ, lại còn bắt tay vệ sĩ một cái., cứ như thể chính vệ sĩ là con Các-tu., rồi mới cầm bút ký.

- Anh chị hài lòng về sự phục vụ của khách sạn chứ ạ?

Kim Hồng khẽ gật đầu. Vệ sĩ dúm vào tay người thư ký tờ giấy bạc năm mươi nghìn đồng.

Khi hai người bước ra đến hiên bên ngoài sảnh, người bồi khách sạn cũng vừa kịp lái xe của Kim Hồng đến trước cửa. Người bồi chạy xuống mở cửa xe cho Kim Hồng lên rồi chạy lại mở cửa xe cho vệ sĩ ngồi vào lái. Bằng một cử chỉ sành điệu của vệ sĩ, một tờ bạc năm mươi nghìn đồng nữa nằm gọn trong tay người bồi.

- Bon voyage Madame et Monsieur!

- Merci! - vệ sĩ ra hiệu tay chào lại.

Xe bon bon đi vào Vũng Tàu để tìm đường trở lại Thành phố.

- Một ngày đáng ghi nhớ, có phải không bà chủ?

- Tôi thấy khoẻ ra và trẻ lại đến mười tuổi!

- Vệ sĩ sẽ giữ cho bà chủ trẻ mãi!

- Về đến Sài Gòn vệ sĩ lại cất xe đi cho tôi, đừng để thằng con tôi đụng tới. Nó mấy lần cán người rồi, rất dễ bị đi tù. Nói ngay bây giờ, sợ mãi chuyện sẽ quên mất.

- Bà chủ yên tâm.

- Nó máu đua xe lắm, đâm hỏng mấy cái rồi.

- Từ giờ phút này cuộc sống thương trường là chiến trường lại bắt đầu, có phải không bà chủ?

- Cuộc vui nào cũng ngắn hơn mong muốn.

- Tích tụ sự mong muốn cho cuộc sau bà chủ ạ!.. Ôi ối, sao lại có chuyện xe máy xe ô tô xếp hàng rồng rắn hết cả lối đi thế này!

Cả Kim Hồng và vệ sĩ không tin vào những gì họ thấy trước mặt.

- Đúng rồi! - Kim Hồng vỗ đùi giã nảy lên. - ...Một trăm phần trăm đây là xếp hàng mua xăng! Ngày kia sẽ bán xăng theo giá mới!

- Sao bà chủ biết?

- Nội bộ được tin lệnh bán theo giá mới đã phát đi từ sáng hôm qua, sẽ có hiệu lực bắt đầu từ ngày kia.

- Thế nhưng từ ngày bỏ bao cấp nước mình có thiếu xăng bao giờ đâu?

- Họ găm lại để bán theo giá mới kiếm lời!

- Toàn xăng quốc doanh mà cũng đầu cơ à?

- Cơ chế thị trường mà! Tìm đường khác đi, nếu không sáng mai mới về đến Thành phố! - Kim Hồng nói như ra lệnh.

Vệ sĩ nháy đèn hiệu xin đường đi theo lối khác. Chật vật lắm xe mới ngoặt được vào một đường ngang. Xe bon bon được dăm mười phút không ngờ lại đi vào chỗ kẹt lớn hơn, đứng chết dí tại chỗ không biết bao nhiêu lâu rồi.

- Tránh vỏ dưa gặp vỏ dừa bà chủ ạ. Trạm xăng này còn bự hơn nữa! Lại đến giờ xe tải chạy rồi!..

- Người ngợm xe pháo đâu mà xếp hàng dài thế!

- Bà chủ chỉ nên nghĩ đến ngày vui hôm nay thì sẽ đỡ bứt rứt hơn!

- Kim Hồng bắt đầu nóng ruột, vì sáng mai có cuộc hẹn cho một áp-phe quan trọng.

Có cái trục thẳng nào ở đây cầu cái xe ra khỏi thành phố này thì may ra! Vệ sĩ cũng bắt đầu cảm thấy bức dọc.

- Hay là bà chủ chịu khó xuống xe xin đường cho tôi cài số lùi. Bây giờ lùi còn kịp! Nếu không phải ngủ lại trong xe thì không đầy đủ tiện nghi như ở phòng VIP đâu!

Kim Hồng làm theo lời vệ sỹ. Mất gần nửa giờ đồng hồ nữa xe mới ra khỏi chỗ kẹt để quay ra hướng biển tìm cách đi đường vòng...

- Thà đi đường xa gần gấp đôi thế này còn hơn kẹt xe bà chủ ạ!

- Tiên sư chúng nó làm khổ chúng mình! Tính sơ sơ ngày nay, ngày mai, ngày kia bọn bán xăng ở mấy thành phố này vớ bạc tỷ đấy!

- Dữ thế hả bà chủ?

- Tính đi, mỗi ngày mấy thành phố quanh đây tiêu thụ mấy trăm tấn xăng. Có lẽ đến cả nghìn tấn! Anh cứ đem nhân với khoản chênh lệch giá của vụ đầu cơ này thì ra ngay số tiền! Cả nước cũng sẽ có chuyện đầu cơ như ở đây!

- Lệnh gì mà chưa thực hiện đã lộ hả bà chủ? Mới chưa đầy một ngày..!

- Bọn này phải đem ra bán hết!

- Ồi, thế thì phải bán cả nước, bà chủ ạ! Tôi lại lo chuyện khác!

- Vệ sỹ lo cái gì?

- Bà tính xem, mới thiếu xăng có mười mấy tiếng đồng hồ mà đã nháo nhác như vậy. Giả thử nói đại mồm đại miệng bị mất mùa hay bị thiên tai lớn thì ra sao đây!

- Ừ nhỉ, mười mấy năm nay không biết mất mùa là gì! Vệ sỹ mà cũng có câu hỏi đáng suy nghĩ đấy nhỉ!..

- Thôi chúng ta nói chuyện khác đi bà chủ! Nhiệm vụ của vệ sỹ là giữ cho bà chủ trẻ mãi cơ mà!

- Phải rồi, đừng làm hỏng mất dư âm hôm nay!

- ...

Chuyện trò trong xe rôm rả là thế, nhưng lúc lúc Kim Hồng vẫn rít lên, giục vệ sỹ phải dẫn ga về kịp Thành phố trước bốn giờ sáng. Kim Hồng đã có hẹn nhập bọn để lên Lâm Đồng đấu thầu 200 hecta xây dựng khu du lịch sinh thái Đan Kia vào 5 giờ chiều ngày mai... Cách đây một tuần Kim Hồng vừa mới đòi được một chân trong cánh đi tham gia đấu thầu này...

- Bà chủ để tóc dài đuôi ngựa như thế trẻ ra đến chục tuổi! – vệ sỹ cố lái câu chuyện ra khỏi nỗi lo của Kim Hồng.

- Gợi ý của Bạch Liên đấy. Phải chịu hấn ta là có gu lắm!

- Cầm chân được ông Thắng nhà mình thì phải là người có biệt tài rồi!

- Anh đi đảng anh, em đi đảng em từ đời ma củ tỳ củ tỳ nào rồi!

- Cùng chiến sỹ tự do với nhau cả mà! Bà chủ!

- Đúng thế, chỉ có tự do mới là vĩnh hằng!

- Ôi, siêu quá bà chủ! Thật là lời nói nhả ngọc phun châu... – vệ sỹ bỏ một tay khỏi vô-lăng, ôm riết lấy Kim Hồng mà hôn.

Cái hôn làm cho chiếc Mercedes ngoằn ngoèo trên đường một quãng dài dưới bầu trời đã rạng sáng. Các xe tải đi ngược, đi xuôi rú còi ầm ỹ phản đối. Tại một chỗ, cái Mercedes lạng quá xa sang bên trái, thế là chiếc xe tải đi ngược chiều và cả cái Mercedes đều phải dừng gấp lại. Người lái xe tải thò hẳn đầu ra ngoài ca-bin, chõ vào cái Mercedes mà chửi:

- ...Đ. mẹ chúng mày! Có muốn ông nghiền cho tan xác không hả!..

Dứt lời chửi là một tiếng choang chát chúa! Người lái xe tải thẳng tay ném cái búa vào đối phương. Kính chắn gió của chiếc xe Mercedes mới khụng bung ra thành muôn vàn mảnh bi tròn tung toé trên mặt đường...

Tiến sĩ toán Phạm Trung Tân bây giờ là giảng viên chính thức tại đại học Stockholm. Anh được mời và đã ký hợp đồng làm việc dài hạn với trường này. Ông bà Nghĩa vừa hân hoan vừa phân vân. Vui vì con mình thành người. Phạm Trung Tân trở thành một tên tuổi gắn liền với trường phái toán của Viện toán trường Đại học Stockholm. Học trong nước, Tân là học trò xuất sắc của những giáo sư hàng đầu Việt Nam. Được nhiều người đánh giá là môn đệ đáng nể trọng của L. Schwartz, B. Russel, C. Chevalley... Đơn giản là vì Tân đã tự xây dựng được cho mình ý chí để ngổ của tâm hồn mình đối với trí tuệ...

Sau khi ra trường, ngay lập tức Tân bị cuốn hút vào những trận phong ba mới của các lý thuyết về cơ học lượng tử, những cơn bão táp mới được dấy lên từ thời A. Einstein, N. Bohr, L. de Broglie, W. Heisenberg, E. Schroedinger... Dựa vào những quan điểm mới về "sự hỗn độn tất định" đang đảo lộn phương thức tư duy tuyến tính vốn có trong hầu hết các ngành khoa học từ nhiều thập kỷ nay, Tân đi sâu vào các bài toán của lý thuyết về phân bố không đều, với hy vọng tìm ra những ứng dụng quan trọng trong môn vật lý...

Song ông Nghĩa vẫn băn khoăn, ông nói với vợ:

- Đất nước này nuôi nó thành người, nhưng nó lại đi làm thuê ở nước khác. Đành rằng khoa học không có biên giới quốc gia, nhưng chẳng lẽ đất nước mình nuôi nó công cốc? Hay là mình không cần người tài?

- Anh và em đều là đảng viên, chúng mình can đảm nhìn vào sự thật đi. Theo anh, Tân về nước liệu có tìm được chỗ làm việc phát huy được khả năng của con không?

- Anh đã hỏi thẳng con chuyện này. Con bảo đã thử mấy chỗ rồi nhưng thất bại. Toán thì học bao nhiêu cũng được, nhưng khôn ngoan thì con nói là không muốn học, nên tự cho mình chỉ số về khôn ngoan thấp và nó cũng không thích học khôn ngoan theo cách đó...

- Mai cũng đồng ý như em của nó! Mai nói với em: Bố mẹ đừng can thiệp vào làm Tân phải suy nghĩ. Tân làm khoa học, đừng để uổng phí tài năng của nó.

- Chết thật, cái Mai nhà này cũng nói thế à?

- Vâng, cái Mai còn nói với em: tui nó cũng chung số phận như bà con nông dân khi chưa có khoán, phải sống vào mảnh đất 5% (*) [(*) Phần đất chia cho xã viên hợp tác xã nông nghiệp để làm kinh tế gia đình, là 5% diện tích ruộng đất bình quân của mỗi xã viên trong hợp tác xã.] của mình để làm những công việc khoa học chân chính, nghĩa là đích thực khoa học, Tân là một trong những người giúp đỡ bọn nó được nhiều việc.

- Trời ơi, trong trong khoa học cũng phải sống vào mảnh đất 5% à?

- Vâng. Trí thức ngày nay hèn quá phải không anh?

- Nói cho công bằng, anh và em có dũng cảm hơn con đâu! Cái đáng làm thì không làm hoặc không được làm, nhiều cái vừa lãng phí, vừa trái lè lè mà học thức quen như chúng mình cũng phải nhắm mắt cho qua, hưởng hồ lũ trẻ nhà mình..! Ngoài ra còn phải kể đến tính đố kỵ nhau gần như cố hữu nữa trong giới khoa học em ạ.

- Có chuyện đó. Theo em hình như đố kỵ tuy rất cảm tính, nhưng về mặt nào đó cũng là cần thiết của khoa học anh ạ, chỉ có điều đôi lúc hơi thái quá, tệ hại hơn nữa là bị chính trị hoá thành bệnh tật. Làm nghề dạy văn, em thấy rõ chuyện này.

- Em làm anh nhớ đến chuyện chửi nhau loạn xạ cách đây vài hôm của mấy nhà văn nhà thơ trên mấy tờ tuần báo, lời lẽ mất hết cả tính văn học! Họ khinh mặt người đọc quá xá.

- Phải nói là mất hết cả văn hóa mới đúng chứ! Chuyện của Tân, tốt nhất để cho Tân tự lo anh ạ...

Nghĩa thực sự bí:

- Thế này thì chắc lại thêm một Đặng Thái Sơn nữa mất thôi! Biết làm thế nào... Thành tài rồi lại ra nước ngoài mất!

- Nhưng nếu thêm được một Đặng Thái Sơn như đang dạy ở Nhật thì cũng rạng danh cho nước ta, có làm sao đâu anh?

- Đành là thế... Nhưng...

- Anh chưa hiểu hết đâu...

- Anh chưa hiểu cái gì?

Bà Nguyệt dẫn đo một lúc rồi mới nói với chồng:

- Anh phải thông cảm cho Tân về chuyện này anh ạ... Tâm sự với em, có lúc con thốt lên: ...Mẹ ơi, thiên tài như Anh-stanh (Albert Einstein) trong môi trường xã hội của ông ta mà đã có lúc còn phải than thở là không thể thắng được thế lực của những kẻ ngu dốt, vì bọn họ đông quá!... Huống chi trong cái xã hội này con chỉ được coi là cái đinh gỉ còng queo...

- Chết thật, Tân tự ví mình như vậy à?

- Vâng... Nhưng em lại lo chuyện khác.

- Chuyện Linda Palme?

- Chứ còn chuyện gì nữa! Đi Tây, nó sống theo kiểu Tây mất rồi.

- Em không thích con dâu Thụy Điển?

- Anh bệnh nó à? Rõ là cha nào con ấy.

- Em thù dai thế? Natasa bây giờ chắc đã là bà nội hay bà ngoại mấy lần rồi...

- Nếu chúng nó thật sự yêu nhau thì cưới phắt đi. Vợ chồng mà không phải vợ chồng thì đạo lý ta không chấp nhận được.

- Thế hả?

- Anh đừng quên, Nam không còn nữa, đến lượt Tân phải làm nhiệm vụ trưởng nam của họ Phạm đấy!

Ông Nghĩa không nói gì thêm được.

Trong lòng thực ra Nghĩa không lo lắm nỗi lo của vợ. Ông hoàn toàn tin rằng con trai mình ý thức được đầy đủ về cuộc sống riêng của mình, chẳng có lý gì bắt nó nhất nhất rập khuôn theo lối sống của bố mẹ. Hiện Linda cũng là giảng viên của đại học Stocholm, tiến sĩ kinh tế, chuyên sâu về lĩnh vực phát triển quyền năng con người. Nhưng việc Tân không công tác trong nước lại làm ông suy nghĩ mung lung hơn nhiều...

Tốt nghiệp đại học, Linda tình nguyện đi theo các dự án của SIDA(*) [(*)Cơ quan viện trợ phát triển của Thụy Điển.] về đề tài xoá đói giảm nghèo ở Việt Nam. Thật khó tưởng tượng một cô gái Bắc Âu mảnh khảnh, tóc vàng như nàng tiên cá trong truyền cổ tích của H. C. Andersens (Đan Mạch), có đủ nghị lực lặn lội gần năm năm trời trên các vùng núi và trong những vùng sâu, vùng xa ở Việt Nam để làm luận án tiến sĩ về môn học của mình.

Được hỏi, Linda trả lời: "Tôi yêu môn học của mình và yêu Việt Nam!".

Cảm phục nghị lực và nhiệt tình này, Tân giúp đỡ Linda trong quá trình chuẩn bị và bảo vệ luận án tiến sĩ của cô. Họ biết nhau và yêu nhau từ đấy. Tân kể hết mọi chuyện cho bố mẹ. Con gái họ bốn tuổi, đang học nói tiếng Việt.

Nhưng khi bà Nguyệt đá động đến chuyện cưới xin, Tân trả lời: "Chúng con đang sống bằng tình yêu, tại sao lại phải chuyển sang sống theo nghĩa vụ ràng buộc. Lúc nào cưới mà chẳng được hả mẹ?".

Bà Nguyệt phải cầu cứu chồng:

- Mình phải bắt chúng nó làm lễ cưới chứ anh?

- Nó sướng hơn anh. Nó là người tự do!

- À ra thế hả? – Bà dấm thùm thụp vào lưng chồng. - Cho tự do! Cho tự do này! Già rồi mà vẫn còn thích tự do hả?..

- Á á! Hàng rồi, hàng rồi! – Nghĩa giơ tay lên vừa cười vừa đỡ. - Anh nói nó tự do hơn anh là

so với thời kỳ anh đi học ở Mátxcova. Anh nói thật đấy. Hồi ấy mà không lý trí một chút thì có khi bị kỷ luật đuổi về nước vì Natasa... Mà này Nguyệt ơi... Hình như em vẫn còn ghen?

Tận đáy lòng, Nghĩa không giải toả được sự phân vân của mình.

Cách đây ít lâu, thủ tướng Nhật sang thăm Việt Nam, theo dõi trên tivi, Nghĩa nghe trong diễn văn của ông ta đáp từ chủ nhà có câu:

“...Vào thăm Văn Miếu, tôi thấy có câu khắc trên bia đá Người tài là nguyên khí của quốc gia(*) [(1) Tấm bia năm 1442 ở Văn Miếu ghi: “Hiền tài là nguyên khí quốc gia, nguyên khí thịnh thì thế nước mạnh rồi lên cao, nguyên khí suy thì thế nước yếu rồi xuống thấp. Vì vậy các đấng Thánh đế Minh Vương chẳng ai không lấy việc bồi dưỡng nhân tài, kén chọn kẻ sĩ, vun trồng nguyên khí làm việc đầu tiên”.] ... Tôi xin chúc nguyên khí ấy sẽ đưa Việt Nam lên hàng ngũ các quốc gia tiên tiến trên thế giới...”

Ngồi xem mà Nghĩa chạnh lòng. Mấy hôm sau Nghĩa trao đổi với ông Chính:

- Nghe câu nói ấy, em có cảm tưởng ông Thủ tướng Nhật nhắc nhở mình nhiều hơn là chúc tụng. Nhức nhối quá!

- Lâu nay chuyện đào tạo và sử dụng người tài ở nước ta đang có vấn đề. Mà như thế là đất nước có đại vấn đề!

- Cốt cán như anh mà cũng nhạy cảm nhỉ?

- Tôi mà chú không tha à? - ông Chính cười - Chú làm tôi nhớ lại những lời phê bình khá gay gắt của giáo sư Trần Đại Nghĩa và giáo sư Tạ Quang Bửu trước đây...

- Số người mình đào tạo được bỏ nước ra đi không ít anh ạ, trong khi đó lại phải thuê khá nhiều chuyên gia trình độ không hơn gì.

- Tôi biết. Riêng điểm mặt những con chim đầu đàn của Bách khoa bây giờ đang sống ở Matxcova có lẽ cũng đủ cho một bộ môn đấy!

- Ngay vợ chồng em cứ lẩn cấn mãi với nhau về chuyện cháu Tân.

- Tôi nghĩ nên để tùy cháu. Cứ ép nó làm theo ý mình thì không ổn. Ép cũng không được cơ mà!

- Vâng, em hiểu. Nó là con mình thật, nhưng bây giờ chẳng gì nó cũng là một trí thức rồi, không áp đặt được!

- Chú xem, thời Cách mạng Tháng Tám, khi đi dự hội nghị Fontainebleau(*) [(*) Bắt đầu từ tháng 7-1946, sau đó ký Tạm ước 14-9-1946.] , Bác Hồ trao vận mệnh đất nước vào tay cụ Huỳnh Thúc Kháng, một Nho sĩ yêu nước không phải đảng viên! Bác Hồ đã đưa về nước được bao nhiêu là nhân tài! Thử hỏi từ khi thống nhất đất nước đến giờ, chúng ta mời được nhà khoa học có tên tuổi nào về giúp nước?

- Bây giờ chúng ta lại còn có cả một chương trình hàng trăm tỷ đồng cho đào tạo nhân tài! Cứ làm như thế mua một cục sắt và một cái máy đúc về, đúc gì nên đấy!

- Sao hôm nay Nghĩa mắch tôm thế? Có gì làm em bực mình không?

- Không, em chỉ nói lên sự thật. Phải thừa nhận Trung Quốc làm việc này tốt hơn ta anh ạ!

- Cách đối xử của ta cũng có chuyện này chuyện khác không ổn thật. Em làm anh nhớ đến nhà triết học Trần Đức Thảo(**) [(*) Trần Đức Thảo, 1917-1993, một triết gia lớn của Việt Nam, hiện có một công trình đã được in thành sách ở nước ta, một số ở nước ngoài, một số chưa được công bố] , một trường hợp tủi buồn. Ông ta luôn luôn đối chiếu, tìm ra mối liên quan giữa khát vọng của con người về tự do và sự vận động tự thân của lịch sử.

- Cả nước tôn sùng ông ta là triết gia duy nhất của Việt Nam thời hiện đại, có phải thế không anh?

- Đúng thế, kể từ cụ Trần Văn Giàu trở đi cùng chung một đánh giá như vậy... Triết gia duy nhất, tranh luận ngang ngửa mãi với Jean Paul Sartre(*)! [(*) J.P.Sartre, 1905 - 1980, Pháp, triết gia tiêu biểu của chủ nghĩa hiện sinh.] Anh được dịp tiếp chuyện ông Thảo mấy lần, luôn luôn bị ông ta hấp dẫn.

- Theo em Trần Đức Thảo rất tích cực cổ vũ cho tự do dân chủ và có lẽ là người đầu tiên ở nước ta cảnh báo việc thô lậu hóa, thông tục hóa học thuyết Marx, nhất là phê phán loại chủ nghĩa Mác bị Stalin hóa! Mọi chuyện oan khiến đối với ông ta hình như bắt đầu từ đây!

- Đáng tiếc là như thế. Hồi ấy mà dám đụng vào Marx là dững cảm lắm. Một thứ dững cảm ngày nay chúng ta đang cần...

- Anh lại rơi vào luận điệu trí thức và thanh niên ngày nay không yêu nước bằng ngày xưa!

- Lẽ cạo chú đến thế mà vẫn chưa sạch à?... – ông Chính cười. - ...Cũng vì phát hiện ra những điều chưa hoàn hảo trong học thuyết Marx, nhất là mối quan hệ biện chứng cực kỳ phong phú giữa thế giới khách quan và con người... nên ông Thảo từ rất sớm đã bị học giả phương Tây nghi ngờ là người xét lại học thuyết Marx. Vì là biện chứng, nên có thể trong thế giới khách quan của ông Thảo có nhiều tính người hơn...

- Lẽ ra phải coi đây là sự đóng góp vào hoàn thiện học thuyết Marx mới đúng chứ?

- Đúng ra có lẽ phải như thế Nghĩa ạ. Hình như sự nghi ngờ này được nhập khẩu vào nước ta...

- Sao anh lại nói là nhập khẩu?

- Không tự mình sáng tạo thì là nhập khẩu chứ còn gì nữa! Thế là hình thành cái giá phải trả cho bảo vệ chân lý Nghĩa ạ... Anh có cảm tưởng chính vì tranh luận với Sartre, Trần Đức Thảo càng hiểu Marx thấu triệt hơn, cái hoàn thiện và cái chưa hoàn thiện...

- Có lẽ đây là cuộc tranh luận hiểm hoi giữa chủ nghĩa Mác và chủ nghĩa hiện sinh, có phải không anh Chính?

- Chắc chắn là một cuộc tranh luận sôi nổi. Theo anh Marx và Sartre giống nhau ở chỗ cùng chia sẻ ý tưởng phấn đấu vì tự do của con người. Marx tìm thấy cái đích mình định tìm. Nhưng Sartre thì rơi vào hoài nghi: “được tự do, cũng có nghĩa là bị cột vào kiếp sống tự do”. Trần Đức Thảo nêu bật được sự khác nhau này giữa Marx và Sartre.

- Đó là cái giá phải trả cho tự do hay sao hả anh Chính?

- Anh chưa muốn tìm câu trả lời cho chuyện này, còn phải nghĩ đã... Nguồn gốc của quan niệm này là Sartre cho rằng giữa bản thể con người và thế giới chung quanh là khoảng cách hư không, khiến con người luôn luôn cảm thấy chán ngấy, lo ngại... Sartre không trả lời được vấn đề này, hoài nghi và vì thế rơi vào chủ nghĩa hiện sinh. Nhưng theo anh chủ nghĩa hiện sinh hiện nay, nói cho đúng hơn là chủ nghĩa tân hiện sinh như chúng ta đang thấy, có cái gì đó rất khác so với Sartre!

- Ở chỗ nào hả anh Chính?

- Chủ nghĩa tân hiện sinh bây giờ hình như chỉ khuôn vào “sự tồn tại tự do”, bỏ mất cái gốc ban đầu của Sartre là ý thức đi tìm tự do để tự khẳng định mình. Trong một số tiểu thuyết của mình, có lúc Sartre đề cập đến ý tưởng tự do phải được giới hạn bằng trách nhiệm...

- Anh định nói có sự đánh đồng nhầm lẫn giữa chủ nghĩa tân hiện sinh và Sartre?

- Có lẽ thế. Sartre không đi vào hướng “tự do là phải hiểu lẽ tất yếu”, mà lại đi vào hướng “con người tự do trước hết phải là con người ý thức được mình”.

- Em thấy trí tuệ và khoa học là muôn đường muôn nẻo, không có điểm dừng. Em mà là ông Thảo em sẽ tìm cách hòa nhập cả hai cái tất yếu này lại làm một!

- Thế thì sẽ có ngày tôi lại tiến chú đi nghỉ ở Thạch Thất đấy!

- Quên chuyện này đi anh Chính!

- Thôi được, xin lỗi!.. Có lẽ Sartre phần nào chịu ảnh hưởng của Luther(*) [(*)Martin Luther, 1483-1546, Eisleben, Đức, người chống lại những ngang trái của nhà thờ thời trung cổ và đề xướng những cải cách quan trọng, đồng thời là người góp phần đổi mới tiếng Đức cổ.] , theo hướng “con người ý thức được về mình thì có thể là nhà tiên tri cho chính mình!”

- Sao cái ý này lại giống với quan điểm của đạo Phật thế hả anh Chính?! “Mỗi người có thể tự thấp đuốc tìm đường đi cho chính mình!” Chú Học nói về điểm anh hay lắm anh ạ.

- Anh biết! Em thấy chưa, đó chính là điều em vừa nói đấy! Muôn đường muôn nẻo mà... Đông Tây có nhiều chỗ gặp nhau đến không ngờ em ạ!

- Hóa ra anh định dẫn em vào kết luận này?

- Thỉnh thoảng cũng phải cho chú một bài học!

- Còn lạ gì nữa, xưa nay anh vẫn đố kị với cái tính “bôn”(**) [(**)Bôn-sê-vich.] của em mà. Anh vẫn chưa mượn được nguyên tác một số bài chưa công bố của Trần Đức Thảo để dịch ra tiếng Việt hả anh?

- Một người bạn của anh sẵn sàng cho mượn rồi, cũng sẵn sàng cùng anh dịch, nhưng còn phải chờ...

- ??? – Nghĩa giương mắt nhìn anh mình.

- Nhưng chúng ta hình như chưa biết Sartre là người chống kịch liệt quan điểm thực dân của De Gaulle(*) [(*) Charles de Gaulle, Tổng thống Pháp, 1890-1970.] , nhất là việc đưa quân trở lại Việt Nam sau chiến tranh thế giới II.

- Có chuyện ấy hả anh?

- Chống găng lắm. Chính quyền Pháp lúc ấy muốn xử nặng việc này, nhưng de Gaulle phải nói: nước Pháp không thể bắt giam ông Voltaire!(**). [(**) Đại triết gia Pháp, 1694-1778. De Gaulle lúc đó ví Sartre như vậy.]

- Quả thực em không biết Sartre được de Gaulle đánh giá cao như vậy. Thì ra dù đứng ở phía nào, người làm khoa học bao giờ cũng yêu chân lý!..

- Sartre còn là chủ tịch tòa án Bertrand Russel(***) [(***) Tòa án quốc tế xét xử tội ác chiến tranh của Mỹ ở Việt Nam, được tổ chức ở London 1966.] nữa Nghĩa ạ.

- Ôi, như thế ông ta còn là một ân nhân của nước ta nữa, có phải không anh Chính?

- Sự nghiệp chính nghĩa của nhân dân ta có nhiều bạn bè trên thế giới!

- Anh rất là siêu chính trị! Thế là anh cũng “bôn”, chứ không phải chỉ riêng em! Em lại muốn hiểu cách giải thích của anh vừa nói: Tự do là giá trị chung cao quý nhất của toàn nhân loại, được toàn nhân loại chia sẻ.

- Anh không phản đối. Nghĩ như vậy cũng đúng. Trở lại với Trần Đức Thảo của chúng ta, anh thấy hình như ông ta lúc nào cũng ngơ ngác ngác ngác với Hegel!

- Có lẽ không phải chỉ một mình Trần Đức Thảo anh Chính ạ. Chỉ riêng cái triết lý của Hegel cái gì có lý, cái ấy tồn tại, cái gì tồn tại cái ấy có lý nhiều lúc làm em nhức cả đầu... Em cứ tự hỏi, chẳng lẽ sự tha hoá hiện nay ở nước ta là có lý, vì nó tồn tại, tồn tại gần như không tài nào diệt được – đến mức gần như là không thể tránh được. Nếu thế thì hết đường ra à?

- Tôi ngờ rằng Hegel nhắc nhở chúng ta phải đi tìm nguyên nhân sự vật trong bản chất của nó. Ngày nay những lý thuyết về hệ thống giúp chúng ta cách nhìn vấn đề rõ hơn. Cuộc sống là một phức hợp những phủ định của phủ định mà!

- Trước anh đã có nhiều người đọc Hegel như vậy rồi. Vấn đề hóc búa đấy.

- Đành là thế!.. Thỉnh thoảng nói chuyện với em về triết học cũng thú vị! Đầu óc đỡ lười biếng... – ông Chính rót cho Nghĩa chén trà mới - Uống nước đi... Có điều là thỉnh thoảng vớ được quyển sách mới, do các đệ tử cũ của anh ở nước ngoài gửi về cho, anh càng có cảm giác chúng ta ngồi dưới đáy giếng quá lâu mất rồi Nghĩa ạ... Trong khi đó tri thức mới ngày nay đang đảo lộn biết bao điều duy lý vốn được coi là khuôn vàng thước ngọc...

- Đúng quá, lò mò trên mạng em cũng cảm thấy nhiều điều như thế! Có lúc em phải thốt lên cái duy lý hình như đang bị cái hợp lý khuất phục ở nhiều nơi nhiều chỗ!..

- Đấy chính là điều anh đang trăn trở... Hình như tri thức và văn hóa của nhân loại ngày nay vừa đòi hỏi, vừa cho phép chúng ta ngự trị tốt hơn cái duy lý đã nắm bắt được em ạ...

- Ngự trị? Anh nói lại đi! – Nghĩa nhấn mạnh câu hỏi của mình.

- Phải! Ngự trị! Với tất cả ý nghĩa của khái niệm này!.. Anh muốn diễn tả cảm nghĩ của em

như vậy... Hình như sống bây giờ là phải làm chủ được cái phức hợp luôn luôn xuất hiện, luôn luôn nổi trội trong cuộc sống đa dạng đa chiều và tiến triển không ngừng. Nhận thức của chúng ta hình như quá tẻ liệt trong cái duy lý khô cứng và quá xa vời so với tri thức mới mà nhân loại đã lượm hái được về phương diện này em ạ. Có như thế mới sống được với cả thế giới, phát triển cùng với thế giới... Cái hợp lý có mặt nổi trội hơn cái duy lý mà em cảm nhận được có thể là nhờ lẽ này!

Ngẫm nghĩ một lúc, Nghĩa thừa nhận:

- Có thể anh có lý!

- Nghĩa ạ, nếu đúng là như thế! Ôi nếu đúng như thế thì cuộc sống phía trước có nhiều điều hay lắm! Ngay trong kinh tế cũng vậy, sẽ không thể và sẽ không còn chỉ là chuyện phải làm tốt hơn, nhanh hơn, rẻ hơn..., mà quan trọng hơn nhiều là phải làm khác hẳn đi! Nói ngắn gọn là phải tiếp cận theo cách mới, làm ra sản phẩm mới!

- Ôi chết! Như thế có nghĩa là cùng một lúc vừa tụt hậu, vừa lạc lõng nữa thì gay lắm anh Chính ạ!

- Đây chính là nỗi ưu tư của anh giống ông Chính trầm xuống - ...Nhiều lúc trong đầu anh vẫn tâm sự với cháu Nam, thậm chí có khi ghen tị với nó... Nam đã sống hết mình bằng nghị lực sáng tạo của chính mình Nghĩa ạ. Xem các tranh của Nam anh càng nhận rõ điều này... Còn anh? Anh trước đây sống nhờ vào tri thức bao cấp, bây giờ là sống nhờ vào tri thức ẩn đọng qua mấy quyển sách may mắn đến trên tay... Còn nếu không thì dễ bị ô nhiễm, thứ ô nhiễm độc hại của tri thức rơm rầy trong xã hội. Nhiều lúc anh thấy sao mà ngọt ngào. Có lẽ vì thế anh hiểu Tân hơn, Nghĩa ạ!..

Câu chuyện bị nghẽn lại, do chính sức nặng của nó. Hai người cùng nhau trầm ngâm với chén trà của mình. Một lúc sau Nghĩa mới trở về thực tại:

- Bây giờ, chẳng lẽ trí thức không yêu nước bằng ngày xưa sao Nghĩa?

- Khó nói như thế được anh ạ. Có thể ngày xưa cùng chung nỗi nhục mất nước, cùng dạt dào một tinh thần yêu nước, cùng đứng trên một chiến tuyến cho độc lập của Tổ quốc. Còn bây giờ có nhiều chuyện phức tạp quá. Nào là cách đối xử, nào là sự khác biệt về chính kiến, về lối sống, có cả bối cảnh kẻ chủ người tớ nữa... Có lẽ phải nhìn chân sự thật mới có thể hiểu được bản chất vấn đề anh ạ!

- Đến em mà còn không hiểu nổi ông viên trưởng của em, huống chi lại đòi hỏi những điều cao xa hơn từ giới trí thức?! Có điều anh thấy khá rõ có sự khác nhau giữa các nhà trí thức chân chính và các nhà trí thức làm chính trị; giữa các nhà khoa học thật và các nhà khoa học rơm...

- Nhưng anh ơi không có một nghị quyết quan trọng nào của Đảng không quan tâm đến con người. Đảng đã có nhiều nghị quyết chuyên đề, nào là về giáo dục, về đào tạo, nào là về phát triển, về sử dụng con người. Không thể nói những nghị quyết ấy là dở được.

- Nghị quyết và cuộc sống là hai chuyện khác nhau mà chú. Nếu không vợ đưa cả nắm thì cũng phải nói rằng nhiều nhà khoa học chỉ giỏi làm chính trị và nhiều nhà khoa học rơm và chuyên gia rơm đang được trọng dụng. Em không thấy họ đang hành động nhân danh trí thức Việt Nam đấy à?..

- Em lo ngại với những con người như thế, lại vận động trong cơ chế này, đất nước ta đang lây lan một thứ văn hoá dịch bệnh: “nói dzậy mà hông phải dzậy!” trên cả hai phương diện. Nghĩa là nói được nhưng không làm được, và nói một đằng làm một nẻo.

- Em ăn phải dưa anh Tám Việt!

- Nếu ông ấy đúng thì phải thừa nhận chứ! Đào tạo và dùng người như thế này cả bộ máy nhà nước và con người đều yếu kém.

- Quả thực lịch sử bốn ngàn năm văn hiến của nước ta chưa bao giờ được mùa giáo sư tiến sĩ như bây giờ, và cũng chưa bao giờ những người này được mùa như bây giờ! Có phải thế không Nghĩa?- Nói bốn nghìn năm văn hiến mà lại dùng hai chữ được mùa nghe quê quá.- Hai cụm từ này bổ sung cho nhau “đẹp nghĩa” nhất đấy!

- Sao không nói là chưa bao giờ nước mình có trình độ học vấn cao như bây giờ? – Nghĩa vẫn chưa chịu anh mình.

- Để xem đã! Nước mình hiện nay có khoảng hai chục ngàn trí thức có bằng từ tiến sĩ trở lên, gần gấp đôi Thái Lan, nhưng số bài báo khoa học được công bố mỗi năm ngót nghét ba trăm, nghĩa là bằng một nửa Thái Lan. Vậy em định chọn chữ được mùa của anh hay là dùng chữ học vấn của em?

- Nói như anh, đây còn là cả vấn đề văn hóa nữa! Anh làm em nhớ đến chuyện đã định hỏi anh mấy lần. Tổng giám đốc hay tổng công trình sư có cỡ có hạng như anh, tại sao anh không xí lấy cái học vị giáo sư?

- Xí làm gì! Nếu xí được lại tốn tiền mua khung treo bằng, thà để chỗ treo tranh của Nam còn hơn. Nếu đem cái bằng ấy biểu chú cho đỡ chật nhà, chắc gì chú đã nhận.

Hai anh em cùng cười.

Dù sao thì ông bà Nghĩa rất vui là mình đã có cháu nội. Mỗi năm, khi thì vào nghỉ hè, khi thì vào dịp Nô-en, Tân và Linda đưa bé gái Lisa về thăm ông bà.

Nỗi lo thầm của vợ chồng Nghĩa về Mai cuối cùng cũng được giải toả. Cái cậu tiến sĩ toán gầy gầy đen đen Trần Duy Khái lui tới nhà ông bà mấy năm nay, giờ là rể của ông bà. Mai đang ôm cái chum to tướng. Người đoán con trai, người đoán con gái. Mai đi siêu âm nhưng kết quả lần sau bác sĩ nói khác lần trước. Để duy trì sự căng thẳng trên mọi người, kể cả bà Nguyệt, Mai nói:

- Mẹ yên tâm, em bé khoẻ là được rồi. Khi soi, bé xấu hổ, chuyển sang nằm ở vị trí không cho bác sĩ biết mình là con trai hay con gái.

- Biết xấu hổ sớm như thế thì chắc chắn là con gái rồi! Mẹ dám đánh cược với con!

Nhà ông Nghĩa tràn đầy tiếng cười. Bà Nguyệt lo con gái mình nhiều tuổi mới đẻ con so sợ sẽ khó sinh, nhưng ông Nghĩa gạt đi: “Em phải tin vào khoa học kỹ thuật hiện đại chứ. Cùng lắm thì mổ!”.

Riêng ông Nghĩa có một thú vui mới. Từ mấy năm nay, khi Tân mua biểu ông dàn máy vi tính và nối mạng internet, ông hăm hở tự bổ túc thêm tiếng Anh và truy cập thông tin hàng ngày. Tân vô cùng ngạc nhiên về niềm say mê và sự tiến bộ của bố, mặc dù biết rằng bố mình ngày xưa vốn có năng khiếu ngoại ngữ. Đôi ba lần Tân thử chỉ dùng tiếng Anh để nói chuyện với bố, không ngờ bố nói khá lưu loát, kể cả trong những vấn đề trừu tượng và phức tạp... Thì ra người ta ở tuổi nào cũng học được., Tân càng tin như thế. Mai cũng trực tiếp giúp đỡ ông Nghĩa rất nhiều. Còn ông Nghĩa rất vui thấy tầm mắt của mình bây giờ có thể nhìn vào khắp thế giới. Nhiều lúc ông dành hàng ngày, hàng tuần đi sâu vào lịch sử, dò dẫm về tương lai, đi thăm những nơi rất xa trên thế giới, đương nhiên tất cả là trên mạng. Ông Nghĩa khám phá ra kho tàng trí tuệ vô tận và thẩm thấu nỗi bức xúc về mù tri thức.

Trong số những bạn bè cũ của ông Chính và ông Nghĩa hồi cùng học với nhau ở trường thiếu sinh quân, có một người đi sâu vào các lĩnh vực kinh tế – xã hội, hiện giữ trọng trách trong lĩnh vực nghiên cứu đường lối chính sách của Đảng. Phần là bạn cũ, phần vì cảm phục sự thẳng thắn của Nghĩa, song cái chính là ngạc nhiên vì Nghĩa đọc nhiều và có nhiều ý kiến khác lạ, giữa ông và ông Nghĩa hình thành một mối tâm giao mới. Nghĩa hiểu thêm chiều sâu nhiều vấn đề gai góc đất nước đang phải đối mặt, còn bạn ông nhận được nhiều gợi ý quan trọng cho công việc của mình. Mối quan hệ này càng thúc đẩy Nghĩa mở rộng tầm nhìn.

- Ban của tôi vừa mới thành lập một tổ nghiên cứu, gồm toàn những người được chúng tôi chọn mời. Tôi mời anh tham gia được không? – Bạn ông Nghĩa gợi ý.

- Tiêu chuẩn được mời là thế nào hả anh?

- Đơn giản thôi, họ phải là người một có và hai không. Một có là có chính kiến xác đáng với đúng nghĩa khoa học của khái niệm này. Hai không là không chức sắc, không vụ lợi vì bất kỳ mục đích riêng tư nào.

- Hai không thì cố gắng có được. Riêng tiêu chuẩn đầu tôi không dám nhận là mình có!

- Xin mạn phép cắt ngang thế này, tôi đánh giá là anh tham gia tổ này được. Anh có nhận lời không?

- Tôi nghĩ...

- Thôi, không nghĩ gì cả, nhận hay không?

- Tôi sẽ luôn nói thẳng suy nghĩ của mình khi được hỏi han điều gì đó, nhưng tham gia tổ thì xin anh miễn cho.

- Lý do?

- Đơn giản thôi anh ạ, tôi muốn làm người tự do.

Nói đến mức ấy bạn ông Nghĩa đành chịu bỏ ý định đưa Nghĩa vào danh sách của tổ. Song ông Nghĩa cũng phải nhân nhượng lại: Nhận làm cộng tác viên thường xuyên, không nhận bất kỳ một sự đãi ngộ nào, vì ông Nghĩa không muốn bị ràng buộc. Thấy ông Nghĩa chân bị thương tật, bạn ông đề nghị cho xe đưa đón Nghĩa những khi đi họp tổ, ông Nghĩa cũng từ chối: "Về hưu rồi, còn mỗi cái việc chạy rong ngoài đường cũng bỏ nốt thì còn tiếp xúc với cuộc sống làm sao được nữa!".

Ông Nghĩa bận túi bụi, nhận được một đề tài, một câu hỏi, là phải đào bới hàng đống sách báo ở nhà hoặc ở thư viện, là phải khai thác hàng giờ trên mạng. May là bà Nguyệt thông cảm và ủng hộ chồng:

Hơn nữa, ông bà Nghĩa bây giờ chẳng có gì phải lo âu về hoàn cảnh kinh tế. Ông bà còn tâm đắc: "...Tỷ phú chưa chắc đã sướng bằng chúng mình, vì chúng mình hài lòng với những gì chúng mình có, còn về đời sống tinh thần thì không thể nói là chúng mình tù túng...".

Niềm vui lớn nữa của họ Phạm là xúm xít lại làm đám cưới cho Loan. Bé Dũng bây giờ 12 tuổi, bố dượng của Dũng là một nhà giáo, bạn của chồng Mai. Tân và Linda từ lâu đã thu xếp mọi việc để về dự đám cưới này.

Trương Hùng, người chồng Sở Khanh của Loan, sau chuyện vỡ lở bị kỷ luật cảnh cáo trong chi bộ và trong cơ quan vì tội vi phạm Luật Hôn nhân và Gia đình, nhưng không có án. Đến khi Loan sinh bé Dũng, Trương Hùng vận dụng mọi lý lẽ về quyền làm bố, đòi được đi lại thăm con và góp tiền nuôi con. Nhưng Loan một mực giữ ý kiến của mình, coi như không có Trương Hùng trên đời này. Lặng nhắng như thế được hơn một năm, Trương Hùng tự ý xin chuyển công tác sang cơ quan khác. Từ đó không thấy Trương Hùng quay lại đòi quyền làm bố nữa. Khi bé Dũng tròn hai tuổi, Loan nhận được thiệp mời dự đám cưới của Trương Hùng. Viết thư hỏi thăm người vợ cũ, Loan được biết Trương Hùng đã ly dị chị ta, theo đúng thủ tục pháp lý.

Bây giờ chẳng ai nhắc lại chuyện ngày xưa ấy nữa.

Gọi là rở rã cạp lại thì không đúng hẳn, vì nhà vật lý đồng thời là nhà giáo Lê Văn tuy năm nay bốn mươi tuổi nhưng đây là lần đầu tiên cưới vợ.

Khách khứa đã về hết, nhưng bà Hương, bà Nguyệt, bà Hậu và mẹ Yến còn ngồi lại với nhau. Các bà hể gặp mặt là có thể ngồi nói chuyện với nhau hàng giờ hoặc suốt buổi. Tưởng về hưu Lê Hải gọi đây là câu lạc bộ các bà già lắm điều.

Dông dài hồi lâu, câu chuyện giữa các bà lúc này xoay quanh thân phận của Yến...

- Từ ngày tướng Trần Thu về hưu, đề án cải tạo K8 của cháu bị xếp xó. Cậu Bân, lúc ấy là trung tá, ra sức vận động cho đề án này, nhưng thất bại vẫn hoàn thất bại. Bân theo đuổi cháu Yến ba bốn năm trời chứ có phải ít đâu, bây giờ là thượng tá rồi, nay phụ trách Quân y quân khu Tây Bắc, có một con trai rồi... Thỉnh thoảng về công tác Hà Nội, Bân vẫn ghé thăm, cô dâu thì chưa thấy mặt...

Thật ra Yến không dám chắc rằng nếu tướng Trần Thu còn công tác thì đề án có thể thực hiện. Nhưng không còn người đỡ đầu như thế, đề án sớm muộn sẽ bị loại bỏ thì chắc như đinh đóng cột. Yến không còn gì để nuối tiếc.

Vào thời điểm ấy Đảng và Nhà nước ta tiến hành giảm một phần ba quân số toàn quốc để dồn sức cho xây dựng kinh tế. Yến xin giải ngũ, muốn bắt đầu lại cuộc đời của mình bằng một cuộc thử sức khác: tự đứng ra lập nghiệp. Nhiều người khuyên Yến là nếu thích làm ăn thì xin

chuyển sang ngạch dân sự, đừng đại gì mà rút ra khỏi biên chế nhà nước. Nhưng Yến có suy nghĩ riêng của mình.

...Anh Nam ơi, hãy giúp em chân cứng đá mềm!..

Yến khẩn chồng mình khi thảo xong đơn tự nguyện xin giải ngũ.

Tay không, không một nơi bầu vú, mấy năm trời Yến chạy ngược chạy xuôi cho khát vọng thành lập một xí nghiệp dược có thể cung cấp thuốc rẻ và tốt cho người bệnh, nhưng không thành. Có lúc hàng tháng Yến không thể về nhà gặp con, vì phải lang thang hết tỉnh này đến tỉnh khác để thuyết khách cho đề án của mình. Gia sản duy nhất là chiếc xe máy Peugeot Yến cũng phải bán đi để lấy tiền đi đường...

...Đồ ngu, bỏ mồi bắt bóng!

...Có mỗi cái bằng nước ngoài mà muốn ti toe nhảy lên làm bà chủ!..

...Cái ngữ ấy mà ra đứng đường đứng chợ thì có đi đánh đi để kiếm sống cũng không đắt!..

Yến bịt tai lại trước mọi tiếng nói ngoài đời, lê bước đi tiếp khắp mọi nơi trong Nam ngoài Bắc, gõ không biết bao nhiêu cửa, chỉ khổ tướng Trần Thu phải viết thư giới thiệu...

Kết quả gặt hái được là lòng thương xót và sự ái ngại vô bờ bến của bố mẹ mình và bố mẹ chồng... Nhiều đêm Yến cắn răng lại, tay gạt nước mắt...

Tính toán của Yến thật đơn giản: năng lực sản xuất nơi này nơi khác vừa thiếu vừa thừa, hoàn toàn có thể sắp xếp lại để tận dụng, sẽ hạ được giá thành và bớt được nhập ngoại thuốc thành phẩm. Hơn một năm đi điều tra thực tế để làm đề án cải tạo K8 đã dẫn Yến tới kết luận chắc nịch này... Nhưng Yến không húc nổi bức tường đá là cách làm ăn chộp giựt và mạnh ai nấy lo của các xí nghiệp dược.

Tập đoàn hoá dược Bayer của Đức muốn thuê Yến làm trưởng văn phòng đại diện của họ ở Việt Nam, lương 1200 đô một tháng, nhưng Yến từ chối.

- Nếu đi làm thuê thì con sang Anh mà làm cho sướng! Sống trong nước mình thì tội gì mà đi làm thuê hả mẹ... – Yến tâm sự với mẹ.

Đường cùng, Yến đành xin vào làm việc tại xí nghiệp dược Vĩnh Phong rách nát. Đơn được chấp thuận, là vì xí nghiệp này đang cạn kiệt nguồn bao cấp, thiếu việc làm, Yến tạm thời thể chân ông giám đốc cũ đã khôn khéo cao chạy xa bay mất rồi... Song cái chính là tỉnh này đang thế bí, muốn thử xem Yến có thể giúp được gì... Đầu tiên là cho Yến làm hợp đồng một năm... Bù lại cho triển vọng mịt mù này và lương rất thấp, tỉnh đồng ý trao cho Yến một số quyền quyết định.

Nỗ lực của Yến gần như muối bỏ biển, tuyệt vọng nuôi thêm tuyệt vọng... Yến quắt queo, đen sạm, hai mắt sâu trũng... Mỗi lần từ Vĩnh Phúc về Hà Nội thăm con, là một lần Yến đắm chìm trong nước mắt của mẹ mình và mẹ Nam...

Mãi cho đến khi tập đoàn hoá dược Ciba của Thụy Sĩ tài trợ cuộc triển lãm hội họa với tên gọi “Tình yêu cuộc sống”, do Bộ Văn hoá tổ chức tại Hà Nội...

Được tin về cuộc triển lãm này, vì Nam, Yến xin nghỉ mấy ngày về Hà Nội để bàn với ông Chính. Thế là hai bố con tất tưởi mọi việc, chọn những sáng tác đặc sắc nhất của Nam đem đi tham gia triển lãm.

Nhờ được Hội họa sĩ Việt Nam giúp đỡ rất chu đáo mọi chi tiết về kỹ thuật, tranh của Phạm Trung Nam chiếm trọn vẹn một phòng riêng và trở thành một trung tâm điểm của triển lãm, đông người đến xem nhất. Kết thúc triển lãm, liệt sĩ họa sĩ Phạm Trung Nam đoạt giải nhất.

Được kể cho nghe về Nam, bà tổng đại diện Ciba tại Việt Nam vô cùng cảm động khi được mời lên trao giải thưởng cho Yến. Bà trân trọng sáng tác của Nam và cảm phục nghị lực phấn đấu của Yến, nhất là ý tưởng cung cấp thuốc rẻ và tốt cho người bệnh.

Tình bạn giữa bà tổng đại diện và Yến, vợ của họa sĩ liệt sĩ Phan Trung Nam đã dẫn tới việc mở ra liên doanh giữa Ciba và xí nghiệp dược Vĩnh Phúc.

Hiện tại liêndoanh còn đang ở giai đoạn “pilot”(*) [(*) Giai đoạn sản xuất thử.], nếu thực

hiện tốt sẽ triển khai thành một liên doanh hoàn chỉnh. Yển đang dồn hết mọi tâm trí dẫn dắt liên doanh vượt qua giai đoạn này, có khi hai ba tuần liền không về Hà Nội. Lãnh đạo tỉnh làm mọi việc hỗ trợ liên doanh này. Việc học hành của con mình Yển đành tiếp tục trao phó cho ông bà nội vậy.

Cái khó nhất đối với Yển là phải đầu tư quá tốn kém vào nhà xưởng và các thiết bị cho việc nâng cao tối đa độ sạch và hạ xuống mức thấp nhất độ ẩm của không khí trong các phòng bảo chế. Hơn nữa lại phải có thêm một máy phát điện riêng hỗ trợ cho xí nghiệp những lúc mất điện hoặc không đủ điện thế. Yển chạy ngược chạy xuôi lo vốn cho những khâu này, vì trong hợp đồng liên doanh Yển muốn phía Ciba tập trung đầu tư vào khâu thiết bị và công nghệ hiện đại. Nhờ tướng về hưu Lê Hải và chú Nghĩa giới thiệu, Yển vay được một khoản vốn khá lớn của công ty Ngọc Vân của bốn anh em Vũ cho công trình của mình, nâng được tỷ lệ góp vốn trong liên doanh lên 40/60, quyền hành trong liên doanh vì thế cũng nhiều hơn. Trong khi đó phần lớn các liên doanh khác trong cả nước phía ta chủ yếu là góp đất mặt bằng, tỷ lệ góp vốn thường là 30/70. Bộ Y tế về kiểm tra đã tấm tắc khen: Cái máy Generalmac này là cái thứ hai có trên miền Bắc. Còn các máy Dehlco RC 200, Dehlco RC 500 của Ý cũng lần đầu có mặt ở miền Bắc. Thiết bị các dây chuyền khá hiện đại và được bố trí hợp lý.

Trước khi đi vào sản xuất chính thức, xảy ra một trục trặc nhỏ: Một công nhân bị sa thải vì khi kiểm tra đột xuất anh ta bị phát hiện trong nước tiểu có phản ứng với heroine. Cậu mình là cháu gọi ông bí thư tỉnh ủy là chú ruột, anh ta về nhà huy động cả nhà và họ hàng mang dao rựa gây gộc ra uy hiếp.

Hôm ấy, vào lúc tan tầm, vừa lúc Yển bước ra khỏi xí nghiệp để lên ô-tô đi về Hà Nội, đám người này ủa ra vây chặt lối xe đi.

- Chính con mẹ này đuổi tao đấy! Đánh chết mẹ nó đi!
- Cho nó một mẻ át-xít vào mặt!
- Đánh cho nó biết đất này có chủ!
- Đ. mẹ nó lại dám đụng vào cháu vua à!
- Đánh! Đánh!...

Tiếng hô hoán ầm ỹ.

Công nhân xí nghiệp ngơ ngác, chạy lại chung quanh thành một vòng vây lớn. Mọi người rất ngạc nhiên thấy Yển không chạy trốn mà lại nhảy phắt lên đứng trên mui xe, đỉnh đạc:

- Tôi là giám đốc đây. Chính tôi ra lệnh đuổi anh này vì nghiện ma túy. – Tay Yển chỉ thẳng vào mặt người cầm dao đứng gần ngay dưới chân Yển. - ...Ai phản đối việc này thì đứng ra đây mà cãi đi!

Không khí náo loạn đột nhiên tắt ngấm. Nhiều người há hốc mồm nhìn Yển đứng trên mui ô-tô với oai phong khác thường, chẳng khác gì bồng dung có một nữ tướng xuất hiện giữa trời cao vời vọi. Thỉnh thoảng mới có tiếng gió vi vu nhẹ nhẹ qua các hàng cây, còn tất cả im phắc.

- Sao? Không có ai đứng ra bênh cho anh nghiện này à? – Yển chờ một lúc rồi hỏi lại.

Một lúc sau công nhân nhà máy ầm ầm hô lên:

- Anh em ơi... Đánh! Đánh bỏ mẹ thằng ma cô này đi!
- Đồ hỗn láo...
- Quân xì ke ma túy!

Thoắt một cái mấy công nhân đứng gần đã đè dí tên nghiện xuống đường. Đám người nhà tên nghiện quăng dao quăng gậy chạy tán loạn.

- Thả anh ta ra. Không được đánh anh ta. - Yển ra lệnh.

Mọi người răm rắp làm theo. Tên nghiện cầm bật, mặt xám ngoét cắt không còn hột máu.

- Nếu anh ta không có gì để nói thì cho anh ta về. – Yển điềm đạm nói tiếp.

Những bàn tay buông ra. Tên nghiện lồm cồm đứng dậy rồi lui đi. Được vài bước nó quay lại

chửi tục một câu rồi co chân chạy. Yển cảm ơn mọi người rồi nhảy từ trên mũi xe xuống đất. Mọi người xúm lại hỏi han Yển. Yển đứng lại nói chuyện với họ một lúc rồi bảo lái xe đưa mình đến thẳng nhà bí thư tỉnh ủy. “Xin đề nghị đồng chí xử trí tên này ngay tức khắc theo đúng pháp luật. Nếu không như vậy tôi sẽ chủ động đề nghị phía Ciba hủy bỏ hợp đồng liên doanh!”.

Hai ngày sau tên nghiện bị đưa đi cai ở trại Cát Bà. Đồng thời danh sách những kẻ đồng lõa bị phạt vì cảnh được niêm yết ngay trước cổng xí nghiệp và loan báo trong toàn tỉnh trên các phương tiện thông tin đại chúng của tỉnh. Trật tự và kỷ luật trong xí nghiệp bỗng nhiên có thêm một luồng gió mới.

Liên doanh bước vào thị trường vô cùng chật vật, vì thương hiệu của liên doanh lúc đầu rất ít người biết đến. Nhưng nhờ giai đoạn sản xuất thử tiến hành trôi chảy, nên ngay từ đầu sản phẩm cạnh tranh được trên cả hai phương diện chất lượng và giá cả. Hai năm trước xí nghiệp liên doanh đã hoàn tất giai đoạn phát triển II, đặt thêm hai dây chuyền bào chế gia công các loại biệt dược cho Hàn Quốc để xuất đi Mehico, Brasil, châu Phi..., bao gồm một số biệt dược chữa HIV/AIDS... Sản phẩm và tính hiệu quả kinh tế cao của liên doanh làm cho giới đầu tư nước ngoài ca ngợi liên doanh này là một điểm sáng của cải cách ở Việt Nam. Tiếng lành đồn xa...

Cuối bữa tiệc cưới của Loan, trong gia đình, cánh đàn ông tranh luận sôi nổi với nhau về bài báo của ông Đoàn Danh Tiến: “Chúng ta lựa chọn toàn cầu hoá nào?”. Đám con cháu họ Phạm hôm nay chỉ thiếu Yển. Võ Sang, Hai Phong, Hai Hân, Tư Cương, Bảy Dự ra dự đám cưới Loan nhân thể đi thăm Hà Nội cũng có mặt. Ngoài ra một số bạn bè là khách của ông Chính dự đám cưới Loan cũng được mời. Kể khen, người chê, tranh luận không phân thắng bại. Ông Nghĩa rủ họ đến nhà mình uống trà tranh luận tiếp. Mọi người đồng ý, với lại chẳng mấy khi có dịp hỏi Tân về mọi chuyện thế giới đó đây. Chủ đề tự do, ai muốn hỏi gì thì hỏi, nói gì thì nói...

- Cánh già đã nói hết ý kiến của mình rồi. Cháu Tân có lời bình đi. – Lê Hải đứng ra cầm chịch, giục

- Cháu cứ ngồi xuống mà nói cũng được. – Võ Sang ngồi cạnh kéo áo Tân.

- Xin phép các bác các chú cho cháu đứng nói cho thoải mái ạ. – Tân đáp lời. Cháu ngồi nghe, nhưng lại cảm thấy mình được nhắc nhở về nghĩa vụ công dân của mình. Cháu chưa đủ vốn sống để bình luận chuyện này chuyện nọ...

- Cứ nói đi, nghĩ nào nói thế, đừng sợ! Ít lý thuyết càng hay! – Nghĩa giục con mình.

- Vâng ạ. Trước hết cháu xin kể lể một chút, bắt đầu từ gần tới xa... Đầu năm nay cháu được Viện Toán của trường đại học Thanh Hoa mời sang thỉnh giảng ba tuần, chủ yếu là thuyết trình những bài toán mới. Sau đó cháu được mời đi tham quan Trung Quốc ba tuần nữa, chủ nhà đãi thọ hết. Cái chính là họ muốn mời cháu hợp tác, dưới hình thức nào cũng được. Chuyến đi này cháu thừa nhận là đã phát hiện ra một nước Trung Hoa mới. Đúng là trăm nghe không bằng một thấy các chú các bác ạ. Cả miền Tây Trung Quốc còn lạc hậu thật, nhưng sự phát triển của miền Đông nếu chỉ biết qua những phương tiện truyền thông mà không đến tìm hiểu tận nơi thì thật khó tin!.. Ví dụ, cháu không ngờ chỉ trong vòng 12 năm trở lại đây thôi Quảng Châu thay da đổi thịt hoàn toàn, bây giờ đã có một bộ mặt khang trang bề thế còn muốn hơn Hongkong, mặc dù mức độ phát triển chưa có thể so được với Hongkong.

Trung tâm thể thao Olympic của Quảng Châu thực sự là một công trình văn hoá đẹp, hiện đại, không phải các nước công nghiệp nào cũng có được đâu, cháu bị bất ngờ. Hỏi kỹ thì hoá ra là Trung Quốc thuê Mỹ thiết kế và xây dựng. Ra đảo Hải Nam, cháu còn ngỡ ngàng hơn. Cháu nhớ bài học địa lý cháu học phổ thông ngày xưa mô tả hòn đảo này là của dân chài và những người trồng rau nghèo khổ, có 30 hay 40 dân tộc thiểu số sinh sống... Nhưng Hải Nam bây giờ là một trung tâm du lịch lớn, một trung tâm hội nghị quốc tế..., mỗi năm gần hai chục triệu lượt khách và còn tăng nữa. Khắp đảo đang mọc lên những khu công nghệ cao, khu công nghiệp sạch, đồng ruộng của đảo chuyển sang phát triển nông nghiệp nhiệt đới hiện đại và các cây dược liệu quý hiếm. Sân bay Hải Nam có vài chục cái Boeing...

- Nhiều hơn hãng hàng không của nước ta à? – Ông Chính hỏi.

- Hiều được, nước hơn một tỷ dân mà, anh Chính. – Nghĩa trả lời thay cho con.

- Vâng ạ. – Tân nói tiếp - ...Chúng cháu có một kỷ niệm nhỏ ở Hải Khẩu, thủ phủ của đảo này. Hôm ấy chúng cháu đang ăn cơm trưa, có một ông già vận Âu phục rất chải chuốt, lồm bồm được vài câu tiếng Anh. Ông ta đến chào và gọi người ra rót rượu chúc mừng chúng cháu. Ông già nói biết cháu là nhà toán học của Việt Nam đang thăm Trung Quốc nên đến chào, vì ông ta rất biết ơn Nghệ An. Ông già kể cho nghe ngày xưa là dân chài, đi đánh cá bị bão dạt vào bờ, được dân chài Nghệ An cứu sống. Chuyện xảy ra năm 1942. Ông ta chính là chủ nhân khách sạn cháu đang ở, tương tự như khách sạn Daiwoo ở Hà Nội... Tại Tam A', trên một công viên lớn, Trung Quốc dựng một đài viễn vọng bằng thép, cao khoảng hơn trăm mét gì đó, hướng tầm nhìn về phương Nam bao la của biển Đông...

- Nhưng người Trung Quốc thực dụng lắm, nghe nói có nơi họ còn kết nạp cả tư sản vào Đảng? – ông Hai Phong chen vào câu chuyện Tâm đang kể.

- Vấn đề bác hỏi cháu trả lời được ạ. Các bạn Trung Quốc chỉ lý giải việc họ đang làm bằng câu: Phát triển, phát triển và phát triển – hay là chết!

- Cháu chỉ có thể nói về những điều gì đập vào mắt cháu thôi ạ. Ấn tượng nhất là Trung Quốc thẳng thắn đặt ra cho mình nhiệm vụ tiến cùng thời đại để phát triển mạnh, sớm trở thành siêu cường.

- Thế chẳng lẽ họ từ bỏ chủ nghĩa xã hội cháu? – ông Hai Phong ngạc nhiên.

- Họ nói, đây chính là chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc ạ! Anh viện trưởng viện toán đại học Thanh Hoa nói với cháu: Phục hưng Trung Hoa, lấy lại 5 thế kỷ đánh mất và giành vị thế trung tâm thế giới, đây mới là chuyện sống còn của chúng tôi, là thước đo sự trung thành với chủ nghĩa Mác, tư tưởng Mao Trạch Đông và lý luận Đặng Tiểu Bình! Trỗi dậy hòa bình là như thế! Cháu nghe mà cứ ngây ra như vịt nghe sấm...

- Sao lại thế hả con? – ông Nghĩa hỏi.

- Bố ạ, nếu đúng như anh ta nói thì trên đời này ít nhất là có hai chủ nghĩa Mác, một của Việt Nam và một của Trung Quốc!

- Nói vậy! Có phải Trung Quốc thờ ơ đối với sự sụp đổ của các nước Liên Xô - Đông Âu không? – Vẫn ông Hai Phong.

- Cháu thấy sách báo Trung Quốc giải thích cho dân nói rõ sự sụp đổ này là tất yếu, do đổ vỡ từ bên trong và thua cuộc với bên ngoài. Trung Quốc cần rút ra cho mình bài học! Cháu nghĩ Trung Quốc có lý!

- Lại nói vậy! Sụp đổ là do Gorbachov và Yeltsin phản bội!

- Cháu thấy hiểu thế không được đâu bác Hai ạ! Nhưng cháu thừa nhận là hai ông này muốn cải cách để cứu vãn, nhưng không có phương sách phù hợp nên đã làm cho sụp đổ diễn ra nhanh hơn... và... và... hoành tráng hơn ạ!.. – Tân lúng túng không chọn được từ thích hợp.

- Hoành tráng hơn?.. Thái độ của anh như thế à? – Ông Hai Phong rất khó chịu.

Mọi người lo cho Tân. Ông Nghĩa đùn ông Lê Hải đứng ra lái câu chuyện đi hướng khác để cho không khí dịu lại, nhưng Lê Hải gặt đi:

- Cháu cứ nói suy nghĩ của cháu cho cả nhà nghe xem nào!

- Vâng ạ. Theo cháu, không có câu trả lời nào khách quan hơn là lịch sử. Có lẽ nên tìm hiểu lại lịch sử Liên Xô - Đông Âu trong suốt thời gian tồn tại khối SEV và hệ thống Varsovie là tốt nhất ạ. Từ thời ông Khrut-xốp trở đi đã gặp nhiều khó khăn lắm rồi...

- Hết bệnh vực kẻ phản bội, còn bào chữa cho cả xét lại nữa! Sao cả nhà chịu khó ngồi nghe mãi cái nhà anh này nói nhảm! – Ông Hai Phong không tự kiềm chế được.

Lê Hải phải xông vào cuộc:

- Bình tĩnh một chút anh Hai. Cứ để cho cháu nó trình bày có đầu có đuôi xem nào. – Lê Hải quay ra Tân - Như vậy những lực đực trong nội bộ khối SEV và hệ thống Varsovie trước hết là do những mâu thuẫn quốc gia, mâu thuẫn dân tộc mà ra? Có thể hiểu như thế được không Tân?

- Dạ, chí ít đây là nguồn gốc của những lực đực đã xảy ra ạ. Có nhiều ví dụ lắm. Nhìn lại, xin

các bác các chú thử hình dung xem: Có cách gì chia cắt vĩnh viễn nước Đức thành hai quốc gia riêng biệt được không ạ? Cháu nghĩ chủ nghĩa xã hội ưu việt đến mấy cũng không thể át được vấn đề này. Đây mới chỉ là một trong những ví dụ nổi bật thôi ạ!

- Anh vẫn đánh trống lảng, đổ cho hết nguyên nhân nọ đến nguyên nhân kia mà chẳng thấy anh nói lên điều gì có thực chất! – Ông Hai Phong vẫn chưa chịu.

Tân lắc đầu lè lưỡi, nhưng phải cúi mặt xuống, vì sợ thất lễ với ông Hai Phong. Một lúc sau Tân mới dám ngừng mặt lên:

- Cháu đã trình bày những vấn đề chết người như thế mà vẫn chưa thuyết phục được bác. Cháu xin trình bày ý của các nhà lý luận Trung Quốc đánh giá về đảng cầm quyền có được không ạ? Họ đăng trong các tạp chí lý luận của đảng, báo chí phương Tây đăng lại và rất chú ý chuyện này.

- Hay đấy! Nói đi! Nói đi! – Cánh trẻ nhao nhao như cái chợ vỡ.

- Trật tự! Trật tự! – Lê Hải vừa nói vừa giơ hai tay làm nhiệm vụ chủ tọa của mình: - Được đấy, cháu nói đi! Cấm giấu điều gì đấy Tân nhé!

- Bác yên tâm ạ. – Tân trình bày - Trung Quốc có nhiều bài phân tích về sự sụp đổ của các đảng cầm quyền tại các nước Liên Xô - Đông Âu cũ. Tóm tắt lại, các nhà lý luận Trung Quốc đưa ra mấy nguyên nhân sau đây: Thứ nhất là đảng lãnh đạo nhưng lại không tự tách mình ra khỏi chính quyền, do đó trên thực tế đảng làm mất hiệu lực vai trò nhà nước. Thứ hai là đảng không xây dựng được một hệ thống chính trị - xã hội của dân làm rường cột cho hệ thống chính trị - xã hội của đất nước, nên trên thực tế đảng nắm hết, và như thế đã làm trống rỗng hệ thống chính trị - xã hội của đất nước. Thứ ba là đảng ngày càng tha hóa và thao túng mọi quyền lực. Thứ tư là nội bộ đảng, nhất là ở cấp trên, có hiện tượng phân liệt và tranh giành quyền lực. Các nhà lý luận Trung Quốc cho rằng nguyên nhân của mọi nguyên nhân là nội bộ các đảng ở các nước Liên Xô - Đông Âu cũ mất dân chủ nghiêm trọng, nhấn mạnh đây là những bài học sống còn đối với đảng Cộng sản Trung Quốc. Cháu phải ngả mũ bái phục sự thẳng thắn của giới nghiên cứu lý luận Trung Quốc các bác các chú ạ. Thấy người cháu muốn liên hệ đến ta...

Để giảm bớt sự bức bối của ông Hai Phong, ông Chính chủ động lái câu chuyện đi hướng khác:

- Tân này, nghĩ kỹ đi rồi hãy trả lời bác nhé.

- Vâng ạ.

- Câu hỏi của bác là thế này: Tại sao Trung Quốc lại làm được những điều kỳ vĩ như vậy? Chẳng lẽ họ có phép màu gì?

Quả là câu hỏi làm Tân ngắc ngứ. Anh phải cố lục lọi trong trí nhớ của mình những ấn tượng còn lưu lại, những cuộc tranh luận không dứt trong nhiều hội thảo ở Stockholm, London, Maine... mà Tân đã tham dự trong những năm vừa qua, cân nhắc, đánh giá...- Bác Chính ạ... cháu thú thật đây cũng là câu hỏi của cháu, cứ mỗi lần nghĩ đến cháu lại tự trả lời mình một cách khác... Trước khi bước vào cải cách, Trung Quốc đã có mấy chục năm tìm kiếm, thí nghiệm các mô hình. Đã trải qua nhiều đổ vỡ tan hoang, cao điểm là cách mạng văn hóa đẫm máu... Hôm qua cháu vừa mới tìm ra được câu trả lời mới: Trung Quốc cải cách thành công vì bản thân nước này là cả một thế giới, có một đảng mạnh lãnh đạo, nên khả năng xoay trở lớn... Hôm nay cháu lại thấy không thỏa mãn... Gần hai mươi năm tốc độ tăng trưởng liên tục trên 9% ở cái nước có hơn một tỉ dân thật không phải chuyện đơn giản!..

- Hôm nay con tự trả lời mình thế nào? – Ông Nghĩa hỏi luôn.

- Dạ... Hôm nay con tìm ra một điều khác: Có lẽ các đồng nghiệp của con ở đại học Trung Sơn tại Quảng Châu giải thích có lý hơn cả: Trung Quốc đã làm được một việc mà sáu mươi năm qua nền dân chủ đông dân nhất thế giới là Ấn Độ chưa làm được. Còn nước Nga từ thời ông Yeltsin đã định làm thế mà cho đến nay vẫn chưa ra khỏi đổ vỡ...

- Việc gì vậy, cháu nói rõ ra ngay xem nào! – Lê Hải sốt ruột.

- Vâng... Đó là Đảng Cộng Sản Trung Quốc mấy chục năm qua đã tạo ra được một tầng lớp trung lưu trong xã hội đông khoảng gấp hai lần dân số nước ta ạ! Lực lượng này đã đánh thức

và bây giờ đang làm cho con rồng Trung Quốc cất cánh... Cả thế giới phải sửng sốt. Hiện nay Trung Quốc đang theo đuổi kế hoạch xây dựng xã hội trung lưu hay xã hội khá giả toàn diện vào năm 2020!

- Thế giai cấp công nhân đâu? Ai lãnh đạo? – Ông Hai Phong dồn ngay, như một bản năng.

- Thưa bác, giai cấp công nhân cho đến bây giờ... cháu chắc vẫn là giai cấp công nhân, vẫn là do Đảng Cộng Sản Trung Quốc lãnh đạo ạ... Nhưng trong khi trả lời các bác các chú như thế này, cháu lại bắt đầu nghĩ khác rồi ạ...

- Khác cái gì? – Lê Hải hỏi ngay.

- Thưa bác, nghĩ kỹ lại, cháu thấy có lẽ cách giải thích của cánh nghiên cứu ở Thượng Hải có lý hơn. Họ nói Trung Quốc cải cách thành công lớn là do: Lãnh đạo có gan, phát huy được trí tuệ của khoa học, khơi dậy được tính năng động của giới kinh doanh, tạo ra được đồng thuận xã hội, cùng đi với trào lưu thế giới!

- Tân ơi, đây là sự tổng kết đáng kính nể! – ông Nghĩa thốt lên.

- Thượng Hải được coi là thinktank của Trung Quốc mà bố! Họ còn nói với con là con đường tơ lụa từ ngàn đã xưa tởa ra đi khắp thế giới, trong năm thế kỷ qua đã tới Lisbon, đến London, hiện nay là đang ở Washington., trong tương lai nhất định sẽ dẫn về Thượng Hải... Thưa các chú các bác, nghe như vậy có sướng tai không ạ?!

- Ôi tầm nhìn Trung Quốc! – ông Chính kêu lên, cánh trẻ cũng lao xao đồng tình.

- Cháu thực sự tin rằng lãnh đạo Trung Quốc đang giác ngộ sâu sắc thời vận lớn nhất trong lịch sử năm nghìn năm của dân tộc mình, các chú các bác ạ...

Nhận xét này của Tân làm cho câu chuyện tự dừng gián đoạn hồi lâu. Mỗi người rơi vào suy nghĩ riêng của mình. Giác ngộ sâu sắc thời vận lớn nhất của dân tộc mình... - Ông Nghĩa đánh vật với ý này trong đầu.

- Thôi được, hãy biết thế đã, cháu nói tiếp đi! – ông Chính muốn tập trung khai thác những suy nghĩ của Tân.

- Cháu thực sự khâm phục ý đồ muốn biến Trung Quốc thành công xưởng của cả thế giới. Đi đến đâu họ cũng giảng cho cháu mục tiêu này. Có lẽ Trung Quốc hiểu và thuộc bài học toàn cầu hóa nêu trong Tuyên ngôn Cộng sản tốt hơn chúng ta rất nhiều ạ!

Cả nhà ồ lên... Chờ cho mọi người im lặng, Tân lại tiếp tục:

- Thưa các chú các bác, trông người lại nghĩ đến ta... Cháu có một chuyện bản khoăn như thế này ạ... Năm ngoái, khi qua Los Angeles cháu mua được cuốn sách có tên là Tại sao chúng ta thua Việt Cộng? Trong đó các nhà chính trị chế độ Sài Gòn cũ tranh luận với nhau về nguyên nhân dẫn đến ngày 30 Tháng Tư. Đọc phần kinh tế, cháu thấy một cựu phó thủ tướng đưa ra nhận xét, đại ý thế này: Toàn bộ quá trình ra đời và tồn tại của Việt Nam Cộng hòa cho đến khi tiêu vong không có một vấn đề kinh tế nào là vấn đề kinh tế, nên sự sụp đổ đã được thiết kế sẵn (built in) ngay trong lòng chế độ Cộng hoà... Cho nên sụp đổ là tất yếu, không tiền của hay sức mạnh quân sự nào có thể đảo ngược được, lại càng không thể đối chọi được với sức mạnh quân sự của Việt Cộng. Nhận xét này làm cháu suy nghĩ lắm... Thế thì làm sao đua tranh được với thiên hạ...

- Không có một vấn đề kinh tế nào là vấn đề kinh tế! Một nhận xét đáng nể đấy Tân ạ. - Ông Chính đồng tình với cháu mình, trong đầu nghĩ đến không ít những vấn đề, những công trình kinh tế không phải là vì kinh tế trong suốt mấy chục năm qua trên cả nước ta.

Riêng Lê Hải và Nghĩa chụm đầu lại với nhau bàn về nhận xét rất tổng hợp và khái quát này.

- Tóm lại là cháu thấy Trung Quốc nhìn vào cả thế giới để tìm đường phát triển cho mình, còn ta thì hình như đang còn ngấm nghĩa mình và lạc lõng trong thế giới! – Tân muốn kết thúc ở đây.

- Giỏi nhỉ, lại còn mĩa mai phỉ báng đất nước nữa! – ông Hai Phong bực lắm, nhưng không dẫn lòng được.

- Xin bác Hai Phong bớt giận, cháu nghĩ sao nói vậy ạ. – Tân phân bua. - Cháu nói rất cảm

tính, bản khoản lăm, chẳng có chút lý luận khoa học nào cả.

- Không, không sao. Cháu cứ bộc bạch hết đi! – Lê Hải động viên Tân.

- Cháu thấy lãnh đạo Trung Quốc làm việc có bài bản, tính toán cao thủ với ý chí như Ngưu Công dời núi...

- Phản ứng trên thế giới thế nào hả cháu? – Ông Chính hỏi.

- Thưa bác, không ít nhà kinh tế, nhà chiến lược có tiếng tăm trên thế giới đang đặt ra bao nhiêu câu hỏi về Trung Quốc... Bao vây không được, cạnh tranh hàng rẻ không được, đối đầu với nhau thì Trung Quốc lớn quá... Nhiều người còn nói Trung Quốc là vấn đề của cả thế giới!..

- Bậy! Vấn đề của cả thế giới là ai thắng ai giữa chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa xã hội! – Ông Hai Phong sửa gáy Tân ngay tức khắc.

- Nhận xét riêng của cháu thế nào? – Ông Chính chủ động giữ không cho câu chuyện lạc đề.

- Nhìn một cách khái quát, cháu thấy Nhật đã đi quãng đường của Mỹ làm ra hàng hóa có chất lượng và công nghệ cao nhanh hơn Mỹ, sau đó là Hàn Quốc lại đi nhanh hơn Nhật, hình như bây giờ Trung Quốc lại đang tìm cách đi nhanh hơn Hàn Quốc... Nước đi sau thì phải như vậy.

- Cháu liên hệ như thế nào với nước mình? – Vẫn ông Chính hỏi.

- Thưa bác, nếu được nói theo ngôn ngữ của Tuyên ngôn Cộng sản, cháu cho rằng: Hàng rẻ của Trung Quốc là những đạn trọng pháo đang bắn thủng hàng rào hải quan trên khắp biên giới nước ta. Đây là phát ngôn liều mạng của cháu ạ.

- Tân, cháu không được phép gây căng thẳng quan hệ hai nước! – Ông Lê Hải nói thế nhưng lại cười cười, mắt nhìn ông Hai Phong, cái chính là để giữ cho quả bom Hai Phong khỏi nổ tung.

- Tôi thấy nghĩ như các anh lệch lạc hết rồi... Đổ bao nhiêu xương máu là để giành lấy độc lập tự chủ. Ta làm gì là quyền ở ta chứ! Sao bây giờ nhất cử nhất động cứ phải ngó ngó nghiêng nghiêng thiên hạ? Thế thì hy sinh chiến đấu để làm gì? – Ông Hai Phong bác lại kịch liệt.

- Bác Hai Phong có cái lý của bác. Con nghĩ như thế nào? – Nghĩa muốn biết suy nghĩ của con mình về chuyện nhạy cảm này và cũng để tỏ ý tôn trọng Hai Phong.

Tân phải suy nghĩ một lúc:

- Vâng con xin nói theo cách hiểu của con. Đúng là chúng ta hoàn toàn có quyền làm các việc chúng ta muốn. Nhưng thưa... nếu không cạnh tranh được thì sẽ ách tắc, nợ nần chồng chất và cuối cùng đổ vỡ... Sử dụng cái quyền độc lập tự chủ theo cách nghĩ như vậy sẽ là tội lỗi, các thế hệ con cháu sẽ phải trả giá chết thối đấy ạ.

- Tân, lời lẽ nên thận trọng! – Bà Nguyệt nhắc con.

- Mẹ ạ, có thể độc lập tự chủ trong việc chọn lấy cái chết, cái phá sản đấy ạ! – Sao anh không nói toẹt ra đây là độc lập chủ quyền của những thằng khùng?! Thà như thế tôi còn đỡ tức hơn! Ai còn có thể chửi độc lập chủ quyền của đất nước tệ hơn thế nữa không? – Ông Hai Phong không chịu nổi nữa, vùng vằng bỏ ra ngoài, không còn bác bác cháu cháu với Tân nữa.. Mọi người không quá bất ngờ trước sự phản ứng quyết liệt của Hai Phong, nhưng riêng Tân thì sợ hết hồn, định nói lời xin lỗi mà cũng không dám, đành ngồi xuống nhấp mấy ngụm nước, chờ đợi.

Căn phòng ồn ào những câu hỏi, những lời bình. Nhiều ý kiến biểu lộ sự băn khoăn lo lắng.

- Anh Hân nên mang vấn đề cháu Tân đặt ra cho giáo sư Đoàn Danh Tiến trả lời đi. – Lê Hải đập đập vào vai Hai Hân.

- Đáng lăm. Nhưng tôi sợ ông Tiến sẽ từ chối. Lâu lâu rồi đã mấy lần tôi viết cho ông hỏi thăm sức khỏe mà ông cũng không trả lời... – Hai Hân đáp lại.

- Suốt buổi cháu đặt nói về cái hay cái mạnh của Trung Quốc. Cháu có tôn sùng Trung Quốc quá không Tân? Bác hỏi rất thật lòng đấy. – Ông Hai Phong đã trở vào, hình như bắt đầu bình tĩnh trở lại.

Tân đứng lên:

- Dạ thưa bác nước nào chẳng có những chuyện dở ả. Tổng thống Clinton có chuyện phải ra hầu toà. Cựu tổng thống Ý bị kết án tù vì tội cho người ám sát nhân viên công an điều tra hành vi tham nhũng của ông ta. Chuyện Thành Khắc Kiệt bị xử tử, Trần Hy Đồng(*) [(*) Các ủy viên Bộ Chính trị ĐCS TQ.] phải ngồi tù... cháu chắc ai cũng biết. Internet có nhiều bài viết về con đường trở thành tỷ phú của một số con cháu mấy vị cao cấp ở Trung Quốc... Nhiều vùng nông thôn Trung Quốc còn khổ lắm... Những chuyện đau đầu như thế nhiều lắm, nhưng chẳng lẽ kể ra để tự ru ngủ mình hay sao ả?

- Có ý kiến coi Trung Quốc là một đầu tàu mới trong kinh tế thế giới, ý cháu thế nào? - Ông Chính hỏi.

Tân dẫn đo hồi lâu:

- Thưa bác, cháu chưa biết nói thế nào ả... Trung Quốc hiện nay đang dùng những khoản thặng dư thương mại và trữ ngoại tệ lớn nhất thế giới của mình đi mua các hãng nước ngoài khổng lồ, các vùng nguyên liệu lớn trên thế giới, ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh, châu Đại Dương... Báo chí nói việc Trung Quốc đàm phán với tập đoàn dầu khí UNOCAL để mua đứt tập đoàn này với giá 19 tỷ đôla, trong khi người khác dám trả cao nhất mới chỉ đến cái giá 17,5 tỷ! Thật là những chuyện chưa từng có trên trái đất này các bác các chú ả. Nhà cầm quyền Mỹ đang rất lúng túng, cháu chắc là họ sẽ không dám cho phép bán... Rõ ràng chúng ta đang ngỡ ngàng trước sự xuất hiện một thế giới khác trong lòng thế giới của chúng ta, cứ như thể một con khủng long từ đâu đó bỗng dưng xuất hiện giữa vườn tự nhiên của thế giới hôm nay - Tân dừng lại, không muốn đi sâu vào đề tài này.

- Ví von của con thở ra toàn mùi ông Darwin! - Ông Nghĩa bình câu cuối cùng của Tân.

- Con thú nhận Darwin từ lâu đã ngấm vào máu con rồi bố ả. Không thể có lẽ con không sống ở nước ngoài được!

- Con suy nghĩ gì về tình hình hiện tại? - Giọng ông Nghĩa đầy ưu tư.

- Thưa bố, đời sống thực tế không ít các thị tứ, thành phố nhỏ ở Tây Âu, Canada..., lác đác cả ở Mỹ và ở Nhật nữa, đã bị sản phẩm xuất khẩu của Trung Quốc xóa khỏi bản đồ sản xuất của thế giới - nhất là hàng tiêu dùng, bây giờ lan sang cả hàng tiêu dùng lâu bền và cao cấp, hàng công nghệ tin học... Riêng về hàng dệt may thì cả Mỹ và Tây Âu đều khốn đốn với Trung Quốc!.. Dăm năm trở lại đây giá dầu lửa, giá các nguyên liệu khác tăng liên tục, trong các nguyên nhân có nguyên nhân cầu của thị trường khổng lồ Trung Quốc tăng vọt... Nền kinh tế Trung Quốc quá dư thừa hàng hóa và rất khan hiếm nguyên nhiên liệu đang tham gia vào thay đổi phân công lao động thế giới, nhất là tác động vào những nước đang phát triển... Đây là những sự thật hiển nhiên, ai có thể bàng quan được ả.

- Thế còn ảnh hưởng chính trị? - Nghĩa hỏi tiếp.

- Theo con, Trung Quốc là bậc thầy của vận dụng mâu thuẫn ả. Họ lựa chọn đi với cả thế giới đa nguyên, tận dụng cái tâm lý chống Mỹ để kinh địch lại cái thế độc tôn đơn phương của Mỹ... Quả là sự lựa chọn cao tay.

- Lại sẽ tiếp tục cái chuyện cổ lỗ sĩ trâu bò húc nhau ruồi muỗi chết có phải thế không hả cháu? - Bố Yến hỏi.

- Thưa bác... quả là có nhiều người lo lắng. Tổng thống Malaysia đã có lần nói với thủ tướng Trung Quốc: Trời dấy hòa bình là một con voi, đi đến đâu là xéo nát đấy! Thủ tướng Trung Quốc phải trấn an ngay: Chúng tôi sẽ cố gắng làm người quản tượng tốt! Còn trong một cuộc hội thảo năm ngoái ở London, đồng nghiệp của cháu nói trắng ra: Mỹ và Trung Quốc là hai con voi, chúng làm tình với nhau hay đánh nhau, chung quanh đều tan hoang!..

Lê Hải đế vào:

- Cuộc đời còn bi đát hơn nếu đứng kề bên con voi mà chỉ làm thầy bói xem voi! Cháu có nghĩ thế không Tân?

Dạ... - Tân lúng túng không biết nên trả lời thế nào, chỉ sợ phạm thượng...

- Sao Trung Quốc họ giỏi thế hả cháu? - Ông Trần Thu lên tiếng.

- Cả thế giới hỏi nhau câu này chứ không phải riêng mình bác đâu ả. - Tân trả lời.

- Cả thế giới? – ông Trần Thu.

- Thừa bác cả thế giới có ý thức ạ!..

- Nói thế là anh gián tiếp phê bình ta vô ý thức à? – ông Hai Phong vặn lại.

- Cháu không dám... Theo cháu chẳng có sự huyền bí Trung Quốc nào cả. Nhưng cháu thừa nhận Trung Quốc có một nền văn hóa độc đáo lâu đời, lại có khả năng xoay trở biến hóa của một cường quốc đang lên, nên rộng đất tung hoành.

- Nhưng vẫn cứ phải thừa nhận lãnh đạo của họ là siêu chứ hả Tân? - Lê Hải gặng hỏi.

- Vâng, điều này thì thiên hạ đều thừa nhận. Song thế giới ngày nay cũng khác xưa nhiều rồi ạ...

- Khác cái gì? Trước sau vẫn mạnh được yếu thua, khôn sống mống chết... – Lê Hải hỏi.

- Nói như bác thì không sai vào đâu được ạ... Hiện nay một số người đang xôn xao về việc Mỹ và Trung Quốc thỏa hiệp với nhau kỳ này chưa cho Nhật kiểm một ghế ủy viên thường trực Hội đồng Bảo an Liên hiệp quốc!

- Sao? Nhật là đồng minh chiến lược của Mỹ cơ mà? – Ông Lê Hải hỏi ngay.

- Thừa bác, bàn cờ lớn và đánh cờ thì nó như thế ạ! Đối với Mỹ và Trung Quốc trong vấn đề cụ thể này thì hôm nay Nhật chỉ là nước bên thứ ba thôi! Mà số phận nước bên thứ ba thì nó như thế!.. Mạnh yếu nó là như thế ạ...

Tân chưa dứt lời, Lê Hải đã kêu lên:

- Ôi, Nhật mà còn bị thế, vậy nước ta là nước bên thứ ba loại nào trong cái thế giới này hả Tân?

Tân ngẫm nghĩ, nhưng bí:

- Cháu chịu không biết trả lời thế nào ạ... Cháu chỉ biết rằng nước ta không phải là đối tác quan trọng của hầu hết các nước quan trọng đối với ta! Cho nên câu chuyện hoàn toàn tùy thuộc vào cách ứng xử của ta ạ?

- Các anh các chị ạ, gần một nửa thế kỷ nay nước ta đã nếm trải các vị thế khác nhau của nước bên thứ ba trong nhiều tình huống, có phải thế không ạ?.. – Nghĩa bổ sung cho ý kiến của con mình. - ...Có những điều khó nói trước thật... Nhưng cốt lõi là phải hiểu cả bàn cờ lớn để có thể hiểu được vị thế nước bên thứ ba của mình trong mỗi tình huống.

- Có lẽ nói như bố cháu là xác đáng đấy ạ. – Tân đồng tình: - Có người còn cho là ngày nay Trung Quốc đã bắt đầu tham gia vào việc sửa lại bản đồ chính trị thế giới!

- Nhằm thúc đẩy xu thế thời đại đi lên chủ nghĩa xã hội chứ? – Khái muốn ép Tân phải nói sát sườn vào suy nghĩ của ông Hai Phong.

- Em để cho trí thông minh của anh tự tìm hiểu! – Tân cười đáp lại rồi nói tiếp. - Rồi đây thế giới sẽ là đa cực, lưỡng cực, hay một cực? Trong từng vùng trời vùng đất, trong từng vấn đề và từng lúc sẽ là mấy cực? Cực nào?.. Thiên biến vạn hóa lắm ạ...

- Cái bàn cờ lớn thì đúng nó là như thế đấy! – Nghĩa thốt lên, biểu thị sự đồng tình với con mình.

Ông Nghĩa liên hệ lại trong đầu những nước cờ lớn đã xảy ra đối với nước ta từ những năm đánh Mỹ đến nay, nhớ lại thời cái thế giới nhâu nhâu chống ta đã làm cho ông và Lê Hải nát ruột nát gan hôm đến thắp hương cho Nam năm nào... Năm ấy Nam vừa mới hạ sinh, con của Nam đang bi bô tập nói, Lê Hải vừa mới cầm quyết định cho về hưu nóng bỏng trong tay... Những năm tháng thiêu đốt tim gan, ông nhớ như in trong óc tất cả...

Cả gian nhà người nọ nhìn người kia, im lặng, căng thẳng.

Bà Nguyệt ghé sát vào tai chồng: - “Thôi chết! Thế này thì không thể nói Tân ghét chính trị được anh Nghĩa ạ” – “Anh cũng nhận thấy vậy, câu chuyện còn nghiêm trọng hơn chúng ta nghĩ nhiều em ạ. Lo càng thêm lo...” - ông Nghĩa đáp lại.

- Có thể nói Trung Quốc đã tìm ra con đường cho riêng mình không hả Tân? – Vẫn ông

Chính.

- Dạ... thưa bác quả là vậy ạ. Cháu vẫn giữ nguyên ý kiến là họ chọn đúng cho họ...

Nhận xét này của Tân làm cho ông Nghĩa như bị điện giật. Ông không sao hiểu nổi con mình lại nghĩ giống ông già Học đến thế?

Ông Nghĩa liên hệ lại cả một chuỗi những buổi nói chuyện với chú mình suốt từ Bắc vào Nam trong chuyến đi nhớ đời...

...Cháu ơi, đừng làm cái việc như Lễ nói là đưa chuyện trên trời xuống trần giới... Đây không phải là con đường đi lên của nước ta... Nhưng đã lựa chọn rồi mà không ý thức được mình đã lựa chọn thì cũng nguy lắm!.. Hay mấy năm đổi mới vừa qua chỉ là sự lựa chọn bất đắc dĩ? Cháu không mấy may suy nghĩ gì về điều này sao?.. Một chân đã bước hẳn vào thị trường thế giới, thế mà chân kia vẫn còn ngập sâu trong quá khứ... Sao mãi không nhận ra điều này hả Nghĩa?..

Trong giây lát ông Nghĩa quên mất sự có mặt của những người chung quanh. Ông không rõ mọi người đang nói tiếp những gì. Sự lựa chọn của Trung Quốc thu hút hết tâm trí ông...

- Cháu nghĩ gì về quan hệ hai nước? – Ông Lê Hải tiếp tục khai thác Tân.

- Thưa bác, là nước liền kề... – Tân dừng lại, cân nhắc thận trọng một lần nữa rồi mới dám nói tiếp - Trước sau cháu vẫn cho rằng nước ta phải có bản lĩnh, phải vượt lên trên gánh nặng của lịch sử và thách thức của hiện tại để thực hiện hữu nghị và hợp tác thật sự với Trung Quốc! Đây là vấn đề sống còn đối với nước ta ạ... Khó lắm đấy ạ, nhưng không có con đường nào khác. Nhất thiết không tự ti, không ảo tưởng, không ỷ lại thì hợp tác được ạ... Bạn bè còn có thể tùy nghi lựa chọn, nhưng láng giềng thì phải chung sống với nhau vĩnh viễn. Câu chuyện là như thế. – Tân dừng lại uống nước để cân nhắc cho thấu đáo.

Chung quanh như đang nuốt sự im lặng. Mọi người kiên nhẫn chờ đợi.

- ... Cháu xin nói thêm, trong quá khứ sự tin cậy lẫn nhau giữa hai nước đều bị cả hai bên gây chấn thương... Đây là sự thật, về phần nước mình, mình phải chủ động khắc phục vết thương này... Phải rất sòng phẳng như thế và cùng có lợi ạ... không chống lại bất kỳ bên thứ ba nào... Phải tìm cách đi được với cả thế giới để thực hiện bằng được sự hợp tác sống còn này với Trung Quốc các bác các chú ạ... Theo cháu cuộc sống đang đặt ra vấn đề như thế, không có gì phải úp úp mở mở cả...

- Cháu tin là như vậy à? – Lê Hải hỏi lại cho chắc.

- Theo cháu, nước yếu, chơi bài ngửa với cả thế giới thì có thể chơi được với tất cả các nước mạnh ạ... Những thập kỷ phía trước là thời gian vàng đối với nước ta, không tận dụng được sẽ tự chuốc thêm nhiều khó khăn không đáng có ạ. – Tân cả quyết.

Ông Nghĩa ngồi im, gật gù nhìn Tân, nhưng lại tự nói với mình trong lòng... Những câu chuyện với ông già Học cứ lớn vồn mãi trong tâm trí ông...

- Lễ tự nhiên không tránh khỏi lúc này lúc khác ta và bạn sẽ có những xung đột lợi ích. Vấn đề chỉ là xử lý những xung đột này theo tinh thần như cháu vừa nói thôi ạ. Cháu hiểu nói thì dễ, nhưng làm khó lắm đấy ạ, song bắt buộc phải như vậy... – CÀNG NÓI, TÂN CÀNG CẢM THẤY TỰ TIN.

Cả gian nhà lại lặng đi trong chốc lát vì tầm vóc lớn của câu chuyện.

- Cháu Tân này, cháu đi nhiều nước, cháu thấy thời đại ngày nay các nước họ xử lý quan hệ láng giềng với nhau như thế nào? – Ông Lê Hải là người đầu tiên phá vỡ sự im lặng này.

- Bác toàn hỏi khó cháu thôi! – Tân lúng túng mất một lúc: - ...Nếu bác khoan gòn gòn cái xu thế thời đại của bác vào phạm vi một vài thập kỷ tới, thì may ra cháu mới trả lời được ạ.

- Tân ơi, nói như thế là em lòi đuôi bác lại xu thế thời đại tiến lên chủ nghĩa xã hội trên phạm vi toàn thế giới đấy! – Mai xiên vào ngay, không buông tha em mình.

- Em thấy chị chỉ giỏi bẻ hành bẻ tỏi thôi! Từ đầu buổi em chưa thấy chị có một cao kiến nào! – Tân cười, tìm cách phản công lại chị mình.

- Không được lạc đề! – Lê Hải chặn ngay hai chị em Tân.

- Vàng. Thừa bác, cháu có một đồng nghiệp Canada, cùng là giáo sư đang thỉnh giảng với cháu tại Stochkolm. Có lần chuyện trò với nhau về nhân tình thế thái, anh ta cũng suy nghĩ khá sâu sắc về mối quan hệ Việt - Trung.

- Anh ta lo hộ cho chúng mình à? – Bố Yến hỏi.

- Cháu nghĩ ai quan tâm đến thời cuộc chắc đều thế... Nhiều lần anh ta cứ lôi các tin tức trên báo ra hỏi nhận xét của cháu, mà lại không thể nói chuyện với anh ta bằng ngôn ngữ xã giao được... Thực lòng nhiều lúc cháu bí. Có lần cháu hỏi thẳng ý kiến của anh ta Việt Nam nên như thế nào... Anh ta nói phăng: Tôi không thể nghĩ thay bạn được, vì mỗi quốc gia là một cá biệt... Tôi phục Việt Nam đã đánh thắng nhiều kẻ thù mạnh hơn mình gấp nhiều lần, song tôi cũng phục Thái Lan trong cùng một khu vực các anh mà hầu như chẳng phải tiến hành cuộc chiến tranh nào! Cháu nghe mà cứ ngẩn người ra!..

- Là giáo sư có khác, câu trả lời rất thông thái! – Bố Yến bình luận.

- Ở ta là cây muốn lặng nhưng gió chẳng dừng, phải nhìn vấn đề như thế chứ! – Ông Trần Thu nói chắc nịch.

- Nếu thế thì đừng chọn làm cây mà chuyển sang chọn làm gió đi có được không anh Thu? – Ông Chính vừa nói vừa cười vì muốn trêu bạn mình. Lê Hải và Nghĩa lại nhìn nhau.

Bà Hậu vì mãi tham gia chuyện trò với đám bạn bên phòng bên, thỉnh thoảng chạy qua chạy lại giúp bà Nguyệt đôi việc tiếp khách của chủ nhà, nên theo dõi câu chuyện của Tân câu được câu chẳng. Nhưng đến đoạn này bà Hậu thấy bị cuốn hút kỳ lạ, cố chăm chú nghe và hiểu rõ đầu đuôi câu chuyện. Thấy bố Yến và ông Chính nói như thế, bà cũng xin nói chen vào:

- Các anh các chị cho phép em nhận xét thế này, cháu Tân nói lòng vòng đôi chút thật đấy, nhưng em thấy câu chuyện dễ hiểu quá. – Bà Hậu đến đây quay sang nói với Tân - Tân ạ, cô nghĩ ít nhiều cô hiểu được những điều cháu vừa nói. Ông nội cô ngày xưa vẫn thường dạy cô là ăn trông nồi ngồi trông hướng! Xem ra trong các mối quan hệ phức tạp lằng nhằng giữa các quốc gia với nhau có lẽ ta nên chung sống với cả thiên hạ theo cái lẽ đơn giản này của tổ tiên là hơn cả! Có phải như thế không cháu?

Thoạt đầu là Khái, đến Lê Vân, Loan rồi cả đám trẻ nhao nhao vỗ tay hoan hô kết luận của bà Hậu. Tân không ngờ bà giáo Hậu lại có thể đưa ra nhận xét dễ hiểu nhưng sắc sảo như vậy, trong lòng thấy được cổ vũ lớn.

- Cháu có nhận lời mời hợp tác của Trung Quốc không? – Ông Chính muốn nghe nữa để hiểu rõ suy nghĩ của Tân.

- Chắc chắn là cháu sẽ nhận lời ạ, nhưng không phải là vô thời hạn. Ngay cả Mỹ cũng không thể buộc chân cháu được ạ. Vì cháu cần hợp tác và giao lưu rộng.

- Tân lời cũng chọn con đường đi với cả thế giới! Lời hết chỗ nói! – Khái nói chêm vào.

- Phía Trung Quốc đưa ra hai đề tài rất hấp dẫn đối với cháu, một thuộc về lĩnh vực vật lý hạt nhân, một về vật lý cấu trúc vật liệu mới. – Cái tai của Tân coi như điếc với câu nói của Khái.

- Năm nào cháu cũng về nước hả Tân? – Võ Sang hỏi.

- Vàng ạ. Chị Mai cháu thu xếp hộ chương trình. Mỗi năm cháu được nghỉ 3 tuần, kết hợp thăm bố mẹ cháu và làm một số việc cháu đang cộng tác với Viện TOÁN.

- Tôi thấy anh Tân trước sau cố phớt lờ vấn đề ý thức hệ trong toàn cầu hoá. Anh ngại chuyện này? – ông Hai Phong từ đầu vẫn không chấp nhận mọi ý kiến của Tân, quyết không cho Tân thoát.

Tân ngo nguẩy trên ghế như bị kiến đốt:

- Bác tha cho cháu đề tài này có được không ạ?

- Con cứ nói suy nghĩ của con, không ai phê phán đâu mà lo. – Ông Nghĩa giục con mình.

Tân không còn cách nào thoái thác, đành nói thật:

- Con không thích đề tài này, bố đừng ép con. Xin các chú các bác cứ nhìn vào Trung Quốc thì

rõ hết cả ạ.

Tân do dự một lúc rồi mới tiếp tục:

- Con muốn kể một chuyện khác. Chuyện ở Thụy Điển...

- Thế cũng được, kể đi! – Ông Lê Hải tán thành ngay.

- Vâng, ở Thụy Điển cháu có nhiều bạn mà vẫn buồn...

Ai đó buột miệng kêu lên một tiếng “À há!..” nghe rất rõ, nhưng Tân không để ý, chỉ lo sắp xếp lại ý nghĩ trong đầu rồi nói tiếp:

- Các bạn Thụy Điển nói với cháu là Việt Nam vẫn là nước nhận viện trợ ODA lớn nhất của Thụy Điển, vẫn chiếm được mối cảm tình đặc biệt của nhiều người, chỉ tiếc rằng vị thế Việt Nam bây giờ, không được như các bạn ấy mong đợi...

- Sao? Cháu vẫn nói với bác là Việt Nam chưa bao giờ có cơ hội lớn như bây giờ cơ mà? – Ông Chính hỏi.

- Vâng. Ta có cơ hội lớn... Đúng là thời vận lớn chưa từng có ạ.

- Lớn đến mức nào? – Mai trêu em mình.

- Chị Mai mà tay đôi với em thì chỉ có thua thôi!

- Huyền thuyên! Huyền thuyên! – Mai không chịu.

- Em nói thật đấy. Em dám nói là cơ hội hay là thời vận của nước ta hiện nay lớn đến mức là ta làm ăn còn nhiều chuyện dở như thế mà vẫn phát triển, có mặt phát triển ngoạn mục là khác, vẫn nhiều đối tác muốn vào làm ăn... Chị có thừa nhận không?

- Nói tiếp đi! – Mai chưa trả lời ngay.

- Em nói thật với chị nhé, nếu còn thời chiến tranh lạnh, thì có nằm mơ cũng không dám nghĩ nước ta có thể phát triển được như hiện nay đâu! Không đối mới như vừa qua thì cũng chẳng có được quan hệ với cả thế giới như thế này đâu!

- Các bạn cháu có nói rõ tại sao vị thế của Việt Nam còn thấp không? – Ông HAI PHONG HỎI NGAY, KHÔNG MUỐN ĐỂ CHỖ TÂN VÀ MAI LẠC ĐỀ.

- Dạ có ạ. – Tân trả lời - ...Thấp hay cao là phải so với tình thế và điều kiện cho phép ạ. Thụy Điển mong muốn ta có một vị thế cao hơn trong hợp tác, nhưng vì nhiều lẽ ta với không tới. Gần đây nhiều công ty Thụy Điển muốn đưa xí nghiệp của mình ra nước ngoài để hạ giá thành. Bạn muốn vào ta lắm nhưng thấy ta không đủ điều kiện về nhiều mặt. Bạn muốn vào Nga cho gần, nhưng thấy tình hình Nga chưa ổn, một số công ty của bạn tìm đường vào Phần Lan và thành công lớn ở đấy. Bạn nói với cháu quan hệ hai nước mà chủ yếu chỉ khuôn vào hữu nghị không thôi thì hạn chế lắm! Có mở rộng hợp tác thì mới trở thành đối tác của nhau được. Từ bạn lên đối tác còn một quãng đường dài dài nữa ạ... Ngoài ra còn biết bao nhiêu đề tài khác nữa cần mở rộng hợp tác, như hòa bình, môi trường, dân chủ, quyền con người, các vấn đề tôn giáo..., nhưng ta cứ tránh né.

- Trời ơi một trăm phần trăm âm mưu diễn biến hòa bình! Thế có chết người ta không! – Ông Hai Phong nói to, làm Tân phải dừng lại.

Tân chớp mắt liên tục nhìn ông Hai, vì bị bất ngờ, nhưng lại trấn tĩnh được ngay:

- Dạ... Thừa bác tại sao là nước xã hội chủ nghĩa mà ta cứ phải tránh né những đề tài này ạ? Chẳng lẽ chúng ta dị ứng với những thứ này ạ?

- Sợ chứ! Sao lại không? – Khái nói ngay.

- Em hiểu anh Khái nghĩ gì... – Tân trả lời.

- Nói thực đi, theo cháu không có âm mưu diễn biến hòa bình có phải không? – Ông Hai Phong truy Tân.

- Thừa bác, Thụy Điển thì có ý đồ gì đối với ta ạ?

- Hỏi thế là cháu bí rồi! – Vẫn ông hai Phong.

- Không phải thế đâu ạ. Lúc nào cũng sợ nơm nớp thì cũng không được yên thân đâu ạ...

- Lý sự cùn! – Ông Hai Phong lắc đầu.

- Theo cháu, mặt nào ta còn yếu, còn kém, ta cố làm cho tốt hơn, có gì mà phải tránh, phải sợ ạ? Ta đã làm được nhiều việc rồi đấy chứ ạ? Cái quyền số một là việc làm thì ta đã đi được một bước dài đấy chứ ạ?!. Dựa vào dân, tin vào dân, truyền thống của Đảng ta mà, lo cái gì ạ?.. Hay là...

- Tân ơi nói mềm như cậu thì quá dễ! – Khái vẫn chưa chịu.

- Thế em không nghĩ đây là vũ khí của diễn biến hoà bình hả Tân? – Mai truy kích.

- Nhưng em cũng không nghĩ chống diễn biến hoà bình là dị ứng với những thứ này... Đừng có thụ động đối phó mãi như thế! Nước ta chung sống hòa bình với cả thế giới mấy chục năm rồi, cố làm sao đâu? Chẳng lẽ quan hệ với Thụy Điển chỉ có hữu nghị là chính thôi hả chị Mai? Ở Thụy Điển phong trào ủng hộ Việt Nam kháng chiến chống Mỹ qua lâu rồi, không thể mãi mãi lịch sử ra mà sống được đâu...

- Hay, hay! Không thể mãi mãi lịch sử ra mà sống! Nói câu này được! Khá lắm Tân ơi! – Khái cổ vũ.

- Bạn lo rằng vị thế Việt Nam trong chính sách đối ngoại các nước khác chắc còn khó khăn hơn nhiều các bác các chú ạ! Lại còn thêm cái vị thế nước bên thứ ba nữa... – Tân giải bày.

- Ôi, phải nói đây là những nhận xét chân tình của bạn, cháu ạ! - Ông Chính bình.

- Cháu cũng nghĩ thế. Họ vẫn cho rằng chưa bao giờ ta có vị thế tốt như bây giờ, câu chuyện chỉ là tận dụng vị thế này ra sao mà thôi...

- Thôi đi, một điều nhân quyền, hai điều lại nhân quyền! Cháu còn quên chưa nói đến xã hội dân sự nữa đấy! Hệt như các luận điệu CIA khuyên bảo ta, thế mà cháu lại đang ăn phải dũa của họ! - Ông Hai Phong cắt ngang Tân.

- Anh Hai! Xin anh Hai... Chúng ta đã thỏa thuận để cho Tân nói hết tim đen của mình mà! - Lê Hải phải giơ cả hai tay lên trời can ngăn:

- Theo cháu, - Tân nói tiếp - bi kịch của một con người, một cộng đồng hay một quốc gia nào đó thường bắt đầu từ sự ngộ nhận cuộc sống chung quanh mình. Bi kịch của sự ngộ nhận thường đau đớn và hài hước..., đến mức có thể gây chết người ạ. Cố tình ngộ nhận nữa thì chẳng kém gì tự sát!

- Ngôn ngữ cháu sắc mùi tư sản, chẳng định hướng, chẳng lập trường gì hết trơn! – Ông Hai Phong không chấp nhận.

- Đừng đi vào triết lý nữa Tân! - Ông Nghĩa nhắc.

- Vâng ạ ... Cháu xin nói rõ với cả nhà như thế này ạ: Có để cho lao động và trí tuệ của từng người dân nước ta chủ động phát huy hết mức sức sáng tạo của mình thì mới đi tới đích ta muốn được. Kết luận này cháu rút ra được từ cuộc sống của nhân dân Thụy Điển!.. Xin thưa... tất cả những gì cháu học được trong những năm học và làm việc ở đại học Stocholm không quan trọng bằng kết luận này đâu ạ!

- Ăn nói linh tinh! Sắc cái mùi xã hội dân chủ! - ông Hai Phong không chịu được.

- Tân, con nên nói về khía cạnh văn hoá xem nào! – ông Nghĩa gợi câu chuyện đi vào khía cạnh mới để làm Hai Phong bớt bực.

- Vâng, đây là vấn đề hệ trọng, là nền tảng tinh thần, là hồn thiêng của mỗi dân tộc bố ạ. Đi thăm các nước, tham quan một số vùng trong nước, con nghiệm thấy là ở đâu kinh tế phát triển mà văn hoá không phát triển theo thì sớm muộn sẽ trở thành nền kinh tế dã thú và cuối cùng là không phát triển được.

- Thế cháu không đọc các nghị quyết của Đảng về văn hóa à? – Ông Hai Phong lại hỏi.

- Cháu biết ạ. Cháu còn biết là có cả chủ trương chăm lo xây dựng văn hóa Đảng nữa... Xin miễn cho cháu bàn chuyện này. Điều cháu muốn nêu ra ở đây là cả thế giới tiến bộ, trong đó có nước ta, đang phải đối mặt với cuộc xâm lăng khôn lường của văn hoá hủy diệt, còn tạm gọi nó

là phản văn hóa với nghĩa rất xấu của khái niệm này!

- Ngôn ngữ của con về văn hoá sao đầy mùi thuốc súng hả Tân! – bà Nguyệt bình.

- Thế có nghĩa là con diễn đạt giỏi phải không mẹ? Mẹ phải thưởng cho con.

- Mẹ thưởng cho con thêm một bát chè nữa! – bà Nguyệt cười..

- Trong cuộc xâm lăng này kẻ xâm lược là sự tha hóa từ bên trong và đồng minh của nó là dịch bệnh ngoại lai bên ngoài. Cháu rất lo lắng về tình trạng này ở nước ta.

- Diễn biến hòa bình thì không lo, mà lại đi lo chuyện vợ vấn! – Thoạt đầu là tai, rồi đến mặt ông Hai Phong lại đỏ chín dần lên đợt mới.

- Thừa bác, thực lòng cháu sợ điều này hơn cả diễn biến hòa bình ạ.

- Đổ hết mọi chuyện cho cơ chế thị trường, cho diễn biến hòa bình là xong tuốt, việc gì phải đánh giá hả Tân? – Khái chọc vào.

- Không được. Em nói nghiêm túc đấy. – Tân trả lời - Trong thời đại khoa học và thông tin ngày nay, theo cháu không một quốc gia nào có thể chống đỡ cuộc xâm lăng của phản văn hoá bằng sự phô trương, bằng bức tường lửa bùng bít sự thật, hay là bằng chính sách ngu dân được đâu ạ. Còn muốn cùng nhau uống thuốc an thần để tự ru ngủ, tự hủy diệt thì là chuyện khác ạ! Cũng không một quốc gia nào có thể tấn công chống lại cuộc xâm lăng của phản văn hoá bằng nghèo nàn lạc hậu, bằng tinh thần dân tộc yếu đuối. Xin các bác các chú hãy tin cháu điều này!

- Thế thì vũ khí của chúng ta là gì hả Tân? – ông Nghĩa hỏi con.

- Bố ạ, theo con, chỉ có một thứ vũ khí duy nhất, đồng thời cũng là bức tường lửa duy nhất bất khả xâm phạm thôi ạ.

- Là cái gì vậy? - vẫn ông Nghĩa.

- Thừa bố, đấy chính là ý chí bảo vệ Tổ quốc và bảo vệ cộng đồng dân tộc của mình trước cuộc xâm lăng này! Ý chí này phải được xây dựng bằng sức đề kháng của mỗi con người được giác ngộ ạ. Nghĩa là phải phát huy khả năng và quyền con người của từng cá nhân cũng như cả cộng đồng của một dân tộc đã được giải phóng!

- Nói gì mà cứ như đọc trong sách của mấy nhà lý luận quốc tế xã hội dân chủ thế hả Tân? – Khái vận lại, vẫn chủ yếu là để khiêu khích mấy ông già.

- Đừng dị ứng với bất kỳ cái gì anh Khái ạ, lẽ phải thì nghe, có thể thôi. Cũng đừng có nói chung chung về giải phóng con người, lập trường giai cấp như mấy nhà lý luận đang lên lớp cho bọn anh. Em chẳng bao giờ mê những thứ này cả. Theo em nâng cao trình độ văn hóa và năng lực của mỗi con người, làm cho mỗi con người tự chủ được cuộc sống của mình, có công ăn việc làm và tự phát huy được hết khả năng của mình, đó là đòi hỏi sống còn của mỗi quốc gia anh Khái ạ. Tóm lại, đó là làm cho con người có tri thức, và tự do dân chủ.

- Nhai lại luận văn tiến sĩ “nâng cao quyền năng con người” của vợ một trăm phần trăm rồi Tân ơi! – Mai trêu em mình.

Tân cười, ngẫm nghĩ một lúc:

- Các anh các chị cho em nói một cách rất nghiêm túc thế này nhé: Khác hẳn với trước đây, chỉ ít là từ khi bước sang thế kỷ 21, cả thế giới ngày nay đang bước vào thời đại việc xây dựng quốc gia vững mạnh phải bắt đầu từ phát huy sức mạnh từng cá nhân con người trong cộng đồng dân tộc quốc gia mình! Một vấn đề sống còn toàn cầu hóa đang đặt ra cho mỗi quốc gia bây giờ đấy! Đây chính là nội dung cốt lõi nhất trong vấn đề dân tộc của mọi quốc gia của thời đại chúng ta đang sống đấy ạ!

- Nội dung cốt lõi nhất của vấn đề dân tộc trong thời đại ngày nay hả Tân? – Lê Vân muốn Tân khẳng định dứt khoát.

- Anh hiểu em hoàn toàn chính xác! Đừng quẩn quanh mãi trong mấy câu lá lành đùm lá rách, tình làng nghĩa xóm, đoàn kết kết đoàn... chung chung nữa. Nhưng cơm xẻ áo cho nhau là tốt, nhưng ôm ấp nhau mãi trong cái nghèo và dân trí thấp mấy chục năm rồi mà chưa chán hay sao?..

- Nói thế là đụng to vào hệ thống rồi đẩy ông nội ời! – Bấy Dự bất giác kêu lên, mặc dù từ đầu buổi định bụng chỉ ngồi nghe không thôi...

- Chà chà chà!.. Hay lắm, nội dung cốt lõi nhất của vấn đề dân tộc trong thời đại chúng ta! Đại lãng mạn! – Ai đó trong đám trẻ nói to.

- Đưa ý tưởng này vào Cương lĩnh của Mặt trận Tổ Quốc thì hay biết mấy! – MỘT AI NỮA, CỐ THỂ LÀ LOAN, TRONG ĐÁM NÀY LÊN TIẾNG.

- Mọi người đừng nghe theo Tân nói bậy! Mặt trận là vòng tay lớn...

- Em hỏi thẳng các anh các chị: Dân ta bây giờ có phải là chủ nhân của một quốc gia độc lập không? Trả lời thẳng vào câu hỏi của em đi rồi hãy tranh luận! Không ai được loanh quanh! – Tân hào hứng.

Ngay lập tức cánh trẻ ồn lên như một cái chợ vỡ, không ai chịu nhường lời ai xoay quanh câu hỏi của Tân...

Cánh trẻ đụng vào nhiều điều đau đầu quá, ông Hai Phong không chịu nổi nữa, đứng hắt lên, hăm hăm:

- Anh Tân, chẳng giai cấp, chẳng đấu tranh gì hết trời! Sao anh không nói luôn thể dân chủ, nhân quyền là vấn đề của thời đại cho tron ven cái triết lý anh tôn thờ? Anh đã thấy mình được chủ nghĩa tư bản biến chất như thế nào chưa? – Ông dần từng tiếng để tỏ nỗi bức dọc của mình.

Tân cảm thấy như có một lực gì đó phả vào mình, đẩy ngửa mình về phía sau. Tân sững lại, phải cố trấn tĩnh.

Mọi người thấy rõ tâm trạng này của Tân.

Cần nhắc từng lời, Tân nói tiếp:

- Các bác các chú ạ, mỗi lần về thăm đất nước, con càng lo... càng mong đất nước ta phải sớm ý thức được điều cốt tử con vừa nói! Thực lòng con có cảm tưởng chúng ta cứ bị con ngoáo ộp chủ nghĩa cá nhân ích kỷ làm nhiều ý thức của chúng ta về vai trò cá nhân chân chính của con người! Còn như thế thì cả nước còn chưa ra khỏi cái bạc nhược, cái lạc hậu của mình đâu...

- Anh thấy chưa, nói câu nào là chống giai cấp câu ấy! Nó ngấm vào xương vào máu anh rồi! – ông Hai Phong không tự kiềm chế được nữa.

Tân vẫn cố điềm đạm:

- Cháu hiểu được suy nghĩ của bác Hai. Cháu xin thừa thế này, trong cạnh tranh với cả thế giới ngày nay, uơ n hèn và tha hóa đang là nguy cơ lớn nhất có thể tiêu tán sự nghiệp của nước ta! Cho nên phát huy năng lực cá nhân từng con người trong cộng đồng quốc gia mình, để có thể phát huy sức mạnh của cả dân tộc mình là vấn đề sống còn đấy ạ, là phương thức duy nhất tiến cùng xu thế của thời đại! – Tân chủ động tránh đi vào lời phê phán của ông Hai Phong.

Cả gian nhà im lặng. Mãi một lúc sau, ông Hai Phong đứng lên hậm hực, tay chỉ vào Tân, dùng dùng trút lửa:

- Huyền hoặc! Huyền hoặc! Nói trái khoáy thời đại thế mà cứ nói mãi! Thế anh hiểu thời đại ngày nay nó là cái gì hả?

Đám trẻ cười nói vỗ tay hoan hô ông Hai Phong rầm rầm, chủ yếu muốn đổ thêm dầu vào lửa, khiến cho cánh già cũng cười theo. Ông Hai Phong lúc này cũng biết là mình quá lời:

- Tôi xin lỗi cả nhà, nhưng nghĩ thế mà không nói ra thì tôi không chịu được! – ĐẾN LÚC NÀY ÔNG MỚI NGỒI XUỐNG!

- Thừa bác Hai, cho phép cháu nói rõ thêm thế này ạ - Tân điềm đạm - Mỗi quốc gia phải từ hoàn cảnh, từ vị thế cụ thể của nước mình cố làm chủ cho được phần hủy diệt và biết khai thác phần sáng tạo của xu thế toàn cầu hóa khách quan của thế giới ở vào thời đại ngày nay. Chỉ có cách nhìn như vậy mới giúp nước ta không bị nhấn chìm, nhận biết ra cơ hội mới. Và điều mấu chốt là phải tưởng tượng ra được cách nắm bắt lấy cơ hội mới ấy để tìm đường đi lên... Mọi việc theo cháu nhất thiết phải bắt đầu từ con người! Không thể nói chung chung về toàn cầu hóa theo bất kỳ một ý thức hệ nào, lại càng không thể làm ngơ nó được đâu ạ.

- Sao lại tưởng tượng ra cách nắm bắt cơ hội? Nói gì mà mơ hồ thế hả Tân? – Mai vịn vẹo em mình.

- Tưởng tượng với nghĩa của Einstein, chị Mai ạ! Nghĩa là sáng tạo vượt bậc, là không theo một đường mòn hoặc một chân lý có sẵn nào!

- Eo ôi, nhìn toàn cầu hóa và thời đại như thế thì phải có gan to lắm Tân ơi! – Mai chưa chịu hẳn.

- Chị nói đúng! Như thế mỗi người phải có ý chí tự do ghê gớm lắm! Kiểu như Bill Gates và Michael Dell...

- Mỗi người?! - Ai đó trong cánh gà thốt lên.

Chờ cho không khí dịu hẳn đi, ông Nghĩa mới xen vào, giọng có vẻ đùa vui:

- Bác Hai như thế là rộng lượng với con lắm rồi Tân ạ. Bác tha không truy con cái tội học xong không về nước công tác, không phấn đấu trở thành một đảng viên cộng sản.

Mặt Tân đỏ dừ:

- Vâng, con xin thưa một chuyện khác chắc cả nhà sẽ hiểu. Cả nhà ta là đảng viên, con là phần tử chậm tiến duy nhất trong nhà ta! Con xin trình bày lý do tại sao con không có ý nghĩ xin gia nhập Đảng, mặc dù Đảng ta đã nuôi con khôn lớn...

Mọi người nín thở.

- Vâng! Con xin thưa... nước ta chưa bao giờ mạnh như bây giờ. Nhưng con cũng thấy chưa bao giờ Đảng ta và nhân dân ta có nhiều vấn đề như bây giờ...

Ồn ào nhất vẫn là đám trẻ. Tất cả rộn lên một lúc rồi lại im bặt. Không khí trong nhà cứ như là có mùi lửa, sắp bốc cháy... Mọi con mắt dồn về Tân.

Chờ một lúc, Tân nói tiếp:

- Thưa các chú các bác, thực tình cháu không hiểu nổi tại sao nhân dân ta vĩ đại là thế mà lại chịu để cho Đảng của mình hiện nay có nhiều yếu kém đến thế.

- Cháu có cố tình nói trọ đi không đấy? – Hai Phong bật lại ngay, gần như theo bản tính. - Cháu muốn dân lật đổ Đảng này phải không?

- Không ạ, đấy chỉ là nhận xét của cháu về quan hệ của dân đối với Đảng của mình thôi ạ. Cả một truyền thống lịch sử gần bó như thế, tại sao bây giờ dân ại chịu để cho Đảng của mình có bao nhiêu hư hỏng như thế? Cháu muốn nói đến nghĩa vụ!

- Nghĩa... vụ? - ông Hai Phong chì chiết. - Nói như anh mà lại gọi là nghĩa vụ à? Anh muốn dân đòi hỏi ở Đảng này cái gì nữa?

Tân hơi lúng túng nhưng tự chủ được ngay:

- Thưa bác, nếu là dân, cháu mong Đảng ta thực sự tiêu biểu cho danh dự, cho lương tâm và trí tuệ của dân tộc, đưa ra được những quyết sách tốt nhất cho đất nước ạ! Nếu thế Đảng phải phấn đấu trở thành lực lượng tinh hoa của dân tộc! Điều này khó lắm, dân phải kiểm tra, phải đòi, phải đốc thúc bằng được Đảng của mình làm như thế chứ ạ!

Thấy mọi người chung quanh tán thưởng, Tân vững dạ nói tiếp:

- Còn về quan hệ của Đảng đối với dân, thực tình cháu cũng không hiểu tại sao một Đảng được tôi luyện, giàu chất cách mạng như Đảng ta lại để cho nhân dân của mình sa sút về ý chí, bàng quan trước bao nhiêu vấn đề của đất nước như hiện nay ạ! Đảng phải như thế nào thì dân mới thành ra như thế được chứ?! Theo cháu... Lẽ ra vào lúc này dân mình phải mang hết hào khí ra đua tranh với cả thế giới mới đúng, có phải thế không ạ? Chiến đấu hy sinh gian khổ đến cả một nửa thế kỷ là cốt chỉ để giành lấy cái quyền đua tranh này cơ mà! Đây là câu chuyện thời sự nóng bỏng hệ thống chính trị nước ta phải đặt ra đấy ạ... – Tân bỏ lửng, không nói tiếp nữa.

- Tân ơi, trên mạng VNnet đang có cuộc tranh luận xoay quanh chủ đề “Phải chăng thanh niên và trí thức bây giờ không yêu nước như trước?” đấy.

Cậu tham gia đi! – Khái bổ sung ý kiến của mình.

Không khí trong gian nhà lúc này ngọt ngào. Mọi người thì thầm với nhau những điều tế nhị khó nói. Ông Nghĩa trong lòng chết điếng, thốt lên, nói sất vào tai ông Lê Hải: “Mỗi thế hệ một cách nhìn, nhưng cùng một mối lo anh Hải ạ, từ ông chú Học tôi cho đến cháu Tân...”

Riêng ông Hai Phong ngồi im, choáng váng. Ông thấy Tân không phải là vô lý nhưng sao vẫn khó chấp nhận thế. Ông đứng dậy, bước ra khỏi bàn, đi đi lại lại vùng vằng, một thôi một hồi:

- Chết thật rồi, bọn trẻ thế này thì chết thật rồi! Y hết cái giọng điệu cái đám trẻ nhà tôi. Có lần chúng còn dám nói trước mặt ông Tám Việt: Đã đến lúc Đảng phải xem lại mình, nếu không chúng nó sẽ tự xem lại chúng nó... Cùng một giuộc với cái nhà anh Tân này! Hồng hết trơn trọi! Mất gốc! Mất gốc! Đi Tây đi Tàu cho lắm vào!... Hay là...

- Bác cứ để cho em nó nói. Chúng ta cam kết không quy chụp em nó cơ mà! Nói tiếp đi Tân. Trong nhà với nhau mà, chứ có phải hội nghị đâu... – Bố Yến can Hai Phong và động viên Tân.

- Vâng ạ. – Tân bắt lời bố Yến. - ...Cháu cứ so sánh mãi nước ta với Thụy Điển. Có những tuần lễ cháu tranh luận thâu đêm với Linda về đề tài này. Đã đến lúc cháu phải rút ra kết luận riêng cho mình...

- Hay lắm! Một thứ xét lại sức mùi xã hội dân chủ có phải không? Nói tuột ra đi! - Ông Hai Phong truy kích.

- Vâng ạ. – Tân trả lời - ...Theo cháu bây giờ muốn phát huy hào khí của dân phải bắt đầu từ các căn nguyên trong xã hội. Xã hội ta phát triển được đến đâu thì nhà nước tiến bộ của mình xây được đến đấy, hào khí của dân được nâng lên đến đấy, không thể khác được. Chăm lo phát triển xã hội dân sự như thế nào thì mới có được một nhà nước như thế và mới có tất cả... Cháu biết bác Hai ghét cái xã hội dân sự lắm, nhưng cháu không thể nói khác được ạ.

- Biết ngay mà, tôi đã nói từ lúc nãy! Nó được nhồi nhét cái đặt sẵn vào đầu anh rồi! – Ông Hai Phong chê bai.

- Anh chàng này phải cho đi tẩy não thôi! – Khái đế vào.

- Anh tẩy não em hay là để em tẩy não anh trước hả anh Khái? – Tân đối phó.

- Đừng loăng quăng, không được lảng tránh! - ông Nghĩa muốn Tân phải nói đến cùng để xem con mình thế nào.

- Vâng, con thấy ta cứ sợ bóng sợ gió nhiều thứ. Lẽ ra đã kinh qua đấu tranh để tự giải phóng như ta, thì ta mới là người có nhiều lý do chính đáng nhất để nói đến, để xây dựng xã hội dân sự và nhà nước pháp quyền chứ ạ! Không có hai yếu tố này, tự do và dân chủ không trở thành hiện thực được! Con thấy trên ti vi hàng ngày tuyên truyền là nhà nước ta bây giờ đang có nhiều chương trình lớn, nào là xây dựng công dân điện tử, xây dựng chính phủ điện tử, xây dựng xã hội thông tin... Vậy không dân chủ, không xã hội dân sự và nhà nước pháp quyền thì những chương trình quốc gia này dùng vào mục đích gì ạ? Làm sao nó hoạt động được?

- Hay đấy là những chương trình kém chất lượng hả Tân? – Khái hỏi.

- Sống ở trong nước, anh phải là người trả lời câu hỏi này cho em chứ anh Khái! – Tân đáp lại.

- Này anh Tân... Các thế lực thù địch đều xúi ta xây dựng xã hội dân sự để họ dễ bề diễn biến hòa bình. Anh hiểu nó là cái gì mà cứ đi tuyên truyền không công cho nó say sưa như thế? – Ông Hai Phong thẳng thừng.

- ...Tân ơi chuyện này thì em hết đường chạy rồi! – Không rõ ai trong đám anh chị em của Tân kêu lên như thế. Mọi người đều nghe rõ và cùng cười. Tân cũng cười theo, mắt cố tìm cho ra ai là thủ phạm đổ thêm dầu vào lửa.

- Em mà bắt quả tang ai tham gia đánh hôi thì sẽ không xong với em đâu! – Tân dứ dứ nắm tay về phía đám anh chị em mình.

Tiếng cười lại vang lên.

- Không được đánh trống lảng!

- Đánh trống lảng thì xoàng lắm!

- Xoàng lắm!..

Tân cũng tự thấy là không nên lùi:

- Thưa bác Hai, cháu xin nói thật giản lược thế này: Theo cháu, xây dựng xã hội dân sự...

Chuẩn xác hơn có lẽ nên nói là phải xây dựng xã hội công dân, vì nó gắn liền với nhà nước pháp quyền. Hai việc này là tuy hai nhưng gắn với nhau làm một ạ, có cái này phải có cả cái kia!.. Nhưng thôi, cháu xin không đi vào chi tiết khoa học của ngôn từ... Cháu xin tóm tắt thế này: Xây dựng xã hội dân sự là tạo dựng không gian dân chủ cho cuộc sống tự do của mọi người dân trong xã hội, trong đó văn hóa và luật pháp là tiêu chí và phong cách ứng xử, đồng thời chống mọi thứ lạm quyền. Như thế thì có gì mà sợ ạ? Chẳng lẽ chế độ xã hội của chúng ta thù nghịch hay dị ứng với những đòi hỏi này hay sao?

- Thế còn vai trò lãnh đạo của Đảng, vai trò quản lý của nhà nước, vai trò của chuyên chính vô sản... Anh vứt đi đâu tất cả? – Ông Hai Phong sốt ruột.

- Thưa bác, cháu nghĩ tất cả phải làm theo lời dạy của Bác Hồ ạ!

- Anh chỉ được cái giỏi chống chế!

- Dạ không. Tất cả đều phải phục vụ cái quyền của dân. Từ hồi đi học cho đến bây giờ cháu vẫn còn thuộc lòng bài của Bác Hồ “Nước ta là nước dân chủ” ạ. Bác dạy:

“Bao nhiêu lợi ích đều vì dân

Bao nhiêu quyền hạn đều của dân

Công việc đổi mới, xây dựng là trách nhiệm của dân

Sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc là công việc của dân.

Nói tóm lại, quyền hành và lực lượng đều ở nơi dân”.

Cháu thấy Bác Hồ nói như thế là rất đầy đủ ạ. Gần đây đọc kỹ lại, cháu có cảm nghĩ hình như đây là cách Bác Hồ dạy cho nhân dân hiểu Hiến pháp năm 1946 của nước Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa đấy ạ!.. Cháu dám coi đây là một trong những bản Hiến pháp tiến bộ nhất thế giới mà cháu biết được...

Mọi người trầm trồ vì thấy Tân tron tru tự tin. Riêng cánh trẻ lại bắt đầu ồn ào:

- Khen cho mi có bộ nhớ tốt!

- Đại lấu cá! Đại lấu cá!..

- Chẳng lẽ Hiến pháp bây giờ lạc hậu hơn Hiến pháp 1946 à?

- Cứ trích dẫn Bác Hồ ra để át ý kiến các cụ! – cả Khái và Lê Vân nói to.

Mấy người trong đám trẻ càng ồn ào, dồn ép Tân nói tiếp.

- Tân ngộ nguậy chán cái đầu, lại gãi cái tai, chưa biết nên đối đáp lại như thế nào, trong bụng cảm thấy ăn miếng trả miếng với đám anh chị em mình khó quá.

Ông Nghĩa rất đồng tình với những suy nghĩ của Tân, nên quyết định chia lửa với con mình:

- Các cháu ạ, chú thấy Tân nói đúng đấy, không phải nó lấu cá đâu!

- Thế là chú cũng bênh Tân rồi ạ! Bênh như thế thì không gọi là thảo luận khoa học được ạ! Chú phải chứng minh ạ! – Lê Vân chộp lấy ngay câu nói của ông Nghĩa.

- Được, chú nói ngắn thôi - ông Nghĩa dừng lại một lúc để sắp xếp các suy nghĩ rồi mới nói tiếp - Theo chú, Tuyên Ngôn Độc Lập mừng Hai tháng Chín, Hiến pháp năm 1946 và Di chúc của Bác, cứ dựa vào đấy các cháu sẽ thấy vì sao cần thiết phải xây dựng bằng được xã hội dân sự và nhà nước pháp quyền. Đây cũng chính là toàn bộ, hay là những điều cốt lõi nhất của tư tưởng Hồ Chí Minh, các cháu hiểu không?

- Thế bố coi những thứ đăng trên báo hàng ngày, rồi hết hội thi này đến hội thảo khác về tư tưởng Hồ Chí Minh là không thuộc về tư tưởng Hồ Chí Minh ạ? – Khái vận vẹo lại bố vợ.

- Phải bỏ cái lối tầm chương trích cú theo khẩu vị thì mới tìm ra chân lý được Khái ạ. – Ông Nghĩa giảng giải lại cho con rể.

- Con hoan hô bố! – Tân vỗ lấy tay ông Nghĩa lắc mạnh - Thế là anh Khái lòi cái đuôi học vẹt nhè! Coi chừng, có khi anh Khái trích dẫn Bác Hồ mà không hiểu đúng, không làm theo Bác Hồ mà không biết cũng nên!

Đám người lớn vừa cười vừa thán phục Tân phản kích, song giục già Tân không được lặc đề.

Chờ cho im lặng trở lại, Tân trân trọng:

- Thừa bác Hai, thừa tất cả các bác các cô chú, thừa bố mẹ, thực ra xây dựng xã hội dân sự và nhà nước pháp quyền với những tiêu chí của văn minh thế giới ngày nay là một trong những vấn đề gốc gác nhất của cuộc cách mạng phát triển mà đất nước ta trước sau sẽ phải dẫn thân vào đấy ạ... Vô cùng gian nan nhưng không lảng tránh được đâu ạ. Cháu dứt khoát tin như vậy!

- Rất mùi dân chủ nhân quyền người ta nhồi nhét vào đầu anh! – Ông Hai Phong trước sau vẫn không chịu.

- Thừa bác, nhân loại phải trả giá từ bao nhiêu thế kỷ mới có được văn minh này. Điều an ủi đối với chúng ta là nước đi sau, chúng ta có thể học thẳng ngay những thành quả vĩ đại này và bớt được cái giá phải trả ạ!

- Anh không biết là Đảng ta xưa nay vẫn kiên trì chủ trương xây dựng nhà nước của dân, do dân, vì dân à? – Ông Hai Phong quyết liệt.

Tân vỗ lấy ngay ý của ông Hai Phong:

- Như thế là hướng suy nghĩ của bác và của cháu giống nhau đấy chứ ạ!

- Nói linh tinh! Tôi và anh như nước với lửa, không có gì giống nhau hết trời! – Ông Hai Phong không thừa nhận.

Mọi người khác đều im lặng thích thú xem hai bác cháu khẩu chiến.

- Xin bác cho cháu diễn đạt thế này: Cháu thừa nhận Đảng ta rất quan tâm xây dựng nhà nước của dân, do dân, vì dân. Điều cháu băn khoăn là Đảng đứng ra xây cho, chứ không phải xã hội này tự tay xây nên, cho nên sản phẩm làm ra nó không đúng như Đảng thiết kế ạ!

- Tân! – bà Nguyệt kêu lên, vì sợ con mình quá đà.

- Mẹ cứ để con nói ạ. Cháu còn cho rằng xã hội ta như đang tồn tại, thì sản phẩm xây dựng ra nhà nước của nó phải là như thế thôi, không thể mong đợi gì khác hơn được đâu ạ!

- Nói bậy! Anh ghép cả Đảng vào cái mớ khái niệm bong bong xã hội đang tồn tại này của anh hả? – Ông Hai Phong dứt khoát không bác bác cháu cháu với Tân nữa.

Tân gãi đầu gãi tai, nhưng rồi vẫn cả quyết:

- Thừa bác vâng ạ. Làm sao mà tách Đảng thành một thế giới biệt lập ở nước ta được ạ? Đảng là người chủ động, người chủ xướng... Đảng đóng vai trò chính trong việc xây này đấy chứ ạ.

- Chẳng lẽ tôi gọi anh là đồ phản động! – Câu nói của ông Hai Phong làm mọi người lặng đi.

- Nay Tân, thế em đánh giá nhà nước ta hiện nay như thế nào? – Mai nắm ngay lấy ý ông Hai Phong truy em mình, trong bụng muốn trêu Tân một mẻ nên thân.

Thuộc được mấy câu về khi tiếp xúc với các bậc cha chú trong những lần về nước khác nhau, Tân nghĩ ngợi một lúc, rồi tỉnh bơ:

- Chị Mai ơi, truy kích nhằm đối tượng rồi! Các bậc lão thành kính mến của chúng ta ngồi đây đã tổng kết thay em rồi chị ạ.

- Nói điều! Bí không trả lời được còn huyền thuyên! – Mai không buông tha em mình.

- Em nói thật mà chị Mai. Thừa các bác, các cô chú, thừa bố mẹ, có phải trong dân gian từ lâu đã có câu “Đảng cử, dân bầu” không ạ? Đại thể tính chất hệ thống chính trị và nhà nước của chúng ta là như thế!

Tiếng cười lần này bật rộ lên.

- Mi ăn gì mà khôn như chấy thế hả Tân? Cứ toàn trích dẫn lời các cụ... - Khái, chồng Mai, nói lại Tân và cũng là người cười to nhất trong cánh trẻ.

Ông Hai Phong không chịu. Ông chờ mọi người im lặng rồi mới hỏi tiếp:

- Anh Tân! ...Vậy anh nói thật lòng đi! Trong bụng anh coi nhà nước của ta là thế nào?

Tân lúng túng, nhìn bố, nhìn bác Chính cầu cứu..., xong lại nhìn bác Lê Hải...

Môi mọi người mím chặt.

Tân hiểu phải tự cứu lấy mình:

- Dạ... Nếu bác cho cháu nói hết lòng, cháu xin thưa: Sản phẩm Nhà nước Đảng xây cho dân như thế dù có thiện chí đến đâu chẳng nữa, rõ ràng vẫn là không đúng với thiết kế hay phương án được duyệt ạ. Về lâu dài, nếu cứ tiếp tục xây thế này cháu lo đến lúc nào đó chính nhà nước này sẽ không phải là của Đảng ta nữa! Cũng sẽ không còn là của bác cháu chúng ta ngồi đây nữa ạ...

- Láo! Thế nó là của ai? – Ông Hai Phong đứng hẳn lên, mặt đỏ tía, tay chỉ thẳng vào mặt Tân.

Tân khép nép khoanh hai tay vào nhau, do dự, ấp úng như học trò đang bị truy bài:

- Dạ... Thưa bác, nếu cứ để tha hóa tiếp tục thì... Có gì cấm nó đâu ạ!..

- Cấm cái gì? – ông Hai Phong.

- Dạ... có cái gì cấm nó biến thành nhà nước của những người đã làm nên sự sụp đổ các đảng cộng sản và các nhà nước ở Liên Xô Đông Âu trước đây ạ?! – Tân ngó quanh một lúc rồi mới dám nói tiếp - Cháu không tưởng tượng ra mọi điều từ không khí đâu ạ! Báo chí của Đảng đã phải dùng đến những từ nào là “quốc nạn”, nào là “trận đấu tranh cuối cùng”, nào là “không chống được thì thua đứt”... Xây thay xây hộ như thế để bị các bên tham gia đấu thầu ăn bót lăm... Chính vì thế cháu càng mong Đảng ta chăm lo giúp dân phát triển xã hội dân sự để chính xã hội này tự tay nó xây dựng nên nhà nước của mình, do mình và vì mình ạ. Có thế mới tốt mới bền được... – Tân lại ngó nhìn mọi người một lượt nữa. Không một khuôn mặt nào động đậy.

- Tôi thừa nhận nước ta có không ít công trình “đan đi không tày giảm lại”, khánh thành xong là đổ hoặc phải xây đi sửa lại, tốn kém vô cùng... Xây dựng nhà nước pháp quyền còn khó hơn nhiều... – Ông Chính nói chen vào, trong bụng muốn hỗ trợ Tân trước ông Hai Phong.

Bà Hương vợ ông Chính từ đầu buổi mãi nói chuyện với các bà tại phòng bên, chạy đi lấy thêm nước sôi và chè, đi ngang qua nghe thấy là lạ tai cũng ghé vào một câu:

- Các vị ơ, tuần trước TV có cả một chương trình bốn năm phút nói về khu tái định cư ở một khu phố của thủ đô ta. Nhà chưa ở đã mục nát, vôi đi đằng vôi, gạch đi đằng gạch, nắng thì nước thải dột từ trên nóc xuống, mưa thì nước ngoài đường tràn vào bể ngầm chứa nước! Ai có thời giờ lúc nào lại tận nơi mà tham quan!

- Lại còn cái chuyện ăn bót thép các cột trụ bê tông nhà cao tầng nữa chứ... – Ai đó nói thêm vào.

Được thế, Tân nói theo:

- Vâng ạ. Còn xây dựng cả một nhà nước cho xã hội theo kiểu đảng cử dân bầu thì cơ man nào cái nghịch lý! – Tân cảm thấy được cổ vũ.

- Cháu đổ hết mọi tội lỗi lên cái cơ chế đảng cử dân bầu hả Tân? – Ông Chính hỏi.

- Nếu quy kết như thế cháu thấy cũng không oan, nhưng chưa phải là tất cả bác Chính ạ.

- Thế còn cái gì nữa? – hỏi thế, nhưng trong lòng ông Chính tán thành cách suy nghĩ của Tân.

- Thưa bác, theo cháu... gốc gác vẫn là vấn đề tự do dân chủ, ngày càng nâng cao dân trí để phát huy tự do dân chủ... Thật là một nhiệm vụ, một sứ mệnh vô cùng khó khăn của Đảng ta đấy ạ. Cháu so sánh mãi xã hội nước ta với xã hội Thụy Điển, cháu không thể kết luận khác được ạ. Không yêu Đảng thì cháu phỉ báng chế độ này và đả kích Đảng ta, chứ cháu không bần khổ và cầu mong như vậy ở Đảng ta đâu ạ... Hay là đến giờ phút này mà cháu vẫn còn quá ấu trĩ về Đảng của chúng ta ạ? Là người ngoài Đảng, cháu có được phép nói là Đảng của chúng ta không ạ?

Ông Hai Phong không chịu nổi những lời chối tai như thế. Ông vùng vằng đứng dậy đi sang

phòng bên. Mọi người còn đang phân vân vừa muốn khuyến khích Tân mạnh dạn nói tiếp lại vừa muốn khuyên Tân kiềm chế để không làm ông Hai Phong giận, thì Hai Phong đã hăm hăm quay lại:

- Tôi xin lỗi cả nhà nhé. Nhưng mà tôi bực lắm, không vạch cái sai trái của cái nhà anh Tân này ra thì tôi không chịu được.

- Anh Hai, anh là người có quyền cao nhất trong phe phản biện ở đây mà. Anh cũng không được giấu lầy một chữ trong bụng! – Lê Hải nói dẫn vào, vì bản thân rất thích thú nghe tiếp cuộc tranh luận này.

- Được. Tôi sẽ sử dụng hết quyền hạn của mình. Không cần phải lôi thôi dài dòng, tôi chỉ hỏi anh Tân một câu nữa thôi: Nói thẳng cho tôi nghe vì sao anh lại tâm đắc đến thế với cái xã hội dân sự chết tiệt này!? Anh có tai có mắt, thông thạo Tây Tàu mà không biết mảy may một tí gì về các cuộc cách mạng nhung, cách mạng màu da cam(*) [(*) Chuyện xảy ra ở Ukraina và một số nước cộng hòa Trung Á thuộc Liên Xô cũ.] hả?

Cả nhà ồ lên vì câu hỏi quyết liệt đó.

Tân ngồi xuống uống nước, thừa nhận câu hỏi của ông Hai Phong hóc búa quá. Anh cân nhắc, khi thấy tin ở mình, Tân đứng dậy:

- Vâng. Cháu xin chịu bác Hai. Các cuộc thi vấn đáp cháu đã trải qua trong đời thật chưa bao giờ có câu hỏi khó thế này! Giá mà bác cho cháu nêu ra nhiều ví dụ để minh họa thì lại đi một nhẽ... Thưa bác Hai, có lẽ một trong những điều cháu thích nhất của cái xã hội này là..., là.., là con người có quyền thất bại ạ!

- Quyền ấy như thế nào? – Ông Lê Hải nôn nóng.

- Thưa bác, quyền ấy bắt đầu từ bác bỏ mọi sự áp đặt ạ!

- Lại sặc mùi chính trị phản động! – Ông Hai Phong phang luôn.

- Tân, cháu cố nói cho có đầu có đuôi xem nào. – Ông Chính giục.

- Vâng ạ. – Tân vừa nói vừa sắp xếp ý nghĩ của mình - Thưa các bác các chú, ý cháu muốn nói là thành công của một người, ngoài nỗ lực của mình ra, bao giờ cũng nhờ vào thành công và thất bại của những người đi trước, của những người khác, những người chung quanh, nói rộng ra nữa là của lịch sử và văn hóa, của văn minh nhân loại ạ... Một xã hội có từng con người giác ngộ đến mức dám mạo hiểm sẵn sàng chấp nhận thất bại như thế. Một xã hội có được những con người có phẩm chất và khả năng tích tụ như thế những thành quả cho sự phát triển của riêng mình và cả xã hội, ...ôi theo cháu, đấy sẽ là xã hội của một quốc gia vô địch ạ! Cháu khao khát một Việt Nam như thế!.. - Tân sôi nổi hẳn lên.

- Thì ra cậu hiểu quyền được thất bại là như thế hả Tân? – Lê Văn hỏi.

- Sao em không nói là quyền tự do, quyền được mạo hiểm, thế có dễ hiểu hơn không? – Mai hỏi em mình.

- Em cũng nghĩ như chị thôi. – Tân trả lời. - ...Nhưng em muốn nhấn mạnh khía cạnh xã hội ấy phải biết chấp nhận quyền thất bại của mỗi người, nghĩa là đòi hỏi xã hội ấy chứa đựng quyền tự do rất cao, phải có được ý thức thế nào đấy về cái lẽ tất yếu, phải có trí tuệ và văn minh cao lắm thì mới có được tự do như thế, một văn hóa như thế trong xã hội!

- Ở đâu trên thế giới này có được cái xã hội đẹp như tranh vẽ thế hả con? – Nghĩa hỏi con mình.

- Thưa bố, đích thị tự do của mỗi người là điều kiện tự do của mọi người ạ!

Cánh trẻ cười nói rồi vỗ tay ầm ầm. To tiếng nhất vẫn là Khái: “Đại láu cá! Tân ơi mi là đồ đại láu cá!” Tất cả ra sức cổ vũ cho Tân.

Riêng ông Nghĩa mắt tròn xoe vì ngạc nhiên. Chờ cho cánh trẻ bớt ồn ào, ông mới hỏi Tân:

- Con nói cái gì? Con nhắc lại đi!

- Bố nổi tiếng là một sách ròi, bố đừng tra khảo con nữa ạ! Bố biết con nói gì rồi mà! – Tân trong bụng rất vui vì đã “trả đũa” bố mình được ít nhất là một lần trong suốt buổi này.

Tiếng cười của cánh trẻ lại rộ lên.

Ông Nghĩa cũng cười, lắc đầu chịu thua con trai:

- Thôi được, ta chịu. Đây là cách hiểu của con.

- Một – không! Bố ơi, con ghi nhận cho Tân một – không! – Mai giờ hai tay đấm trời reo lên, kéo theo tiếng cười của cả nhà.

- Tân ơi, mi mồm nói ghét ý thức hệ mà lại đi trích dẫn Marx! – Khái vẫn chưa muốn buông tha Tân.

- Anh Khái nhằm to rồi! Em không trích dẫn! Em tìm cách hành động!

Ông Hai Phong nghe được hết, nhưng trong lòng nghi ngờ, không rõ là Tân suy nghĩ thực như thế hay là Tân trêu mình, nhưng thấy khó bắt bẻ quá...

Bụng bảo dạ: Bọn trẻ bây giờ ma quái lắm! Trong bụng ông liên hệ đến anh em Vũ, đành bấm bụng nghe tiếp.

- Nhưng con vẫn chưa trả lời thẳng vào câu hỏi của bố! – Ông Nghĩa nhắc Tân.

- Thừa bố trên thế gian này chưa nơi nào đạt tới đỉnh cao như vậy ạ. Nhưng nó đang hình thành ở các mức cao thấp khác nhau ở khắp mọi nơi ạ, nhờ sự phát triển nói chung của văn minh nhân loại cho đến nay, trước hết là phát triển kinh tế, trình độ dân trí, phát triển của khoa học kỹ thuật và công nghệ, của kinh tế tri thức...

- Đành là thế, nhưng con kết luận thế nào? – Ông Nghĩa thực sự quan tâm đến vấn đề này.

- Thừa bố, xã hội dân sự như thế hình thành từ bao đời nay rồi ạ, nhưng đang được những thành tựu mới của văn minh nhân loại hoàn thiện, phát triển dần. Chính những thành tựu này đang làm cho xây dựng xã hội dân sự trở thành một xu thế tiên tiến trên thế giới không gì ngăn cản được, giống như thế nhà thờ đã từng không sao ngăn cản được thuyết nhật tâm của ông Cô-pec-ních.

-Lại nói trật! Lại nói trật! Chủ nghĩa xã hội mới là xu thế tất yếu của xã hội loài người! – ông Hai Phong chen ngang.

- Xin cho con nói thêm thế này – Tân bình tĩnh - Không một nước nào có thể độc quyền chiếm giữ thành quả này, cũng không một nước nào có thể dạy khôn hay áp đặt cho nước khác thành quả này đâu ạ, bất kể nhân danh cái gì. Chỉ có mỗi quốc gia phải tự mình tìm đường vươn lên nắm bắt lấy và tự làm chủ thành quả này, để tự nâng mình lên, để đi tiếp... Thừa nhận hay không thừa nhận, xã hội dân sự tự nó cũng đang lấp ló ở nước ta rồi đấy ạ, trong những mảng sống nhất định của xã hội... Không cưỡng lại được ạ!

- Hoàn toàn được! – Khái nói to, quyết dồn Tân vào chỗ bí.

- Cái võ của anh Khái xoàng lắm, chỉ muốn bắt em khai báo hết thôi.

- Thì cháu cứ khai báo cho các chú các bác cùng nghe nào! – Ông Trần Thu nói thực lòng.

Nhiều người khác trong cánh già lên tiếng đồng tình.

- Vâng ạ. Theo cháu không thể khác được, đời sống mọi mặt của đất nước dù là tự nó, dù là được thúc đẩy, nó đang ngày càng mở không gì cưỡng lại được. Làm nghề toán, cháu xin thưa chuyện bằng một vài con số hàng ngày: Từ nhiều năm nay tổng kim ngạch xuất và nhập khẩu của nước ta bằng khoảng 130 – 140 phần trăm tổng giá trị số của cả nước làm ra, rõ ràng đây là một nền kinh tế mở ở mức độ rất cao, gần bó mật thiết với kinh tế thế giới. Mỗi năm có hàng vạn người trong nước ra nước ngoài, có hàng triệu khách du lịch vào nước ta, xã hội nước ta đóng làm sao được ạ? Chưa nói đến công nghệ thông tin, tin học ngày nay ngay trên đất nước ta đang phát triển nhanh! Mỗi năm hàng tỷ đô-la kiều hối đổ vào trong nước, nhiều năm số kiều hối này còn lớn hơn cả số lượng đầu tư trực tiếp của nước ngoài vào nước ta! Đóng làm sao được ạ? Cháu không biết cả nước có bao nhiêu gia đình có họ hàng ruột thịt ở nước ngoài. Riêng các gia đình họ Phạm nhà cháu ngồi đây đã có hàng chục gia đình là máu mủ ruột thịt đang sinh sống tại Mỹ, tại châu Âu, châu Á, riêng cháu tại Thụy Điển... Còn biết bao nhiêu mối quan hệ khác nữa. Xin các bác các chú thử hình dung xem, nếu tất cả những mối quan hệ như vậy của đất nước không vận động trong khuôn khổ một xã hội dân sự và nhà nước pháp quyền

thì câu chuyện sẽ ra sao ạ? Chắc chắn là sẽ có bao nhiêu vùng mờ, vùng chông lẩn đầy rối rắm trong xã hội và trong hệ thống nhà nước, sẽ tốn kém và lãng phí không biết bao nhiêu mà kể. Chắc chắn là mafia sẽ mọc lên như cỏ dại không sao diệt được! Từ đây chỉ cần lơ chân một bước sẽ có đủ các màu sắc xanh, tím, vàng, da cam... như bác Hai Phong đang lo đấy ạ... Đây là cháu chưa đụng chạm tý tẹo nào đến tý tý những chuyện trong nước – Tân quyết định dừng lại ở chỗ này.

Cánh già gật gù, trừ ông Hai Phong. Cánh trẻ chụm lại với nhau, vì chưa muốn buông tha Tân.

- Có lý! Con có lý. Vấn đề còn lại chỉ là nhận thức... Làm lãnh đạo trước hết là phải có nhận thức... Chí ít là phải có tâm tập hợp trí tuệ để cố nhận thức cho ra vấn đề! – Ông Nghĩa lên tiếng trước... băng quơ, hình như trong đầu ông đang nói chuyện với ai đó...

Ông Chính chất vấn Tân:

- Tân ơi, tại sao cháu lại nảy ra cách nhận xét xây dựng nhà nước pháp quyền ở nước ta cứ như thể là xây nhà tình nghĩa hả cháu?

Trên nét mặt đầy suy tư của mọi người, dường như không ai có ý muốn làm gián đoạn cuộc đối thoại nghiêm túc giữa hai thế hệ.

Tân muốn tìm cách thay đổi không khí câu chuyện:

- Thừa các bác các chú, Cách đây mấy hôm cháu vừa được xem một trích đoạn Gala cười trên tivi, đại ý một cán bộ báo cáo với cấp trên: Đường lối đúng, chỉ đạo sâu sát, cán bộ tốt, mọi việc không hoàn thành được là do dân thôi ạ, chỉ cần thay dân là mọi chuyện trở thành lý tưởng! Xem xong cháu rất khâm phục. Dám phê phán đến mức ấy thì thật là dũng cảm.

Hai Phong phùng phùng nổi nóng, chỉ tay vào Tân, bổ luôn:

- Đó là chuyện của Gala cười, anh đừng méo mó xỏ xiên. Là đàn ông, anh nói thật lòng đi! Cách mạng nuôi anh lớn khôn, để đến giờ bây giờ Đảng anh không muốn vào, chủ nghĩa xã hội anh không thích, ăn cơm Tây nhiều rồi bây giờ anh tôn sùng cái gì? Nói trắng ra đi, đừng vòng vo lời thôi!

Câu chuyện nên căng thẳng.

- Bác hỏi câu này thì cháu xin cố... Chính cháu cũng đang tự tra xét lại mình, nhất là qua buổi nói chuyện hôm nay. Vâng, cháu thực sự tôn sùng cái gì?.. – Tân ngồi xuống cầm lấy chén nước, uống một hơi rồi dứt khoát - Thừa các bác các chú, trước sau cháu vẫn chỉ tôn sùng tự do dân chủ!

Cả gian nhà lại lặng ngắt mất một lúc. Sự dăm chiêu lộ rõ trên các khuôn mặt của người lớn. Riêng cánh trẻ chúi đầu vào nhau thì thảo những gì đó, lại nhiều tiếng cười khúc khích... Tân quyết định phải nói hết:

- Thừa các bác các chú, để các bác các chú hiểu cháu, cả cái đám mất trật tự đảng kia nữa, cái đám thế hệ kế cận các bác các chú đấy ạ... – Tân chỉ tay về phía các anh chị em mình - ...cháu thấy cũng phải xin được vòng vo một chút để làm rõ suy nghĩ của cháu... Xét về rất nhiều phương diện, tự do dân chủ bây giờ là vấn đề của thời đại. Đúng như bác Hai Phong lúc nãy truy kích cháu! - Tân nói tiếp - Thời buổi toàn cầu hóa ở nấc thang phát triển của kinh tế thế giới ngày nay lại càng như thế ạ. Tự do dân chủ bây giờ trở thành sức sống, nguồn sáng tạo, là cội nguồn sức mạnh cạnh tranh của mỗi quốc gia trên thế giới này, vô luận nước này hay nước kia theo chế độ chính trị nào. Điều này cháu thấy rõ lắm ạ. Đi đến đâu cũng thế. Một quốc gia bây giờ muốn có sức cạnh tranh được với bên ngoài, đối mặt với cả thế giới, quốc gia đó nhất thiết phải dựa vào từng công dân của mình. Dựa vào từng công dân các bác các chú ạ, không khác được đâu. Tự do dân chủ bây giờ không còn là câu chuyện dân được làm cái này cái khác, nhà nước đứng trên ban cho quyền này, cấm đoán quyền kia... Không thể như thế được nữa đâu ạ. Nghĩa là mỗi quốc gia phải biết phát huy tự do dân chủ theo cách tốt nhất của mình, để tạo ra sức mạnh cho cả nước mình. Nước nào cũng phải thế ạ, hoặc chấp nhận thua cuộc! - Vì vậy, xét về nhiều mặt, tự do dân chủ bây giờ thực sự là một vấn đề thời đại đối với mọi quốc gia đấy ạ.

- Lại vấn đề thời đại!... - Ông Hai Phong nhấp nhồm.

- Nó cũng là vấn đề của các nước phương Tây chứ? - bố Yến hỏi.

- Thưa bác không loại trừ bất kể nước nào ạ, ở các nước phương Tây vấn đề tự do dân chủ nhiều khi nhạy cảm hơn.

- Sao lại thế? - bố Yến ngạc nhiên.

- Thưa bác, đơn giản là sự giác ngộ của nhân dân về tự do dân chủ ở những nước này nhìn chung cao hơn. Bộ máy cầm quyền không thể muốn làm gì cũng được ạ.

- Nói như thế thì anh cho dân ta là kém giác ngộ à? - Ông Hai Phong lại đỏ mặt tía tai.

- Dạ thưa... Có lẽ là như thế thật ạ. Nước càng phát triển, đòi hỏi này càng cao ạ. - Tân nói tiếp: - Ngay ở nước ta tự do dân chủ bây giờ dù sao cũng tốt hơn nhiều so với trước đổi mới. Nhờ thế đất nước mới được như hôm nay chứ ạ. Nhưng chính những thành quả của đổi mới đang đòi hỏi phải mở rộng hơn nữa tự do dân chủ! Nhìn vào đâu ở nước ta cháu cũng thấy: Nếu thiếu tự do dân chủ thì cái tốt bị thui chột, tất cả những gì đã xây dựng lên được mà không có tự do dân chủ thực chất thì cũng chỉ là ngụy tạo.

- Tất cả à, nhà toán học nói năng có chính xác không đấy? - ông Nghĩa vặn lại con mình.

- Thưa bố chính xác, câu này con nói có cân nhắc ạ. Tự do dân chủ đến đâu thì phát triển được đến đấy. Không ăn bớt được đâu ạ. Con đã ngẫm nghĩ mãi về những gì nước ta đã làm được trong đổi mới. Rõ ràng tự do dân chủ và phát triển vừa là tiền đề, vừa là cứu cánh của nhau.

- Tạm cho là như thế đi Tân! Còn điều gì cháu chưa xưng tội thì hôm nay nhân thể nói hết đi! - Ông Chính muốn nghe những điều khác.

Cả nhà hồi hộp chờ đợi.

- Bác Chính dồn cháu vào chỗ chết! - Tân thú nhận, ngập ngừng một lúc rồi mới nói tiếp, vì lo nhiều hơn chứ không phải vì bí - Các bác các chú ạ, chẳng gì đất nước ta độc lập thống nhất cũng mấy chục năm rồi... Thế mà dân trí nước ta sao còn thấp thế! So với mấy chục năm là thấp! So với thiên hạ cũng là thấp! Nghèo còn có lối ra, để dân trí thấp thế này thì lối ra khó lắm... Con không hiểu vì sao?

- Thế anh không biết thế nào là tám mươi năm nô lệ à? Là cả một nửa thế kỷ mấy cuộc chiến tranh tàn phá? Anh là người nước nào thế anh Tân? - Dứt lời ông Hai Phong ngồi phịch xuống ghế, không thèm nhìn mặt Tân.

- Bác Hai mắng cháu thế nào cũng được ạ. - Tân nhẹ nhàng - Nếu là hoà bình mới chỉ có dăm mười năm thì cháu hiểu được, đằng này là mấy chục năm rồi, ị ạch mấy chục năm trong cái thế giới tiến như vũ bão thế này, thì cháu không yên tâm ạ. Theo cháu truyền thống về vang là cốt để hiểu rõ điều này mới phải...

- Bác đồng ý với cháu, cứ đổ hết tội lỗi cho quá khứ thì chúng ta khoẻ re, tha hồ ăn no ngủ kỹ. - Ông Chính biểu lộ đồng tình.

- Không thể nói dân mình là dốt, không thể nói dân mình là lười, cháu nghĩ thế là đúng. - Ông Lê Hải đồng tình.

- Vậy theo cháu dân trí nước mình bây giờ còn thấp quá là vì sao? - Ông Chính hỏi.

Tân nói ngay:

- Lúc đầu cháu cũng nghĩ mãi đến cái nghèo. Song ở vào những điều kiện của nước ta sau mấy chục năm xây dựng như bây giờ, lý do vin vào cái nghèo không thuyết phục được cháu nữa. Càng nghĩ, cháu lại càng cho rằng cái nghèo kéo dài mãi thế này là hệ quả, chứ không còn là nguyên nhân nữa ạ!

- Còn nguyên nhân của mọi nguyên nhân thì chắc chắc bác, bác Lê Hải, ba cháu và cả bác Hai Phong nữa sẽ phân tích sâu hơn cháu. Điều đập vào mắt mà ai cũng dễ nhận ra là dấu ấn sâu đậm của quá khứ phong kiến lạc hậu cộng với những tha hóa mới đang là gánh nặng lớn cho đất nước ta hiện nay!...

- Còn tệ nạn nói dối và ru nhau ngủ nữa - Bà Nguyệt tiếp lời Tân - Câu này không phải tôi nói mà chính Thủ tướng đã nói công khai trên ti vi trong kỳ họp Quốc hội vừa qua.

Cả gian nhà lại càng ồn ào hơn nữa. Nhiều người tiếc là đã bỏ sót chương trình thời sự này trên tivi. Tất cả đều hoan nghênh hỉ hả Thủ tướng đã nói thẳng ra được như vậy. Riêng Tấn thì mừng ra mặt là không lo bị ăn đòn vì đã bộc bạch suy nghĩ của mình.

- Bây giờ mời cả nhà nghe tin sốt dẻo đây! - bà Nguyệt giơ tờ báo trong tay ra trước mặt mọi người, đồng dục: - ...Báo An Ninh Thành phố đăng trang nhất đây này: Nguyên thanh tra Nhà nước khi còn đương chức đã để lọt việc cơ quan mình mua ô-tô trốn thuế và lập quỹ trái phép! Phụ tá của ông ta cũng dính vào, hiện đang bị tạm giam vì tội thuê côn đồ hành hung hai cán bộ cùng cơ quan...! Tôi nghe báo rao lạ quá, chạy đuổi theo mãi mới mua được...

- Ô hay, năm ngoái ngành này vừa mới được tặng huân chương cao quý của quốc gia! - Lê Hải đập tay xuống bàn, kêu ầm lên.

Ông Hai Phong bất giác đứng dậy sững người ra... Ông lại nhớ câu mắng đau điếng ngày nào của Năm Thịnh, đến cả những buổi tranh luận gay gắt với các con mình...

Vì ngồi quá lâu, cái chân giả làm cho toàn thân ông Nghĩa tê cứng. Ông tập tễnh bước ra khỏi bàn đi đi lại lại bên cửa sổ, nhưng mắt vẫn chăm chú nhìn kỹ những phản ứng khác nhau đang hiện lên trên nét mặt mỗi người. - "...Ta đang bước vào cuộc chiến khó nhất trong đời?" - Ông Nghĩa thầm hỏi chính mình.

Ngày hôm ấy, sau bữa cơm tối, chưa kịp uống hết ấm trà muộn, ông Nghĩa bỏ cái lê ra ngồi trước tivi, đi lấy cái phích nước sôi giúi vào tay Tân rồi kéo Tân về phòng riêng của mình. Ông Nghĩa quay ra bêu cả bộ ấm chén đi theo:

- Ban chiều đông quá, bố con ta đàm đạo thêm với nhau vài chuyện được không?
- Dạ... Bố cứ làm như con là nhà thông thái trên đời này... - Tân tìm cách đánh trống lảng.
- Trước khi vào chuyện chính, Bố muốn trao đổi thêm với con, qua câu chuyện hôm nay bố thừa nhận không có con đường nào một bước đưa lên chủ nghĩa xã hội. Cũng không có con đường nào một bước đưa đến tự do dân chủ của một nhà nước hiện đại.
- Chắc chắn như vậy ạ.
- Nhưng sự sụp đổ của hệ thống Liên Xô - Đông Âu cho thấy có con đường chỉ một bước có thể đưa cả một hệ thống chính trị xuống âm phủ!
- Bố có quá bi quan?
- Không. Nhưng sự thật thì vẫn là sự thật... Bố càng vỡ lẽ ra một điều...
- Điều gì ạ?
- Phải tiến hành đổi mới tiếp tục như nước ta đang làm là đúng thôi!
- Con nghĩ thời đại ngày nay hoàn toàn cho phép nước ta đi tiếp trên con đường đổi mới. Con rất tin như thế... Riêng về điểm này con thấy nhân dân ta thật vĩ đại, còn Đảng của bố đã có một quyết định chiến lược xoay chuyển hẳn tình thế.
- Này, này... Nói lại đi, thế không phải là Đảng của anh?
- Con đã được là đảng viên đâu ạ... - Tân rụt rè, vì trong bụng định mạnh lời hơn để trêu bố mình.
- Hồi hôm thì anh cho là nhân dân của tôi và Đảng của tôi đều có vấn đề. Bây giờ anh lại khen hết lời.
- Ồi, bố khai trừ con khỏi nhân dân từ bao giờ thế ạ?
- Tốt... - Ông Nghĩa cười xòa, đập đập vào vai con mình - ...Thế là bố con ta nhất trí với nhau. Bây giờ bố muốn bàn với con chủ đề chính tối nay. Con nói cho bố nghe ý con nước mình nên xử sự với Trung Quốc và Mỹ như thế nào?
- Trời đất ơi, con có là nhà ngoại giao đâu mà bố!
- Chẳng cần là nhà gì cả, người Việt nào cũng cần phải tự hỏi mình câu hỏi này! Nhất là con ở

nước ngoài, biết nhiều, thông tin nhiều...

Tân ngẫm nghĩ một lúc:

- Trước khi đi vào câu chuyện, con muốn biết, theo bố kẻ thù của ta là ai?

- Ta nào? – Ông Nghĩa không bất ngờ, mà lại dăm chiêu điều lâu nay nung nấu trong lòng.

- Ta ở đây con nói là dân tộc, ít nhất có cả con trong đó nếu con không bị bố khai trừ!..

- Con hỏi được như thế là bố không thất vọng. Đúng, phải thấy rõ kẻ thù của mình là ai trước đã. Kẻ thù của ta là những hư hỏng trong ta, bố nghĩ mãi rồi, sau đó mới đến những kẻ chọc ngoáy từ bên ngoài... Đồng minh của hai kẻ thù này là cái ngu dốt - lại cũng là từ trong ta mà ra con ạ.

- Vâng. Thế là con hiểu về bố không sai. Nhưng đặt vấn đề như thế, con sợ bố phải ngồi nghe con nói đến sáng đấy ạ... Nếu bố muốn nghe con nói cho có ngọn có ngành...

- Đến bao giờ cũng được!

- Vâng ạ. Về quan hệ giữa các quốc gia với nhau, con xin bắt đầu từ cái triết lý nếu mình cứ nhắm nhắm coi ai là kẻ thù thì sớm muộn sẽ biến người đó thành kẻ thù...

Giữa đêm, ngoài trời tối đen. Gió mùa Đông Bắc đột nhiên ào ào đổ về, cây cối lay chuyển ào ào. Một vài cánh cửa nào đó cài chưa kỹ va đi đập lại rình rình... Nhưng cả hai bố con ông Nghĩa mãi mê câu chuyện của mình, không hay biết gì về không gian rung động âm âm bên ngoài... Bà Nguyệt lật chạy đến, mang cho hai bố con ông Nghĩa phích nước sôi mới và đĩa hoa quả...

Mùa hè năm nay đến vùng San Francisco sớm hơn mọi năm. Mới cuối tháng ba cây cối xanh um, thời tiết ấm nóng hẳn lên. Nhờ thời tiết này, thành phố Bakerfield bớt đi cái lạnh từ lục địa toả ra, không khí trở nên khô mát một cách dễ chịu. Đây là thời tiết Thảo thích nhất trong năm. Từ ngày nối rộng van tim bằng một ống nong (prothesis), sức khoẻ Thảo ngày một phục hồi, sóng gió trong cuộc sống gia đình Thảo cũng lắng dần. Về nhiều mặt, có lẽ Thảo lạc quan hơn Lễ. Từ khi gia đình Thảo - Lễ theo ông bà Học lần đầu tiên về thăm đất nước, cả hai bắt đầu tìm thấy niềm vui mới trong cuộc sống, nổi cô quạnh bớt dần....

Vợ chồng Thảo - Lễ đang tính đến việc thực hiện chuyến về thăm lần thứ hai.

- Tại sức khoẻ của em ngày một khá lên, hay tại chúng mình bận bịu nhiều việc... Thoắt một cái về nước đã hơn ba năm rồi đấy. Thế mà chúng mình hứa với anh chị Chính và anh chị Nghĩa là sẽ sớm về thăm trở lại. - Lễ nói với vợ.

- Cảm ơn Trời Phật, ngày tháng bây giờ em không thấy lê thê như trước. Chỉ riêng điều này đã làm cho em thấy cuộc sống ngày càng đáng sống hơn. Có lẽ sự giải toả về tinh thần cũng làm cho sức khoẻ của em ngày một khá hơn.

- Phải nói là từ vài năm nay chúng mình mới có một cuộc sống tạm gọi được là sống. Nghĩ lại, anh chỉ thấy Sài Gòn hồi ấy là địa ngục. Những năm tháng ấy sống nhưng hầu như không thấy mặt trời, quanh năm ngày tháng cảm mặt xuống đất để chạy chọt, hết lo việc này lại lo đối phó với chuyện khác, cho đến những ngày bị tạm giam, đến cái tát hộc máu mồm máu mũi trên đường Phạm Đăng Hưng của bọn tàn quân An Lộc, rồi vào trại cải tạo...

- Chỉ tiếc là đến lúc sống yên bề lạng thì chúng ta lại thiếu Huệ... Con ra đi ngót ngét hai mươi năm rồi còn gì nữa anh!

- Chuyến về nước vừa rồi, lúc bay vào bầu trời Thái Bình Dương em khóc nức nở, làm anh lo quá. Nghĩ lại đến bây giờ vẫn buồn...

- Vâng... Lúc ấy em cứ như là đang nhìn thấy Huệ giẫy giụa, chói với vẫy gọi... Cũng may hôm đó những người ngồi chung quanh tỏ ra thông cảm...

- Không biết là chúng mình giữ được ý chí muốn sống này bao nhiêu lâu nữa?- Lễ bâng quơ.

- Chú Thành cũng vĩnh biệt chúng ta mấy năm rồi...

- Chúng ta bây giờ chỉ còn mỗi chỗ dựa tinh thần là Tín.

- Vâng, chỉ còn một cách là nhìn vào một điều gì đó tốt lành phía trước anh ạ. Em bắt đầu cảm thấy vui vui là vẫn còn giúp được người này người khác trong công việc của mình...

- Đúng là nhiều bà con người Việt ở đây trông cậy vào văn phòng luật của em. Chịu khó thuê anh làm planton cho anh bớt khổ sở với tâm trạng chán đời nhé?

- Planton cỡ xịn, có phải không? - Thảo cười.

- Có lẽ em nói đúng, khi nào cảm thấy được mình còn có ích cho người này người khác thì tâm trạng anh bớt khổ.

Nghĩ thế, nhưng nhiều lúc vợ chồng Thảo Lễ cảm thấy hình như không sao át được tâm trạng hiu quạnh, họ vẫn nghĩ nhiều đến cái chết thảm thương của Huệ. Sự hiu quạnh ấy đột nhiên tăng lên do cái chết đột ngột của ông Thành. Sang Mỹ sống với gia đình Thảo Lễ được gần sáu năm, ông Thành đột nhiên bị phát hiện là mắc bệnh ung thư máu ở giai đoạn ác tính, nằm viện mất gần một năm thì ông qua đời. Sống tâm niệm niệm với ước nguyện giữ gìn đức độ của người tín sùng đạo Phật, ông Thành những mong ở hiền gặp lành. Trớ trêu thay đức tin này không thể giúp ông Thành tránh khỏi bệnh tật hiểm nghèo. Sóng lương tâm trong sáng của ông đã mang lại cho ông nghị lực phi thường, có lẽ vì thế ông chịu đựng được một cách điềm tĩnh những ngày tháng bị bệnh tật hành hạ vô cùng đau đớn.

Sau cái chết của ông Thành, vợ chồng Thảo Lễ lại phải một phen tự gồng mình lên trong tinh thần để xua đi cái nỗi ám ảnh của cuộc sống tàn lụi. Lễ thú nhận với vợ:

- Tâm lý bi quan vắt kiệt mọi ý chí muốn sống của anh mất rồi, Thảo ạ. Nhiều lúc anh không thể chịu đựng nổi câu hỏi: Mình còn tiếp tục sống để làm gì? Chỉ để tồn tại một cách không thiết sống như thế này hay sao?

- Anh giúp em được rất nhiều việc.

- Đừng trách anh. Có lẽ anh luẩn quẩn đến mức bệnh hoạn rồi.

- Không được nghĩ thế anh Lễ! – Thảo gần như sắp khóc.

- Lâu lâu trong con người anh lại dấy lên thứ sóng gió ghê sợ: Chết thì không dám chết, nhưng sống lại không thiết sống... Nhiều khi rất vô cớ.

- Em hiểu. Quá khứ vẫn hành hạ anh.

- Đúng là quá khứ đáng nguyên rủa. Có lúc giữa ban ngày mà anh vẫn ngủ mơ mình bị quân cảnh tổng giam trở lại, nằm chờ chết đưa ra toà án quân sự. Có lúc rõ ràng thằng Túc cụt cầm tiểu liên chĩa thẳng vào anh mà bắn! Có lúc anh lại thấy mình chuẩn bị các thứ đi thăm Huệ...

- Anh Lễ! – Thảo nắm lấy tay chồng, giục giục, vì cảm thấy giọng nói của chồng có vẻ gì khang khác. Lúc còn sống, ông Thành đã có lần nhắc nhở Thảo là không được để cho Lễ rơi vào tâm trạng trầm uất.

- Em phải cố giữ sức khoẻ để canh chừng cho anh... – Lễ vẫn tỉnh táo.

- Thôi, chúng mình nói chuyện khác đi.

- Ừ, nói chuyện khác. Em phải làm mọi việc để chuẩn bị lên chức bà nội.

- Như thế là con đã hé ra điều gì với anh rồi phải không?

- Đâu có. Con không nói gì với anh cả. Nhưng anh cố bầu víu vào tương lai.

- Anh chỉ làm cho em sốt ruột thêm. Em cứ tiếc mãi kỳ về nước vừa rồi không rủ được cô con gái út của anh Loan đi cùng.

- Đúng là nhà ta và nhà anh Loan thông gia được với nhau thì còn gì bằng. Dù sao cũng dòng dõi họ Tôn Thất...

- Cô này xinh đẹp nhất nhà, rất nết na anh ạ. Em mấy lần định tạo cơ hội cho Tín gặp riêng mà chưa thành.

- Chuyện của Tín chúng mình không can thiệp quá sâu được.

- Em biết chứ.

- Chúng ta cần sức khỏe làm việc tiếp sáu bảy năm nữa để trả xong tiền mua nhà! Có nên đề ra mục tiêu này không em? Lúc nào anh cũng phải cố tìm ra trong đầu một điều gì đó đẩy anh lên phía trước...

- Em nghĩ có thể được. Nếu chú Thành còn sống, chắc chú sẽ vui lắm. Ít nhất là chú được nhìn những người bệnh đã được chú cứu sống, trong đó có em...

Vợ chồng Lễ rất mong Tín sớm lập gia đình, dù sao Tín đã ra trường hơn 10 năm nay rồi. Nhưng chuyện trò với con lần nào Lễ và Thảo cũng chỉ thấy toàn những chuyện công việc, chuyện kinh tế, chuyện trong nước ta, chuyện nước Mỹ, chuyện thế giới...

Tốt nghiệp được 6 năm, Tín hoàn tất cả 3 cấp CFA và làm xong Ph. D với đề tài “Đặc thù những biến động ngoại biên trong khủng hoảng chu kỳ và khủng hoảng đột biến”. Như thế là Tín đã thực hiện được đúng thời khoá biểu mình đề ra, một sự nỗ lực vượt bậc. Ngay lập tức Tín nhận được khoảng gần một tá các thư mời Tín đến làm việc của các cơ quan và tập đoàn tài chính khác nhau, có nhiều thư nêu rõ cả chức vụ công việc sẽ giao, tiền lương và các chế độ thưởng, các ưu đãi cho vay tín dụng để mua nhà, để lập gia đình, một số ưu đãi khác nữa... Tín thừa nhận lời khuyên của ông Học vô cùng giá trị: Rõ ràng một tiến sĩ có chứng chỉ CFA cấp 3 hoàn toàn khác với một anh tiến sĩ trơn!

Cục dự trữ Liên bang (FED) muốn dành cho Tín một ghế trong nhóm nghiên cứu chính sách. RAND Corporation muốn mời Tín về làm công tác giảng dạy trong Học viện Tài chính của họ. Havard cũng muốn bổ sung Tín thêm vào lực lượng cán bộ giảng dạy khoa kinh tế...

- Tự nhốt mình trong thư viện hoặc bán cháo phở., cả hai thứ nghề này con đều không thích ba má ạ. Con muốn biết thế giới, trước khi con ngồi chết dí một chỗ.

- Ba má tôn trọng sự lựa chọn của con.

- Anh Tân và con có cách nghĩ rất giống nhau về điểm này, ba má ạ.

- Con cũng sẽ đem về giới thiệu với ba má một cô dâu Thụy Điển như Tân chứ? – Thảo thăm dò con.

- Ý muốn của má sẽ là mệnh lệnh đối với con!

- Chết, chết, má xin lỗi, má trêu con thôi. – Thảo cuống lên.

Tín cười ngất.

- Con biết ngay là má thua con mà! Nhưng cô dâu Thụy Điển của anh Tân được đấy chứ hả má.

- Thảo ngồi yên.

- Có thể cuối năm nay anh Tân lại đến Harvard mấy tuần ba má ạ. Chúng con sẽ gặp nhau. Rồi con sẽ đưa gia đình anh Tân thăm ông bà Học, thăm ba má như lần trước. Lisa bây giờ chắc lớn lắm rồi.

- Nếu Lisa giữ được màu tóc vàng của mẹ thì đẹp lắm đấy. Con bé rất đáng yêu. – Thảo nhận xét.

- Thế là mẹ không phản đối đấy nhé!

Thảo ngơ ngác trong tiếng cười của con trai mình.

Tín tiếp tục làm việc ở tập đoàn Goldman Sack. Vì dù sao đây cũng là nơi tạo mọi điều kiện thuận lợi cho Tín trong suốt thời gian làm CFA các bậc và làm Ph. D. Hơn nữa công việc được giao cho phép Tín đi khắp mọi nơi Goldman Sack có đối tác làm ăn trên thế giới. Tín nói với mẹ ước ao sẽ tìm cách đi khắp thế giới như ông Học. Lúc có dịp, Tín giúp mẹ được rất nhiều việc về chuyên môn tài chính, nhờ vậy công ty tư vấn về dịch vụ luật của Thảo ngày càng đông khách. Mỗi lần về thăm mẹ, Tín lại mang về cho mẹ những kinh nghiệm mới nhất. Lúc đầu mới mở văn phòng luật, hầu như Thảo làm lấy mọi việc, Lễ phụ trợ các việc lặt vặt. Bây giờ văn phòng luật sư của Thảo thuê được trụ sở mới khá đẹp, phải thuê thêm hai thư ký làm thường xuyên, ngoài ra phải thuê một luật sư Mỹ phụ thêm, làm việc 4 tiếng mỗi tuần. Công việc chính là tư vấn về thuế cho nhiều người Việt làm ăn sinh sống ở vùng San Francisco. Luật về tài chính và thuế của Mỹ vốn rắc rối, riêng bang California còn rắc rối hơn vì còn phải chịu thêm một số quy định riêng của bang. Văn phòng của Thảo ngày càng có uy tín. Ngay Sở Tài chính của San Francisco cũng khuyên các hãng và các cá nhân người Việt nên tận dụng dịch vụ tư vấn của văn phòng luật sư Thảo để tránh những rắc rối không cần thiết và tiết kiệm được nhiều tiền trong khi trang trải các loại thuế. Lời khuyên này dựa vào thực tế là cộng đồng người Việt mới nhập cư vẫn còn nhiều vướng mắc về ngôn ngữ và luật pháp, về nhiều tập quán văn hoá khác liên quan đến nhiều vấn đề tài chính và thuế ở nước Mỹ. Văn phòng luật sư của Thảo dần dần xác lập được sự tín nhiệm lớn trong cộng đồng người Việt ở California và đồng thời cũng là một đối tác quan trọng của các nhà chức trách địa phương. Thực tế này khiến cho gia đình Thảo có một vị thế khá đặc biệt trong cộng đồng người Việt ở đây. Những phiền toái và một số hành vi quấy phá của một vài nhóm người Việt, trong đó có nhóm Túc cụt, xảy ra trong mấy năm đầu tiên ở đây đối với gia đình Thảo cũng nhạt dần và gần đây hình như mất hẳn. Có thể bây giờ ai cũng phải lo làm ăn sinh sống, cũng có thể bây giờ gió đã đổi chiều, nhất là từ khi quá trình bình thường hoá quan hệ Việt – Mỹ ngày càng tiến triển.

Thảo đã dự tính trong vòng sáu bảy năm tới sẽ chuyển dần văn phòng luật của mình cho một luật sư trẻ, làm việc thêm ba bốn năm nữa rồi nghỉ hưu là vừa. Thảo nhắm vào người con trai vừa mới tốt nghiệp đại học luật của Năm Thịnh. Ý nghĩ này bắt nguồn từ khi Thảo tiếp xúc với đám con cháu má Sáu Nhon trong chuyến gia đình Thảo cùng với ông bà Học về nước cách đây mấy năm...

Riêng ở Los Angeles từ mấy năm nay hình thành một tập hợp số người Việt chống lại đất nước. Trước hết đây là những người làm báo tiếng Việt, một số văn nghệ sĩ người Việt sống ở

hải ngoại, một vài người làm nghề tự do khác. Trừ vài người đứng đầu, phần đông họ là những nhân vật bình thường cả về học vấn cũng như nghề nghiệp. Lạ thay, nhiều trí thức lớn lại đứng ngoài cuộc...

Những người tập hợp nhau lại này có trong tay công cụ báo chí khá lợi hại. Từng lúc họ có thể huy động được một số lượng đáng kể người Việt làm việc này việc khác, nhất là vào các dịp bầu cử thường kỳ hay là bầu cử giữa nhiệm kỳ của Quốc hội Mỹ. Nhiều năm qua con đường buôn bán chính trị này đối với họ tỏ ra rất hiệu quả... Họ đã làm vài cuộc thử sức để xem có thể với xa đến đâu.

Lần thứ nhất, đó là vào dịp Mỹ tuyên bố bỏ cấm vận với Việt Nam, bưu điện của bang công bố quan hệ hợp tác chính thức với bưu điện Việt Nam. Nhân dịp này bưu điện Los Angeles phát hành quyển danh bạ điện thoại mới, trong đó có mục giới thiệu Tổng cục Bưu điện Việt Nam và in quốc kỳ Cộng Hoà Xã hội Chủ Nghĩa Việt Nam. Chờ chờ ngày bầu cử ở Bang đến gần, nhóm chống đối này đột nhiên huy động người Việt đi biểu tình phản đối quyển danh bạ điện thoại này với lý do: có quốc kỳ của Việt Cộng. Đoàn biểu tình tuyên bố sẽ huy động người Việt bỏ phiếu cho Đảng nào chấp thuận yêu sách của họ! Ngay lập tức cơ quan bưu điện Los Angeles phải thu hồi và huỷ quyển danh bạ điện thoại nói trên, phát hành quyển mới không in quốc kỳ Việt Nam. Các nhà chức trách ở đây muốn tránh những rắc rối có thể xảy ra trong cuộc bầu cử đang tới gần.

Lần thứ hai, chuyện xảy ra tại một nơi gần đại lộ Bolsa ở quận Cam, ngay trong khu vực "Little Saigon". Tại đây có một cửa hàng văn hoá phẩm của một người Việt, trong đó bán nhiều băng và đĩa ghi hình các tác phẩm âm nhạc nổi tiếng của Việt Nam nhập từ trong nước. Sở dĩ cửa hàng này gây xôn xao là vì bên ngoài cửa hàng thì treo quốc kỳ Việt Nam, bên trong cửa hàng có bàn thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh. Hội người Việt này quyết định huy động Việt kiều đi biểu tình dẹp bằng được tiệm hàng này. Nhưng tiệm hàng này hoàn toàn hợp pháp theo các tiêu chuẩn của luật pháp Mỹ, đoàn biểu tình chỉ làm tắc nghẽn đường phố nhưng không tạo ra được lý do pháp lý nào cho việc dẹp tiệm. Cuối cùng, không biết bằng cách nào, hội người Việt này phát hiện ra một số vụ lậu thuế đồ điện tử nghe nhìn của tiệm hàng ngày, họ không tìm thấy hàng văn hoá phẩm lậu thuế nhập từ Việt Nam. Thế là cuộc biểu tình mang thêm nội dung chống lậu thuế và ép được cơ quan chức trách địa phương đóng cửa tiệm hàng này – với lý do chủ tiệm vi phạm luật thuế! Nhưng báo chí của hội này thì nói rằng biểu tình giành thắng lợi lớn chống lại quốc kỳ Việt Nam xuất hiện tại quận Cam... Về sau, ngay trong quận Cam lại có tin đồn rằng toàn bộ vụ việc này được bố trí thế nào đấy để phá chủ tiệm và để ngăn cản những ai có thiện ý hướng về quê hương trong tình hình mới – nói chung là chỉ để bôi nhọ đất nước... Chẳng có cách gì xác minh thực hư ra sao.

Lần thứ ba, khi biết thời điểm bình thường hoá quan hệ Việt Mỹ đang đến gần, hội người Việt này ráo riết vận động phong trào tố cáo Việt Nam vi phạm dân chủ và nhân quyền. Người thì nói sáng kiến này chính là do cánh hữu trong giới cầm quyền Mỹ giật dây cho họ làm, để cản trở các bước đi ngoại giao của tổng thống Clinton trong quan hệ Việt - Mỹ. Những người cầm đầu của hội thì lại nói rằng sáng kiến của họ được nhiều thế lực quan trọng trong giới cầm quyền Mỹ ủng hộ... Song dù sự thật là thế nào, hệ quả cuối cùng là ông Clinton gặp thêm nhiều khó khăn, lộ trình bình thường hoá quan hệ Việt - Mỹ kéo dài... Đọc báo chí trong nước gửi ra Lễ thấy các khó khăn từ phía Việt Nam cũng không ít...

Rõ ràng có một sự chuyển hướng mới, một sự tập hợp lực lượng mới trong cộng đồng những người Việt chống lại đất nước, dưới những hình thức hoạt động mới, khai thác mọi khó khăn của đất nước, bất kỳ từ hướng nào... Ông Học cũng nhận xét như Lễ và tán thành suy nghĩ của Lễ. Hai chú cháu đồng tình dứt khoát với nhau một điều: Không dính dáng đến các nhóm đầu cơ chính trị chống lại đất nước.

Cánh Tôn Thất Loan và cánh Năm Thịnh cũng cùng chung một ý nghĩ với cánh ông bà Học. Họ hiểu được những gì đang xảy ra và giữ được thái độ đúng mực. Cho đến nay những người suy nghĩ như thế trong cộng đồng người Việt đông lên nhiều, nhưng vẫn là thiểu số, chưa hình thành một xu thế mạnh mẽ... Họ hầu như không có hoặc rất ít liên hệ với các cơ quan đại diện của nước ta ở Mỹ, ngoại trừ một số việc tối thiểu cần thiết – ví dụ như xin visa về thăm nước...

Ngày ông bà Học cũng chưa một lần đến cơ quan Tổng lãnh sự hoặc Đại sứ quán, mặc dù ông rất tích cực tham gia nhóm ngôn ngữ Việt – Hán Nôm. Hai lần xin visa về nước ông bà đều giao cho Hoài và những người giúp việc đứng ra lo. Chính ông Học cũng tự thấy lạ là tại sao mình còn giữ một khoảng cách như vậy. Đã hai lần về nước mà chưa một lần đến thăm sứ quán! Hay là mình chịu ảnh hưởng của dư luận người Việt ở đây? - Ông Học tự hỏi.

... Có lẽ tại vì mình còn mặc cảm? Thế nhưng tại sao chưa bao giờ thấy một ai trong các cơ quan đại diện của nước ta tại Mỹ liên hệ hay tìm hiểu công việc của nhóm ngôn ngữ Việt – Hán Nôm này nhỉ? Họ không quan tâm, hay họ quá bận?!

Thường thường hàng năm, vào dịp giữa Nô-en và Tết Dương lịch, cánh ông bà Học, cánh Tôn Thất Loan và cánh năm Thịnh lại tụ tập với nhau một lần, kết hợp đi nghỉ đông chung với nhau. Thói quen này có lý do đơn giản là họ muốn dành trọn vẹn Tết Nguyên đán cho gia đình.

Một lần, Tôn Thất Loan hỏi ông Học:

- Bác Học ạ, có lúc tôi tự hỏi sợi dây thực sự còn ràng buộc mình với đất nước là gì. Tôi không rõ là gì bác ạ.

- Thế mà ông lại hỏi tôi? Tôi sang Mỹ trước ông nhiều năm cơ mà!

- Quả là thế bác ạ. Quan hệ máu mủ ruột thịt còn lại ở quê nhà ư? Phần nào thôi, vì ngay khi tôi còn sống ở trong nước quan hệ họ mạc đã xa xôi rồi. Có lẽ vì mồ mả cha mẹ và ông bà tôi còn nằm lại tại đó. Hay là vì trong người mình vẫn còn cái máu của người Việt?

- Còn tự hỏi mình được như thế là quý lắm, anh Loan ạ!

- Ước gì con chúng ta cũng biết đặt ra cho mình những câu hỏi như vậy.

- Chú sợ nguy cơ mất gốc, có phải không ạ? – Lễ hỏi.

- Mất gốc làm sao được, anh Lễ. – Năm Thịnh xen vào. Riêng đối với bọn tôi, bây giờ mấy anh em tôi chỉ cảm thấy mình là những đứa con đi làm ăn nơi phương xa. Cái cảm nghĩ bỏ nước hay mất nước như hồi mới chạy sang đây vẫn còn, nhưng nhạt dần rồi. Năm nào tôi cũng có việc về nước, vì nhớ má tôi và họ hàng ruột thịt, vì công việc làm ăn đòi hỏi phải như vậy. Siêu thị của tôi có hẳn một tầng bán các sản phẩm cao cấp của nước ta, từ đồ gỗ Đồng Kỵ, đến hàng men sứ Quảng Ninh, gốm sứ nghệ thuật Bát Tràng, nước mắm Phú Quốc... Tôi chỉ lo đến lượt các con mình các mối liên hệ sẽ không giữ được bền chặt như bây giờ...

- Có lẽ tâm trạng mỗi người mỗi cảnh. Tôi mà được bận rộn như anh Năm Thịnh thì chắc tôi sẽ hạnh phúc lắm. – Chuyện đang vui mà giọng Lễ vẫn phảng phất ưu tư.

- Lễ ạ, về già chú mới lại càng thấy cái triết lý sâu xa của tổ tiên mình: Lá rụng về cội. Nếu chú tự hỏi mình những câu hỏi như của ông Loan, chú sẽ trả lời: Cội nguồn đất nước đối với chú bây giờ là tất cả. Cách đây mười lăm năm, hai mươi năm, chắc hẳn chú không hỏi mình như thế và chắc hẳn cũng không có câu trả lời như thế.

- Thừa chú, tuổi tác và cuộc biến dâu của đất nước đã thay đổi con người chú, có phải như thế không ạ?

- Phải. Về phương diện nào đó có thể nói như vậy. Đến lúc gần đất xa trời chú mới bắt đầu ý niệm được về thân phận mình, cũng có nghĩa là về đất nước mình! - Ông Học trầm ngâm rồi tiếp - Nói riêng về số phận một con người, về nhiều mặt có thể ví von chú là một người sống sót sau nạn đại hồng thủy của đất nước. Những gì đã xảy ra trên đất nước ta trong mấy cuộc chiến tranh vừa qua còn ác liệt hơn bất kể trận đại hồng thủy nào mà con người biết đến...

- Vâng. Nhìn lại mới càng thấy khủng khiếp, chú ạ. - Lễ xen vào.

- Nhưng có cái lạ là chú không có cảm giác là người được may mắn sống sót. Có một lẽ gì đó khiến chú hiểu, chú nghĩ là mình đang sống tiếp để thấm được, để hiểu được nạn đại hồng thủy đã cướp đi của đất nước ta những gì! Thế có lạ không hả cháu? Có lẽ vì thế chú khát khao mong đất nước mình hoà bình, thịnh vượng. Chú cũng đã trao đổi hết nhẽ với Nghĩa về nỗi khát khao này.

- Bác Học ạ, bác đã nói vậy, tôi xin thưa như vậy. Cho đến tận bây giờ, chỉ cần nghĩ đến hai tiếng cộng sản là tôi đủ thấy người mình ớn lạnh. Tuy vậy, đi theo bác về thăm quê hương kỳ

vừa, tôi thấy đất nước bây giờ có nhiều điều làm cho tôi khắp khởi vui mừng, dù rằng tôi thấy vẫn còn nhiều điều tôi không thể chấp nhận được. Có lẽ cũng giống như Lễ, chúng tôi là loại người không còn khả năng thay đổi mình nữa rồi bác ạ! - Loan nói, giọng buồn buồn.

- Mặc cảm vẫn đeo bám anh? - Ông Học hỏi.

- Dạ..., cũng không hẳn thế. Đôi lúc chúng tôi vẫn mặc cảm thật, tự coi mình là những vật thể lạ sống trong lòng đất nước. Nhưng có điều chính tôi cũng thấy rất lạ là mỗi khi ngồi nói chuyện với ông Nghĩa, ông Lê Hải, ông Chính thì sự mặc cảm ấy biến mất.

- Ông Loan ạ, về mặt chống Cộng hay ghét Cộng, chưa hẳn Phạm Trung Học này đã thua kém ông đâu. Chỉ có điều là từ khi tôi hiểu được những tổn thất của đất nước mình, hiểu được nỗi thống khổ của dân tộc mình, hình như tôi vượt qua được chính mình. Tất cả bắt đầu từ khi tôi cảm nhận được chính gia đình tôi mất mát nhiều quá trên cả hai phía...

Mọi người hiểu tâm trạng ông Học lúc này. Lễ quay sang Tôn Thất Loan, cố xoay câu chuyện đi hướng khác:

- Còn khi nói chuyện với ông Võ Sang, anh thấy thế nào?

- Tôi không biết là mình bây giờ cảm nhận khác trước, hay là Võ Sang đã thay đổi. Điều chắc chắn là ông ta bây giờ cởi mở hơn xưa nhiều. Song vẫn không thể nào so sánh được với ông Nghĩa, ông Lê Hải, ông Chính - đấy là những người tôi thực sự có hứng thú đối thoại với họ, với tất cả suy nghĩ của mình... Nhất là những ông này hiểu biết rộng và không bao giờ áp đặt một điều gì, lúc nào cũng sẵn sàng trao đổi ý kiến đến kỳ cùng.

- Còn người đối thoại và còn đối thoại được với nhau như thế là tốt rồi. Toàn là những ông cộng sản chính hiệu đấy anh Loan ạ. - Năm Thịnh bình vào - Đấy là những người thân thiết nhất trong gia đình tôi, nói cho đúng hơn là chỗ dựa tinh thần của gia đình tôi. Các cháu con anh Hai tôi coi những ông này là thần tượng của mình. Bây giờ được bọn trẻ chấp nhận không phải là dễ đâu hai anh ạ. Điều tôi băn khoăn là thời gian gần đây chuyện tham nhũng, tiêu cực có vẻ ngày càng nhức nhối hơn.

- Anh Năm nhận xét như thế là khá nhạy bén đấy. - Ông Học đồng tình với Năm Thịnh. - Một số điều lo lắng tôi nói với Nghĩa trước đây, hình như đang trở thành mối lo thật sự. Không thể nào có một xã hội thuần khiết hay một sự phát triển êm đẹp như đi trên con đường lát toàn bằng vàng đâu. Tôi đã nói với Nghĩa như vậy mấy lần rồi. Miễn sao đừng để những yếu kém, những vấp vấp khó tránh khỏi này lấn át cái tốt và trở thành một xu thế phát triển

- Thừa chú điều cháu lo nhất là mấy công ty đang làm ăn với cháu gần đây bị đánh lên đánh xuống, cháu chưa rõ thực hư thế nào. - Năm Thịnh trình bày. - Họ sai lầm đến đâu, hay là các sai lầm của họ bị hình sự hoá đến đâu, hay đó là chủ trương không để cho kinh tế tư nhân đi quá cái ngưỡng hiện nay. Đây thực sự là điều cháu không rõ, đoán già đoán non cho sắp tới lại càng khó chú à!

- Gần đây báo chí nói nhiều đến các vụ án Tamexco, Minh Phụng, ngân hàng Việt Hoa... Các công ty làm ăn với anh Năm có dính dáng đến những vụ án này không? - Ông Học hỏi Năm Thịnh.

- Dạ thưa, đó chính là điều không ai giải thích được rạch ròi. Các vụ án này là có thực, xử các vụ án là có thực. Thậm chí có quá nhiều quan chức cao cấp dính líu vào, nên tính chất các vụ án này rất nghiêm trọng. Dư luận cho rằng vẫn có quan chức cao cấp lọt lưới pháp luật, nhiều tài sản của những bị cáo trọng tội bị thất thoát trong quá trình thành án. Cháu thấy dư luận trong nước rất trông cậy vào sự nghiêm minh của pháp luật, ủng hộ pháp luật. Nhưng nếu nhân danh chống tham nhũng và tiêu cực rồi hình sự hóa mọi hành vi kinh tế phạm luật để hạn chế kinh tế tư nhân thì lại là câu chuyện khác. Hơn nữa nhìn chung, trừ trường hợp thật đặc biệt, hình sự hóa tội phạm kinh tế là chuyện cần thận trọng...

- Có thể xem đấy là biến tướng của cải tạo tư sản lần thứ ba được không, anh Năm? - Tôn Thất Loan nghi ngờ.

- Tôi chịu, không đoán mò được. Vì trong nước công khai minh bạch chưa đủ cỡ, nên còn nhiều điều khó đoán lắm, tính toán làm ăn lâu dài càng khó - NĂM Thịnh quay sang ông Học -

Chú à, cháu ngờ rằng đây là một trong những nguyên nhân làm cho đầu cơ vào bất động sản ở nước ta tăng lên một cách quá đáng so với sức chịu đựng của nền kinh tế. Lác đác cháu thấy trong nước có một vài kiến nghị đòi thận trọng và hạn chế hiện tượng hình sự hoá những hành vi kinh tế phạm luật. Điều này chứng tỏ nỗi lo của cháu là có lý...

- Còn nhiều trầy trật đau đớn lắm, Năm Thịnh ạ. Còn phải trả giá nhiều đấy, đất nước nào cũng thế thôi, dân tộc nào cũng thế thôi. Tôi chỉ mong những bài học ở nhiều nước châu Phi, ở Nga trong suốt thập kỷ 1990, ở các nước Đông Nam Á và Hàn Quốc trong cuộc khủng hoảng tài chính năm 1997 vừa qua.., sẽ được nước ta tôn trọng. Đây là cái lợi của anh đi sau...

- Đầu năm nay cháu có việc qua Bangkok. Giá đồng Bath Thái Lan bây giờ chỉ còn một nửa so với mấy năm gần đây. Nhiều doanh nghiệp trắng tay trong một đêm. Có mấy chủ doanh nghiệp tự tử. Các ngành kinh tế cứ dạt dây nhau sụp đổ như các lá bài domino. Thật không thể tưởng tượng nổi, chú à. Nhưng bây giờ họ khá hơn nhiều rồi. - Năm Thịnh thuật lại.

- Bác Học ạ, một số người lãnh đạo ở châu Á buộc tội George Soros là thủ phạm cuộc khủng hoảng này, có đúng thế không bác? - Tôn Thất Loan hỏi.

- Tôi xin lỗi, tiếng Việt xưa có câu rất tục nhưng diễn đạt rất đúng cách buộc tội kiểu như vậy: Tim la đổ vấy cho trâu! Câu này tục lắm, nhưng lột hết được sự việc. Tôi học được câu này từ bọn lính khổ đở thời Pháp thuộc trong những ngày tôi phải đi kéo xe bò kiếm sống lúc thất cơ lỡ vận...

Mọi con mắt đổ dồn về ông Học.

- Đã có lúc bác phải đi kéo xe bò sao? - Năm Thịnh trợn trợn mắt.

- Sao bác lại ví von như vậy? - Tôn Thất Loan ngạc nhiên.

- Theo tôi George Soros chỉ có một tội duy nhất là người châm ngòi lửa vào cái thùng đã chứa đầy thuốc súng. Tội của ông ta chỉ có thế thôi! - Ông Học chậm rãi. - Ông Soros này không châm thì có ông Soros khác châm, vì chẳng có một nhà tài phiệt nào chịu khoanh tay ngồi nhìn cổ phiếu và vốn của mình có nguy cơ mất giá đồng thời có cơ hội vồ được món lớn. George Soros thính mũi hơn người ở chỗ đã ngửi thấy mùi bão trước khi cơn bão xảy ra. Quả nhiên khi đồng tiền của ông ta mới thoát chạy khỏi Malaysia thì cơn bão đã đổ bộ ngay tức khắc lên toàn khu vực Đông Á và Đông Nam Á.

- Thời đại kinh tế tri thức mà con người vẫn bất lực trước những hiện tượng như vậy sao chú? - Lễ hỏi.

- Đúng hơn nó là một sản phẩm của kinh tế tri thức, chú nghĩ như vậy Lễ ạ. Kinh tế tri thức trong trường hợp này chứng tỏ nó thông minh và xảo quyệt hơn so với những hiểu biết con người thu lượm được trong kinh tế tri thức. Về mặt tiền tệ thì càng như thế. Ví sự tai quái của tiền tệ với Mephistopheles như Tín đã phân tích thật là một ý tưởng tuyệt diệu đấy.

- Nhưng Tín chưa bao giờ là Soros chú ạ!

- Nhưng rõ ràng Tín hiểu được vấn đề! Sự thật vĩnh hằng là cuộc sống luôn luôn thông minh hơn con người.

- Trời ơi, nên gọi bác là kẻ thực dụng hay là một triết gia đây, bác Học?

- Ông Loan tặng tôi biệt danh gì cũng được. Tôi nói cho có đầu có đuôi như thế này: Thật ra trước khủng hoảng mấy năm đã có những lời cảnh báo khá gay gắt về những yếu kém của ngành tài chính - ngân hàng trong những nước này. Tôi là người trong nghề, tôi biết rất rõ. Rồi đến những lời cảnh báo về sự lũng đoạn do câu kết giữa các giới quyền lực chính trị và các chủ tập đoàn, nạn đầu cơ bất động sản và nạn đầu cơ tiền tệ, nhưng tất cả đều bị giới cầm quyền ở những nước này bỏ ngoài tai hoặc có lợi ích trong việc bỏ ngoài tai. Tất cả đã tạo ra các nền kinh tế bong bóng. Điều không ai biết trước được chỉ là khi nào các bong bóng ấy nổ tung và nổ như thế nào mà thôi. Các nước Đông Nam Á này cuối cùng đã rơi vào tình trạng tích tụ phát triển mấy thập kỷ để đổ vỡ tan hoang trong một trận bão! Kinh tế nước ta đứng ngoài tâm bão, thế mà cũng lao đao vì nó. Theo tôi, nước ta cố học lấy những bài học ấy, có lẽ đây là cách tốt nhất để tiết kiệm mồ hôi, nước mắt và có lẽ cả máu nữa trong quá trình phát triển. Làm được như vậy, đất nước ta sẽ sớm tìm được đường ra, và các nhóm người Việt đầu cơ chính trị ở đây

cũng sẽ khó có đường kiếm chác chính trị. - Ông Học giải thích.

- Chú luôn luôn trung thành với cái nhìn của người đi sau, có phải không ạ? Cháu thật không hiểu làm thế nào mà chú rất lạc quan, nhìn ra ánh sáng trong mọi tình huống. - Lễ hỏi chú mình.

- Có lẽ chỉ vì lúc nào chú cũng ham sống một cách tốt bụng. Gần suốt cuộc đời, chú vẫn coi tâm lý đầu hàng là kẻ thù không đội trời chung của mình.

Lấy xong hành lý tại sân bay San Francisco, Tín thuê một xe van rồi tự lái đưa vợ chồng Tân và Lisa đến chỗ bố mẹ mình, từ đó đón bố mẹ đến thẳng khách sạn La Cigale để cùng ăn cơm với ông bà Học và gia đình cô Hoài. Thời giờ quá eo hẹp, nên Tín tổ chức tất cả đi chung một xe để tận dụng hơn 5 tiếng đồng hồ chạy xe trên đường cho bố mẹ mình có dịp nói nhiều chuyện với vợ chồng Tân và cháu Lisa. Lần này Tân đến dự hội thảo tại đại học Maine, trên đường về hẹn gặp Tín ở San Francisco để hôm sau còn đi tiếp London dự hội nghị Toán học châu Âu, do Viện toán Greenwich tổ chức. Tín từ New York bay đi San Francisco để thực hiện cuộc gặp mặt này.

Gia đình lớn của ông bà Học có một buổi tối trọn vẹn tại La Cigale. "Cảm ơn các cháu, các cháu làm cho ông bà trẻ lại mấy tuổi". Bà Học hết ôm Lisa, ôm Linda rồi lại ôm Tân, những giọt nước mắt lăn trên má.

Ông Học, vợ chồng Lễ, vợ chồng Hoài, Tín cứ đứng lặng chia sẻ sự xúc động của bà Học. Khi mọi người ngồi vào bàn, Tân là người nói đầu tiên:

- Cháu rất mừng là ông bà gần như không thay đổi. Lần trước cháu đến thăm ông bà ở Santa Monica Hill cách đây đúng một năm. Lần ấy chỉ thiếu Linda và Lisa.

- Thưa ông bà, chọn khách sạn La Cigale lần này là sáng kiến của anh Tân đấy ạ, vì còn vài ngày nữa là đến ngày giỗ anh Năm - Tín thưa.

- Ông nhớ. Chính tại khách sạn này, cũng ngay tại phòng ăn này, hôm ấy ông là người đầu tiên được báo tin Nam mất - nói đoạn ông Học gọi người bồi bàn rót rượu, bảo anh ta rót thêm một cốc để ở giữa bàn. - ...Tất cả chúng ta nâng cốc, mười sáu năm qua rồi các cháu ạ. Chúng ta hãy uống với Nam ly rượu này!

Mọi người nâng cốc. Ông Học là người đầu tiên chạm vào ly rượu để ở giữa bàn, tất cả đều làm theo, lòng ngùi ngùi thương tiếc.

Ngâm ngùi trong giây lát, ai cũng để cho lòng mình lắng xuống... Bé Lisa tuy chưa hiểu gì lắm, nhưng cũng biết giữ lặng lẽ, vì thường ngày Linda vẫn dạy con trong những lúc như thế này, để giữ lịch sự phải biết làm theo người lớn. Nhìn Lisa, ông Học nói:

- Thế hệ thứ ba của họ Phạm không tồi. Ông rất tự hào. Bây giờ ông nâng cốc chúc mừng các cháu.

Tiếng chạm cốc leng keng...

...Tuy xa nhau nửa vòng trái đất, song mọi người trong gia đình lớn của ông bà Học thường xuyên có tin tức của nhau, nhờ có phương tiện hiện đại, nhưng trước hết là tình máu mủ ruột thịt luôn luôn kết họ lại thành một khối. Chuyện đám cưới Mai, rồi đám cưới Loan, chuyện Yến bây giờ là giám đốc một xí nghiệp liên doanh nổi tiếng trong ngành dược... tất cả bên này đều biết tường tận.

- Linda thấy các con trai họ Phạm rất giỏi. Nhưng cũng phải nói là các con gái, con dâu họ Phạm cũng rất giỏi chứ ạ. Nhất là chị Yến và chị Mai là hai phụ nữ Việt Nam tuyệt vời. Chị Loan thật là một người can đảm - Linda nói bằng tiếng Việt khá thành thạo.

- Linda đang chờ ông bà và các cô chú khen nữa đấy ạ! - Tân liền được ăn mấy cái đám nhẹ vào vai của vợ mình vì câu nói này.

- Không phải. Không phải, Linda không nói thế. Đây là Tân nói ạ! - Linda mặt ửng đỏ - Ý Linda muốn nói Việt Nam có một giá trị tốt đẹp là chăm sóc truyền thống gia đình.

- Linda nhận xét đúng đấy. - Thảo khen.

- Anh đổ Linda tiếng Việt dân dã có câu nói nào chứng tỏ sự quan tâm đến giữ gìn truyền

thống gia đình. – Tân đổ vợ.

- Sao cháu lại đổ Linda khó vậy? – cô Hoài chen vào.

- Anh Tân thường bắt nạt Linda kiểu như vậy. Nhưng nếu Linda đổ lại như thế bằng tiếng Anh hay tiếng Thụy Điển thì anh Tân chết luôn!

Mọi người phục Linda nói được hai từ chết luôn với cái giọng rất Việt. Song Linda vẫn phải tự xưng tên mình trong khi nói chuyện, vì đại từ nhân xưng của tiếng Việt khó quá, Linda học mãi mà vẫn chưa rành.

- ...Thì anh Tân chết luôn! Thím thấy tiếng Việt của cháu giỏi quá. – Thảo ngồi cạnh, cố nhại lại cho đúng cách nói của Linda, rồi ôm lấy vai Linda.

- Thế là em chịu thua rồi, có phải không Linda? – Tân vẫn chưa buông tha vợ mình.

- Một phút! Hãy đợi một phút! – Linda đưa ngón tay chỏ lên miệng ra hiệu cho chồng im lặng, trán nhăn lại. - ...Câu nói ấy là thế này: Lấy vợ kén tông, lấy chồng kén giống!

- Thế thì bây giờ chú có thể nói con dâu họ Phạm ai cũng giỏi! Xin mời cả nhà nâng cốc uống thưởng Linda. – Lễ đứng dậy, trịnh trọng, gương mặt nở một nụ cười rạng rỡ.

Thảo rất vui. Bóng dáng ưu tư trên nét mặt của Lễ bỗng nhiên biến mất.

Câu chuyện chuyển dần sang bàn việc mời ông bà Chính và ông bà Nghĩa sang chơi bên này, để biết đó biết đây, kết hợp đi thăm một số nước châu Âu luôn thể. Bây giờ ông bà Chính và ông bà Nghĩa đều đã nghỉ hưu, xin visa đi thăm Mỹ và mấy nước châu Âu cũng dễ, chắc việc đi thăm không có gì trở ngại. Riêng bà Nguyệt thì chưa muốn đi đâu cả, Mai vừa mới sinh công chúa. Bà ngoại không muốn rời cháu lấy nửa bước. Tân kể lại chuyện Mai đi siêu âm, em bé xấu hổ nên mãi đến lúc cất tiếng khóc chào đời mọi người mới biết là con gái. Cả nhà rất thích thú, ai cũng khen bà Nguyệt có sự nhạy cảm đặc biệt của bà ngoại.

- Chỉ có anh cu Tín nhà ta trước sau vẫn là anh cu Tín thôi! – cô Hoài chọc cháu mình.

- Trời ơi, ông tiến sĩ có hạng của người ta mà em cứ gọi mãi cháu là anh cu! – Nhân, chồng Hoài, bác sĩ nha khoa, vốn rất ít nói, lên tiếng bênh cháu.

- Cháu chỉ lo cô Hoài không đủ tiền mua quà cưới tặng cháu thôi.

- Có thật vậy không con? – Thảo hỏi Tín - Nếu đúng như vậy, má cho cô Hoài vay, bao nhiêu cũng được!

- Thôi được, nếu cháu không thích cái tên anh cu Tín thì cô tặng cháu cái tên anh hùng rơm vậy. – Hoài nói.

- Anh hùng rơm là cái gì ạ? – Linda hỏi Hoài.

- Dịch là gì bây giờ nhỉ? – Hoài suy nghĩ một lúc. – ...Thôi thế này, tạm dịch là straw puppet(*)![(*) Bù nhìn bằng rơm.]

- Chết chết, cô dịch thế thì chết cháu! Anh hùng rơm không phải là straw puppet! – Tín giãy nảy lên.

- Trời ơi, cô Hoài tặng Tín cái tên hay tuyệt! Em rất xứng đáng với cái tên ấy. – Tân để thêm vào.

- Linda đề nghị cả nhà thông cảm với Tín.

- Cháu đề nghị cả nhà thông cảm với Tín điều gì? - ông Học hỏi lại Linda.

- Thưa ông, Tín còn đang ở trong tình trạng: Tìm em như thể tìm chim, chim ăn bể Bắc, anh tìm bể Đông!

Mọi người cười phá lên!

Riêng bà Học lấy khăn tay che miệng, cố ngăn bớt tiếng cười của mình mà không được, mấy giọt nước mắt cứ tự nó trào ra.

- Đúng là cả nhà nên thông cảm với nỗi khổ của straw puppet!.. Ngày xưa ba đi học mới chỉ có truyện Nỗi thống khổ của chàng Werther(**) [(*) Một trong những tác phẩm văn học đầu tay của W.Goethe.] thôi, Tín ạ. Có lẽ ba sẽ cầm bút viết truyện về Nỗi thống khổ của Straw

Puppet Phạm Trung Tín! Việc này ba làm được đấy...

Tất cả mọi người lại cười.

- Lại cả ba cũng về hòa với cô Hoài nữa. Nhưng hôm nay cả nhà sẽ thua con cho mà xem. Giỏi như Linda cũng thua! Cô Hoài cũng thua!

- Tín ơi, nếu con không chứng minh được cả nhà thua, thì cái tên cô Hoài tặng con là hoàn toàn chính xác đấy, má không cho đổi lại đâu Tín ạ. – Thảo không bỏ lỡ dịp này muốn hiểu con mình.

- Thế này thì hết đường chạy rồi Tín ơi. Mi ra toà Thị chính xin đổi tên mới đi là vừa! – Tân chạm cốc chọc em mình.

- Anh Tân đừng lo cho em. – Tín dừng lại, tự tay đi rót rượu cho mọi người thật đầy đặn rồi trở về chỗ ngồi của mình, trịnh trọng - Thưa ông bà, thưa ba má, thưa cô chú, hôm nay con xin long trọng đề nghị cả nhà cho con cưới vợ! Nếu cả nhà cho phép, xin uống với con hết ly rượu này. – Giọng Tín tỉnh bơ, nhưng trang nghiêm, tay nâng ly rượu ra phía trước, chờ đợi...

Tất cả các khuôn mặt ngơ ngác, không biết là Tín nói đùa hay nói thật. Nhưng mọi người đều lục cục xích ghế ra, đứng dậy, tay nâng ly rượu như những người máy, song ai cũng đứng yên như vậy, chưa chịu uống.

- Con xin cụng ly với ai trước? – Lễ hỏi.

- Con xin cụng ly trước với ông bà! – Tín đi ra khỏi chỗ ngồi, trịnh trọng xin chạm cốc với ông bà, rồi với bố mẹ, với cô chú Hoài, với Linda, với bé Lisa. Tân là người Tín chạm cốc sau cùng.

- Rượu uống rồi, bây giờ con giới thiệu con dâu của má đi! – Thảo là người giục đầu tiên, trong bụng vẫn bán tín bán nghi.

- Thưa ông bà... – Tín dừng lại một chút, vì bản thân cũng xúc động. - ...Thưa ba má, thưa cô chú, Linda và anh Tân, và cả cháu Lisa nữa. Con xin cả nhà ưng thuận cô dâu mới của họ Phạm nhà ta là con cô Trang và chú Lâm. Anh Tân ạ, chú Lâm là người đã cứu bác Nghĩa tại Quảng Trị và đã hy sinh ngay sau đó!

- Tín!.. – Tân ngơ ngác.

- Trời ơi Kim! Con dâu của má sẽ là Kim? – Thảo bỏ chỗ ngồi chạy lại ôm chầm lấy Tín.

- Vâng, thưa má, chúng con yêu nhau 3 năm nay rồi!

- Con nhắc lại đi. Con dâu của má sẽ là Kim? – Thảo hỏi lại một lần nữa.

- Thưa má đúng là như vậy ạ!

- Bố dượng của Kim là chú Võ Sang? – Lễ muốn hỏi lại để tự tai mình được nghe thấy.

- Vâng, đúng thế ạ.

Đến lượt mọi người nâng cốc chúc mừng Tín.

Riêng Tân vẫn còn bồi hồi mãi cảm xúc khó tả khi Tín nhắc đến người đã từng hy sinh để cứu sống bố mình, bây giờ lại thêm một sợi dây gắn bó tình nghĩa nữa!.. Đứng giữa mọi người mà Tân vẫn cảm thấy muốn ôm tất cả mọi người vào vòng tay mình... Ôi cuộc sống đầy đau thương này có vô vàn điều đáng sống!..

- Thế này thì anh chắc chú Lễ phải đổi tên truyện rồi: Niềm hạnh phúc của straw puppet! Nhiệt liệt chúc mừng em! – Tân uống hết ly rượu với em mình, nhìn vào tận mặt Tín: - Không thể tưởng tượng được Tín ơi! Anh phải cảm ơn em rất nhiều - Tân đặt ly rượu xuống bàn, ôm xiết em mình.

- Trong trường hợp này, em đồng ý giữ lại cái tên straw puppet của cô Hoài tặng! – Tín đáp lại, rồi lại ôm lấy anh mình.

Khi Tín theo bố mẹ đến thăm vợ chồng Võ Sang nhân chuyến về nước cùng với ông bà Học, Kim và Tín gặp nhau trong ánh mắt, tìm thấy nhau trong ánh mắt. Cũng có lúc Tín thú nhận cái tính bướng bỉnh và ý chí tự lập của Kim thu hút hết mọi tâm trí của Tín. Thư đi thư lại rồi họ

yêu nhau. Có khi họ “chat” với nhau trên internet cả giờ đồng hồ trong đêm khuya. Không một năm nào, không một lần nào có việc gì về qua khu vực Đông Nam Á mà Tín lại không tạo cơ về thăm Kim và gia đình cô chú Võ Sang. Điều thuận lợi lớn là cô chú Võ Sang đều quý mến sự nhiệt thành và tính giản dị của Tín. Giữa Kim và Tín có một thoả thuận chung: Khi nào công việc của mỗi người ổn định, thì cả hai cùng chính thức thừa chuyện với hai bên bố mẹ. Tuy gặp nhau trong ánh mắt, nhưng câu chuyện tình yêu giữa hai người lại bắt đầu từ những cuộc đối thoại bằng một thứ ngôn ngữ bất đồng, với các nguyên lý, các con số và những công thức toán vô cùng khô khan, kéo dài hàng tháng, hàng năm...

...Khi Kim bắt đầu học đại học Ngân hàng năm thứ hai thì Tín đang làm CFA cấp 3 và chuẩn bị làm Ph. D. Lần đầu tiên trên email, Kim hỏi Tín một số vấn đề liên quan đến lập bản cân đối thu chi cho một cơ sở kinh doanh theo chuẩn quốc tế, một vấn đề ABC của ABC về tài chính – ngân hàng mà bất kể ai làm nghề gì liên quan đến tiền nong, sổ sách, kế toán, tài chính... đều phải học. Thư đi thư về mà cứ ông chẳng bà chuộc mãi. Thì ra nguyên do là hai người có hai cách học và học ở hai loại trường khác nhau, dẫn đến các phương pháp luận khác nhau. Có những cái theo Tín bắt buộc phải tiền tệ hóa rồi đưa vào hạch toán và cân đối thu chi, nhưng bài Kim được nghe giảng ở trường lại không dạy thế. Có những thứ trên thực tế là chi “kép” hay chi “khống”, vì dưới dạng nào đó nó là tàn dư của các khoản bao cấp trực tiếp hay gián tiếp còn sót lại từ ngân sách nhà nước, theo Tín nhất thiết phải nhặt ra, không được đưa vào giá thành để hạch toán, thì các bài giảng Kim được học lại bỏ qua. Có những khoản nợ khó đòi theo Tín dứt khoát phải nhặt ra đưa sang phần chi, sau này nếu đòi được thì đưa trở lại vào phần thu cũng không muộn, nhưng trường lại không dạy Kim như vậy... Khấu hao không phải nộp vào ngân sách thì không được đưa vào phần chi, nhưng bài giảng lại bảo nên đưa vào phần chi để giảm gánh nặng cho xí nghiệp, vì xí nghiệp còn nhiều nghĩa vụ xã hội chủ nghĩa khác phải thực hiện - Tín nhất định không chịu... Có lần chỉ vì nghe Tín “xui đại” – Kim viết cho Tín như vậy - nên một bài thi học kỳ của Kim suýt bị đánh trượt...

- Anh ơi, nếu so sánh các điều trái nghịch nhau thế này, em có thể viết được một tập sách giáo khoa đấy.

- Sách giáo khoa?

- Sách viết về sự khác biệt giữa hệ thống tài chính tiền tệ của ta và của thế giới. Có thể viết ra thành nhiều quyển cho từng chủ đề...

- Em viết gì cũng được. Nhưng viết là em trái nghịch với anh thì anh chết mất!

- Em sẽ viết thật mà, nhưng sách em viết sẽ không liên quan gì đến luận án tốt nghiệp. Vì luận án của em thì bắt buộc phải viết theo giáo trình.

- Vậy em viết sách bàn việc gì?

- Quyển đầu tiên em sẽ đưa ra những suy nghĩ của mình về quản lý vốn doanh nghiệp nhà nước theo những tiêu thức của ngân hàng thương mại. Em coi đây là bước đầu xóa bỏ tệ những nạn do cơ chế chủ quản gây ra.

- Em to gan đấy!

Họ “chat” với nhau trên mạng như vậy. Cũng từ đây Tín bận bịu với công việc sưu tầm một số sách báo có liên quan để giúp Kim chuẩn bị. Tín đã bắt ngờ về tiến bộ của Kim trong học tiếng Anh, bây giờ lại thêm bất ngờ mới. Trông Kim hiền lành nhưng thật táo tợn!.. Thư đi thư về, nhắn đi nhắn lại, tính cách của họ bộc lộ ra với nhau, họ ngày càng trở nên thân thiết với nhau và không ai biết được tình yêu đến từ khi nào. Càng ngày, trong thư nói về học hành càng ít, về nhớ, về thương, về yêu ngày càng nhiều, rồi đến những đêm hàng giờ trên internet về đủ mọi chuyện trên đời..., khiến Tín mong ngày mong đêm sớm có những dịp đi đi về về khu vực Đông Nam Á để có cơ tạt vào Sài Gòn thăm cô chú Võ Sang, thực ra trước hết là thăm Kim.

Cuộc vui còn kéo dài cho tới khuya. Dự kiến lễ ăn hỏi cho đôi uyên ương Kim Tín vào cuối năm cũng sắp xếp xong. Tối hôm ấy Tín báo cáo với cả nhà những dự định cho tương lai:

Ngân hàng Thế giới (WB) đang đàm phán với Chính phủ Việt Nam Dự án Hợp tác Cải tiến hệ thống ngân hàng Việt Nam giai đoạn II. Dự án giai đoạn I sẽ kết thúc vào cuối năm tới. Rút kinh

nghiệm thực hiện Dự án giai đoạn I, WB muốn tăng cường chuyên gia người Việt trong nhóm điều hành dự án của WB tại Hà Nội. Tín đang liên hệ với WB tại New York để đăng ký tham gia Dự án giai đoạn II.

- Con dự kiến sẽ về sống và làm việc ở Hà Nội ít nhất là đến khi thực hiện xong Dự án II? – Lễ hỏi.

- Hai chúng con đã bàn với nhau như vậy ạ. Chúng con sẽ chăm về thăm ông bà, ba má và cô chú Hoài...

Lý Lam hẹn đến gặp riêng Lễ mấy lần, nhưng Lễ đều cho thư ký của văn phòng tìm mọi cách thoái thác. Cuối cùng Lý Lam phải giở cái bài có việc cần nhờ đến dịch vụ của Văn phòng luật sư Thảo, rồi nhân dịp này lấy cớ bạn bè cũ đến thăm sức khoẻ Lễ. Thảo và Lễ hết đường thoái thác.

Sau vài câu thăm hỏi xã giao. Lý Lam không rào trước đón sau gì cả: Mời Lễ ra lãnh đạo phong trào thay Quách Minh Châu.

- Tôi không thể đánh giá thấp nhiệt tình và sự kính trọng của ông Lý dành cho tôi, nhưng thực lòng tôi không hiểu ông Lý còn kỳ vọng gì ở một kẻ chán đời như thế này?

- Tôi biết chứ. Anh có tâm lý chán đời từ khi còn ở trại Bảo Lộc cơ, đâu phải bây giờ. Nhưng tôi hy vọng thời gian đã làm cho anh bình tâm trở lại.

- Sự thật thì ngược lại, ông Lý ạ. Ông Thành, chú tôi, lúc còn sống ổng đã nói với Thảo là phải coi chừng trạng thái trầm uất của tôi có vẻ ngày một nặng lên. Chú tôi còn nói đấy có thể là một hội chứng bệnh lý thường gặp ở một số người nhất định nào đó sau chiến tranh.

- Nếu thế thì càng phải áp dụng cái thuyết activ therapy, lấy hoạt động năng động át đi tất cả. Nghĩa là anh càng phải nhận đề nghị của tôi vì lý do sức khoẻ của chính anh.

- Phong trào đã bí lắm rồi sao mà phải vùi đến cả người bệnh như tôi.

- Phong trào thì không bí, nhưng thiếu người cầm cờ. Tôi đã trình bày với anh rồi, anh Châu bây giờ mang chứng tiểu đường nặng, không làm việc bình thường được nữa. Anh ấy bây giờ toại nguyện vui duyên già với Thẩm Đôn Hoa. Mai- cơ Fốc bị thải rồi, vì thời hậu chiến của ông ta đã hết. Bây giờ là thời quan hệ bình thường hoá, phải có loại Mai-cơ Fốc mới.

- Thế tôi vẫn một mực xin ông Lý tha cho thì sao?

- Chúng tôi tính nát nước ra rồi. Những loại như Trần Đình Bùi, Hoàng Thư Vũ... – họ là con nhà nòi của cách mạng, họ sống trong nôi của chế độ Hà Nội, họ chống Hà Nội có lẽ cuồng nhiệt hơn anh mấy chục lần, thông minh không kém gì anh, văn hóa chữ nghĩa nếu không hơn thì chắc cũng chẳng kém anh, nhưng chúng tôi không vùi đến.

- Vì sao?

- Vì trong con mắt của phong trào ở đây, họ chỉ là những người bất mãn, là kẻ phản bội lại hàng ngũ của họ. Mà đã có vết như thế thì không thể là người cầm cờ cho phong trào mình được.

- Ông Lý kén góm nhỉ!

- Tôi không nịnh anh đâu, những người này muốn quậy phá gì thì tha hồ, cần thì chúng tôi tiếp sức hết mình, nhưng có ngựa tay xin làm nhiệm vụ cầm cờ thì chúng tôi cũng xin kiếu. Phong trào phải có một bộ mặt sạch sẽ cầm chịch, anh hiểu không?..

- Ví dụ như Phạm Trung Lễ này, có phải không?

- Khoan hãy giễu cợt, nghe tôi nói hết nhẽ đã. Anh là người có học, từng là tù của cả ông Thiệu lẫn Việt cộng, có anh em bạn bè là những Việt cộng cao cấp mà vẫn nhất nhất không màng theo Việt cộng. Người như thế đứng ra cầm cờ cho phong trào thì mới mang lại thanh thế cho phong trào. Chuyện tướng Lê Hải mời anh ăn cơm bây giờ cứ được đồn đi đồn lại trong phong trào, tự nó cứ theo dết mãi lên thành một thần thoại. Có người còn nói bốt: Ngay đến cả tướng Lê Hải cũng là người khâm phục đại tá Lễ! Cứ như là chuyện ngày xưa kiến đục lá đa thành các chữ “Lê Lợi vi quân, Nguyễn Trãi vi thần” ấy. Tôi thấy đó là điềm tốt, càng khuyến khích những chuyện phóng đại như vậy. Đại tá Loan không được đánh giá cao như anh đâu...

Lẽ không hiểu vì sao Lý Lam lại biết và nêu ra cả chuyện Lê Hải mời cơm...

...Ông khách lai này định giở thủ đoạn gì ra với mình đây?

Trong lòng tự hỏi như thế, nhưng Lẽ vẫn ngồi yên, trệu trạo nhai mực khô, cố tỏ vẻ lơ đãng.

Thấy Lẽ cứ ngồi nhắm đồ khô và uống rượu, Lý Lam nói tiếp:

- Trước khi đi Mê-hi-cô tìm nghề mới kiếm ăn, Mai-cơn Fốc cũng khuyến nghị phong trào là cổ thuyết phục anh đứng ra làm nhiệm vụ. Nghĩa là cả Michael cũng chăm anh đấy! Anh nhận lời chứ?

- Vợ tôi đau tim bẩm sinh, chuyện này tôi chắc anh biết từ hồi còn ở Sài Gòn. Nhờ trời bây giờ sức khỏe nhà tôi khá hơn trước một chút, nhưng vẫn là người có bệnh... - Lẽ thông thả phân bua. - Còn tôi thì đang trên đường đi tới bệnh viện tâm thần. Chỉ vì không nỡ bỏ Thảo một mình bơ vơ ở nhà nên còn lẩn chần nấn ná dọc đường thế thôi. Ông Lý không hình dung được thế nào là sống mòn à? Chắc phong trào bí lắm nên mới phải làm cái việc bắt mèo đi cà?

Lý Lam cười vang, một giọng cười không thể phân biệt rõ được là tự nhiên hay là đóng kịch, khiến Lẽ càng phải thận trọng.

- Anh Lẽ ơi, nếu anh cho là phong trào bí, nên phải vờ đến anh, thì sai lầm to, sai lầm nhiều mặt đấy. Tôi xin nhắc lại: Phong trào cần người chọn mặt gửi vàng để phong trào ngày một lan tỏa...

- Chọn mặt gửi vàng?

- Đúng thế. Chỉ cần nhìn vào người cầm cờ là có ngay thiện cảm với phong trào. Anh chính là người như thế! Bây giờ là thời quan hệ bình thường hoá, phong trào lại có những vùng đất mới, những triển vọng mới mà thời hậu chiến không có. Phong trào rất cần gương mặt mới cho phương thức hoạt động mới, chứ không thể nói là phong trào bí được.

- Ông Lý ơi, ông Lý giải thích như thế cách đây 15 năm thì tôi tin. Tôi vừa mới gặp ông Lý ở khách sạn REX, nên tôi khó tin. Thế mà cũng mấy năm rồi nhỉ?.. Tôi thừa nhận đất nước bây giờ thay đổi nhiều rồi, vì thế tôi mới nghĩ là phong trào bí.

- Anh xa thời cuộc nhiều quá rồi.

- Sao ông Lý không nói thẳng ra là tôi lạc hậu?

- Thời đổi mới, chế độ Hà Nội làm được nhiều việc, nhưng lại cũng vấp nhiều việc nan giải. Càng đổi mới kinh tế, càng vấp nhiều vấn đề thuộc về tự do, dân chủ. Hệ thống chính trị càng có nhiều vấn đề chạy theo không kịp. Tệ nạn tiêu cực, quan liêu tham nhũng nở rộ. Đây là những vùng đất mới cho phong trào của chúng ta. Anh không nhận ra à?

- Tôi lại nghĩ rằng mức sống trong cả nước được cải thiện nhiều. Gallup(*) [(*)Viện thăm dò dư luận, ở Mỹ, thành lập năm 1935.] gần đây mở một cuộc điều tra, cũng thừa nhận như vậy. Gallup còn đưa ra nhận định đại đa số người được phỏng vấn cho là vừa lòng với cuộc sống hiện tại và với chế độ, đạt tỷ lệ cao nhất trong số 44 nước đang phát triển họ vừa mới thăm dò.

- Đây chỉ là mặt phải của tấm huân chương thôi, anh Lẽ ạ. Còn mặt trái của tấm huân chương là những hiện tượng bất mãn, phản kháng cũng gia tăng mạnh mẽ. Đã đến mức Hà Nội phải bắt một vài nhà văn rồi lại phải thả, lúng ta lúng túng, bắt đi bắt lại nhóm nhân sĩ trí thức chống đối mà không dám đưa ra công khai. Gần đây Hà Nội án xử án rất nặng một vài người để trấn áp, nhưng tôi chắc ít hiệu quả. Thế mà các thư từ, các bài viết phê phán chế độ vẫn ngày càng nhiều, các thư góp ý, nhiều thư gửi thẳng cho lãnh đạo, có vô khối thư ngỏ. Các vụ phản kháng, kiện cáo của nông dân xảy ra liên tục, vang dội nhất có lẽ là vụ nổi dậy của nông dân Thái Bình mà báo chí Hà Nội cũng phải nói đến, lãnh đạo Hà Nội phải về tận nơi giải quyết... Tôi có thể kể cho anh nghe nhiều thứ lắm. Tóm lại là phong trào bây giờ có hai vùng đất mới vô biên, tha hồ khai thác, tha hồ khoét sâu. Một là những bất cập trước các đòi hỏi của sự phát triển. Hai là phẩm chất đội ngũ cán bộ chế độ Hà Nội sa sút. Không thể nói là phong trào bí được.

- Phong trào của ông Lý quyết tâm đến cùng theo đuổi mục tiêu lật đổ chế độ Hà Nội?

- Nếu anh tin như thế, thì việc phong trào mời anh ra làm thống soái là hoàn toàn xác đáng.

Tôi muốn phong trào của tôi rồi đây trước hết sẽ thống soái được cộng đồng người Việt ở nước ngoài, trước khi đạt được mục tiêu cuối cùng của mình. Hiện nay ảnh hưởng của phong trào đối với cộng đồng người Việt còn quá bé nhỏ so với yêu cầu.

- Ông Lý bi quan về cộng đồng người Việt ở nước ngoài đến thế cơ à?

- Rất tiếc là phong trào chưa đảo ngược được xu thế thờ ơ với chính trị ngày càng tăng trong cộng đồng người Việt ở Mỹ, đã thế lại còn chia năm xẻ bảy. Tại các nước khác tình hình còn tệ hơn. Chúng tôi sẽ tăng cường những hành động anh hùng kiểu Lý Tống, Nguyễn Vĩnh Tân...(*) [(*) Lý Tống cướp máy bay ở Thái Lan rồi đột nhập vào Việt Nam thả truyền đơn, bị bắt ở Thái Lan. Nguyễn Vĩnh Tân, bị cảnh sát Philippines bắt về tội âm mưu đánh bom Đại sứ quán Việt Nam tại Manila.], sẽ đẩy mạnh hơn nữa việc đưa FUNRO(**) [(**) Một tổ chức phản động bao gồm một số người Thượng ở Tây Nguyên, có trụ sở chính hiện nay ở Mỹ.] về Tây Nguyên... Miễn sao gây được nhiều tiếng vang để thức tỉnh ý thức chính trị của cộng đồng người Việt ở nước ngoài, gây được rối loạn trong nước càng nhiều càng hay, làm xấu bộ mặt Hà Nội trên trường quốc tế.

- Phong trào của ông Lý còn ít lực lượng trong cộng đồng người Việt như vậy, sao hy vọng giành thắng lợi?

- Nhưng phong trào của tôi có nhiều đồng minh. Có hai đồng minh chiến lược sẽ đi với chúng tôi đến cùng và giành thắng lợi.

- Là ai vậy?

- Tôi đã kể anh nghe rồi còn gì nữa: sự bất cập của hệ thống chính trị Hà Nội và sự tha hoá trong hàng ngũ Việt cộng. Nói theo cách nghĩ của Tôn Tử, không đánh mà tan mới là đánh. Đây cũng là bài học rút ra từ chính trường Nga Xô và cộng sản Đông Âu vừa qua. Chỉ cần vào lúc ấy chúng tôi phải giành được thời cơ, phải có ngọn cờ. Vì thế chúng tôi quan tâm xây dựng ngọn cờ, ngay từ bây giờ.

- Có phải đây là chiến lược diễn biến hoà bình không? Tôi được biết là báo chí Hà Nội phê phán rất mạnh, gọi đây là âm mưu thâm độc của các thế lực thù địch chống Việt Nam...

- Anh hỏi câu này thì tôi thừa nhận là anh ít quan tâm đến thời cuộc. Nó là một thứ vũ khí chúng tôi đi mượn, là một quan điểm để vận dụng. Nhưng nó không phải và không thể là vũ khí chiến lược của chúng tôi.

- Thật vậy sao?

- Diễn biến hoà bình giỏi lắm thì cũng chỉ có thể tạo ra sản phẩm phụ cho chúng tôi thôi, nghĩa là phần của chúng tôi tác động vào trong đó rất nhỏ. Vì tự chúng tôi không thể tạo ra được sự diễn biến đáng mong muốn này, dù ở quy mô nhỏ như sự kiện Thái Bình chẳng hạn. Diễn biến như thế trước hết chỉ có thể là sự diễn biến tự thân của hệ thống chính trị trong nước thôi. Đó là sản phẩm đích thực của bất cập và tha hoá. Nói thế này để anh dễ hiểu: Diễn biến hoà bình thật sự chỉ có thể là một kiệt tác của chính bản thân hệ thống chính trị hiện nay ở Việt Nam mà thôi. Nói cho thật công bằng, trong việc tạo ra kiệt tác này chúng tôi chỉ làm được cái việc cổ vũ nó, làm chất xúc tác... Nghĩa là chúng tôi chọc ngoáy, làm cho câu chuyện có thêm kịch tính, thêm rôm rả... Thế là ăn tiền rồi, không hơn không kém. Nói đến mức ấy anh hiểu chưa?

- Hiểu.

- Thế nhưng chuyện làm đổ cả một toà lâu đài thì không thể là chuyện của chọc ngoáy được anh Lê ạ. Đó phải là chuyện của bom đạn, của động đất, thiên tai... Mà nếu không phải là của các thứ đó thì phải là chuyện của sụp đổ cấu trúc hệ thống bên trong, bắt đầu từ tha hoá và bất cập. Anh không thấy hai yếu tố diễn biến tự thân như vậy trong lòng chế độ Hà Nội là hai đồng minh chiến lược lợi hại của phong trào ta hay sao?

- Vậy hả?

- Cốt lõi vấn đề là ở chỗ này. Cho đến khi thời cơ rơi vào tay chúng tôi...

- Ông Lý nói gì mà khó hiểu quá.

- Đơn giản là khi thời cơ đã rơi vào tay chúng tôi thì chúng tôi độc chiếm luôn, không cần đồng minh nào nữa.

- Nói gọn lại, nhiệm vụ của tất cả các loại đồng minh chỉ là tạo ra thời cơ để cho phong trào của ông Lý chớp lấy? Tôi hiểu thế có đúng không ông Lý?

Lý Lam cười một cách khoái trá:

- Trí tuệ của anh quả thực là miễn tiệp. Anh kết luận ngắn gọn mà sắc bén vô cùng. Ngày đêm tôi sống với chiến lược của mình mà cũng không thể diễn đạt danh thép được như anh. Tình hình đang thích thú lắm, anh Lễ ạ.

- Thích thú như thế nào?

- Chế độ Hà Nội đang tiến thoái lưỡng nan. Không tiếp tục đẩy mạnh đổi mới và cải cách chính trị thì rơi vào ách tắc và khủng hoảng, đẩy mạnh mà bắt cập thì cũng đi tới đổ vỡ! Ngọn cờ dân chủ, ngọn cờ nhân quyền lúc này hay lắm! Cánh ta phải giành lấy!

- Ông Lý cao thủ quá! – Lễ thừa nhận.

- Nó đổ thêm dầu vào lửa. Những thứ này một mặt là những đòi hỏi bức xúc của cuộc sống, của dân chúng, nhưng mặt khác nó giúp chúng tôi làm cho mọi thứ rối tung rối mù lên... Tuyệt lắm!.. Mà đục nước béo cò, thật giả lẫn lộn, giầu đồ bìm leo... Đây là những hiện tượng phái sinh tất yếu ở bất kỳ quốc gia nào trong tình huống như vậy, lý thú tuyệt vời anh Lễ ạ!

- Thế mà ông Lý vẫn chưa thuyết phục được tôi... – Lễ cố ý tỏ vẻ tỉnh bơ.

Lý Lam đã cầm ly rượu lên rồi, định làm một tợp, nhưng lại đặt xuống, nhìn Lễ chăm chăm:

- Chỉ vì ông không quan tâm đến thế sự và thiếu thông tin một cách thảm hại! – Lý Lam bắt đầu hết kiên nhẫn.

- Tôi mở mắt mà cũng như mù chẳng?

- Tôi nói “ừ!” thì lỗ mãng quá, nhưng anh thật quả gần như vậy. Phong trào đã phân tích rất kỹ với nhau những chuyện xảy ra ở Thái Bình. Rõ ràng là đã xuất hiện những nét phôi thai dẫn đến sụp đổ của Nga Xô trước đây. Vừa rồi Hà Nội lại có thêm mấy cái án tù cho người chống đối, trong đó có người đã gọi chế độ Hà Nội là “triều đại phong kiến cuối cùng...”. Phong trào theo dõi từng ly từng tý những gì xảy ra trong nước, chứ không bàng quan như anh.

Lễ loay hoay trong đầu, cân nhắc nên tiếp tục đối đáp như thế nào, vì những điều Lý Lam nêu lên không phải là lấy ra từ không khí. Lễ cố nhớ lại những buổi nói chuyện với chú mình và Tôn Thất Loan để tìm cách ứng xử thích hợp.

- Xin được nghe cao kiến của anh. Những nhận định của tôi anh có thấy chỗ nào phi lý không? – Lý Lam trở giọng, quay sang giục giã.

- Ông Lý... Anh đủ can đảm nghe tôi nói thẳng không?

- Xin mời.

- Anh biết rồi đấy, cả gia đình bố mẹ tôi, hầu hết những người trong họ hàng tôi đã hy sinh chiến đấu cho chế độ cộng sản. Tôi trân trọng điều này. Vì tôi không chấp nhận được chế độ cộng sản, nên mới đành bỏ đất nước sang đây. Tôi cũng trân trọng những người đang sống ở đây có chí hướng chân thành đối với đất nước theo cách nghĩ riêng của mình, dù là có quan điểm chính trị chống lại Hà Nội đi nữa... Ai cũng có quyền yêu nước mình, theo cách của mình, ông Lý ạ. Nhưng tôi không thể chấp nhận con đường ông Lý đang theo đuổi! Ông Lý còn muốn dân tộc mình xâu xé nhau đến bao giờ nữa?

Cốc rượu trong tay Lý Lam sóng sánh:

- Anh nói gì thế anh Lễ? Tôi không hiểu!

- Anh hiểu rồi đấy. Anh chỉ trốn câu hỏi của tôi thôi.

- Tôi thừa nhận. Nhưng anh vừa mơ hồ, vừa mâu thuẫn với chính mình!

- Vậy hả? Để xem ai mơ hồ. Ông Lý còn nhớ nghề cũ của tôi không nhỉ?

- Anh ở Bộ Tổng tham mưu thì ai không biết. Nhưng anh nói chuyện cổ tích để làm gì?

- Anh phải nói thêm là tôi làm planton ở Bộ Tổng tham mưu thì mới đúng là nghề cũ của tôi chứ.

- Được. Cứ cho là như thế đi.

- Nhờ cái nghề này tôi đã biết được bao nhiêu kế hoạch, bao nhiêu chiến lược, mà lý lẽ chiến lược nào nghe cũng chắc nịch như cua gạch. Theo những chiến lược này, lô gích mà nói, thì chúng ta giải phóng Hà Nội từ lâu rồi, chứ không phải Hà Nội giải phóng Sài Gòn. Có phải thế không, ông Lý?

- Lý luận của anh hay đấy. Rồi sao nữa? – Lý Lam cười nhạt.

- Sao ông Lý lại cười?

- Anh Lễ thông minh nhưng không thức thời. Xin nói tiếp đi. Rồi sao nữa?

- Rồi sao nữa à? Rồi là bây giờ chúng ta đang ngồi ở đây, không bàn chuyện giải phóng nữa. Lần này chúng ta bàn chiến lược lật đổ Hà Nội.

- Giải phóng thì không được. Nhưng lật đổ thì có thể. Xưa và nay khác nhau ở chỗ này.

Lễ rót thêm rượu cho Lý Lam, đồng thời cũng muốn có thêm thời giờ, vì biết là câu chuyện đã đi tới mức gay cấn.

- Loại hard salami(*) [(*) Một loại xúc-xích nổi tiếng của Hungari.] này được đấy chứ? Ông Lý? Nhặt từ Hung-ga-ri đấy, hơn hẳn các loại sausages của Mỹ.

- Anh còn yêu thứ này với wishky có nghĩa anh còn yêu đời. Đừng nói đến những ngày tàn lụi. Lại càng không nên huỷ hoại trí tuệ của mình.

- Ông Lý vẫn tiếp tục ép tôi, có phải thế không? - Lễ làm một tợp rượu, rồi mới nói tiếp - Ếch ngồi đáy giếng hàng chục năm nay mất rồi, bây giờ tiếp chuyện ông Lý khó quá. Trước hết phải thừa nhận ông Lý dũng cảm, dám tìm ra đồng minh chiến lược ngay trong kẻ thù của mình. Về điểm này ông Lý hoàn toàn không nhầm.

- Anh thực tin như vậy?

- Tin. Không đánh mà tan, mới là đánh! Tôi không thể ngờ một ông Lý ngày xưa vốn chỉ nổi tiếng là kỹ sỹ chinh phục corsets(*) [(*) Nịt vú của phụ nữ.], ngày nay trở thành triết gia chính trị! Ông Lý không phải là kẻ mê tín Tôn Tử, mà thực sự có đầu óc tính toán. ...Quả thực bất cập và tha hoá hoàn toàn có thể đánh đổ bất kỳ chủ nhân nào của nó. Ông Lý dẫn chứng ra sự sụp đổ - của lâu đài Nga Xô xây trên một phần sáu quả địa cầu! Thật chí lý...

- Cảm ơn anh, như thế là anh nhận lời với phong trào rồi đấy nhé.

- Xin cho tôi nói hết đã. Tôi chỉ xin lưu ý là hai đồng minh chiến lược của ông Lý chỉ thành công có điều kiện, chứ không phải là vô điều kiện.

- Sao anh lại tự mâu thuẫn ngay tức khắc với chính lời anh vừa nói ra thế, anh Lễ?

- Không mâu thuẫn. Hai đồng minh chiến lược của ông Lý muốn thành công thì phải có điều kiện. Đó là Hà Nội phải tự trói tay mình. Ông Lý có chờ đợi kẻ thù tự trói tay mình nộp mạng không?

- Cứ cho là không bao giờ có điều kiện này đi, nhưng bất cập thì sao? Có ai muốn tự trói tay mình bao giờ đâu? Nhưng đã bất cập thì vô phương, bất cập có nghĩa là đi căn đã tới mức cấp tính rồi! – Lý Lam sôi nổi, tin là mình đang thắng thế.

- Ông Lý đi nhanh quá. Có tự trói thì mới đi tới bất cập và tha hoá. Thời kỳ 1986 – 1989 đã chứng minh trong hoàn cảnh trứng để đầu đảng của mình, Hà Nội đã không tự trói.

- Nhưng từ 1995 thì Hà Nội bắt đầu quá trình tự trói, đấy là nói theo cách suy nghĩ của anh, còn tôi thì lại gọi đó là tình trạng bất cập, là tha hoá. Đơn giản là hệ thống quản lý nhà nước không theo kịp đòi hỏi phát triển và ngày càng phát sinh nhiều vấn đề nan giải. Chưa bao giờ nạn những nhiễu của tham quan và sự phản đối, khiếu kiện của dân chúng nhiều như bây giờ – Lý Lam cướp lời.

- Ông Lý sôi nổi quá. Có chỗ nào Tôn Vũ nói say sưa và mù quáng chỉ là một bệnh giống nhau không?

- Anh vào loại ngoan cố. Phong trào không say sưa, mà tính toán trên cơ sở các sự việc đã xảy ra. Anh xem, ròng rã bao nhiêu năm chiến tranh quân Mỹ và quân Cộng hòa có vào nổi U Minh Thượng và U Minh Hạ đâu, nhưng lửa của đốt nát, của hệ thống hành chính quan liêu yếu kém thì vào được và đã đốt trụi các vùng này rồi! Anh xem, hiện thân của trạng thái bất cập đấy!

- Cứ cho là như thế đi, rồi sao nữa?

- Bây giờ lại chính người cầm quyền ở đây ra tay phá nhiều thứ khác! Rõ ràng bộ máy quản lý nhà nước của chế độ Hà Nội quá tồi. Rừng cháy đến một tuần mà chính quyền tỉnh vẫn án binh bất động. Bộ máy quản lý của chế độ Hà Nội hiển nhiên không có khả năng xử lý những sự cố lớn. Thế không là bất cập thì là cái gì? Anh quên mất bài học lịch sử.

- Bài học nào?

- Việt Cộng đánh xong Ban Mê Thuột và Đắc Lắc, chúng ta tỉnh ra thì muộn rồi. Vừa qua dân Tây Nguyên ở Đắc Lắc nổi loạn to, kéo nhau về tận trụ sở tỉnh rồi chính quyền tỉnh mới biết, người của chúng tôi đã nằm ở đó cả năm nay. Nghĩa là bây giờ đến lượt chúng ta!.. Chúng tôi đang tiếp tục vận động người Tây Nguyên một mặt thì nổi lên chống đối, một mặt thì kéo nhau bỏ trốn ra nước ngoài. Nước Nga bây giờ có Tréc-ni-a, chúng tôi sẽ làm cho Hà Nội bận bịu với chuyện thành lập nước Deghar(*) [(*) Một âm mưu của các thế lực phản động đang muốn dựa vào các vấn đề lịch sử để dựng lên một nước Tây Nguyên riêng rẽ nhằm chống phá và chia cắt nước ta.]. Sự kiện Thái Bình là điển hình của mọi sự kiện. Phân tích cho anh nghe từng khía cạnh như thế là tôi say sưa và mù quáng?

...Trời ơi tâm địa tên khách lai này! Đây là lý tưởng của phong trào!..

Lẽ thốt lên trong lòng như vậy. Nhưng Lẽ thực sự lúng túng, vì mới gần đây có lúc chính ông, Tôn Thất Loạn và ông Học cũng cảm nhận được có nhiều chuyện nghiêm trọng đang xảy ra trong nước. Ông ôn lại tình hình kinh tế, xã hội Việt Nam những năm vừa qua do các báo chí nước ngoài mô tả, những chuyện nhiễu nhương cản trở công việc làm ăn mà Năm Thịnh đang kêu ca... Đã thế thỉnh thoảng về nước, Tín còn mang ra một sổ sách báo chính thống trong nước đăng tải những nghị quyết quan trọng của Đảng Cộng Sản Việt Nam, các bài viết về tình hình đất nước. Lẽ thực sự băn khoăn về những nhận định chính thống của những người lãnh đạo và nêu trong các văn bản nghị quyết Đại hội Đảng, Hội nghị Ban chấp hành Trung ương: ...Nạn tham nhũng kéo dài trong bộ máy của hệ thống chính trị và trong nhiều tổ chức kinh tế là một nguy cơ lớn đe dọa sự sống còn của chế độ cách mạng... những bài phát biểu của những người lãnh đạo phê phán gay gắt ...tình trạng năng lực phẩm chất của đội ngũ cán bộ và bộ máy quản lý chưa tương xứng với yêu cầu của nhiệm vụ; không ít cán bộ đảng viên tha hoá về phẩm chất, đạo đức; sức chiến đấu của một bộ phận tổ chức cơ sở Đảng suy yếu... Thực chất đây là gì nếu không phải là bất cập, là tha hoá? Do chính những người có chức có quyền trong nước nói ra!.. Trong thâm tâm Lẽ thấy nhận xét của Lý Lam không phải không có cơ sở.

- Chịu rồi chứ anh Lẽ? Sao ngồi im mãi thế?

- Tôi thừa nhận tình trạng bất cập và tha hoá trong hệ thống chính trị hiện nay là một vấn đề hết sức nan giải của Hà Nội như ông Lý nhận xét. Nhưng xin hỏi có quốc gia nào trên thế giới mà không có tình trạng này! Những tin tức tôi đọc được thì có lẽ tình hình Trung Quốc còn phức tạp hơn nhiều. Ông Lý sẽ có lý nếu Hà Nội chịu bó tay trước những yếu kém trong chế độ của mình. Điều này đồng nghĩa với cam chịu sụp đổ.

- Rõ ràng là anh Lẽ có muốn bênh vực Hà Nội đến đâu chẳng nữa vẫn phải thừa nhận Hà Nội đang đi tới gần sụp đổ, có phải không?

- Tôi vẫn nghĩ khác ông Lý. Điều ông Lý vừa nói là một nguy cơ thật sự của Hà Nội. Báo chí chính thống và nhiều người lãnh đạo của Hà Nội cũng tự mình nói hẵn ra như thế, chứ không phải là ý kiến riêng của tôi. Nghĩa là Hà Nội tự thấy được nguy cơ này. Chính vì vậy tôi tin là Hà Nội không bao giờ chịu tự trói tay mình đầu hàng.

- Đây là anh tin. Có lẽ tại vì anh còn có nhiều họ hàng ruột thịt làm việc cho chế độ Hà Nội. Còn sự thật hiển nhiên vẫn là bất cập và tha hoá trong nước đang ngày một trầm trọng.

- Chúng ta nói chuyện đến giờ mà vẫn không ai thuyết phục được ai. Ông Lý có thừa nhận như thế không?

- Tại vì anh ngoan cố và bệnh Hà Nội. – Lý Lam tự rót rượu cho mình, nói nhưng mắt chỉ nhìn vào ly rượu, giọng đờm vẻ bức bối, một mình uống từng ngụm lớn, không thèm nâng cốc mời chủ nhà.

- Không, tại vì tôi có những thước đo khác.

- Còn những thước đo nào nữa?

- Ông Lý có kiên nhẫn nghe không?

- Tôi đi từ bờ biển bên kia sang bờ biển bên này của nước Mỹ chỉ cốt để nói chuyện với anh, như thế chưa đủ kiên nhẫn hay sao, anh Lễ?

- Thế thì xin ông Lý hãy nghe đây. Tại sao mỗi năm các nước phát triển vẫn tiếp tục cung cấp cho Hà Nội hàng tỷ đô-la ODA(*)?[(*) Viện trợ phát triển] Tại sao đầu tư trực tiếp của nước ngoài vẫn tiếp tục đổ vào Việt Nam. Tại sao trong tình hình Việt Nam hiện nay, Mỹ lại bỏ cấm vận, bình thường hoá quan hệ và đang đàm phán ký Hiệp định thương mại song phương với Việt Nam? Chẳng nhẽ Mỹ và các đồng minh của Mỹ muốn cứu chế độ Hà Nội khỏi sụp đổ à? Như thế nghe có lô-gích không ông Lý? Kinh tế Việt Nam vẫn tăng trưởng đều đều, Hà Nội tự đánh giá khoảng 6 đến 7%/năm, còn nước ngoài đánh giá khoảng 5 đến 6%/năm...

- Càng tăng trưởng mà lộn xộn, không có chất lượng, hàng ế không cạnh tranh được, thì càng chóng chết! – Lý Lam cướp lời.

- Ông Lý cứ để tôi nói hết đã. Nếu so với các nước khác trong khu vực đây là các con số rất oách, có phải vậy không ông Lý... Các con số này cho thấy Hà Nội rõ ràng không chịu tự trói mình để đi tới sụp đổ. Thời kỳ 1986 – 1989, Hà Nội đã không tự trói mình, thì bây giờ Hà Nội càng không có lý do gì để làm việc này. Ông Lý thử phản bác lại có được không, rồi chúng ta sẽ kết luận.

- Có lẽ vì anh Lễ nghĩ vậy, nên một mực thoái thác tham gia phong trào?

- Ông Lý đừng nóng nảy. Đó là hai việc khác nhau, ông Lý ạ.

- Nghĩa là công sức và chi phí cho chuyến đi này của tôi là công cốc? - Lý Lam có vẻ hơi sảng. Lễ dừng lại, rót rượu cho cả hai:

- Nếu được biết trước mục đích chuyến đi của ông Lý như vậy thì tôi đã khuyên can. Thảo gọi điện cho tôi chỉ nói là thấy tôi bệnh, ông Lý muốn đến thăm. Hơn nữa thỉnh thoảng tôi cũng muốn được tiếp chuyện bạn bè cũ. Phải thừa nhận là hôm nay ông Lý làm cho tôi hiểu thêm nhiều điều, tôi xin cảm ơn. Ông Lý không thể nói là công cốc được.

- Anh hiểu thêm được những gì?

- Nhiều lắm. Từ kỹ sĩ corsets đến triết gia chính trị, ông Lý chắc phải đi một đoạn đường dài lắm?

- Anh làm tôi luyến tiếc những năm tháng phiêu lưu phỉ chí tang bồng trong thế giới đàn bà. Đàn bà thật tuyệt!

Lý Lam tự rót cho mình một cốc rượu đầy, làm một tợp cạn luôn, rồi duỗi thẳng chân, ngả dài lưng trên ghế, gần như tự nói cho mình nghe...

- ... Có lẽ đến chết tôi cũng không bao giờ quên được một kỷ niệm ở Chơn Thành anh Lễ à. Hôm ấy tôi được chiến hữu cho biết mời được một hòa khôi ở Tây Nguyên về... Tôi chọn con ngựa đẹp nhất của bác Lý tôi, từ Sài Gòn phi lên thăm, không thèm dùng xe hơi. Tôi băng băng trên đường mấy ngày để sống với nàng trọn vẹn một đêm. Con gái Tây Nguyên mê hồn lắm, anh Lễ à. Sáng hôm sau ra về, tôi không có ngựa. Thì ra lính của tôi nhốt nó bên cạnh một con ngựa cái. Ra xem thì thấy con ngựa của tôi nằm chết lơ lửng trên hàng rào, ba bốn ngọn nứa xuyên thủng cổ thủng bụng nó... Một cái chết tuyệt đẹp, hoàn toàn vì tình! Tôi có lý do ở lại với nàng thêm một ngày nữa...

- Cho nên tôi càng hiểu sự hy sinh của ông Lý cho phong trào. Nghĩa là ông Lý phải nhìn thấy

ở phong trào một cái gì đó kỳ vĩ lắm, đáng hy sinh lắm! Tôi bộc bạch ra như thế để ông Lý thấy tôi hiểu câu chuyện ông Lý nói, chứ không không đến nỗi đàn gảy tai trâu.

- Anh Lễ, điểm này tôi thừa nhận anh nói thật. – Lý Lam giọng lạnh lùng.

Lễ biết, nhưng vẫn thủng thỉnh:

- Không những thế, tôi phải thừa nhận ông Lý đúng ở một điểm rất quan trọng, đó là chọn đồng minh chiến lược ngay bên trong kẻ thù của mình. Táo tợn và mưu lược lắm mới dám như thế. Nhưng ông Lý chắc cũng phải chấp nhận ý kiến bổ khuyết của tôi chứ? Đồng minh chiến lược của ông Lý chỉ thành công có điều kiện! Nghĩa là ông Lý không lỗ vốn trong chuyến đi thăm tôi, thậm chí có thể nói là lãi to đấy, nếu ông Lý hiểu đúng điều tôi bổ khuyết này. Nó giá trị lắm đấy.

- Tôi thừa nhận điều bổ khuyết của anh quan trọng thật. Nhưng còn tôi lỗ hay lãi thì phải để xem đã. Anh hiểu việc tôi làm, nhưng tôi lại không thuyết phục được anh, tôi bất lực trước sự tàn lụi trong anh!

Ngay sau khi Lý Lam ra về, Lễ vào lục chồng báo tiếng Việt mới nhất do Tín mang từ trong nước ra, lật nhanh lại những bài vừa mới đọc, so sánh với những nhận xét của Lý Lam. Vừa lật lật các bài báo, Lễ vừa kêu lên:

- ...Không! Không! Không thể như thế này được!

Lễ lướt nhanh các bài báo về nạn “cơm tù”, về cháy rừng U Minh, về các vụ ngân hàng đổ bể, các vụ chạy án, các vụ hải quan thông đồng với buôn lậu ở Hang Dơi, Mộc Hoá, Cầu Treo, vụ nông dân Hà Tây, bài báo “Tại tỉnh N. kiểm tra đầu phát hiện ra sai đấy!”, bài báo “Quốc nạn tham nhũng và dịch bệnh HIV/AIDS”... Càng đọc, Lễ càng cảm thấy mình như nghẹt thở, chạy đi mở cửa sổ, gió bên ngoài ập vào làm cho đồng báo bay tứ tung khắp nhà.

...Rõ ràng trong nước ngày càng xảy ra nhiều sự việc bê bối nghiêm trọng... Trời đất ơi, những tính toán của Lý Lam không phải là tưởng tượng ra từ không khí!..

Lễ ném nắm báo trong tay xuống, chân chạy lảo xạo lên các trang báo nằm trên sàn nhà, suýt ngã mấy lần vì vội. Lễ vội vàng lấy cái điện thoại, nói chuyện gần một giờ đồng hồ với ông Học về cuộc đối thoại giữa Lễ và Lý Lam...

- Chuyện về phong trào thì mặc xác Lý Lam, cháu không quan tâm. Hàng chục năm nay là như vậy rồi. Nhưng bây giờ cháu thực sự lo lắng nỗi lo của chú! Nếu để cho bất cập và tha hoá trở thành một xu thế phát triển của nước ta thì! Điều này nguy hiểm quá chú ơi! Cháu phát điên lên mất! Cháu không thể nào chịu nổi ý nghĩ là đất nước ta sẽ lại quay trở về quá khứ, nghĩa là lại trở về điểm xuất phát! Lại bắn giết nhau, lại chia cắt, lại can thiệp của nước ngoài... Dân ta tổn thất và khốn khổ quá nhiều rồi! Gia đình họ Phạm chúng ta cũng mất mát quá nhiều rồi! Làm được gì ngăn chặn được những điều xấu nhất thì chú làm ngay đi! Chú làm ngay đi!..

Đấy là những câu nói cuối cùng trước khi Lễ cúp máy.

Lễ ra bàn thờ thắp một nén hương cho bố mẹ mình, các em mình các cháu và con mình, đứng lặng người một hồi lâu.

Sau đó Lễ đi lấy quyển album xem lại từng trang, từng trang các ảnh từ ngày bố mẹ Lễ mới cưới nhau cho đến bức ảnh cuối cùng là lễ truy điệu Nam ở Hà Nội... Còn một vài bức ảnh mới trong lần về nước vừa qua chưa kịp dán vào album Lễ cũng giở ra xem... Những người đã khuất trong ảnh như đang nói với Lễ bao nhiêu chuyện. Từ chú Phương, chú Tuấn, rồi Mạnh, rồi đến bố mẹ mình là ông bà Tuyên, thím Tuấn bức ảnh chung của vợ chồng và hai con của em Minh, rồi Huệ, rồi Nam... Người cười, người nói, người như đang khóc, người như đang nhìn, đang trò chuyện cùng với Lễ.

Mười hai ngày sau ông Học gửi qua FEDEXE(*) [(*) Tên một công ty dịch vụ quốc tế vận chuyển nhanh các bưu phẩm.] một thư dài 52 trang đánh máy cho những người lãnh đạo cao cấp nhất của nước ta. Nội dung nói lên các suy nghĩ và các kiến nghị của ông về tình hình và đường đi nước bước của đất nước trong tiến trình hội nhập vào cuộc đua tranh nghiệt ngã của quá trình toàn cầu hoá kinh tế thế giới ngày nay. Ông nêu lại hầu hết mọi suy nghĩ quan trọng, những điều lo lắng ông đã trao đổi với Nghĩa và Lễ, tường thuật khá tỉ mỉ những lực lượng

chống đối trong cộng đồng người Việt ở nước ngoài đang trông chờ vào “đồng minh chiến lược” của họ ở trong nước, những ý tưởng mà Lý Lam đã nói ra với Lễ. Cuối thư, ông Học nêu lên kinh nghiệm đau đớn hiện nay của cường quốc kinh tế Nhật Bản: Mất đứt cả thập kỷ 1990 mà không ra khỏi cuộc khủng hoảng suy thoái hiện nay, mọi sự bắt đầu từ chuyện muôn thuở: khủng hoảng địa ốc và nợ khó đòi... Đây cũng là hai hiện tượng đang phổ biến trong nền kinh tế nước ta. Ông cũng nhắc lại những tàn phá đến bây giờ vẫn chưa lường hết được của cuộc khủng hoảng tài chính tiền tệ tháng 7-1997, bởi vì nó đánh dấu kinh tế thế giới đã đi vào một bước ngoặt khác khó lường...

Ông Học nhờ Nghĩa chuyển thư này đến tận tay người nhận, dặn kỹ: Thư bàn những việc đại sự quốc gia, chấp nhận hay phản bác những ý kiến nêu trong thư là quyền của những người lãnh đạo Việt Nam, Nghĩa nhất thiết không được phổ biến hay sử dụng công khai thư này. Ông mong muốn cháu mình hiểu những suy nghĩ tâm huyết của ông đối với đất nước...

...Khoảng gần hai tuần sau khi làm xong việc ông Học giao cho, Nghĩa được Văn phòng các đồng chí lãnh đạo mời lên, nhờ Nghĩa chuyển thư cảm ơn đến ông Học. Thư bày tỏ lòng trân trọng đối với tinh thần yêu nước của ông Học và sự kính trọng của ông dành cho Đảng Cộng Sản Việt Nam. Thư cảm ơn đánh giá cao những ý kiến đóng góp của ông Học. Các đồng chí lãnh đạo trân trọng mời ông Học về thăm đất nước vào bất kỳ lúc nào mà sức khoẻ và điều kiện thời gian của ông cho phép.

Bản thân Nghĩa cũng thấy xúc động vì hai lẽ: Nghĩa không ngờ chú mình đã trình bày rất thẳng thắn với Đảng hầu hết những suy nghĩ hai chú cháu đã bàn nát ra với nhau, bức thư lại được các đồng chí lãnh đạo tiếp nhận với thái độ chân thành và bày tỏ sự trân trọng đối với ông Học. Nhưng điều làm cho Nghĩa cảm phục chú mình nhất là trong thư ông không ngần ngại nói thẳng: chỉ vì thương dân tộc mình đã chịu đau khổ quá nhiều nên ông Học cố vượt qua chính mình, sẵn sàng thừa nhận vai trò của Đảng Cộng Sản Việt Nam nếu Đảng làm được nhiệm vụ của mình đối với đất nước. Ông Học đã mấy lần nói ý này với Nghĩa trong các buổi hai chú cháu đàm đạo với nhau, và đây là điều vẫn làm cho Nghĩa suy nghĩ nhiều nhất. Ông Học khẩn khoản yêu cầu lãnh đạo nhất thiết không để cho tình trạng tiêu cực và tha hoá trong Đảng, trong bộ máy chính quyền và ngoài xã hội trở thành một xu thế không đảo ngược được...

Trong thư của ông Học có một đoạn được ông Nghĩa đọc đi đọc lại:

...Xin các nhà lãnh đạo hiểu cho, làm gì thì làm, trước sau con đường sống của Việt Nam là cần mở rộng không gian kinh tế của Việt Nam ra cả thế giới, nghĩa là phải sớm chiếm được thị phần ngày càng lớn trên thị trường thế giới. Song lực ta có hạn, để đạt mục tiêu sống còn này, không có cách nào khác phải mở rộng làm ăn với thế giới bên ngoài... Điều đơn giản ai cũng biết này rất khó thực hiện, bởi vì trong quan hệ kinh tế chỉ có hai chữ lợi ích. Bên ngoài hợp tác với ta mà chỉ tới được cái đích khai thác thị trường nội địa nước ta, thì sớm muộn cũng sẽ đi vào ngõ cụt, vì thị trường của một nước ngày càng nhỏ so với sức phát triển ngày nay của mỗi sản phẩm, đã thế nước ta lại còn rất nghèo. Lợi ích của sự hợp tác này ăn chia thế nào để cuối cùng ta mang hết được nội lực của mình và họ chịu cùng hiệp lực với mình đi khai thác thị trường thế giới, đây mới là kế lâu dài. Giữ trời yên bể lặng cho mình vì kế lâu dài này, khó vô cùng, và cần bắt đầu từ một chiến lược phát triển làm cho nền kinh tế nước ta trở thành một mắt xích hay một khâu ngày càng có ý nghĩa trong guồng máy vận hành của kinh tế thế giới. Điều này chính các vị đã nêu ra rất đúng trong Nghị quyết của mình: Lựa chọn phân công lao động quốc tế tối ưu! Tôi thấy điều này hay quá! Vậy Việt Nam ta làm gì để cuối cùng thực hiện được kế lâu dài này, đây chính là câu hỏi mà nước Việt Nam công nghiệp hoá, hiện đại hoá phải tìm ra câu trả lời... Tôi cũng thừa nhận nói thì dễ, nhưng làm thì khó lắm. Vì thế tôi xin lưu ý các quý vị: Làm ăn với nước ngoài mà nội bộ ta không vững vàng, hoặc lại không công khai minh bạch, không ngăn chặn được tham nhũng nữa, thì kéo thiên hạ vào làm ăn với ta khó lắm! Hoặc giả nếu kéo được họ vào thì rất dễ xảy ra trường hợp phía ta mất cả chì lẫn chài, phía nước ngoài hót hết vầng béo rồi bỏ đi!.. Xin các quý vị đừng cho tôi như thế là ăn nói nước đôi. ...Trong lúc tôi viết những dòng này trình lên quý vị, dư luận Mỹ đang xôn xao về việc có 26/27 nhà máy điện ở Indonesia – được ký kết và xây dựng dưới thời ông Soeharto - giá điện trung bình của những công trình này đắt hơn giá thị trường khoảng 30%. Ký kết những công trình này phía nước ngoài là các công ty Mỹ, phía Indonesia là con cháu họ hàng ông Soeharto!

Indonesia còn nhiều công trình kinh tế khác liên doanh với nhiều nước ngoài khác nhau theo kiểu họ hàng thân quen như vậy. Hậu quả bao trùm của cách điều hành đất nước theo quan hệ thân quen như thế là khi xảy ra tia chớp tiền tệ, lâu đài kinh tế Indonesia sụp đổ, ông Soeharto phải ra đi... Và bây giờ Indonesia cứ xuất khẩu được 3 USD thì phải dành ra 1 USD để trả nợ! Dự luận Mỹ đang chất vấn vai trò đại sứ quán Mỹ hồi đó trong những vụ bê bối này như thế nào?!.. Thừa các quý vị, không có cách gì thoát khỏi làm ăn với các tập đoàn xuyên quốc gia, nhưng để không bị họ làm thiệt thật không dễ... Trước sau phải làm cho cả thế giới là không gian kinh tế và là đối tác của nước ta thì mới hy vọng có được một nước Việt Nam công nghiệp hoá, hiện đại hoá như các vị đã viết trong nhiều Nghị quyết của mình. Tôi cầu mong đây là ý chí của cả dân tộc ta...

Điều mà ông Nghĩa cảm nhận được ngay là chú mình lo nghĩ nhiều cho đất nước, mong muốn đất nước mở mày mở mặt với thiên hạ thì mới kiến nghị như vậy. Thế nhưng so sánh lời khuyên này với những gì đang diễn ra trên đất nước ta, ông Nghĩa thực sự phân vân. Ông Học đúng đến mức độ nào? Có cách gì so sánh giữa kiến nghị của ông Học với thực tế phát triển của đất nước không? Ông Nghĩa ước ao tìm được ai đối thoại để cùng nhau mổ xẻ những ý kiến này của ông Học...

...Chú mình nói đến một nước Việt Nam công nghiệp hoá, hiện đại hoá mà chẳng thấy nói gì đến xi-măng, mía đường, bột giấy, than đá sắt thép hay một sản phẩm cụ thể gì cả!...

...Cái đích phải đạt tới đúng là phải sớm chiếm được thị phần ngày càng lớn trong thị trường thế giới, nhưng bằng cách nào? Bước đi?..

...Hy vọng như thế là trên hiểu được người dân yêu nước nghĩ gì, người đảng viên nghĩ gì. Không biết bức thư này có gọi ra được điều gì đối với các đồng chí trong tay đang nắm giữ vận mệnh đất nước hay không?..

Ông Nghĩa thiết tha xin được giữ một bản sao thư này cho riêng mình để suy nghĩ tiếp. Nguyên vọng của ông được đáp ứng.

Ngày đêm ông Nghĩa mừng mừng lo lo với biết bao nhiêu suy nghĩ, với biết bao nhiêu câu hỏi của sự mong đợi. Bà Nguyệt cũng được chồng cho đọc bản sao thư này. Nói cho đúng là cả hai vợ chồng đã đọc thư này không biết bao nhiêu lần, lúc trao đổi ý kiến với nhau đoạn này, lúc bình với nhau ý khác.

Một hôm bà Nguyệt kêu lên;

- Thì ra chú Học thực sự là người mong muốn hoà giải!

- Em nói gì mà lạ thế. Hoà giải hòa hợp là chủ trương của Đảng và nhà nước mình. Bên chiến thắng mới cần đưa ra ra hòa giải cho bên bị đánh bại. Còn đây là thư của một cá nhân, một Việt kiều yêu nước, của một thành viên trong cộng đồng dân tộc mình.

- Em cho là chú Học còn là con người của hoà giải. Anh đọc lại mà xem, trong thư không tìm được lấy một chữ nào trực tiếp phê phán điều này điều khác, lời lẽ thật mềm mỏng. Chú Học nêu cao đúng mức những cái đã làm được, đồng thời đề đạt rất thuyết phục là còn có thể làm tốt hơn những việc đã làm tốt. Ngay cả đối với những yếu kém tiêu cực, chú Học cũng xem xét với quan điểm không có con đường lát toàn bằng vàng, miễn sao luôn luôn giữ cho cái phát triển thăng thế.

- Có lẽ nhờ vậy chú giữ được lòng tin của Lễ phải không em?

- Là người chuyên làm nghề chấm văn, em thừa nhận người đọc có thể hiểu sâu sắc những cái thiếu sót, những cái chưa làm được. Một phong cách phê bình thực sự xây dựng, khiêm tốn, xuất phát từ tinh thần hoà giải!

- Sâu sắc quá! Cho đến nay anh mới chỉ nghĩ là chú Học cố vượt qua mình, chấp nhận vai trò của Đảng chỉ vì mong dân bớt khổ nếu Đảng làm được những điều nhân dân mong muốn. Em phát hiện ra một khía cạnh mới. Hiểu như em nói, thì đúng là chú Học có tinh thần hoà giải thật.

- Dù thế nào, hoà giải bao giờ cũng phải đến từ hai phía. Nếu không là khuất phục nhau, quá đi nữa là sự đầu hàng của bên này đối với bên kia, anh Nghĩa ạ! Lâu nay em chỉ mới hiểu chú

Học là một con người từng trải. Nhưng bây giờ em ngày càng hiểu chú mình là một mảnh đời, một nhân cách trong cộng đồng dân tộc ta!

- Ôi Nguyệt! – Ông Nghĩa ôm chầm lấy vợ mình. - Xưa nay anh vẫn thán phục sự phê phán văn chương của em. Bây giờ anh thừa nhận em thực sự có bản lĩnh nhìn đời. Nhưng... - Ông Nghĩa như chợt chạm phải điều gì rất hệ trọng. - Nói như em có nghĩa là còn một khía cạnh cực kỳ quan trọng của hai cuộc kháng chiến vừa qua chúng ta nhìn nhận chưa thật thấu đáo...

- Là những vấn đề gì thế anh?

- Đó là những vấn đề thuộc về nội bộ cộng đồng dân tộc nước ta em ạ!

Bà Nguyệt nắm lấy tay Nghĩa:

- Anh đã hiểu đúng ý em. Anh thử nhìn lại lịch sử đất nước mà xem, ít nhất là từ khi Trịnh Nguyễn phân tranh cho đến bây giờ, rồi tình hình đất nước bị chia cắt thời Pháp thuộc, bị chia cắt trong hai cuộc kháng chiến, những hệ quả, những tác động của các trào lưu...

- Anh hiểu. Truy tìm những dấu ấn của lịch sử anh càng hiểu thêm! Hai cuộc kháng chiến chống ngoại xâm của đất nước ta ít nhiều cũng chịu tác động của những dấu ấn này...

- Anh Nghĩa ạ, nói cho công bằng và nghiêm khắc, sống ở trong nước, sống ở nước ngoài, mỗi người mỗi vẻ, những con người có nhân cách đứng bên này hay bên kia chiến tuyến của chúng ta trong hai cuộc kháng chiến vừa qua nhiều lắm anh ạ. Em tin như vậy.

- Em có lý, anh đã tiếp xúc một số người như thế...

- Chúng ta chưa nhìn hết những yếu tố tốt đẹp trong cộng đồng dân tộc ta đâu, cũng chưa thấy hết những điều dị biệt chính đáng, lại càng chưa có ý chí lớn từ đó vượt lên xây dựng sự đồng thuận dân tộc mà thời nay đất nước ta nhất thiết phải có anh ạ!

- Điều gì dẫn em tới cách suy nghĩ này? – Ông Nghĩa vừa kinh ngạc, vừa khâm phục vợ mình.

- Bài học lịch sử anh ạ... Méo mó bệnh nghề nghiệp của em mà anh!..

- Anh chịu em đấy. Anh ngày càng hiểu em say mê nghề cô giáo dạy văn của em.

- Văn là người mà anh. Em đọc chú Học và hiểu chú như thế... Nhưng có lẽ chú Học nói đúng...

- Chú đúng cái gì?

- Chú chê anh bôn-sê-vích quá! Mà có lẽ vì như thế...

- Trời ơi Nguyệt!

- Em cứ tự hỏi mình mãi vì sao chú Học cứ trơ như đá như đồng trước mọi biến cố trong đời, vẫn giữ cho mình cái gốc của tổ tiên! Bà Sáu Nhơn là một hình mẫu khác. Còn nhiều hình mẫu khác nữa. Hai Hân cũng là một hình mẫu... Em tin lịch sử sẽ dần dần trả lại họ hình ảnh thực của họ anh ạ. Những người như thế trong cộng đồng dân tộc ta nhiều lắm...

- Nói như thế thì anh chịu. Sẽ chẳng có gì thay đổi được lịch sử...

- Thừa nhận như thế, anh phải cố thấu hiểu hai cuộc kháng chiến chống ngoại xâm của nước ta còn mang nặng dấu ấn một số vấn đề khác thuộc nội bộ cộng đồng dân tộc ta!

- Ôi nhà giáo ưu tú của anh! – Nghĩa ôm lấy vợ, cảm phục.

Bản sao bức thư của ông Học, Nghĩa tìm bìa plastic đóng lại thành một tập cẩn thận, trông rất đẹp,

- Đây là tài sản quý nhất của gia đình họ Phạm ta, Nguyệt ạ. – Nghĩa nói với vợ như vậy.

- Thế mà...

- Thế mà gì nữa hả em?

Bà Nguyệt đắn đo một lúc rồi mới nói với chồng:

- Anh ạ, chú mình thì vượt qua bản thân để chọn Đảng. Trong khi đó chi bộ em có hai đảng viên lão thành xin thôi sinh hoạt Đảng!

- Trời đất!... - Ông Nghĩa rơi vào tâm trạng mung lung.

22.

Ngồi trong xe trên đường từ sân bay Tân Sơn Nhất vào Thành phố, điện thoại cầm tay của Vũ réo liên tục, lúc thì Bích Ngọc gọi, lúc thì Bảo Vân, lúc thì Quân... Cả 3 người này đang trên đường từ nơi làm việc trở về nhà má Sáu Nhơn, họ sẽ gặp Vũ trong ít phút tới để bàn nhiều việc hệ trọng.

- Em thấy biển báo máy bay hạ cánh rồi mà sao mãi không thấy anh ra? Mọi người ở nhà mong anh từ sáng. – Người lái xe hỏi Vũ.

- Máy bay xuống đúng giờ, nhưng có mấy hành khách ăn cắp phao bơi của máy bay nên gây lúng củng khi kiểm tra hành lý! Mất bao nhiêu thời giờ!

- Hành khách có tiền đi máy bay mà cũng làm cái trò ấy hả anh?

- Những người này không hiểu làm như thế là ăn cắp sinh mạng của người khác khi máy bay gặp nạn.

- Dân trí những người có tiền đi máy bay mà còn như thế hả anh?

- Kẻ tham lam điên khùng ở đâu chẳng có. Cậu chịu khó đi nhanh nhanh lên để mọi người khỏi chờ lâu...

Hiếu sự sốt ruột ở nhà, Vũ lật đi lật lại mấy trang photo copy bài báo “Phải ngăn chặn những hành động làm ăn phi pháp của nhóm ‘Tứ Quái’” mà người lái xe vừa đưa cho Vũ khi bước ra khỏi sân bay. Tên tác giả bài báo là bút danh, nhưng giọng văn và ngữ cảnh thì Vũ hiểu ngay là của Đoàn Danh Thắng.

Vũ vừa mới bước chân vào trong nhà, ông Hai Phong đã nắm lấy tay, hỏi dồn:

- Báo chí họ tố cáo các con dữ quá! Các con làm ăn gì mà đến nỗi...

- Thế này thì đi tù sớm các con ơi – bà Hai Phong nước mắt lưng tròng.

- Ba má bình tĩnh đi! Con xin ba má bình tĩnh!..

Vũ chỉ biết ôm lấy mẹ mình. Lúc này Vũ không thể nói gì nhiều, Vũ cam đoan với mẹ: “...Cây ngay không sợ chết đứng!”.

Ông Hai Phong nghe con mình nói thế thì cũng mong là như thế. Nhưng bà Ngân lại khóc thành tiếng. Xưa nay bà vẫn nghĩ rằng các con mình làm ăn bao nhiêu công trình thế này mà không có thần thể nào che chắn thì sớm muộn cũng sẽ bị xoá sổ. Vốn dĩ hiểu cuộc sống trong Thành phố, lại thêm cái linh tính bản năng làm mẹ, bà mừng rỡ tưởng được mỗi nguy trước mặt các con bà. Bà cảm thấy giờ phút của mọi hiểm nguy hình như đang đến gần...

Bà Sáu Nhơn vừa từ nhà trong bước ra. Bích Ngọc, Bảo Vân và Quân cũng vừa về đến nhà.

- Các con bỗng dưng ùng ùng kéo nhau về thế này thì chắc chắn lành ít dữ nhiều rồi... – Bà Sáu nói, vẫn giữ phong thái ung dung vốn có của bà.

- Thừa nội vâng ạ. – Vũ trả lời thay các em.

- Đưa Ngân vào nhà trong đi, đứng đây suốt mướt thế này chỉ làm tội nhỏ rồi thêm. – Bà Sáu bảo Hai Phong.

Hai Phong đành dìu vợ vào ngồi vào góc phòng, tuy ông cũng muốn nghe mọi việc xem đầu đuôi xuôi ngược ra sao..

- Nội muốn nghe, muốn biết sự việc xảy ra, các con không giấu nội chớ?

Biết là không thể từ chối được, Vũ đành thưa:

- Thừa vâng! Chuyện hơi dài nội ạ...

...Xí nghiệp cơ khí 23-9 bị tố cáo là sử dụng đất trái phép, chính quyền quận đã ra lệnh phải dỡ bỏ vì yêu cầu quy hoạch của Thành phố. Mặt bằng của xí nghiệp 23-9 vốn là bãi để phế liệu và rác thải của xí nghiệp quốc doanh cầu kiện bê-tông Thới Trạch, cho công ty Ngọc Vân thuê dài hạn 25 năm. Người ta lập luận rằng xí nghiệp Thới Trạch không có quyền cho thuê đất của nhà nước giao cho. Lại có ý kiến cho rằng thực chất đây là một vụ chiếm đoạt đất công hữu,

dưới dạng công ty Ngọc Vân thông đồng với công ty Thới Trạch lập ra hợp đồng cho thuê giá. Nhưng công văn chính thức của Quận chỉ nói: Phải dỡ bỏ vì lý do quy hoạch của Thành phố, kèm theo lời nhắn miệng từ một người ở Ủy ban Nhân dân Thành phố: Nếu không tuân thủ sẽ khởi tố dưới tội danh chiếm đoạt tài sản xã hội chủ nghĩa.

- Xí nghiệp Thới Trạch phải tay với hợp đồng của mình? – Bà Sáu hỏi lại.

- Thừa nội, đúng thế ạ. Mặc dù hợp đồng có sự xác nhận của chính quyền. Tụi con không bao giờ dám cầu thả trong việc này. - Bảo Vân thưa lại.

- Không ai nói gì đến đền bù hay bồi thường? – Bà Sáu gặng hỏi.

- Tuyệt nhiên không ạ! - Vẫn Bảo Vân.

- Như vậy cái giá rẻ nhất cho chúng mình là dỡ bỏ xí nghiệp? – Vũ hỏi lại các em mình.

- Cái giá duy nhất, anh Vũ ạ. Cái lời nhắn miệng mới là tất cả nội dung sự việc này. – Quân đáp lại.

- Bảo Vân, bàn tiếp đi! Lúc này cố giữ cái đầu cho tỉnh táo. Chúng ta bây giờ phải trả giá cho cái tù mù của luật pháp đấy, vận dụng thế nào cũng được! – Vũ khuyên em mình.

- Trong cái tù mù này có quyền thì thắng ngay, mà quyền thì em mua được! Giao việc này cho em đi! – Bảo Vân không chịu ngồi yên.

- Em chủ quan lắm! Dứt khoát không bàn theo hướng ấy! – Vũ nói gần như quát em mình.

Lắng nghe các cháu nói, bà Sáu không thốt lời nào.

...Dự án lấy đất bù công trình để mở đường và lập khu chung cư Nam Lái Thiêu 30 hécta do hai công ty xây dựng Ngọc Vân I và Ngọc Vân II trúng thầu đã gần hoàn tất, cũng trong thời gian này bỗng dưng có lệnh từ trên Thành phố xuống: tạm đình chỉ xây dựng, vì lý do kiểm tra tài chính...

Một công an hộ tịch viên ở Nam Lái Thiêu đưa lệnh cho Quân, giải thích miệng:

- Có nhiều đơn khiếu nại hai công ty của các anh bán đất và nhà cho người đến ở với giá cắt cổ, thu lợi nhuận siêu ngạch và bất chính. Nếu các anh không giải trình được mọi khúc mắc, hợp đồng khu chung cư Nam Lái Thiêu sẽ bị thu hồi, mọi việc thanh lý hợp đồng sẽ giao cho toà án Thành phố quyết định.

- Giấy phép ghi rõ chúng tôi được làm gì, không được làm gì. Lệnh đình chỉ phải nêu lý do chứ? – Quân vặn lại.

- Cãi hả? Lên Quận mà cãi nhé! Đội quy tắc hay đội đặc nhiệm 113, anh thích loại nào?

...Lại cũng thời gian này, liên doanh 3 bên trồng 4600 hécta bạch đàn giữa địa phương Kiên Phong, công ty Đài Bắc và công ty trách nhiệm hữu hạn Ngọc Vân thực hiện xong mọi khâu đền bù giải toả, xây dựng xong đường sá kênh mương, san mặt bằng, làm đất... Khi chuyển sang khâu trồng trọt thì dưng một cái có lệnh đình chỉ và thu hồi hợp đồng!

Chính quyền Kiên Phong thông báo bằng văn bản cho liên doanh: Chính quyền địa phương quyết định tự làm để đẩy mạnh kế hoạch xóa đói giảm nghèo. Mọi chi phí cho đền bù những việc đã làm sẽ được Ủy ban Nhân dân Kiên Phong đánh giá và thanh toán lại sau cho các bên đầu tư...

...Chỉ còn hợp tác xã may 8-3 và hợp tác xã sửa chữa cơ khí Đồng Tâm và liên doanh Adidas về may mặc – có sự tham gia của xí nghiệp quốc phòng Z11, là được an toàn, nghĩa là không bị đánh.

- Liên doanh Adidas thì xương quá không ăn được, hai hợp tác xã thì đụng chạm đến định hướng xã hội chủ nghĩa, có lẽ vì thế Đoàn Danh Thắng để cho yên. Hình như Bạch Liên mới là chủ mưu đích thực của âm mưu quỷ quyết này. Hôm gặp con rắn độc này ở Kiên Phong em đã cảm thấy như vậy. – Bảo Vân nhận xét.

- Hôm đầu tiên Thắng đến tặng chúng mình bài báo ca ngợi nhóm tứ quái thực ra là hành động đe dọa thôn tính. Chúng ta chậm hiểu quá. – Bích Ngọc kết luận sự việc.

- Ngồi trên máy bay trở về, anh đã tính nát nước rồi. Phải tự cứu lấy mình thôi. Ngoài Hà

Nội, các Bộ đều nói những việc chúng ta nêu lên thuộc thẩm quyền của Thành phố. Anh nhờ chú Lê Hải đưa đi gặp bác Tám Việt, nhưng chú Lê Hải gặt phắt đi. Bác Tám đã xin nghỉ hưu rồi, đừng làm phiền bác ấy. Câu chuyện căng thẳng lắm.

- Chú Hải nói gì về ông Tám? – Bà Sáu hỏi.

- Dài lắm nội ạ. Tối hôm kia chú kể cho con nghe gần đến sáng. Con sẽ kể cho nội nghe sau.

- Nhưng tại sao ông ấy phải nghỉ hưu?

- Con chỉ xin nói vắn tắt ạ. Ông ấy là một đảng viên trung thực. Con rất kính phục.

- Con kể những gì con cho là quan trọng nhất đi. – Bà Sáu giục.

- Thừa nội, tóm lại là bác Tám phản đối biện pháp cải cách nửa vời. Bác nói, vì giữ gìn uy tín của Đảng nên bác đã không từ chức, chỉ vin vào lý do tuổi tác và sức khoẻ xin nghỉ hưu.

- Nhưng ông Tám có nêu lên điều gì mà con cho là hệ trọng nhất không? – Bà Sáu vẫn chưa hài lòng với câu trả lời của Vũ.

- Con chắc là có ạ. Theo con hiểu được điều bác Tám lo nhất là đổi mới không đi đến cùng thì chỉ ngày một ngày hai thôi mọi điều kỳ diệu sẽ vô nghĩa.

- Sống hôm nay không nghĩ đến ngày mai thì miệng ăn sông băng núi lở! Cả nước lại càng thế! Con không cần phải kể cho nội nghe điều này.

- Vâng ạ. Con xin phép nội cho con bàn tiếp với các em một số chuyện khác. – Vũ quay sang các em mình - Bác Tám bị phê phán rất kịch liệt vì những điều các em đã từng được nghe xưa nay. Chú Lê Hải nêu nhiều ví dụ cụ thể lắm. Chú Hải dặn chúng ta phải nhẹ nhàng nhẹ vuốt ra mà tự vệ, hay là chịu để làm thịt, đừng làm phiền bác Tám! Chú Nghĩa thì lại nói chúng ta chạy chọt mà không đúng đường dây, phong bì không đủ nặng, chắc chắn là tiền mất tật mang. Chỉ bằng thi gan với đời một chút xem sao! Chú nhần chúng ta như thế đấy. Chú ấy thật là lãng mạn.

- Hình như chẳng còn cách nào hơn. – Quân nhận xét.

- Bây giờ chúng ta bàn theo hướng của chú Hải và chú Nghĩa xem ra làm sao. – Vũ giục các em mình.

Mọi người im lặng một lúc.

- Cũng nên có người tỏ thái độ dứt khoát như ông Tám thì mới hy vọng thức tỉnh được mấy ông to. – Bà Sáu khen ông Tám, với chủ ý hướng các cháu mình đi vào con đường quyết liệt.

- Con sợ ông Tám cũng chỉ là một Don Quixote, bám sai quẻ nên sinh nhằm vào Việt Nam thời đổi mới thôi nội ạ.

- Bảo Vân đừng ví von linh tinh. Bây giờ các con định xoay xử mọi việc thế nào? – Bà Sáu giục.

- Con xin nói trước để nội cho ý kiến. – Vũ quay sang Quân: - ...Em có thể bảo đảm với anh chuyện tài chính và sổ sách của khu chung cư Nam Lái Thiêu không có sơ suất gì không?

- Anh yên tâm. Vì lúc đầu thầu chúng ta đã thắng một cách oanh liệt, nên em nghĩ trước sau nếu không bị đánh thì cũng khối kẻ chọc gậy bánh xe. Vì thế em luôn cảnh giác. Có thể nói kiểm toán và luật sư coi như làm việc với em hàng tuần và từng công đoạn của công trình. Những lô đất và các căn hộ bán được đều có đầy đủ các chứng từ và em đòi chỉ thanh toán qua ngân hàng. Đây là dự án duy nhất trong Thành phố thực hiện quy chế thanh toán này!

- Thế thì không sợ.

- Ngay còn bẻ ra queo được, bỗng dưng còn dựng chuyện lên mà đánh, sao lại nói là không sợ? – Bích Ngọc hỏi chồng.

- Đúng thế, Ngọc ạ. Các em phải tung hết mọi chuyện lên báo chí công khai đi! Tốn bao nhiêu tiền cũng chịu! Khẩn trương lên!

- Vâng, chúng ta làm việc này hơi chậm anh Vũ ạ. – Quân thừa nhận.

- Xí nghiệp 23-9 và đề án Kiên Phong có thể mất trắng. Nhưng chúng ta không đầu hàng. Các em nói trước đi, rồi anh sẽ nói. – Vũ ngồi xuống, chờ đợi.

Ông bà Hai Phong cũng nhích gần vào, nghe các con mình bàn những việc nghiêm trọng. Phần thì không hiểu nổi những đích đích của sự việc, phần thì sợ, ông bà ngồi im như thóc một góc, cố không để ảnh hưởng đến việc bàn bạc của các con mình.

- Phải dỡ bỏ xí nghiệp 23-9 là điều bất khả kháng, ta không có cách gì cưỡng lại đâu. Đã giờ quy hoạch Thành phố ra thì chúng mình hết đường lùi rồi. – Bích Ngọc trình bày.

- Tại sao dám nói như đinh đóng cột vậy Bích Ngọc?

- Thừa nội, con đã mang hết các hồ sơ gốc về thành lập xí nghiệp 23-9 lên làm việc với Sở công nghiệp Thành phố. Sở không thể bắt bẻ vào đâu được, nhưng thanh minh quy hoạch thành phố thay đổi và đã được quyết rồi. Họ đưa cho con xem quyết định của Thành phố, bản đồ quy hoạch mới đã được phê duyệt, các dấu đỏ đóng chi chít!...

- Thế là con tin như vậy à? – Bà Sáu vẫn gạn lọc từng chi tiết.

- Dạ không ạ. Qua câu chuyện ở Sở, con mò đến thằng Hai Tấn ở Sở Địa chính, con dúi cho nó một “tổng thống Mỹ” để nó cho xem bản đồ quy hoạch mới. Y chang bản con đã được xem ở Sở Công nghiệp Thành phố... Thế là hết đường, là rõ tất cả ạ. – Bích Ngọc trình bày.

- Hai Tấn nào?

- Dạ thừa nội, nó là con ông chín Tạ.

- Rồi sao nữa?

- Thừa nội, vắn vèo mãi nó mới nói đấy là quy hoạch được điều chỉnh lần cuối cùng theo ý kiến của mấy ông cổ, có bút phê lên bản đồ quy hoạch: Phải từng bước đưa các xí nghiệp ra khỏi thành phố, tính đến sự phát triển của Thành phố 15 - 20 năm tới! Lý lẽ chắc nịch... Như thế là con biết những ai dính vào đây.

- Nghĩa là thực sự hết đường?

- Thừa nội, chắc chắn như vậy ạ. Chỉ còn cách xin quận hay Thành phố cấp đất để di dời nhà máy, vì nó liên quan đến việc làm của ngót nghét 200 công nhân.

- Phải nói với chính quyền là xin, đừng nói là đền. Họ vận dụng đất đai thuộc quyền sở hữu nhà nước mà! Xí nghiệp tư nhân chúng mình không thể đòi hỏi gì hơn được đâu. – Bích Ngọc nêu ý kiến của mình.

- Nhưng kiểu gì thì cũng phải cứu bằng được chỗ làm việc của hai trăm con người. Họ là những người đã khởi nghiệp cùng chúng ta, gắn bó với xí nghiệp chúng ta. – Quân phân tích.

Bà Sáu Nhơn ngồi im, môi bặm lại, hai bàn tay nắm chặt run run trên mặt bàn.

- Nếu Thành phố hay quận nêu đủ lý do lý trấu không cấp đất thì sao hả Quân? – Bích Ngọc đặt vấn đề.

- Không loại trừ! Khu Nam Lái Thiêu còn đất trống cho xí nghiệp này không anh Quân? – Bảo Vân hỏi.

- Còn, nhưng nếu xây xí nghiệp thì phải đưa ra xa. Chi phí san lấp khá cao. Chỉ có một thuận lợi duy nhất là đã làm xong đường. – Quân trả lời.

- Nếu mất trắng khu Kiên Phong, em xử lý phần vốn của mình vay ngân hàng như thế nào hả Ngọc? – Vũ hỏi tiếp.

- Nợ có thể xin hoãn giải lắm là 6 tháng hay 9 tháng là cùng thôi anh ạ. Em không biết trong khoảng thời gian ấy mình có cách gì xoay sở được không. Nhưng có hoãn được như thế thì ít nhất cũng mất một nửa, nếu Kiên Phong thanh toán dây dưa và mình phải trả lãi thì nhiều khả năng mất trắng.

- Chị Ngọc có lý đấy - Quân tán thành. - Anh còn lạ gì cách đánh giá và bồi thường của cơ quan chính quyền nữa. Vụ hơn một trăm xe ô-tô tay lái nghịch ông Nguyễn Trường Anh được kiện mà không thu hồi vốn được lấy một xu. Trong Thành phố ai không biết chuyện này?! Ông ta còn nói với em: Cãi lý với chính quyền khó lắm, vận dụng luật gì cũng được. Tồi thoát tù là may đấy cậu ạ!

- Cánh Đài Bắc còn hai khu kinh tế và một xí nghiệp ngoài Bắc, vì vậy em hy vọng họ sẽ

không bỏ cuộc ở Kiên Phong. Nếu họ không bỏ cuộc thì may ra chúng ta còn vớt vát được chút ít. Bọn Thắng – Bạch Liên ra đòn hiểm quá! – Bảo Vân nhận xét.

Bà Sáu kiên nhẫn ngồi nghe, mặt đỏ bừng bừng như người bị huyết áp cao. Thỉnh thoảng bà nhấp một ngụm nước lạnh, để tự kiềm chế mình. Bà vẫn chưa bàn một lời nào.

Vũ đứng dậy “gút” lại ý kiến của mình:

- Phải làm ngay việc di chuyển nhà máy 23-9 ra Nam Lái Thiêu. Không chần chừ được! Tốn kém bao nhiêu cũng ráng chịu! Nếu xin được đất đền bù sẽ dùng vào việc khác, hoặc bán đi để trả nợ. Từ đó mới hy vọng đi tiếp. Ta lùi như thế, chính quyền dễ chấp nhận. Việc này cũng dễ ăn dễ nói, vì nó đụng chạm đến công ăn việc làm của 200 con người, ai phá đám chúng ta cũng khó.

- Em sẽ xúi công đoàn nhà máy đâm đơn lên thành phố! - Quân đề xuất.

- Công đoàn cũng do các ông ấy dựng lên mà! – Bảo Vân chưa tin vào ý kiến của chồng mình.

- Lúc này mới cần công đoàn chứ Bảo Vân! – Bích Ngọc tán thành ý kiến của Quân.

Vũ cũng cảm thấy bí, song vẫn thấy không thể bỏ qua bất kỳ khả năng nào:

- Còn nước còn tát, các em ạ... Được, công đoàn cứ đâm đơn, nhưng đừng đụng chạm gì đến nhà máy, chỉ đòi thành phố phải tạo điều kiện cho chúng mình bảo đảm công ăn việc làm của công nhân! Chỉ tập trung vào một điểm này thôi! Đừng lan man sang chuyện khác.

- Có lẽ nên như thế. Đây là điểm yếu nhất của Thành phố. – Bích Ngọc tán thành ý kiến của chồng.

Vũ thấy điểm này tạm ổn, nói tiếp các việc khác:

- Nếu được giành được phương án đền bù đất, sẽ sớm có tiền trả nợ. Nếu không có đất đền bù, thì đành phải kéo cày trả nợ! Công ty xây dựng I và xây dựng II đem bán ngay tất cả đất đai có thể bán được, dồn hết vốn cho xây dựng lại xí nghiệp này ở Nam Lái Thiêu. Chúng ta tạm gác lại kế hoạch mở thêm xí nghiệp phụ tùng xe máy và ô-tô ở Bình Dương đã bàn tháng trước. Bây giờ đâm dò giặt mệt, phải đem dự án ở Bình Dương trám vào xí nghiệp 23-9 mới ở Nam Lái Thiêu vậy. Sản phẩm này đang có thị trường, chúng ta chọn mô hình xí nghiệp vệ tinh cho những tập đoàn lớn may ra mới trụ được. Xí nghiệp 23-9 phải bỏ sản phẩm cũ đi, vì ngành nào cũng không địch lại được hàng nhập lậu Trung Quốc. Cả nhà nghe được không?

- Em tán thành.

- Em tán thành...

- Nếu vậy Ngọc cố kéo cánh Đài Bắc ở Kiên Phong tham gia dự án phụ tùng xe máy và ô-tô. Sẵn sàng nhân nhượng phần nào để bù lại chút ít cho những mất mát của họ ở Kiên Phong thì may ra kéo được họ vào cuộc ở Nam Lái Thiêu Ngọc ạ. Cái may là Đài Loan đang muốn chuyển công nghiệp chế tạo phụ tùng xe cơ giới ra nước ngoài. Có thể vay thêm vốn của hợp tác xã 8-3 và hợp tác xã Đồng Tâm, nhưng anh chắc không được bao nhiêu. Nhất trí nhé?

- Chúng em đồng ý. – Quân nói trước tiên. Bích Ngọc và Bảo Vân cũng đồng ý.

- Còn đề án Kiên Phong thì đành đánh đố với trời vậy các em ạ. Trước mắt là vận dụng luật pháp hiện hành để kiện cáo, dù là con kiến mà kiện củ khoai cũng phải làm! Không một giây phút nào để mất ý chí còn nước còn tát. Các em đồng ý không? – Vũ hỏi.

- Em sẽ yêu cầu công đoàn của xí nghiệp 23-9 đưa đơn kiện lên công đoàn quận, công đoàn Thành phố và Sở Công nghiệp. Vẫn cứ phải kiện anh ạ, cái chính là để kéo dài thời gian cho việc di chuyển nhà máy, chứ em không hy vọng gì vào mấy ông bà ở quận và ở Thành phố đâu.

- Em đồng ý với anh Quân. Đây là dịp buộc các ông các bà này phải tự lộ diện mình là công đoàn đỏ hay công đoàn vàng!

- Bảo Vân giữ mồm giữ miệng một tý, nhưng anh đồng ý với đề xuất của hai em. – Vũ tán thành.

- Em còn đang nghi một điều nữa. – Bảo Vân đặt câu hỏi.

- Bảo Vân nói đi. – Vũ giục.

- Có khả năng họ không cần chơi cái trò cải tạo tư sản như trước nữa, mà áp dụng chiến thuật khi cần đánh kinh tế tư nhân thì hình sự hoá vấn đề hoặc thay đổi chủ trương chính sách, đánh chết tươi luôn! Nuôi béo rồi thịt mà! Cả nhà xem có khả năng này không? Thật chẳng khác gì B52 thả bom phá tan xí nghiệp 23- 9 và dự án Kiên Phong của chúng ta giữa thời bình!

- Mồ hôi lấm tấm trên trán Bảo Vân, mặt cô nhợt hẳn ra.

- Bảo Vân, lúc này phải tỉnh táo. Anh nhắc em ra ngoài không được lỗ miệng.

- Anh Vũ, ngồi đây thì phải bàn cho hết nhẽ chứ! - Bảo Vân không chịu nhượng bộ anh mình.

- Nghi ngờ của Bảo Vân cũng phải đặt ra anh Vũ ạ. - Quân đồng ý với suy nghĩ của vợ. - Hiển nhiên chỉ có hai khả năng: Bọn Thắng - Bạch Liên lợi dụng bàn tay quyền lực nhà nước thôn tính chúng ta, hoặc quyền lực nhà nước mượn tay Thắng - Bạch Liên xoá sổ chúng ta. Không thể giải thích khác được.

- Suy luận như thế thì còn nhiều chuyện phải đặt ra lắm. - Ngọc nêu ý kiến của mình. - Trong tình hình tiêu cực thế này, luật pháp vừa không đủ vừa thực hiện không nghiêm, sẽ còn xảy ra nhiều chuyện không ai biết đằng nào mà lần.

- Chị Ngọc chứng minh xem nào. - Bảo Vân đề nghị.

- Chúng ta cứ nhìn lại mà xem, cấp phép xây dựng xí nghiệp 23-9 là chính quyền hẳn hoi, bây giờ bắt dỡ bỏ đi cũng là chính quyền! Trâu buộc ghét trâu ăn, bè này đánh cánh kia, trực tiếp hoặc qua tay người khác... Trong thành phố này ai là người không biết vì sao LêGarment bị đánh? Rồi một loạt công ty khác nữa! Cứ bên này phá được một công ty thì bên kia cũng phải tan một cái! Nhìn vào các vụ buôn lậu, các vụ buôn thuốc phiện, ai dám nói ở ta không có mafia? Cho nên biết là để tính toán cho hết nhẽ thôi. Theo chị không nên bé xé ra to. Khoanh gọn sự việc được bao nhiêu, tốt bấy nhiêu. Càng không thể một mình chống lại mafia(*)[(*) Vào thời điểm này TV ta đang chiếu lại bộ phim dài nhiều tập của Ý "Bach tuộc"] được, đó chỉ là chuyện trên phim thôi Vân ạ!.. Trước mắt cứ lo đối phó với nhóm Thắng - Bạch Liên đã, rồi sẽ tính tiếp. Chịu nhún một bước vậy.

...Không thể một mình chống mafia được! Khoanh gọn được bao nhiêu tốt bấy nhiêu! Bà Sáu đánh giá đây là ý kiến quan trọng nhất. Bà cho ý kiến của Bích Ngọc là xác đáng: "...Các cháu ta khá lắm, rất biết mình biết người. Trời có muốn đánh, tụi bay cũng không chết được!".

Bà Sáu ngược nhìn đồng hồ trên tường rồi đứng dậy:

- Nội thấy các con có lý, tỉnh táo, không nao núng. Vậy là nội vững dạ rồi. Nội đã cam kết với những người ở xí nghiệp 23-9 sống cùng sống, chết cùng chết. Các con đừng làm cho nội thất hứa với họ. Hôm nào đập cái xí nghiệp này phải đưa nội đến chứng kiến! Các con nghe rõ chưa?

Bốn anh em Vũ đưa mắt nhìn nhau, lo sợ.

- Thế nào, các con hứa với nội chứ? Vũ trả lời đi - Giọng bà Sáu nghiêm khắc.

- Vâng ạ, chúng con xin hứa.

- Thế mới là các cháu của nội chứ! - Má Sáu quay ra phía sau - Ngân gọi cho má chiếc tắc-xi và đi cùng với má.

- Để con lái xe đưa nội đi. - Quân chạy lại níu lấy tay Bà Sáu.

- Đến giờ nội phải đi rồi.

- Hay nội dùng xe của anh Vũ ạ? Lái xe của anh Vũ đang ở đây.

- Không, lỡ Vũ có việc gì đột xuất thì sao. Lúc này nội không muốn các con lãng phí thời giờ, dù chỉ là một phút. Các con bàn tiếp công việc đi. Không ai được đi cùng với nội ngoài má Ngân. - Bà Sáu dứt khoát.

- Nội đi đâu ạ? - Bảo Vân gặng hỏi.

- Hôm nay đoàn đại biểu nhân dân Ninh Thuận vào làm lễ khánh thành đền thờ bà Nguyễn Ngọc Sương ở An Lãnh.

- Thế thì hơi xa đấy nội ạ, mãi tít bên quận 7. Bà Sương là ai ạ? - Bảo Vân lo lắng.

- Bà này là kỹ sư nông nghiệp, đảng viên, chuyên về khuyến ngư các cháu à. Bà đã truyền cho

nhân dân Ninh Thuận nghề nuôi tôm sú trên bãi cát dọc bờ biển, nhờ vậy Ninh Thuận thoát được cái nghèo. Bà Sương còn giúp được nhiều tỉnh khác nữa. Không may năm ngoái bà chết vì tai nạn giao thông. Dân Ninh Thuận về tận quê bà Sương lập đền thờ để tưởng nhớ công ơn bà.

- Đền xây xong chưa ạ? – Vũ hỏi bà mình.

- Hôm nay khánh thành, hội Người cao tuổi mời nội đến thắp hương cho bà Sương và tiếp đoàn đại biểu nhân dân Ninh Thuận.

- Lần đầu tiên con được biết nhân dân lập đền thờ một đảng viên!

- Nội cũng thế!.. Chúa không công bằng, những người như thế lẽ ra phải được sống mãi!

Má Sáu bình thần bước vào nhà trong sửa soạn cho mình. Bà Ngân nước mắt ngấn nước mắt dài lạt đật theo sau. Ông Hai Phong ngồi nghe tiếp không nhúc nhích. Ông có cảm giác mình như đang ngồi trên chảo rang...

Các con ông đã bàn xong hướng đối phó trước mắt, quay sang bàn việc chuẩn bị cho cháu Huỳnh Thái Đức, con của Vũ, đi dự hội nghị quốc tế “Học sinh bàn về quyền của học sinh” do UNESCO tổ chức tại Stochkolm vào sang năm. Đức trúng cuộc thi tuyển chọn của toàn Thành phố, sẽ cùng với một học sinh cấp II được tuyển chọn ngoài Hà Nội thay mặt học sinh Việt Nam đi dự hội nghị này. Bố mẹ Đức quá bận, nên phần lớn công việc chuẩn bị do vợ chồng Quân giúp. Ông Hai Phong cả lo, các con ông chuyển sang bàn việc của cháu Đức từ lúc nào mà ông không biết...

Ngày tối hôm đó bốn anh em Vũ bàn bạc việc di chuyển xí nghiệp 23-9 xuống Nam Lái Thiêu theo phương án sản phẩm mới. Họ bàn với nhau trắng đêm. Ông bà Hai Phong vô cùng lo lắng cho các con mình nhưng chẳng biết làm gì hơn là thỉnh thoảng chạy ra chạy vào mang cho anh em Vũ những đồ ăn thức uống tiếp sức. Khoảng bốn, năm giờ sáng, ông bà Hai Phong mới lui về phòng mình đi ngủ. Khi ông bà thức dậy, đã gần mười giờ, cả hai hoảng hốt chạy sang phòng bên tìm các con mình. Ông bà sững lại khi thấy bốn anh em Vũ vẫn chụm đầu bàn bạc. Hai ông bà lặng lẽ đi sang phòng bà Sáu, thấy bà đang ngồi đọc sách trên ghế mây, trong tay một cuốn truyện tiếng Pháp đã cũ. Tại góc phòng người giúp việc đang lúi húi chuẩn bị bữa uống sữa thường lệ của bà.

Ông Hai Phong kêu lên:

- Đến bây giờ mà các cháu bàn với nhau chưa xong má ạ. Con lo lắm!

- Những chuyện như bọn trẻ đang gặp, má trải qua hết rồi. Đừng lo, chúng nó bây giờ giỏi hơn má nhiều!

Vợ chồng Hai Phong ngồi nấn ná chuyện trò với má một lúc rồi bà Ngân xin phép xuống bếp. Hai Phong cũng đứng dậy xin đi theo. Lần đầu tiên ông Hai Phong vào bếp cùng với vợ làm cơm cho các con mình.

Khi cả nhà ngồi đông đủ vào bàn ăn, má Sáu là người nói đầu tiên:

- Trên gương mặt các con, nội không thấy giọt nước mắt nào, thế là có lối ra rồi, phải không?

- Trời ơi, tụi con mỗi đứa như già thêm mấy tuổi! – Bà Ngân nhìn các con thốt lên.

Hôm sau, Bích Ngọc đang ngồi trong phòng chờ để lên máy bay thì có tiếng loa yêu cầu Ngọc trở lại nơi làm thủ tục xuất cảnh. Ra đến nơi, hai công an biên phòng cho Ngọc xem một mảnh giấy viết tay, và giải thích Ngọc không được phép rời khỏi Thành phố, vì công an kinh tế có tin Ngọc đang trốn nợ. Ngọc dứt khoát không chịu, coi mảnh giấy viết tay này là không hợp lệ, Ngọc không thể chấp hành. Nói xong Ngọc quay trở lại phòng chờ.

- Nếu chị nhất quyết cưỡng lệnh, chúng tôi sẽ dùng vũ lực.

- Thế thì các anh về đem lệnh cấm tôi xuất cảnh ra đây. Mảnh giấy viết tay này không có giá trị!

- Không kịp, sắp đến giờ bay rồi!

Ngọc gọi điện thoại cầm tay cho Vũ một lúc rồi quay ra nói với người công an biên phòng:

- Chồng tôi cũng cho đây là lệnh giả, tôi không thể chấp hành, vì không có ai khiếu nại tôi

trốn nợ. Hoặc là các anh để tôi đi, các anh muốn bắt tôi thì cứ bắt ngay tại đây. Nếu các anh muốn bắt tôi quay trở lại thành phố, thì các anh phải đưa tôi mảnh giấy này để tôi về đối chiếu thật giả thế nào.

Hai bên đôi co lý lẽ. Ngọc cãi rất căng. Cuối cùng một người công an biên phòng nói:

- Thôi được, đồng ý. Chúng tôi được lệnh là không cho chị bay ra nước ngoài, còn nếu chị muốn có mảnh giấy này để hỏi rõ đúng sai thì chị cầm lấy và ký nhận vào đây. – Người công an biên phòng mở sổ ra cho Ngọc ký vào.

Cũng vừa lúc này Vũ kịp ra đến sân bay. Vũ ghi cả tên hai công an biên phòng, số hiệu của họ, và số điện thoại, rồi trao danh thiếp của mình để tiện liên lạc trước khi chia tay với họ.

Chợt nhìn thấy Ngọc và Vũ bước vào nhà, bà Sáu khụy chân ngã dúi xuống đất, rất may ông Hai Phong đứng cạnh kịp đỡ được, vội bế mẹ vào đặt nằm lên chiếc sofa trong phòng khách. Ngọc và Vũ tất tưởi chạy theo. Bà Ngân đem đến cho mẹ một tách trà sâm nóng. Một lúc sau, bà Sáu mới trở lại bình thường.

- Thấy Bích Ngọc về, nội đoán ngay có chuyện chẳng lành. Lũ đều cáng...

- Má nói ai đấy ạ? – Hai Phong ngơ ngác.

- Đó là trò trẻ con. Chúng đều nhưng vẫn còn ngu lắm... – Bà Sáu cứ nói một mình như thế.

Ông Hai Phong và bà Ngân tưởng mẹ mình đang cơn mê sảng. Nhưng Vũ và Ngọc thì hiểu rất rõ. Cả hai quỳ bên nội của mình, bóp tay, bóp vai cho bà.

- Nội làm cả nhà sợ quá. – Ngọc thốt lên.

- Tại nội tức quá đấy thôi. – má Sáu đã trở lại điềm tĩnh.

- Chúng con muốn làm nội vui. – Vũ tìm cách an ủi bà nội mình.

- Làm cho nội vui?

Ngẫm nghĩ một lúc, sắp xếp lại cách đối phó hai vợ chồng đã bàn với nhau trong xe trên đường từ sân bay về, Vũ thưa:

- Chúng con định mời nội đi xem kịch ạ.

Bây giờ bà Sáu mới mỉm cười, bà tin là bọn trẻ đã có cách đối phó:

- Nếu các con cũng lên sân khấu đồng diễn thì nội đi xem.

- Chúng con xin nội nghe lời nói đầu trước khi mở màn ạ, vở kịch bắt đầu ngay từ bây giờ ạ.
– Vũ bảo Ngọc đọc mảnh giấy viết tay do người công an biên phòng đưa cho nội nghe.

- Các con định làm gì với mảnh giấy này? – bà Sáu hỏi.

- Chúng con tạm thời mời họ lên sân khấu để họ tự giới thiệu trước với khán giả, rồi chúng con mới xuất hiện trong vai của mình.

Bà Sáu ngẫm nghĩ một lúc rồi thông thả nói:

- Được..., có thể là màn kịch hay đấy. Cần thận một chút, đừng khinh suất điều gì. – Bà Sáu lờ mờ đoán được trò chơi của bọn trẻ.

Ngay chiều hôm đó, báo Sài Gòn buổi chiều đưa một tin cụt lủn: Nhà kinh doanh Bích Ngọc, tổng giám đốc công ty Ngọc Vân, bị công an giữ lại không cho xuất ngoại vì có biểu hiện trốn nợ. Cách rao của người bán báo làm cho tờ báo bán chạy như tôm tươi. Cả thành phố nháo nhác về cái tin rao ngoài phố này.

Sáng hôm sau, công ty Ngọc Vân nhận được không biết bao nhiêu cú điện thoại của các cổ đông đòi rút vốn.

Khoảng gần trưa, bà Sáu đang nằm nghỉ thì bà Ngân dắt Thắng vào:

- Cháu chào bà ạ. Cháu đọc báo có tin dữ quá, cháu gọi điện thoại cho anh Vũ không được, nên cháu mạn phép đến đây xin biết sự thể thế nào.

- Thắng nào đấy nhỉ, có phải Thắng ở nhờ nhà Tư Cương ngày xưa không? – bà Sáu cứ nằm nguyên trong tư thế đang ngủ hỏi chuyện khách.

- Trí nhớ của bà mình mất quá. Cháu là Thắng ấy đấy ạ.

- Cháu có hai con, đã đưa nào lấy vợ lấy chồng gì chưa? – Má vẫn nằm yên, mắt lim dim.

- Dạ chưa ạ, chúng nó bây giờ đang học đại học ạ. – Thắng bịa ra như thế, vì cả hai rớt đi rớt lại chưa xong phổ thông, chúng bỏ học và lêu lổng từ lâu rồi.

- Hôm nay đến có việc gì thế con?

- Dạ... Cháu nghe nói chị Ngọc trốn nợ, công an không cho xuất ngoại, nên cháu đến hỏi thăm có giúp được gì không ạ.

- Có chuyện ấy à? – bà Sáu nói, nhưng vẫn giữ nguyên cái vẻ thờ ơ, mắt vẫn lim dim.

- Dù sao chúng cháu cũng là bạn của nhau, bây giờ chị ngã em nâng. Cháu không thể đứng đưng được.

- Vậy hả?.. Sao cháu biết?

- Dạ cháu đọc báo.

- Cảm ơn lòng tốt của cháu. Cháu chịu khó xem báo nhỉ. Có gì trầm trọng không cháu?

- Các anh các chị chưa nói gì với bà ạ?

- Bà già rồi, không rõ lắm. Sao lại đến thăm lúc bà đang buồn ngủ thế này?

- Trời ơi, việc tày đình bà ạ. Trắng tay như không, mà còn có thể tù tội nữa đấy. Thư các cổ đông của công ty Ngọc Vân đòi rút vốn gửi đến công an hàng chồng rồi ạ. – Thắng vừa nói vừa để ý xem bà Sáu phản ứng thế nào.

- Cháu có khuyên bảo gì không? – Bà Sáu vẫn thản nhiên.

- Khổ quá, nếu ngay từ đầu sáp nhập vào chỗ chúng cháu thì bây giờ ngồi mát ăn bát vàng. Mạo hiểm như các anh các chị ấy chết như chơi đấy ạ.

- Bốn anh em Vũ chẳng có đứa nào ở nhà... Chịu khó đi tìm chúng nó đi... Nói cho chúng nó biết ý kiến của cháu... Bà đang mệt... – Nói xong, bà Sáu trở người, quay vào phía trong.

Không còn cách nào khác, Thắng đành đứng dậy, chào bà Sáu và bà Ngân. Ra về, trong lòng Thắng không sao đoán được phản ứng hiện nay của bốn anh Vũ như thế nào.

...Đ. mẹ! Chúng nó gan lì, hay đang lo sốt vó? Chỉ thấy mỗi mụ Ngân có vẻ bối rối... Còn cái bà già này đang kè miệng lỗ rồi...

Khi Thắng đi ra khỏi nhà rồi, bà Sáu gọi bà Ngân lại:

- Thắng nhãi này đóng kịch tồi quá. Nó là thủ phạm đấy, nhưng lòi đuôi. Hôm nay báo mới đăng tin mà chưa chi đã biết thư đòi rút vốn gửi đến công an hàng chồng! Nói dối không biết đường nói dối! Một thứ hủ doạ con nít. Con đi pha cho má chén trà sâm mới.

Hôm sau, hôm sau, rồi hôm sau nữa... điện thoại đòi rút vốn không ngớt.

Mặc.

Sau trận bom Thắng – Bạch Liên bốn anh em Vũ cắn răng chịu cam, chịu điếc. Họ tranh thủ từng giờ từng phút làm mọi việc thu dọn đồ vỡ và bắt tay vào xây dựng mới...

Cầm mảnh giấy viết tay và tờ báo có cái tin cụt lủn, vợ chồng Vũ, đại diện Đoàn luật sư thành phố, đại diện Ban giám đốc điều hành ngân hàng chủ nợ của công ty Ngọc Vân kéo nhau đến Viện Kiểm sát nhân dân Thành phố, họ lễ mễ đeo, xách không biết bao nhiêu thứ giấy tờ, chứng từ... Họ khiếu kiện việc bị vu khống và yêu cầu Viện khởi tố, bắt đầu từ việc xác minh cái mảnh giấy viết tay từ đâu ra. Cùng đi có một đoàn khá đông các nhà báo.

Ngay lập tức cái mảnh giấy viết tay giống như một ngòi cháy dẫn đến thùng thuốc nổ. Hầu hết các báo lớn của Thành phố đều chụp lại mảnh giấy viết tay này, được phóng to ra cho mọi người dễ đọc. Dư luận không thể chấp nhận mảnh giấy viết tay trong thi hành công vụ, lại càng muốn đòi phanh phui tác giả của nó. Một số độc giả gửi thư ngỏ trên báo đòi giám định chữ viết của mảnh giấy viết tay, câu chuyện càng thêm phần gay cấn.

Có báo đăng lại toàn văn thư của một độc giả, có ghi tên tuổi, nghề nghiệp, địa chỉ đảng

hoàng: ...Nhà nước pháp quyền, phải dẹp ngay tệ nạn làm ăn tùy tiện theo kiểu “ký ruồi” và “giấy viết tay như thế này!...”

Vài hôm sau Viện kiểm sát buộc phải hứa trên báo chí là sẽ xử lý khẩn trương và nghiêm túc.

Đúng một tuần sau, Vũ lại tiễn Ngọc ra sân bay để đi Đài Bắc. Vừa mới bước xuống xe, các nhà báo đã xúm lại phỏng vấn Bích Ngọc, hỏi rất nhiều.

Khi Ngọc đã tới sát chỗ làm thủ tục xuất cảnh, một nhà báo vẫn còn chạy ra hỏi với:

- Giả thử một ông tiên trong chuyện cổ tích cho phép chị Bích Ngọc có một điều ước, thì bây giờ chị sẽ ước gì ạ?

Trước vạch vàng nơi làm thủ tục xuất cảnh, Bích Ngọc đứng nán lại một chút trong lúc rút hộ chiếu ra khỏi ví:

- Tôi sẽ ước mình là một Mrs of the World(*) [(*) Hoa hậu thế giới của các phụ nữ đã có chồng.] của Việt Nam.

- Sao lại thế ạ?

- Bản tính của nữ là yêu cái đẹp! - Bích Ngọc hài hước.

- Chỉ có thế thôi ạ?

- Được như thế sẽ là thương hiệu sáng chói nhất của công ty Ngọc Vân...

Nhìn thấy Ngọc bước vào phòng chờ máy bay cất cánh, Vũ mới thực sự yên tâm. Về đến nhà, Vũ nhận được qua chuyển khoản toàn bộ số vốn đã cho Yến vay khi tham gia liên doanh với Ciba Pharma, kèm theo một fax của Yến hứa sẽ tìm thêm cho công ty Ngọc Vân một khoản vay mới nữa. Vũ rất cảm động. Theo hợp đồng với công ty Ngọc Vân, đúng ra còn 14 tháng nữa mới đến kỳ Yến phải thanh toán khoản vay này.

Việc xây dựng nhà máy mới ở Nam Lái Thiêu coi như nắm chắc trong tay rồi. Còn khu trồng bạch đàn Kiên Phong?..

Hai hôm sau vợ chồng ông Lê Hải và Yến bay vào thăm bà Sáu và gia đình anh chị em Vũ.

Yến lưu lại bàn với anh chị em Vũ các việc tiếp tục đầu tư kinh doanh và tìm cách đối phó với các thủ đoạn của kẻ xấu đang rắp tâm hãm hại rồi cô lại quay ra Hà Nội chuyển bay cuối cùng trong ngày.

Vợ chồng ông Lê Hải ở lại chơi với bà Sáu cùng gia đình ông Hai Phong ít hôm và đi viếng mộ hai mẹ con Thanh ở Cần Giờ.

Cuộc thi tuyển lái xe vận tải đường dài bước vào phần khó nhất: Xử lý các tình huống hiểm nghèo.

Có 167 đơn thi, 21 người sẽ được tuyển dụng cho đội xe vận tải đường dài của Trung tâm Bình Tiến. Đội xe gồm 7 chiếc Hyundai siêu trường siêu trọng loại hiện đại. Các thí sinh đều phải có tuổi nghề ít nhất là 3 năm, có bằng lái xe tải. Họ được học thêm 6 tuần để chuyển sang lái xe siêu trường siêu trọng. Các thí sinh tự lo phí tổn và học phí cho 6 tuần này. Nếu trúng tuyển, thu nhập của họ gấp đôi các loại lái xe thông thường.

7 chiếc xe chuyên dụng này trị giá vài chục tỷ đồng, đội lốt quốc doanh, nhưng thực ra chủ yếu là tài sản riêng của Thắng – Bạch Liên, nên Thắng phải đích thân tham gia vào khâu tuyển chọn, không thể khoán trắng cho Ban quản trị Trung tâm được.

21 người trúng tuyển có thể được xem là những tay cự phách trong làng nghề tài xế. Song cái khó nhất đối với Thắng bây giờ là chọn ai làm đội trưởng có thể tin cậy được. Thắng bỏ ra mấy ngày đích thân soạn thảo một số câu hỏi cho các tình huống khó nhất. Câu hỏi khó nhất Thắng để xuống cuối cùng. 21 thí sinh trúng tuyển lần lượt trình bày miệng ý kiến của mình về xử lý từng tình huống trước mặt 20 đồng nghiệp còn lại. Chủ định của Thắng là để họ có dịp học hỏi lẫn nhau và cũng để xem ai là người đáng chọn làm đội trưởng.

Câu hỏi cho tình huống khó nhất được một lái xe trả lời như sau:

- Trong trường hợp khó quá, em thà đâm chết người đi đường để bảo đảm an toàn cho xe.

Lỡ ra nữa húc đổ vài cái quán bên đường cũng không sao, kể cả khi quán có người ngồi. Vì tiền bồi thường chỉ vài chục triệu đồng cho một mạng người. Làm lại mấy cái quán chẳng bỏ tiền gì... Nhưng nếu cố tránh người, lỡ để xe lao xuống vực thì thiệt hại hàng tỷ đồng, đấy là chưa kể tiền hàng hoá chở trên xe!

Thắng hỏi 20 tài xế còn lại:

- Có anh nào có đáp án hay hơn không?

- Em không biết đáp án là gì, nhưng cách xử lý như vậy là siêu ạ. – Người tài xế trẻ nhất lớp đáp lại.

- Có ai chống lại cách xử lý này không?

Mới đầu là một hai người, rồi gần như cả lớp đồng thanh lên tiếng:

- Không ạ! Không ạ!

- Các anh có nhất trí người trả lời câu này xứng đáng là đội trưởng của các anh không?

- Nhất trí ạ! – Mọi người không những chỉ nhất loạt đồng thanh mà còn giơ tay lên cao.

- Hay lắm. Lớp học của chúng ta rất dân chủ, rất sáng tạo. Như thế là các anh đã tự chọn đội trưởng cho mình. Các anh cũng hiểu rất rõ phải như thế nào mới có thể đứng trong đội tuyển của đoàn xe này! Có phải như vậy không?

- Hoàn toàn đúng ạ.

Thắng rất khoái với kết quả đạt được.

...Không thể có lời huấn thi nào rõ hơn, nghiêm khắc hơn cho đội lái xe này! Nói những điều phải nói mà không cần nói ra! Thật là tuyệt chiêu!..

Thắng tự nhủ như vậy, trở về buồng làm việc của mình, mở tủ lạnh, tự thưởng cho mình một ly cô-nhắc.

...Xe của mình, mình quản trực tiếp, hoạt động đội lốt quốc doanh! Còn gì hay bằng!...

Làm một tộp xong ly rượu, Thắng thu xếp giấy tờ, rồi bảo lái xe đưa về nhà Bạch Liên. Tối nay lại trọn vẹn dành cho Bạch Liên như đã hẹn.

Xuống xe, Thắng vừa đi vừa huýt sáo bài Trống cơm, một thói quen của Thắng mỗi khi cao hứng. Thói quen này Thắng có từ những ngày còn mài đũng quần trên ghế nhà trường, mỗi khi thắng một trận đá bóng, hoặc thắng một lời thách đố tinh nghịch – ví dụ như vuốt má hay bóp vú một nữ sinh nào đó... Tiếng huýt sáo bây giờ là cách đánh tín hiệu cho Bạch Liên là Thắng đang đến. Càng nghĩ, Thắng càng thấy sáng kiến chọn đội trưởng của mình là tuyệt diệu, Bạch Liên không thể lúc nào cũng khoe khôn với mình được.

Bước chân lên thềm nhà, Thắng không thềm bấm chuông, cứ mở cửa xồng xộc chạy vào. Bạch Liên đã nằm chờ sẵn trên sô-pha trong phòng khách.

Khi giang tay ôm hôn Bạch Liên, Thắng liền được ăn một cái tát tối tăm mặt mũi.

- Ô hay, sao lại đánh anh?

- Đọc cái mảnh giấy này đi.

- Đây là bản chụp mấy chữ của ông Chín, có gì mà phải đọc.

- Sao ngu thế. Chín Tạ đang dọa nếu không làm êm được chuyện này thì anh không có đất mà chôn.

- Nhưng mà cái gì mới được cơ chứ? Chôn ai? Ai chôn? - Thắng ngơ ngác.

- Cứ đọc đi!

- Việc cấm không cho Bích Ngọc xuất ngoại đã thực hiện êm ru. Đánh Ngọc Vân là đánh Tám Việt, ông Chín rất khoái. Anh đã ra tay ngay tức khắc. Công an biên phòng ở sân bay làm y xì kế hoạch của chúng ta.

- Mấy ngày nay anh không đọc báo à?

- Báo chỉ có người ngu mới đọc. Còn chúng mình chỉ cần đọc khi nào có bài do chúng mình

lăng-xê ra thôi chứ!

- Báo chí đang đòi giám định chữ viết mảnh giấy viết tay này. Nếu thiên hạ biết đây là chữ Chín Tạ thì cả lũ chúng ta ăn cám!

- Nhưng sao mấy chữ này lại rơi vào tay báo chí?

- Thế anh mới là thằng ngu. Sao không truyền miệng công việc cho mấy thằng công an mình thuê mà lại đưa cả mảnh giấy này cho chúng nó?

- Thôi chết thật rồi, lúc ấy anh vừa vội, vừa sợ. Anh quên dặn thằng đội trưởng là chỉ được truyền miệng.

Thắng không thể ngờ chỉ ẩu có tích tắc mà sự việc lại diễn ra như thế. Có lẽ tại hôm ấy đầu óc bấn loạn, thu xếp mọi việc cho nhanh để còn kịp thời giờ phiêu lưu trọn vẹn một đêm với nữ ca sĩ Hương Lam.

...Mình không tiếc 5 vé cho cái đêm ấy, nhưng nhão lăm, bức mình nhất là ngủ với Hương Lam nhưng lại chỉ nghĩ đến cái ái lực Bạch Liên... Bây giờ mảnh giấy viết tay này lọt ra ngoài thì bỏ mẹ đến nơi thật rồi! – Thắng cảm thấy người mình run lên, đứng đực người ra.

- Sao, cảm à? Đọc báo hôm nay chưa?

- Chưa.

- Thế thì đóng tai lên mà nghe. Bích Ngọc hôm qua bay đi Đài Bắc rồi, lại còn muốn trở thành quý bà hoa hậu của Việt Nam nữa! Mấy tờ báo chỉ xoay vào ý kiến độc giả đòi giám định chữ mảnh giấy viết tay!

- Đúng là cái xảy nẩy cái ung. Bây giờ làm thế nào hả Liên?

- Chỉ còn một cách thôi.

- Cách nào?

- Trao đổi tù binh! Vắt óc cả ngày hôm nay rồi...

- Là thế nào?

- Ngay tối nay anh cùng với Sinh rủ mấy tay bên Viện kiểm sát đi ăn, để Sinh mặc cả, anh chỉ làm chủ chỉ thôi. Sinh đã gọi điện cho chúng nó sáng nay rồi. Mọi việc Liên đã bàn hết với Sinh.

- Mặc cả cái gì?

- Nếu bên Viện ỉm được cái chuyện giám định chữ viết, thì bên này sẽ thôi không lôi chuyện cá độ bóng đá của Viện ra nữa. Mấy thằng cha ở Viện đang lo sốt vó về chuyện này.

- Tại sao lại phải đi ăn cơm với thằng Sinh, mà không phải là hai anh em mình đi? Tối nay chúng mình còn gặp nhau cơ mà.

- Sinh là cầu thủ bóng đá và chỉ nó mới biết góc ngách mọi chuyện cá độ, nó mới mặc cả được. Anh có biết gì về vụ cá độ bóng đá bên Viện không?

- Không.

- Thấy chưa? – Bạch Liên hướng lên gác, gọi to - Sinh ơi, xuống đây chị bảo.

Từ gác hai, Sinh ầm ầm chạy xuống, vừa chạy vừa cài khuy quần, khuy áo, hai tay vuốt vội mớ tóc rối trên đầu, rất tự nhiên.

- Em chào anh Thắng.

- Cả ngày hôm nay ở đây à? - Mắt Thắng chớp lia lịa trong khi hỏi.

- Vâng. Hôm nay đội em nghỉ, không phải tập.

- Im đi, không chuyện linh tinh. – Bạch Liên ngắt câu chuyện giữa hai người. - Sinh rủ bọn bên Viện đi nhậu tối nay với anh Thắng. Làm đúng các việc như chị đã dặn. Nếu thoả thuận được với nhau thì dắt chúng nó đi Karaokê từ A đến Z, boá(*)[(*) Pour boire] mấy con ca-ve khá khá vào để chúng hầu hạ bọn này cho chu đáo.

- Em hiểu!

Thắng và Sinh kéo nhau ra đi, một buồn thiu như đưa đám, một nhảy chân sáo.

Mới có hơn 9 giờ tối, Bạch Liên đang nằm trên sofa xem video phim Xác ướp Ai Cập thì đã thấy Thắng trở về.

- Sinh đâu?

- Nó ở lại với mấy thằng cha bên Viện.

- Sao anh lại về?

- Tổng mỗi đưa vào một phòng rồi thì anh về với em, chứ ở lại làm gì.

- Kết quả thế nào?

- Thằng Sinh làm việc giỏi lắm, đúng với nhiệm vụ em giao cho Sinh.

- Cụ thể là thế nào?

- Họ cam kết sẽ im. Thượng sách là cái võ cút trâu để lâu hoá bùn! Viện sẽ tìm có này có khác trì hoãn, rồi để cho sự việc rơi vào lãng quên.

- Không có cách nào hay hơn?

Bạch Liên cau mày một lúc, rồi nói tiếp:

- Có lẽ đành thế thật, vì nguyên bản nằm trong tay anh em thằng Vũ mất rồi.

- Cả ngày hôm nay anh đang háo hức muốn gặp em thì lại có cái chuyện chết tiệt này.

- Cho chết! Thế mới chừa cái thói cầu thả.

Thắng đưa tay gỡ các khuy áo của Bạch Liên, nhưng bị Bạch Liên gạt phăng ra.

- Hôm nay cấm thành!

- Cấm từ bao giờ vậy? – Thắng ghen và muốn chọc tức.

- Ngay từ bây giờ. – Bạch Liên không vừa.

- Nghĩa là cả ngày hôm nay không cấm?

- Không!

- Thế là thế nào?

- Nói chuyện với nhau thế này thì đứng dậy mặc quần áo về với Kim Hồng đi! – Bạch Liên xẵng giọng.

Thắng miễn cưỡng đứng dậy, cài lại khuy áo sơ mi của mình, toan đi về. Nhưng cài chưa xong được một khuy đã lại đổ gục xuống ngực Bạch Liên, vạch ngực Bạch Liên ra, hôn lấy hôn để lên môi, lên hai vú Bạch Liên, rồi Thắng đứng dậy tự lột mình trần như nhộng, quần áo quăng tứ tung khắp phòng...

Bạch Liên để mặc, nằm im, vô cảm, mắt trừng trừng nhìn lên trần nhà.

Ngược lại cái vẻ bên ngoài nằm im như chết, trong đầu Bạch Liên hùng hục một ý nghĩ muốn trừng trị Thắng. Mất bao nhiêu công sức mới dựng được cái ô Chín Tạ, mà cái ô này đã to tát thương đỉnh gì, bây giờ cái mảnh giấy quỷ tha ma bắt kia có thể xoá sổ tất cả. Bạch Liên không thể ngờ xảo quyệt như Thắng mà lại ngu đến mức như vậy. Cả ngày hôm nay có Sinh rồi, Thắng chỉ tạo nên cảm giác ngấy chán. Ý nghĩ trừng trị chuyển sang chủ định phải nhân cơ hội này biến Thắng thành một kẻ nô lệ hoàn toàn...

Đây là dịp tốt nhất làm cho thực quyền của Trung tâm từ nay trở đi phải nằm hẳn trong tay ta!..

Bạch Liên vẫn nằm im.

Thắng quỳ xuống đất, hai tay ôm lấy Bạch Liên:

- Thôi, hôm nay tha cho anh đi, phạt anh thế là đủ rồi.

Bạch Liên vẫn nằm im, mắt trừng trừng nhìn lên trần nhà.

- Anh sẵn sàng bóp cổ chết em, nhưng anh không thể chịu nổi sự vô cảm của em.

- ...

- Bạch Liên! – Thắng gào lên, hai tay xiết lấy cổ Bạch Liên.

Bạch Liên vẫn nằm im, vì thấy hai bàn tay Thắng mềm nhũn, chẳng ăn khớp với tiếng gào xé họng của Thắng chút nào.

Thắng như một con ngựa điên, dùng hết sức lực để lao vào con cái. Nó chồm lên chồm xuống, nhảy dọc nhảy ngang để chinh phục. Nhưng mọi cố gắng của nó đều như húc đầu vào vách đá. Sự vô cảm của Bạch Liên không có cách gì lay chuyển được. Thắng xé toạc quần áo Bạch Liên ra nhiều mảnh, nhưng cái thân thể loã lồ của Bạch Liên vẫn bất động, mắt vẫn trừng trừng nhìn lên trần nhà...

Chưa lúc nào Thắng thấy Bạch Liên đẹp như bây giờ... Một thân thể nuột nà toàn mỹ... Từng đường cong thon thả thanh cao đến mê hồn, làn da thơm mịn, tóc mềm mại lượn sóng quanh vai, trên ngực... Tất cả trong một dáng điệu mềm mại, im lặng, nhưng lại đang nói lên rất nhiều... Vẻ mặt lạnh băng kiêu sa hình như chỉ làm cho thân hình Bạch Liên bùng lên hơn nữa sức quyến rũ đốt cháy tâm can...

Thắng vừa ngây ngất, run rẩy, vừa thêm khát rạo rục trước cái đẹp, đầu óc điên dại đến đờ đẫn mà vẫn không sao vờn tới được cái thân thể toàn mỹ trước mặt, dục vọng càng như thiêu như đốt...

Ôi nếu uống được, nuốt được, nhai được ngẫu nhiên thân hình này!..

Thắng chuyển sang gào rú, thỉnh nộ theo bản năng... trước hết muốn thị uy chính mình để tự làm chủ mình, để tích tụ sức lực chinh phục đối phương... Nhưng lạ thay, chính sự pha trộn lẫn lộn của biết bao nhiêu thứ cảm giác đối nghịch nhau thể này chỉ làm cho sự bất lực của Thắng thảm hại hơn nữa...

Thắng cố lồng lộn thêm một lúc nữa, nhưng sự im lặng đầy kiêu sa của Bạch Liên dần dần giết chết mọi nỗ lực của Thắng, không sao gượng lại được... Chân tay Thắng run lên... Thắng bắt đầu thấy sợ, nhưng vẫn cố chồm lên chồm xuống, vật vã, miệng vẫn cố mấp máy lải nhải... Thêm hàng giờ nữa như thế.

Bạch Liên vẫn bất động.

Đến lượt Thắng chỉ còn mấp máy những câu không thành câu... Cái mồm khô đắng, không còn đủ sức lải nhải nữa...

Thắng cố đem hết sức lực còn lại vật vã chung quanh cái sô-pha Bạch Liên đang nằm. Có lúc Thắng giầy đành đập trên sàn nhà. Lúc Thắng lại vùng lên, đưa tay vờn thân thể Bạch Liên, lúc sang phải, lúc sang trái, lúc xoắn Bạch Liên ngồi dậy, lúc úp sấp, lúc vật ngựa ra...

Mặc.

Điều làm Thắng ngạc nhiên là ở tư thế nào Bạch Liên cũng vẫn có một dáng đẹp đầy khuêu gợi. Ham muốn càng ham muốn... Càng xông vào, càng tan tác trước bức tường thành vô cảm của Bạch Liên...

Bạch Liên chỉ thụ động, không một chút phản kháng, nhưng hoàn toàn vô hồn trong sự im lặng kiêu sa của mình...

Trong cơn cuồng vọng trước khi tắt hẳn, bất thành linh Thắng vật ngựa Bạch Liên ra, kéo xoạc hai chân Bạch Liên sang hai bên, nhảy phốc lên...

Cố gắng cuối cùng của kẻ tuyệt vọng.

Một cú đá móc rất nhanh vào hạ bộ hất Thắng ngã bật ngựa xuống đất.

Bạch Liên lại nằm im, vẫn như một cơ thể vô tri vô giác, hai mắt mở trừng trừng...

Thắng lồm cồm bò dậy, hực hơi, tụt dốc. Nổi tức giận chuyển hẳn sang thất vọng và lo sợ...

Bạch Liên vẫn không nhúc nhích.

- Thôi, tha cho anh đi em! Anh van em! Muôn vạn lần van em...

Thắng chuyển sang quỳ lạy, van nài...

Thắng nói không ra hơi nữa, đầu gục xuống ngực Bạch Liên, hai tay Thắng rũ rời, bất động, hai đầu gối vẫn quỳ trên thảm...

Thời gian chết. Thế giới chết. Không biết trong bao lâu.

Thậm chí có lúc Thắng đã nghe thấy tiếng thở đều đều của Bạch Liên như một người đang ngủ. Chính Thắng cũng không biết được là mình có thiếp đi lúc nào không.

Bỗng nhiên Thắng nghe thấy Bạch Liên nói, giọng dịu dàng hẳn lại:

- Em mệt rồi, bế em vào giường đi ngủ đi.

Thắng ngoan ngoãn làm theo.

Vào giường, Bạch Liên duỗi chân duỗi tay, chọn cho mình một tư thế nằm thoải mái rồi kéo lên mình tấm chăn mỏng...

Thắng ngoan ngoãn nằm bên cạnh, yên ắng như một con chó trung thành canh gác cho chủ.

- Buồn ngủ lắm rồi. Nhưng có mấy việc cần nói, để đến sáng mai sợ quên mất.

Tiếng nói của Bạch Liên khiến Thắng có cảm tưởng một ai đó vừa mới hất đi hộ Thắng hòn đá tảng trên ngực. Thắng không còn đủ hơi sức chịu đựng tiếp sự im lặng vô cảm kéo dài hàng giờ liền của Bạch Liên nữa.

- Em nói đi!

- Chuyện mảnh giấy viết tay mấy thằng cha bên Viện hứa như vậy là tạm ổn. Nên nhớ cái đại này mà cách đến già. Bây giờ phải sắp xếp lại công việc để từ nay không trực trực nữa.

- Sắp xếp thế nào?

- Em sẽ lo kinh doanh cơ chế, còn anh lo thực hiện các việc chạy chọt được.

- Anh chưa hiểu...

- Nói lại chuyện cũ cho dễ hiểu: Em tác động mấy thằng cha bên Viện Quy hoạch thiết kế một số công trình, vạch con đường chạy đề lên xí nghiệp 23-9... Nói đến đây hiểu chưa?

- Hiểu.

- Anh lo khai thác đất đai và những cái lợi khác do quy hoạch này tạo ra. Trong tương lai đại thể sẽ tiếp tục phân công với nhau như thế. Nói vậy hiểu chưa?

- À thế thì hiểu. Nhưng nhớ ra sau này quy hoạch lại thay đổi thì sao?

- Đây là chuyện của Thành phố, dính dứ đâu đấy ấy chết, liên quan gì đến chúng mình.

- Thế nhớ...

- Để công việc của chúng mình không bị dính, từ nay quyết cái gì, nhất nhất phải hỏi em. Nếu thiếu thông tin em sẽ có cách tìm thêm thông tin. Mọi việc cứ thế mà làm.

- Em có lý. Từ bao giờ em nẩy ra sáng kiến kinh doanh cơ chế?

- Thiên hạ làm trò này từ đời ông bành tổ rồi. Chỉ có chúng mình còn chưa đến tay thôi. Vừa yếu thế, vừa chậm chân. Bây giờ bắt đầu khác.

- Em nghĩ đến nghề mới này từ bao giờ?

- Từ hôm đi tham quan khu bạch đàn Kiên Phong với bọn Đài Bắc.

- Em cũng chơi với bọn Đài Bắc?

- Chơi tất.

- Cái gì?

- Lại ghen hả?

- Sao hay quy chụp anh thế?

- Nếu không ghen thì nghe tiếp. Đến nơi chạm trán ngay với mấy anh em thằng Vũ, tức lộn tiết. Lúc ngồi uống cà phê với mấy cán bộ Kiên Phong, em ngửa mồm kêu lên: Đường sá kênh mương thế này mà tự làm lấy thì lợi cho dân biết bao! Đá chơi anh em Vũ một cái, thế mà mấy

thằng cha địa phương chop liên: Chì là người ngoài cuộc còn nghĩ như thế huống chi chúng tôi là người địa phương... Chúng tôi muốn từ mấy năm nay rồi, nhất là bây giờ tự làm mới ngon... Lúc nào ngồi cạnh chủ tịch Kiên Phong chì xía dùm cho một câu... Thế là Bạch Liên hiểu ngay.

- Bạch Liên hiểu cái gì?

- Các cha ở địa phương tranh ăn với nhau từ lâu rồi. Cha nọ phá cha kia. Khi ngồi ăn cơm, mấy cha này xếp Bạch Liên ngồi cạnh chủ tịch. Bạch Liên thử sức mình, chăm sóc ông ta tý chút trong bữa tiệc thế là hiệu quả ngay!

- Chăm sóc?..

- Chuyện dễ ợt ấy mà. Vài cái nhìn đã hồn xiêu phách lạc... Bá vai bá cổ thân mật chạm cốc hai ba lần, để mấy câu, thơm một cái vào má giữa tròng pháo tay, thế là xong...

- ???

- Không biết là câu nói xía của Liên tác động đến đâu, nhưng hiển nhiên là đề án này bây giờ đi tong rồi!

- Chủ tịch tiếp em dự tiệc có mời tay không?

- Chủ tịch được ngồi cạnh Liên là một vinh dự cho ông. Hỏi ngu lắm!

- Sau đó thế nào?

- Đến thăm chủ tịch lần thứ hai, thế là đề án này đi tong!..

Bạch Liên không kể mấy chuyện “linh tinh”, càng không kể việc mấy ông cán bộ địa phương Kiên Phong thắng thế đã “lại quả” cho Bạch Liên một khoản đô-la kha khá, một lô đất đã cắm mốc và còn ga giữ mỗi hợp tác lâu dài. Đây cũng là lý do thỉnh thoảng Bạch Liên lại đi vắng, có lúc một hai hôm...

Thắng làm đúng thỏa thuận với Bạch Liên là không can thiệp vào công việc riêng của nhau.

- Cánh anh em Vũ bị hai quả này đủ chết mất ngáp. Khu chung cư Nam Lái Thiêu liệu có tan không em?

- Khó. Việc đã làm được là Văn phòng kiến trúc sư nêu vấn đề này ra với Viện quy hoạch của Thành phố theo tín hiệu của chín bà bản sang. Đã ra được công văn tạm đình chỉ để xem xét. Như thế là giỏi rồi. Thời hạn cứu xét cũng đã hết, nhưng không khai ra được sai phạm nào về tài chính, về xây dựng...

- Chúng nó đã phòng bị trước?

- Phải thừa nhận đám anh em Vũ kín võ. Tóm lại là chỉ gây khó dễ và làm tiến độ công việc của họ chậm lại chút chút.

- Nhưng dù sao uy tín của công ty Ngọc Vân cũng bị dư luận đánh dấu hỏi chứ?

- Đó là cái chắc! Có khôi phục lại được cũng phải mất hàng năm.

- Thế mà chúng nó không chịu sáp nhập!

- Ngọc Vân đang cuống cuồng đi chạy vốn.

- Dù sao cũng là thắng đậm rồi. Em giỏi lắm.

- Hôm nọ anh suy tôn Liên là Gia Cát Lượng đàn bà cơ mà!

- Đập tan một nhà máy, phá huỷ một đề án 4600 ha bạch đàn, dìm uy tín của công ty Ngọc Vân xuống bùn đen, như thế đâu có phải là chuyện đùa. Đánh thắng anh em Vũ, anh sẽ trở lại tính sổ cánh Huy – Minh.

- Không được nói chuyện này! Chưa đỡ ông nghe đã đe hàng tổng.

- Sao? Thiếu thông tin?

- Không phải thế, khuya rồi. Thông tin thì ê hề, chỉ cần biết khai thác.

- Có thể, vì em là đàn bà, mà lại quyến rũ...

- Phải biết khai thác lợi thế trời cho chứ.

- Thế còn sợ gì nữa?

- Khoan, đừng háu ăn. Cái chính là phải biết khai thác sự tranh ăn và sự phá đám lẫn nhau. Có thông tin mà không có ô dù thì cũng vụt.

- Mảnh giấy viết tay... Dù sao cũng là bài học đầu tiên đấy...

- Bạch Liên cứ nhớ mãi cái hôm sang kiểm tra thợ xây lắp bồn tắm massage cho ông Chín, tí tê với thằng con trai ông ấy làm phó phòng Sở Địa chính, có thể mới vớ được cái tin quy hoạch của Thành phố.

- Trung tâm phải quyết toán cho cái công trình bồn massage này ngót nghét hai chục nghìn đô đấy đồng chí Bạch ạ! Gần như là làm mới toàn bộ khu nhà vệ sinh...

- Cứ ghi sổ hết đi. Đừng bỏ sót bất kỳ khoản nào, có khi cần tới đấy Thắng ạ.

- Nhất định là thế rồi.

- Hai Tấn lôi ra cho xem tất cả hồ sơ, bản đồ quy hoạch, các số liệu... Xem đi xem lại bản đồ quy hoạch, thấy con đường mới chạy ngang qua trước xí nghiệp 23- 9. Bạch Liên hỏi tại sao không quy hoạch con đường này rộng nữa ra cho khang trang, nó bảo muốn lắm, nhưng sợ không giải toả được xí nghiệp 23-9. Thế là Liên sang phòng bà Chín, rỉ tai bà ấy mấy câu, rồi nhờ bà ấy bắn vào tai ông Chín cái thông tin cần bắn đi, ông Chín gật liền.

- Chà, nhanh như điện. - Thắng thán phục.

- Ngay chiều hôm đó, một cú điện thoại của bà ta làm tan ngay cái xí nghiệp 23- 9. Anh thấy chưa? Bấy giờ liệu mà tạ ơn thánh mẫu cho chu đáo nhen, đừng keo kiệt quá!

- Xin tuân lệnh bà chủ của anh.

- Giấy viết tay thì chỉ có ông Chín. Nhưng a-lô trực tiếp các lệnh của ông Chín thì phải là bà Chín! Thắng rõ chưa?

- Rõ. Chỉ một chút xiu nữa anh làm tiêu ma sự nghiệp!

- Nói được câu này hy vọng là thuộc bài. Tốt lắm!

- Điểm yếu của anh là vội thì hay quên. Phải nói là có cái mảnh giấy viết tay đầu tiên của trận đánh giáp lá cà, chúng mình mới có hôm nay. - Thắng nhăn nhó, vì cú đá hạ bộ lúc nãy nhói đau và vì cảm thấy mình lép vế. Rất may cho Thắng đêm đen làm cho Bạch Liên không nhìn thấy điều khổ sở này trên khuôn mặt Thắng.

- Anh hãy nghĩ lại mà xem, cả cuộc đời kinh doanh của anh đã có trận nào thắng đẹp như thế chưa?

- Biết tội rồi mà.

- Phân công như thế rõ chưa?

- Rõ.

- Ngay từ ngày mai phải tìm cách bắt dây bằng được với cánh mục Tư Thanh, Giao thái thịt và Cường trán bóng. Bọn này mới có thể tạo thêm vây thêm cánh cho chúng ta. Đúng phương châm thêm bạn bớt thù. Rõ chưa?

- Rõ.

- Tuân lệnh chứ?

- Tuân lệnh.

- Bây giờ đi ngủ nhé. Chúc ngủ ngon...

Thắng chờ thêm một lúc nữa, hỏi thử mấy câu, nhưng chỉ nghe thấy tiếng ngáy nhè nhẹ và đều đặn của Bạch Liên. Thắng cũng thấy thấm mệt sau cơn điên loạn, đành nhắm mắt, cố ngủ...

Sáng.

Thắng là người thức dậy trước. Nhưng Thắng chỉ vừa mới cựa mình Bạch Liên đã đưa tay dụi mắt. Thắng ngồi nhòm dậy, nhìn kỹ Bạch Liên trong bộ quần áo bị xé tả tơi trong cơn điên vô tích sự của mình tối hôm qua. Bỗng nhiên Thắng tủm tỉm cười, ít nhiều đượm vẻ chua chát.

- Sao, Bạch Liên trong mớ rẻ rách này trông buồn cười lắm hả?

- Anh sẽ đền em.

- Không tiền bạc nào đền nổi quần áo Bạch Liên đâu.

- Thế thì đền bằng gì?

- Bằng sự nô lệ trung thành suốt đời của anh.

- Xin tuân lệnh bà chủ của tôi! – Thắng ôm ghì lấy Bạch Liên, hôn lấy hôn để khắp thân thể người tình.

- Bà chủ cho bãi lệnh cấm thành chứ ạ?

- Bãi lệnh!

- Anh vẫn là người đầu bảng chứ?

- Tên nô lệ đầu bảng!

Cả hai cười như nắc nẻ, quần dượt nhau trong tiếng rên rứ liên hồi, với tất cả sinh lực của buổi sáng sau khi đã được ngủ đầy giấc.

Giây phút tràn trề thoả mãn qua đi, nằm sóng đôi bên cạnh Bạch Liên, Thắng ngửa mặt lên trần nhà:

- Em xử ác với anh quá!

- Hãy còn đau hả?

- Thỉnh thoảng vẫn nhói lên.

- Đau nhiều không?

- Đau vì cú đá phần nào thôi, nhưng mất chức đau hơn nhiều!

Bạch Liên cười phá lên:

- Còn giữ được cái chức nô lệ đầu bảng là may mắn nhiều rồi đó!

- May mắn chỗ nào?

- Vẫn vị trí đầu bảng.

- Dù chỉ là nô lệ?

- Anh thông minh hơn Liên nghĩ...

Ít lâu sau, chuyện cái mảnh giấy viết tay được Viện kiểm sát giải thích công khai trên báo chí thành phố, có lý lẽ rành rọt:

Công an kinh tế có nhiều thông tin nghi vấn công ty Ngọc Vân có biểu hiện chạy nợ. Thời gian quá gấp, yêu cầu nghiệp vụ đòi hỏi phải chủ động ngăn chặn tình huống xấu nhất. Mảnh giấy viết tay là sự truyền đạt công vụ trong nội bộ cơ quan, điều sơ xuất là chưa kịp làm lệnh chính thức trước khi phát lệnh, cơ quan chức trách xin được thông cảm.

Đọc xong tin này, Vũ mỉm cười một mình hồi lâu với tờ báo: - “Đúng là cái lưới đám mafia! Thanh minh mà vẫn bơi nhọ được người ta!”.

Vũ bước ra tử hồ sơ. Anh lôi ra mảnh giấy viết tay của Chín Tạ, đựng nó vào trong một phong bì plastic cùng với tờ báo, rồi cất cái phong bì plastic vào két sắt, khóa lại thật cẩn thận.

Phản ứng của dư luận công chúng về cái mảnh giấy viết tay chẳng khác gì một cái bọt lớn, vì một lý do gì đấy sủi bong lên từ đáy sông, nhưng cũng bị trăm ngàn sự kiện hàng ngày của dòng đời nhanh chóng làm cho tan biến mất. Con người trong cuộc sống thị trường bây giờ mắc bệnh hay quên ngày càng nặng...

Vợ chồng Bân – Lựu và con trai trên đường từ Thái Bình trở lên Tây Bắc ghé lại Hà Nội mấy hôm.

Từ ngày bân lên nhận nhiệm vụ trên quân khu Tây Bắc đến nay đã suýt soát mười năm rồi. Đây là lần thứ hai hay thứ ba gì đó Bân có việc ghé thăm Hà Nội, nhưng là lần đầu tiên Bân có dịp đưa Lựu và con trai mình ra mắt những người thân quen đã trở thành một phần trong cuộc

sống của chính mình.

Mặc dù trên Tây Bắc ngày nào cũng xem tivi, nhưng Bân thừa nhận mỗi lần về thăm, Hà Nội lại một khác, lớn rộng lên nhiều, đẹp lên nhiều. Nhưng bộ mặt chấp vá của thành phố cũng ngày càng lộ rõ, giao thông cũng lộn xộn hơn trước nhiều... Một sự rộn rã xốn xang nào đó dấy lên trong lòng, vì những thay đổi ở Hà Nội một phần, song có lẽ vì Hà Nội là nơi lắng đọng biết bao nhiêu kỷ niệm của một quãng đời dạt dào tuổi thanh xuân khi Bân mới bước vào đời... Hà Nội là nhân chứng những năm tháng bão tố trong tâm hồn Bân.

Người lái xe đưa Bân đi thăm lại những đường phố, những nơi Bân đã đặt chân tới không biết bao nhiêu lần, trong suốt quãng đời từ khi còn là sinh viên trường Đại học Quân y, cho đến khi cùng với Nam lên đường đi Campuchia, hôm đưa linh cữu Nam về Hà Nội, những năm tháng khắc khoải trong tình yêu tuyệt vọng... Cho đến lúc trở về Thái Bình cưới vợ, rồi từ đó cùng vợ con lên quân khu Tây Bắc nhận nhiệm vụ mới...

Không còn nữa những vườn đào vút mắt ở Phúc Tân. Khu trường cũ, K8, doanh trại, những con đường Bân thường đạp xe đi dạo với Nam, những khu phố và những con đường Bân đi lang thang năm này qua năm khác như kẻ vô hồn... Đường xưa nhà cũ vẫn còn đây, nhưng tất cả không còn như xưa. Tuy vậy Bân vẫn thấy rõ mồn một tất cả trong ký ức của mình, rõ vô cùng, sinh động vô cùng... Chính nơi đây, Yến đã nắm lấy tay mình, thiết tha: “Anh Bân, xin anh đừng bao giờ nói gì nữa. Mong anh hiểu cho em”.

Xe đưa Bân đi trên các nẻo đường xưa, nhưng Bân lại đi trong ký ức của mình.

...Bân ơi, khi nào trở về Hà Nội, mình với cậu sẽ lên đê sông Hồng, nằm ngắm trời ngắm đất cho thích mắt thì thôi. Nằm trong lán này, nhắm mắt lại mà mình vẫn thấy những vạt ngô xanh rờn bên Đông Anh..., được nhìn dòng sông bao quanh như một dải lụa của tạo hoá ban cho... Ôi Bân... Không màu xanh nào sánh được màu xanh của vạt ngô xanh rờn! Không bút mực nào tả được màu nâu non đẹp kỳ lạ của dòng sông này...

...Tôi hạ lệnh tất cả đứng dậy!.. Nghiêm! Nhân danh thủ trưởng đơn vị, tôi ra lệnh...

...Mình nghiêm khắc với anh em quá có phải không Bân ơi?

...Đặt cổ áo anh Nam quay đầu hướng về Hà Nội...

...Nhè nhẹ tay thôi, thả dây từ từ cho đều...

...Để cho các sư thầy Campuchia làm lễ siêu thoát trước rồi hãy mặc niệm, dân làng đề nghị như vậy...

Bân tiếp tục đi trong ký ức của mình.

- Báo cáo đại tá, xe đã về đến nhà rồi ạ. Đại tá còn định đi đâu nữa không ạ?

Bân từ trên trời rơi xuống đất.

...

Đi thăm Hà Nội, Lựu và con trai thích lắm. Thật ra đây là việc thực hiện một lời hứa để muộn. Vợ chồng Bân đã hứa sẽ cho con mình về thăm Hà Nội trước khi vào học lớp 1. Công việc quá bận của Bân, Lựu lại bận thi bổ túc nghiệp vụ để chuyển lên dạy cấp III, loanh quanh thế nào cu Trung lên 10 hai vợ chồng mới thực hiện được lời hứa này. Lựu và Bân chọn tên đệm của Nam đặt tên cho con trai mình, cũng hàm ý không bao giờ muốn quên Nam. Bân muốn giữ mãi tình bạn, tình đồng chí, tình chiến hữu, và muốn không bao giờ quên những năm tháng cùng với Nam đối đầu quyết liệt với cái chết ở Campuchia. Lựu trân trọng nguyện vọng của chồng.

Cu Trung không thích đi xe xem phố xá với bố, mà lại thích mẹ dắt đi bộ hết chỗ này đến chỗ kia, chỗ nào mới chân quá thì đi xích-lô, đoạn đường nào cấm xích-lô thì đi xe ôm.

Tuy không phải là người Hà Nội, nhưng là cô giáo ham đọc về Hà Nội, Lựu tạm đủ kiến thức kể cho con mình nghe điều này điều khác những nơi con đặt chân đến. Lựu sướng lắm, vì thoả mãn được nguyện vọng của con mình.

Về chơi Hà Nội chính Lựu cũng thích, vì chẳng mấy khi mãi tí từ Tây Bắc xa xôi về sống trong không khí sinh động của Thủ đô, thấy bao nhiêu cái đẹp mới, cái hiện đại mới mà trên

Tây Bắc chưa có.

Cũng như nhiều phụ nữ khác, Lựu dành khá nhiều thời giờ đi xem đi ngắm các cửa hàng thời trang, không phải để mua sắm, mà chỉ là muốn biết phụ nữ nước mình ngày càng làm cho mình đẹp lên như thế nào. Là vợ sĩ quan cao cấp, là cô giáo cấp III, nhưng Lựu vẫn chăm lo làm kinh tế gia đình, giữ được những phẩm chất của người con gái Thái Bình. Lựu sống giản dị, nhưng rất yêu cái đẹp, nhiều lúc Bân chịu thua trong tranh luận với Lựu về cái đẹp trên nhiều phương diện. Có lúc Bân ngạc nhiên về các buổi biểu diễn thời trang Việt Nam rất đẹp được xem trên tivi, nhưng Bân còn ngạc nhiên hơn về những lời bình của Lựu. Nhất là Lựu nêu ra những nhận xét thật tinh tế về những cái đẹp của trang phục các dân tộc ít người trên Tây Bắc.

Bân có cảm tưởng vợ mình yêu nhất trang phục và các phong tục sống của người dân tộc Thái, kể cả hai dòng dân tộc Thái trắng và dân tộc Thái đen. Trang phục của họ đẹp đến mức một họa sĩ giỏi chỉ cần vài nét phác họa cái áo trắng ngắn sát người, cái váy xanh chàm hơi ngắn, khăn đội đầu thêu những đường thêu tinh tế đủ màu sắc... là ai cũng nhận ra ngay đấy là trang phục của người Thái...

Hình như lần trước và lần này về thăm Hà Nội, Lựu càng hiểu rõ hơn những cái đẹp riêng của Tây Bắc...

Nhưng khát khao lớn nhất không nói ra của Lựu trong về thăm Hà Nội lần này là hy vọng sẽ được gặp Yến.

...Mười một năm về trước, sau những ngày hôn dỗi ban đầu khi mới cưới nhau, dần dà Bân kể cho Lựu nghe tại sao Bân phải để cho Lựu chờ đợi khắc khoải bốn năm trời...

Họ kể lại cho nhau nghe tất cả về nhau. Tình yêu giữa hai người bắt đầu nảy nở từ đây và dường như càng ngày càng yêu nhau hơn.

Nghe chồng giải bày lại những năm tháng khổ sở vì tuyệt vọng, Lựu hiểu thêm chồng mình, tình cảm mến phục Yến nhen nhóm dần lên thành mong muốn khát khao được gặp Yến. Cũng có lúc Lựu tự hỏi: ...Mình có ghen với chị ấy không nhỉ? Sao lại ghen? Chị ấy như thế, nếu là đàn ông thì mình cũng yêu! Thế mà trong vùng sáng tối của tâm hồn, Lựu vẫn cảm thấy phần nào mất mát, nhiều lúc thấy tung tức Bân vì... hình bóng Yến từng ngự trị trong tim anh. Cũng có lúc Lựu lại tự nói với mình: ...Đàn ông mà không biết yêu như Bân thì không đáng là đàn ông. Đã yêu là phải chết ở trong lòng! Nếu không, không thể gọi là yêu được! Mình chết đứng chết ngồi cả chục năm vì Bân, bốn năm năm của Bân ăn thua gì!.. Có lẽ đây là điều duy nhất Lựu nghĩ, nhưng không bao giờ nói ra với chồng...

- Em đến bao giờ mới hết tức anh?

- Anh muốn biết thật không?

- Anh hỏi thật mà.

- Em còn tức anh cho đến chết!

- Trời đất ơi, thế là thế nào?

- Là yêu anh cho đến chết!

Một lần tự nhiên Lựu hỏi chồng rất nhiều về Yến, và nguyên do là cái chết của bà bí thư tỉnh uỷ vì bệnh hiểm nghèo...

Trên Tây Bắc hồi ấy, việc một phụ nữ người Thái được bầu làm bí thư tỉnh uỷ nổi lên như một sự kiện khác thường, đầu đầu cũng bàn tán xôn xao. Đó là một phụ nữ trẻ, đẹp, có nghị lực. Cánh đảng viên nam ở vùng này, già cũng như trẻ, chịu bầu một đảng viên phụ nữ làm bí thư tỉnh uỷ trong đại hội đảng bộ tỉnh bất thường là một chuyện động trời xưa nay chưa có ở đây. Từ ngày bà ta lên làm bí thư tỉnh uỷ, tỉnh của bà thay đổi rõ rệt. Dựa vào những chuyển biến trông thấy của tỉnh, người thì gọi bà là bà bí thư thép, bà bí thư đẹp loạn, người thì gọi bà là bà Thatcher(*) [(*) Nguyên Thủ tướng Anh 1979 - 1990.] Tây Bắc. Chỉ tiếc là bà làm bí thư chưa đầy hai năm thì mất vì ung thư phổi ác tính. Nhưng bà để lại cho tỉnh một trật tự mới, đối với Lựu, cuộc đời và tình yêu của người bí thư đoản mệnh này đối với người chồng hy sinh trong chiến tranh biên giới phía Bắc năm 79 đã giúp cô hiểu thêm được Yến, hiểu thêm được chồng mình và hiểu cả những điều có thể và không thể giữa họ.

Ba ngày gia đình Bà sống với ông bà Chính và cháu Trung Nam thật là đầm ấm. Rất may là ngày cuối cùng trước khi trở lên Tây Bắc, Yến cũng kịp từ Genève bay về. Một cuộc họp mặt trọn vẹn. Yến đi họp hội nghị thường niên của hội đồng quản trị Ciba mở rộng, bao gồm các giám đốc phía các nước chủ nhà mà tập đoàn Ciba có liên doanh.

Hai ngày đầu, mỗi người mỗi việc, qua đi nhanh chóng.

Tối đến, chỉ có mẹ con Lựu ở nhà với ông bà Chính và cháu Trung Nam, còn Bà vẫn phải đi chào hỏi tiếp. Cu Trung thì chúi đầu chúi tai học anh Trung Nam dạy chơi games trên máy vi tính. Ông Chính thì điện thoại hết nơi này tới nơi khác mời các khách quý đến dự bữa cơm tiền gia đình Bà vào hôm cuối cùng, chuẩn bị một số việc cần thiết. Bà Chính và Lựu thì cứ như dính liền vào nhau, chuyện trò không dứt. Lựu hỏi rất nhiều, và bà Chính cũng kể cho Lựu nghe rất nhiều, kể cả chuyện Bà đã theo đuổi Yến bốn năm năm trời mà không thành – vì Lựu chủ động hỏi, mà bà Chính thì rất thương Yến và cũng rất xúc động về mối tình của Bà. Lựu thực sự bất ngờ vì chưa bao giờ thấy bà mẹ chồng nào yêu thương con dâu mình hết mực như vậy. Lựu hiểu thêm rằng Yến đứng vững được còn là nhờ được tình yêu thương của bà Chính bù đắp một phần rất lớn.

Sự chân tình của Lựu, nỗi đau thương của bà Chính nhớ Nam, hai tâm trạng ấy quyện vào nhau, làm cho câu chuyện giữa hai người không dứt ra được. Bà Chính kể cho Lựu nghe hết, từ buổi đầu tiên Nam vẽ bức tranh tặng Yến...

Đêm hôm đầu, rồi đêm thứ hai, bà Chính đều giữ Lựu ngủ với mình để câu chuyện khỏi gián đoạn. Nhiều lúc Lựu có cảm tưởng như đang tâm sự với mẹ mình, về đường đời, về thân phận con người, về những tình cảm chỉ có thể có được giữa những con người vị tha, chân thành. Càng nghe mẹ Chính kể, Lựu càng xót xa cho hạnh phúc của gia đình Nam, càng thương Yến, thương bà Chính. Lựu khám phá ra một thế giới mới vô cùng đáng trân trọng...

Càng về khuya, câu chuyện càng đưa Lựu đi sâu hơn nữa vào một thế giới khác. Những câu chuyện đau lòng vừa mới xảy ra ở dưới quê mà bố mẹ Lựu kể cho nghe và chính Lựu cũng được chứng kiến trong khi về thăm quê lần này. Cuộc sống còn biết bao nhiêu nghịch cảnh khác mà Lựu thấy khắp mọi nơi... Cả cái thế giới thực ô hợp mà hàng ngày Lựu phải đối mặt cứ mờ nhạt dần, chìm dần trong cái thế giới ánh sáng tâm hồn mà câu chuyện của bà Chính đang mở ra cho Lựu. Niềm khát khao của Lựu muốn gặp Yến để hiểu biết con người mình ngưỡng mộ chuyển dần sang niềm khát khao có thêm nhiều người thân thương cùng nhau gìn giữ thế giới tâm hồn trong cuộc sống của con người. Lựu không ngờ trong kỳ về thăm Hà Nội lần này Lựu được cuộc sống ban cho nhiều đến thế. Cũng có thể vì cuộc sống nhọc nhằn hàng ngày có quá nhiều chuyện phi lý càng thêm nhọc nhằn. Cuộc sống ấy đang bào mòn con người, đang nhào nặn lại nó, đang biến dạng nó... Nhưng giờ đây Lựu đang khám phá ra cả một thế giới tâm hồn tươi mát, thấy trong lòng mình lắng dịu một cảm giác thanh thản. Một cảm giác như vậy lâu lắm rồi, bây giờ Lựu mới thấy lại.

...Lựu còn nhớ mãi, lần ấy vợ chồng Lựu tình cờ rủ nhau đi xem phim “Đến hẹn lại lên” tại Điện Biên. Phim cũ lắm, nhưng hai vợ chồng hôm ấy vẫn rủ nhau đi, vì cả hai muốn có ít giờ phút xa lánh cuộc sống nhọc nhằn hàng ngày. Khi đứng dậy ra về, Lựu vẫn nước mắt rờn rờn, không chỉ vì thương chuyện đau thương trong phim, mà còn vì cảm nhận được phẩm chất cuộc sống của những con người bình dị cao đẹp quá, Lựu có cảm tưởng được gặp rất nhiều khuôn mặt trong phim ngay ở quê mình...

...Nhưng hôm nay không phải là trong phim. Hôm nay là cuộc sống thực giữa cuộc sống nhọc nhằn hàng ngày. Họ đang sống chung quanh Lựu, đang chia sẻ với Lựu những tình cảm thân thương quý báu. Lựu quên đi nhiều điều nhọc nhằn và cảm nhận được một niềm hạnh phúc mới, cuộc sống còn rất nhiều điều khác đáng sống, còn nhiều giá trị cao đẹp vẫn bất khả xâm phạm, nảy nở...

Khi Yến bước xuống xe vào nhà, người đầu tiên chạy ra ôm chầm lấy Yến là Lựu.

Một luồng không khí mới, một niềm vui mới tràn ngập ngôi nhà ông bà Chính.

Yến hỏi Lựu rất nhiều về cuộc sống gia đình và rất mừng cho hạnh phúc của Bà và Lựu. Yến thực sự cảm thấy mình vừa trút được một điều áy náy lớn bao lâu nay phải mang nặng trong

lòng.

...Thật ra để Bàn thất vọng, không phải Yến vô tình. Yến rất quý Bàn và thương cho mối tình tuyệt vọng của Bàn. Nhưng Yến đã nghe theo một tiếng gọi khác trong trái tim mình và không thể làm gì khác là mong Bàn hiểu cho Yến. Bây giờ thì Yến toại nguyện, cảm thấy mình hạnh phúc vì hạnh phúc của bạn.

Quên cả mệt nhọc sau chuyến bay dài, Yến cùng với Lựu và bà Chính bắt tay ngay vào việc chuẩn bị cho bữa cơm rất đông khách tiền gia đình Bàn tối nay. Đó còn là cách tốt nhất để họ chuyện trò với nhau trong thời giờ còn lại trước khi gia đình Bàn lên Tây Bắc vào ngày mai. Lựu có dịp được nghe Yến kể các công việc của Yến đang làm. Lựu khâm phục và cảm thấy câu chuyện gợi ý cho mình nhiều điều sau này...

Bàn lúc này vẫn chưa làm xong việc đi chào hỏi các nơi, có lẽ đến bữa ăn tối mới quay về kịp.

Quả nhiên, đến tối, khi các khách mời đã đông đủ, Bàn mới về đến nhà. Chào hỏi mọi người xong, Bàn tìm cách nán lại nói chuyện với Yến một lúc.

- Người dạy cho anh hiểu được em lại là cô giáo Lựu, và anh càng khâm phục em hơn!

- Anh có thể tự hào về cô giáo của mình, và hãy cố là một học trò ngoan của Lựu.

- Em nói đúng, anh đã tìm được hạnh phúc của mình.

- Cuối cùng thì chúng ta vẫn đứng vững trong cuộc sống này, có phải thế không anh Bàn?

- Anh rất tự hào trong đời mình có những người bạn đường như Nam, như em... Em có biết anh bây giờ ước mong điều gì không?

- Em muốn tự anh nói ra.

- Anh ước mong cháu Trung sẽ biết trân trọng những giá trị anh phấn đấu đạt được.

- Nếu anh Nam cũng đang nói chuyện với chúng ta, chắc anh Nam cũng nói với anh như vậy về cháu Trung Nam...

Mọi người gặp nhau tay bắt mặt mừng tíu tít, tiếng cười nói râm ran khắp nhà. Mang tiếng là cùng ở Hà Nội, song dịp tụ họp đông đủ như thế này không phải lúc nào cũng có được. Vợ chồng tướng về hưu Trần Thu, vợ chồng tướng về hưu Lê Hải, vợ chồng đại tá về hưu Phạm Trung Nghĩa, bố mẹ Yến, ông bà Chính cũng đã nghỉ hưu, một số bạn bè thân thiết khác của ông bà Chính...

- Có lẽ nên gọi cuộc họp mặt hôm nay là liên hoan của thế giới về hưu chào mừng gia đình đại tá đương chức Nguyễn Bàn. - Ông Trần Thu lên tiếng.

- Thế bác cho chúng cháu ra rìa ạ? - Yến hỏi lại.

- Chết, bác quên, nhưng cánh về hưu hôm nay chiếm đa số!

- Không phải thế ạ, đây là dịp để cháu được chào các bác và để các bác chính thức nhận cháu là cháu dâu của các bác ạ. - Lựu lễ phép tham gia câu chuyện.

Cánh trẻ phía chủ nhà, ngoài Yến ra có vợ chồng Mai, vợ chồng Loan. Nếu có cộng thêm cả thế giới trẻ con của họ vào nữa thì vẫn là thiếu số so với cánh già.

Đời sống kinh tế khấm khá hơn nhiều so với trước, nên bữa cơm sum họp vui vẻ với gia đình Bàn có thể nói là thịnh soạn và đẹp, nhất là bà Chính, bà Nguyệt, bà Hậu đều là những bậc đầu bếp gia truyền có hạng. Nếu các cụ ngày xưa còn sống, chắc các bà sẽ được các cụ phong cho danh hiệu nấu bếp vào bậc "tôm công bóc vỏ lão thành"! Các món ăn chẳng những được nấu ngon, mà còn được tía tốt bày đặt trên bàn thật đẹp mắt.

Ông Chính trịnh trọng đứng dậy mở sâm banh:

- Trước khi chúng ta nâng cốc chào mừng gia đình cháu Bàn, trước khi chúng ta nâng cốc chúc mừng nhau, xin cho phép tôi thay mặt mọi người dành lời đầu tiên để cảm ơn các bà nội tướng tuyệt vời của chúng ta. Cứ nhìn những gì chúng ta có được trên bàn tiệc hôm nay, tôi nghĩ yến tiệc trong cung đình ngày xưa chắc gì đã được nấu nướng cầu kỳ và được bày đặt đẹp như thế này!

- Là các bà mẹ, chúng tôi chỉ muốn bày tỏ tình thương yêu của chúng tôi dành cho con cháu mình, nhất là hôm nay cô dâu Lựu ra mắt chúng ta. – Bà Chính đứng dậy nói thay cho các bà.

Ông bà Chính với tư cách là chủ nhà, mời tất cả mọi người nâng cốc trong khi Lựu rơm rớm nước mắt vì xúc động.

Có lẽ vì lâu lắm mới được gặp nhau, nhất là đối với Bân, nên câu chuyện trên bàn ăn gần như trọn vẹn dành cho sự thăm hỏi cuộc sống gia đình, công việc làm ăn sinh sống, sức khỏe mọi người, chuyện học hành của các cháu. Có biết bao nhiêu chuyện để kể cho nhau nghe, ở Hà Nội, ở Thái Bình, trên Tây Bắc, trong trường học, trong xí nghiệp liên doanh của Yến...

Câu chuyện Yến kể làm nhiều người thích là đã giúp được hai cô gái chưa chồng lập ra hợp tác xã trồng nấm linh chi, tạo ra công ăn việc làm cho hơn 400 dân địa phương. Riêng đội quân của hai cô này đi thu mua mùn cưa đã gần một trăm người rải ra khắp 4 tỉnh lân cận để có đủ nguyên liệu làm môi sinh cho nấm. Hai cô gái này là hai chị em, mới học xong cấp 3, nhưng thông minh láu lỉnh dám “lừa” được cả chính quyền xã và huyện. Yến cho đây là một mô hình kinh tế trang trại đội lốt hợp tác xã cho hợp thời trang. Chính quyền xã và huyện cũng cho phép hai cô này “lừa” mình để báo cáo được với trên là vẫn giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa. Yến cử hẳn một chuyên gia vi sinh trong xí nghiệp liên doanh đến tư vấn cho hai cô gái việc trồng nấm, anh chàng này chưa vợ, may ra có thể sẽ có chuyện vui... Qua câu chuyện này hôm nay cả nhà mới biết Yến được tỉnh hội Liên hiệp phụ nữ tỉnh X mời chủ trì chương trình của tỉnh xoá đói giảm nghèo và phòng chống dịch bệnh HIV/AIDS...

- Thế là cả dân, cả Đảng và chính quyền địa phương đó đều tìm cách lách? - Ông Chính hỏi vui.

- Đúng thế ạ. Trong trường hợp này là lách tích cực ạ. – Yến đáp lại. - Vừa rồi tỉnh con được mùa doanh nghiệp tư nhân nhờ có luật mới, có thêm hàng vạn việc làm mới. Nhưng chưa đầy một năm đã có một số doanh nghiệp xin rút xuống làm kinh tế gia đình, lý do là thuế môn bài đột ngột tăng cao...

Mọi người chưa hết mừng đã ngạc nhiên về chính sách không nhất quán, và càng ngạc nhiên lần đầu tiên thấy Yến coi X là tỉnh của mình!..

Nhưng khi mọi người ra bàn ngồi uống nước và ăn tráng miệng, câu chuyện chuyển hướng đến bất ngờ.

Khởi mào là nỗi băn khoăn của ông Trần Thu, ông hỏi Bân:

- Tình hình Thái Bình bây giờ đã ổn chưa cháu?

- Thừa bác tạm ổn rồi ạ. Bận ấy bố cháu cũng bị bắt lên huyện mất mấy hôm rồi lại được về. Ông cụ hiền, nhưng cục, ai lại cầm cán cuốc đánh bí thư đảng uỷ xã chảy cả máu đầu.

- Chết, sao lại đến nông nỗi ấy? - Ông Chính hỏi.

- Chuyện dài lắm bác ạ, mấy huyện khác trong tỉnh đại thể cũng cùng một nguyên nhân cả thôi. Tóm lại là dân thì tức cán bộ tham nhũng và hà hiếp dân quá xá. Còn cán bộ thì tranh ăn nên bới móc nhau, khích bên này đánh bên kia, cứ loạn cả lên. Tại xã cháu, dân làng phần nộ kéo nhau đi chất vấn ông bí thư đảng uỷ. Tính ngời thứ họ hàng, ông bí thư phải gọi bố cháu bằng ông. Ông bí thư vừa thanh minh, vừa dọa dẫm. Bố cháu tức quá, túm cổ áo bí thư đảng uỷ lôi xềnh xệch ra tận con đường vừa mới xây, cả làng cùng đi theo. Tự tay bố cháu cuốc đường lên, được vài nhát đã thấy bên dưới toàn đất là đất. Dân làng làm dữ lắm, vì đường là do họ góp tiền lại xây. Thế nhưng ông bí thư không chịu nhận có chuyện tham nhũng, mà lại nạt nộ bố cháu là phạm tội phá hoại công trình công cộng và tài sản xã hội chủ nghĩa... Sẵn cuốc trong tay bố cháu phang cho mấy cái cán cuốc, dân làng cũng xúm lại đánh, ông bí thư phải chạy biệt cả tuần không dám bò về nhà.

- Dân Thái Bình cách mạng thế, nhưng đánh cán bộ cách mạng cũng dữ nhỉ! - Ông Trần Thu nhận xét.

- Nghe kể lại mà cháu hú vía. – Bân nói tiếp. - ...May quá là không xảy ra án mạng! Đây là chỉ mới nói đến chuyện làm đường, thực ra từ lâu đã tích tụ nhiều chuyện dơ dáy khác, vì vậy mới bùng nổ thành chuyện lớn theo kiểu tức nước vỡ bờ. Bên Quỳnh Thụ còn đến mức dân đốt nhà

cán bộ, các chú các bác ạ.

- Cũng phải thế để cho tỉnh ra. – Vẫn ông Trần Thu.

- Câu chuyện ở xã cháu còn đau lòng ở chỗ đúng lúc mọi người đang to tiếng thì đến mục thời sự quốc tế, loa phóng thanh ở xã loan tin báo chí ta nói về những người dân Hàn Quốc quyên góp vàng, tiết kiệm chi tiêu đô-la, huỷ bỏ các việc đi nghỉ hè ở nước ngoài và làm nhiều việc nghĩa cử khác giúp chính phủ họ trợ cứu đồng tiền của nước họ (đồng Von) đang trong cơn khủng hoảng hoạn nạn. Bố cháu tức tối kể lại: Càng nghe cái loa, dân tình càng ức cho làng mình... Tình hình lung củng mãi, cho đến khi phế truất hết cả dàn cán bộ trên dưới, trong tỉnh mới tạm yên. Những ông bà cán bộ này bán xối đi đâu rồi không ai biết...

- À thì ra cán bộ thì thay được, nhưng dân thì không thể thay! - Lê Hải buông một câu.

Vợ chồng ông Nghĩa về đến nhà đã gần bốn giờ sáng. Ông Nghĩa tự tay pha ấm chè, lúc này cũng thấy hơi đói, nên lấy thêm hộp bánh quy, bung ra phòng khách. Bà Nguyệt đến ngồi bên, vừa rót nước cho chồng, vừa mở hộp bánh:

- Anh hồi hôm bị truy kích nhiều quá nên đói có phải không? Em định giữ anh ở lại ngồi chơi đến sáng rồi tiễn vợ chồng Bà luôn thể, nhưng nghĩ đi nghĩ lại nên dành quãng thời giờ ít ỏi này của gia đình Bà cho bên anh Chính, nhất là Yến chân ướt chân ráo vừa mới ở Genève về.

- Thế là phải. Em suốt buổi cũng về hòa với các con truy kích anh thì anh thua là phải thôi.

- Đáng đời lắm... - Bà Nguyệt cười, tay lấy bánh cho chồng.

- Nhưng dù sao cũng phải thừa nhận đấy là cuộc tranh luận lý thú, bọn trẻ thật là có trí tuệ.

- Đã bao giờ anh thắng được em chưa nhỉ?

- Hình như chưa.

- Thế thì mình em cũng đủ thắng anh rồi, việc gì em phải về hòa với các con!

Ngồi bên nhau trên sô-pha, ông Nghĩa quàng tay lên vai vợ:

- Nguyệt ạ, anh thừa nhận là con cháu trong nhà mà thuyết phục không xong thì mình còn hy vọng thuyết phục ai. Chẳng lẽ anh ngây thơ hơn cả bọn trẻ?

- Anh được Đảng giáo dục quá kỹ. Các con nói đúng đấy. Điều duy nhất anh thuyết phục được chúng nó là anh bên Đảng đến cùng. Cứ như là anh một bên, chúng nó một bên!

- Em nói thế hoá ra con cháu chúng ta chống lại Đảng à?

- Con cháu chúng ta không chống anh mà chống tất cả những gì không thuyết phục được chúng! Nói thế công bằng hơn, đúng hơn!

- Thực ra có lúc anh hơi choáng, cứ như là võ sĩ đấu bốc khi suýt bị nốc-ao, vì quá bất ngờ. Nhưng trọng tài đếm đến sáu là anh đã lại xông trận tiếp...

- Chỉ vì anh quá mơ mộng... Hoặc là những điều anh nghĩ là đúng nhưng xa vời!

- Thế thì có gì khác nhau đâu em. Bọn trẻ làm anh lại nhớ đến buổi tranh luận đầu tiên với Lễ đêm hôm ở trại cải tạo về. Lần ấy anh đã thua và đành chịu mất Lễ.

Nghĩa lặng đi. Chờ một lúc, bà Nguyệt hỏi chồng:

- Chúng mình mất cháu Huệ thì chịu rồi, nhưng bây giờ anh có thể nói là chúng mình mất gia đình Lễ không?

Ông Nghĩa ngẩn ra một lúc:

- Gia đình Lễ là ruột thịt của gia đình chúng ta. Em hỏi gì mà lạ thế?

- Em chỉ muốn cho anh thấy cuộc sống phong phú hơn anh nghĩ., và cũng ngang bướng hơn anh nghĩ, nghĩa là không theo sự sắp đặt trong đầu chúng ta, ngay từ trong cái nhà này thôi.

- Riêng điều này anh thừa nhận. Hôm nay lại càng rõ. Yến, Bà thuộc lớp trước không nói làm gì. Gia đình Loan, gia đình Mai, gia đình Tân đều có con đường riêng của chúng. Phải nói là chúng thực sự trưởng thành. Anh không thể ngờ được là gia đình Tín bây giờ gần như là công dân chính hiệu của Sài Gòn...

- Thời gian đi nhanh quá anh ạ, con của vợ chồng Tín - Kim đã lên hai rồi đấy. Nhưng nghĩ lại, em thấy bất ngờ nhất là con đại tá quân đội Sài Gòn trở thành con rể của liệt sĩ Việt Cộng. Anh có bao giờ tưởng tượng ra như vậy không?

- Lại là con rể của anh Lâm, người đã cứu sống anh, chứ không phải là một liệt sĩ vô danh nào! Dòng đời quanh co thế nào mà tự nó lại sắp xếp nên như thế hả Nguyệt?!

Bà Nguyệt rẽ lại tóc chồng, dịu dàng:

- Anh sẽ còn khổ nhiều với cái tính khí của mình! Anh gọi những gì đang xảy ra là dòng đời quanh co... Còn em thì lại tin vào tình thâm máu mủ ruột thịt, vào cội nguồn...

- Trong nhà mình, thế hệ anh và Lễ mỗi người một bên chiến tuyến của đất nước bị chia cắt, kể cả sau khi đất nước đã thống nhất. Thế hệ vợ chồng Tín - Kim đã vượt qua được sự chia cắt này, thế là đi xa hơn chúng ta về mặt này!

- Chính vì thế em rất hy vọng, rất lạc quan, nhưng không lạc quan theo kiểu của anh.

- Anh và em lạc quan khác nhau thế nào?

- Anh là mơ mộng, nghĩa là lạc quan theo một trật tự anh tưởng tượng ra hoặc sắp xếp trong đầu. Còn em lạc quan vì tin vào con cháu mình, tin vào cuộc sống tự quyết định lấy của chúng nó... Khác với nhiều nhà khác, con cháu mình được giáo dục tốt và có học, chúng mình không cần phải cầm tay vạch đường chỉ bảo cho đứa nào.

- Em định nói anh quá thiên về lý thuyết?

- Em định nói là anh được giáo dục quá kỹ về cách nghĩ của mình. Suốt cả cuộc đời trong anh, nó thành nếp, thành bản chất của anh mất rồi.

- Có đúng thế không em?

- Anh phải tự kiểm nghiệm chứ. Anh quan tâm xây dựng cho mình tư duy để nhận biết cuộc sống, nhưng anh lại chưa quan tâm lấy sự vận động của chính cuộc sống xây dựng tư duy cho mình. Suốt buổi tranh luận giữa anh và đám con cháu nhà mình em thấy rất rõ điểm yếu này. Anh thua bọn chúng là không oan uổng!

- Anh là như thế mất rồi, làm sao là người khác, làm sao nghĩ khác, nói khác được?

Người giam chí lớn vòng cơm áo

Ta trí thân vào nợ nước mây..(*) [(*) Nguyễn Bính: Hành Phương Nam.]

- Nói được như vậy là phần nào đã tỉnh ra rồi đấy... Nhưng hình như vẫn không tự giác... Vẫn còn mơ mộng đất trời mây nước nhiều nhiều đấy anh ạ...

- Thật thế hả Nguyệt?

- Anh ạ, trong dạy sử và dạy văn, khó nhất đối với em là khi giảng cho học sinh về những nhân vật của bi kịch. Mỗi nhân vật có một bi kịch riêng không ai giống ai. Giảng mãi cho học sinh năm này qua năm khác, dần dần em nhận ra bi kịch thường xảy ra khi nhân vật và lịch sử đi trái chiều nhau, có lẽ đấy là cái chung nhất của họ.

- Sao bỗng dưng em lại lên lớp cho anh về triết lý này? – Nghĩa ngơ ngác hỏi vợ.

- Cứ nghe em nói đã... Từ Hải là một nhân vật không tự giác nhận ra được mình, cứ tưởng là cái thế giới mình đang sống cũng nghĩ theo cái thế giới quan và những thang giá trị như của mình. Anh xem, trong con mắt Từ Hải, Hồ Tôn Hiến được nhìn nhận là bậc mày râu tai to mặt lớn. Có lẽ vì thế Từ Hải nghĩ là nếu Hồ Tôn Hiến không trượng phu giống mình là bậc dọc ngang nào biết trên đầu có ai, thì Hồ chắc cũng phải trượng phu hơn mình vài con sào. Nếu Từ Hải không biết tin như thế, hay là không có khả năng nghĩ như thế, thì Từ Hải không còn là Từ Hải! Có phải thế không anh?

- Nghĩ thế mới chính là Từ Hải chứ!

- Anh nói đúng! Vì thế kết cục là Từ Hải chết đứng trước sự phản phúc của Hồ Tôn Hiến, như là một tất yếu anh ạ.

- Trời! Nghe em nói thì anh hết đường! – Nghĩa ôm riết lấy vợ.

- Bi kịch của Nguyễn Trãi còn đi xa hơn thế cơ. Ai hiểu triều Lê bằng Nguyễn Trãi? Một triều đại tự ông chung tay dựng nghiệp! Hiểu đến mức ông phải tự tìm đường về ẩn dật ở Côn Sơn... Thà từ bỏ cái thế giới có một phần công sức của mình xây dựng nên để khỏi phải từ bỏ chính mình, thế mà vẫn không thoát!..

- Trường hợp Nguyễn Trãi quả là nghiệt ngã!

- Anh ạ, nhân vật của bi kịch thường rơi vào tình huống, giữ được họ là họ, thì cái thế giới họ đang sống phủ nhận họ, thuận theo cái thế giới họ đang sống thì họ không còn là họ nữa. Lựa chọn theo cách nào họ cũng không tồn tại được. Cuộc sống có những bi kịch như thế đấy, anh có tin được không?

- Em giảng văn, giảng sử như thế anh chịu rồi. Em giảng về chính anh đi, để cho anh vỡ vạc ra. Anh còn thay đổi được không?

- Việc này em không làm nổi. Mà có lẽ không bao giờ em làm...

- Vì hai chúng ta quá gần nhau?

Ông Nghĩa cười xòa, ôm riết lấy vợ và nói thêm vào câu nói của mình:

- Ý anh muốn nói là giữa hai chúng ta thiếu hẳn một khoảng cách lịch sử cần thiết? - Ông Nghĩa vẫn muốn trêu vợ, muốn dồn vợ vào chỗ bí.

- Khoảng cách ấy sẽ không bao giờ có, không thể có... Quan trọng hơn có lẽ là anh sẽ không bao giờ trở thành một nhân vật lịch sử! Như thế có lẽ đúng hơn...

- Nói thế thì anh chịu. Nhưng em lời văn, lời sử ra giảng cho anh để làm gì?

- Để anh bớt mộng mơ. Anh hùng Don Quijote thì chỉ có một và một duy nhất mà thôi trong cái thế giới của Cervantes. Nhưng cách mạng nước ta sản sinh ra cả một lớp người Don Quijote đấy anh ạ.

- Họ là những ai vậy?

- Là những người như anh, anh Lê Hải, anh Tám Việt... Anh đừng quên là dù sao Don Quijote chỉ có trong thế giới của tiểu thuyết. Ở đây, trong thế giới đời thực này, các anh là những con người thực, đang đứng trên đôi chân của mình trong đời thực...

- Thật thế sao?..

- Còn cái cối xay gió trong đời thực này sẽ là những đòn trời giáng! Rồi các anh xem!..

- Em dọa anh?

- Em lo cho anh... - Giọng bà Nguyệt lắng hẳn xuống, bao nhiêu ý nghĩ xen vào làm cho câu nói chậm hẳn lại - ...Từ ngày làm vợ anh, hình như lúc nào em cũng phải chung sống với mọi nỗi lo cho anh, hết chiến trường này đến chiến trường khác, rồi lúc anh từ cõi chết trở về, và bây giờ... Chính anh đã được trải nghiệm rồi đấy!.. - Trong tâm thức bà Nguyệt, chuyện Thạch Thất, chuyện về hưu của Nghĩa, của Lê Hải, và bao nhiêu chuyện khác... lại dấy lên bão tố...

Ông Nghĩa ôm chặt lấy vợ mình, không nói không rằng. Giây phút này thiêng liêng làm sao... Ông càng hiểu thêm bao điều sâu xa về vợ mình... Nhưng bà Nguyệt vẫn chưa dứt ra được khỏi dòng suy nghĩ của mình. Trong vòng tay ấm áp của chồng, bà cố giữ cho mình tỉnh táo:

- Qua tranh luận giữa anh và con cháu, em ngờ rằng Đảng trong cách nghĩ của anh và Đảng trong con mắt của đám con cháu mình là hai Đảng khác nhau anh ạ. Một bên là Đảng của lý trí thuần khiết, một bên là Đảng của những con người bằng xương bằng thịt. Đám con cháu bảo anh bệnh Đảng đến cùng, là anh bệnh Đảng của lý trí, đến mức anh Chính cũng phải mấy lần dẫn chứng ra cái bệnh chủ quan của anh. Nhưng đám con cháu lại nghĩ rằng trong thực tế lại đang tồn tại cái Đảng của những người bằng xương bằng thịt, dù có lý tưởng siêu phàm đến đâu cũng phải thể hiện qua những con người bằng xương bằng thịt không siêu phàm chút nào.

- Anh thừa nhận anh Chính thực tế hơn anh.

- Anh bắt đầu giác ngộ đấy... Vì con cháu chúng ta không tin vào những điều siêu phàm. Chúng đòi hỏi mọi điều phải chứng minh bằng hành động, bằng việc làm..., phải có thể chế làm khuôn khổ cho cái siêu phàm... - Bà Nguyệt vuốt ve chồng.

- Còn anh thì chìm ngập trong cái siêu phàm?

- Em chỉ nhận xét tranh luận giữa anh và con cháu mình, chứ em có đòi anh thú tội đâu!

- Nguyệt ạ... Nếu nói là giáp mặt với cái chết, vật lộn giữa cái sống và cái chết, anh đương đầu nhiều hơn anh Chính chứ. Nhưng không hiểu sao anh Chính lại thực tế hơn anh... Nói như em là anh mộng mơ hơn anh Chính...

- Anh ạ, trong tranh luận tối hôm qua anh Chính thật sâu sắc. Viện dẫn cả chuyện tôn giáo ra để phân tích con người và xã hội... Cái chính là để nói lên cái đúng, cái sai. Quả là một góc nhìn cần thiết và thuyết phục.

- Anh thừa nhận anh Chính là người của tư duy, của thực tiễn...

- Anh xem, lễ công bằng là tư tưởng chính của đạo Hồi. Thế mà anh Chính viện dẫn được lễ công bằng lại đang là vấn đề lớn nhất trong xã hội nước ta bây giờ anh ạ.

- Em nói đúng. Anh thừa nhận không phải ngẫu nhiên anh Chính lại nói đến đạo Hồi giữa lúc chúng ta có bao nhiêu cách nhìn đầy thành kiến về tôn giáo này.

- Đúng là anh Chính cố ý, chọn một vấn đề khó cốt làm nổi bật những chủ đề anh ấy muốn nói...

- Qua câu chuyện của anh Chính viện dẫn đạo Hồi, anh có cảm tưởng lễ công bằng hình như còn đi trước cả vấn đề dân chủ Nguyệt ạ.

- Anh có để ý không, anh Chính nói là thánh Alah cũng phải truyền đạt kinh Coran qua con người cụ thể là nhà tiên tri Môhamét (Mohammed). Không có cách nào khác được, vì con người không thể hình dung ra lý tưởng sống của mình nếu không nhìn trong đó thấy mình, không nghe được tiếng nói của tâm hồn mình... Rồi Alah lại phải viện dẫn kinh Koran để nói vai trò Môhamét đã kết thúc. Nghĩa là chính Alah cũng phải coi Môhamét dù siêu phàm đến đâu vẫn chỉ là con người bằng xương bằng thịt. Alah đòi hỏi con người và xã hội phải chuyển sang ứng xử theo những quy tắc, nghĩa là phải có các thể chế...

- Anh thừa nhận anh Chính nhìn ra mối liên hệ giữa lý tưởng và cuộc sống, cốt lõi của nó và những thiên lệch... Anh Chính có cái nhìn sắc sảo những yếu kém hiện nay trong xã hội nước ta.

- Em thừa nhận đó là những suy nghĩ chín chắn...

- Đạo và con người là hai vấn đề, nhưng lại là một em nhỉ! Câu chuyện anh Chính nêu ra đầy trí tuệ...

- Thế anh không nghe các cụ nhà mình ngày xưa vẫn nói à: Đạo mà xa dân đạo không thể thành đạo, đạo không có dân là đạo chết, đạo không tôn phụng dân trở thành đạo vô đạo!.. Em thấy triết lý cổ kim Đông Tây gặp nhau ở điểm này. Đảng của những nguyên tắc phải được xây dựng cho thành những nguyên tắc của con người bằng xương bằng thịt anh ạ, không thể chỉ bằng những điều mơ hồ.... Song đây phải là những con người có tâm hồn... Anh có nhận ra điều này không? Anh Chính hơn đứt anh ở điểm này!

- Anh thừa nhận!

- Lê Vân và Khái còn đi xa đến mức nếu Đảng thực sự làm cho mọi quyền hành của dân nằm trong tay dân và làm cho dân có khả năng và bản lĩnh sử dụng quyền hành này thì cả hai chúng nó ngay lập tức xin gia nhập Đảng. Đây chính là Đảng của lý tưởng, của những nguyên tắc, cho những con người có nguyên tắc! Anh xem, sự ngờ vực của chúng nó, hay sự khác biệt giữa anh và chúng nó lớn đến chừng nào! Cả hai Đảng như thể hiện đang cùng tồn tại trong Đảng ta anh ạ.

- Bây giờ thì anh hiểu thêm suýt nữa bọn trẻ cho anh đo ván... Nhưng trong Đảng đâu chỉ có một mình anh quá thiên về lý trí thuần khiết? Thế còn Đảng của em là gì? Là cả hai hay là một?

- Theo em là thế này, đội ngũ người tốt trong Đảng ta rất đông anh ạ... Bao gồm mọi thế hệ, điều này là chắc chắn. Từ anh Lê Hải, anh Trần Thu... cho đến Bân, đến Yến... Đây là những đảng viên chúng ta biết được. Họ là một phần cuộc sống của chính chúng ta... Em nghĩ những đảng viên như thế có ở khắp mọi nơi, và thuộc mọi lứa tuổi... Chắc chắn là vậy! Nhưng anh có thấy cuộc đấu tranh giữa Đảng của lý trí, của những con người có nguyên tắc, và Đảng của những

con người đầy bản tính bằng xương bằng thịt phàm tục đang diễn ra quyết liệt không?

- Phần thắng nghiêng về ai?

- Phần thắng hình như đang nghiêng về tha hóa!

- Trời đất!.. Chẳng lẽ phải đi tu hết hả em?

- Bắt đi tu cũng không được, mà muốn đi tu cũng không được anh ạ. Cuộc sống nào mà không gồm cả phần hồn và phần xác hả anh?

- Em định nói phải làm sao cho lý trí bớt viển vông, còn con người bớt cái bản tính bằng xương bằng thịt?..

- Đây là điều đáng mong muốn anh ạ!

- Em định nói hiện thực lý tưởng nằm ở đâu đó giữa hai cực này?

- Anh muốn hiểu thế nào thì tùy. Em nghĩ sẽ là vô trách nhiệm, nếu chúng ta nhắm mắt nói bừa rằng tệ nạn tiêu cực hiện nay là vô phương cứu chữa và buông tay đầu hàng, tệ hơn nữa là đành chấp nhận trở thành nô lệ của tiêu cực. Nhưng sẽ còn vô trách nhiệm hơn nhiều lần nếu không truy nguyên nguồn gốc của tiêu cực và đấu tranh đến cùng.

- Thôi chết rồi, cứ nói đi nói lại một hồi là đụng vào hệ thống!.. Thế là thế nào?

- Tùy anh hiểu.

- Em nói lại đi.

- Bi kịch hay không bi kịch của Đảng, của đất nước sẽ là thua hay thắng trong cuộc đấu tranh này đấy anh ạ. Dứt khoát là như thế.

- Anh đâu có mộng mơ trong chuyện này!

- Anh chưa đủ tỉnh ngộ!

- Nhưng không tin như thế anh không còn là anh nữa!

- Anh thấy chưa!.. Em có chị bạn cùng dạy ở trường, lần nào đến thăm chị ấy cũng thở ngắn than dài về việc chồng mình từ khi về hưu suốt ngày cầm cùi viết thư lên Trung ương tố cáo hết chuyện này đến chuyện khác, phê phán điều này điều nọ... Có những việc to đùng! Chị ấy cho em xem các bản sao đóng thành một quyển sách dày cộp. Người thực việc thực hản hoi!

- Anh thừa nhận cuộc sống bây giờ có quá nhiều chuyện...

- Có lần em và chị ấy ngồi với nhau nhặt xong cả hai mớ rau rút mà chị ấy vẫn chưa hết lời ca thán chồng mình. Lúc nào chị ấy cũng chỉ ngay ngáy nỗi lo chồng mình có ngày mang vạ vào thân....

- Đến thăm nhau mà chỉ rặt một chuyện than vãn như vậy sao?

- Cuộc sống thực nó như thế đấy. Không phải người vợ nào cũng như em để cho anh tự do muốn làm gì thì làm đâu.

- Ôi Nguyệt!.. Thế em có lo nỗi lo của anh không?

- Không phải chỉ của riêng anh...

- Mọi chuyện còn đáng lo hơn mức chúng ta cảm nghĩ được, có phải thế không?

Bà Nguyệt hiểu nỗi lo của Nghĩa, muốn lái câu chuyện đi hướng khác:

- Hồi hôm nếu có vợ chồng Tín - Kim tham gia vào đám trẻ, hay là có Lễ và bố Yến lập thành một phe, thì chắc anh sẽ còn thua đậm nữa.

- Em còn nhớ chuyến tàu Bắc-Nam năm nào chứ?..

- Quên sao được hả anh... Ngày ấy lần đầu tiên em được biết chiều dài đất nước... Mấy năm chúng mình ra sức hùn vào cho mẹ Kim và anh Võ Sang, thế mà đến lúc ngồi suốt chuyến tàu hôm ấy em vẫn còn bán tín bán nghi không biết là Kim có thể chấp nhận anh Võ Sang là bố dượng của mình được không...

- Thật khó tưởng tượng bây giờ cô Trang và anh Võ Sang đã thành ông bà ngoại rồi!.. Vẫn cứ

như là trong mơ, có phải không em?

- Cái dòng đời quanh co của anh đấy!

- Đừng giấu anh nữa...

Chính Bạch Liên cũng không thể tự giải thích được tại sao tên họ của mình cả thấy dài đến tám chữ: Cù Huy Phán Tiêu Lâm Thụy Bạch Liên. Nhưng Bạch Liên cảm thấy chỉ riêng cái tên rất lạ tai này đã mang sẵn trong nó một sự quyến rũ huyền bí...

Bạch Liên không làm sao biết được mẹ mình là ai, ngoài bức ảnh chụp cách đây hơn một nửa thế kỷ. Trong ảnh là một người phụ nữ rất đẹp, trạc dưới ba mươi tuổi, có nhiều nét rất giống Bạch Liên. Chẳng ai giải thích, Bạch Liên cũng không đoán được bức ảnh này có trước khi Bạch Liên sinh ra là bao nhiêu năm...

Khi sinh Bạch Liên được mười ngày, thì mẹ cô bị băng huyết nặng. Biết mình không sống được nữa, trong những ngày hấp hối, người thiếu phụ ấy trấn trối những lời cuối cùng với người tình của mình là Lâm Thụy. Ông này hơn cô ta gần ba mươi tuổi, là triệu phú người Việt gốc Hoa, một tay chơi nổi tiếng Sài Thành hồi đó là làm khai sinh đặt tên cho con em là Cù Huy Phán Tiêu Lâm Thụy Bạch Liên và đừng cho con bé biết tên mẹ nó. Trước lúc lâm chung, người sinh Bạch Liên còn cho Lâm Thụy chuyển giao tài khoản của bà vào tên người nhận nuôi Bạch Liên để đảm bảo điều kiện nuôi con bà trở thành người có học hành tử tế. Bà còn cắt nghĩa cho người tình cuối cái tên dài thườn thượt của con bé là do bà đã ghép tên cả 7 người tình mà bà không muốn quên và cả cái tên cha của con gái, bà cũng giữ kín và đem theo xuống mồ.

Nghĩa tử nghĩa tận, Lâm Thụy làm đúng lời mẹ Bạch Liên dặn.

Bố mẹ nuôi Bạch Liên chính là hai vợ chồng làm kế toán cho hiệu buôn của Lâm Thụy, cũng người Việt gốc Hoa. Lâm Thụy chọn gia đình này gửi Bạch Liên vì biết rõ họ là người tốt và thuận lợi hơn nữa là họ hiếm hoi, không dễ được một mụn con nào.

Lâm Thụy cũng không cho gia đình hai vợ chồng già này biết mẹ Bạch Liên là ai, mặc dù ông ta biết đích xác mẹ Bạch Liên là một con hoang của một vị quan to xứ Nam Kỳ, bị đem cho các bà sơ(*) [(*) Seurs: các nữ di tu trong nhà thờ công giáo.] nuôi trong một cô nhi viện ở Sài Gòn. Lâm Thụy biết quá rõ cuộc đời mẹ Bạch Liên, một người đẹp kỳ lạ, với những ý chí cuồng phá khác người.., bắt đầu vào đời là nghề tự chọn làm một gái nhảy, rồi là nàng hầu, vợ ngoài giá thú, là người tình...

Các áp-phe ái tình động trời của mẹ Bạch Liên với một vị tổng trưởng, đại sứ nước châu Âu, một tỷ phú người Malaixia... đã một thời làm chao đảo cả Sài Gòn và Gia Định. Ngoài ra, người thiếu phụ này có nhiều người tình thuộc các quốc tịch Việt, Hoa, Á, Âu...

Lâm Thụy còn cho gia đình này thêm một món tiền nữa phòng khi sa cơ lỡ vận, nhưng gởi ở nhà băng nước ngoài. Khoảng hai năm sau, Lâm Thụy chuyển hẳn sang sinh sống và kinh doanh ở Macao và từ đó không liên hệ gì với gia đình này nữa.

Bố mẹ nuôi Bạch Liên làm đúng những việc Lâm Thụy giao, như người làm thuê giữ trọn chữ tín với chủ, song còn vì lẽ Bạch Liên là niềm hạnh phúc lớn cho gia đình cô quạnh của họ. Cặp vợ chồng già này phiêu dạt từ Thạch Lâm ở Vân Nam đến Thành phố này kiếm sống. Họ không có họ hàng thân thích nào ở đây, máu mủ ruột thịt ở quê cha đất tổ ai còn ai mất, họ cũng không biết, nên dành hết tình thương yêu cho Bạch Liên...

Vào tuổi dậy thì, Bạch Liên đã nổi tiếng là người đẹp trong đám nữ sinh cùng học, bắt đầu có những mối tình rất học sinh, rất lãng mạn. Sắc đẹp và tư chất thông minh của Bạch Liên cùng với tính tình ngang bướng đã gây nên cho hai hay ba trường học của Sài Gòn hồi đó lâm vào cảnh trời nghiêng đất lệch, vì các buổi dạ hội, các cuộc phiêu lưu ái tình, các cuộc kéo bè kéo cánh đánh ghen giữa học sinh với nhau... Một thời gian dài dư luận Sài Gòn đủ loại hết bàn tán, ca ngợi người đẹp Lê Xuân rồi đến nữ tiếp viên Tuyết Mai. Dù còn ở tuổi học sinh, không ít lần Bạch Liên đã so sánh mình với hai người phụ nữ này, trong lòng tự nhủ ...Vận mình chưa đến thôi!.. Lớn lên ta có kém gì họ? Nếu được chọn số phận cho mình, ta sẽ chọn madame Nhu chứ không thềm chọn madame Nguyễn Cao Kỳ... Ta sinh ra là để làm siêu sao nữ tướng hay nữ tặc mà!..

Có lẽ vì thế Bạch Liên sớm có khát vọng chinh phục sự ngưỡng mộ của người đời đối với sắc

đẹp của mình.

Một năm trước khi giải phóng Sài Gòn, bố nuôi Bạch Liên qua đời. Năm ấy Bạch Liên khoảng mười tám mười chín tuổi. Theo lời trần trối của chồng, bà mẹ nuôi lúc này mới trao cho Bạch Liên tấm ảnh mà hai ông bà vẫn giấu kín: “Đây chính là mẹ đẻ của con. Tên của con do chính mẹ đẻ con đặt cho. Bây giờ mẹ mới có thể nói cho con rõ điều này. Mẹ con chết khi sinh con chưa đầy ba tuần...”. Bạch Liên khóc rất nhiều, làm rất nhiều việc để biết bố mẹ mình là ai, nhưng vô ích.

Bạch Liên học xong đại học ngoại ngữ tiếng Anh thì người mẹ nuôi mất. Sự bơ vơ đơn độc càng nung nấu khát vọng chinh phục đời, Bạch Liên cho đấy là lẽ sống duy nhất của mình, với quyết tâm tự lập rất lớn.

Bạch Liên đã làm nhiều nghề: thư ký, nhân viên tiếp tân, phiên dịch, viết báo... Có lúc đã quay ra mở cửa hàng giải khát, đi buôn, chung tiền mở tiệm may... Từ khi có người nước ngoài vào đầu tư, Bạch Liên chuyển hẳn sang nghề phiên dịch, cho đến khi gặp Thắng...

Cuộc hôn nhân đầu tiên của Bạch Liên, bắt đầu từ một liều thuốc lá Camel và một chuyện tình lãng mạn, kéo dài được gần bốn tháng, do Bạch Liên chủ động chấm hết. Bạch Liên không chịu nổi sự gò bó của khuôn phép hình thành từ ngàn đời nay cho cuộc sống vợ chồng. Khi câu chuyện lãng mạn trở nên buồn tẻ, tính nết si tình của người chồng trở thành thứ thuốc điên kích thích những cuộc cãi cọ ghen tuông, cả hai cùng ra toà xin ly hôn. Khoảng gần một tháng sau khi ly hôn, người chồng tự tử bằng thuốc ngủ. Sở Khoa học, Công nghệ và Môi trường của Thành phố cáo phó mất một chuyên gia giỏi về bảo vệ nguồn nước sạch.

Bạch Liên vượt qua sự khắc khoải của áy náy bằng thuốc lá Camel, vì câu chuyện tình này khởi đầu từ một liều thuốc lá Camel. Bạch Liên nghiện nặng rất nhanh.

Cuộc hôn nhân thứ hai sau đó khoảng hai năm, ngắn ngủi hơn nhiều so với cuộc hôn nhân lần đầu, nhưng nó mở mắt cho Bạch Liên: Hôn nhân và chinh phục đời không thể chung sống với nhau!

Cắt đứt cuộc hôn nhân lần thứ hai, Bạch Liên bỏ hút thuốc lá, đồng thời bỏ luôn cái chân phiên dịch trong biên chế Bộ Giao thông vận tải mà người chồng thứ hai đầy quyền thế vừa mới xin cho gần một năm trước khi làm lễ cưới. Bỏ tất cả bằng ấy thứ trong một lần được ngay, trong cùng một ngày toà cho phép ly hôn...

Bạch Liên làm như vậy để đánh dấu quyết tâm dứt khoát của mình ra đi chinh phục đời...

Con đường chinh phục đời của Bạch Liên qua nhiều gian truân, có lúc không còn một xu dính túi, không phải vì nghiện hút, mà vì hàng ngày phải chăm lo cho cái đẹp của mình. Hôm nào không còn tiền mua vé vào phòng tập thì chạy bộ trên công viên hoặc tập ở nhà vậy.., mãi cho đến khi gặp Thắng, cùng với Thắng làm những áp-phe của Trung tâm Bình Tiên.

...Đứng lên cân sau khi tập, Bạch Liên chờ cho cái kim của bàn cân hết dao động, đọc con số, gật gật, rồi xem đồng hồ. Tuy đã tập đủ giờ, song vẫn còn nán lại ít phút trước những tấm gương lớn phía trước, phía sau và hai bên để tự ngắm nghía. Khuôn mặt trái soan, tầm vóc dong dỏng cao, thon đẹp, làn da trắng hồng hào, Bạch Liên chỉ mặc cái xu-chiêng nhỏ, cái xi-líp hẹp xiu, để dễ kiểm tra trong gương các thao tác tập luyện của mình cho từng phần của thân thể. Bạch Liên hất làn tóc dài đen nhánh ra sau lưng, đứng thử một vài tư thế khác nhau để nhìn lại toàn thân trong gương cho rõ hơn. Lúc ưỡn ưỡn ngực lên một tý, lúc nhích mông cong cong lên... Chỉ riêng kiểu chít tóc đuôi ngựa vòng ra phía sau đủ làm cho Bạch Liên trông trẻ ra ba bốn tuổi. Thấy cặp vú vẫn khá thẳng nhọn ra phía trước, eo cong mỹ mãn, hai mông tròn gọn, Bạch Liên gật gật. Thử thêm mấy động tác sức bật, một vài đường quyền nhanh, mạnh tung bay trong gió... Bạch Liên mỉm cười hài lòng với chính mình... Về mặt nào đó, cách tập thể dục thẩm mỹ của Bạch Liên có một số yêu cầu không nặng như tập thể dục thể hình, song lại có những điểm khó và phức tạp hơn tập thể dục thể hình, nhất là phải giữ được các đường cong mà không để cho các cơ bắp nổi lên, phải thuộc một số bài võ để giữ được sự uyển chuyển mềm mại mà vẫn có sức bật, phải nghiêm ngặt tuân theo lịch tập và những kiêng khem bắt buộc của chế độ dinh dưỡng... Tất cả do Bạch Liên mày mò tự học qua sách vở, báo chí... Nếu chuyển nghề, Bạch Liên hoàn toàn có khả năng là một người thầy giỏi về môn thể dục thẩm

mỹ.

Buổi tập bao giờ cũng mang lại cho Bạch Liên cảm giác sảng khoái...

...Đã ngoài bốn mươi mất rồi, thời gian sao mà đi nhanh thế! Nhưng ta vẫn có thể ăn đứt các cô gái hai, ba mươi tuổi! Xin cảm ơn bàn tay thần tiên của tập luyện!..

Bạch Liên trườn xuống bể bơi, đẹp như một con cá heo lượn trong biển, thả cả thân hình và tâm hồn lung linh trong nước...

Tiền bạc, thời giờ và kiến thức về tập luyện đem lại cho Bạch Liên khả năng nâng lên hết mức cái đẹp trời cho của mình. Không phải người phụ nữ nào cũng có cái đẹp trời cho như vậy, lại càng không phải người phụ nữ nào cũng có được kiến thức, nghị lực và biết tận dụng những điều kiện mình có trong tay để nâng cao vẻ đẹp của mình như Bạch Liên, dù cho đây là bà hoàng hay công chúa đi nữa. Phòng tập của Bạch Liên chiếm hết tầng thượng của ngôi nhà, được trang bị đầy đủ các tiện nghi, máy móc, dụng cụ tập hiện đại nhất mà thị trường khu vực Đông Nam Á này có thể có được, đủ tập các môn cho từng phần của thân thể như giữ eo, bắp, thon, dẻo, sức bật, máy kiểm tra tim mạch, huyết áp. Trên tầng này còn có sauna và một bể bơi nhỏ...

Nếu không có máu đam mê của người thợ săn, ý chí chinh phục không mệt mỏi những gì mình thích chinh phục, Bạch Liên không thể có nghị lực và kỷ luật tập luyện như vậy. Chế độ ăn uống, các mỹ phẩm dùng hàng ngày, một trăm phần trăm theo các thông tin mới nhất trên phim ảnh và sách báo quảng cáo nổi tiếng trên internet. Chỉ vì lý do này, khi còn tuổi học sinh Bạch Liên đã chọn học môn ngoại ngữ tiếng Anh, còn tiếng Hoa do bố mẹ nuôi Bạch Liên dạy cho. Tất cả cho một vẻ đẹp khỏe mạnh, hiện đại và quyến rũ của Cù Huy Phán Tiêu Lâm Thủy Bạch Liên...

Bạch Liên ghéch đầu lên cái phao cao su cho thân thể bồng bênh nửa chìm nửa nổi trong nước mát dịu, đang mơ màng trong cảm khoái và ảo giác nào đấy của thư giãn sau khi tập, thì người hầu gái từ dưới nhà chạy lên, trong tay bịt chặt cái điện thoại di động Thắng gọi.

Bạch Liên chỉ giữ được cái giọng dịu dàng trong hai ba câu đầu tiên. Tần số và âm lượng những câu sau tăng lên rất nhanh.

- Bạch Liên hôm qua đã bàn với anh hết mọi chuyện rồi. Chuyện khu dân cư cụm 9 coi như xong, những việc còn lại cứ thế mà làm.

- Khổ quá, chuyện mới thì xong rồi, nhưng chuyện cũ lại dễ số.

- Để ra cái gì?

- Sáng nay tự nhiên nổ ra tranh chấp rất căng. Ai cũng thích mặt tiền trên mảnh đất của xí nghiệp 23-9.

- Việc này dứt điểm rồi còn gì.

- Bà Chín sáng nay giở quẻ, tự nhiên xưng xưng đòi cả hai xuất đều phải là mặt tiền thì mới chịu nhận. Em ở lại đi thuyết phục bà Chín hộ anh được không?

- Thuyết phục thế nào?

- Ưu tiên bà ấy phần mặt tiền đẹp nhất là quá đủ rồi.

- Anh có hoãn được Hội nghị ngành Hải quan ở Hà Nội không?

- Hỏi gì mà kỳ thế?

- Không hoãn được hội nghị của người ta hả?

- Đừng làm anh điên lên.

- Đi gặp bà Chín mà điên. Bạch Liên nghỉ một chút rồi sửa soạn ra sân bay đây.

- Thế thì anh làm thế nào bây giờ!?

Nghe giọng nói gần như gào lên trong điện thoại, Bạch Liên hình dung Thắng đang vừa nói vừa giãy nảy lên.

- Anh ngu lắm, mới chỉ biết nghĩ bằng bụng, chưa biết nghĩ bằng mắt! Câu chuyện kéo dài

đến cả năm nay rồi! Cả cụm 9 đã bán hết từ lâu rồi, cánh anh em nhà Vũ đã xây xong xí nghiệp mới, thế mà các anh vẫn chưa chia nhau xong mấy cái mảnh đất xí nghiệp 23-9 bằng cái vạt áo! – Bạch Liên gào lên như nuốt chửng cả cái điện thoại di động đang cầm trong tay.

- Chỉ tại vương mấy hộ đất thổ cư, chưa thoả thuận được giá đền bù, đâu phải tại anh. Thôi đừng cãi nhau nữa, ở lại đi!

- Không ở! Có định còn vui vẻ nhìn thấy nhau nữa hay không thì bảo? – Bạch Liên vừa hăm dọa, vừa nói lóng, vì sợ nghe trộm trên đường dây điện thoại. Thắng hiểu ngay lời thôi nữa sẽ mất ăn những bữa tiệc lớn mới như đã từng xảy ra ở Tân Chánh Nhất.

- Nhất định là như thế rồi. Anh có bao giờ bội bạc đâu. – Thắng cũng nói lóng. – Thế nhưng nán lại một hôm giúp anh làm dứt điểm chuyện này đi.

- Một giờ cũng không được! Quá đơn giản, bà Chín là thượng đế của mọi thượng đế. Bà ấy muốn thế thì cứ thế mà làm. Ai thắc mắc thì đi gặp bà Chín mà thắc mắc. – dứt lời Bạch Liên cúp máy.

Bạch Liên đi Hà Nội dự Hội nghị toàn ngành Hải quan mở rộng, với tư cách là khách mời thuộc giới doanh nghiệp nhà nước. Nhưng cái chính là để gặp hổ xám, có thư mời đích danh hẳn hoi. Hơn nữa sau phi vụ Cụm 9, Bạch Liên thực sự muốn đi nghỉ ít hôm. Phi vụ này đậm hơn những phi vụ trước, nhưng Bạch Liên cũng phải bỏ công sức nhiều hơn trước.

Hội nghị họp ở Hà Nội hai ngày, nhưng Bạch Liên chỉ dự hội nghị đến lúc mình phát biểu xong thì xin phép vắng mặt, với lý do bận một số công việc ở Hà Nội. Bạch Liên cần thời giờ cho việc chấn chỉnh lại cơ quan đại diện của Trung tâm ở Hà Nội. Cái chính là Bạch Liên muốn nắm trọn đầu mối thông tin ở Hà Nội, còn mọi việc khác để Thắng lúc nào ra Hà Nội sẽ làm tiếp.

Hổ xám rất chu đáo, chuẩn bị cho Bạch Liên một bài phát biểu ngắn trong hội nghị Hải quan. Bạch Liên không chịu đọc nguyên văn, bổ sung thêm hiểu biết của mình vào bài nói. Không ngờ bài nói của Bạch Liên trở thành một “sự kiện”, một “hiện tượng”... – bài nói hay nhất trong hội nghị. Lần đầu tiên người ta được nghe một doanh nhân, là một giai nhân, sắc sảo, nói năng mạch lạc. Người nghe khâm phục Bạch Liên nói rất trúng những yếu kém lớn của ngành Hải quan, nhưng không hề mang thái độ đả kích, đưa ra những kiến nghị rất xây dựng và dễ thực hiện. Kiến nghị nổi bật nhất Bạch Liên nêu lên là cải tiến cơ chế hải quan kiểm tra tại kho trước khi xuất xưởng, nhằm giảm bớt tiêu cực và phiền hà trên cảng đối với hàng xuất khẩu... Giờ giải lao, các nhà báo xúm lại chung quanh Bạch Liên, xin đăng toàn văn bài nói của Bạch Liên, nhưng Bạch Liên thoái thác: “Tôi chỉ có đôi ba kinh nghiệm nhỏ mọn, nói theo gạch đầu dòng, xin các anh miễn cho đăng báo...”.

Cuối cùng thì Bạch Liên vẫn khéo léo thoát khỏi cánh nhà báo một cách khiêm tốn, nhưng thực ra là đầy kiêu hãnh.

...Đẹp và có trình độ như chị xứng đáng giữ một lúc hai ghế bộ trưởng!...

Cái câu nịnh ấy của một tay nhà báo như một mũi dao vô hình, khía sâu vào ham muốn săn mồi của Bạch Liên.

...Sao lại không như thế được nhỉ? Nhìn vào đời, mình thừa sức làm như thế chứ! Chỉ tiếc là lúc còn trẻ không có cái bằng bổ túc công nông, cũng chưa bao giờ đi Thanh niên xung phong, thậm chí vào Đoàn cũng không nốt... Đã thế lại không cha không mẹ, thân cô thế cô... Số phận đã định đoạt cho mình như vậy! Lại đi mất quá nửa đoạn đường đời rồi. Nếu không thì... Sợ gì...

Bạch Liên tìm mọi cách xua đi cái dư âm buốt lạnh của câu nịnh bông lông.

...Mấy bà bộ trưởng đương thời đáng gì? Làm sao mà so bì được với ta!.. Chỉ tại cái số và cái mệnh của mình không bao giờ chiều lòng nhau... Thôi được, nếu không làm bộ trưởng thì ta tính xem sẽ đánh đổ được mấy bộ trưởng! Sau hổ xám sẽ là ai đây? Nếu cho được vào ống ngắm...

Sau hội nghị, Bạch Liên và hổ xám đã sắp xếp lịch đi làm việc với nhau một tuần, tại Trà Cổ.

- Em xứng đáng được thưởng một tuần ở Trà Cổ! – hổ xám ca ngợi Bạch Liên.

- Anh thưởng em hay chính em mới là người ban thưởng cho anh?

- Ban thưởng anh vì lẽ gì?

- Cho cái thư mời em ra dự hội nghị này!

- Ừ, ừ... Có lẽ em thưởng mới đúng.

- Anh nhận chứ?

- Anh nhận, bà chủ yếu dấu của anh ạ. Chưa bao giờ anh gặp một người phụ nữ nào như em. Anh thú nhận... – những cái hôn cuồng nhiệt ngắt quãng câu nói...

- Thú nhận bị khuất phục?

- Đây là câu trả lời. – lại những cái hôn kéo dài. - ...Anh không ngờ những điều em bổ sung trong bài nói của em hay quá. Anh cũng phải thưởng em.

- Vì sao?

- Bài nói của em tăng thêm uy tín lãnh đạo cho anh, trùng với những hướng anh đang muốn làm... Sau hội nghị này, địa vị của anh trong ngành khác hẳn. Hình như trời còn phú cho riêng em sự thông minh kỳ lạ...

Dưới nền trời xanh thẳm, hai người lại xoắn lấy nhau một hồi nữa trên bãi cát thanh vắng, phi lao chung quanh vây kín, như thể trên thế giới này chỉ tồn tại có Adam và Eva... Từng cơn gió mát rượi từ ngoài biển rì rào, mơn trớn...

...Rồi cả hai cùng nhau trườn ra biển mênh mông. Họ bơi đẹp như đôi cá kình lướt sóng, bơi đi khá xa..., cho đến khi trên bờ thảnh thơi mới thấy họ như hai cái chấm nhỏ giữa các đợt sóng trắng xoá, nhấp nhô...

Cuộc vui dài nhiều ngày, mãi cho đến khi...

Ví tổng giám đốc Đoàn Danh Thắng bây giờ là con trâu kéo cày của Bạch Liên kể cũng không oan là bao.

Theo cái nguyên tắc phân công đã thoả thuận: Bạch Liên chỉ làm khâu kinh doanh cơ chế, còn thực hiện các phi vụ cụ thể thì do Thắng lo. Đây là sự thoả thuận hoàn toàn tự nguyện của hai bên, theo cái mạnh riêng của mỗi người và sự tính toán riêng của mỗi người. Thắng rất thích sự phân công này, vì luôn lách tìm ra thông tin là việc khó nhất đã có Bạch Liên, còn khi vào cuộc thì Thắng kinh nghiệm đầy người, mặc dù đây là công việc đầu chày dứt thót. Việc ăn chia như thế nào do Thắng tính toán, tiền nong nắm đằng chuôi...

...Chia phần là việc mình quyết, chia cho bao nhiêu được bấy nhiêu, có dèch gì mà lo!..

Sự hào hiệp ban đầu của người tình trong con người Thắng đối với Bạch Liên cùng với thời gian chuyển hoá dần thành các con số cộng trừ nhân chia... Thắng định ninh mình nắm đằng chuôi, tình hình có lẽ cũng diễn ra đúng như vậy. Riêng có một điều Thắng không thể tự dối lòng mình mãi được: Tham vọng hoàn toàn làm chủ Bạch Liên ngày càng xa vời, mà dùng tiền thì Bạch Liên không màng...

Thắng hiểu, đêm cuồng nhiệt với nhau mấy hôm trước khi Bạch Liên đi dự hội nghị ngành Hải quan ngoài Hà Nội đã đánh dấu một bước ngoặt trong quan hệ giữa hai người... Những mũi kim vô hình nhọn buốt từ lời lẽ và cử chỉ của Bạch Liên đã giết mất phần linh hồn của sự cuồng nhiệt đêm ấy, giết luôn cả hy vọng làm chủ Bạch Liên mãi mãi...

Từ cái ý định ban đầu chỉ là phá đám mấy anh em Vũ, đến lúc Bạch Liên xoay xở được thành chuyện điều chỉnh quy hoạch của Thành phố là cả một kỳ công. Khi phần điều chỉnh quy hoạch được phê duyệt, tự nhiên tòi ra trên bản đồ ít nhất là 24 mảnh đất rơi vào tay cả một đường dây ăn chia với nhau trong Thành phố, nếu tính chi li ra có thể là 26 mảnh chứ không phải là 24. Mảnh đất xí nghiệp 23-9 thuê của xí nghiệp bê tông đúc sẵn Thới Trạch là bự nhất. Trâu bò nhất là việc chạy chọt các cửa, mặc cả thiệt hơn để ngã giá với nhau trong việc chia chác nội bộ đường dây. Việc này Thắng lo được, vì có nhiều “quan hệ”. Nhiều người thừa nhận Thắng có biệt tài ngăn chặn nguy cơ không ăn được thì đập đổ. Ăn chia xong, chỉ cần làm thêm vài động tác hợp pháp hóa, nói cho đúng hơn là đi mua mấy cái mảnh giấy có cái triện đỏ là màn trình diễn kết thúc, có thể mở các tràng pháo sâm banh!.. Điều kiện duy nhất trong việc ăn chia giữa

Thắng và Bạch Liên là trong quá trình kinh doanh cơ chế, Bạch Liên cần bao nhiêu tiền để hoàn thành công việc Thắng cũng phải đưa. Cho đến nay, Thắng tính toán mình vẫn lãi, chia nhau rồi mà vẫn lãi to. Lãi to nhất là “phi vụ để ra phi vụ”!..

Mở đầu câu chuyện “phi vụ để ra phi vụ” này diễn ra cách đây ngót nghét hai năm. Đó là qua chạy chọt các việc thực hiện phi vụ điều chỉnh quy hoạch xóa sổ xí nghiệp 23-9, cùng một lúc Bạch Liên mang về cho Thắng thông tin về một phi vụ lớn gấp bội.

Tại huyện Tân Chánh Nhất có khu công nghiệp Tân Chánh Nhất I. Khu công nghiệp này đã hoạt động từ nhiều năm, 17 công ty nước ngoài đã xây dựng nhà máy ở đây, chiếm khoảng trên 70% diện tích của khu. Những nhà máy này mang lại việc làm cho trên 10 nghìn lao động, đặc biệt là sản xuất khối lượng hàng xuất khẩu khá lớn. Nhân đà này cấp trên muốn mở thêm khu công nghiệp Tân Chánh Nhất 2. Bạch Liên nắm được thông tin này từ những người làm quy hoạch, trao đổi với họ, rồi gợi ý nhiều phương án hấp dẫn.

- Các anh ước lượng xem, từ khi thiết kế xong quy hoạch một khu công nghiệp như vậy, đến khi được trên duyệt, tính sát nhất hết bao nhiêu thời gian? – Bạch Liên hỏi

- Nhanh nhất là một năm, nhưng đây là chuyện khoa học viễn tưởng. Theo kinh nghiệm bản thân, tôi dự tính có thể sẽ là từ một đến hai năm, nếu không nói là lâu hơn. – một cán bộ quy hoạch trả lời. Anh ta gầy như que củi, điệu bộ nói năng có vẻ rụt rè.

- Các anh chắc không?

- Chắc... như dao chém cột. Hai khu công nghệ cao ưu tiên hàng đầu của cả nước, thế nhưng gần một chục năm nay đã xong đâu? – Vẫn cái anh chàng gầy như que củi này trả lời thay cho mọi người.

- Các anh có ý niệm gì về địa điểm chưa?

- Có hai hoặc ba địa điểm có thể đưa vào nghiên cứu, khảo sát được rồi.

- Các anh nên tranh thủ ông Chín giúp cho một tay thì mới chóng vánh được.

- Chị liên kết với chúng tôi nhé. Hiệp đồng chiến đấu?.. – Cái que củi gợi ý.

- Xong ngay. – Bạch Liên trả lời, trong đầu theo đuổi một ý đồ khác.

Bạch Liên giao cho Thắng chuẩn bị mạng lưới đầu nậu kinh doanh đất, chờ phát lệnh là hoạt động. Đồng thời Bạch Liên bố trí cho bên Quy hoạch đến trình bày với Chín Tạ, chuẩn bị kỹ cho cuộc gặp khởi sự.

Trong phòng làm việc tại nhà ông Chín, cuộc họp khởi sự diễn ra chóng vánh, mỹ mãn.

- Được anh Chín ra tay thế này, công việc quy hoạch khu công nghiệp II thuận lợi lắm. Xin hứa với anh Chín chúng tôi sẽ cố gắng rút ngắn thời gian thiết kết để sớm có quy hoạch trình bẩm các cấp trên. – Người phụ trách nhóm quy hoạch đứng dậy cảm ơn.

- Anh ạ, chưa có đề án khu công nghiệp nào được quyết gọn như thế này! Anh nêu một gương sáng về tác phong làm việc mới!

- Ôi nếu anh là thủ trưởng trực tiếp của chúng em!.. – một cán bộ xuýt xoa.

Mọi người lục tục ra về trong niềm vui hồ hởi. Hầu hết đã bước ra khỏi phòng, còn một người trong nhóm quy hoạch cố ngồi nán lại trong phòng, chính là anh chàng cái que củi. Đến khi đứng dậy bước ra phía cửa để chia tay với ông Chín, anh ta rụt rè:

- Thừa anh Chín, em còn một ý kiến, nhưng ngại lắm...

- Bàn xong hết rồi, còn gì nữa mà ngại.

- Anh cho em mạo muội nói ra thế này để anh cân nhắc thêm...

- Nói đi!

- Đàng nào cũng là quy hoạch xây dựng, chẳng nước nào để đồng rừng cứ nằm hoang mãi sát địa giới Thành phố. Anh Chín tính xem có nên thay đổi một chút không ạ?

- Thay đổi thế nào?

- Anh cho phép thì em mới dám nói!

- Đã bảo nói đi! Sao cứ ấp úng mãi vậy?

- Dạ, biến quy hoạch khu công nghiệp II này thành quy hoạch khu dân cư mới.

- Cái gì? Nhắc lại đi! – Chín Tạ chưa hiểu đầu đuôi ra sao.

- Dạ... Làm như thế dân thành phố sẽ chịu ơn anh Chín nhiều lắm đấy ạ. Vì đáp ứng được yêu cầu về nhà ở của dân, còn anh lại được tiếng là người mở mang đô thị... Nếu ý kiến này là vô bổ, xin anh bỏ ngoài tai... – cái que củi có vẻ rụt rè, vừa nói, vừa chăm chăm thăm dò nét mặt ông Chín.

Cái ý kiến đột xuất đưa ra vào phút chót nọ đảo ngược hoàn toàn suy nghĩ của Chín Tạ. Ông loáng choáng, rồi bặt môi lại.

...Thằng cha này ý kiến độc đáo thật. Để xem ai thắng trong cuộc thử sức này!..

Ông Chín quay ra ghé sát vào tai Bạch Liên trao đổi vài điều gì đó. Gần đây ông có thói quen thường trao đổi ý kiến với Bạch Liên những công việc hệ trọng.

- Nay, nhưng làm sao vô hiệu hoá được cái quy hoạch khu công nghiệp II? – Ông Chín quay ra hỏi lại cái que củi, trong lòng vẫn chưa yên tâm lắm.

- Khổ quá chuyện ấy anh để chúng em lo. Dự án khu công nghiệp II diện tích trên 100 hécta, phải do cấp Thủ tướng ký duyệt. Bọn em cứ làm cà rịch cà tang theo cái kiểu khu công nghệ cao thì có đủ thời gian làm xong hai hay ba chứ không phải là một khu dân cư này. Mà khu dân cư này chỉ nên giới hạn khoảng 40 hécta thôi, thuộc thẩm quyền phê duyệt của lãnh đạo Thành phố anh ạ... Trong tay em đã có sẵn ba chứ không phải hai dự án về khu dân cư này, do lãnh đạo Thành phố đã phê duyệt hẳn hoi, nhưng hồi đó bất đồng ý kiến nên xếp xó.

- Duyệt bao giờ?

- Em nhớ không rõ, nhưng ít nhất cũng cả chục năm nay rồi!

- Bây giờ lôi ra mần lại?

- Có sao đâu anh. Dấu đỏ đảng hoàng! Xào xáo lại tý chút, thời sự hoá một chút là ngon lành!

Ông Chín lại thì thào một lúc với Bạch Liên rồi mới quay ra hỏi cái que củi:

- Chắc không?

- Dự án cũ như thế càng dễ được thông qua anh ạ. Bọn em sẽ có cách sớm bưng bê lên bàn lãnh đạo Thành phố quy hoạch này. Khi nào lãnh đạo Thành phố họp bàn, chỉ cần anh nói vài câu vun vào, thế là đi vào biểu quyết, thế là lãnh đạo Thành phố sẽ nghiêng về phía chúng ta!..

- Tôi chỉ cần nói vài câu vun vào?

- Thế là đủ rồi ạ.

- Nhưng còn khu công nghiệp...

Cái que củi không để ông Chín dứt lời:

- Quy hoạch khu công nghiệp II ta cứ tuân tự vi tiến anh ạ, đúng trình tự quy định, trong khi đó cụm dân cư 9 sẽ trở thành việc đã rồi, tập thể lãnh đạo thông qua, không tai tiếng vào đâu được.

- Hay! Kế này hay. Cậu nói thế thì mình yên tâm. – Chín Tạ bắt tay lắc lắc, cái que củi toàn thân rung lên.

Chưa đầy vài phút, đám cán bộ quy hoạch bị gọi quay trở lại phòng họp ở nhà ông Chín, kể mấy cả người đã lên xe ngồi chờ ngoài đường để sẵn sàng ra về cũng phải quay lại...

Một lát sau mọi người lại lục tục bước ra cổng, hoan hỉ.

Trong vòng chưa đầy mười phút, quyết định quy hoạch khu công nghiệp II của Trung ương bị cấp địa phương Chín Tạ tổng giám. Trước khi quyết định này bị tổng giám, nó bị xé lẻ ra để thai nghén thành cái quyết định quy hoạch khu dân cư cụm 9 ở Tân Chánh Nhất. Vào lúc thích hợp chẳng ai để ý, mắt cái que củi nháy nháy với Bạch Liên một cách tinh nghịch...

Chờ mọi người ra về hết, Chín ông tranh thủ ôm hôn Bạch Liên được một cái thật đã, hai tay

vít mông Bạch Liên thật chặt vào người mình, day đi day lại với tất cả gân cốt, nói sát vào tai Bạch Liên: "...Một khu này chứ, ôm em như thế này ba khu một lúc anh cũng duyệt!".

Chiều lòng để cho Chín ông vui vẻ một chút, rồi Bạch Liên gỡ mình ra khỏi tay Chín ông, kíp trở về chỗ ngồi của mình, nhưng chưa đủ thời giờ gạt lại những sợi tóc rối còn xoã trước mặt, Chín bà đã xông xộc bước vào: "Thế nào, vui vẻ thoả mãn cả với nhau chứ?".

Câu hỏi hoàn toàn vô tình, nhưng Chín ông rụng rời. Ông cố làm ra vẻ nghễnh ngãng, ngồi vùn vùn cái bút bi. Chợt cúi nhìn thấy đũng quần mình ướt ướt, ông giả vờ gãi, thò tay xuống gầm bàn kéo dài cái vạt áo sơ-mi để che kín.

Bạch Liên cao thủ hơn, cúi thấp đầu xuống quẩn sổ trước mặt cho tóc xoã nhiều xuống nữa, rồi đằng hoàng lấy hai tay hất lên, ngừng mặt nói: "Hoàn toàn vui vẻ, thoả mãn, chị Chín ạ. Câu chuyện quá bất ngờ. Ngoài sức tưởng tượng!".

Ngồi nghe, Chín ông vừa mừng thoát nạn cái hôn vụng, vừa toát mồ hôi về sự thông minh của Bạch Liên. Ông không sao hiểu được, đây là Bạch Liên ứng khẩu nói ra, hay là cô Bạch đã đạo diễn cuộc chạy thi này từ lâu rồi... Nếu mà như thế... ta sẽ chỉ là một con rối?.. Mà có lẽ là như thế?..

Bạch Liên nói xong, Chín bà vỗ bộp bộp xuống mặt bàn, suy nghĩ của ông Chín bị đứt đoạn: "Cao thủ! Cao thủ!".

Chín ông mừng rơn trong bụng... câu chuyện hài ngày xưa "úm ba la ba ta cùng khỏi!" thế mà đúng như in vào cảnh ngộ của mình, miệng thế gian tài thật... Đang nghĩ thế, ông bỗng dừng lại giật bắn người.

- ...Em là em cấm. Em cấm từ nay trở đi anh Chín không được làm như thế... – Bạch Liên sôi nổi, tay chỉ chỉ vào mặt ông Chín.

Vì không để ý theo dõi câu chuyện, ông Chín ngờ ngác:

- Nhưng cô Bạch cấm tôi cái gì mới được cơ chứ? – ông Chín lập bập, hai mắt tròn tròn.

Trong nhà ông Chín từ lâu đã gọi Bạch Liên với cái tên thân mật là cô Bạch.

- Em cấm anh từ nay không có mảnh giấy viết tay viết chân nào cả. Không bút phê bút phiếu gì hết!

Ông Chín cố nín hơi, thở ra từ từ để cho cái thở phào của mình khỏi bật thành tiếng...

Đù mẹ, làm ông hết hồn...

- Cô Bạch nói phải, ông là ông còn ngu lắm. Nói thôi! Việc của ông là chỉ được phán! Phán! Lời nói qua cầu gió bay được!

- Cái mảnh giấy viết tay lần ấy chính cô Bạch xin tôi mới viết chớ. Suýt bỏ mạng!..

- Em cũng đại, em rút kinh nghiệm rồi. Vì vậy lần này em phải dặn kỹ. Trong phi vụ này công việc của anh coi như chấm hết, xong hoàn toàn rồi! Anh không phải viết, không phê phiếu gì nữa, dù là một chữ!

- Cô Bạch dặn kỹ như thế, ông nhớ chưa?

- Nhớ.

- Có gì đã có tôi a-lô! Một mình tôi thôi... Nhớ chưa?

- Nhớ! Nhớ!

- Mọi việc còn lại cứ để hai chị em chúng em lo.

- Đù mẹ... - ông Chín lần này buột miệng thành tiếng khá to giữa bàn, vì cả mừng đã thoát nạn.

Chín bà say sưa tính toán chia cô-ta (quota) trong phi vụ mới này, tăng bốc Bạch Liên lên mây xanh. Bạch Liên leo thêm một nấc thang mới trong quan hệ với Chín bà.

Từ sau chuyện này, Chín bà giao hẳn cho Bạch Liên toàn bộ công việc mối manh liên hệ với "hoa tiêu" dẫn dắt các tàu buôn của mình. Được hổ xám phù trợ, việc nào ra việc nấy, mỹ mãn. Tình chị em thắm thiết hẳn lên, trừ một việc: không lúc nào bà rời mắt canh chừng mỗi khi

Chín ông mon men đến gần Bạch Liên...

Dưới tay Bạch Liên, công việc đầu mỗi “hoa tiêu” của Bạch Liên trở thành cái máy in tiền, ăn chia phân miêng. Phần của mình Bạch Liên đều để trong tài khoản riêng ở nước ngoài, nhất là những khoản từ những phi vụ buôn xăng dầu, đồ điện lạnh, phân bón...

...Một hai năm trước ngày có Khu công nghiệp I, nghĩa là cả chục năm về trước, rồi nhiều năm sau đó... đã có nhiều lời đồn toàn bộ khu vực quy hoạch mới khoảng hơn 100 hécta này ở Tân Chánh Nhất sẽ được xây cất thành cái kia cái nọ. Rồi đến vài ba cái dự án xé lẻ từ cái dự án quy hoạch lớn này... Rồi tất cả lần lượt cùng nhau xếp xó... Nguyên nhân dẫn tới xếp xó có hàng đồng, nhất là một khi đụng vào những chuyện đất đai... Song chung quy cả đồng nguyên nhân này có thể gói gọn trong dăm ba chữ “chuyện hàng ngày ở nước ta mà!”. Lúc thì do quy hoạch không đến nơi đến chốn nên không thực thi được, lúc thì do mâu thuẫn nội bộ, lúc thì do thiếu ngân sách...

Những chuyện ấy bằng đi, rộ lên, rồi lại bằng hẩn đi... Mấy cái dự án quy hoạch để trong kho lưu trữ hồ sơ đã bị mỗi mọt ăn thủng lỗ chỗ... Khu công nghiệp Tân Chánh Nhất I đã đi vào hoạt động và gần lấp kín rồi mà nơi đây vẫn là đồng rừng hoang vắng, chẳng ai thèm để ý đến nữa. Một số dân tứ chiếng đến kiếm sống ở Thành phố không có chỗ ở, đã bắt đầu nhảy dù vào. Chỗ này chỗ khác đã mọc lên những nhà tạm, những khu nhà tạm...

Cho đến một ngày, tự dưng có một hai nhóm người nào đó bỏ tiền ra mua đất cả vùng, giá rẻ như bèo. Việc mua bán vô cùng đơn giản, người mua chẳng đòi hỏi gì ngoài mảnh giấy sang tên viết tay, có chính quyền xã đóng dấu cũng được, không cũng được, bán rồi vẫn được tiếp tục canh tác cho đến khi người mua dùng đến thì trao đất cho người mua. Trong vòng vài tuần việc mua bán cả khu vực mấy chục hécta như vậy hoàn tất, chóng vánh như ta đi chợ mua con chó, con mèo...

Cho đến một hôm bỗng nhiên đâu đó trong Thành phố, rồi ở ngay huyện Tân Chánh Nhất xuất hiện một vài photo copy bản đồ quy hoạch khu dân cư này, không tiêu đề, không dấu má gì cả. Người ta chuyền tay nhau xem, thì thì thảo thảo, kín kín hử hử còn hơn cả tài liệu tối mật quốc gia... Thậm chí có người muốn xem phải trả tiền. Không ai được sao chụp lại... Tuy vậy những gì vẽ trên bản đồ photo copy này, các lời chú giải... rõ ràng phải do một cơ quan chuyên môn nào đó vẽ về nhà đất hay về quy hoạch đô thị mới dựng lên được, không phải chuyện bịa...

Một ít lâu sau nữa, tiền của đổ về đây như nước, việc mua đi bán lại các lô đất được chính quyền huyện giao cho một đường dây làm ăn, chuyên nhiệm vụ ký tên, đóng dấu, chứng thực... Một công ty đầu thầu xây dựng cụm dân cư 9 được dựng lên... Đường dây bỏ túi bạc tỷ. Họ phải chia lại cho những ai và chia như thế nào thì không ai biết. Nhưng ai cũng biết việc ký tên đóng dấu của chính quyền xã thực ra là bán việc chứng nhận đây là chữ ký của ông A, bên cạnh là chữ ký của bà B, trên các tờ giấy sang tay thỏa thuận mua bán với nhau giữa ông A và bà B... Nghĩa là chính quyền địa phương thu không biết bao nhiêu là tiền từ việc bán một thứ dịch vụ công rất khó truy cứu trách nhiệm hình sự sau này nếu cần...

Rồi ba tháng sau, sáu tháng sau..., cả khu vực là một công trường xây dựng tấp nập. Ngày đêm hàng trăm lượt xe vận tải đầy ắp vật liệu xây dựng hoặc các thứ phế thải đến và đi... Các đội quy tắc xây dựng của xã, công an, trật tự viên, quản lý vệ sinh công cộng, phòng thuế... tha hồ thu phạt, thu đi thu lại theo nguyên lý phạt và cho tồn tại... Ai ai cũng rúng rĩnh. Ai ai cũng vui vẻ, người đi phạt vui, người bị phạt cũng vui... Có đội quy tắc tự nhiên cao hứng rủ nhau đi nhậu và tươi mát một bữa, nhưng không có tiền. Họ xông bừa vào một ngôi nhà đang xây nào cạnh đó, hoành hoẹ một lúc, rồi ra đi với một nắm tiền, để lại cho chủ xây nhà một mảnh giấy trời ơi đất hỡi, đọc hiểu thế nào cũng được, vì nguyên lý phạt và cho tồn tại chỉ đòi hỏi có vậy, chủ nhà lại tiếp tục công việc xây cất của mình...

Thấm thoát khoảng một năm sau trong khu vực hoang vắng này gần sáu trăm ngôi nhà mới mọc lên, không một ngôi nhà nào có giấy phép xây dựng hợp lệ. Cư dân mới đến biến nó thành một khu nhận nhip. Ai hiểu biết vùng này thì cứ ngỡ là có một bàn tay phù thủy nào đó trong một đêm tạo nên sự thần kỳ này, vì không dám tin vào mắt mình. Có một số gia đình bán đất tiền tiêu hết rồi, chưa biết làm ăn sinh sống bằng gì, thì quay ra làm thợ hồ hay phụ hồ ngay cho công trường xây cất đang tự mọc lên này... Trong khu này còn khoảng vài trăm ngôi nhà

nữa, cái thì san xong nền, cái thì xây xong móng, cái thì đang xây đến lưng chừng... Khi quy hoạch khu công nghiệp Tân Chánh Nhất II được thiết kế xong để chuyển lên trên xin phê duyệt thì khu dân cư mới Tân Chánh Nhất trở thành sự việc đã rồi. Rất hoàn hảo, nó còn có cái tên là Cụm 9, chẳng hiểu ai đặt cho...

Nói nôm na trong cuộc chạy thi này, ông Chín Tạ đã về đến đích.

Lúc công việc kết thúc, Bạch Liên và cái que củi ngồi vớu nhau trong tiệm ăn sang trọng của khách sạn Sofitel Saigon. Bạch Liên rút từ phong bì plastic tập đề án giấy nát rơi lả tả để trả lại cho cái que củi, anh cán bộ quy hoạch rút rề:

- Sao anh tài thế, hỏi đến các hồ sơ từ đời cổ lai hy nào rồi mà anh vẫn có, cả cái đề án quy hoạch mỗi một ăn mục hết cả chữ này?

- Nghiệp vụ chuyên môn mà chị. Nếu bà chị cần những hồ sơ về xe máy, gỗ pơ-mu, các chỉ thị về cô-ta xăng dầu, phân bón, chỉ thị về cô-ta phân bố hàng may mặc xuất khẩu, cô-ta cho xuất khẩu gạo... tôi sẵn sàng cung cấp. Đương nhiên với điều kiện nó phải để ra tiền.

- Anh là kiến trúc sư cơ mà?

- Phải.

- Nói thật đi, nghề chính của anh là gì?

- Chị hỏi hay đấy. – anh ta cười, một lúc mới nói tiếp: - Qua “canh ty” với chị phi vụ Cụm 9 này, tôi có thể nói thật tôi là kiến trúc sư có hạng. Nhưng trong thời buổi thông tin này, nghề chính của tôi là nghề tự do! Nghề tự do một trăm phần trăm! Chị cũng thế thôi, nhưng chị khôn hơn nên không nói ra miệng như tôi.

- Tôi thực không hiểu? - Bạch Liên chỉ lo cái que củi cài bẫy mình.

- Có gì mà không hiểu? Xu thế chính hiện nay là gặt hái ra tiền rồi thì đưa vào đất là an toàn nhất. Có sốt đất thì đất lại càng để ra tiền, đất càng thu hút mọi luồng tiền. Đầu cơ đất có khả năng hấp dẫn mọi luồng tiền...

- Tôi đang hỏi về nghề tự do của anh cơ mà...

- Vì tiếp xúc được với mọi luồng tiền đổ vào đất, nên tôi tiếp xúc được mọi nghề mọi ngành nghề trong cả nước, nghề nào có luồng mạnh thì tôi chọn làm nghề nấy, luồng nào hết cơ hội thì tôi bỏ. Vì thế nghề chính của tôi là nghề tự do! Nói rõ ngọn ngành như thế đã hiểu chưa?

- Trời ơi, tôi học hết đại học rồi, nhưng hôm nay mới được nghe anh định nghĩa rành rọt thế nào là nghề tự do! – Bạch Liên đưa tay ngang qua bàn, thưởng cho cái que củi một cái bắt tay thật dài nhiều ý nghĩa, sau đó rót thêm rượu cho anh ta... - Nhưng mà...

- Còn nhưng cái gì nữa bà chị?

- Anh không phải thủ trưởng, lại có vẻ rút rề nhất đám, tại sao anh lại có uy tín lớn với cả đám bên anh như thế? Già trẻ lớn bé bên cơ quan anh cứ nghe anh rầm rập.

Lời khen của người đẹp làm cho anh cán bộ quy hoạch dẹt dề không kiềm chế nổi sự tự mãn:

- Đơn giản. Nói gọn một câu, đấy là tài có thông tin và tài sử dụng thông tin. Sở trường số một của tôi đấy.

- Bây giờ thông tin nào mà chẳng mua được, thiếu gì? – Bạch Liên ướm đối thủ của mình.

- Đúng thế, nhưng phải luôn luôn đi trước. Mọi câu chuyện của tôi là chỉ cần đi trước vài ngày thôi, ví dụ đi trước một quyết định gì đó sắp được công bố, như chuyện linh kiện xe máy vừa qua chẳng hạn... Thế là kiếm được bạc tỉ ngay, phần của tôi không nhỏ. Ăn nhau là ở chỗ ấy.

- Trâu chậm uống nước đục, có phải không?

- Bà chị hiểu ra vấn đề rồi đấy. Tôi không phải đụng tay đụng chân gì, nhưng mấy cửa hàng xe máy đầu cơ trúng to, tự nguyện mang tiền đến tận nhà “Campuchia” cho tôi kha khá. Đơn giản là họ còn muốn làm ăn lâu dài với tôi mà. Rồi tôi họ mất ăn hoặc phá sản như chơi! Tất cả những điều này tôi gọi là thông tin sử dụng.

- Bài bản lắm! – Bạch Liên khen.

- Một khi chúng tôi biết cấp trên định ban hành một quyết định gì đó, chúng tôi tìm đường dây đưa thông tin của mình vào để góp phần định hướng quyết định ấy. Tôi gọi đấy là thông tin định hướng, các Bộ thích chúng tôi tham gia trò chơi này lắm, có tỷ lệ “campuchia” sòng phẳng. Trước đây ít năm, lúc cho, lúc cấm nhập xe ô-tô tay lái nghịch, gần đây có quyết định về đội mũ bảo hiểm xe máy... Các thông tin định hướng như thế này của chúng tôi hay lắm! Chúng tôi gọi những quyết định này loại quyết định được để ra theo cách điều khiển từ xa. Đám cu-ly cu-leo thợ viết thảo nghị quyết của các Bộ mê chúng tôi lắm!.. – hơi rượu phả ra từng đợt từng đợt theo các lời nói.

Anh cán bộ này gầy gò đúng như cái que củi, nhưng ăn như ngỗng, uống như đổ. Loáng một cái đĩa bít-tết, rồi thêm đĩa lườn gà quay sạch trơn, Bạch Liên phải gọi tiếp thức ăn. Chai vang đỏ trên bàn riêng anh ta phải làm đến quá nửa, trong khi đó Bạch Liên chỉ nhấm nháp tiếp khách, gọi cho anh ta nói là chính.

- ...Thế nhưng vào trường hợp khác, ví dụ như khi đã có quyết định của trên rồi về một chuyện gì đó, thì chúng tôi lại tìm cách thực hiện như cái công trình Cụm 9 chúng ta đã làm. Tôi gọi đấy là thông tin vận dụng. Chi xem, 3 loại thông tin như thế là nguồn tài nguyên vô tận của tôi! Thủ trưởng và các đồng nghiệp của tôi thì lo chia chác là chính, nhưng tôi lại có cái võ tìm ra cái để chia chác. Tôi hơn đứt họ vì tôi là cái đầu của họ trong những chuyện này. Họ trọng vọng tôi là vì thế, mặc dù tuổi đời tuổi nghề tôi đều thua xa họ!

Bạch Liên lắc đầu thề lười:

- Trông anh bề ngoài, và những điều anh nói ra, anh làm cho tôi nghĩ cứ như là cùng một lúc anh là hai con người khác nhau, anh bạn trẻ ạ.

- Đồng nghiệp thì trọng vọng thế đấy, nhưng vợ con thì kêu ca lắm bà chị ạ. Tôi thuộc diện lao động nặng nhọc và độc hại, 24 giờ trên 24 giờ, chứ không phải chỉ có ca 3!

- Anh nói gì lạ vậy?

- Ngoài giờ đi làm, không bao giờ tôi ở cơ quan quá mười giờ, là tôi đi tối ngày tối đêm! Nghề phải như thế mà bà chị! La cà nhậu nhẹt, du di đủ các kiểu... Hết đám này đến đám khác... Đi riết như thế trở thành ghiền mất rồi mới chết chứ! Lúc thì họ rủ mình đi, lúc thì mình phải chủ động rủ họ đi...

- Sẽ có ngày gặp ma đấy...

- Nhưng như thế mới có thông tin... Chỉ có bọn ma tuý và đánh bạc thì tôi không vờ tới.

- Hãy còn tỉnh táo nhỉ.

- Đẹp như bà chị, có thích đi cùng với bọn tôi không? Xin mời!

- Sợ không đủ tài, lại càng không thể mưu cao kế sâu như anh!

- Bà chị chúa khiêm tốn! Tôi kính nể, chứ tôi không coi thường như mấy cái ông giáo sư rởm, tiến sĩ rởm.

- Anh có quá tự cao tự đại không đấy? – Bạch Liên chủ động rót thêm cho anh ta một ly rượu nữa và lại giục “can-pê!”

- Nghề tự do của tôi phải biết chơi với mọi hạng người, từ con điểm cho tới ông bộ trưởng, đến nay tôi chỉ chưa vờ được đến phó thủ tướng, thủ tướng! Nghề của tôi tự cao tự đại là hồng việc liền. Có lẽ cái số tôi nó chỉ đến mức này! Tôi biết có mấy thằng cha leo cao hơn. Tôi bắt mình phải khiêm tốn, nhưng lại hết sức coi khinh mấy thằng cha trí thức rởm.

- Anh khinh họ thì họ yêu anh à? - Bạch Liên gọi chuyện để hiểu rõ con người này.

- Những người này nói, viết mà họ chẳng hiểu họ nói họ viết những gì. Toàn là những điều cúp nhặt được của nước ngoài, mà hiểu thì hời hợt. Họ nói bây giờ là thời đại kinh tế tri thức, nào là xã hội thông tin, nào là nước ta phải thế này, phải thế nọ để vươn tới... Nói thật với bà chị nhé, xã hội ta là xã hội thông tin từ lâu rồi, không có thông tin thì chúng ta sống và làm ra tiền bằng cái gì? Họ là những thằng ngu!

- Thế mà tôi lại coi anh là điếc không sợ súng đấy! - Bạch Liên khích vào.

- Để xem ai lành, ai điếc! Nói thẳng cho bà chị nghe nhé: Thông tin mà không có công nghệ cao, không có đầu óc táo bạo làm sao ra của cải? Thế có hơn gì bãi cứt trâu không? - Ấy chết, xin lỗi bà chị!

- Anh vẫn còn phải giữ ý với tôi cơ à?

- Nói được như thế là bà chị chơi đẹp đấy! Đầu tư cho công nghệ cao của mấy nhà khoa học rởm này có thể lượng hóa được, tính được thành tiền. Bọn tôi đi xa hơn nhiều, bà chị biết không?

- Bọn anh còn phải làm gì hơn? Anh càng nói tôi càng mê. - Lại thêm một chai vang được bật nắp.

- Đầu tư vào công nghệ cao của chúng tôi đi xa hơn nhiều, phải đầu tư cả đời mình vào đấy nữa cơ, tiền bạc không thể mua được. Nói thì cao siêu như thế, để bà chị dễ hiểu, tôi mô tả sơ sơ thế này: Cái công nghệ sơ lược nhất để đi từ đầu vào là thông tin, đến đầu ra là của cải, phải qua các khâu như... phải có thằng phê, phải có thằng ký, rồi ...phải có thằng dí, có thằng bung bê điều đóm... Nghe thế bà chị có sáng lên tý nào không?

Bạch Liên hiểu, nhưng vẫn lắc đầu, tay rót thêm rượu cho cái que củi.

- Đúng là bà chị vẫn còn trong trắng quá!.. Thông tin phải biến thành một cái gì đó và tìm được người phê chuẩn nó. Sau đó lại phải tìm được cho ra cái thằng ký nó thành quyết định. Có được quyết định rồi mà không có người đi dí thì cũng chỉ là tờ giấy lộn thôi, không đi vào cuộc sống được đâu. Cái khâu dí này phức tạp lắm bà chị ạ. Muôn hình muôn vẻ! Cái dí đơn giản có thể là tiền, là lợi, là trao đổi một cái gì đó có lời lớn cho người mình đi dí. Đôi khi là một mảnh bằng đại học hay tiến sỹ gì đó, một cái ghế.., có khi là xóa một bản án...

- Khâu dí là quan trọng nhất có phải không?

- Từ từ, bà chị đừng sốt ruột! Không một đầu óc siêu việt nào liệt kê được hết các loại hình của công nghệ dí của chúng tôi đâu bà chị ạ. Bởi vì công nghệ dí phát triển cùng nhịp thở với cuộc sống, bà chị hiểu không?

- Cùng nhịp thở với cuộc sống?

- Phải. Hỏi được như thế là bà chị không đến nỗi có cái tai gỗ! Nhưng hãy nghe cho thủng đã... Một khi công việc đòi hỏi đến một cái dí tổng hợp, thì phức tạp lắm. Trong những trường hợp như thế, thường phải có những nghệ nhân tiếp sức. Chứ ít đấy phải là nghệ nhân vào cái cơ được báo chí tôn vinh cấp bậc đại loại như “dám đốc” Lã Lê Lai gì đó.., thì việc dí mới hiệu quả... Bà chị ơi, chung quanh cái dí có nhiều chuyện ly kỳ tuyệt trần đời bà chị ạ! Công nghệ mới bây giờ làm cho cái chuyện Lã Bố hí Điêu Thuyền ngày xưa hiện đại gấp ngàn lần, ly kỳ đến vạn lần... Chỉ cần nghĩ đến mà không tự kiểm chế được mình thì cũng đủ chết vì cười! - Cái que củi đã nhắc ly rượu lên mà lại phải đặt xuống, cười sằng sặc một mình, cười rũ rượi...

Không biết bao nhiêu con mắt ở các bàn chung quanh đổ xô nhìn.

Mặc! Cái que củi cứ cười toáng lên một mình, từng tràng, từng tràng dài..

Bạch Liên ngồi yên, nhưng mặt tự nhiên cũng đỏ ửng lên đến tận mang tai, rồi trên hai bên thái dương... Những cái nhìn chung quanh biến Bạch Liên thành chả nướng... Bạch Liên cố bặm môi lại.

- ... Bà chị ơi, thực hiện xong được cái cung đoạn dí thì phải có một xâu một chuỗi những thằng bung bê điều đóm cho chúng ta như trong cái khâu chót của khu dân cư cụm 9 thì mới thu hoạch được! Áp-phe càng lớn, cái công nghệ này càng phức tạp. Cụm 9 của chúng ta mới chỉ là cái áp-phe thường thường bậc trung thôi bà chị ạ!

- Không thể ngờ được là nghề tự do của anh lại là nghề lao động cực kỳ nặng nhọc cả trí óc và thể xác!

- Ôi bà chị nhận xét hay quá! Chính xác tuyệt đối! Nhiều khi mệt chết rũ ra rồi mà vẫn phải bò lê bò còng đến chỗ này, đến chỗ nọ, chạy thi với thời gian. Người ta mới chỉ biết đến các ca sĩ chạy sô (show), một tối biểu diễn ba bốn nơi, nhưng bây giờ có công nghệ “play back” nên

hát sô cũng nhàn rồi, ăn gian được.

- Khoa học và công nghệ bây giờ vẫn chưa nghĩ ra cách gì cho người làm nghề tự do có thể chạy sô (show) ăn gian được như đám ca sĩ nhỉ? - Bạch Liên tỏ ra đồng cảm.

- Ôi nghĩ được như thế bà chị thật là có tấm lòng! Bà chị tính, vừa mới nhậu nhẹt với đám bên A, tổng chúng nó được vào mấy cái buồng karaôkê từ A đến Z, lại phải lao ngay đi nhậu nhẹt và làm đủ các trò từ A đến Z với đám bên B. Có khi đấu thầu chưa vào cuộc, chúng tôi đã buộc phải biết ai trúng thầu, nếu không thì ăn cám. Có khi phải hùn sức loại ngay từ đầu gói thầu nào đấy...

- Công nghệ cao siêu nhỉ?

- Bây giờ chúng tôi hiện đại hóa lên nhiều, làm cho A và B đều là họ hàng, là vợ chồng, là con cái của nhau, ngon lành hơn nhiều!

- Thế thì còn kêu ca gì nữa?

- Nhưng mà càng nhiều áp-phe cũng chết! Chị xem, tôi có thiếu gì tiền bạc, ăn uống có kham khổ gì đâu, thế mà người cứ gầy đét như que củi thế này!

- Vì truy lặc trác táng quá có phải không? - Bạch Liên nói vui.

- Sinh ư nghệ, tử ư nghệ mà bà chị! Ngoài ra ăng-ten phải làm việc hai bốn giờ trên hai bốn giờ chị ạ. Dò la thu thập đủ loại thông tin vĩa hè. Gọi là vĩa hè thôi, nhưng quan trọng đáo để, sốt dẻo vô cùng. Ai ở ai đi, ai vào ai ra, ai rơi ai lên, ai đến ai về.., nhất là mỗi khi có Đại hội hay có cải tổ Chính phủ, đổi mới lãnh đạo Thành phố... Mệt lắm, nhưng cũng vui lạ bà chị ạ. Nghe nói ông thủ tướng Mahathir ở Malaysia đã phải bỏ ra nhiều tỷ đô-la để xây dựng siêu xa lộ thông tin, tôi dám cam đoan với bà chị tôi yêu thích cái vĩa hè thông tin của tôi hơn cái siêu xa lộ thông tin của ông Mahathir gấp nhiều lần!

- Rượu đang nói phải không?

- Vô tư đi! - cái que củi dứ dứ ly rượu vào sát tận mặt Bạch Liên. Anh ta bắt đầu chuyển choáng rồi.

- Giỏi như anh, có lúc nào thua không?

- Thắng nhiều, nhưng thua cũng nhiều chứ. Làm gì có toàn thắng ắt về ta hả bà chị? Mấy nhà lý luận kinh tế cứ hô hào đất nước phải tăng khả năng cạnh tranh, nhà nước bỏ bao nhiêu tiền cho đoàn này đoàn nọ ra nước ngoài học cái võ này. Nói thực với bà chị nhé, phong cho tôi cái bằng giáo sư hay tiến sĩ gì đó, tôi sẽ dạy cho, chẳng phải đi Tây đi Tàu gì cả. Có những trường hợp chúng tôi thua hẳn rồi, vì phe cánh mình lép hơn, nhưng không đầu hàng.

- Một trăm phần trăm rượu đang nói! - Bạch Liên chú ý tránh dùng từ “bốc phét”.

- Tôi chưa say đâu, bà chị yên tâm. Nghề tự do của tôi không có khái niệm đầu hàng. Nếu không chiếm được vị trí bên A thì chấp nhận làm bên B. Nếu thua không làm được B1 thì tụt xuống cố vớt làm B2, B3. Tiếng nhà nghề gọi là B một phẩy, B hai phẩy... Chị không tưởng tượng nổi tính ngoan cường của cánh làm nghề tự do chúng tôi đâu. Đã có lúc tôi chịu tụt xuống phẩy thứ 13 chứ không đời nào chịu ra về tay không!

- Anh nói sao, B phẩy 13 là thế nào?

- Có chuyện ấy đấy! Công trình siêu vĩ đại, thời gian hoàn thành thi công trên giao cho lại quá gấp, nên phẩy 13 cũng tốt chán!

- Toàn là rượu nói thôi!

- Bà chị khôn quá, bà chị toàn khai thác tôi. Bước chân ra khỏi nhà tôi đã biết ngay là bà chị đòi chủ chỉ thì hôm nay tôi lồm to rồi, thế nhưng cái máu vớt vẫn giục tôi ra đi. Bà chị xem tôi như thế đã đủ ngoan cường chưa?

- Sao anh tham lam thế?

- Bỏ mọi công việc để đi như thế này mà không lôi kéo được bà chị là lồm to.

- Hôm nay anh định vớt cái gì mà anh cứ kêu mãi là bị lồm vẫn cứ đi?

- Vót bà chị! Quyết vót bằng đũa! – câu trả lời tỉnh queo, không có một tý nào mùi rượu.

Bạch Liên ngả người ra sau mà cười, trong đầu nghĩ rằng đũa mốc mà chùi mâm son:

- Đường còn dài. Phải thử thách lòng chung thủy chứ!

- Bà chị ngoan, nhưng chưa khôn. So với bà chị, thì Lã Kim Cương chỉ là thứ nhà quê một trăm phần trăm. Phương pháp tư duy của bọn tôi là cái gì cũng phải tính theo phần trăm... – Anh ta làm một tợp hết cả ly rượu, rồi mới nói tiếp. - Bà chị xem nhé, Lã Kim Chi... hay Lã... Lã Lê Lai gì đó... Đù mẹ, sao báo chí đặt cho cái họ này lằng lằng tên thế... Nhớ rồi, Lã Kim Cương., phải họ Lã này văn hoá thì mới khoảng quá lớp bốn bao nhiêu phần trăm gì đó, nhan sắc so với chị thì chưa được lấy vài chục phần trăm. Tài nghệ thì được xếp vào loại cao thủ đấy, nhưng chưa biết hết tài nghệ của bà chị nên chưa đánh giá được là bao nhiêu phần trăm...

- Cái gì cũng phần trăm?

- Tuốt luật!.. Bà chị nhan sắc thì nghiêng nước nghiêng thành như thế này, ngoại ngữ Tây Tàu lầu lầu. Bà chị mà đi với cánh chúng tôi, nói thật cho bà chị biết nhé, không một thâm cung kín cống cao tường nào trên cái đất nước này là chúng ta không ra vào được! Có trăm phương nghìn kế để tiếp xúc, để ra vào.

- Kể cả trại giam chứ! – Bạch Liên rót thêm rượu cho anh ta.

- Ôi dào, chuyện hoang đường!

- Bây giờ thì tôi tin là rượu đang nói rồi, anh bạn ạ...

- Bà chị mà thủ vai đi dí thì tuyệt trần đời!.. – Cái que củi mượn hơi rượu vòng tay qua bàn ôm lấy đầu Bạch Liên, nhưng Bạch Liên khéo léo gỡ ra, cử chỉ như giữa hai người bạn thân thiết.

Bạch Liên lại tiếp rượu.

- Không lằng nhằng nữa! Nếu không muốn cạnh tranh với nhau thì xin cái hôn và uống hết ly rượu này lấy chỗ đi lại! – giọng nói của cái que củi đột nhiên sắc lên như tiếng dao chém. Anh ta ghì luôn lấy đầu Bạch Liên, hôn môi một cái thật dài, ngay trước mặt những người chung quanh...

- Thôi, hẹn gặp lại! Hồi này đấu tranh chống tiêu cực dữ lắm đấy... Hãy bảo trọng nhé... – Bạch Liên cố nói một câu thật mùi mẫn để thoát thân cho nhanh.

- Vô tư đi! “Ét” (HIV-AID) chẳng làm gì được anh thì đừng có luật pháp nào hòng với được tới anh!.. – Trong khi cái que củi lè nhè đưa tay với theo qua bàn, Bạch Liên đã thoăn thoắt bỏ đi, dúi vôi vào tay người hầu bàn cạnh đó một tệp bạc...

Khi thoát ra được khỏi tay cái que củi, Bạch Liên giương to mắt nhìn lại. Cái nhạy cảm của chim ưng mách bảo có thể gặp nguy hiểm, Bạch Liên mừng thầm đã kết thúc câu chuyện đúng lúc.

...Ngồi lên xe trên đường về nhà, mãi Bạch Liên vẫn chưa thấy hết lợm giọng vì cái hôn nồng nặc. Nhưng dần dà nỗi sợ về câu chuyện B thấy 13 át đi hết cả. Bạch Liên điểm lại trong đầu toàn bộ câu chuyện với cái que củi và các đường dây của hắn, các mảnh khố làm ăn...

Theo điều tra sơ bộ của các nhà báo, nhà chức trách, người đã xây xong nhà hoặc đang xây dở dang trong khu vực Cụm 9 này thường là người thứ ba hay thứ tư mua đi mua lại mảnh đất mà bây giờ họ tin là thuộc quyền sử dụng của họ... Trong số này có không ít người biết như thế là mua liều, nhưng họ lại có cái lô gích riêng của mình: Khi cả làng làm liều thì nhà nước cũng bó tay, cái liều thành cái hợp pháp trong cuộc sống...

Câu chuyện không phải từ trong không khí mà ra...

Chính quyền Thành phố trước đây để một phần đất khá lớn dự phòng cho việc mở rộng sân bay, nhưng bây giờ người ta thấy ở đấy những khu dân cư sầm uất, lan sát cận đến khu nhà ga sân bay... Quận N. ngay bên cạnh, vài năm trước đây có con số thống kê của điều tra xã hội học: cứ mười ngôi nhà mới xây thì chỉ có một đến hai nhà tạm gọi là có giấy phép – nói là giấy phép tạm thôi, vì chữ các văn bản này ra thì chưa hẳn đã được coi là giấy phép... Trong thành phố và khắp cả nước có không biết bao nhiêu ví dụ liều như thế khẳng định danh thép cho lập

luận của những người liều này. Khái niệm phạt và cho tồn tại vì thế trở thành một thứ luật hiệu lực hơn hẳn mọi luật...

Hỏi về lai lịch giá cả những mảnh đất này, hiếm có trí thông minh nào có thể tưởng tượng ra được con đường vòng vèo thăng thiên của nó... Một ăn mười? Một ăn một trăm? Một nghìn? Không biết! Không ai có thể biết. Nhưng cái “không biết” lớn hơn, không ai giải thích được cho ra ngô ra khoai là tại sao một khu dân cư lù lù như thế ngang nhiên mọc lên trong vòng hơn một năm trời, mà không một quan chức nào trong Thành phố đoái hoài tới.

Cái “không biết” đang làm nhức đầu nhiều người. Chính quyền Thành phố không biết nên xử lý vụ này như thế nào. Chẳng lẽ huy động hàng binh đoàn xe tăng, xe ủi đất giũ bằng đi gần một nghìn ngôi nhà như thế này? Ủi luôn cả hàng nghìn hộ dân đã đến sinh sống ở đây? Có không ít những ngôi nhà xây được là kết quả làm ăn tích góp của cả một đời người... Túm tóc được gần 30 tên đầu nậu, nhưng xét hỏi kỹ, thì hoá ra toàn là những kẻ “chỉ trở” hay những công ty “chitromex”, mấy ông nhân viên chính quyền xã trót dại nhận sự phân công làm cái việc bán cái dấu triện đỏ cho các tờ giấy sang tên viết tay... Ngoài ra chẳng còn ma nào nữa! Chẳng lẽ dồn hết mọi tội lỗi lên đầu mấy cái ông bán cái dấu triện đỏ này rồi đem bắn?..

- Tao ấy à, tao cho chúng mày là đồ giẻ rách! Chúng mày cứ ruộm lòi, cạy vắn hay chữ tốt, uyên thâm sử sách, đặt tên họ tên kia làm chó gì... Cứ gọi mẹ nó cái khu này là cụm ông Chín là vừa hay, vừa dễ gọi...

- Chúng mày ngồi đây quyền cao chức trọng, tiền bạc như lá tre mà không nghĩ ra nổi cái tên này thì chỉ đáng là cái đồ ăn cháo đá bát!..

- Tao dám cược đây! Cược gì cũng chơi luôn!

- Cược về cái gì?

- Tẩy bay cái tên cụm ông Chín!

- Tao thách đấy!

- ...

Mấy anh chàng cán bộ quận và phường lè nhè với nhau như thế trên cái chiếu trải dưới đất của quán thịt chó vừa mới khai trương trong khu này. Những lon bia 333 lủng củng quanh cái mâm nhôm đầy ắp các món và rau thơm... Trong số họ có một anh hộ tịch viên cứ để nguyên quân phục như thế ngồi bệt xuống đất mà đánh chén, cái mũ kê-pi nằm ngửa trên sàn nhà biến thành cái ổ đựng bánh tráng bên cạnh đùi anh ta...

Các nhà báo thính mũi xoáy ngay vào cái tên lạ hoắc Cụm ông Chín!

Mọi công sức bỏ ra chỉ tìm thấy những thứ không định tìm...

Từ rất lâu rồi, bốn năm năm trước khi khu công nghiệp Tân Chánh Nhất I ra đời, đã có ba chữ không phải hai đề án khác nhau về quy hoạch khu dân cư này, được phê duyệt hẳn hoi. Nhưng tất cả đều đã bị xếp vào kho lưu trữ hồ sơ. Chuyện lâu ngày quá rồi, không ai biết được vì sao chúng bị xếp kho lưu trữ. Nhưng đấy là những tài liệu thật, hồ sơ thật một trăm phần trăm, chỉ một hay hai người biết nó được chôn cất ở kho lưu trữ hồ sơ mà thôi. Một trong hai người đó là cái que củi... Cho đến bây giờ ông Chín vẫn chưa hay biết gì về những hồ sơ như vậy. Sau này người ta còn tìm thấy cả cái bản đồ photo copy mà dân chúng đã thì thào chuyền tay nhau lâu nay, hoặc mất tiền mới được xem. Bản sao tìm được này đã quá nhàu nát, mòn vẹt, xong vẫn còn đủ rõ để xác minh được nó là bản sao từ một trong những đề án đã bị mỗi một kho lưu trữ ăn thủng lỗ chỗ...

Một nhà sử học nổi tiếng lại tìm ra tung tích: ...ngày xưa ngày xưa ở đây có đền thờ ông địa ở khu đất này, tên gọi là Chín Ranh. Các cụ tổ vẫn gọi khu đất này là hom ông Chín, vì khu đất giống hình cái hom đánh cá... Thế là cái tên mảnh đất hom ông Chín râm rấp khắp nơi. Không ai biết được nhà sử học này dựa vào những sách báo hay tài liệu lưu trữ nào để nói lên những điều như đình đóng cột như thế về cái hom ông Chín, nhưng cụm 9 thì ai cũng biết! Riêng Chín Tạ là cha đỡ đầu nhà sử học này thì chỉ một vài người biết. Nhiều năm về trước, nhà sử học này khi tốt nghiệp không dám mơ tưởng đến việc được đi dạy học, vì là đồ “vớt”. Nhưng từ khi có người cha đỡ đầu, anh ta trở thành một nhà sử học được kính nể, hiện có trong tay cái chức tổ

trưởng bộ môn sử trong trường mình, phát hiện ra cái hom ông Chín là thành quả khoa học tồi tệ nhất của anh ta vừa mới được công bố ngay sau khi cụm 9 ra đời...

...Hay là cái tên Cụm ông Chín từ đấy mà ra?

Phóng viên N.T. của báo Trẻ đặt ra câu hỏi như vậy để đi đến phần kết bài báo của mình.

Bài báo kết luận: Trung ương cao xa trên chín tầng mây ban bố những điều gì tốt đẹp đến đâu chẳng nữa, 5 chữ phạt và cho tồn tại đều vô hiệu hoá tất cả. Bởi vì trước đó và sau đó, 5 chữ này đã biến dạng, đã chi phối, thậm chí đã làm tê liệt tất cả các tổ chức và các bộ máy thực thi pháp luật từ cơ sở trở lên. Trên càng ban bố nhiều thứ, ở dưới, 5 chữ này càng phát huy hiệu lực...

Dân ở đây bây giờ đã trót quen mồm gọi nơi đây là cụm ông Chín mất rồi... Lại thêm một khó khăn mới cho chính quyền trong việc đặt tên cho cụm khu dân cư mới này.

Trên chất vấn vì sao để mất đất quy hoạch thuộc khu công nghiệp II, được dưới hồi âm: Vì thiếu sự phối hợp kịp thời và đồng bộ., kiến nghị: xin tìm khu đất khác thay thế!..

Có ông nhà báo thất vọng, tự an ủi:... Quên cái chuyện “không biết” này đi. Báo cứ viết mãi cái chuyện hồng biết thế này, chớ nó mua!

Trong khu này còn sót lại một cụ già gốc gác ở đây, biết rõ hết mọi chuyện từ đầu đến cuối. Cụ là cựu chiến binh Đoàn Ba Lẽ Bẩy (307) và kiên quyết không cho con cháu mình bán mảnh đất tổ tiên để lại. Ngồi đâu cụ cũng chửi:

- Cha tổ chúng mày, gần một nghìn ngôi nhà lù lù trước mặt như thế mà cứ kêu hồng biết! Hồng biết! hoài... Thế coòng những chuyện hồng ai được biết thì sẽ hồng biết thế nào?..

Một nhà báo khác của Thành phố thạo về kinh tế tham gia cãi cọ với đồng nghiệp. Ông ta bình luận ráo hoảnh:

- Hom đất ông Chín thành cụm dân cư là đại phúc của Thành phố, kêu ca hoài sức làm chi. Tạo thêm bao nhiêu công ăn việc làm trong khi xây cất, dân thì có nhà ở, cán bộ lớn bé mỗi thằng đều kiếm chác được theo phận sự. Thế là thực hiện phân phối lại tuyệt vời rồi còn gì nữa!

- Nghĩ như mày thì phải thưởng huân chương cho mấy cái thằng cha đầu nậu chắc? Chí ít là chúng có công giờ đầu chịu báng thay cho các vị tai to mặt lớn.

- Chứ còn gì nữa! Tắc đất tắc vàng thế này nếu có thành khu công nghiệp thì tao hỏi mày: bố nhà đầu tư nào dám vào? Rồi lại bỏ hoang, rồi lại lấn chiếm hết, rồi lại là con số không tròn chĩnh!

- Nhà báo gì mà ăn nói mất lập trường thế?

- Cả cái sân bay còn bốc hơi, cái hom đất ông Chín ăn nhằm gì?

- Gớm nhỉ, lập luận sắc bén như thế thì viết thành bài đi!

- Viết thế thì sống mà ăn sắn!

- Rõ thật tào lao, chỉ giỏi mạnh mồm dưới cái váy của vợ!

- ...

Miệng thế gian thật là nhiều lý lẽ...

Nhưng lạ thay, câu chuyện cũng chỉ rộ lên đến mức ấy rồi nguôi dần đi, cụm ông Chín chuyển sang giai đoạn tồn tại, lác đác bắt đầu xuất hiện mấy vụ tụ tập khiếu kiện đòi lại đất đai...

Thu hoạch xong vụ này Thắng gầy rộc hăn đi, vì phải tất tưởi ngược xuôi nhiều quá. Nhưng thắng đậm! Mọi việc đã hòm hòm... Tưởng là được nghỉ ngơi xả láng chút ít, thì Bạch Liên lại tổng cho cái việc phải thúc đẩy mấy xí nghiệp quốc doanh của Trung tâm làm ăn cho ngon, cần thì lấy quỹ riêng của Trung tâm ra hỗ trợ, cố kiếm lấy mấy cái bằng khen của Thành phố vào dịp tổng kết năm, đẩy mạnh các hoạt động xóa đói giảm nghèo, tích cực tham gia các hoạt động khuyến học... Bạch Liên dặn kỹ là phải đóng góp kha khá vào, thúc đẩy công đoàn và thanh niên trong những đơn vị này tham gia phòng chống tệ nạn xã hội, luyện tập dân quân tự

vệ, phòng cháy chữa cháy cho rôm rả...

Dưới cái gậy chỉ huy của Bạch Liên, Thắng tập tễnh bước vào con đường đóng vai chính khách, nhà hảo tâm., có bị gò bó một tí... Bù lại cũng cảm thấy oai oai, thú thú...

...Sự đều đặn trời cho của mình và cái bao cấp của nhà nước rơi vào tay mình! Ôi Bạch Liên hoàn toàn đúng! Đã đến lúc mình phải phát huy hết mức hai cái thế mạnh quan trọng này, hiếm ai có được như mình!.. – Thắng tự nhủ.

Có thể nói Bạch Liên dồn việc cho Thắng đến mức thở ra đằng tai. Bản thân Thắng cũng hiểu đó là những việc không làm không được, nhất là phải tôn tạo hình ảnh của Trung tâm sau những áp-phe động trời như thế này...

Thắng hiểu tất cả, cũng muốn làm tất cả để lấy lại cái vị trí tình quân thủ trưởng của mình với Bạch Liên, nên càng mệt. Cái việc duy nhất thời kỳ này gây hứng thú cho Thắng là tiếp tục những hoạt động phá đám quyết liệt bốn anh em Huỳnh Thái Vũ...

Mệt là thế, cơn nghiện Bạch Liên đôi lúc cuộn cuộn lên, pha trộn với máu ghen: “Hổ xám hổ đen đếch gì mà đi lâu thế!”. Thắng chửi đồng, hăn đợi mãi không thấy Bạch Liên về, ngoài mấy cú điện thoại di động...

Trời trong xanh, biển ngát xanh.

Ngày ngày vào lúc chiều mát, biển Trà Cổ lại có một sự quyến rũ khác hẳn với sớm mai...

Trên sườn đồi nhà nghỉ VIP là thảm cỏ nhung xanh mượt thoải ra sát bãi biển. Cả khu vực này được các rừng phi lao che kín, tạo ra một thế giới riêng biệt. Bạch Liên và hổ xám dắt nhau ra đây nằm ngắm trời, ngắm biển, và hứng gió... Có lúc Bạch Liên và hổ xám ngủ lịm đi trong cái mát không thể tả được của gió và trong tiếng rì rào của biển. Cái mát thấm vào từng hơi thở, từng tế bào dưới làn da, len sâu vào từng vi ti huyết quản. Xa xa tiếng sóng biển vọng lại hiền hoà như lời ru...

Cái ngủ thêm thiếp đầy quyến rũ rất khó cưỡng lại...

Trong sự thỏa mãn tràn trề có lúc cả hổ xám và Bạch Liên đều lo sẽ ngủ đi quá nhiều thời gian còn quý hơn vàng của mấy ngày còn lại.

- Nằm cạnh nhau thế này, em mới thấy cái chúng mình nghèo nhất lại là thời gian!
- Đối cả thế giới này để có thêm thời gian ở cạnh bên em như thế này, anh sẵn sàng!
- Bây giờ thì em càng hiểu, khi yêu thì kẻ thù số một là thời gian!
- Ôi, nghĩa là bây giờ em đang yêu?
- Yêu!
- Trong khi yêu mà cũng nghĩ đến kẻ thù?

- Trong em, yêu và chinh phục chỉ là nguồn sống của nhau. Cái này nuôi cái kia... Anh thì em chinh phục được rồi, nhưng thời gian thì chưa!

- Em muốn có anh mãi mãi?
- Không nói thế được. Ngoài thời gian, chẳng có gì mãi mãi!
- Nhưng lúc này em đang coi thời gian là kẻ thù của mình! Nghĩa là không phải anh!
- Trong em, không chinh phục là chết. Kể cả chinh phục chính mình!
- Vì em đang yêu nên căm ghét ý niệm về thời gian?
- Có thể. Không hiểu sao, riêng lúc này trong em, yêu và chinh phục hợp quyền lại được với nhau làm một.
- Chỉ riêng lúc này?
- Vâng. Duy nhất lúc này!
- Có lẽ vì em đang yêu quá mãnh liệt!

- Hình như đây là lần thứ hai trong đời từ khi biết yêu em có được cảm xúc như vậy! Hiếm hoi vô cùng! Hiếm hoi đến mức em đang lo đánh mất nó... – Bạch Liên run lên.

- Em đang hạnh phúc?

Bạch Liên không nói, hai mắt nhắm lại, người rướn cong hơn nữa, hôn lên môi hổ xám da diết hơn nữa...

Mãi hổ xám mới nói được:

- Cảm ơn em cho anh cảm nhận được giây phút này!

- Em đang yêu, yêu rất mạnh mẽ!..

- Cũng có nghĩa em bây giờ là của em?

- Vâng. Bạch Liên chinh phục đời đang trở về với chính Bạch Liên...

- Vì yêu, em đang hoá thân trở về với chính mình?!

- Vâng!

- Anh sẽ làm cho giờ phút này trở thành vĩnh cửu...

- Được không anh?

- Đây là ước vọng đích thực của đời anh!

- Vâng. Để yêu như thế này, em đã phải chinh phục cả chính mình!..

Khi hai con người nguyên thủy trong khu VIP này dặt tay nhau thông dong đi trên bãi cát một đoạn dài trước khi trườn xuống ngâm mình trong biển, Bạch Liên vẫn chưa bước ra khỏi cảm xúc hiêm hoi:

- Ngủ với đàn ông và yêu là hai chuyện hoàn toàn khác nhau anh ạ.

- Anh hiểu.

- Không phải lúc nào em cũng yêu được như đang yêu.

- Chính điều này lại đánh thức ý niệm của em về thời gian?

- Hạnh phúc thật đồng đánh và khó thuần phục anh ạ, thời gian còn bướng bỉnh hơn...

- Ôi Bạch Liên, đừng nói nữa... Đừng nói gì nữa!..

Hổ xám chưa dứt lời, từ trên nhà nghỉ có tiếng loa điện rất to gọi vọng xuống bãi tắm:

- Xin mời bà Bạch Liên về nghe điện thoại, có chuyện gấp!

Dùng dằng mãi, tiếng gọi vọng xuống hai ba lần, cuối cùng Bạch Liên đành phải một mình quay trở lại. Hổ xám nói với theo:

- Nói xong ra ngay em nhé!.. Anh đợi...

Bạch Liên trở lại bãi cỏ, mặc tạm bộ bikini rồi quàng cái khăn tắm lớn lên người đi về phía nhà khách, hổ xám đi bên cạnh rồi đứng lại chờ bên ngoài thềm nhà.

Một lúc sau Bạch Liên quay ra hỏi:

- Lái xe của anh đâu?

- Cậu ta nghỉ nhà bên cạnh.

- Anh bảo cậu ta đưa ngay em về Hà Nội, đi suốt đêm cũng được, anh gọi điện bảo thư ký của anh book vé cho em bay chuyến sớm nhất vào Thành phố ngày mai.

- Chuyện gì xảy ra thế em?

- Bác em mất, em phải vào ngay tổ chức lễ tang.

- Ôi, chúng ta còn những hai ngày nữa!

- Em sẽ đền!

- Anh sẽ ở bên em cho đến khi em lên máy bay...

Chưa đầy hai mươi bốn giờ sau, Bạch Liên đã về đến Thành phố, ra khỏi sân bay thuê luôn taxi đến thẳng nhà ông Chín.

Bố ông Chín mất lúc nửa đêm, ngay lập tức xảy ra cuộc cãi lộn nổ trời cho đến sáng. Một bên

là ông Chín khẳng khái muốn tổ chức tang lễ ngay tại nhà, vì nhiều lẽ ông đã cân nhắc thấu đáo nhưng không tiện nói ra. Một bên là bà Chín dứt khoát đòi phải tổ chức đám ma ở nhà Tang lễ Thành phố cho xứng với địa vị xã hội của ông bà Chín. Hai Tấn, đứa con trai duy nhất của ông bà Chín, và cô con dâu giữ thái độ trung lập. Đơn giản là hai người trẻ này có những mối quan tâm khác. Trời đã sáng rõ mà cuộc khẩu chiến vẫn bất phân thắng bại.

- Bà có muốn vạch áo cho người xem lưng không thì bảo tôi? - ông Chín bí quá, phải dùng đến ngón võ cuối cùng.

- Xem lưng cái gì? Đám ma lúi xùi, thiên hạ người ta khinh cho! - bà Chín cãi lại chồng.

- Bà ngu lắm! Bà có muốn thiên hạ lột trần các đường dây làm ăn của bà trong đám ma này không?

Bà Chín như bị chẹn họng.

Kết thúc cuộc khẩu chiến, bà Chín gọi điện thoại khẩn cấp gần như ra lệnh cho Bạch Liên phải về chủ trì việc tổ chức tang lễ. Bạch Liên không có đường thoái thác...

Ngày hôm Chín bà điện cho Bạch Liên, Thắng đã vạch xong các việc phải làm cho lễ mai táng ở Long Hồ và lo việc dọn đường cho xe cộ. "Đội đặc nhiệm" của Trung tâm hoạt động ngay tức khắc, Thắng gọi nhóm người của Trung tâm được cử đi giúp đám tang với cái tên như vậy. Trong cùng ngày họ đã làm xong công việc phối hợp với công an giao thông của Thành phố và đã về tới Long Hồ để lo các việc khác...

Bố ông Chín là một nông dân như muôn triệu người nông dân bình thường, cần cù, nhân hậu, chỉ quan tâm đến công việc đồng áng... Chờ đến khi chân tay cụ không chịu theo sự điều khiển của cụ nữa, cụ mới chịu ra ở với vợ chồng người con trai út là ông Chín. Nhưng cụ là người hiếm vì đã vượt rất xa cái tuổi xưa nay hiếm, toạ thọ 92 tuổi.

Ông Chín tuy quyền cao chức trọng thật, nhưng còn lâu mới được như các cụ ngày xưa gọi là quan đầu tỉnh. Ông có sức năng thật, chẳng qua là vì công việc ông phụ trách liên quan đến con đường công danh và vận mệnh chính trị của mọi viên chức trong Thành phố. Vì vậy ông được lãnh đạo thành phố đặc biệt quan tâm. Một số vụ tai tiếng của ông làm cho lãnh đạo thành phố lo ngại, nhưng cuối cùng thì cũng được thu xếp ổn thoả, trấn an được dư luận. Riêng Bí thư Thành phố, người đã từng được ông Chín đỡ đầu, lấy tình nghĩa cũ rỉ rả cảnh báo ông Chín mấy lần, song cũng không dám đi xa hơn.

Lãnh đạo Thành phố hỏi có cần giúp đỡ gì cho việc tổ chức tang lễ bố ông Chín không, ông Chín khiêm tốn trả lời:

- Xin cảm ơn sự quan tâm của lãnh đạo Thành phố. Bố tôi chỉ là một công dân bình thường. Gia đình chúng tôi lo liệu được.

- Đồng chí đừng câu nệ, nghĩa tử là nghĩa tận... Nhà tang lễ Thành phố đã được chỉ thị chuẩn bị sẵn sàng.

- Xin các đồng chí để gia đình chúng tôi tự lo.

- Đồng chí đừng câu nệ...

- Phải giữ gìn nếp văn hóa mới chứ! Cần nêu gương không ma chay rườm rà. Ngay cả đối với họ hàng và bạn bè xa gần tôi cũng thông báo hạn chế...

Lãnh đạo thành phố gạn hỏi, ông Chín cứ một mực như vậy.

Không làm ma tại Nhà tang lễ Thành phố, cũng không có cúng lễ cầu kỳ tại nhà, không sự không nhà chùa đến làm lễ cầu siêu... Cáo phó đăng trên báo cũng chỉ nói ngày mất, quán tại gia hai ngày theo gia tục của quê, ngày giờ xuất phát đưa linh cữu về huyện Long Hồ...

- Chị biết mà, nhận được điện thế nào em cũng về ngay. Em về kịp thế này là chị yên tâm rồi... - Chín bà tự tay xé vải làm khăn tang cho Bạch Liên, tự tay chít khăn tang cho Bạch Liên, miệng kể những công việc đã chuẩn bị cho tang lễ ở nhà...

- Em đang ở giáp biên giới Trung Quốc, nhận được điện em về ngay, đi suốt đêm không kịp thở để bay vào đây chuyển sớm nhất hôm nay.

- Chị biết, trông em phờ phạc thế kia, chắc đêm qua mất ngủ. Khách khứa sẽ đến viếng tại nhà ba ngày liền, vất vả lắm đó em. Chị khoán luôn cho em hai việc chính, vì chỉ có em chị mới tin cậy được, còn mọi việc khác chị cắt cử xong hết rồi.

- Chị yên tâm.

- Việc thứ nhất là điều hành mọi việc cho chạy, lo tiếp các đoàn quan trọng đến viếng thật chu đáo, phía Đảng, phía chính quyền, cũng như phía kinh doanh, nhưng cũng phải tranh thủ những nơi chúng mình đang quan hệ.

- Em lo được.

- Việc thứ hai là quản toàn bộ các phong bì phúng cho chị, em trực tiếp giữ rồi đưa chị sau. Không để lọt để sót, càng không được để rơi vào tay ông Chín hay vợ chồng thằng Hai Tấn một phong bì nào.

- Việc này em cũng làm được.

- Ba ngày liền chứ không phải ít, mệt lắm đó. Em ở lại đây trong mấy ngày này, cho đến khi an táng xong ở quê. Chị đã bảo bọn ô-sin kê cho em cái giường ngủ trong phòng riêng của chị. Đây là chòm chìa khoá chị chuẩn bị riêng cho em.

- Chị chu đáo quá.

- Giữ cẩn thận nhé, phòng này những hai lớp cửa, khi nào ra khỏi phòng nhớ khoá cả hai. – Chín bà thở phào nhẹ nhõm, vì không có ai là người giữ các phong bì phúng viếng và coi kho đáng tin cậy hơn Bạch Liên trong những ngày tang gia bối rối này.

Bà Chín không may mắn hờ một lời về chuyện cãi cọ làm đám ma ở đâu.

Bạch Liên nhận chòm chìa khoá với nụ cười thông cảm, bà Chín cũng mỉm cười theo với cặp mắt đầy lòng biết ơn.

- Lúc này chị mới biết được lòng em.

- Từ lâu em đã được phong là cánh tay phải của chị rồi mà! – Bạch Liên ôm lấy bà Chín để giấu cái nhăn mặt của mình, đầu óc lúc này vẫn còn lờn vờn bên hồ xám.

- Lửa thử vàng, em ạ. Chị còn quý em hơn vàng! – Bà Chín vuốt ve Bạch Liên.

Cả hai ôm nhau quần quýt cười cười nói nói, cái chính là bà Chín cảm thấy rất mỹ mãn khi có Bạch Liên bên cạnh trong lúc đại sự...

Một ô-sin có việc chạy ngang qua vấp phải ghế suýt ngã vì mãi nhìn Bạch Liên. Người ô-sin không hiểu trong lúc tang gia thế này có điều gì để hai người cười nói với nhau vui vẻ như vậy...

...Tại sân bay Nội Bài, lúc chia tay nhau trước khi bước lên lối ra máy bay, Bạch Liên nhìn thấu cái nhìn đăm đăm của hồ xám... Cái nhìn ấy cứ đeo đuổi Bạch Liên mãi suốt chuyến bay...

...Phải về đột ngột thế này, ta còn có thể còn trở lại là ta được không? Giây phút này trong cuộc đời ta sao mà hiếm hoi thế? Tất cả chỉ mới lại bắt đầu thôi mà... – Bạch Liên với tất cả tâm hồn và thể xác con người đánh vật với Bạch Liên thợ săn...

Xen kẽ dòng suy nghĩ này những tiếng thở dài não ruột...

Bây giờ ngồi lại một mình trong phòng của bà Chín, lắc lắc chòm chìa khoá bà Chín vừa mới trao cho, lúc này Bạch Liên mới thôi tự dằn vặt mình về chuyện phải hy sinh mất hai ngày sống với hồ xám.

...Đã tính kỹ rồi... Âu cũng là cái giá ta phải trả để nắm gáy thật chặt cả ba con người mình đang cần này! Mọi chuyện mới bắt đầu thôi mà... Cuộc săn lớn nào không cần con mồi?... – Bạch Liên thợ săn tự nhủ trong đầu mình như vậy.

Ngắm nghía chòm chìa khoá của bà Chín, tung lên tung xuống vài lần nữa, Bạch Liên hoàn toàn trở lại bản tính mạnh mẽ của mình.

Đo được sự tín nhiệm của Chín bà đối với mình, Bạch Liên sắp xếp trong đầu các chương trình đối nội, đối ngoại, rồi bắt tay ngay vào thực hiện, cắt cử công việc... Giọng nói đanh thép

của Bạch Liên làm cho mọi người tất tưởi như chạy trong một guồng máy đang gia tốc...

Bắn tung lên như thế mà gia nhân trong nhà vẫn không hết ngơ ngác. Họ không sao hiểu nổi Bạch Liên có họ xa gần hay quan hệ máu mủ ruột thịt gì mà bỗng nhiên lại chiếm một vị trí vô cùng đặc biệt như thế này trong gia đình ông Chín.

...Riêng chuyện Bạch Liên một mình độc chiếm cái phòng của bà Chín là chuyện xưa nay chưa hề có. Vì biết bao nhiêu của nả, tiền bạc và những thứ quý nhất bà Chín để hết trong phòng này... Đây còn là một kho các bí mật khác nữa... Cả nhà đều biết, ngoài bà Chín ra không ai được bén mảng đến đây. Ô-sin làm vệ sinh bao giờ cũng phải có bà Chín hiện diện trong phòng... Đã thế tự xưng từ Chín ông, Chín bà, rồi cả đến vợ chồng cậu Hai Tấn con ông bà Chín, lâu nay ai ai cũng một điều gọi Bạch Liên là cô Bạch, hai điều gọi là cô Bạch, hôm nay lại chít khăn đại tang nữa mới ghê chứ...

Ngay sau khi phát tang, người đến viếng chưa chi đã rồng rắn xếp hàng nườm nượp. Dòng người dòng hoa kéo dài trên vỉa hè và ngoặt cả vào trong hẻm bên cạnh. Trong lúc xếp hàng chờ đợi, người thì bình: Thời buổi thông tin có khác! Người lại nói: Nhà ông Chín có việc thì cả Thành phố phải xô đến ngay lập tức!..

Bạch Liên quả là có đầu óc điều binh khiển tướng đội ngũ gia nhân và mấy người các cơ quan cử đến giúp đỡ.

Từ chỗ đặt bàn thờ, để linh cữu, chỗ để đồ phúng viếng, nơi xếp các vòng hoa và các trướng phúng, các bàn ngồi tiếp khách dành cho những đối tượng cần tiếp, lối khách đến, lối khách ra về sao cho không gây ách tắc giao thông từ trong nhà ra đến ngoài đường... Bạch Liên điều từ Trung tâm lên gần một tiểu đội người nữa bổ sung thêm cho tốp khiêng hoa, tốp thắp hương đưa cho khách viếng, tốp nhận đồ phúng, tuyển hai nữ nhân viên tin cậy nhất để giao cho việc chuyên nhận phong bì, làm sổ sách. Bạch Liên còn gọi thư ký riêng của mình ở Trung tâm lên, giúp việc phân loại khách ngay từ lúc nhận điện thoại hay từ cổng để định mức độ đón tiếp và các việc khác... Khách viếng đều được phân loại ngay từ cổng, loại nào thì cả nhà phải ra túc trực bên linh cữu để đáp lễ, loại nào chỉ cần có một người đưa hương cho khách làm nhiệm vụ là đủ... Mọi việc cứ như các bánh xe chạy trong một chiếc đồng hồ, không lộn xộn, không chê trách vào đâu được...

Thắng được giao cho cái chân truyền đạt các lệnh từ nhà ông Chín ra thế giới bên ngoài trong suốt những ngày làm tang lễ, vì có biết bao nhiêu việc quá quan trọng, phải có tay chân tin cậy thực hiện. Những chuyện quan trọng như thế nhiều lắm, cần phải có một cái tàu con thoi đi về năng động.

Dần dần bà Chín thừa nhận quyết định của chồng mình là cực kỳ sáng suốt!

...Một cú điện thoại cho Chín bà: những người trong đường dây buôn bán của Chín bà trong ngành hàng hải muốn tổ chức một đoàn linh đình đến viếng thật trọng thể. Chín bà hốt hoảng đánh rơi điện thoại, cuống cuồng đi tìm Bạch Liên:

- Em phải xì-tốp ngay cái đoàn này cho chị. Họ muốn đến viếng thì cứ rủ nhau đi lẻ tẻ, bình thường như mọi người khác thôi. Rủ rê đi thành đoàn có khác gì lay ông tôi ở bụi này! Em nhìn kia kìa... - Tay bà Chín chỉ vào cái bàn nước xa xa phía cổng dành riêng cho nhóm nhà báo và phóng viên nhiếp ảnh. Những người này được cơ quan của họ cử đến phục vụ đám tang 24/24 giờ vì thanh thế của ông Chín có tiêu chuẩn như vậy.

- Chị yên tâm. - Chưa nói dứt, Bạch Liên đã gọi điện thoại cầm tay, giao nhiệm vụ này cho Thắng, dặn kỹ đi đến tận nơi truyền đạt lệnh. Tàu con thoi Đoàn Danh Thắng khởi động ngay lập tức...

...Một anh chàng ăn mặc bảnh trai như từ đâu trên trời rơi xuống. Cách ăn mặc chải chuốt của anh ta phù hợp với đi khiêu vũ nhiều hơn là đi viếng. Áo ca sĩ rất mát, tai phải đeo một cái khuyên bạch kim, quần sọc dưa, chân dận giày đen mồm vuông dài ngoẵng, đã thế tóc ngũ sắc trên đầu xịt gồm lửa tủa lên trời! Tình cò thế nào anh ta gặp ngay được Chín bà lúc ấy vừa mới tiễn một đoàn khách quan trọng ra tới cổng. Anh ta ôm chầm lấy cánh tay chín Bà, nói sát vào tai:

- Cô ơi, dân cư cụm 9 chúng cháu muốn cử một đoàn đến thắp hương cho ông để tỏ lòng biết ơn chú Chín. Cháu được cử đến xin cô cho biết đoàn dân cư cụm 9 đến ngay chiều nay có được không ạ.

- Cô cảm ơn cháu. Cho cô địa chỉ đi, cô sẽ thu xếp và sẽ cho người đến báo cho cháu biết. – Chín bà nhanh trí.

- Vâng ạ, đây là danh thiếp của cháu, có đầy đủ số điện thoại và địa chỉ đấy ạ.

- Cán bộ thanh niên phường à? Cháu cứ về đi... – bà Chín vừa xem danh thiếp vừa nói.

Ngay lập tức cái danh thiếp đến tay Bạch Liên. Từ tay Bạch Liên cái danh thiếp bay thẳng đến tay Thắng. Tàu con thoi Đoàn Danh Thắng lại lên đường làm phi vụ, lần này ngoài việc mang đến tận nơi cái lệnh “xì-tốp” cho cả đoàn, có thêm cái lệnh chi tiết: Vòng hoa hay trướng của các cá nhân muốn viết gì thì viết, nhưng nhất thiết cấm xưng danh dân cư Cụm 9!..

Cái anh chàng bảnh trai kia là người có tên trong danh sách đầu nậu mà cơ quan chức năng đang tìm hiểu.

Những chuyện nguy hiểm chết người như thế gần như liên tục suốt ngày, tàu con thoi phải mở hết công suất.

...Đã là tàu con thoi thì phải chạy cò vòng ngoài vậy! – Thắng vừa tự an ủi mình, vừa phần nào cố dần xuống trong lòng nỗi ghen tị với địa vị của Bạch Liên trong đám tang này. Đã thế ngày ngày nhìn thấy Bạch Liên, mà không sao sờ mó vào được, tức lại càng tức.

...Thời gian lúc này sao đằng đẳng thế!.. Mẹ kiếp, chết rồi mà vẫn làm khổ người khác!.. – Thắng chửi thầm trong bụng, oán cái đám ma.

Có lúc đang có khách viếng mà Chín bà phải tạm lánh ra một bên trao đổi với Bạch Liên:

- Em ơi, lãnh đạo Thành phố hỏi ý kiến đồng chí bí thư tối nay mới về kịp, nếu đoàn lãnh đạo Thành phố đi viếng hôm nay thì đồng chí bí thư không tham gia được. Nếu để đến ngày mai thì hơi chậm, gia đình có thắc mắc gì không? Ý em thế nào?

- Để đến mai chị ạ, vai vế của anh như thế, đoàn của lãnh đạo Thành phố vắng đồng chí bí thư coi bất tiện. Báo chí sẽ đưa tin, rồi miệng thế gian lại bình lung tung sự vắng mặt này. – Bạch Liên nói ngay, không cần suy nghĩ.

- Em nói đúng.

Bạch Liên không chỉ là cánh tay phải, mà còn là cái đầu của Chín bà trong lúc này.

Đôi lúc, giữa một hai phút vắng khách, Chín bà tấm tắc khen Bạch Liên:

- Em là nhà đạo diễn tài ba! Có em chị nhẹ hần người!

- Nhà này chịu ơn cô Bạch nhiều lắm! – Chín ông cũng phụ thêm vào, giọng nói rầu rĩ của người đang chịu đại tang.

Khách quan trọng đến viếng nhưng không phải là người họ hàng thì không nói làm gì. Vì ngoài ông bà Chín ra, họ không biết ai vào với ai trong những người túc trực bên linh cữu để đáp lễ. Nhưng họ hàng bề trên từ Long Hồ ra viếng, toàn những người vai vế ngang với bố ông Chín, cả nhà lại phải ra túc trực bên linh cữu. Họ không sao hiểu nổi ở đâu ra lại có cả một cô Bạch Liên bằng da bằng thịt hảnh hoi, chít khăn đại tang, lại cùng với cả nhà đứng đáp lễ, theo thứ tự đứng ngay sau ông bà Chín, nghĩa là đứng trên cả mấy anh chị em ruột của ông Chín ở Long Hồ ra... Trong khi đó vợ chồng Hai Tấn đi đâu biệt tăm ngay từ sau khi phát tang...

...Cô này là ai vậy? Có thấy mặt ở làng mình bao giờ đâu?

...Hay cô này là con rơi con vãi của cụ? Bây giờ mới ra mặt, thế nhưng tại sao lại đứng ngay cạnh bà Chín, trên cả vợ chồng ông Tám, vợ chồng ông Bảy...

...Chẳng lẽ cán bộ cỡ ông Chín mà lại phạm pháp có bà hai?

...Cô này đẹp quá, mặc đồ tang càng làm đẹp cái lưng ong...

Những người này viếng xong, ngồi trong xe trên đường trở về Long Hồ, cãi nhau mãi mà vẫn không sao hiểu ra người đẹp mặc đồ tang càng đẹp kia là ai...

Câu chuyện thực ra chỉ là sự sơ ý rất vô tình. Vì có quá nhiều đoàn quan trọng đến viếng, lúc thì Chín ông, lúc thì Chín bà phải nhờ Bạch Liên cố vấn cho điều này điều kia cho tiện, đỡ lúng túng và đỡ mất công đi tìm. Đứng riết vào vị trí như vậy, vô hình chung Bạch Liên cứ như là người thứ ba của gia đình trong cách xếp hàng khi đứng đáp lễ khách đến viếng...

Dòng người, dòng hoa, câu đối, trướng phúng... vẫn cứ nối nhau nườm nượp, rờn rần ngoằn ngoèo trên vỉa hè, nhiều lúc phải ngoặt đuôi vào cả hẻm bên cạnh. Chưa đến quá trưa ngày đầu tiên mà mọi người đã mệt rã. Riêng Bạch Liên lấy có bận điều khiển bộ máy điều hành tang lễ tại gia, lại có các phụ việc là những người cực kỳ tháo vát của Trung tâm, nên đôi lúc vẫn tìm được cách linh về phòng, sửa lại son phấn, nằm nghỉ một lát, có lúc chợp mắt ngủ được một lúc, nên khoẻ re, trong đám tang mà mặt tươi roi rói.

Khách đến viếng là những người khác nhau, nên cảm nghĩ cũng khác nhau. Lúc ra về người thì trầm trở cụ thân sinh ra ông Chín là tiên, cụ không hề ốm đau gì, nằm ngủ rồi quy tiên, thật là nhà đại phúc. Chẳng bù cho mấy cụ nào đấy, xuất huyết mạch máu não hay sự cố tim mạch gì đó, liệt giường liệt chiếu thối da thối thịt năm này qua năm khác mà không chết cho, nhà đã nghèo còn chật chội, con cháu hầu hạ cực nhọc...

Người thì lại trầm trở nhà ông Chín gia cảnh thật là bề thế, cứ nhìn vào hàng người đứng cạnh linh cữu để đáp lễ, rồi ngược lên nhìn hoành phi câu đối trạm trổ cầu kỳ, nhìn bàn thờ là đủ nhận thấy ngay điều này. Người lại thầm khen nhà ông Chín khéo giữ gìn trật tự kỷ cương. Cái bàn thờ đồ sộ chiếm gần hết chiều ngang của buồng thờ, trên cao là ảnh con hổ dữ tợn, bên dưới là cái lư và hai cây nến bằng đồng sáng chói, dưới nữa là những bát hương to như những vại muối cà, khói hương khói trầm nghi ngút... – nhà này hẳn rất chăm lo việc cúng lễ tổ tiên... Trước bàn thờ là cổ áo quan sơn son thiếp vàng, những cây nến cao, bát cơm quả trứng và hai chiếc đĩa bông... Đầu linh cữu là cái kỷ lớn đặt bức ảnh truyền thần bố ông Chín cỡ lớn như mặt người thật - ông Chín đã cho chuẩn bị bức ảnh này và khung nạm vàng từ cách đây vài năm khi bắt đầu thấy sức khoẻ của cụ ngày một yếu đi...

Tất cả có một sự sắp xếp đúng cách, đúng chỗ... Rồi các bó hương chất cao như núi trên cái bàn rộng bên cạnh, càng làm cho nơi đặt linh cữu thêm trang nghiêm lắm liệt. Riêng cái khay đựng phong bì chỉ là cái khay uống nước hàng ngày, hơi đầy một tý là lại có người bê vào đưa cho hai cô thư ký ngồi trong phòng bà Chín và đưa khay mới ra. Khách viếng nào quẩn cả phong bì vào với bó hương đem viếng thì được gia nhân thân chủ giúp đỡ, gỡ riêng thứ nào ra thứ nấy, hương đặt lên bàn, phong bì đặt lên khay. Bàn để hương lúc nào đầy quá lại có người cất bớt đi... Các vòng hoa cũng được chăm sóc chu đáo, sau khi viếng có người khiêng ra vườn xếp lại thành hàng lối rất cẩn thận, vòng hoa tươi xếp riêng, vòng hoa tết bằng các hạt cườm xếp riêng...

Phần đông các khách đến viếng giữ được vẻ mặt đúng cách của người đi đưa đám, nghĩa là buồn buồn một chút, trang nghiêm một chút, ân cần với thân chủ một chút, lặng lẽ một chút... Cũng không hiếm khách không thể nào cưỡng lại việc liếc trộm một tý cái cô mặc đồ tang, mặt đã đẹp, cái lưng ong càng đẹp, nói năng như rót mật vào tai... Có khách ma quái hơn, lúc rời linh cữu để chia tay với thân chủ lẽ ra chỉ cần cúi mình đáp lễ là đủ, thì anh ta lại giở cái ngón Âu hoá là bắt tay, với dụng ý là để có dịp nắm lấy tay Bạch Liên một tý, nhìn sát tận mặt Bạch Liên một tý...

Trong số khách đến viếng có một anh chàng tỏ ra văn minh hơn dứt mọi người. Anh ta nhẹ nhàng ôm hôn Bạch Liên theo kiểu rất Tây, ngay trước cặp mắt u buồn nhưng vẫn loé chớp của Chín Tạ. Người ta bảo anh chàng Tây hoá ấy hình như chính là nhà thơ Nguyễn Hảo...

Đoàn viếng của Trung tâm Bình Tiên rất trịnh trọng, không kém gì các đoàn viếng khác, dẫn đầu là tổng giám đốc tiến sĩ Đoàn Danh Thắng. Vì là đoàn người nhà, nên cúi đầu mặc niệm dài hơn, vái lễ cũng dài hơn, nhìn mặt người quá cố nằm trong linh cữu cũng lâu hơn. Riêng Thắng tự nhiên ôm lấy linh cữu, bật khóc...

Nước mắt giàn giụa, Thắng chấp tay vái lấy linh cữu mấy cái nữa rồi mới đi tiếp. Khi đến chia buồn, Thắng hai tay ân cần ôm từng người, nói những điều mủi lòng, nước mắt vẫn rung rức, các thân chủ cũng nước mắt rung rức... Nước mắt cũng rung rức khi Thắng ôm lấy Bạch

Liên, chỉ có ôm lâu hơn, chặt hơn một chút, thân thiết ghé sát mặt Bạch Liên, cứ như thể Bạch Liên cũng là thân quyến của tang chủ:

- Mãi không về, nhớ chết mẹ! – Thắng rên lên, đủ cho Bạch Liên nghe.

Có dịp đọc các dòng chữ viết trên các lạc khoản của vòng hoa thì mới biết được khách đến viếng là ai, từ đâu đến... Còn nếu nhìn dòng người không dứt thì chỉ thấy đông ỏi là đông. Cũng may là nhà ông Chín thoáng và rộng, lại đúng luồng gió, nên không ngột ngạt... Cách sắp xếp của Bạch Liên quả là khoa học và thông minh...

Có một cụ ở khu phố đến viếng, ngày xưa nguyên là người cùng với ông Tám Việt kết nạp ông Chín vào Đảng, lúc ra về cứ ngây ngất vì cái cơ ngơi nguy nga của nhà ông Chín, chẳng bù cho căn hộ ẩm thấp tối om trong cái hẻm cụt nơi cụ đang ở. Cụ cứ vừa đi vừa lăm bắm với mấy ông bạn già bên cạnh: “Nhà cửa thênh thang thế này, chết cũng sướng cụ a...”.

Nhiều người đến viếng có chung một cảm nhận là ông Chín có vẻ già sọm đi, không biết là tại cái khăn tang hay tại bộ mặt râu rĩ... Hai mắt đỏ hoe, râu không cạo trông lại càng sọm... Ai vái linh cữu thì ông Chín vái lại rất dài và cúi rất thấp...

...Chắc cái tang làm ông Chín đau đớn lắm! Trông vẻ mặt ông, trông ông cung kính vái đáp lễ, người đến viếng đoán rằng ông Chín hẳn là người con rất hiếu thảo... Chả thế mà cả nhà tám người con, mà ông cụ lại quyết định ra ở với ông Út Chín. Thái độ bà Chín, và những người khác... tất cả đều cung kính không kém... Tiếng nhạc nỉ non của tốp kèn nhị đám ma càng tăng thêm vẻ đau buồn râu rĩ trên các khuôn mặt những người trong gia quyến đang túc trực... Thỉnh thoảng cái đám phường bát âm này nghỉ vì mệt, đám “bu-dích” kèn Tây rồi hơi lại làm toáng lên một lúc nghe rất chướng tai...

Xen giữa dòng người dòng hoa vào viếng, lúc thì là các đoàn đại diện cho quân khu Thành phố, lúc thì là đoàn đại diện cho công an, đoàn đại diện lực lượng dân quân tự vệ, đoàn đại diện bộ đội biên phòng, đoàn đại diện hàng không, đoàn đại diện Liên đoàn bóng đá Thành phố, đoàn đại diện Hải quan, đoàn đại diện lực lượng Phòng cháy chữa cháy... Tất cả những đoàn này có một nét chung là khi cả đoàn vào đủ thì đứng xếp thành hàng ngũ chỉnh tề trước linh cữu, mọi người đều mặc quân phục hay đồng phục riêng của đoàn mình, chào lễ có hô nghiêm hô nghỉ hẳn hoi theo kiểu nhà binh, trang nghiêm lắm liệt...

Gần tối.

Tối hẳn.

Rõng rần người và vòng hoa vẫn đông kịt trên vỉa hè, đuôi vẫn ngoặt vào cả hẻm bên cạnh.

Bạch Liên đề nghị ông Tám Lố, tức là anh ông Chín Tạ, ra có đôi lời với bà con, xin phép bà con cho gia đình nghỉ để mai cho gia đình được nghênh tiếp và đáp lễ...

Lời đề nghị khẩn khoản được thông cảm và chấp nhận.

Khi ngồi vào bàn ăn cơm tối, nhiều người mệt bã ra, nhấc chân chắc tay không nổi. Nhưng ngày lễ tang tại gia đầu tiên thật mỹ mãn. Thắng được bà Chín mời ở lại ăn cơm tối cùng với gia đình, nhưng phần vì suốt ngày làm các phi vụ tàu con thoi thở không ra hơi, phần vì cảm thấy nếu có ở lại chắc sẽ bị sai vặt nhiều hơn nữa, nên kiêu bậm. Thắng cũng thấy tối nay phải ngủ một giấc thẳng cẳng để ngày mai còn có sức làm cái nhiệm vụ dở hơi này, Thắng gọi công việc mình được giao là như vậy. Rồi còn ngày kia nữa...

Gia đình ông Chín, rồi anh em họ hàng trong quê ra, bàn ăn của gia chủ rào rào hơn hai chục người. Ông Chín ngáp ngắn ngáp dài, cổ lúc gật gật cúi đầu xuống bàn ăn trong khi chờ rót rượu hay lấy cơm. Bà Chín tỉnh như sáo, nhưng hai cánh tay sã xuống, cầm bát đưa lên và được một hai miếng đã phải đặt xuống vì mỏi. Lúc này Bạch Liên mới nhận ra hai con người này hình như cái gì cũng đối lập nhau, thế mà lại là vợ chồng của nhau, thật kỳ lạ. Một người thì thấp lùn nhưng to ngang tròng trọc, mắt ngầu đục vì ngáp, thế nhưng khi ô-sin đã xới bát cơm mới bung ra thì ngón như voi, các đĩa thức ăn lù lù trước mặt vệt từng vạt như bò liếm. Chẳng hiểu ô-sin đã xới cơm cho ông Chín đến lần thứ mấy... Còn một người thì cao kều nhưng quắt queo như con mắ, hai mắt cú vọ long lanh, nhưng mồm trệu trạo mãi không nuốt nổi miếng cơm, môi trề hẳn ra. Có lúc bà Chín phải bỏ đĩa xuống lấy tay gạt dãi và hạt cơm vương cạnh

mép...

Lại còn tiết mục phải thay nhau túc trực linh cửu suốt đêm nay nữa chứ.

Bà Chín cắt cử giờ túc trực cho từng người cho tới khi khách đến viếng sáng mai. Riêng Bạch Liên bà Chín bắt đi ngủ ngay để có sức điều khiển mọi việc đến lúc xong lễ an táng...

Trước khi về phòng ngủ của mình, bà Chín tạt qua phòng của Bạch Liên:

- Em hoãn binh được mấy cái đoàn dờ hơi, thật là may quá. Nếu để bọn chúng kéo đến thì chết ráo!

- Phải nói là Thắng làm việc hiệu quả lắm chị ạ. – Bạch Liên cũng muốn nâng cao uy tín cho Thắng.

- Đúng là cũng phải cảm ơn cậu ấy về mấy việc này. Phong bì của cái bọn đường dây hàng hải đâu, chị muốn xem qua một chút.

Bạch Liên chỉ cho Chín bà xem qua toàn bộ khối lượng phong bì thu được hôm nay, có dây thun buộc thành gói cẩn thận, được đánh số và có sổ ghi rành mạch, do hải thư ký riêng của Bạch Liên làm việc rất có nghề và chu đáo. Bạch Liên dò sổ và tìm ra ngay những phong bì của cánh này. Tự tay bà Chín mở ra xem thử bốn năm phong bì, mỗi cái đều có 5 tờ, cá biệt có một phong bì 10 tờ(*) [(*) Tờ bạc 100 USD] ... Bà Chín gật đầu hài lòng, cho lại vào phong bì, trả lại cho Bạch Liên để xếp vào thứ tự cũ của chúng. Bạch Liên lướt nhanh các trang sổ:

- Chị đoán xem hôm nay bao nhiêu nào?

- Có được ngoài trăm triệu không em? Tiền đô không tính.

- Cũng phải cỡ ấy hoặc hơn!

- Chị thấy em làm việc còn khoa học hơn cả sổ tài chính! Cảm ơn em vô cùng! Mãi mãi giúp chị nhé!.. – Chín bà ôm lấy Bạch Liên để biểu thị nỗi lòng yêu mến của mình.

- Chị yên tâm, không bao giờ em bỏ rơi chị.

- Thôi đi ngủ đi, còn những hai ngày nữa cơ em ạ. Chị cũng về đi ngủ đây. Sái cả quai hàm vì ngáp rồi!.. Nhớ bật điều hoà lên và khoá kỹ cửa nhé...

Chín bà vừa ngáp, vừa lết ra cửa trở về phòng mình.

Bạch Liên không mệt lắm, nhưng hiểu là còn phải chiến đấu hai ngày nữa, nên làm xong một số việc lật vạt vệ sinh cá nhân là đi ngủ ngay. Cũng may là phòng ngủ của Bạch Liên đầy đủ tiện nghi, ở nơi khuất trên lầu một, khá xa nơi làm lễ, nên yên tĩnh. Đặt mình xuống giường một lúc, Bạch Liên ngủ ngay một cách ngon lành.

Bạch Liên hình như đã ngủ được một giấc khá dài, trong người cảm thấy dễ chịu và hết mệt mỏi. Bỗng dưng Bạch Liên nghe thấy tiếng gõ cửa rất khẽ, đồng tai lên nghe ngóng, nhưng vẫn nằm yên.

Một lát sau lại thấy tiếng gõ cửa khe khẽ. Bạch Liên suy nghĩ một lúc rồi nhồm dậi, không bật đèn nhưng ghé ra sát cửa, khẽ hỏi:

- Ai đấy?

- Anh đây. Chín đây. Mở đi, nhanh lên... – Tiếng bên ngoài nói rất nhỏ, nhưng khẩn khoản.

- Chị sẽ treo cổ anh đấy!

- Treo cũng đếch sợ. Mở cửa đi!

- Anh không nghĩ đến ông cụ nằm dưới nhà?

- Chết là hết! Đừng lằng nhằng nữa!

- Không!

- Không mở anh hét tướng lên đây này!..

Trước khi tắt đèn đi ngủ, Bạch Liên đã dự đoán có thể xảy chuyện này, vì ngay ban ngày, lúc này lúc khác ông Chín đã gian lắm rồi, chỉ chưa biết nó sẽ xảy ra như thế nào trong đêm nay thôi. Mọi điều đã được tính toán... Nếu định chơi Chín ông một vỏ thì không lúc nào thuận lợi

bằng lúc này...

Bạch Liên dậy mở cửa cho Chín ông vào rồi khoá trái lại.

Ngay lập tức Chín ông bế Bạch Liên lên giường. Bạch Liên không kháng cự mà chỉ nói rất khẽ:

- Trúng kế rồi đấy. Em ném chum chìa khoá này xuống sân nhé!

- Đừng, đừng! Anh van em! Anh van em, đừng làm thế! – Hai tay ông Chín quờ quờ trong đêm.

- Anh định làm gì em thế này?

- Cho anh xin chum chìa khoá rồi mới nói chuyện được...

- Không đưa.

- Anh quỳ xuống đất lạy em nhé!

- Không.

- Anh lạy em ba lạy nhé?

- Năm lạy!

- Được... - dứt lời ông Chín quỳ xuống đất, thì thụp vái.

Bạch Liên thấy bóng ông Chín thì thụp lạy thật, nhưng tối quá không biết ông Chín có ăn gian không...

Khi ông Chín vừa mới sờ sờ lên thành giường, đụng phải tay Bạch Liên, thì... “tách!” - một tiếng rất nhỏ bật ra trên tường, nhưng trong đêm khuya nghe rất đanh, đèn ngay lập tức sáng choang.

- Úi!.. – Chín Tạ chỉ kịp kêu lên một tiếng rồi im bật, tay đưa lên cao hơn đầu che cho mắt bốt chói.

Bạch Liên đưa hai tay bịt chặt miệng mình để nhốt tiếng cười chỉ muốn vỡ bung.

- Em có điên không? Chết ráo cả với nhau bây giờ! – Chín Tạ vẫn quỳ dưới đất, miệng ghé sát vào thành giường, thì thảo.

Cái bụng, rồi đến toàn thân Bạch Liên lại rung lên vì cái cười bị nhốt chặt. Lần này rung mạnh hơn.

- Anh van em, tắt ngay đi! Tắt đi!.. Đừng điên như thế! – Chín Tạ tiếp tục thì thảo.

- Chưa bao giờ được thấy cái mặt người kiểu này! Tiếc quá, không có cái máy ảnh để chụp cái nhăn nhó này! – Hai tay Bạch Liên vỗ đen đét xuống đùi mình, miệng xuýt xoa...

- Tắt đi!.. Anh van em! – Chín Tạ vẫn thì thảo, gần như mếu.

Bạch Liên vâng vâng cái gì đó cứng cứng trong tay, bỗng nhiên đập đánh tét một cái vào giữa trán chín Tạ:

- Cầm lấy! Đội lên đầu!

- Trời ơi, capốt!.. Lúc nào cũng phòng thân thế này hả?.. Lần trước đã thế này rồi... – ông Chín rên lên và cảm thấy bị làm nhục, nhưng chỉ một loáng thôi.

- Đội tử tế vào! Cầm hỏi.

- Anh xin, anh xin... Chín Tạ đứng ngay dậy, lom khom túng túng làm theo lệnh, cái đầu lắc lắc, cái mặt bự dúm đó thêm nữa...

Bạch Liên ngồi nhìn, hết ngất ngheo bên trái lại bên phải, lúc toàn thân rung lên, đầu tóc vạt lên vạt xuống, rũ ra.., hai tay hết vỗ lên đùi lại vỗ xuống giường, xuống gối... Tiếng cười kìm nén bên trong cứ định bung ra ngoài không biết bao nhiêu lần...

Nhìn thấy lệnh được thực hiện nghiêm chỉnh, Bạch Liên mới thò tay tắt đèn.

Hai người còn lục cục với nhau đôi điều vớ vẩn gì nữa trong đêm tối. Bạch Liên rất khó nhọc mới khỏi phá lên cười...

Lúc Bạch Liên trao chùm chìa khóa cho Chín ông, tay Bạch Liên chạm phải cái kim băng đau nhói, suýt kêu ầm lên.

Chín ông xin lỗi, rồi lần lần dứt chùm chìa khóa rất cẩn thận vào túi áo mình, lấy kim băng gài miệng túi lại, đoạn lúc này mới ập xuống, vồ lấy Bạch Liên, hăm hờ...

Thì ra cái kim băng cho thấy mi đã có cả một kế hoạch chu đáo... - Bạch Liên nhủ trong đầu như vậy.

- Nhè nhẹ tay thôi, làm rách quần áo em thì ngày mai anh chết đứng với chị Chín đấy...

- Ôi Bạch Liên, mấy năm nay rồi còn gì nữa! Mong ngày mong đêm! Đây là lần thứ hai trong đời anh... - ông Chín miệng nói, tay bóc quần bóc áo Bạch Liên...

Thân thể Bạch Liên trần trụi bị hai tay hai chân của ông Chín quặp gọn. Giọng ông năn nỉ:

- Cho anh xung trận chứ! Bây giờ cầu đầu trăm cũng đếch sợ!

- Cờ vào thế, thế thời phải thế...

Phong ba bão táp ầm ầm nổi lên trong gian phòng. Chín ông lúc hồng hộc, lúc rít lên những âm thanh hoang dã dốc hết bản năng của mình.

- Sướng chết mất thôi! Ối Bạch Liên ơi! Này... Này... đã quá trời ơi! Số dzách! Số dzách! Sướng chết được!.

- Làm thế này ông cụ nằm dưới nhà không nhắm mắt được đâu...

- Ông cụ nhắm mắt rồi... - ông Chín quờ quờ tay lên mặt định bịt mồm Bạch Liên, nhưng bị Bạch Liên hất ra.

Bạch Liên cho Chín ông tha sức.

Cuối cùng Chín ông thở mạnh, nằm vật sang một bên. Cả cái thân hộ pháp vừa mới υχ xuống giường, tay đã va luôn phải chùm chìa khóa đánh cách một cái. Thế là ngay tức khắc ông Chín bật dậy như điện giật. Ông Chín mặc vội cái quần, rồi bước nhanh ra khỏi phòng. Khi đứng hẳn ra ngoài cửa, ông Chín mới quay lại, gỡ kim băng ở miệng túi áo, rồi thò tay qua cửa sổ đưa cho Bạch Liên chùm chìa khóa.

Bạch Liên buột ra một tràng cười hí hí hí vào mũi ông Chín qua song cửa, cố ghìm lại ở cổ sao cho ông Chín vừa đủ nghe:

- Đi từ từ thôi nhé... Nếu không ngã gãy chân, mai không có người đứng chịu tang đâu...

Ông Chín luống cuống, không kịp hện hò gì thêm. Trong đêm tối thanh vắng một mình mà ông vẫn bay đi bằng băng xuống tầng trệt như có người đuổi theo phía sau. Đi hết cầu thang vẫn chưa gặp phải ai, ông Chín thở phào nhẹ nhõm, chạy vội vào phòng vệ sinh. Sau đó trở ra, ông bắt đầu đi chậm lại để thở cho hoàn sức. Ông đến tận nơi mà mấy người ngồi quanh linh cữu vẫn ngáy đều đều, lúc này cũng là giờ trực của ông.

Chín ông để cho mọi người ngủ yên, rót cho mình một chén nước chè, ực một ngụm hết cả chén, rồi chọn cho mình một chỗ ngồi thoải mái, duỗi chân, duỗi tay. Vài phút sau tiếng ngáy của ông rống lên từng hồi, khoan thủng mọi bức tường trong đêm tối...

Chín bà xuống đến nơi, thấy rõ ràng Chín ông đang ngủ say sưa ngon lành bên cạnh linh cữu cha chồng. Có lúc ông không ngáy nữa, chuyển sang trạng thái ngật ngưỡng mơ mơ màng màng, hai tay đập đập trên đùi. Nhưng ông mơ mơ màng màng cái gì thì không ai biết... Rồi lại tiếp tục ngáy rống lên...

Chín bà nghiêng nghiêng vòng đi vòng lại ngắm nghía Chín ông từ mọi phía, đến cả giờ đồng hồ, lòng đầy ngờ vực... Sau đó Chín bà rón rén lên phòng Bạch Liên, thấy cửa vẫn khoá trong, yên ắng.

Chín bà xuống nhà dưới đi nhẹ nhẹ đến buồng của ô-sin... Ngó vào...

Yên ắng...

...Trời đã sáng rõ, chim chóc ngoài vườn đã bay xa. Những tiếng động từ ngoài phố vọng vào nhà ông Chín ngày càng ồn ào. Lúc này bà Chín mới lấy nhẹ nhẹ vào người ông Chín.

Ông Chín thức dậy, đưa hai tay dụi mắt, vươn vai mấy cái rồi ngáp một cái thật dài, cái ngáp sau một giấc ngủ sâu... Nhưng rồi ông lại nằm im...

- Nè, nè! Túc trực linh cứu bố mình, mà sao ông ngáy lúc như kéo gỗ, lúc như bò rống thế? Rồi lại mơ mơ màng, rồi lại kéo gỗ, lại bò rống..! – Cái nhìn của Chín bà chẳng khác gì con dao sắc đang phanh phui thân hình Chín ông.

- Ông Chín mở to mắt và đã tỉnh ngủ hẳn.

- Kìa, có cả kim băng ở túi... Chết thật, sao lại không cài! Có ngày nó chọc cho ông thủng ruột! Dắt cái gì vào người mà phải cần đến kim băng?

Ông Chín chưa hoàn toàn bước ra khỏi giấc ngủ của mình mà vẫn cảm thấy lạnh toát người, lấy tay sờ sờ cái túi... Tay ông run thật sự:

- Thôi chết rồi... Thảo nào tôi tìm mãi không ra cái hộp quẹt để hút thuốc... Sao, tôi ngủ thật hả bà? Ngủ có say không?

- Đừng đánh trống lảng nữa. Bàn thờ, buồng tắm, nhà vệ sinh, các phòng.., chỗ nào ông chả có hộp quẹt! Xưa nay ông có để hộp quẹt trong túi áo bao giờ đâu. Lại phải cài cả kim băng nữa! Ban đêm ông soi đèn cái gì mà phải dắt hộp quẹt vào người?

- Khổ quá, thức đêm coi cho ba ngủ, thèm thuốc thấy bà. Bỏ sẵn hộp quẹt vào túi đỡ phải đi tìm. Nhà đang có tang...

- Thế ông dòm dòm ngó ngó cái gì?

- Chỉ được cái thói vu khống!..

- Thôi được, tôi hỏi ông mơ màng cái gì mà bàn tay cứ lúc lúc đập đập lên đùi, rồi lại ngáy ầm ầm như sấm, rồi lại đập đập lên đùi! Tôi ở đứng cả giờ bên ông mà ông không hay không biết.

- Tôi ngủ say vậy hả bà? Vậy may quá. Hôm nay bận hơn hôm qua. Sẽ mệt lắm đấy. - Ông Chín thoát nạn một cách khôn khéo.

- Thôi đi rửa mặt mũi đi, khách đến viếng mà nhìn bộ mặt ngái ngủ của ông như vậy thì không ổn...

...Thoát nạn thật rồi! Bà không hay biết gì hết!.

Chín ông mừng thầm, vội vã đứng dậy:

- Bà ngồi đây nhé. Những người kia mệt lắm. Họ cùng tôi thức thâu đêm, để họ ngủ thêm lúc nữa...

Chín ông trở về phòng mình trên tầng một tắm gội. Khi trở xuống, ông ghé qua phòng Bạch Liên. Ông thấy Bạch Liên đã quần áo chỉnh tề, trang điểm son phấn xong rồi.

- Anh vào được chứ?

- Xin mời. – Bạch Liên mở toang cửa trong khi nói chuyện.

- An toàn tuyệt đối rồi, không hề hấn gì!

- Vậy hả. Nhưng tối nay mà anh làm thế là em ném chùm chìa khoá xuống sân đấy! Lúc ấy có chạy đằng trời!

- Anh biết. Anh biết hôm qua em chiều anh. Nhưng anh không biết lại phải chờ bao lâu nữa cho đến lần sau...

- Chờ cho đến khi nhà có đám tang mới, lo gì!

- Phui phui cái mồm! Phải chờ lâu đến tận đêm hôm qua, khổ ơ là khổ! Nhưng lại có cái hay của nó! Chờ lâu nên sướng không thể tả được!

- Anh kể cho chị Chín nghe đi, chị ấy thích lắm đấy!

- Thôi, không nói chuyện linh tinh nữa. Anh có việc này hệ trọng lắm, tiện thể bàn luôn.

- Chuyện gì?

- Em rỉ tai bảo Tuyển cò bay về Mỹ ngay. Sắp có lệnh bắt nó đấy.

Bạch Liên như không tin vào tai mình, song vẫn thăm dò bằng cái giọng đồng đánh:

- Có phải cái tin này là tiền công cho đêm hôm qua không?

- Khổ quá, hiểu lầm anh rồi. Không có công xá gì hết trơn! Tuyến cò mà bị bắt thì chẳng những ảnh hưởng đến Trung tâm của em mà còn có thể gây phiền toái cho quan hệ làm ăn của chị Chín nữa. Sau cái chuyện dân cư cụm 9 có thêm chuyện này chuyện khác cho thiên hạ đàm tiếu là cực kỳ bất lợi!

- Chuyện Tuyến cò mặc xác Tuyến cò, hơi đâu em lo cho nó. – Bạch Liên dẫn thêm.

- Điên rồi hả? Phải đặt lợi ích của chúng ta lên trên hết! Tổng khứ nó đi càng sớm càng tốt! Không nói chuyện với em nữa... – Chín ông vùng vằng bỏ đi, ngồi lâu hơn nữa cũng bất tiện.

Xuống đến dưới nhà, Bạch Liên đã thấy Thắng ngồi cạnh bàn uống nước với mấy người khác.

- May quá, anh Thắng đã đến. Hôm nay các đoàn quan trọng nhất mới đến viếng, sẽ có nhiều việc đấy. – Bạch Liên nói to để mọi người nghe thấy.

- Anh biết rồi. Hôm nay đoàn của lãnh đạo thành phố sẽ đến, rồi đoàn của Hội Cựu chiến binh, đoàn của Quân khu 9 cũ...

- Anh vào trong này chúng ta bàn việc đi... – Bạch Liên gọi Thắng sang phòng bên cạnh.

Trong phòng chỉ có hai người. Thắng toan giở chuyện than thở nỗi nhớ nhung xa cách, hai tay đã vớ tới môi Bạch Liên, nhưng bị gạt đi ngay:

- Sáng nay Chín ông vừa cho biết sẽ có lệnh bắt Tuyến cò!

- Thôi chết! Có chính xác không?

- Chín ông mà nói thì chính xác một trăm phần trăm.

- Bao giờ bắt?

- Không biết, nhưng đã có lệnh bắt khẩn cấp!

- Bỏ mẹ! - Thắng run bắn lên.

Hai người thì thào với nhau đến nửa giờ đồng hồ. Bàn xong, Bạch Liên bảo Thắng:

- Anh gọi điện thoại bảo Sinh bóng đá đến đây ngay, thay anh làm nhiệm vụ tàu con thoi. Đến bao giờ Tuyến cò lên máy bay anh mới được quay về. Bất kỳ giá nào Tuyến cò phải bay khỏi Việt Nam nội nhật hôm nay. Nhớ cầm theo giấy phép ra sân bay để anh đưa Tuyến cò đến tận cầu thang lên máy bay. Ông Chín dặn kỹ như thế. – Vì lý do an toàn của chính mình, Bạch Liên quan trọng hoá cái thông tin của ông Chín lên nhiều nhiều lần.

- Hiểu, hiểu...

Chưa đến tám giờ sáng, đã có người vào viếng, rờn rợn người và vòng hoa lại dài dần ra trên vỉa hè. Chừng hai chục phút nữa đoàn lãnh đạo của Thành phố sẽ đến viếng. Sinh bóng đá thì chưa thấy đâu, Bạch Liên hơi lo, đi đi lại lại gần phía cổng.

Bỗng nhiên có một sĩ quan bảo vệ mặc thường phục chạy đến gặp Bạch Liên:

- Chị điều ngay cho tôi một xe của gia đình chở một chiến sỹ của tôi đi cấp cứu.

- Anh ta ở đâu? Anh ta bị làm sao?

- Anh ta đi cảnh giới, chuẩn bị cho đoàn lãnh đạo của Thành phố đến viếng, vào trong hẻm, anh ta bị bọn ma tuý chém sã vai, nguy lắm.

Bạch Liên và người sĩ quan bảo vệ còn đang bàn việc cấp cứu thì có tiếng nhốn nháo lan dần từ ngoài vỉa hè vào trong nhà. Cảnh phóng viên và nhà báo đang ngồi quanh bàn nước vùng đứng dậy chạy ngay ra đường, hỏi han mấy người đang nhốn nháo rồi kéo nhau chạy vào trong hẻm xem chuyện gì xảy ra...

- Anh đã điện cho đoàn lãnh đạo Thành phố khoan hãy đến chưa? – Bạch Liên hỏi.

- Tôi điện rồi. Trên cho phép chậm lại nửa giờ để lập lại trật tự. Tôi đã lệnh điều động thêm lực lượng bổ sung. Họ tới ngay bây giờ.

- Tôi điều xe ngay cho anh chở người đi cấp cứu.

Mọi việc được xử lý xong chưa đầy một phút. Xe máy của người nhà ông Chín đưa người sĩ quan quay ra hiện trường điều động lực lượng mới. Bạch Liên trấn an tinh thần những người đang xếp hàng vào viếng.

Chín bà mếu máo.

- Sao lại đâm chém công an giữa ban ngày ban mặt ngay bên cạnh nhà người ta đang có tang thế này hả trời! Thật là điềm gở...

Mấy ông bà ở Long Hồ ra kêu la oang oang, vì hốt hoảng, vì quá bất ngờ... Người vùng này sao nói to thế!

Bạch Liên chạy ngược chạy xuôi, hết trấn an khách đến viếng lại phải quay vào lấy lại bình tĩnh cho chủ nhà...

Mất đến mười mười lăm phút nhốn nháo, chẳng còn ra cái thể thống gì, chẳng còn gì là cái không khí của lễ tang nữa.

Bạch Liên giục đám kèn nhị nổi nhạc lên thật to, giục gia nhân thắp thêm hương, nến... Cái đám “bu-dịch” chết dấp ở đâu vào giờ này vẫn chưa thấy đến!..

Cuối cùng không khí tang lễ dần dần bình thường trở lại. Trong vòng hai mươi phút sau, lực lượng đặc nhiệm 113 đã hốt xong cái chợ ma túy trong hẻm, thu đi gần một bao tải ống tiêm dùng rồi và chưa dùng, cùng nhiều đồ chích hút và khoảng 700 gram heroine, tiền bạc, một số tang vật khác, bắt đi 6 tên đang công khai bán ma túy. Lực lượng đặc nhiệm mang theo chó nghiệp vụ còn khám phá ra trong hẻm này một căn nhà đóng cửa kín mít. Đập cửa xông vào, lực lượng 113 thấy có khoảng gần chục con nghiện đang hút hoặc tiêm chích cho nhau. Góc bên trong lúc nhúc gái bán dâm và người mua dâm đang hành nghề, tất cả đến hơn một chục người, cũng đều là dân chích hút hay dân lác... Bọn họ đều bị bắt lên xe đưa về đồn cảnh sát để xét hỏi. Đám phóng viên phục vụ tang lễ ở nhà ông Chín tình cờ có mặt rất kịp thời trong vụ này và hầu như đã thu được toàn bộ diễn biến sự việc vào ống kính...

Đám phóng viên quay trở lại nhà ông Chín được một lúc thì đoàn lãnh đạo Thành phố đến viếng. Mọi việc lại diễn ra theo đúng tiến trình nghi thức của lễ tang, coi như không có chuyện gì xảy ra. Sau khi viếng, ông bí thư Thành uỷ còn đứng lại một lúc an ủi gia đình ông bà Chín. Rõ ràng người và hoa lại tiếp tục trườn vào nhà ông Chín cho đến xẩm tối, trong một trật tự hoàn hảo...

Trong ngày, tàu con thoi có năm, sáu việc phải làm, nhưng Sinh tỏ ra không thua kém gì Thắng, mọi việc Bạch Liên giao cho Sinh đều được hoàn thành mỹ mãn.

Khi cả nhà ngồi vào ăn tối thì bà Chín kêu toáng lên, trên tivi có phóng sự “Một góc hẻm của thần chết”, tường thuật chi tiết vụ lực lượng đặc nhiệm sáng nay vừa mới triệt phá một ổ ma túy và lác và khét tiếng thành phố. Mọi người bỏ mâm bát, chạy ra đứng dồn trước tivi để theo dõi. Họ biết ngay đấy là chuyện xảy ra sáng nay trong hẻm gần nhà mình, toàn là những hình ảnh bắn thủ không thể tưởng tượng nổi... Phóng viên cho biết sở dĩ ổ này tồn tại ngang nhiên bao nhiêu năm nay là vì dân chung quanh thì bị bọn ma túy khống chế và trấn áp thẳng tay, có người đã bị chọc cả kim tiêm vào người và đang lo bị lây HIV/AIDS, chính quyền phường thì bắt lặc... Nếu không có cái chuyện một nhân viên an ninh đi cảnh giới bị chém sã vai, lực lượng 113 phải đến ứng cứu, thì cái “hẻm của thần chết” này chắc chắn còn ngang nhiên tồn tại dài dài...

Chín ông bức mình nhất về lời bình của phóng viên: “Tất cả xảy ra ở trong cái hẻm, nghe có vẻ kín kín, xa xa, nhưng thật ra chỉ cách nhà ông Dương Đình Tạ, tức Chín Tạ, có vài nóc nhà...” Cả thành phố này ai mà không biết ông là nhân cỡ nào!..

- Tiên sư chúng mày! – ông Chín đứng giữa nhà mà chửi, nhiều người ngo ngác không biết tại sao ông Chín lại làm như vậy? Ông chửi ai?..

Có mấy đoạn video của phóng sự này làm cho bà Chín kêu ầm lên. Trên màn ảnh nhỏ người ta thấy rõ những người đến viếng đang đứng quanh hiện trường. Không biết phóng viên vô tình hay hữu ý để ống kính lướt đi rất chậm trên một vài vòng hoa, khiến người xem có thể đọc

rõ tên bố ông Chín ghi trên băng vòng hoa. Người ngồi trước màn hình nhỏ dễ nhận ra ngay đó là những người đi viếng bố ông Chín. Có chỗ phóng viên còn tiện mồm gọi luôn cái hẻm ấy là “hẻm ông Chín” cho ngắn gọn trong khi bình luận.

Một bà già xuất hiện trên ti-vi, gầy guộc, rách rưới, vẻ mặt đầy đau khổ. Bà già nói: “Gần một chục năm nay con hẻm chúng tôi sống dở chết dở vì cái ổ ma tuý và mãi dâm này, chính quyền diệt không lại. Tôi có hai thằng con trai đang đi làm đi ăn, thì dùng một cái cả hai đều dính vào cái đám này...Xin cảm ơn Đảng và Chính phủ đã cho công an 113 về hốt bọn này đi. Cũng may là nhờ có đám tang bố ông Chín. Cụ thiêng quá, đã về với trời phật rồi mà vẫn báo cho công an biết đến giúp chúng tôi. Vì thế tuy chẳng họ hàng gì, tôi cũng len vào dòng người đi viếng để thả cho cụ nén hương tỏ lòng biết ơn cụ...” Phóng sự “Một góc hẻm của thần chết” kết thúc.

- Tổ cha cái bọn phóng viên chúng mày! Ăn cứt vào mồm hay sao mà ngu thế! Ai lại quay cả những người đi viếng đám ma của nhà người ta vào cái phóng sự chết tiệt này! - ông Chín lần này chửi thẳng vào cái tivi trước mặt.

Tối khá muộn, mới thấy Thắng lù lù dẫn xác đến, dáng điệu nhanh nhẹn, vẻ mặt tươi cười. Chỉ thoáng nhìn, Bạch Liên hiểu ngay Thắng đã làm đúng việc được giao. Thắng nói chuyện xã giao với mọi người một lúc, rồi sang phòng bên ngồi nói chuyện riêng với Bạch Liên.

- Tất cả diễn ra đúng như chúng ta đã bàn. Anh chịu em là người đạo diễn giỏi.

- Tuyển cò phản ứng thế nào?

- Khi nghe anh nói xong mọi việc, Tuyển cò mặt cắt không còn giọt máu. Tuyển cò cũng thừa nhận nếu không có anh đưa ra tận cầu thang lên máy bay thì sợ lắm. Nhất nhất mọi việc hẳn đều làm như chúng ta đã bàn. Tuyển cò để lại một bức thư gửi Trung tâm, cáo lỗi phải bỏ dở một số cuộc đàm phán, với lý do vợ bị ốm nặng nên phải về Mỹ gấp.

- Tốt lắm, đúng kế hoạch. Cuối tuần sau Trung tâm sẽ phát đơn kiện Tuyển cò về tội xù nợ và bỏ trốn ra nước ngoài... Chủ động như thế, Trung tâm sẽ đóng vai nạn nhân, bàn tay của Trung tâm hoàn toàn sạch sẽ trong vụ Tuyển cò. Thắng nhớ lên lịch cho việc này, không được quá sớm hay quá muộn.

- Tuân lệnh bà chủ của anh. – Thắng vừa nói vừa ôm lấy Bạch Liên, hôn được mấy cái, mơn trớn Bạch Liên một lúc nữa, và cũng biết dừng lại đúng lúc.

Chín ông gõ cửa bước vào.

- Anh Chín đây rồi, báo cáo anh, em đã tiễn Tuyển cò lên máy bay về Mỹ chuyến tối nay. Vì thế bây giờ em mới về đến đây. Tự tay em dắt hẳn ta từ phòng VIP lên máy bay rồi em mới xuống. – Thắng chủ động báo cáo.

- Vậy thì tốt lắm.

- Em gặp cả thằng cháu nội bà Sáu Nhơn. Nó thuê phòng VIP ngay bên cạnh phòng VIP của em. – Thắng muốn chứng tỏ mình nói có sách, mách có chứng.

- Thằng nào đấy?

- Thằng Vũ ạ.

- Nó cũng đi Mỹ à?

- Vâng. Khi cùng bước ra em chạm trán với nó. Hỏi thăm nó mấy câu, nó nói đi Mỹ tìm hiểu vụ Mỹ kiện ta về cá basa.

- Ba sa hay bốn sa mặc mẹ nó. Chính tay anh dắt được thằng Tuyển cò lên máy bay là tốt rồi. Sáng kiến của ai mà nhanh gọn thế? - Ông Chín hỏi.

- Ngoài Bạch Liên ra thì còn ai vào đây được nữa, thưa anh.

- Chúc mừng! Chúc mừng! Nhẹ cả người... - Ông Chín bắt tay hai người rồi quay ra. Đến cửa, ông Chín còn ngoái lại - Đúng bảy giờ rưỡi sáng mai, bắt đầu tiến hành chương trình đưa linh cữu về quê. Cô Bạch tối nay chịu khó rà soát một lần nữa mọi việc nhé.

Thắng cũng hiểu là đến giờ mình phải ra về.

Lễ tang tổ chức tại nhà nhưng việc nào việc ấy khó với nhau từng ly từng tí còn hơn cả các

cuộc tang lễ chính thức thỉnh thoảng vẫn có trong Thành phố. Đúng 7 giờ rưỡi sáng, 6 mô tô và một xe công an dẫn đầu làm nhiệm vụ dẹp đường cho đoàn xe đám ma bố ông Chín lên đường về quê.

Đi đầu là xe linh cữu, rồi đến các xe chở thân quyến, các xe chở khách đi viếng... Tiếp theo nữa là 4 hay 5 xe to chở các vòng hoa tết bằng hoa thật. Riêng các vòng hoa cườm Chín bà bắt để nguyên trong vườn. Rồi đến các xe của các khách có tấm lòng tiễn người quy tiên về tận quê. Tất cả đều trong hàng lối trật tự. Các ngã ba ngã tư thường kẹt xe đều được hệ thống bộ đàm điều khiển cho công an dẹp đường từ trước... Các xe cộ và khách đi đường phải dạt sang hai bên, có chỗ phải chờ đến cả giờ đồng hồ cho đoàn xe đưa ma đi qua... Phóng viên N.T. của báo Trẻ, cũng trong nhóm được mời phục vụ đám tang bố ông Chín, đã đứng chờ sẵn cả giờ trước đó ở dọc đường theo sự phân công của nhóm. Anh ta đếm được tổng cộng các loại có 167 xe.

Trên đường trở về Thành phố, anh xe ôm chở phóng viên N.T. không thể nào kìm nén cảm tưởng của mình trong khi nói chuyện với đồng nghiệp:

- Lễ an táng ở Long Hồ miễn chê! Miễn chê!

Sự thật lời bình đó hoàn toàn chính xác. Từ hai ngày trước Thắng đã cho người của Trung tâm về lo liệu từng ly từng tí mọi chuyện, từ báo các quan khách trong tỉnh về dự lễ hạ huyệt, rồi nghi thức tiến hành lễ an táng với sự tham gia đông đủ của họ hàng làng mạc, đến việc cúng lễ tại chùa, tiếp mấy trăm khách đi đưa ma từ Thành phố về...

Phóng viên N.T. phục nhất cái đoạn có hơn hai trăm xe ô tô, vì lúc này thêm nhiều xe của các quan chức địa phương, chui vào một cái làng nhỏ xíu, làng Long Thủy, thế mà không một ách tắc nào quá vài phút, cả lúc đến cũng như lúc về! Trung Tâm đã thuê được mấy thửa ruộng làm bãi đỗ, có người xếp chỗ cho các xe đỗ thành hàng thành lối, làm mấy con đường tạm vào và ra cho xe đến xe đi, cắt cử người điều hành xe chạy trên đường., huy động công an địa phương điều phối xe cộ trên đoạn quốc lộ đi ngang qua làng... Trời cũng như chiều lòng gia đình ông Chín, nắng đẹp, khô ráo... Nhiều lái xe khen lấy khen để, vì có phong bì thay thế sự đón tiếp ăn uống đã đành, nhưng khen nhiều nhất về năng lực tổ chức điều hành giao thông của cái xã Long Thủy còn con này...

Thế mà tại Thành phố cái chuyện ách tắc giao thông là chuyện cơm bữa không sao thanh toán được.

Các lái xe vui mừng quá sớm. Lúc về, khi ra khỏi địa phận Vĩnh Long, càng vào sâu địa phận An Giang càng tắc đường. Có xe đến tối mịt mới bò được về đến gần Thành phố...

Một tuần sau lễ an táng, ông bà Chín mời Bạch Liên và Thắng đến ăn cơm tối, vừa là để cảm ơn, vừa là để bàn tiếp công việc. Cả bữa cơm chỉ có bốn người.

Cái chính là bàn công việc.

- Tại Thành phố thì cô Bạch là tổng tư lệnh số 1, còn tại quê, à anh Thắng xứng đáng nhận chức bộ trưởng Bộ giao thông. - Ông Chín khen hai người.

- Nếu không có cái đám phóng viên chết giẫm xía vào thì hay biết mấy. - Bà Chín cắt ngang.

- Chúng nó chỉ làm cái việc đưa tin thì không sao. Đảng này lại có mấy cái phóng sự mắc dịch! - Bạch Liên nhận xét.

- Cái sáng kiến mời bọn này là của ai? - Ông Chín đảo mắt nhìn quanh, nhưng không có ai trả lời.

- Để kín kẽ, tôi đã từ chối mọi sự giúp đỡ của lãnh đạo Thành phố rồi cơ mà! - Ông Chín vắn hỏi.

Thắng lắc đầu, Bạch Liên lắc đầu.

Mãi Chín bà mới nói:

- Mời thì không ai mời, Thành phố hỏi gia đình có cần giúp đỡ gì không, tôi đã bảo không rồi. Hỏi cái gì tôi cũng nói không đúng như ông dặn. Đến khi họ hỏi có cần quay phim chụp ảnh để giữ lại hình ảnh tang lễ không, tôi bảo thế thì được. Đầu đuôi là như thế!

- Thôi chết tôi rồi, lẽ ra bà phải hỏi ý kiến cô Bạch. Cần có ảnh có bằng ghi hình lưu niệm thì bỏ ra mấy đồng thuê mấy thằng cha phỏ nháy có phải là đỡ rách việc không! Cái bệnh đo lọ nước mắt đếm củ dưa hành của bà nó làm hại cả nhà đấy!

- Nhưng lúc ấy cô Bạch vẫn đang ở ngoài Bắc, đã về đâu mà hỏi! Chỉ giỏi mạnh mẽ vu khống người ta!

- Thôi, không cãi nhau nữa! Có truy được thằng nào viết bài nào không?

- Đừng mất công làm chuyện này anh Chín à, họ ký bút danh hết. Đụng vào họ là thêm phiền nữa cho mình. – Bạch Liên can ngăn.

- Thôi được, tạm quên mấy thằng trời đánh này đi. Qua đám tang này tôi thắng lớn, nhẹ cả người.

- Ông thì lúc nào mà chẳng thắng lớn, thắng đơn thắng kép! – Đay nghiêng chông hình như đã trở thành thói quen của Chín bà.

- Thắng lớn thật mà, lâu nay có một số việc đầu đầu một chút. Nhưng nhà có tang, bí thư đến viếng tận nhà, lại động viên tôi cố gắng giữ gìn sức khoẻ vì công việc sắp tới rất bận. Rõ ràng ông chưa muốn loại tôi.

- Anh Chín quá lo xa đấy thôi ạ. Ai dám loại anh? - Thắng nịnh.

- Lời tự miệng bí thư nói ra, tôi nhẹ cả người. Đây là thắng lợi thứ nhất. – Ông Chín giăng giải.

- Ông mà cũng sợ bí thư đến thế à? Ông vẫn bảo là chính tay ông vun vào và coi nó là đàn em của ông cơ mà... – Bà Chín khiêu khích.

- Khi còn ở “rờ” nó là đàn em thật, công lao vun vào cũng có. Nhưng bây giờ nó giữ cương vị bí thư thì lại là chuyện khác. Thắng lợi thứ hai của tôi là đẩy được Tuyến cò về nước. Bà muốn gọi là thắng lợi kép cũng được!

- Nó đang làm ăn với tôi yên lành, sao ông phải tổng khứ nó đi?

- Bà chẳng hiểu gì cả, đi đâu nó cũng vác cái thư rỏm đề nghị Thủ tướng uỷ nhiệm cho nó đi vay vốn nước ngoài, nó cuỗm được khối tiền của một số cơ quan chung quanh việc này... Biết đâu có thể tới bạc triệu...

- Triệu tiền Việt hả? – Bà Chín hỏi.

- Tiền Việt thì nói làm đếch gì! Công an kinh tế đã có ý kiến phải theo dõi. Nghe đầu ngân hàng cổ phần Việt Phát cũng bị nó làm một vố đau. Sự việc như thế là bắt nó đến nơi rồi, lệnh đã thảo rồi. Thế mà bà thì cứ dính chặt vào nó! – Ông Chín giăng giải.

- Này ông ghen hả? – Bà Chín nổi tam bành.

Nhưng ông Chín phá lên cười tưởng chừng cửa kính trong phòng vỡ hết, khiến bà Chín cắt húng.

- Sao, ghen với bà hả? Nói chi mà kỳ vậy? Nếu thế thì phúc đức cho tôi quá! - Ông Chín phải nghỉ một lúc vì cười, - ...Bà cứ dắt nó đi hết cơ quan này lại đến công ty khác... Chỗ nào bà chìa mặt ra mà người ta lại không phải giúi cho bà hay cho nó mấy đồng, hứa hẹn điều này điều khác? Bà có tính sổ là đã giúp nó moi được bao nhiêu tiền của nhà nước không?

Ngồi nghe mà Thắng rùng mình, càng khâm phục cái tài quyết đoán của Bạch Liên. Còn những khoản tiền Bạch Liên nhờ Tuyến cò để ở tài khoản nước ngoài chỉ có trời biết...

- Cô Bạch không mạnh tay tổng khứ nó đi thì hậu quả khôn lường đối với cái nhà này. – Ông Chín càng được thể.

Bà Chín bị chông thẳng thừng chế giễu nên lúng túng, mãi mới phản công lại được:

- Chỉ có thể thôi à? Ông còn thắng lợi gì nữa nói nốt ra đi? – Vẫn cái giọng đay nghiêng chông.

Trò đời có tật giật mình, câu hỏi vu vơ làm Chín ông chết ngắc.

Không rõ vô tình hay cố ý, đúng lúc này Bạch Liên mở ví đầm, dùng ngón tay cái và ngón chỏ nhón lấy chùm chìa khoá gior lên gần trước mặt ông Chín cho mọi người nhìn thấy. Ông Chín

chớp mắt mấy cái liền, rồi nghệt mặt ra.

Nhưng Bạch Liên tỉnh bơ:

- Em trao trả cho chị một nhân chứng lịch sử!

Bạch Liên đã nói hết câu, chùm chìa khoá đã gọn trong tay bà Chín, thế mà mắt ông Chín vẫn tròn tròn, mồm há hốc, toàn thân ngay đơ như bị ai đó điểm đúng huyệt cấm.

- Ôi cô Bạch nói năng văn hoa quá! – Bà Chín nhận chùm chìa khoá từ tay Bạch Liên.

- Nó xứng đáng là nhân chứng lịch sử đấy chị ạ! - Bạch Liên cười ranh mãnh.

- Tôi biết mà, cô giữ nó thì tôi yên tâm!

Khi hiểu ra, đến lúc này chính Chín ông lại muốn cười lắm, nhưng cố bấm bụng, không dám cười. ...Ôi không thể nào quên... cái đêm hôm ấy... Bạch Liên ơi! Không thể nào quên! Câu chuyện trên bàn ăn ngắt quãng một lúc.

- Hai thắng lợi to thế mà bà chưa thoả mãn hả? – mãi Chín ông mới vớ được cái ý này để nói thành lời. -... Nhưng xem ra tôi thấy chi tiêu cho đám tang như thế tốn kém quá đấy.

- Chuyện vật thôi anh Chín, Trung tâm trang trải xong hết rồi ạ. - Thắng đỡ lời.

- Vật nhưng là bao nhiêu? Tôi cũng cần biết để có ý niệm về công việc. - Chín ông hỏi gặng.

- Anh khẳng khẳng hỏi thì em phải báo cáo. Nói tiền Việt thì nghe to lắm, tổng chi khoảng hai mươi nghìn đô thôi ạ. – Thắng nói thế, nhưng trong bụng cũng muốn cho Chín ông biết Trung tâm đã phục dịch nhà ông trong đám tang này tốn kém như thế nào... Còn công sức lao động chân tay và trí não thì không tiền nào tính được.

Chín bà lắc đầu, tính nhẩm ra là nhiều trăm triệu...

...Mình cho đem bán hai trăm mười bảy vòng hoa cườm để ở ngoài vườn mới được có hai triệu chín trăm năm mươi nghìn đồng... Mả mẹ nó, lẽ ra là chẵn ba triệu, con mụ đồng nát kéo nèo bớt mất của mình năm mươi nghìn... So với tổng chi này thì chẳng bõ bèn gì... Bà Chín tìm cách đánh trống lảng, buột miệng: “Tôi biết vì sao đám tang có một số trục trặc. Có thể có vận áo xám đấy!”

Ba người còn lại bỗng dựng ngơ ngác, có phần lo sợ. Để tăng thêm tầm nghiêm trọng của câu chuyện, bà Chín dừng một lúc mới nói tiếp:

- Ngay sau hôm đưa ma về Long Hồ, tôi đi gặp thầy Bình. Tôi chưa nói gì mà thầy kể vanh vách từ đầu đến đuôi tự khi ông cụ nhà mình sắp mất, trời trăng điều gì, đám ma làm ra sao, ở Thành phố, ở quê, cứ như là thầy ngồi ngay trong nhà nhà mình vậy. Kinh nhất là tôi thấy thầy Bình nói gần như đúng từng câu từng chữ những lời ông cụ dặn dò chỉ có ông và tôi biết. Nhất là những việc ông cụ dặn phải trang trải ở quê... Nói chung thầy cho là mọi việc đều tốt, còn tiếp tục phát tài phát lộc, ăn nên làm ra.

- Thế thì hay quá rồi còn gì nữa! – Chín Tạ chen ngang.

- Nhưng có một hai điều nguy hiểm, phải đề phòng, nếu không phòng được thì nhẹ là ai đó trong nhà mất chức, nặng là xảy ra trùng tang, không dưới một lần...

- Cái gì? Bói toán chó gì mà nghe cứ như là án tù hay án tử hình thế? Đã bao nhiêu lần tôi bảo bà là bà quên cái thằng cha thầy bói Hai Bình này đi, toàn đồ nhảm nhí! – Chín ông nói cứng thế, nhưng trong lòng cũng run run thế nào ấy, toàn thân cảm thấy gai gai lạnh.

- Họ nói thế nào hả chị? – Thắng cũng run.

Chỉ có Bạch Liên vẫn thản nhiên ngồi nghe.

- Thầy Bình nói, theo phong thuỷ và địa lý, long địa cơ quan ông nằm đúng chỗ đuôi rồng, sáu giáp vừa qua là thời kỳ con rồng ở đáy ngủ nên cơ quan ông vô sự. Thầy phán: “Từ đầu năm nay bước sang kỳ sáu con giáp mới, là thời kỳ con rồng thức, nó bắt đầu quẫy...”

- Trong cả sáu giáp? Nghĩa là... - Ông Chín tính trong đầu.

- Nghĩa là suốt bảy mươi hai năm tới. - Bạch Liên tính hộ ông Chín.

- Đấy, ông thấy chưa? – Bà Chín được thế: - Thầy Bình nói, khởi đầu là những tiếng xì xèo

chung quanh cái chức thủ trưởng của ông nhà, rồi đến cái đám tang ông cụ nhà ta – tức là bố ông đấy... Mà sáu con giáp tới là thời kỳ bốc hỏa của khu đất này, nên sẽ xảy ra nhiều chuyện đột biến lắm.”

- Phán gì mà cứ đọc trong sách thế? - Ông Chín bần khoản thực sự.

- Ông không lo việc này thì lại giống cái chuyện mấy ông giám đốc trường đại học Kiến Trúc ngoài Bắc thay nhau chết đột tử như cáo phó đã đăng ấy! – Chín bà nói tiếp. - ...Thầy Bình kể vanh vách từng người. Không chết vì bệnh tật khổ sở thì lại chết tai nạn... Thầy Bình nói như thế đấy. Tin hay không tin mặc ông! Còn tôi thì tôi biết là ông mong tôi chóng chết! – Câu nói cuối cùng mắt Chín bà hướng về Bạch Liên. Nhưng cô Bạch tỉnh bơ.

- Bà chỉ được cái ác khẩu. Tôi rửa bà chết bao giờ? Thầy Bình có bảo cách phòng ngừa thế nào không? – Ông Chín bắt đầu lo...

- Có. Thầy Bình nói rỗng thức vào thời kỳ bốc hỏa, nên phải chặn đuôi rồng lại bằng cách đào một con mương xuyên dọc cơ quan ông. Phải làm sao cho có nước chảy liên tục. Tôi giã nảy lên, ai lại đi đào một con mương hay cái cống xuyên dọc cơ quan ngay giữa thành phố bao giờ! Có ba đầu sáu tay cũng không làm được!

- Thế ý lão ấy thế nào? – ông Chín sốt ruột.

- Thầy Bình thấy tôi có lý, hỏi gặng lại tôi: Hay là bà về khuyên ông Chín nghỉ hưu ngay bây giờ đi, không giải hạn được thì tìm cách thoát hạn vậy. Ý ông thế nào?

- Tôi không điên như vậy. - Ông Chín giã nảy lên. - ...Thầy Bình có nói còn cách nào khác nữa không?

- Tôi biết ngay mà, ông thà để vợ con mình chết chứ không bao giờ chịu về hưu. Khẩn vái gieo thêm mấy quẻ mới, tính mãi các quẻ, thầy Bình nói chỉ còn một cách cuối cùng là làm thế nào có nước phun liên tục dọc cơ quan để trị hỏa. Đây là kế sách cuối cùng.

Chín ông và Thắng ngồi vò đầu vò tai mãi. Bỗng dung Bạch Liên chen vào:

- Em nảy ra ý nghĩ này: Làm một giàn phun nước thật đẹp mang tính chất trang trí suốt dọc tường phía trước của cơ quan. Chị Chín thử hỏi ông Bình xem như thế có được không. Vì là giàn phun nước trang trí, nên có thể cho nước chảy suốt ngày đêm, miễn là nước phun sao cho đẹp.

- Hay quá! Hay quá! - Thắng vỗ tay tán thành. - Chị Chín hỏi lại đi, nếu được thì làm theo phương án này.

- Nhưng làm sao tự nhiên xây lắp giàn phun nước phía trước cơ quan được chứ? – Chín ông bần khoản.

- Chuyện vặt anh Chín ạ. Lấy có trang trí lại mặt tiền cho cơ quan. Việc này dễ ợt. Hiện nay lại đang có phong trào làm cho Thành phố xanh, sạch, đẹp, thuận vô cùng. – Thắng góp ý.

- Ôi, thế thì hay quá. Bà đi hỏi lại ông Bình nhé. Mai đi hỏi ngay đi! Tôi bảo đám quản trị của tôi lo chạy kinh phí để cho danh chính ngôn thuận, nhưng thi công thì giao cho công ty xây dựng của Trung tâm, anh Thắng thấy được không?

- Được quá chứ ạ.

- Chờ ý kiến cuối cùng của ông Bình, chúng ta tạm thời dự định như thế đã nhé. – Ông Chín kết luận.

- Anh cứ giao hết mọi việc cho em. - Thắng chộp luôn.

- Bây giờ tôi có việc quan trọng muốn nói về cô Bạch và anh Thắng. Tôi biết là hai người quan hệ rất tốt với nhau, nên có thể bàn thẳng ra ở đây được. - Ông Chín dừng lại, xem xét hai người phản ứng thế nào.

Thắng sượng rơn trong bụng, hy vọng Chín ông có điều gì tốt đẹp vun vào cho hai người, may ra vớt lại được cái chức tình quân thủ trưởng. ...Mẹ kiếp, làm mãi cái chức tên nô lệ đầu bảng nhiều điều ô nhục lắm!.. Mãi không thấy ai nói tiếp, Thắng giục:

- Xin anh Chín nói ra cho chúng em bàn với nhau, và cũng để xin anh chị góp ý kiến...

- Tôi thấy anh Thắng bây giờ nên chú ý đến con đường chính trị thì mới tiến xa được. Qua lo

cho đám tang này, tôi thấy anh có nhiều năng khiếu về tổ chức giao thông. Anh nên chuyển mấy công ty xây dựng của Trung tâm sang làm các công trình giao thông, chịu khó đảm nhiệm luôn cả công tác Đảng bên khối giao thông, chờ có dịp thuận tiện tôi sẽ cơ cấu anh vào đảng ủy quận, rồi từ đó tính tiếp... Để thu xếp được như vậy, Trung tâm nên giao hẳn cho cô Bạch làm tổng giám đốc. Năm ngoái Trung tâm đã làm xong công việc kết nạp Đảng cho cô Bạch, như thế là rất thuận. Hai người tính toán thế nào trong vòng một năm thực hiện được những mục tiêu mới này, thế là đẹp...

- Ôi, em cảm ơn anh Chín. Em nghĩ là được. Thực ra Bạch Liên đã điều hành Trung tâm rồi, nguyên tắc ăn chia cũng đã thành nếp từ lâu, cứ thế mà làm, em chỉ phụ vào thôi. – Thắng toan đứng hẳn dậy để cảm ơn, nhưng thấy còn ngờ ngợ cái gì đó nên lại ngồi xuống: -... Anh Chín ạ, em nói thế này anh đừng giận. Anh xếp đặt cho em như thế là em quyết tâm đem cả cơ nghiệp đi theo anh đây. Anh hiểu ý em chứ ạ?

- À, còn chắc lép phải không? Nói cho mà biết nhé, Chín này đã cơ cấu ai thì không bao giờ trật! Còn được hay không được là chỉ tại người ấy thôi. Nghe thủng chưa?

- Anh nói thế thì em sẽ phấn đấu đến cùng ạ!

- ...

Riêng Bạch Liên chẳng nói chẳng rằng, thờ ơ ngồi nhấm nhấm mấy hạt điều... Vì từ lâu Thắng chỉ là con trâu kéo cày cho Bạch Liên, cái chức tình quân thủ trưởng của Thắng đã bị Bạch Liên trao cho hổ xám rồi.

...Qua đám tang này, Chín ông thắng, Chín bà thắng, Thắng được hứa cái bánh rất đẹp cho tương lai. Riêng mình thì được cái gì nhỉ? Có lẽ chỉ được cái việc nắm chặt hơn nữa trong tay mình Chín ông, Chín bà và cả Thắng... Bỏ cái việc phải hy sinh hai ngày với hổ xám?. Có phải thế không? Cái Trung tâm Bình Tiến thì nằm trong tay mình từ lâu rồi, có gì mới đâu... Bản quyết toán của mình chỉ có vậy thôi à?..

...Không, không phải như thế! Có lẽ cái thắng đậm nhất là mình thực sự chinh phục được hổ xám... Ôi cái nhìn đăm đũa nói lên tất cả. Điều này quan trọng hơn nhiều... Lần thứ hai trong đời mình cảm thấy được thế nào là yêu. Đây mới là cái thắng lớn nhất của mình! Sao cái giây phút mình tìm lại được chính mình ngăn ngui đến thế? Cái đám ma chết tiệt! Cái giá phải trả cho đam mê chinh phục đắt quá!

- Cô Bạch nghĩ gì mà ngồi thừ ra, không thấy có ý kiến?..

- Để mọi người yên tâm, em nói dứt khoát thế này, dù em có là Tổng giám đốc Trung tâm, mọi việc của Trung Tâm vẫn như đã giao ước, không thay đổi mảy may. Mấy năm nay đã như thế rồi. Ngay ngày mai, em cắt hẳn đoàn xe vận tải đường dài sang chỗ anh Thắng. Cho thêm cả hai công ty xây dựng nữa! Được chưa? – LÚC này Bạch Liên mới lên tiếng.

- Cô Bạch đúng là thẳng ruột ngựa! Không biết vòng vo bao giờ. Như thế việc thành lập tổng công ty giao thông vận tải của Thắng sẽ dễ như trở bàn tay. Chỉ cần có cái quyết định của Thành phố là xong. Tôi sẽ lo cho. – Ông Chín khen Bạch Liên.

- Mấy cơ sở kinh doanh khác của Trung tâm em sẽ cho tiến hành hạch toán độc lập luôn. Em chỉ tập trung vào công việc xuất nhập khẩu thôi. Như thế là công khai rành mạch giữa chúng ta với nhau. – Bạch Liên muốn nhân dịp này làm cho mọi chuyện phân minh, cưa đứt đục suốt mọi việc để bảo toàn tự do hành động của mình.

- Trung tâm là cái đầu cầu tin cậy trong đất liền của đường dây hàng hải chúng ta. Xuất nhập khẩu nằm hẳn trong tay cô Bạch tôi càng yên tâm. Cậu Thắng tuy thế vẫn có lúc còn bộp chộp! – Bà Chín khen một người, chê một người.

- Nơi nào chuyển giao chức vụ cũng nhẹ như lông hồng thế này thì tôi khoẻ re! Các người không thông cảm với nghề làm tổ chức cán bộ của tôi!.. – Chín ông hỉ hả, có phần vênh váo.

- Báo cáo ngay lên Sở Công nghiệp Thành phố chuyện nhân sự đi, mọi việc khác hai em cứ để mặc ông Chín. Đầu sẽ vào đấy. – Chín bà dặn dò với hàm ý mọi chuyện không thay đổi được nữa.

- Phải đấy, cô cậu làm ngay đi. Từ nay ta có Bạch Liên làm tham mưu, Thắng là tác chiến,

mọi việc sẽ đầu vào đó... – Giọng ông Chín hơi ngà ngà men say của thỏa mãn.

- Còn a-lô mệnh lệnh thì nhất thiết chỉ do miệng cái mụ già này thôi nhé! Dứt khoát từ nay ông không được viết tay viết chân, ký tắt ký teo gì hết trời! – Bà Chín không bỏ lỡ dịp khẳng định vị trí của mình.

- ...

Để mọi người thấy được công lao của mình, Thắng kết thúc câu chuyện bằng cách đề nghị mọi người xem cuốn băng video về đám tang vừa mới lấy ở cửa hiệu về buổi sáng. Phải mất mấy ngày cửa hiệu mới chỉnh xong cuốn băng này, ghi đè thêm mấy đoạn nhạc Hồn tử sĩ cho cuốn băng thêm không khí...

Người xem nhiệt tình nhất là Thắng, vừa xem vừa làm thuyết trình viên. Chín bà xem được một lúc thì mồm bắt đầu ha há một chút, mắt nheo lại, không rõ vì lim dim ngủ gật hay vì ngạc nhiên. Bạch Liên lơ đãng nhìn nơi này nơi khác hình như không có cái tivi trước mặt. Riêng ông Chín rất chăm chú, thỉnh thoảng lại vỗ đùi đen đét khi thấy những đoạn băng làm ông vừa lòng:

- Được!... Được lắm!

Đến đoạn băng chiếu đoàn xe tang rờn rần trườn đi giữa biển người khổng lồ ở bùng binh, ông Chín thốt lên:

- Tuyệt! Trông uy thế lắm! Tuyệt lắm!..

Thuyết trình viên Thắng càng phấn chấn.

Nhưng uy nghiêm nhất có lẽ là đoạn băng chiếu lúc làm lễ hạ huyệt. Không hiểu Bạch Liên đạo diễn thế nào mà lại để ông Chín đội mũ rơm, mặc áo xô, chống gậy theo đúng phong tục ngoài Bắc, trông rất hợp và càng tôn thêm vẻ đau thương trên mặt ông Chín. Bạch Liên cũng đạo diễn cho ông là người duy nhất được đứng trước huyệt để ông giành trọn toàn bộ ống kính camera. Đám kèn bu-dích đứng thành hàng lối trang nghiêm hai bên huyệt, lăm lăm trong tay đủ các loại kèn, náo bạt, chũm chọe, thanh la... Họ khá đông, gồm nhiều đội, mỗi đội có đồng phục riêng, được triệu tập từ mấy xã lân cận.

...Khi ông Chín quỳ xuống nhặt các hòn đất ném xuống huyệt, tiếng mọi nhạc khí đồng loạt nổi lên loạn xạ, mạnh ai nấy thổi, mạnh ai nấy gõ, nẩy bạt... theo bài riêng của đội mình. Âm thanh ầm ầm loảng xoảng như các thùng sắt tây và các hung khí va chạm nhau trên chiến trường. Không khí lễ tang đượm vẻ chết chóc hung hãn... Chung quanh đông nghịt những người là người. Đám trẻ con không biết từ những làng nào kéo nhau đến xem từ sáng sớm, lúc này càng mặc sức í ới chạy nhảy, nghiêng nghiêng ngó ngó vì tò mò. Trên bầu trời mấy đàn chim bay qua hoảng loạn, tan đàn nháo nhác vút lên cao. Nhưng người lớn dự lễ tang ai cũng đứng nghiêm.

Dứt tiếng kèn của các đội bu-dích, một bầu không khí lặng như tờ bao trùm khắp cánh đồng, cả bọn trẻ cũng nép lại dúm vào nhau, đầu đứng đậy, không nhúc nhích...

Lúc này mới thấy Bạch Liên để ý đến cái tivi và hơi nhếch mép cười mỉm...

...Đù mẹ, đây là đám ma vì thằng sống chứ đâu có vì người chết!

Câu này phát ra từ tivi nghe rất rõ. Không biết nó ở đâu ghi lọt vào cuộn băng, có thể do chính anh thợ chế tác sơ suất chửi đồng lúc sao lại cuộn băng.

Ông Chín thản nhiên bảo Thắng: “Bảo nó chỉ xóa mấy cái tiếng mất dạy, đừng xóa hình. Lưu truyền cho hậu thế cuốn băng phải hoàn hảo...”.

Vài tháng sau, người đi đường thấy tự nhiên mặt tiền cơ quan ông Chín được tu sửa lại đẹp hẳn lên, cứ như là ở đây vừa mới mọc lên một ngôi nhà mới. Dọc tường rào phía mặt tiền cơ quan có một dàn nước phun ngược lên trời. Các tia nước phun lên cao thấp khác nhau khiến người xem có cảm tưởng đây là một dãy núi bằng nước, các ngọn núi nước lúc cao lúc thấp rất sinh động. Vào những hôm tốt nắng, ánh sáng mặt trời tạo nên những cầu vồng rất đẹp. Chân dàn nước phun là một dãy các hòn non bộ, gọi lên hình ảnh núi non trùng điệp, hoành tráng. Nước trên trời đổ xuống càng làm cho dãy núi tỷ hon này bắt mắt vô cùng...

Hai cụ già đi tập thể dục buổi sáng, dừng chân trước dàn nước phun của cơ quan ông Chín.

Hai cụ đều may-ô quần đùi, nện giày vải, khăn mặt toòng teng ở cổ. Một cụ tẩm tặc:

- Phong trào giữ Thành phố an toàn, trật tự, kỷ cương xanh, sạch, đẹp thế mà hay thật! Thành phố ta khang trang hẳn lên...

- Thiệt là chịu bác. Cả cái tên phong trào loằng ngoằng là thế mà bác thuộc được, nói trôi chảy không vấp!

Một hôm bà Chín thân chinh dắt thầy Bình đến tận nơi trấn yểm rồng. Thầy xem xong, bèn bảo bà Chín về nhà thầy để làm lễ tạ.

Làm xong việc lễ tạ rất phức tạp đầy nến, hương và khói, thầy Bình trở về ngồi xếp vòng tròn trên cái chiếu trải trước am thờ, bà Chín quỳ lom khom phía sau.

Thầy Bình phán:

- Xây được cả một thiên nhiên non nước trước mặt tiền trụ sở cơ quan như thế, có đến ba hay bốn con rồng thức giấc quấy đuôi cùng một lúc cũng vô tư đi!

- Tạ ơn thầy ạ.

- Chịu khó lễ bái thì còn làm nên nghiệp vương.

- Xin thầy dạy cho... – Bà Chín vừa nói vừa rón rén đi lên phía am thờ trước mặt thầy Bình, đặt vào cái đĩa Bát Tràng sâu sâu thêm một “ông Washington” nữa.

Thầy Bình lại dung đưa cái đầu của mình trên cái thân hình béo ụ, tất cả dựng trên cái đít ngồi xếp vòng tròn. Thầy lễ ba lễ rồi một tay tung ba đồng chinh lên cái đĩa con con nông choẹt trước mặt, một tay bấm độn. Miệng thầy đọc một câu thần chú dài, nghe không biết nó là thứ tiếng gì. Không hiểu là thầy tung hay thầy búng các đồng chinh, bàn tay siêu nghệ của thầy làm cho đồng nào cũng nháy tung tung, chuyển sang quay tít, rồi nằm im, không một đồng nào phá rào nháy xuống chiếu...

Thầy không thèm nhìn, mà sờ sờ ba đồng chinh xem sắp ngửa ra sao, ngẫm nghĩ một lúc:

- Quẻ này chưa được! –

Thầy Bình đọc lại câu thần chú một lần nữa. Lần này thầy không bấm độn mà lại chắp hai tay vào nhau lễ lễ, hai mắt nhắm lại, rồi mới tung ba đồng tiền lên đĩa... Chờ cho tiếng ba đồng tiền nháy tung tung trên đĩa nằm im hẳn, thầy Bình hai tay dâng đĩa lên phía am thờ, cúi đầu lễ ba lần, hạ đĩa xuống, rồi mới mở mắt ra đọc:

- A ha, đã khấn được quẻ Thuần Phong, đi đâu được đấy, cầu gì được nấy...

- Thừa thầy thế là thế nào ạ? – Bà Chín mừng run lên.

Thầy Bình giảng giải phải làm lễ giải các sao Thái Bạch, sao Kế Đô, sao Thất Sát..., dặn cách làm các lễ cầu tài, cầu lộc... ngay tại chùa La Hán ở quận 10... Ở đấy thầy có ông sư quen, cứ nói là đệ tử của thầy Bình gửi tới là mọi việc sẽ chu toàn... Thầy cẩn thận lấy giấy bút ghi chép tỉ mỉ từng việc cho bà Chín khỏi quên.

Bà Chín sướng lắm. Hai tay nâng nâng mảnh giấy, cúi đầu mấy lần tạ ơn.

- Còn một việc nữa, ý trời muốn thế. Quẻ Thuần Phong đã diễn giải như vậy.

- Việc gì nữa ạ?

- Sao Tuần, sao Triệt trong cung mệnh của ông nhà bị diệt, nên mệnh lớn mà họa cũng lớn.

- Thừa thầy con chưa hiểu ạ.

- Ông nhà phải đi làm lễ giải hạn có hình nhân thế mạng, liền đó phải làm lễ cầu tự, phải cầu tự con trai! Nếu không thì tuyệt tự!

- Tại sao thế ạ?

- Tuyệt tự trong sao Thái Bạch có nghĩa là phúc làm nên nghiệp đế vương sẽ bị tán. Lại thêm sao La Hầu chiếu mệnh năm ngoái chưa giải hết, tán nặng lắm, sẽ hạn lớn, khó thoát!

- Thầy làm con sợ quá... – Bà Chín run rẩy.

- Phúc rất lớn, nhưng họa trong phúc cũng lớn lắm, quẻ bảo thế.

- Xin thầy bảo ban cho...

- Nhất thiết phải làm lễ cầu tự sớm, phải kết hợp làm lễ cả giải hạn và giải sao để giữ lấy nghiệp đế vương.

Câu nói của thầy Bình làm cho mảnh giấy trong tay bà Chín bay xuống đất. Bà cúi xuống nhặt vội lên, mắt ngược hỏi:

- Thừa thầy con làm lễ thay nhà con có được không ạ?

- Được, lễ không câu nệ. Nhưng cầu tự thì ông nhà phải tự làm lấy!

Bà Chín choáng váng, mảnh giấy rời khỏi tay, lại bay xuống đất một lần nữa, bà Chín lại phải cúi nhặt lên:

- Vâng con xin nghe lời thầy.

Trong vòng vài tuần, bà Chín làm xong đủ mọi lễ ở chùa La Hán, đúng từ A đến Z như đã ghi trong mảnh giấy của thầy Bình. Bà cảm thấy mình hạnh phúc lắm, vì nhà mình sắp có phúc làm đến nghiệp đế vương. Niềm hạnh phúc lớn đến mức bà chấp nhận ông Chín phải đi cầu tự, coi đấy chỉ là chuyện nhỏ phải vượt qua... Còn hơn là...

Mà xưa nay cấm đoán có ăn thua gì với ông này!.. – bà nghĩ trong bụng như vậy, nên cũng không thấy gì lẩn tránh cho lắm. Chỉ có điều lạ lạ, làm cho bà vừa thêm lo, vừa bồn chồn. Bà không sao biết được người lễ bái từ đâu đến, họ đông lắm, nối đuôi nhau hết ngày này sang đêm khác ở cái chùa con con đông như hũ nút này. Trong một số buổi bà thấy có cả mấy ông tai to mặt lớn đến làm lễ gì gì đó, bà nghĩ chắc cũng giải hạn, giải sao, giải tội, cầu phúc như bà thôi. Có lần bà bị chặn lại, chờ cho vị nào đó lễ xong bà mới được bước vào chùa trong. Có những người bà gặp là các đồng nghiệp thân quen của ông Chín hẳn hoi. Nhưng ở đây chẳng ai bảo ai, dù quen biết đến mấy cũng cứ coi nhau như là không quen biết, lại càng không gọi tên nhau ra trước mặt đám đông lễ bái này làm gì. Đôi ba lần bà Chín cũng phải chịu cái cảnh chân không có chỗ mà chen, người này đứng lễ lưng người kia...

Thời bao cấp ngày xưa cái chùa này gần như vô danh, ở trong một cái hẻm cũng vô danh. Tại sao chùa này mang tên là chùa La Hán? Đó là tên gọi chính thức, hay là tên gọi thuận miệng của những người đi lễ, vì chùa cổ nào mà không thờ các vị La Hán?.. Chẳng thấy có lời giải thích nào cả, mà khách đến lễ bái cũng không thấy ai quan tâm hỏi cho ra ngọn ngành. Nhưng bây giờ chùa La Hán nổi tiếng cả một vùng đất nước... Năm này qua năm khác người đi lễ gọi riết địa chỉ của chùa là hẻm chùa La Hán. Hầu như bất kể người lái xe ôm, đạp xích lô hay lái tắc-xi nào của Thành phố đều biết cái hẻm này ở đâu...

Bây giờ việc lễ bái nườm nượp, thế nhưng cứ hờ hờ kín kín lén lút thế nào ấy, người này chỉ sợ người kia biết mình đi lễ. Trông khi đó các xe ô-tô biển trắng biển xanh đủ loại của các vị đi lễ có hôm đỗ kẹt cứng suốt con đường 8-3 kề bên...

Có một lần bà Chín đứng làm lễ cạnh một bà dáng dấp không biết là con buôn hay nông dân giàu có, xiêm áo lòe loẹt. Bà Chín nghe rõ mồn một bà này đang đứng khẩn lạy trời xin trời có mắt, cầu cho trời chu đất diệt Dương Đình Tạ tức Chín Tạ, ba đời năm đời chết sắp chết ngựa không có đất chôn vì cái tội kéo bè kéo cánh kỷ luật chồng bà, làm chồng bà mất chức... Bà Chín phải lùi lại, đứng dựa vào cột chùa một lúc...

...Trời ơi, thế là thế nào! Mà thầy Bình bảo chùa nay thiêng lắm, cầu gì được nấy!

Đã mấy lần bà Chín toan đi cầu cứu thầy Bình. Nghĩ đi nghĩ lại thấy không ổn. Bà quyết định coi như không nghe, không biết chuyện này. Mình đã làm lễ giải sao giải hạn rồi!..

Xong xuôi mọi việc, một hôm bà Chín say sưa kể lể lại cho chồng nghe mọi chuyện, cứ như thể là vừa mới thắng được một phi vụ tốt hảo, trừ cái chuyện không muốn nghe, không muốn biết.

Bà gút lại với chồng:

- Ông thấy chưa, tất cả mọi chuyện tôi làm là vì ông! Bây giờ ông tha hồ vô tư theo đuổi con đường công danh của mình. Thầy còn nói chịu khó lễ bái thì có thể làm nên nghiệp đế vương đấy.

- Vậy hả? – Chín Tạ ngắm nghía cái thân hình con mắt của vợ với cái nhìn nhiều ý nghĩa từ đầu đến chân rồi mới nói - ...Ngày nào tôi chẳng đi qua dãy núi yếm rồng ấy. Thế còn cái việc cầu tự thì bà tính sao?

Bà Chín phải thở ra một cái thật dài rồi mới nói được với ông Chín:

- Số mệnh bắt thế thì phải thế, còn hỏi gì nữa?

- Bây giờ bà bảo thằng cha Bình tìm sẵn địa điểm lo cho tôi cái sinh phần đi!

- Thế là thế nào? Đang khỏe như voi thế này?

- Vì thế mới cần cái sinh phần!

- ???

- Không đùa đâu!

- Ông tính toán cái gì trong đầu?

Trong phòng chỉ có hai vợ chồng, thế mà Chín ông ghé sát vào tai Chín bà thì thầm...

- Được, cầu tự như thế thì được! Chỗ ấy cũng đáng! – bà Chín gật gù.

- Bà thấy chưa? Thế là sẽ nên chị nên em nhé!

- Ông chỉ được cái...

Ông Chín không nói gì, chỉ đứng yên một chỗ, mắt cười cười đáp lại, hai ngón tay cái thọc vào sau cái thắt lưng da của mình, cả hai bàn tay vỗ vỗ vào bụng mình bạch bạch...

- Thế nào? – Bà Chín mắt nhìn chăm chăm vào hai bàn tay ông Chín đang vỗ vỗ trên bụng.

- Bà còn thắc mắc gì nữa? Bà đã đồng ý rồi cơ mà?

- Vừa mới kể xong, ông quên à? Tôi muốn hỏi ông hôm nào rảnh đến chùa La Hán trồng cây lưu niệm.

- Vậy hả?

- Đã chọn được chỗ tốt lắm. Phải cúng lễ xứng đáng mới được đấy, không tự dụng mà có đâu.

Vốn con người thực dụng, ông Chín nói không thêm nghĩ:

- Có nhất thiết phải làm cái việc tào lao ấy không?

- Thầy Bình bảo ông là người trần mắt thịt quả không sai. Ông không đến mà xem, cả cái khuôn viên của chùa rộng là thế, mà bây giờ mọc kín cây lưu niệm, cứ như thể là vườn ươm cây của các vị chức sắc tứ phương, ghi danh ghi chức vụ đảng hoàng của từng cây. Trồng để cầu may cầu phúc mà...

- Tôi không rồi hơi!

- Nho nhỏ cái miệng dùm. Trồng cây ở chùa mà sao ông nói hỗn thế, không sợ Ngài phạt hả?.. Nhưng mà...

- Còn cái gì nữa?

- Có điều thật đến bây giờ tôi vẫn chưa hiểu... Tại sao đi lễ gặp gặp mặt nhau một câu cũng không dám chào hỏi, thế mà trồng cây thì lại cứ trương cái tên cái chức của mình lên, trên các biển sơn như biển số nhà ấy!

- Sao không đi mà hỏi những người có tên trên các biển ấy?

- Chuyện trò với ông tức không chịu nổi. Ông có đi hay không thì bảo?

Ông Chín không muốn mất thời giờ về cái chuyện ông cho là tầm phào này, muốn kết thúc nó:

- Bà định bảo tôi trồng cây gì ở đấy?

- Tôi đã chọn được cây xoài, xoài tượng hẳn hoi.

Hai bàn tay ông Chín không vỗ bạch bạch nữa, mà quay ra ôm lấy cả cái bụng ông đang rung

lên vì cười:

- Coi bộ bà đến lúc lên chùa trời vẫn thềm ăn xoài sao? Trồng cây lưu danh thì phải chọn cây đa cây đề gì đó chứ! Sao lại chỉ nghĩ đến ăn?

- Thấy chưa, mở mồm là rửa tội chết! – Bà Chín day nghiêng chồng. - ...Ừ ừ, nhưng ông có lý... Tôi lại không nghĩ ra... Mai tôi đến chùa bảo đổi cây khác ngay. Ông định bao giờ đi?

- Làm xong việc cầu tự thì việc trồng cây mới có ý nghĩa!

Câu trả lời nửa nạc nửa mỡ của ông Chín làm bà cho Chín ngáy người ra tăn ngăn, vì bí. Bà không làm sao phân biệt được ông Chín nói thật hay nói đùa, nhưng không bắt bẻ được.

- Bà cũng đồng ý thế có phải không?..

- ???

- À này, tôi quên chưa hỏi. Bà làm lễ cho tôi ở chùa theo tuổi nào đấy? Tuổi sai thì lễ bái của bà là việc láo toét!

- Năm ngoái tôi đi làm lễ giải sao La Hầu cho ông theo tuổi nào thì năm nay tôi làm lễ theo tuổi ấy. Nghĩa là đúng cái tuổi ông sinh ra, chứ không phải cái tuổi khai trong lý lịch của ông đâu. Tôi không đến nổi ngu như ông nghĩ!

Bây giờ đến lượt ông Chín cười trừ.

- Thôi được, cứ đứng đấy mà cười. Thế ông có biết đợt này đang có cái đại sự gì mà các chức sắc kéo nhau đi lễ đông thế không? Toàn những người quen nhẵn cả mặt!

Cái cười trên mặt ông Chín tắt ngấm, một câu hỏi văng ra rất nhanh:

- Toàn những thằng quen? Bà nói lại đi!

Ngay tối hôm đó, ông Chín bỏ cái lẹ sau khi ăn cơm xong là ra ngồi trước tivi trong phòng ăn, vừa rửa răng, vừa uống nước để cho cái bụng nó xuôi xuôi một chút. Ông cũng chẳng thèm hỏi bà Chín câu hỏi lâu nay đã thành lệ: “Tối nay tivi có chương trình gì hay không bà?” ...

Khi ăn đã hùng hục, chẳng nói chuyện gì, đầu óc ông Chín hình như bữa nay để ở đâu đâu. Bà Chín gần như vừa ăn vừa nói một mình suốt bữa cơm.

Buông chén đĩa xuống, ông Chín dùng dùng đứng dậy, gạt phăng cái ghế bên cạnh sang một bên lấy lối đi, chẳng nói chẳng rằng đi thẳng về phòng ngủ của mình.

Bà Chín ngơ ngác nhìn theo chồng, mà không sao đoán được chuyện gì đang diễn ra trong đầu ông Chín.

...Bạch Liên thì mình nắm chắc từ bao nhiêu năm nay rồi, ông ta không thể có cơ hội lơ tơ mơ trong đầu... Nó cứ ló mặt vào nhà là mình theo sát từng bước hoặc có việc kéo đi cùng ra khỏi nhà, nhất là hồi này có nhiều áp-fe (affairs) – Bạch Liên vẫn gọi công việc là như thế... Nhưng còn con ô-sin phây phây trong nhà...

Phải rồi, nhưng từ giờ trở đi sẽ khác... Sắp đến sẽ còn có cái chuyện cầu tự... Chuyện này mình đã chấp thuận rồi... Thế ổng còn đòi cái gì nữa?

...Mình có làm gì cho ổng giận không vậy? Cả ngày hôm nay, rồi suốt bữa cơm chiều nay, chỉ nói rất chuyện lễ bái thôi, có đụng chạm đến công việc nào đâu? Có cái chuyện tệ hại nhất trong khi đi lễ thì mình đã ngậm tằm rồi... Hay là lại lên cơn thềm Bạch Liên? Hồi này hay giờ chứng ra như thế... Mà chuyện cầu tự thì thầy Bình đã nói rồi, mình đã bật đèn xanh, tự ổng phải đi thu xếp lấy chứ...

Bà Chín đã lâu không gần chồng...

Lâu lắm lắm rồi, chẳng làm sao mà nhớ được lần cuối cùng là khi nào nữa. Bao nhiêu tháng? Bao nhiêu năm?.. Nhưng cái đau rát buốt trong bụng xói lên ngực, rồi xiên lên óc... quên đi thì thôi, bất kỳ lúc nào nghĩ đến nó bà lại thấy sợ phát khiếp, khắp người nổi da gà... Ngay bây giờ cũng thế... Nhưng cái ghen thì không lúc nào quên, dù là đã phải chấp nhận lời khuyên của thầy Bình... Thôi, phận mình đành chịu ngậm bồ hòn làm ngọt vậy... Cái cảm giác rất buốt xiên đến óc an ủi bà như thế...

Bà Chín ngồi một mình trước tivi, mãi nghĩ, không biết là tivi đã bắt đầu chiếu tập 4 bộ phim “Mối tình Paris” của Hàn Quốc mà bà rất thích...

- Bà sang đây ngay với tôi! – ông Chín đột ngột bước vào, nắm tay bà Chín lôi đi xềnh xệch đi về lối phòng ngủ của mình.

- Ô hay, ông làm gì vậy?

- Đi vào đây! – Ông Chín một tay mở cửa phòng ngủ, một tay kéo bà Chín lên giường.

- Ông!.. Ông... – Bà Chín thấy quai hàm mình cứng lại, nói không ra lời, cái cảm giác rất buốt trong bụng từ bao giờ bao giờ lại làm cho bà nổi da gà khắp người.

Ông Chín không nói không rằng, ẩy mạnh tay, làm bà ngã ngửa xuống giường. Cái cảm giác rất buốt trong bụng kéo bà Chín bật dậy theo bản năng, hai chân bà tụt vội xuống đất. Ông Chín lại ấn bà nằm xuống, bà lại bật dậy. Cứ thế lần sau bật dậy càng nhanh hơn lần trước. Ông Chín phát điên:

- Nằm yên! – Ông Chín quát to.

- Ông... ông...

- Đã bảo nằm yên là nằm yên! Đợi đã...

- Xin ông... Xin ông... - Bà Chín quá sợ hãi không nói được nữa, đành nằm chết cứng trên giường.

Ông Chín huỳnh huých một mình lúc nửa chung quanh cái bàn làm việc, bới tung bới toé các thứ trên bàn. Mãi một lúc sau ông Chín mới chỉ lên cái bàn trước mặt ngổn ngang các băng video, cầm một vỏ băng đưa ra trước mặt bà Chín:

- Tôi tìm gần chết mới thấy cuốn băng này.

- Bao nhiêu năm nay ông toàn rước những cái của nợ này về nhà...

- Tôi đã bảo bà nằm yên!

- Ông xem những cái băng độc hại này làm gì! Trẻ trung gì nữa đâu! Ông còn háo gì nữa!..

- Đừng nói linh tinh.

- Thế thì ông vác những cái của nợ này về nhà làm gì?

- Cái của nợ là để cho những chuyện của nợ.

- Những băng của nợ này tôi không xem đâu! – Bà Chín lắc đầu nguây nguẩy, bật ngồi dậy, hai chân đã chạm đất.

Ông Chín ấn vai bà Chín ngồi xuống giường:

- Bà phải xem cùng từ đầu đến cuối!.. Xem thật kỹ vào cho tôi!.. Hôm nay xem băng khác.

- Ông nói cái gì?

- Không hỏi nữa, xem thật kỹ vào. – Ông Chín mồm nói, tay ấn vai bà Chín ngồi xuống giường, tay bấm ri-mốt (remote).

Trên màn hình hiện lên cảnh buổi hội nghị về công tác tư tưởng đảng viên của Thành phố, tới đoạn ông Chín là diễn giả chính... bà Chín kêu lên:

- Tôi xem cái này trên tivi cách đây hai tuần rồi.

- Bà cứ ngồi yên xem đi. – Tay ông Chín vẫn đề lên vai bà Chín.

- Ôi, ông thì to ngang, lùn tè, họ kê cho ông đứng lên trên mấy cái ghế mà trông ông cứ lừng lừng trên bục mi-crô thế này!..

- Yên!

- Tay lại còn vung lên vung xuống... Oai quá!

- Ngồi yên xem đi!

...Đảng viên là phải đi đầu gương mẫu thực hiện chính sách, thực hiện luật pháp! Ai phạm tội thì phải trừng trị! Trừng trị nghiêm khắc! Bất kể chức vụ gì! Bất kể quá khứ có công lao gì!

Không như thế phép nước không nghiêm! Không như thế dân mất lòng tin! Bất kỳ ai! Không có cái chuyện chỉ đánh từ vai trở xuống!.. Các đồng chí nghe rõ chưa?.. Toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta một lòng xốc tới!..

- Ôi, ông nói oang oang hùng hồn quá!

- Đừng nói! Tôi biểu bà ngồi yên xem cho kỹ vào mà!

- Ủa tôi xem những thứ này làm gì? Ngoài kia phim bắt đầu chiếu rồi!

- Bà nhớ lại cho tôi trên màn hình này bà đã gặp mặt những thằng nào con nào trong các buổi bà đi lễ.

- Trời ơi, sao không nói ngay từ đầu! Bây giờ mới bảo làm sao tôi nhớ được!

- Thôi được, tôi tua lại băng. Nhận mặt được đứa nào trong các buổi lễ bà cứ xướng to lên. – Ông Chín miệng nói, tay bấm ri-mốt...

- Ông phải vặn cái loa nhỏ hẳn đi cho tôi đỡ rồi!

- Được.

Trong phòng chỉ còn tiếng video quay rè rè nhẹ nhẹ.

Bà Chín như dán mắt vào màn hình nhỏ theo yêu cầu của ông Chín:

- ... Bấy Tánh này, Tư Đóp... Kia là là... Năm Ngòi, bên cạnh là Hai Bội... Cạnh Hai Bội là ... con mụ gì đã mua lại một mảnh đất của mình ở Cụm 9, mụ gì...?

- Út Bưởi! Chỉ kể những đứa đi lễ thôi ghen! – Ông Chín nhắc.

- Cả Hai Ngốn nữa kìa...

- Đừng bỏ sót đứa nào.

- Ông định kỷ luật hết những người đi lễ à?

- Bà hỏi vớ vẩn!

- Vậy nhận mặt những người này để làm gì?

- Toàn là những đứa đang có vấn đề với tôi.

- ???

TẬP IV

TRIỀU DÂNG

24.

Không có ấn để tính cái ngày treo ấn từ quan, ông Tám Việt đành lấy ngày viết đơn xin nghỉ hưu thay cho sự kiện đáng ghi nhớ này vậy. Kể từ ngày ấy, đến hôm nay, nghĩa là đến khi ông làm xong mọi việc, nhất là những việc dang dở phải bàn giao, rồi việc làm thủ tục nghỉ hưu, di dời hộ tịch., để hai vợ chồng ông chuyển hẳn vào Thành phố sống với tư cách là dân thường, đã gần hai năm trôi qua. Ông bà sống chung với vợ chồng con gái mình và hai đứa cháu ngoại trong căn nhà ông được cấp khi còn tham gia lãnh đạo Thành phố, nay vẫn còn do Sở nhà đất của Thành phố quản lý, chưa làm xong thủ tục bán hoá giá - nghĩa là quá muộn so với nhiều nhà khác đã bán hoá giá cho người đang ở.

Trong đám quen biết cũ ở Thành phố, người thì gọi ông Tám là lão thành cách mạng, người thì trêu trọc ông bằng cái tên phó thường dân VIP.

Riêng Tám Việt, ông chỉ quan tâm mỗi một chuyện là đã về hưu thì cống hiến đất nước theo nghĩa vụ của người về hưu, đơn giản là suốt đời gắn bó với sự nghiệp của dân tộc mình, của đất nước mình, ông không bao giờ cho phép mình nghỉ ngơi.

- Ông nói nghỉ hưu thì cống hiến theo cách của người nghỉ hưu nghĩa là thế nào? Thực lòng, bà Tám Việt muốn chồng thực sự được nghỉ ngơi.

- Bà thử đoán xem?

- Ông lại làm cố vấn cố veo, làm chủ tịch danh dự, đặc phái viên của ông này ông nọ... Tôi sợ ông sẽ rơi vào con đường này của bao nhiêu người đi trước...

- Tôi nói thế này để bà yên lòng nhé, có nhiều việc tôi có thể làm được lắm, làm tốt là khác. Việc trước tiên cố làm bằng được, đó là làm đúng hưu là hưu!

Cái việc có 3 chữ gọn lớn như thế mà chẳng gọn chút nào, chính ông bà Tám Việt cũng không ngờ sự đòi nó lại như vậy.

Việc bàn giao những công tác đang tiến hành dang dở nói chung thuận buồm xuôi gió. Ông bà Tám Việt trừ tính trong vòng bốn năm tháng là được ung dung về sống trong Thành phố với con cháu mình rồi. Nhưng chuyện rắc rối đến từ những ngõ ngách trong cuộc sống cứ tự nó ùn đến, ông bà Tám không bao giờ ngờ tới...

Việc đầu tiên, ông Tám mời người phụ trách khâu hành chính quản trị của Trung ương đến nhà riêng để nói rõ ý định của mình. Chuyện đơn giản như thế mà ông Tám cũng phải mời đi mời lại hàng tháng anh ta mới đến. Ông bà Tám bực mình lắm, chẳng bù cho lúc còn đương chức, chỉ cần “a-lô!” một tiếng là anh ta có mặt ngay.

Ông Tám cố nén giận, nói:

- Vợ chồng tôi muốn vào sống với gia đình con gái tôi trong Thành phố. Điện đi điện về mãi mà đồng chí không thềm tới.

- Anh chị thông cảm cho em...

- Chúng tôi nhờ đồng chí thu xếp việc vận chuyển bằng xe lửa những đồ đạc riêng do tự chúng tôi mua sắm để vào dùng trong đó. Cũng không nhiều lắm đâu, kiểm hộ chúng tôi một cái hòm gỗ chừng 2 thước khối là đủ... - Ông Tám đã hoàn toàn bình tĩnh.

- Chuyện vặt, anh ạ.

- Nhờ anh cho người đến đóng gói dùm. Còn lại ngôi nhà công vụ này và toàn bộ tiện nghi sinh hoạt trong ngôi nhà này là của Nhà nước, vợ chồng tôi xin trao lại cho hành chính quản trị của Trung ương.

- ???

- Sao vậy, đồng chí không hiểu rõ đề nghị của chúng tôi à?

- ??? – Anh cán bộ quản trị ngơ ngác.

- Ô hay, có cần tôi nhắc lại không đồng chí?

- ???

- Anh có nặng tai không?

- Thừa anh Tám, em hiểu chứ ạ. Em hiểu rất rõ đề nghị của anh chị. Nhưng anh làm em lúng túng quá.

- Đề nghị có thể mà cũng làm anh lúng túng à? Vợ chồng chúng tôi chịu mọi chi phí đóng hòm và vận chuyển, chỉ nhờ anh cho người đến đóng gói dùm rồi chở ra ga Hàng Cỏ, à quên, nói thế chưa chắc anh đã biết nó là ga nào. Chở ra ga xe lửa Hà Nội rồi gửi đi thôi.

- Không, không, anh hiểu lầm em rồi!

- Hiểu lầm cái gì mới được chứ?

- Em không biết anh chị đề nghị như vậy, nên trước khi đến đây em không xin ý kiến của đồng chí phụ trách về phương án này ạ. Em cứ đinh ninh là...

- Đinh ninh làm sao?

- Khổ quá, mấy tháng nay em cứ khất anh chị mãi, đâu có phải là em lơ là trong việc phục vụ anh chị. Nhất là anh chị là người em thực sự kính mến. Hôm qua em mới tìm xong được nhà, nên hôm nay mới dám vác mặt đến. Đối với những người tham gia từ trước Cách Mạng Tháng Tám như anh, em không bao giờ cho phép mình sơ suất điều gì...

- Tìm được nhà ở đâu, có khá không?

- Địa điểm, vị trí., em cho là hết ý rồi. Nếu anh ưng theo hướng này thì em sẽ xin báo cáo tiếp... Mặt bằng khá rộng, chỉ có căn nhà hơi cũ một chút thôi, nhưng em cho đấy là chuyện vặt, sau này sẽ tính. Ăn thua nhau là cái mặt bằng và cái vị trí, anh ạ...

- Tìm nhà làm gì?

- Anh thông cảm cho, thường là phải đi lo nhà mới để cho các vị nghỉ hưu trả lại nhà công vụ cho Nhà nước. Nhưng anh tính, cái nhà chứ có phải là bao thuốc lá đâu, làm gì có chuyện cứ thò tay vào túi rút ra là có liền...

- Thế bây giờ anh đã hiểu đề nghị của tôi chưa?

- Xin anh cho em về báo cáo lại với cấp trên đã.

- Thôi khỏi báo cáo, nếu khó quá để gia đình chúng tôi tự lo lấy vậy.

- Chết, chết, anh lại hiểu lầm em thậm tệ.

- Có cái việc con con như thế cũng phải về báo cáo à? - ông Tám phát bực.

- Không được. Dứt khoát không được ạ. Anh phải cho em về báo cáo. Em đã dính đòn mấy lần rồi, em không dại nữa.

- Anh ăn gian nói dối cái gì mà dính đòn?

- Em bị mấy vố rồi, mấy vị này cũng nói hết như anh ạ.

- Nói hết như tôi là thế nào?

- Cũng xin trở về quê quán hay nơi ở cũ như anh ạ... Thực ra đấy là các vị ấy gợi ý khéo, vì các vị thừa biết ở phố này toàn là nhà công vụ, phải trả lại sau khi nghỉ việc. Em cứ tưởng các vị ấy nói thật, chỉ lo thu xếp chuyển đồ đạc cho các vị ấy về nơi cũ, chuyện tiêu chuẩn nhà cửa tính sau. Ai đã được cấp nhà rồi mà chưa đủ tiêu chuẩn thì sẽ tính bù... Ai dè, đến khi em cho người tới đóng gói đồ đạc, các vị ấy hỏi: Các anh định chuyển gia đình chúng tôi đi đâu? Thế là tụi em bị bỏ bom, trong khi đó các vị mới được bầu lên làm lãnh đạo thì tụi em đã có kế hoạch bố trí vào ở rồi! Kế hoạch vỡ! Thế mới chết cha bọn em chứ!..

- Bây giờ anh đã rõ đề nghị của tôi chưa?

- Em rõ rồi ạ. Em xin chào anh ạ. Em sẽ về báo cáo... – Người cán bộ quản trị không để cho ông Tám nói tiếp. Anh ta chạy vội ra phía cổng. Gặp bà Tám vừa đi chợ về, anh ta cúi đầu - ...Em chào chị ạ!.. Cũng không để cho bà Tám kịp hỏi chuyện, anh ta nhảy phốc lên xe máy, rú ga chẳng kém gì đám thanh niên hư hỏng đua xe máy trên đường phố...

Câu chuyện lại bằng đi rất lâu, điện đi điện lại mãi ông bà Tám phát chán, không còn cách nào hơn là chờ đợi. Trong khi đó câu chuyện cái hòm gỗ hai thước khối biến thành cái quan tài bay... Nó bay đi thăm viếng mọi nơi ông Tám có quan hệ công tác, nó tự nhân lên, tự thay hình đổi dạng theo trí tưởng tượng của mỗi người tiếp xúc với nó. Cứ thế quan tài bay lần theo các vỉa hè, len lỏi vào trong các tiệm cà phê, rôm rả nơi quán nước, gây ra các trận cười vỡ trời chung quanh những ly bia, trong Nam ngoài Bắc... Người ta thường chỉ mới nghe thấy những chuyện đồn đại người ngoài hành tinh thỉnh thoảng phóng đĩa bay về vùng trời của quả đất, về các hình hình học rộng lớn đối xứng trên những cánh đồng nào đó ở Anh, ở Pháp... Nhưng từ cổ chí kim đây là lần đầu tiên hư hư thực thực chấp cánh cho quan tài gỗ hai thước khối bay đi khắp mọi miền đất nước.

Thế rồi một cái Tết lỡ hẹn với vợ chồng con gái mình, lại đang đến gần cái Tết thứ hai... Ông bà Tám chỉ biết chờ đợi và chờ đợi. Một nghìn lẻ một câu chuyện xảy ra trong thời gian chờ đợi... Tất cả những gì bà Tám lo lắng đã xảy ra thật và tiếp tục xảy ra. Ông Tám chưa làm đến địa vị có thể buông rèm nhiếp chính, nhưng có đến hàng tá các đề nghị kiểu na ná như nỗi lo của bà Tám là: “Cần tên tuổi của ông cũng như người cần đi mua một cái bằng thật để trang sức ấy mà!” – bà Tám bình về những lời mời của tổng công ty này, cơ quan nọ, viện kia... đang muốn ông Tám ra giữ cho chân cổ vẫn, chủ tịch Hội đồng quản trị hay chủ tịch danh dự gì đó...

Riêng ngân hàng cổ phần ngoài quốc doanh Việt Phát thì chỉ xin được ghi tên ông với chức danh là Chủ tịch danh dự Hội đồng quản trị của ngân hàng mình. Nếu được như vậy, sẽ xin biểu ngay ông Tám 100 cổ phiếu, mỗi cổ phiếu trị giá 10 triệu đồng...

- Tên tôi mà cũng có giá gớm nhỉ. Bà có cho tôi bán không? - Ông Tám hỏi vợ mình.

- Tên của ông, bán hay không là do ông chứ.

- Ngoài bà là của tôi ra, tôi chẳng có cái gì là của tôi cả!

- Tôi chưa biết hỏi trai trẻ ông nhìn phụ nữ như thế nào!..

Ông Tám cười.

Tết lại đến gần, ông bà Tám hết kiên nhẫn...

Thật ra đổ hết mọi chuyện lên đầu anh cán bộ hành chính quản trị thì oan cho anh ta. Vì cũng ngần ấy thời gian trôi qua rồi, ông Tám đã từ lâu không đến cơ quan nữa, mà vẫn chưa có quyết định bằng giấy trắng mực đen cho ông nghỉ hưu. Ông hỏi bộ phận phụ trách công tác cán bộ, lần thì được trả lời: lãnh đạo đang cân nhắc thêm; lần thì được trả lời: có một số trường hợp tương tự nên lãnh đạo chờ rồi xét duyệt một thể... Cũng có lần ông được trả lời: mới có thay đổi trong chính sách nghỉ hưu, nên phải nán chờ thêm... Nhưng xem ra cái thông tin của anh cán bộ hành chính quản trị vẫn lui tới nhà ông có vẻ là đáng tin cậy hơn cả...

- Anh không thông cảm với cấp tham mưu của tụi em. Đề nghị của anh thật khó xử quá anh Tám ạ! – Người cán bộ này bộc bạch với ông Tám. - ...Theo anh cũng chết, không theo anh cũng chết, anh ạ.

- Anh nói gì mà lạ vậy?

- Người từng trải như anh mà còn không hiểu thì chính em cũng thấy lạ thật. Đầu đuôi là thế này ạ. Cứ làm thẳng băng như anh đề nghị, sẽ có nhiều cụ khác phản đối, vì đến lượt các cụ ấy về hưu, các cụ ấy không thể làm theo anh được, vợ chồng con cháu các cụ ấy cũng không cho phép các cụ ấy làm như vậy... Thuyết phục anh làm theo cách xử sự như mấy cụ đi trước đã làm, thì tụi em chết chấy. Danh sách về hưu cỡ như anh dài lắm, sắp sửa lại hạ bớt tiêu chuẩn cống hiến.., có lấy bùn đắp thành nhà cũng không có để mà phân anh Tám ạ...

- À thì ra vì thế mà đến bây giờ họ vẫn chưa ra được văn bản quyết định cho mình nghỉ hưu? - Ông Tám “sáng” ra.

Còn những gần hai tuần nữa mới đến Tết, anh cán bộ hành chính quản trị lần khần bước

vào nhà.

- Em đến chúc Tết thật ă, vì đi sớm một tý, nên em đi tay không được ă.

- Sợ mang tiếng biểu xén?

- Không ă, em đến xin anh một việc, nhưng nếu mang theo quà biểu thì em biết làm như thế với anh sẽ một trăm phần trăm hồng việc.

- Anh xin cái gì vậy?

- Bố em mất lâu rồi, cấp bậc còn cao hơn anh nhiều. Anh còn kém bố em đến năm hay sáu tuổi, nhưng em xin anh nhận làm bố nuôi của em ă!

- Định đùa dai cái gì vậy hả anh bạn?

- Phải nhận lời đi anh! Anh phải thương em như bố thương con mới xong việc được. Nếu không thì em chết mất!

- Tôi đã về hưu rồi, anh tự cho phép mình muốn đùa giỡn với tôi thế nào cũng được có phải không? - ông Tám cố kiềm chế mà giọng ông vẫn đầy vẻ giận dữ.

- Khổ quá anh ơi, cái nhà anh không muốn nhận bây giờ có ba vị bộ trưởng và trung ương mới được bầu muốn xông vào. Nhưng khi đi xin Ủy ban thành phố thì em nói rõ là xin cho cán bộ cấp cao tham gia hoạt động trước Cách Mạng Tháng Tám. Đảng này cả ba vị ấy toàn là sinh sau 1954.

- Ba vị này đòi thăng thưởng như vậy?

- Dạ không, các ông thư ký của họ nói thay cho họ. Các ông thư ký của các thủ trưởng bên em lại giao nhiệm vụ này cho em lo.

- Thì ra ngày càng phát sinh cái cơ chế chia quả thực à? Anh trả lại việc này cho thủ trưởng trực tiếp của anh giải quyết. Tội ă gì mà mua dây buộc mình?

- Không được đâu anh ơi, ý kiến các thủ trưởng nói qua thư ký của mình mới là các ý kiến xác thực nhất của các vị ấy, không đùa được đâu ă. Ba vị tranh nhau một cái nhà thì bố em có sống lại cũng không phân nổi. Trong sổ của chúng em hiện đã có danh sách bốn năm vị hoạt động trước Cách Mạng, vài tháng nữa những vị này sẽ nghỉ hưu như anh và phải trả nhà công vụ. Em đào đâu ra nhà để phân cho các cụ này hả anh? Lại bổ sung thêm ba bậc hậu sinh này nữa!

- Vậy anh muốn nhận tôi làm bố nuôi để làm gì?

- Để anh thương em và chịu khó nhùng nhằng hộ em vài tháng nữa.

- Anh bảo tôi nhùng nhằng cái gì?

- Em cần thời gian cầm cự với mấy vị hậu sinh kia... Cho đến khi nào một đồng chí lão thành nhận ngôi nhà này là em xong! Bớt được một mối lo lớn!

- Cậu định biến tôi thành công cụ làm việc của cậu có phải không?

- Oan cho em anh ơi, vì thế ngay từ đầu em mới phải xin anh thương em như thương con mình. Thế mà anh vẫn hiểu nhầm em! Nếu không tự dưng em xin anh nhận làm bố nuôi làm quái gì! Em đâu có điên như thế!

- Thì ra là cậu muốn mượn cái tên mình hù dọa mấy ông hậu sinh! - ông Tám đang giận dữ mà phải bật cười.

- Bây giờ anh hiểu đúng một trăm phần trăm ý em! Xin anh giúp cho...

Không chờ cho ông Tám dứt cơn cười, anh cán bộ nói tiếp:

- Thế là bố nhận lời giúp con rồi nhé! Bố cứ vào trong Nam ăn Tết bình thường. Em sẽ lo vé máy bay chu tất. Ngoài Giêng ngày rộng tháng dài bố quay ra Hà Nội, đến lúc ấy em chắc mọi chuyện sẽ đâu và đó.

Ông Tám nghĩ một lúc rồi trả lời dứt khoát:

- Không có chuyện bố con gì hết! Nhưng tôi sẽ cầm cho anh đến sau Tết. Trong vòng một

tháng sau Tết anh phải lo bằng xong cho tôi mọi thủ tục chuyển hẳn vào trong đó!

Vài ngày sau ông bà Tám đi Sài Gòn bằng xe lửa để vào ăn Tết với gia đình con gái mình, vì còn 9 ngày nữa mới đến Tết. Không còn cách nào dùng thời giờ tiêu khiển tốt hơn nữa, vừa đi chơi lại được thêm một hai ngày đỡ chuyện bếp núc... – Bà Tám nghĩ như vậy.

Trong một bữa ăn trưa ở toa ăn, tình cờ ông bà Tám ngồi cùng bàn với hai sinh viên. Họ cũng về ăn Tết với gia đình ở Sài Gòn. Toàn là những người cởi mở, bốn người bắt chuyện với nhau rất nhanh, nói với nhau đủ mọi thứ chuyện thường nhật.

Ngay lập tức ông bà Tám Việt bị cuốn hút vào những chuyện của đời sống sinh viên. Ông bà Tám cảm thấy rất mến hai anh chàng lém lỉnh này, có phần thương hại, vì cả hai đều nghèo. Họ kể cho ông bà nghe, nếu không kiếm được việc làm thêm như đi rửa bát cho tiệm ăn, làm công việc tiếp thị..., có tuần liên tục bữa tối chỉ một gói mỳ ăn liền là chuyện bình thường...

Trên bàn không hiếm những trận cười sảng khoái, bác bác cháu cháu như những người quen biết nhau từ lâu rồi. Cũng không hiếm những câu chuyện cười ra nước mắt. Chủ đề thay đổi liên tục, nhưng tự nó lại xoay quanh nhiều vấn đề hệ trọng trong xã hội...

Có lúc tiếng cười bỗng ngưng tắc ngấm. Đây là cái đoạn kể chuyện được thuê đi phục vụ việc coi thi tốt nghiệp phổ thông. Người sinh viên này kể trong khi ôm các chồng bài thi của mấy lớp khác nhau chờ nộp cho ban giám hiệu, anh ta lật lật xem mấy bài.

...Em hãy phân tích bài thơ “Thơ Duyên” của Xuân Diệu: Xuân Diệu là một nhà thơ lớn, bà đã cống hiến cả cuộc đời cho sự nghiệp văn chương. Câu mở đầu tác giả tả đôi trai gái đang thổ lộ tâm sự với nhau trên cành me...

Lật một bài trong chồng khác.

Em hãy phân tích câu tục ngữ “Một con ngựa đau cả tàu không ăn cỏ”: Người ngày xưa đã sớm phát hiện loài ngựa là cực kỳ thông minh, khi một con ốm là cả bọn bỏ ăn ngay tức khắc, vì chúng sợ lây lan qua đường tiêu hóa...

Một bài nữa:

Em hãy phân tích bài thơ “Đánh đu” của Hồ Xuân Hương: Đánh đu là một trò chơi vui vẻ ngày xưa, nó hấp dẫn các chàng trai cô gái, vui đến nỗi có cô quần rách tứ tung, đúng hết là “bốn mảnh quần hồng bay phấp phới”, thật là vô ý vô tứ đến thế là cùng. Đám con trai bên dưới cười hô hố... Không biết khi về bạn trai của cô có nhắc nhở cô không...

Tiếng cười lại rộ lên với bao điều tranh cãi không ngã ngũ... Con tàu kiên nhẫn lắc lư theo nhịp riêng của nó, để mặc mọi người lan man hết chuyện này sang chuyện khác.

Mãi cho đến khi một trong hai sinh viên này hỏi:

- Thế ra hai bác ở phố các quan, chắc hai bác làm to lắm.

- Không, cả hai chúng tôi về hưu rồi, tôi là giáo viên. – Bà Tám trả lời. Ông Tám ngồi yên, có thể vì ông không nghe rõ câu hỏi, cũng có thể ông không muốn trả lời.

- Sao anh biết đấy là phố các quan? – Bà Tám hỏi,

- Bác ơi, sáng nào đi học cháu cũng phải đạp xe đi sớm khoảng ba mươi phút từ nhà trọ đến trường, nếu chậm một chút qua đoạn ấy là cháu bị tắc đường, vì có quá nhiều ô tô chở các ông to đi làm. – Một sinh viên trả lời.

- Nếu ở phố ấy chắc hai bác phải biết chuyện có một ông to lắm, đang làm việc bỗng dừng bị điên. Ông ta bỏ việc và cứ nằng nặc đòi đóng cho mình một cái hòm gỗ hai thước khối chở ông ta về quê, thế có sợ không hai bác?

- Làm gì có người nào to lớn đến mức phải cần đến quan tài hai thước khối hả bác? – Một sinh viên khác hỏi.

Ông Tám cố thờ ơ với câu chuyện trên bàn ăn, không ngồi yên được nữa:

- Chắc lại chuyện bịa. Ai kể cho các anh nghe như vậy?

- Không thể bịa được bác ạ. Bố cháu kể ông ta làm to như thế mà tự dừng dứt khoát bỏ việc, mọi người khuyên can thế nào cũng không được, cơ quan đổ dành cho nhà cho đất không lấy,

chỉ nằng nặc đòi một cái hòm gỗ lớn hai thước khối để chở mình về quê. Thừa hai bác, người như thế là điên hay bình thường ạ?

- Thừa hai bác, cán bộ của Đảng và nhà nước mình bây giờ hư hỏng hết cả rồi, càng to càng tham, điên lại tham lam hơn người không điên hai bác ạ. - Anh sinh viên ngồi cạnh bình thêm vào.

- Sao anh vợ đưa cả năm, đã vậy lại kết tội ông điên này một cách hồ đồ như vậy? – Bà Tám hỏi.

- Thừa bác, ông quan to tham lam đến mấy khi chết cũng chỉ cần một quan tài bình thường cỡ trung hay cỡ đại gì đó, tùy theo thân xác ông ta ngắn hay dài. Đằng này ông quan điên lại đòi hẳn một cái quan tài hai thước khối, thế thì phải nói ông ta tham gấp 4 lần ông quan to không điên ạ!

Bà Tám bật cười:

- Ừ nhỉ, vậy mà tôi không nghĩ ra.

Ông Tám lại muốn hướng câu chuyện đi theo ý mình:

- Tôi nghĩ rằng trong y học, người điên đến mức như thế thì phải có bệnh lý từ lâu chứ. Tự dưng phát điên như thế thì là chuyện bịa.

- Thừa bác lý thuyết về y học của bác lạc hậu to rồi ạ. Thời bao cấp không có gì nhiều để tranh nhau, cũng chẳng phải bòn chen nhiều, nhịp điệu cuộc sống không hối hả, chồng nào vợ nấy, không bỏ bịch linh tinh được, tâm sinh lý con người thời ấy tương đối thăng bằng, nên cái thuyết bệnh lý như bác nói có thể là đúng cho thời đó. Còn thời bây giờ khác xa rồi bác ời.

- Khác cái gì?

- Hai bác bình tĩnh nghe cháu kể nhé! Không tranh ăn với nhau được cũng điên. Bỏ bịch lung tung có lúc đánh nhau như điên. Thêm một tý cơn đồ nữa thì tạt a-xít vào mặt nhau. Không leo cao nữa được cũng điên. Ghế đang ngồi bị hất khéo, hất thô bạo, hất lên, hất xuống đều có thể gây ra điên cấp tính. Đánh quả gì đó không trúng, mất lớn quá cũng điên. Người ngay thẳng không làm việc được theo lẽ phải nên tức điên nặng luôn. Bị cuỗm mất bồ cũng điên... Thậm chí đã có người chỉ vì thế mà tự tử, cháu đoán trường hợp của Lê Công Tuấn Anh là như vậy... Cháu đoán mò thế thôi, chứ không dám nói xấu người đã chết đâu ạ! ...Làm việc căng thẳng quá bị stress cũng điên. Ăn phải thịt bò điên không điên bằng thua cờ. HIV chuyển sang thành AIDS tiếc đời quá đâm ra phát điên muốn làm hại người khác. Đầu tư quá lớn cho mua chức vụ mới, thu hoạch không bù nổi, bị xiết nợ không trả được, cũng có thể phát điên. Đánh cá độ một trận bóng đá mất trắng cơ nghiệp, thế là điên. Đang làm việc chỉ vì điên nên sinh ra bất đắc chí bỏ về nhà... Trường hợp học sinh thi trượt bị bệnh tâm thần không phải là hiếm bác ạ. Nhà tập thể của cháu tại tầng 5 có một cụ độc thân về hưu suốt ngày chửi cán bộ lãnh đạo, mọi người bảo cụ ấy điên nặng lắm. Cháu leo lên hỏi thăm, cụ ấy bảo “tao mà không chửi được ra miệng cả ngày như thế này tao sẽ điên mất!” ...

- Để tao kể chuyện này, người thực việc thực hẳn hoi. – Anh sinh viên kia tranh lời của bạn. - Hai bác ạ, cháu biết đích xác một trường hợp đi lao động nước ngoài, bỗng nhiên mất việc bị đuổi về, vợ ở nhà đã bỏ đi lấy người khác, anh ta không điên nhưng cứ tự coi mình là điên, cho đá vào đầy hai túi quần rồi ra giữa cầu Thăng Long nhảy ùm xuống sông. Ba hôm sau người nhà mới tìm thấy xác anh ta ở quá Lăng Yên. Anh này trước khi đi lao động ở Hàn Quốc làm thường trực ở cổng trường học của cháu. Chết đuối rồi mà vẫn còn nợ 10 triệu đồng về cái khoản tiền chạy chọt một xuất đi lao động Hàn Quốc!.. Cháu chỉ sợ làm hai bác mệt thôi. Những chuyện điên như thế cháu có thể kể cho hai bác nghe cho đến khi tàu về tới ga Sài Gòn. Thừa với hai bác, khoa thần kinh học bây giờ hoàn toàn không theo kịp nhịp điệu phát triển của cuộc sống ạ!..

- Nói chuyện khoa học thì tôi thua các anh rồi, nhưng tôi vẫn nghĩ chuyện ông quan to đòi cái quan tài hai thước khối là chuyện bịa. - Ông Tám cố nhin cười vì muốn nghe tiếp, trong đầu ông nghĩ đến Lê Hải, Phạm Trung Nghĩa, Phạm Trung Chính và nhiều con người ngay thẳng khác ông gặp trên đường đời... Trong thâm tâm, ông thừa nhận anh sinh viên trẻ này không

đến nổi quá bốc đồng...

- Chính thủ trưởng của bố cháu kể cho bố cháu nghe chuyện ông điên này mà. Không thể nào là chuyện bịa được bác ạ. Nhưng cháu thừa nhận bác có lý, điên nặng như thế dứt khoát phải có bệnh lý trầm trọng lâu dài từ trước. Các giả thiết anh bạn cháu nêu ra hình như không phù hợp với tính cách ông điên này.

- Hay là ông ta giấu bệnh hả bác? Mãi đến khi bộc phát ra thì mọi người mới biết? - Anh sinh viên khác gặng hỏi.

- Tôi vẫn cho là chuyện bịa. - Ông Tám đáp lại.

- Không thể bịa được bác ạ. Bố cháu nói dứt khoát là ông này bị điên đột xuất. Vì hàng chục năm nay cho đến khi bị điên, đầu óc ông này cứ như là có một bộ nhớ của máy tính. Bố cháu còn nói là đồ ai, một doanh nghiệp hay một công ty nào thoát được những việc phải làm đã hứa với ông ấy... Bố cháu đã mấy lần bị ông ấy nhắc nhở chuyện này chuyện khác.

- Bố anh làm gì?

- Dạ bố cháu là nhân viên văn thư Công ty xuất khẩu hàng may mặc Việt Thịnh ạ. Mà ông điên này còn là thủ trưởng của thủ trưởng bố cháu.

Nghe thế, ông Tám biết ngay thủ trưởng của giám đốc công ty xuất khẩu Việt Thịnh là tổng giám đốc tổng công ty dệt may Xuyên Việt. Ông tổng giám đốc này đã năm lần bảy lượt khẩn khoản xin xóa khoản nợ xấu 21 tỷ đồng lưu cữu từ nhiều năm nay nhưng đều bị ông Tám dứt khoát bác bỏ. Món nợ xấu này, cho đến khi ông nghỉ hưu, tổng công ty vẫn chưa có cách gì trang trải. Ông Tám muốn tìm hiểu kỹ thêm:

- Có phải thủ trưởng của thủ trưởng bố anh là tổng giám đốc Tổng công ty dệt may Xuyên Việt không? - Ông Tám thẩm tra.

- Đúng ạ. Bác cũng biết ông tổng giám đốc này ạ? - Người sinh viên vừa hỏi vừa quan sát kỹ hình dong ông Tám.

- Thế bố anh có biết tên ông điên này không? - Ông Tám không trả lời thẳng.

- Thừa bác có ạ. Đây là ông Tám Việt. Cháu quên không hỏi rõ họ ông điên ấy là gì... Thế nhưng...

- Anh bạn còn quên điều gì nữa chưa kể? - Ông Tám hỏi.

- Bác nói bác biết thủ trưởng của thủ trưởng bố cháu, làm cháu ngờ ngợ đã được gặp bác ở đâu rồi...

- Câu mắc bệnh hoang tưởng từ bao giờ thế? Sinh viên quèn như cậu làm sao mà gặp được ông kỉnh? Họa chẳng là trên màn hình nhỏ! - Anh sinh viên nọ ngồi trêu trọc bạn mình.

- Hoàn toàn đúng! Cháu thấy bác trên tivi mấy lần thật, trong các cuộc họp hay trên công trường gì đó! Chính bác là ông Tám Việt! Một lần cháu còn thấy trên tivi bác đến thăm công ty của bố cháu, ông giám đốc và bố cháu dẫn bác đi xem các nơi làm việc trong công ty... Nếu cháu nói đúng, bác phải khao hai chúng cháu một chầu bia!

- Bà có đủ tiền khao hai anh bạn trẻ này không, tôi thua cuộc rồi! - Ông Tám cười. - Đúng, Tám Việt đây. Mời hai anh bạn chạm cốc với ông điên này! - Ông Tám chủ động nâng ly bia của mình.

Hai sinh viên trở mắt nhìn nhau rồi lại nhìn ông bà Tám. Lúc đầu họ có vẻ sợ hãi về cách nói năng thất thổ của mình, cả hai ly bia đã cầm lên rồi mà tay vẫn ngay đơ, chưa ai dám uống. Nhưng giây phút này thoáng qua rất nhanh, một anh đã liền thoắt:

- Ôi vinh dự cho chúng cháu quá! Xin chúc sức khỏe hai bác ạ! Bác tha tội cho chúng cháu ạ.

- Xin chúc sức khỏe hai bác ạ! Nhưng... bác ơi... trông bác thế này mà gọi là điên ạ? - Anh sinh viên kia đưa bia lên miệng rồi mà vẫn chưa uống.

- Người điên làm sao tự biết được là mình điên? - Ông Tám vui vẻ.

- Nhưng có thật đúng là bác tự dưng bỏ việc không ạ?

- Tự dưng bỏ việc thì không, nhưng xin nghỉ hưu thì đúng.

- Thế thì ông tổng giám đốc Xuyên Việt không bịa! Chỉ riêng một việc đang làm to như bác mà xin nghỉ hưu là đủ để chứng minh bác bị điên một trăm phần trăm rồi bác ạ! Bây giờ người ta mua từ cái chức hộ tịch viên trở đi...

Tiếng chạm ly leng keng. Một anh ực một hơi hết gần nửa ly mới nói tiếp, bọt bia chung quanh miệng anh ta làm thành một vòng trắng:

- Cậu nhầm rồi, chức ấy hãy còn cao. Ngay đến cái chức đứng gác ba-ri-e thu lộ phí trên đường cao tốc cũng khối người phải mua!

- Soi gương nhìn cái miệng của cậu đi đã rồi hãy nói tiếp! – anh này quay sang ông bà Tám: - ...Bác cháu không nói sai đâu bác ạ. Thế mà bác tự nhiên lại xưng xưng ném cái ghế mình đang ngồi qua cửa sổ... Cái ghế rất cao chứ có phải đồ chơi trẻ con đâu!

- Chỉ có điên hơn cả điên mới làm như vậy bác ạ.

- Cháu rất ghét cái chuyện đô-la hoá, nếu tính ra tiền Việt thì ổi người bỏ bạc tỷ ra mua cái chức của bác đấy! Chuyện cái quan tài hai thước khối, những chuyện linh tinh khác quá vặt vãnh!

- Tất cả những gì bạn cháu vừa kể chứng tỏ bệnh điên của bác đã phát triển đến mức cực kỳ trầm trọng thật rồi bác ạ...

Ông bà Tám tủm tỉm cười, lẳng lặng ngồi nghe, hai anh bạn trẻ càng hăng hái.

- Cháu cũng nghĩ thế. Cháu dám cam đoan là ông tổng giám đốc Xuyên Việt chẩn bệnh cho bác chính xác hơn bất kỳ một bác sĩ lỗi lạc nào hiện có của cả nước ta về khoa thần kinh!

- Xin cho cháu với tư cách là nhà xã hội học chưa có bằng, được chạm cốc với ông điên này! – Anh sinh viên nọ hào hứng như đang thuyết trình trong một cuộc hội thảo khoa học. Anh ta chạm cốc với ông Tám rồi làm một hơi hết sạch nửa ly bia còn lại trong tay. Bà Tám lại rót cho anh ta đầy ly mới.

- Thực ra lúc đầu cháu còn phân vân, bây giờ thì cháu thực sự tin rằng kiến thức y học của bác lạc hậu hết chỗ nói, bác tám Việt ạ. Cháu nói thế, xin bác đừng cho là bọn trẻ con ả nói xách mé. Bác tuy còn sống nhưng đã trở thành người thiên cổ mất rồi bác ơi... – Anh ta dừng lại một lát, hai tay nâng cốc bia lên ngang mặt, kính cẩn nói tiếp: - ...Xin phép bác cho cháu có đôi lời tưởng nhớ đến thân thể và sự nghiệp của bác... Bác điên nặng đến mức không biết là mình điên, thế mới chết người chứ! Bệnh như thế là phát đến mức tứ chứng nan y rồi, mà bác lại cứ bình chân như vại! Sao bác có thể vô tâm vô tư đến mức vậy...! Đảng và Nhà nước ta cùng với tập thể cán bộ, giáo sư, bác sĩ, y tá giỏi nhất của cả Bộ Y tế dù có hết lòng cứu chữa đến đâu bác cũng không tài nào thoát được đâu! Điên như vậy thì ngay cả đến nhà ngôn ngữ học tài hoa như cháu cũng không kiếm đâu ra lời viết điều văn cho bác đâu!

Bà Tám dựa vào vai ông Tám cố bưng miệng cười để nghe hai anh bạn trẻ hùng biện.

- ...Với tư cách là nhà xã hội học tương lai, cháu cũng xin được nâng cốc chúc ông điên này! Cái điên của bác mới hào hiệp và giàu lòng vị tha làm sao! Hối có biết bao người cảm ơn bác chấp nhận cái điên này? Biết bao nhiêu kẻ vui thích vì bác bỗng dưng điên lên như thế? Quan trên của bác thở phào nhẹ nhõm, cấp dưới của bác mở tiệc ăn mừng. Bác xem trên đời này có cái điên nào mà làm vừa lòng được nhiều người trong bản dân thiên hạ đến thế!.. Dù bác còn sống hay hy sinh, thế hệ chúng cháu xin đời đời ghi nhớ công lao bác đã làm phong phú cho nội dung cái điên trong ngôn từ Việt ta thời hiện đại, mở rộng thêm khái niệm điên trong y học thế giới!... Bác sống khôn thác thiêng hãy lắng nghe lời cháu nói! Sinh có hạn, tử bất kỳ, một đời người làm nên được một con chữ điên như bác là đủ lắm rồi, ô hô bác kính mến ơi... Thỉnh thoảng cũng có đôi ba bệnh nhân hay nạn nhân giàu lòng nhân đạo, lúc lâm chung họ trối trăn sẵn sàng hiến mắt hay một bộ phận lục phủ ngũ tạng nào đó để cứu người đời mắc nạn. Nhưng riêng bác, bác hiến luôn cả cuộc đời mình cho khoa thần kinh học, khoa tâm lý học, khoa xã hội học...

- Khoa ngôn ngữ học nữa chứ! – Bạn của anh ta chêm vào.

- Vâng, cho cả khoa ngôn ngữ học! Công đức bác lớn lắm, khoa học chịu ơn bác nhiều lắm!..

Dù còn sống hay ra đi, bác có thể ngẩng cao mặt với đời, không có chi mà ân hận! Ô hô, ai hai!? Ai điên!? Ai bai!?! Ai đại! Ai khôn!?! Ai tai!? Ai hư...ởng!?. Trước khi kính cẩn nghiêng mình, xin được nâng cốc uống cạn ly bia này và hô bác muôn năm!.. – Anh sinh viên kia giọng nghiêm trang, vẫn tỉnh bơ giữ nguyên nét mặt trầm buồn như người đọc điệu văn chuyên nghiệp ở nhà tang lễ nào đó. Dứt lời, anh ta hai tay kính cẩn chạm cốc với ông Tám, rồi cũng một hơi cạn sạch ly bia...

- Đúng là nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò! - Ông Tám nâng cốc với nụ cười hiền hậu.

Còn bà Tám vừa cười rữ, vừa quay ra gọi người phục vụ ăn uống mang thêm bia và đồ nhắm. Ông Tám cũng gục đầu xuống bàn mà cười. Chờ cho tiếng cười lắng xuống, ông mới chậm rãi:

- Trên đời này ngoài mình ra có lẽ không ai được nghe điệu văn về chính mình. Người chết còn được chạm cốc với người sống nữa, thế mới hay chứ! Cảm ơn hai anh bạn!.. - Ông chạm cốc với hai bạn trẻ và bà Tám...

Bây giờ đến lượt hai anh sinh viên không còn đủ sức nhịn cười nữa, cả hai bắt đầu cười rữ ra, khiến cả bốn người lúc này cùng phá lên cười.

- Thế mà trong khi đọc điệu văn cháu chỉ sợ bác ném cái ly bia vào mặt cháu, vì cháu cũng tự biết là cháu nói hỗn quá!

- Sau Tết trở ra Hà Nội, chúng mình sẽ đi kiếm sống bằng nghề đọc điệu văn thuê đi!

- Nghĩa là càng nhiều người chết thì chúng mình càng sống?

Họ không để ý đến tiếng còi tàu báo hiệu sắp đến Huế. Mấy bàn ăn chung quanh ngơ ngác nhìn sang...

Khi trận cười của bài điệu văn tế sống ông Tám qua đi, anh sinh viên nọ nhắc ly bia lên, ngẫm nghĩ một lúc rồi lại đặt ly xuống, trên mặt thoáng một nét tự lự:

- Bác Tám Việt ạ, nghĩ đi nghĩ lại, cháu lại thấy là bác điên thật bác ạ!

Ông Tám vẫn cười, nhưng cảm thấy trong người mình có một cái gì đó khựng lại. Ông không cảm thấy cả cái thế giới bên ngoài vẫn chạy ngược lại phía sau không nghĩ...

Thì ra cái việc chỉ vền vền ba chữ “hưu là hưu” quả là khó hơn ông Tám nghĩ. Đã chuyển xong xuôi vào thành phố rồi mà ông vẫn cứ mất vô khối thời giờ để từ chối, để thanh minh, để giải thích những việc như ông đã gặp trong hai năm cuối cùng vừa rồi ở Hà Nội.

Bây giờ tự dưng lại có một đám người nhân danh nhà báo, nhà văn và nhà xuất bản đến nằng nặc xin phép xuất bản sách viết về ông.

Lúc đầu ông Tám từ chối rất nhẹ nhàng:

- Các anh thông cảm cho, lãnh tụ tôi không phải, nghệ nhân cũng không, càng không phải là nhà khoa học hay nhà quản lý nổi tiếng gì. Công việc tôi làm có đôi ba việc tạm gọi là được thật đấy, nhưng vô khối sai lầm thiếu sót. Xin các anh miễn cho mọi việc viết lách... Đừng làm khổ tôi, nhất là đừng làm khổ người đọc...

- Anh ơi, bao nhiêu người mến mộ anh, ca ngợi anh là người dám quyết, dám làm, dám tự chịu trách nhiệm, là kẻ phá rào số một...

- Thôi, tôi van các anh. Đất nước còn nghèo lắm, đã có cái gì đâu để mà ca tụng nhau! Ngay cả những việc đã làm được cũng là nhỏ nhoi! Các anh cứ nhìn ra các nước chung quanh mà xem... Tôi van các anh...

Lời lẽ trao đi đổi lại mãi, ông Tám nhất định giữ nguyên ý kiến của mình, câu chuyện trở nên căng thẳng.

- Xin đề nghị anh viết hồi ký, anh không viết. Xin anh cho chúng tôi tự sưu tầm tài liệu viết về anh, anh cũng không cho. Thâm ý của anh là muốn chứng tỏ mình khiêm tốn còn hơn cả Bác Hồ! – Một người trong đám nhà văn nhà báo cùng cánh với nhau nói thẳng như vậy vào mặt ông Tám. Họ quá bức vì đề nghị của họ bị khước từ.

- Trời đất, các anh hiểu nhầm tôi hết tội rồi! - Ông Tám giơ cả hai tay lên trời phân bua: - ...Lịch sử của nhân dân thì đừng vơ vào cho mình các anh ơi! Tôi xin các anh đấy!..

Đám phóng viên ngơ ngác, một vài người gật gật, trong lòng chịu ông Tám có lý. Song anh chàng ngoan cố đầu bợn cứ cãi nhải hoài:

- Cả nước chỉ có một Bác Hồ thôi anh Tám. Anh định làm Bác Hồ thứ hai thì không được đâu!

Câu nói làm cho ông Tám đứng bật lên. Ông xắn tay áo rồi chỉ vào người đang nói:

- Anh giả tỉnh giả say ăn nói với tôi như vậy, tôi xin mời tất cả các anh ra khỏi nhà tôi ngay tức khắc. Tôi sẽ còn yêu cầu Hội nhà văn nhà báo kiểm điểm các anh việc xúc phạm đến Chủ tịch Hồ Chí Minh!

- Chết, xin anh Tám, em trót lỡ miệng... - Anh chàng cãi nhải chống chế: - ... Nhưng anh cũng phải thấy nghĩa vụ của mình giáo dục hậu thế chứ ạ! Anh còn là đảng viên lâu năm, anh cũng có nghĩa vụ làm đẹp lịch sử của Đảng, đề cao vai trò người đảng viên của Đảng chứ!

- Tôi thực tình không hiểu tại sao cứ phải mài mãi lịch sử ra mà sống thế hả các anh? Cuộc sống này chẳng có gì đáng sống, đáng viết nữa hay sao?.. - Ông Tám đã trở lại bình tĩnh.

- Em nói thế này anh đừng giận: Anh chẳng thức thời chút nào! - Vẫn cái anh cãi nhải.

Ông Tám cảm thấy đôi co mãi thế này chỉ tổ mất thời giờ, đã đến lúc phải quyết liệt:

- Thế này nhé, ngoài việc dạy bảo con cháu tôi, tôi không có bất kể một nghĩa vụ nào như các anh nói. Các thể hệ mai sau không cần chờ đến sách của các anh mới biết cái gì là điều hay lẽ phải, cái gì là dở là xấu. Mà chắc gì các anh đã viết lên được điều hay lẽ phải? Lịch sử Đảng, vai trò của Đảng, hình ảnh người đảng viên cũng không phải nhờ đến sách của các anh vẽ lên thế nào thì người dân tin yêu như thế! Các anh có nịnh Đảng hay lừa dân, thì ngòi bút của các anh tài ba đến mấy cũng không đánh lừa được người đọc. Các anh có vẽ tôi thành ông thánh hay con gáo ộp thì tôi vẫn là tôi!.. - Ông Tám nói một thối một hồi.

Mấy ông nhà báo tạm ngồi im một lúc, sau đó một người đầu dúi:

- Anh Tám ạ, anh đã căng đến mức ấy, thì tụi em xin phép anh cho tụi em tự sưu tầm, tự viết về anh nhé.

- Quyền viết văn viết báo của các anh, các anh muốn làm gì thì các anh tự chịu trách nhiệm lấy. Nhưng tôi nói trước nhé: Hễ bất kỳ một quyển sách, một bài báo nào viết về tôi, thì ngay lập tức tôi sẽ có thư ngỏ nói công khai trên báo chí đây là việc các anh tự ý làm và phải tự chịu trách nhiệm, trong trường hợp cần thiết tôi sẽ không tiếc lời phê phán những sai trái đâu...

Sau khi cuộc sống về hưu hoà nhập hẳn vào dòng chảy cuộc sống bình thường hàng ngày, ông Tám bắt đầu nhìn lại những công việc mình đã làm.

Ngày ngày ông nhắc chân nhắc tay làm đôi ba việc cho vui. Nếu không sửa cây cảnh, thì lại lúc chữa cái ghế, lúc sửa lại cái xe đạp tập thể dục cho bà Tám, chăm sóc cái vườn hoa con con phía trước nhà... Chiều chiều ông đến trường đón đưa cháu gái lúc tan học về. Trường không xa lắm, hai ông cháu cùng đi bộ, vừa có thời giờ hai ông cháu chuyện trò với nhau, vừa thay cho tập thể dục. Cũng có lúc ông cùng với cháu gái nhân tiện kết hợp đi chợ giúp bà mua thứ này thứ khác trên đường từ trường về nhà. Thời giờ rảnh rỗi một mình, lúc ông đi xe ôm, lúc ông đi bộ, có lúc ông leo lên xích-lô đi khắp mọi nơi trong Thành phố. Thành uỷ nói khi cần đi đâu ông cứ gọi xe cơ quan đến đón, nhưng đến bây giờ ông chưa cần đến...

Ngay từ ngày 30 Tháng Tư ông đã tham gia Ban quân quản Thành phố. Hơn một năm sau ông được điều ra Trung ương để bổ sung cho mặt trận kinh tế. Bây giờ ông có dịp nhìn lại. Một phần tư thế kỷ tạo ra cho ông khoảng cách cần thiết để nhìn nhận lại tất cả. Từ những ngày phải lấy cả bo bô bổ sung cho các khẩu phần lương thực để phân phối trong thành phố đến hôm nay thật quả là một chặng đường khó quên... Bây giờ về nhiều phương diện Thành phố là trung tâm lớn nhất, là đầu tàu kinh tế cả nước, đời sống khá giả hẳn lên... Hồi ấy không thể hình dung được ngày hôm nay, một chặng đường dài, gian khổ gập ghềnh, và biết bao nhiêu đau khổ nữa... Những chặng đường khổ ải sau chiến tranh không bao giờ quên!..

Đám các chiến hữu cũ của ông, trong đó có Hai Phong, rồi đến những người ông mới quen biết sau này như Hai Hân, Ba Khang, Bảy Dự, Tư Cương..., đám con cháu bà Sáu Nhơn... lại là những người giúp ông nhìn thấy nhiều khía cạnh trước đây ông không hề để ý trong đời sống

của Thành phố. Cái được cũng nhiều, mà cái hỏng cũng nhiều. Đúng thời kỳ này lại có hiện tượng một loạt doanh nghiệp và công ty lớn trong thành phố theo nhau đổ bể, bao gồm đủ các lĩnh vực: xuất nhập khẩu, ngân hàng, kinh doanh địa ốc, công nghiệp gia công... Có quá nhiều chuyện chưa biết hư thực thế nào về các vụ đổ bể này...

- Lêgarment đổ là do ông nọ đánh ông kia!

- Đâu có, do giám đốc phạm luật!

- Đại gia Việt Hưng đổ cũng đáng đời, ô cụp rồi thì phải tự mình chịu trận thôi.

- Luật thuế cứ thay đổi như chong chóng thì bố Việt Hưng cũng đổ, ô với dù quái gì!

- Một xí nghiệp quốc doanh mà công đến ba bốn công ty nhánh của vợ con các chức sắc, thì có là hàng không mẫu hạm cũng phải chìm...

- ...

Càng lặn sâu vào cuộc sống hàng ngày trong Thành phố, ông càng nghĩ lẽ ra nhiều việc phải làm khác đi...(*) [(*) Trong lời tựa của F.Engels cho Tuyên ngôn Cộng sản, được viết vào dịp xuất bản lúc Tuyên Ngôn này 25 tuổi.] Đôi lúc ông phải thú thực với chính mình: đời sống kinh tế của Thành phố có những mảng chẳng khác gì những trận đồ bát quái, ông càng lao vào, càng lạc lõng...

Ông đã mấy lần lảng vảng ở một góc đường hàng giờ, xem người bán và người mua những hoá đơn đỏ ghi khống, có dấu đỏ ký tên đảng hoàng. Có lúc ông nghe được rõ ràng họ mặc cả với nhau... Giá mỗi hoá đơn đỏ như vậy tùy thuộc vào con số ghi khống lớn hay nhỏ và nội dung cái dấu đỏ của nó. Hình như mỗi dấu đỏ có loại giá riêng...

Có lần ông leo lên xe ôm đi theo người mua hoá đơn ghi khống như vậy ra đến tận công trường... Nhưng đến đây thì ma dẫn lối, quỷ đưa đường, mọi thứ đều “lặn” hết vào các bên “B phẩy” không biết thứ bao nhiêu...

Ông kiểm cái xe ôm quay trở lại chỗ bán hoá đơn, cũng hỏi mua một cái hoá đơn khống xem sao. Ông hỏi ngay cái người vừa bán lúc nãy, anh ta đang phì phèo điều thuốc, thông dong lê dép quèn quẹt trên hè phố như người vô công rồi nghề.

- Anh ơi, sổ sách mình thâm thùng lớn. Làm ơn bán cho một hoá đơn đỏ để trám vào... Ra tay cứu mình đi...

Ông Tám đang nói vào cái tai điếc.

Mấy lần ông toan túm lấy vạt áo sơ-mi dài tới đầu gối của anh ta, nhưng ngần ngại. Ông đành lảng nhảng đi theo năn nỉ:

- Giúp mình một chút, anh bạn... Nếu không mình sẽ bị tù rũ xương mất thôi...

Đột nhiên người đi dép lê đứng lại, quả đấm của anh ta dí sát mặt ông Tám:

- Nè ông nội, thiếu tiền xài thì về bảo con cháu nó đưa cho. Già rồi mà ăn nói linh tinh có ngày dính đòn bể sọ đó!..

Nói xong anh ta vênh vênh đi tiếp, không thèm quay lại nhìn mặt ông Tám, chân lê dép quèn quẹt trên hè phố, tay thỉnh thoảng vẩy tàn thuốc lá vào bất kỳ đâu...

Tiếng dép lê quèn quẹt xa dần, thỉnh thoảng một cơn gió thổi bùng đuôi áo của người bán hoá đơn đỏ. Nhìn từ xa anh ta giống như một con tôm biết đi...

Ông Tám tần ngần một mình giữa phố, nhưng ông cũng dần dần hiểu thêm đôi điều...

Vài hôm sau ông đi sâu hẳn vào trong công trường, nơi ông biết là chỗ tiêu thụ các hoá đơn đỏ ghi khống... May mắn cho ông là được chuyện trò với một đội trưởng thi công. Anh ta là người tốt bụng và cởi mở. Hỏi tới hỏi lui ông biết công trường này là khu xây dựng các nhà cao tầng cho những hộ nghèo và những hộ phải đền bù vì di dời theo quy hoạch của Thành phố, giá cả đất lẻ lười, từ vài trăm triệu đồng đến tiền tỷ cho một căn hộ... Nhà thì cái đang xây phần thô, cái mới xong phần móng, chỉ có một vài cái đã xây thô xong tới tầng chót.., thế mà toàn bộ các căn hộ ở đây đã được bán hết rồi. Ông nhớ đến chuyện có người xui con gái ông ghi tên mua bốn căn hộ cho gia đình ông trong khu này. Họ nói nhà ông Tám cả thầy có bốn người làm

cho nhà nước, thừa sức được ghi tên mỗi người một căn hộ, chỉ mất công đi ghi tên thôi, nếu không mua họ sẽ biểu lại gia đình mỗi căn hộ từ năm mươi đến bảy mươi triệu đồng, tùy theo ghi tên mua loại căn hộ nào...

Dăm ba hôm sau lại rộ lên cái chuyện các cột móng của nhà cao tầng bị rút bớt thép... Rồi sau Năm Cam bây giờ lại đến vụ Hai Chi...

Ôi, lẽ ra nhiều việc phải làm khác đi!..

...

Cái ý lẽ ra nhiều việc phải làm khác đi ăn ngủ ngay trong đầu ông Tám, ngày đêm không buông tha ông Tám...

Chính đại tá về hưu Phạm Trung Nghĩa, đã đọc cho ông nghe ý này của Engels trong một lời tựa sau này viết cho Tuyên ngôn Cộng sản... Chuyện ấy đã lâu rồi, chẳng hiểu vì sao đoạn văn này ăn sâu tức khắc vào đầu óc tâm trí ông. Từ khi nghỉ hưu, các ý tứ của đoạn văn này càng nổi loạn, xông ra đối thoại với ông, chất vấn ông điều này điều khác - dù là tại bàn làm việc ở nhà, trên đường phố ông đang đi, hay là một nơi nào đó ông đến thăm, trên Tây Nguyên, tại các tỉnh miền Trung, trong những đêm mất ngủ...

...Ăng-ghen sau hai mươi năm năm Tuyên ngôn Cộng sản ra đời mới nhìn ra được vấn đề như thế. Còn mình, cả một đời người.., phải đợi cho đến khi đứng sang bên lề cuộc sống mới thức tỉnh được những điều cần thức tỉnh! Ôi, chẳng lẽ mình ngu lâu đến thế? Hay tại mình ôm cái ghế của mình lâu quá, yêu nó lâu quá nên mới chậm hiểu như thế? Chẳng lẽ phải chờ đợi lâu đến thế mới tỉnh được phần nào khỏi cái u mê của chính mình hay sao? Ôi sự chậm trễ chết người!..

Có cách gì làm cho tất cả cái đúng cái sai, cái xấu cái tốt, cái được cái không được..., tất cả cùng nhau phơi bày ra giữa thanh thiên bạch nhật, tất cả cùng nhau phô diễn công khai trước mắt mọi người, để người đời phán xét, lựa chọn, định đoạt... Ôi có cách gì thực hiện được lẽ phải đơn giản này không? Có cách gì luôn luôn tự cảnh giác được với chính mình? Tự mình sớm lòi được mình ra khỏi cái u mê của chính mình?..

Ông Tám Việt bây giờ có nhiều thời giờ để trần trở, cũng có lúc để ăn năn nữa...

Dần dà ông nảy sinh ý nghĩ trù liệu cho mình một số việc, một số vấn đề ông muốn tìm hiểu với con mắt người về hưu. Một cuộc hành trình lang thang một mình, không bảo vệ, không bác sĩ, không thư ký...

...Càng đi lang thang, ông Tám càng cảm thấy hình như cùng một lúc trong con người mình có hai người khác nhau, đối thoại với nhau, đánh đấm nhau kịch liệt, đương nhiên là đánh nhau bằng lý lẽ...

Lại một lần nữa trong đời, ông Tám tự nghiệm thấy được sự đau đớn về tinh thần nhiều khi còn khổ sở hơn sự đau đớn về thể xác. Ông so sánh sự dằn vặt trong lương tâm mình hôm nay với đòn tù trong những ngày ở chuồng cộp(*)[(*) Một loại nhà giam cực kỳ dã man của Mỹ - ngụy.] mà sau này ông thoát ra được...

...Ôi một khi tự mình nhìn được những sai lầm của chính mình! Lúc còn đang đương chức đương quyền, cũng những nơi ấy, những sự việc ấy mình nhìn nhận với con mắt ấy, giờ đây mình lại nhìn lại với một con mắt khác!

...Lạ thật!..

...Bao nhiêu năm nay dọc ngang đất nước, hết công trình này đến công trình khác, bao nhiêu năm hết việc này đến việc khác qua tay, chưa bao giờ mình đích thực đi vào được cuộc sống như bây giờ. Thế là thế nào?

...Có lẽ gỡ bỏ đi những cảnh đón tiếp xe cộ rầm rầm nối đuôi nhau bụi mù đường sá, gỡ bỏ đi những buổi báo cáo long trọng lê thê của các địa phương, các cơ sở... Những cuộc họp đầy ắp những bản thuyết trình viết rất công phu, chữ dày cộp hơn nghĩa, những con số múa may quay cuồng đến hoa mắt, gỡ bỏ đi vô số mỹ từ, những cụm từ sáo mòn, gỡ bỏ đi mọi cuộc họp lê thê dằng dặc mà không bao giờ vượt qua được cái ngưỡng phô trương hỏa mù... Gỡ bỏ tất cả những thứ ấy đi, cuộc sống mình đang nhìn nhận với con mắt người nghỉ hưu hôm nay hình

như có một diện mạo khác, hoàn toàn khác... Nhiều cái tốt nhìn chưa hết, nhiều cái tốt nhìn lại lại không hẳn như vậy.., nhất là nhiều cái yếu kém bây giờ mới lộ ra..

Đúng là nhìn lại bao giờ cũng thấy có nhiều việc lẽ ra phải làm khác đi...[*].[*] Trong lời tựa viết cho Tuyên ngôn Cộng sản nhân dịp 25 năm ra đời Tuyên ngôn này, Engels có viết một ý: Do tình hình thay đổi quá nhiều, nên Tuyên Ngôn lẽ ra có nhiều đoạn phải viết khác đi, nhưng vì trung thành với lịch sử nên tái bản lần này vẫn giữ nguyên bản như lúc mới xuất bản lần đầu.]

Đôi lúc chính ông cũng thấy lạ, khi còn là Tám Việt với đầy đủ chức danh của mình thì hình như đâu đâu cũng biết đến ông. Trong những năm tháng ấy, có lần ông chân ướt chân ráo vừa mới về đến nhà con gái mình ở Sài Gòn, lãnh đạo Thành phố cũng không biết ông về, thế mà lãnh đạo An Giang đã cho người sang xin báo cáo ông việc này việc nọ. Những lúc xong công việc, ông định trở ra Hà Nội, thường thường ông phải tiếp thêm một hai đợt khách đột xuất không hẹn trước từ nơi này hay nơi khác đến, khi thì Bà Rịa – Vũng Tàu, khi thì Tây Ninh, Sông Bé... Nhiều lúc ông nghĩ rằng người trợ lý tiết lộ chương trình và thời gian biểu làm việc của ông cho mọi người...

Nhưng bây giờ, trên đầu là cái mũ vải thường đội khi đánh ten-nít hàng ngày, cái túi vải toong teng trên vai, bên trong là cái áo mưa, vài bộ quần áo thay đổi, cái bàn chải và kem đánh răng, quyển sổ tay, cái bút bi, cái chứng minh nhân dân... và cái ví lép kẹp đủ tiền tàu xe, chân mang đôi giày thể thao... Cứ thế ông lang thang một mình hết nơi này đến nơi khác, cả thiên hạ không biết Tám Việt là ai.

Người ta quên? Người ta không nhận ra ông? Người ta không cần biết đến ông nữa? Tám Việt một thời lừng danh một cán bộ lãnh đạo dám quyết dám làm, một thần tượng... không tồn tại nữa..

Tất cả những câu hỏi, những suy nghĩ như thế chẳng gọi nên điều gì đối với ông. Ông còn cảm thấy thích thú là khác, vì chưa bao giờ ông được thấy cuộc sống thực lại ngang nhiên phơi bày ra trước mắt mình, không e dè dè dặt, không thềm trang trí... Kể cả đôi lúc ông bị anh “ét” của tài xế xe đồ hay anh công an hộ tịch, người gác cổng cơ quan, xí nghiệp... đối xử với ông lỗ mãng hay ăn nói xách mé đến nóng tai... Ông không hề bận lòng cho mình, nhưng ông không khỏi băn khoăn về cái kiếp thảo dân của bao người khác mà ông có thể trải nghiệm ngay ở bản thân mình trong chuyến lang thang này...

...Nhà nước ta sao bây giờ có nhiều người hỗn láo với dân như thế được nhỉ, từ cái anh gác cổng trở đi!?... Nếu có việc gì phải lụy nữa thì chưa biết sẽ bị hành hạ như thế nào...

- Chết thật, phải làm dân mới biết thế nào là dân! – Ông tự nói với mình như thế không biết bao nhiêu lần.

Một lần, ông đang lững thững vừa đi vừa nhìn người, nhìn cảnh trên vỉa hè, có người vô ý đụng vào ông. Đây là một cô gái còn trẻ lắm, ăn vận trang điểm thanh nhã. Cô ta xin lỗi rồi đi tiếp. Được một quãng lại chính cái cô vừa mới đụng vào ông quay lại. Cô ta hỏi:

- Anh làm ơn cho em hỏi mấy giờ rồi ạ.

Ông Tám lúc đầu không hiểu cô này nói với ai. Cô này trẻ quá, có lẽ còn ít tuổi hơn con gái ông, mà ông thì già thế, cách xưng hô thật lạ lùng. Ông đứng lại, xem đồng hồ rồi nói:

- Mười một giờ cháu ạ.

- Mời anh đi chơi với em đi, nhà gần đây thôi...

- Vào giữa trưa thế này?

- Anh yên tâm, bảo kê hoàn toàn, có đồ nhậu ngon lắm... – cô ta chưa hết lời, tay đã bám vào tay ông, như con bám vào tay cha...

Ông Tám phải đứng lại, gỡ tay cô ta ra:

- Cháu hỏi giờ thì bác đã nói rồi. Bây giờ đừng làm phiền bác nữa. Được không cháu?

- Bác nói thế thì cháu xin lỗi bác ạ. Cháu chào bác... – Cô ta nói rất lễ phép, rồi cúi mặt quay đi...

Hai chân ông Tám như chôn sâu vào lòng đất sau câu chào ấy. Ông chỉ biết khi ngẩng mặt lên thì không thấy cô gái kia đâu nữa...

...Người con gái này mới vào nghề, hay quá lành nghề? Gia cảnh cô ta thế nào? Nguyên có gì đẩy cô ta vào con đường này?... Ôi tại sao gái làm tiền mà có thể nói năng nhỏ nhẹ, lễ phép đến như vậy? Một người thất cơ lỡ vận? - Khác hẳn lời ăn tiếng nói quá ư hàng tôm hàng cá, quá ư mất văn hoá ông được xem trong chương trình Trộn cười cuối năm trên ti vi đón Giao thừa Tết vừa rồi...

Ông cố nhắc chân được mấy bước, đã có hai em nhỏ đánh giày quỳ xuống chân ông:

- Giày của nội dơ quá, để con đánh cho.

- Không, nội để con đánh! Con đến trước thẳng này!

Ông Tám lắc đầu, móc ví cho mỗi đứa một tờ hai nghìn đồng rồi tập tễnh đi tiếp như người không hồn.

Cả buổi chiều hôm ấy lòng ông nặng trĩu...

Ông Tám có nhiều bạn thuở hàn vi cũng như thời hoạt động trong vùng địch ở khắp đồng bằng sông Cửu Long, trên cao nguyên, và nhiều nơi khác nữa... Người đã hy sinh, người đã về với tổ tiên cũng nhiều. Người còn sống bây giờ đều nghỉ hưu từ lâu, một số không ít cuộc sống còn khá chật vật... Mỗi lần gặp được người này người nọ trong số còn sống sót, ông có cảm giác đây là những giờ phút mình thật sự trở về với mình...

Có một lần ở Châu Đốc, ông hàn huyên với người bạn già bên cạnh chai rượu đế, đĩa đậu phộng rang... Quá khứ hào hùng sống lại, đồng thời hiện tại của vùng này cũng phơi bày ra trước mắt ông qua câu chuyện của người bạn già... Đó là đêm ngồi trắng đêm với Anh hùng lực lượng vũ trang miền Tây Nam bộ Võ Viết Trần. Vài tháng sau ông được tin người bạn già này qua đời.

...Ôi nếu không gặp lại được anh Trần có lẽ mình sẽ ân hận suốt đời! Ảnh đã mấy lần chia lửa để cho mình thoát mấy trận bố của giặc...

Ông len lỏi lên Tây Ninh, nằm ở đây mấy ngày với một chiến sĩ du kích cùng thời và dưới quyền chỉ huy của ông. Anh ta kém ông năm sáu tuổi, bây giờ cũng lên chức ông nội rồi, nhưng vẫn là một nông dân trồng mía bình thường... Ngoài những chuyện ngày xưa, ông hỏi kỹ câu chuyện trồng mía và nhà máy đường thuộc loại lớn nhất trong cả nước... Bây giờ thì ông hiểu, hiểu nhiều điều... Làm ăn thế này có ba đầu sáu tay lỗ vẫn hoàn lỗ thôi! Mà lỗ thế này ai chịu?..

Câu chuyện kéo dài suốt đêm.

Đến sáng, vừa ăn xong mấy bắp ngô luộc và uống bát nước chè xanh, khi ông đứng dậy từ già gia đình người du kích này, bỗng nhiên có một xe ô-tô đỗ xích trước nhà. Bước xuống xe là một phụ nữ đã luống tuổi, nhưng khoẻ mạnh, vẫn giữ được những nét đẹp thanh tú, cử chỉ chừng chạc nhưng lạnh len, ăn vận quần áo bà ba đen, đội mũ cánh bèo, quàng khăn rằn. Nhìn thấy ông Tám, bà chạy đến ôm chầm lấy ông:

- Trời ơi, anh Tám. Anh về đây khi nào mà không cho em biết! – nước mắt vòng quanh trong khi bà nói.

- Trời! Cô Ba!... - Ông Tám không nói thêm được gì nữa.

- Em phải tìm bằng được cái mũ này, quàng cái khăn này đến thăm anh, vì em chỉ sợ anh không nhận ra cô Ba du kích ngày xưa của anh! – Trong khi nói, bà nhìn kỹ khuôn mặt ông, đưa hai tay ôm mó tóc đã bạc trắng trên đầu ông, nước mắt trào ra... Bà đột nhiên ôm chặt lấy ông, thốn thức...

Ông Tám chết lặng.

Ông cứ đứng yên như thế, không nỡ gỡ tay người phụ nữ ra khỏi tay mình. Ông hiểu cô Ba muốn nói gì. Ông hiểu tất cả, ôm xiết cô Ba vào ngực mình...

Trong suốt mấy ngày sống với gia đình người chiến sĩ du kích năm xưa, ông Tám hỏi thăm rất nhiều về cô Ba, nhưng dạn đi dạn lại không được cho cô Ba biết ông đang ở đây. Rõ ràng chủ nhà đã tiết lộ bí mật...

...Hồi ấy, giữa hai người đã có mối tình sâu nặng, nhưng chưa có lấy một lần cơ hội tỏ tình với nhau. Tất cả vẫn chỉ là yêu thầm nhớ vụng, thế rồi chiến tranh đã cắt ngang tất cả. Ông phải chuyển sâu xuống đồng bằng miền Đông Nam bộ, còn cô Ba phải ở lại giữ làng, giữ hậu cứ... Nếu trên đời này có mối tình nào không thành nhưng vẫn là mối tình bất tử, có lẽ đấy là tình yêu của cô Ba dành cho ông Tám, lúc bấy giờ là một anh Tám đẹp trai, sôi nổi, nồng nhiệt, kiên cường và đầy mưu lược trong đánh giặc...

Cô Ba du kích đẹp nổi tiếng trong cả vùng, đánh giặc dũng cảm cũng nổi tiếng trong cả vùng. Trong một cuộc họp đại diện toàn vùng các lực lượng vũ trang hồi ấy, đồng chí đại diện lực lượng vũ trang Tây Ninh công khai khoe với cả hội nghị: “Thì đánh giặc thì chưa biết tỉnh nào ăn đứt tỉnh nào. Nhưng mình dám thách tất cả các tỉnh có được một cặp chiến sĩ nào đẹp đôi như Tám Việt và Ba Minh!..”

Lời thách đố ấy làm cho Tây Ninh trở nên vô địch, câu chuyện tình yêu TÁM Việt – Ba Minh đẹp như huyền thoại. Đau khổ khôn xiết là chiến tranh cũng làm cho câu chuyện tình này trở thành huyền thoại... Hòn vọng phu đội trời đứng mãi chờ chồng, còn cô Ba mang trong tim tình yêu chung thủy suốt con đường trường chinh của đời mình...

Chờ cho cô Ba nguôi đi, ông Tám nhẹ nhàng vuốt làn tóc đã điểm sương của cô Ba sang hai bên để nhìn cho rõ mặt nhau, ông ghé sát vào tai cô Ba, giọng thiết tha:

- ...Xin em hiểu lòng anh cho anh! Mấy ngày nay anh hỏi rất nhiều về em... Trời còn thương anh... Trời còn cho anh được gặp em như thế này... Em ơi, hiểu lòng anh cho anh được toại nguyện... Ai thấu được nỗi lòng chúng ta, em ơi!..

Lúc này ông Tám khụy xuống, hình như ông còn đứng được là nhờ dựa vào cô Ba, hay là cả hai người còn đứng được lúc này là nhờ dựa vào nhau...

- Cho em ôm anh như thế này, và chỉ một lần thôi... Xin anh đừng nói gì nữa...

Hai con tim, cùng không có ý niệm về thời gian, cùng một nhịp thốn thức...

Hai vợ chồng người du kích già đứng ngay cạnh đó, ngậy người ra nhìn. Họ cố im lặng để trân trọng giây phút thiêng liêng này... Khoé mắt người du kích già long lanh nước. Đây là hai con người ông thương cảm nhất trên đời, vì ông biết hết mọi chuyện của hai người...

Thời gian lặng lẽ trôi đi, như khóc thầm, như xót thương, như đồng cảm... Mãi ông Tám mới tự dứt ra được khỏi chính mình. Ông cố gượng gạo cười, chuyển sang nói chuyện khác:

- Trước khi chia tay, về công tác của em, anh chỉ xin góp ý: Em chọn cây mía để xóa đói giảm nghèo là đúng, nhưng phải đổi giống mía. Song về lâu dài, em cố làm cho Tây Ninh trở thành cửa ngõ giao lưu kinh tế với nước bạn, cửa ngõ xuyên Á... Không sống mãi với cây mía được đâu em à... Nhớ kỹ điều này cho anh em nhé... Cầu mong cho em mọi điều tốt lành!.. Cho anh đi nghen!

- ...

- Chào em. Để cho anh đi em nhé... - ông Tám ngẩng lên, đăm đăm nhìn cô Ba một lần nữa...

Lúc này cô Ba mới buông ông Tám ra, lấy góc khăn rằn đang quàng lau nước mắt cho mình... Ôi cuộc đời riêng đã mỗi người mỗi ngã, ...ngay từ ngày ông Tám rời chiến khu Tây Ninh...Nhưng đây là lần đầu tiên trong đời cô Ba được thốn thức với người mình yêu... Cũng hôm nay, cô Ba thấu hiểu lòng ông Tám...

...Một với cương vị chủ tịch tỉnh, một với cương vị người phụ trách kinh tế của cả nước, cô Ba và ông Tám thỉnh thoảng cũng gặp nhau trong các hội nghị, trong các cuộc họp, trên cương vị chính thức của mỗi người... Đôi lúc hai người cũng có dịp nói chuyện với nhau, hỏi thăm nhau về cuộc sống riêng... Song có quá nhiều lý do, câu chuyện cứ diễn ra theo cương vị chính thức của mỗi người... Ông Tám vẫn cứ phải một điều gọi người mình yêu thầm nhớ vụng ngày xưa là đồng chí, là cô Ba, hai điều là đồng chí, là cô Ba...

Hôm nay là lần đầu tiên...

Cô Ba nắm lấy hai tay ông Tám, quàng lên cổ ông Tám chiếc khăn rằn của mình, lặng lẽ nhìn ông Tám, ôm ông một hồi lâu nữa rồi mới buông ra.

- Em lên xe đi. Xin em cho anh được đứng đây tiễn em... – Ông Tám cầu xin...

- Cố luôn luôn mạnh giỏi nghen anh Tám! Giữ gìn anh cho em... – cô Ba nắc lên, vừa nói vừa bước nhanh lên xe, cố nén những xúc cảm mà cô Ba lo không thể làm chủ được...

Xe đã đi ra khỏi khu rừng mía từ lâu, nhưng ông Tám vẫn đứng chết lặng một chỗ, ngơ ngẩn với chiếc khăn của cô Ba trong tay...

- Cô Ba du kích của chúng ta là thế đấy. Lúc anh đi khỏi chiến khu Tây Ninh, cô Ba tròn 19 tuổi, vì thế nên bây giờ... – Trong tâm trí người du kích già hình như quá khứ cũng cũng đang sống lại, mãi một lúc sau ông mới nói tiếp được: - ...Không phải chỉ có kiên cường, trung hậu, đảm đang, mà còn là một bà chủ tịch giỏi, cả tỉnh này được nhờ, anh Tám à...

Lúc này ông Tám mới bừng tỉnh, ông phải vịn vai người du kích già một lúc...

Lại cái mũ vải trên đầu, cái túi toòng teng trên vai, chân đi đôi giày thể thao, thêm cái khăn rằn ở cổ, ông Tám tiếp tục ra đi.

Lúc đi nhờ cả xe tải, bắt chuyện với anh tài xế loại đầu gấu, lúc lại trèo lên xe đò, có lúc lên cả tàu hoả... Đối với con người đã bao nhiêu năm lặn lội trong vùng địch hậu và trong chiến tranh, việc đi lại như thế quá dễ dàng đối với ông...

...Mấy ngày tại Hội Vang, ông Tám sống với ông bí thư chi bộ ngày xưa của mình hồi hoạt động ở Cần Thơ, bây giờ cũng là một lão nông. Ông bí thư chi bộ già dãi ông Tám món thịt nai ở vùng này và kể cho ông Tám nghe không biết bao chuyện đang diễn ra ở tỉnh từ khi có Nguyễn Bá lên làm chủ tịch. Trong họ, Bá phải gọi ông bí thư già này là ông trẻ. Chuyện đầu tiên ông Tám được nghe là chủ tịch huyện bị ông Bá đình chỉ công tác vô thời hạn, cử phó chủ tịch huyện lên thay. Ông Bá làm đúng lời hứa khi nhận chức:

- Những chuyện cũ gác lại hạ hồi phân giải. Nhưng kể từ nay, bất kỳ ai làm gì sai, tôi sẽ sử dụng hết mức quyền lực của mình...

Không ít người, trong đó có chủ tịch huyện, coi đấy là lời hứa cho đẹp khi nhậm chức. Ông chủ tịch huyện ký liền một giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho một bộ hạ của mình trong văn phòng Ủy ban huyện. Ông nghĩ rằng uy quyền của mình sẽ đủ sức dẹp mọi chuyện eo sèo chung quanh mảnh đất đang có nhiều tranh chấp này. Chủ tịch huyện bị ông Bá gọi lên giải trình. Càng hỏi, chủ tịch huyện càng bí. Ông Bá bảo ông chủ tịch huyện chờ một lát. Khi quay lại ông Bá đưa cho ông chủ tịch huyện một lệnh do ông Bá ký: tạm đình chỉ không có thời hạn công tác chủ tịch huyện, cử phó chủ tịch lên thay, công tác của chủ tịch huyện sẽ được xem xét sau... Ông chủ tịch huyện lúc đầu bị cấm khẩu, nhưng ngay sau đó trở thành cái loa phát thanh với nhiều đề-xi-ben (decibels).

Ông Bá điềm tĩnh:

- Anh đừng nói gì nữa. Về đi, thực hiện đúng lệnh này. Anh truyền đạt lại đầy đủ ý kiến của tôi về mảnh đất này cho người lên thay anh giải quyết. Anh có cần tôi cho người dẫn độ anh về không?

Câu hỏi của ông Bá làm cho cái loa nhiều đề-xi-ben tắt ngấm, nhưng ông chủ tịch huyện phát đơn kiện lên các cấp trên ở khắp nơi, lên tỉnh, lên Trung ương Đảng, lên Quốc Hội, lên Chính phủ, lên Kiểm tra Trung ương... Nhưng lệnh của ông Bá thì ông chủ tịch huyện vẫn cứ phải thi hành, còn bí thư tỉnh ủy đành khoanh tay đứng nhìn.

- Tám này, chưa biết cấp trên xử lý những đơn kiện của lão chủ tịch huyện thế nào, nhưng trong huyện tự nhiên chuyện mua bán đất đai lòng vòng ngưng hẳn, chẳng thằng cha nào ở xã dám thò tay vào ký cái này cái nọ, giá đất cũng tụt xuống...

- Câu chuyện liệu có êm hẳn không? – Ông Tám hỏi lại.

- Chưa biết. Đám đầu nậu đất đai thì nói: Chờ xem cái tay Bá này cứng cựa được bao lâu... Nhưng thằng cháu mình cứ tương hết mọi chuyện lên tivi và lên báo của tỉnh, tường thuật rành rọt chủ tịch huyện đã cãi lại như thế nào... Cái đài tivi của tỉnh làm như thế mà được việc!

...Câu chuyện làm ông Tám thích thú nhất là việc chủ tịch Bá giải toả rất nhanh mặt bằng cho đoạn quốc lộ 1 mới chạy qua địa phận của tỉnh và tiết kiệm rất nhiều cho ngân sách Nhà nước.

Cách làm của chủ tịch Bá thật đơn giản: Việc giải toả gắn liền với việc quy hoạch mới, giữ vững quyền sở hữu đất đai thuộc về toàn dân như ghi trong Hiến pháp, tuy nhiên tính cam kết người phải di dời sẽ được đền bù thỏa đáng trên cơ sở lấy thu bù chi: giá đất đai nơi quy hoạch mới tăng vọt sẽ phải đem bán đấu giá, từ đó trích ra 2/3 lấy tiền đền bù cho người phải di dời, 1/3 để lại cho người nằm trong quy hoạch được lợi; nếu ai trong số người được lợi ngoan cố chống lại việc tham gia bán đấu giá sẽ bị thu hồi quyền sử dụng phần đất nằm trong quy hoạch mới. Kết quả thật bất ngờ, ngân sách Nhà nước chỉ phải chi khoản 1/3 cho những hộ phải di dời. Thật ra từ lâu ông Tám đã được biết là cách làm này đã được áp dụng ở một số nước đang phát triển, ông cố đưa vào áp dụng ở ta nhưng bị cản mã ghê quá. Chủ tịch Bá làm được là nhờ loại trừ được sự chầm mót quá đáng của cán bộ thừa hành trong quá trình giải toả này. Bí quyết chỉ có vậy...

- Có thể chứ! - Ông Tám tấm tắc.

Ông bí thư già còn kể cho ông Tám nghe chuyện chủ tịch Bá đã hai ba lần đối thoại trực tiếp với tất cả phạm nhân đã mãn hạn tù hoặc được khoan hồng là dân cư trong tỉnh về việc tìm kế sinh nhai cho họ. Ông Bá chỉ thị cho Sở Lao động, thương binh và xã hội dựa vào Ngân hàng lập ra quỹ tín dụng riêng cho số người này với những thể thức đặc biệt... Đến nay phần lớn số người này đã hoà nhập được trở lại với cộng đồng xã hội, có nghề nghiệp và nguồn sống ổn định. Nhờ sự hỗ trợ này của tỉnh, đã xuất hiện một hai doanh nhân có tầm cỡ, điển hình nhất có lẽ là người phụ nữ ngày nay được người đời tặng cho cái tên là chị Năm gà! Người phụ nữ này lĩnh án tù 25 năm vì một trọng tội, đã ngồi tù 20 năm, như thế là được ân xá sớm trước 5 năm, nay chị là chủ một trại gà, cung cấp gà giống công nghiệp cho toàn tỉnh...

Chủ tịch Bá tập trung được những trẻ em lang thang cơ nhỡ, lập được trại nuôi dưỡng và dạy nghề cho các cháu. Đây là kết quả huy động được sự tham gia của toàn xã hội...

Chuyện đua xe máy ông Bá cũng giải quyết một cách đơn giản. Ông lệnh cho công an: Để xảy ra đua xe máy mà không phát hiện kịp thời thì ngành công an bị kỷ luật, ngăn chặn trước thì được khen thưởng, công an phải chủ động có kế hoạch xử lý bằng được việc này trong 6 tháng. Cốt bắt cho bằng hết và tịch thu không cần xét xử các xe máy tham gia đua, bất luận là của ai, đem bán đấu giá công khai và cho vào quỹ hỗ trợ người nghèo của tỉnh. Cá nhân công an nào vi phạm những quy định này hay là tiêu cực, sẽ bị đuổi việc ngay tức khắc. Hơn một năm nay tính ra đã bán được gần 400 xe máy cho vào quỹ hỗ trợ người nghèo. Đến nay nạn đua xe máy có thể coi như đã xoá được, nhưng 11 công an bị đuổi việc! Có một chuyện rắc rối nhỏ: Trong các xe bị tịch thu, có xe của con ông bí thư tỉnh uỷ. Đây là chuyện muối đốt gỗ nói về ý nghĩa của cải, nhưng uy tín bí thư tỉnh uỷ bị giảm sút nghiêm trọng vì không dạy được con mình. Chủ tịch Bá đưa hết mọi chuyện lên tivi của tỉnh.

- Tám này, bí thư tỉnh uỷ cũng chỉ đành giương mắt ếch đứng nhìn, vì đã cam kết để tay Bá toàn quyền hành động, nếu muốn làm khác thì phải truất tay Bá đi. - Người bí thư già ca ngợi cháu mình.

- Truất được không?

- Trong trường hợp này, nếu thằng cháu mình cứ làm như vừa rồi, công khai tương hết mọi chuyện lên ti vi cho cả tỉnh biết, thì cả cái tỉnh này sẽ truất bí thư trước!

- Ôi vậy thì hay quá! - Ông Tám thốt lên.

- Sao Bá dám mạnh tay thế? Cậu này còn trẻ lắm mà anh? - ông Tám hỏi.

- Thằng cha này chân tay chưa lắm, lại có học. Mất ghế thì thôi, bắt cần đòi...

- Thời buổi này kiếm được người như thế hiếm lắm!

- Nhầm rồi, thời buổi này không chuộng cách dùng người như thế! Lâm vào thế bất đắc dĩ nên mới phải dùng nó!

- Chịu! Nói vậy thì chịu!

- Thỉnh thoảng nó đến thăm, mình biểu nó: Cứ làm tới đi, đừng sợ! Mọi chuyện cứ công khai cho cả làng biết, cả làng sẽ bảo vệ cho! Cùng lắm trả lại cái ghế tỉnh trưởng cho tỉnh!

- Nó dám không?

- Thăng này có lẽ dám đấy. Có cái may là vừa qua lãnh đạo tỉnh khủng hoảng trầm trọng, người được phái này dự kiến làm chủ tịch thì lại bị phái kia bác, lung củng mãi không chọn được ai. Trung ương bảo nếu tỉnh không tìm được người thì Trung ương sẽ cử về. Thế là hai bên cố gắng, phải thoả hiệp chọn tay Bá, họ thích hơn là để người nơi khác về cưới đầu ở đây! Lúc đầu thăng cháu mình nhất định từ chối, song tập thể ép quá, nó đành nhận nhưng có điều kiện.

- Điều kiện gì vậy?

- Nó đòi được toàn quyền hành động theo luật pháp quy định, khi nào tỉnh uỷ không ưng thì truất nó.

- Tỉnh uỷ chấp nhận?

- Phải thế thôi, vì bí...

- Bá có thần thế gì không?

- Trên rằng dưới dái, chẳng có chi cả! Cái mạnh nhất của nó là kiên quyết thực hiện những gì luật pháp quy định, không ưng thì nghỉ...

Càng nghe, ông Tám càng hiểu ra...

- Tau thấy tụi bay bây giờ lắm lý luận quá, là quan là nghề hết cả lũ với nhau mất rồi.

- Anh nói chi kỳ vậy?

- Tụi bay cứ bàn tới bàn lui cải cách hành chính, nhưng tau thấy hàng chục năm rồi, tụi bay mần được cái chi?

- Theo anh nên làm gì?

- Tụi bay cứ chọn những thằng như tay Bá ra làm việc, cứ thực hiện y chang những luật đã có! Cái gì cũng tương lên tivi hết cho toàn dân biết! Đi nước trong nước ngoài mãi, học lên học xuống, tốn tiền của dân, thử hỏi xem tụi bay đã mần được cái khỉ gì?

- Theo anh cái gì là khó nhất?

- Nói về khó thì vô tận... Kiểm cho ra và dám giao việc cho những đứa có học và không dính chân dính tay như thằng Bá quả là khó... Nhưng khó nhất vẫn là có ý chí dám dùng những thằng như nó!

Ông Tám hiểu...

Cái điều đơn giản ông bí thư chi bộ già nói đúng là cái điều khó nhất!..

Câu chuyện đền thờ bà Sương ở An Lạc do bà Sáu Nhơn kể đưa ông Tám đến những tỉnh phát triển nghề nuôi tôm trên bãi cát ở miền Trung. Cuộc sống ở những nơi này đòi hỏi thực sự. Phải giàu trí tưởng tượng lắm mới biến được những bãi cát nóng bỏng như rang mênh mông ven biển thành kho tiền... Câu chuyện đầu tiên khi đến vùng này ông Tám được nghe là chuyện kể về một anh bộ đội phục viên tay trắng... Anh ta đã đi khắp nơi nuôi tôm trong cả nước, sang cả Thái Lan, nhưng về đi vay vốn làm theo cách của mình. Đôi ba lần anh ta được bà Sương cứu những sai lầm chết người về kỹ thuật... Anh ta bây giờ thuê ba kỹ sư thuỷ sản, trả lương tháng mỗi người 10 triệu đồng để chăm sóc cánh đồng tôm trên cát gần bốn chục hécta. Năm anh chị em anh ta chung nhau làm nên cánh đồng tôm này... Anh bộ đội phục viên này còn là người “phát minh” ra cái máy hút bùn và hút cát rất cần để làm kênh mương trên bãi cát trong việc nuôi tôm, giá thành khai thác nước và tiêu nước thải nhờ đó rẻ chỉ bằng một phần tư hay một phần năm nếu đi nhập các thiết bị nước ngoài. Anh ta chưa được cấp bằng phát minh sáng chế cho sáng kiến độc đáo này và cũng không biết là phải đi đăng ký phát minh để bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ của mình. Ai đến hỏi là anh ta dạy liền, kể cả kinh nghiệm nuôi tôm. Vớt thử một mẻ tôm, anh ta nói vanh vách triển vọng thu hoạch sắp tới thế nào hoặc sắp sửa xuất hiện bệnh gì, cách đề phòng. Ngay cả 3 kỹ sư thuỷ sản anh ta thuê nhiều khi cũng phải bái phục...

Song điều làm ông Tám ngạc nhiên nhất là ngoài một số chuyên gia có tâm huyết, còn hầu hết những thứ nhà nước bỏ tiền đóng thuế của dân ra nuôi như Viện này Viện nọ, Sở này Sở nọ... đều đứng ngoài cuộc... Khi ông Tám tìm gặp được anh bộ đội phục viên nọ, anh ta nói

thăng với ông:

- Mấy Viện ấy đứng ngoài cuộc là phúc bảy mươi đời cho tôi đấy ông ạ. Còn hơn là họ phá chúng tôi. Để họ dính vào thì chắc chắn tội tôi lụn bại!..

Một số công nghệ cần thiết, anh bộ đội phục viên kia đều mua được từ mấy viện này, 3 kỹ sư anh ta đang trả lương cũng là người đang ăn lương của mấy Viện này. Nhưng cả mấy Viện ấy thì lại không làm được việc gì nếu như không phá việc gì!.. Ông Tám nhìn ra một điều gì đó...

- Cái gì bây giờ làm anh lo nhất? - Ông Tám hỏi.

- Một đồng lo nhất, chứ không phải chỉ có một cái lo nhất, ông Tám à.

- Nhưng gì vậy?

- Ngay trước mắt là bệnh đốm trắng của tôm, là xử lý môi trường... Tôi có tiền mà không đứng ra thuê được các Viện ký hợp đồng nghiên cứu cho tôi xử lý những chuyện này!

- Sao vậy?

- Một là tại đây chưa có chuyện Viện ký hợp đồng với tư nhân! Các nơi khác người ta làm đầy ra rồi! Hai là đề tài của tôi khó nhá lắm, được kết quả tôi mới trả tiền nên họ ngại. Có thưởng, có đền hẳn hoi...

- Thuê chui được không?

- Khỏi việc thuê chui rồi. Nhưng loại việc này đụng chạm đến khoa học, tôi không thích thuê chui. Lỡ ra mất trắng, ai đền cho?

- Nhưng vẫn phải có cái gì làm anh lo nhất chứ?

- Ông ơi, nước nhập khẩu bây giờ đòi tỷ lệ thuốc kháng sinh trong tôm không được quá vài phần triệu... Vài phần triệu, ông nghe rõ chưa? Ngành nuôi tôm bên Thái Lan đang chết dở. Nói thế ông hiểu nỗi khổ của chúng tôi chưa?

- Chẳng lẽ anh chịu bó tay à?

- Tôi đang đi vận động các hộ nuôi tôm trong tỉnh hè nhau lại thuê chuyên gia Mỹ chuyên về thức ăn và môi trường của tôm. Tôi đã thấy Thái Lan làm như vậy. Nhưng một chữ tiếng Mỹ bẻ làm đôi tôi không biết, nhờ thuê phải gián điệp hay chuyên gia róm thì bỏ mẹ!

- Có đủ tiền thuê chuyên gia Mỹ không?

- Tiền thì lo được, nhưng cái khoản tiếng Mỹ và làm sao chọn được chuyên gia đích đáng thì chịu! Tỉnh Bến Tre đi sau nhưng lại làm tốt hơn chúng tôi...

- Tốt hơn chỗ nào?

- Lãnh đạo tỉnh và các cơ sở nghiên cứu bên ấy nhảy vào cuộc...

- ...

...Cuộc sống quả là rắc rối! Nhà nước của dân, do dân, vì dân ời!.. - Ông Tám rên lên trong đầu.

Lại đến hẹn, ông Tám chủ động gọi điện thoại về nhà. Ông vui mừng là mọi chuyện ở nhà đều ổn, nghĩa là ông có thể đi tiếp. Mừng hơn nữa là ông không thấy bà Tám phàn nàn về việc ông đã đi quá lâu.

- Ông ơi, tôi vừa nhận được một cái thư viết tay của ai đó gửi cho ông. Thư viết trên một mảnh giấy trắng, không tiêu đề, không đóng dấu, tên người gửi viết không rõ.

- Chắc lại anh chàng vu vơ nào đó mời tôi ra làm cố vấn cố veo gì đấy?

- Thư mời thì đúng, nhưng không mời ra làm cố vấn!

- Bà chịu khó đọc cho tôi nghe xem nào!..

Cái thư mời của anh chàng vu vơ nào đó lôi ông Tám một mạch từ Ninh Thuận lên tuốt An toàn khu ở Việt Bắc thời kháng chiến chống Pháp: Tổng công trình sư công trình thủy điện Na Hang mời ông Tám lên dự lễ khởi công xây dựng công trình này.

Na Hang ngày xưa nổi tiếng là nơi rừng thiêng nước độc và là nơi giam cầm tù chính trị thời

Pháp thuộc...

- ...Bảo là đời này đã quên Tám Việt thì oan cho đời quá!...

Ông Tám tự xin lỗi như vậy trên đường từ Đà Nẵng bay ra Hà Nội.

Từ Hà Nội, ông bạn vàng của ông cho xe đón ông lên thẳng Na Hang. Hai người biết nhau từ hồi xây dựng công trình thủy điện Trị An, kết bạn với nhau vì cùng một tính cách: Nói là làm, làm quyết liệt. Khi ông Tám còn làm việc, hai người chỉ thỉnh thoảng gặp nhau trên điện thoại.

- Em cứ gửi cầu may cái thư mời, chứ có giấy má gì đâu, thế mà anh đến thật! - ông giám đốc nói với ông Tám. Ông xưng hô như vậy vì kém ông Tám gần hai mươi tuổi.

- Cậu đã mời, thì dù phải lội bộ lên đây mình cũng đi. Mình cứ nhớ mãi cái ngày cùng với cậu lên đây khảo sát thực địa cho công trình này. Hồi ấy từ Hà Nội bò lên đây chúng mình phải mất hai ngày đường!

- Đã ngót nghét cả chục năm nay rồi còn gì nữa anh. Anh và em là hai người đầu tiên đi thăm thực địa cho công trình này, nên không thể không mời anh được!

- Nhưng bây giờ đi lại sướng quá! Nhận được điện thoại của bà xã, mình đang ở Ninh Thuận, mình đi xe đồ ra Đà Nẵng rồi bay luôn ra Hà Nội. Tối hôm qua còn ngủ ở Hà Nội thế mà trưa nay đã ngồi đây ăn cơm với cậu rồi!

- Nghĩa là anh vẫn chưa nhận được thư mời của em?

- Bà xã mình đọc cho nghe qua điện thoại rồi nhờ người mua luôn vé máy bay cho mình!

- Thế mới là anh Tám! Ăn cơm ở đây, để anh nghỉ ngơi một lúc rồi em đưa anh về nghỉ ở nhà em. Anh sẽ là khách của nhà em đến bao giờ anh không thích ở đây nữa thì thôi!

- Sao, lập gia đình rồi à?

- Vâng, em bây giờ là công dân Na Hang!

- Từ bao giờ vậy?

- Khảo sát và thiết kế xong công trình này, huyện Na Hang kết nạp em làm công dân của huyện. Mất đúng 5 năm anh Tám ạ!

- Đất lành chim đậu?

- Nói như anh cũng đúng.

- Thế mà cậu không báo cho mình biết!

- Anh ơi, xưa nay em vẫn chúa ngại cầm bút viết thư. Cái thư em viết mời anh lên đây có lẽ là lá thư duy nhất kể từ ngày hai anh em ta lên thăm thực địa ở đây. Vì em không còn cách nào khác để liên hệ với anh.

- Mình cứ nghĩ là cậu quên mình rồi. Cô ấy làm gì, mấy con rồi?

- Vợ em là con gái Na Hang, năm ngoái vừa mới đậu cái “bằng bộ trưởng bộ y tế” huyện này. Tụi em chưa có con. Nghĩa là khi em lên đây nhà em mới bắt đầu vào học đại học Y, năm ngoái tốt nghiệp. Cô ấy xin trở về công tác tại Na Hang, thế là chúng em tổ chức lễ cưới...

- Đi Nam về Bắc mãi rồi cũng phải có một nơi dừng chân, có phải không?

- Chính em cũng không tưởng tượng nổi đường đời của mình, anh Tám ạ. Em là con trai Hà Nội, tốt nghiệp Bách khoa em đi B luôn, cho đến khi vào tận Sài Gòn, rồi xây hết cái này cái khác, gặp anh ở Trị An, sau đó em lên Xê Xan, đi Đa Nhím, rồi lên Ya Ly(*) [(*) Tên các công trình thủy điện ở miền Trung.] ... Em trở lại Hà Nội nhưng xe đi quá đà, đưa em vọt lên Na Hang!

- Còn đi tiếp nữa không?

- Trước mắt em phải lo xây dựng xong thủy điện Na Hang đã...

- Cậu vẫn năng nổ hình như không có tuổi! Giá mà nhuộm cái tóc muối tiêu của cậu đen đi một tý thì hay đấy!

- Không được anh ạ. Nếu thế em sẽ bị cơ cấu vào lãnh đạo mất!

- ???

Bản Na Hang, rồi huyện Na Hang, giờ đây đang trên đường trở thành thị trấn Na Hang...

Sau bao nhiêu năm bây giờ trở lại, ông Tám được chứng kiến một sự thay da đổi thịt khác thường của vùng đất ma thiêng nước độc này. Đường sá phục vụ cho việc xây dựng công trình và cho việc xây dựng thị trấn mới đã hoàn thành. Na Hang náo nhiệt, ngày đêm rầm rập bước chân người đi về một tương lai đã được quy hoạch khang trang...

Đi cạnh người bạn vong niên tóc đã muối tiêu nhưng tính cách không hề thay đổi, ông Tám quan sát vùng hồ chứa nước sẽ hình thành, tìm hiểu kỹ lưỡng vùng quy hoạch thị trấn mới.., chỗ này chỗ khác ông bắt gặp những nụ cười rạng rỡ của mọi lứa tuổi... Ông đã biết các khu dân cư Đa Nhim, Ya Ly, Xê Xan... thay đổi như thế nào... Trong tiếng động cơ các loại xe, các loại máy ầm ầm trên công trường vọng về, ông vừa đi vừa mừng rỡ rẹt về một thị trấn Na Hang trong một ngày không xa...

Trong niềm vui khôn xiết của mình về Na Hang, về cuộc hàn huyên với người bạn vong niên giờ đây tóc đã muối tiêu, bỗng dưng trong lòng ông nhói lên nỗi xót xa về những vụ tham nhũng đã xảy ra kìm hãm sự phát triển của Mường Tè trước đây(*)...[(*) Thuộc tỉnh Lai Châu.]

Đêm hôm trước khi chia tay, hai người nói chuyện với nhau gần đến sáng về dự án thủy điện Sơn La. Ông Tám bắt gặp về thái độ ngang ngạnh của bạn mình.

- Nói thực đi, cậu mệt mỏi, hay quá thận trọng?

- Cả hai tâm trạng này đều không thể có được trong máu nghề nghiệp của em.

- Nghĩa là cậu tin rằng cậu đã cân nhắc tỉnh táo mọi khía cạnh?

- Em vốn có máu lạnh trong xử lý mọi thông số kỹ thuật, kinh tế và môi trường em có trong tay. Em tin rằng đối với công trình thủy điện Sơn La, phương án thủy điện kết hợp với thủy lợi để bổ trợ cho thủy điện Sông Đà tối ưu hơn, an toàn hơn so với phương án thủy điện cao hay đơn thuần. Không thể cứ làm thủy điện là chỉ dành mọi ưu tiên cho điện. Vả lại tỷ trọng thủy điện của nước ta quá lớn rồi, nên thủy điện kết hợp với thủy lợi là tối ưu nhất!

- Thì phương án thấp kết hợp với thủy lợi đã được chấp thuận rồi đấy thôi.

- Thật là may. Tranh cãi chật vật lắm đấy anh ạ.

- Những dữ liệu và thông số về động đất ở vùng này có đáng ngại không?

- Ai mà biết được ông trời đánh xúc xắc như thế nào ạ!?(*) [(*) A.Einstein có câu nói nổi tiếng về thế giới tự nhiên: “Thượng đế không chơi trò đánh xúc xắc!”.]. Địa tầng vùng này có các nếp gãy, chung quanh thường có động đất, tuy có xa xa một chút. Song chung quanh khu vực Thái Bình Dương đã có lúc xảy ra động đất tới tám hay chín độ rích- te (Richter), bán kính hoạt động có thể cả nghìn cây số... Mấy trận sóng thần ở ven biển Đông đã cảnh báo điều này.

- Thế thì nguy hiểm lắm?

- Tự nhiên bao giờ cũng đầy rẫy bí ẩn và ẩn số.

- Ý cậu thế nào?

- Công trình nào mà không phải tính đến rủi ro hả anh? Bên cạnh việc đánh giá riêng lẻ từng thông số kỹ thuật, cần đặt từng thông số vào tổng thể các thông số khác của cả công trình anh ạ, kể cả những yếu tố liên quan đến an ninh chính trị, quốc phòng, thiên tai, sinh thái... Trong mọi cuộc tranh luận về Sơn La, em đều kiên định bảo vệ phương pháp luận này và làm gai mắt nhiều người... Đương nhiên em thừa nhận làm theo ý em thì gian khổ hơn, tốn kém hơn.

- Kinh nghiệm dày dặn và bảo thủ thường tranh chỗ của nhau đấy.

- Có thể em sai. Em không thể quên những điều em tự rút ra cho mình về thủy điện Thác Bà. Đất đai và môi trường tự nhiên là vấn đề số một anh ạ... Mặc dù em dự tính trong vòng 15 – 20 năm tới nước ta phải có một sản lượng điện gấp ba hay bốn lần hiện nay thì mới đáp ứng yêu cầu phát triển.

- Hay là cậu còn thiếu cái bằng tiến sĩ, giáo sư gì đó, nên ý kiến của cậu kém trọng lượng?

- Cũng có thể như vậy anh Tám ạ, mặc dù không ít công trình nghiên cứu của em được trích

dẫn trong một số đề tài khoa học đứng đắn. Sơ sơ em có hơn một chục công trình như thế đã công bố trong nước ngoài nước.

- Thế cậu còn ngần ngại gì không tiến lên một bước nữa trên con đường hàn lâm?

- Anh Tám ơi, ngoài đời bây giờ có quá nhiều tiến sĩ rởm và giáo sư rởm. Đời này có thêm một vài cái bằng thật đi nữa thì người đời cũng khó mà phân biệt được ai là thật, ai là rởm, mà em thì lại không muốn được thơm lây vì những của rởm ấy!

- Chà, chúa kiêu ngâm!

- Ngoài ra dự án thủy điện ra, còn có còn biết bao nhiêu yếu tố kinh tế, xã hội, văn hoá, dân tộc, các vấn đề chính trị đối nội và đối ngoại có liên quan của Sơn La nói riêng và của cả vùng Tây Bắc nói chung, phải kết hợp tốt với phát triển vùng nữa anh ạ... Tất cả phải xem xét kỹ và giải quyết đồng bộ anh Tám ạ. Những vấn đề này anh rành hơn em!

- Vì thế cậu không đi Sơn La mà đến Na Hang?

- Công trình trọng điểm quốc gia, vinh dự lắm chứ ạ!.. Nhưng không hẳn thế, có lẽ vì em bây giờ là công dân của Na Hang!.. Anh nói đúng, em đã từ chối tham gia công trình này. Em không thích cộng tác với một số người quá nhiệt tình trong nhóm chuyên gia. Có thể em sai.

- Biết là mình có thể sai mà vẫn nghi ngờ?

- Vâng. Làm khoa học phải như thế.

- Hoặc là cậu nghi ngờ oan cho họ, hoặc là nhiệt tình này của họ là một tội ác, tại sao cậu không đi đến một kết luận dứt khoát?

- Nói về Thác Bà thì em chứng minh được lợi và thiệt, nói về cái chưa có thì em chỉ có thể dựa vào khoa học để phán đoán thôi. Em thực sự cầu mong quyết định không đi Sơn La của em là sai lầm, nhưng em rất ngán cộng tác với những cái đầu không tranh luận được với nhau tới cùng...

- Cậu ngán người ta, vậy người ta thích cậu à?

Anh bạn tóc muối tiêu cười:

- Có thể họ rất ghét em...

- Thế mà cậu vẫn khư khư ý kiến của mình?

- Em chỉ chưa thuyết phục được chính mình thôi. Vả lại về một công trình hệ trọng như Sơn La, ý kiến trái nhau là chuyện hiểu được anh ạ, là cần thiết, là điều tốt nữa là khác... Đường dây 500 kilô von chẳng bị phản đối lên phản đối xuống là gì. Bây giờ thì cả nước ca ngợi...

- Mình quên chưa hỏi, cậu đã được kết nạp Đảng chưa?

- Em vẫn còn suy nghĩ ạ! Nếu người hỏi em câu này không phải là anh, em sẽ tự ái đấy!

- Hỏi thực lòng, sao cậu vẫn mãi cái tính ương bướng thế?

- Tự câu hỏi của anh đã trả lời anh rồi còn gì nữa.

Đi hết một vòng lên đến tận Na Hang ông Tám mới quay trở lại Thành phố. Lang thang khắp nơi như vậy, ông càng tin là mình đang đi khám phá cái mới, nghĩa là những cái ngay bây giờ và sắp đến cần làm tiếp hoặc cần làm khác đi. Bà Tám xót xa vì thấy ông trở về sạm nắng, người sắt lại, có vẻ ốm ốm chút ít so với trước, nhưng bà lại hỏi ông chuyện khác:

- Khăn rằn ai tặng mà đẹp vậy?

- À... à, đó đây vẫn còn kẻ nhớ người thương mà...

- Thế... nghỉ vài hôm lại người rồi hành hương tiếp chứ?

- Tôi biết bà sẵn lòng cho phép mà...

Bà Tám đành cười trừ:

- Tôi nghĩ không sai mà, tra khảo ông thật khó!..

Ông Tám sượng lắm, cười thật to, vì biết là mình đã thoát hiểm, khiến bà Tám cũng phải bật cười theo. Câu chuyện cái khăn rằn cũng dừng ở đây...

Những điều thu thập được trong chuyến đi thôi thúc ông Tám đến thăm bà Sáu Nhơn và cánh anh em Vũ một lần nữa...

Ông được nghe thêm nhiều chuyện và hiểu rõ hơn nhiều chuyện. Qua những dẫn chứng của Bích Ngọc và Bảo Vân, chuyện buồn lậu của Công ty xuất nhập khẩu của Trung tâm Thăng – Bạch Liên rõ mười, hải quan và các cơ quan an ninh kinh tế hình như nhắm mắt làm ngơ, việc Bạch Liên tham gia phá liên doanh trồng bạch đàn Kiên Phong... Lần này ông được anh em Vũ kể cho nghe khá tỷ mỉ. Mọi tai họa cứ như là từ trời quang mây tạnh giáng vào công ty Ngọc Vân, những việc họ đã làm để cứu cơ nghiệp của mình. Riêng câu chuyện mảnh giấy viết tay của Chín Tạ cất trong két sắt thì bốn anh em Vũ vẫn giữ kín với ông Tám.

Ông Tám thăm phục sự chào chống anh em Vũ.

...Cả nước có biết bao nhiêu nghị lực như thế này bị phung phí, bị huỷ hoại? Có biết bao nhiêu ý tưởng, bao nhiêu hoài bão bị bóp chết từ trong trứng?.. Nếu như mọi nghị lực này được hướng vào chiếm thị trường mới, hướng vào những sản phẩm mới! Nếu như hệ thống bộ máy nhà nước đứng hậu thuẫn phía sau những nghị lực này! Nếu như những nghị lực này được toàn xã hội cổ vũ, tôn vinh, giám sát!..

- Bác Tám ạ, cháu xin hỏi, theo bác xí nghiệp tư nhân 23-9 của chúng cháu có gì khác biệt lớn nhất so với một xí nghiệp quốc doanh tương tự? – Bảo Vân hỏi ông Tám.

- Bảo Vân, em quen mồm mất rồi, phải gọi xí nghiệp 23-9 là xí nghiệp dân doanh chứ! – Bích Ngọc chữa lại câu nói của em mình.

- Chúng mình hỏi ý kiến bác Tám, chứ có viết báo đâu mà phải quanh co hả chị Ngọc! – Bảo Vân đáp lại.

- Hai chị em cô này ghê thật, chanh chua hết chỗ nói!.. Ngày hôm qua bác vừa mới đến thăm xí nghiệp 23-9 mới ở Nam Lái Thiêu của các cháu rồi. Câu trả lời của bác là như vậy đấy! - Ông Tám không trả lời thẳng vào câu hỏi.

- Chết thật, bác đến thăm lúc nào mà chúng cháu không biết? – Bích Ngọc và Bảo Vân cùng kêu lên vì ngạc nhiên.

- Bác đang đi vi hành mà! Bác hỏi thăm rồi ngồi xe ôm đi tới. May quá, gặp ngay anh thường trực cũ ở cổng, anh này nhận ra bác, thế là anh ta kiếm cho một người dẫn bác đi xem...

- Cháu chịu bác là người tinh đời. Quả thực nếu là xí nghiệp quốc doanh thì xí nghiệp 23-9 bị khai tử rồi, không thể từ đám gạch vụn ở Thới Trạch để mọc ra xí nghiệp 23-9 ở Nam Lái Thiêu được bác ạ. – Bảo Vân khâm phục sự thành thật của ông Tám.

- Thừa bác Tám, cháu cứ phân vân vì sao cùng trong một nền kinh tế mà lại có con đẻ, con nuôi, con dì ghẻ, con vỗ béo, con đẻ thịt thể hả bác? – Vũ chưa chịu để ông Tám yên.

- Câu chuyện này còn dài, cháu ạ.

- Anh Vũ ơi, đất nước ta là đất nước của “vì sao?” mà! Em nói trước nhé, sẽ còn nhiều “vì sao?” đấy cho mà xem. Mà những vì sao trên trời thì không ai đếm được! Thừa bác Tám, cháu trả lời anh Vũ hộ bác như thế có được không ạ?

- Bảo Vân, con đánh đá quá đó! – Bà Sáu Nhơn từ đầu chỉ ngồi nghe, bây giờ mới lên tiếng can cháu mình.

Trước khi ông Tám đứng dậy ra về, bà Sáu Nhơn phàn nàn với ông:

- Thành phố ta hình như ngày càng bẩn ông Tám ạ! Bẩn nhất là có nhiều người làm việc nhà nước sống bẩn quá, ăn dơ quá...

Ông Tám chết lặng trong lòng.

Nỗi lo trong ông Tám càng day dứt.

Lòng vòng thế nào ông Tám gặp Hai Hân, được Hai Hân mời vào thăm xí nghiệp in liên doanh. Ông đã cắt băng động thổ hay khánh thành nhiều công trình liên doanh kiểu như thế này. Song bây giờ có thời giờ, ông hỏi Hai Hân nhiều điều và đi xem rất kỹ. Đôi lúc ông ngỡ rằng có một Hai Hân nào đó hoàn toàn khác đang đối diện với ông, chẳng giống cái anh chàng

nắm lấy tay ông, chú chú cháu cháu khẩn khoản xin gặp ông mười lăm phút nhưng ông đã cho gặp hẳn cả nửa giờ năm nào...

- Bây giờ gặp tôi, cậu định xin cái gì?

- Chú bây giờ chẳng có cái gì để cho cháu xin cả.

- Vẫn giữ được cái bọc trực xưa nay, tôi rất mến cậu vì lẽ này. Giả dụ tôi còn đương chức, cậu sẽ xin điều gì?

- Cháu chỉ xin chính sách phải ổn định, nếu có sửa thì nhất thiết chỉ theo một hướng là thoáng hơn!

- Cậu nhất quyết chống cái gì bây giờ?

- Sự tù mù ạ.

- Luật pháp, chính sách ngày càng được chấn chỉnh đấy thôi. - ông Tám cố khơi cho Hai Hân nói.

- Sửa đổi thế nào cũng vẫn cứ tù mù nhập nhèm được chú ạ, vì nhiều thứ đã được cài đặt sẵn trong các văn bản hướng dẫn thi hành luật của các cấp thừa hành. Cháu gọi đấy là các văn bản hướng dẫn tham nhũng theo pháp luật!

- Đảng viên mà ăn nói thế à?

- Không ạ, người thực thi nó cố ý làm như vậy ạ! Bắt đầu từ cái anh thảo văn bản thi hành luật ạ...

Hai Hân lục ngăn kéo rồi đưa cho ông Tám một bài báo cắt:

- Chú ơi, đây là bài báo làm cháu vừa tức vừa buồn cười. Chú ạ, công-ten- nơ tiêu chuẩn quốc tế là 30 tấn, theo quy định đã ban hành thì phải chặt công- ten-nơ ra làm ba chú ạ, với cái lý là bảo dưỡng đường sá! Cháu giữ lại bài này làm nhân chứng lịch sử vì nó biết nói ạ!

- Đã thông báo trên tivi thu hồi văn bản này từ hồi nào hồi nào rồi cơ mà?

- Vâng, đúng thế ạ. Sau đó có văn bản mới quy định chiều cao lưu không của xe chở công-ten-nơ là bốn mét hai (4,20m). Thế nhưng tiêu chuẩn quốc tế phổ biến lại là bốn mét ba lăm (4m35 m) ạ.

- Trời đất ơi, tinh vi quá, dã man quá! - Ông Tám rên lên, hai tay nắm lại...

- Vâng, vô cùng tinh vi chú ạ. Chú có cách gì chém được các xe chở công-ten- nơ thấp bớt đi mười lăm phân không ạ?!

- ??? - Ông Tám ngơ ngác, mãi mới kêu lên - ...Mười lăm phân khốn nạn!

- Chú ơi chưa hết đâu, giới kinh doanh kêu dữ quá đến tai Thủ tướng. Gần đây Bộ lại cho ra văn bản mới, quy định chiều cao này là từ bốn mét hai đến bốn mét ba lăm.

- Tại sao không quy định dứt khoát là bốn mét ba lăm? - Ông Tám hỏi lại.

- Có mà trời biết chú ạ. Phải có mấy phân du di cho mấy chú công an mới có đất mà làm luật chó! Nhưng quy định mới này rõ ràng làm lòi tới sự thật là xe chở công-ten-nơ bốn mét ba lăm vẫn đi được trên đường sá của ta, có phải thế không chú?

- Nghĩa là quy định nào cũng vẫn cài sẵn cái bẫy tiếp tục hành doanh nghiệp?

- Theo cháu biết quốc lộ thường có nhiều vốn ODA(*) [(*) Official development Assistance: Nguồn vốn vay viện trợ phát triển của chính phủ các nước phát triển dành cho các nước đang phát triển, với những điều kiện thanh toán ưu đãi, nhưng lại ràng buộc với những điều kiện chính trị, với công trình hoặc vấn đề kinh tế cụ thể, đòi hỏi nước đi vay phải có khả năng góp một phần vốn đối ứng để thực hiện công trình.] , phải xây theo tiêu chuẩn quốc tế. Cháu cứ tưởng là sau cái bận y tế có cái văn bản chỉ cho phép làm mát-sa đến bẹn thì các Bộ khác phải rút kinh nghiệm chứ, ai dè...

- ???

Ông Tám chờ người ra, chẳng nói chẳng rằng.

...Thì ra bây giờ các người nhà nước làm ăn như thế! Sau mười lăm năm đổi mới, đất nước vẫn đang trên đường đi tới một ngã ba quyết liệt chăng?..

...Một ngã ba: Hoặc là... Hay là...

Nỗi lo lắng này dẫn dắt ông Tám đi thăm khu trồng bạch đàn Kiên Phong và Cụm 9 lần thứ hai, với những kinh nghiệm và hiểu biết ông vừa mới thu lượm được trong chuyến đi bị bà Tám gọi là vi hành. Ông tin rằng mình đã hiểu được ngọn ngành mọi chuyện...

Ông quyết định đến thăm chín Tạ, sau gần một năm “vi hành”...

Dự định đơn giản này, ngay từ đầu bị biến tướng tức khắc. Chín Tạ không để cho ông đến thăm tại cơ quan, mà lại mượn cớ tình xưa nghĩa cũ, mời ông bà Tám đến ăn cơm tối tại nhà.

Chín Tạ nói là tình xưa nghĩa cũ, nhưng mấy năm nay vào đây vợ chồng ông Tám chẳng thấy mặt mũi Chín Tạ đâu cả, điện thoại cũng không. Từ ngày ông bà về trong này nghỉ hưu, vợ chồng Chín Tạ chỉ đến thăm có một lần, chừng mười mười lăm phút, ngay hôm đầu tiên ông bà vào tới trong này.

- Về hưu cũng là một thước đo tình người. Ông không nghĩ thế hay sao? – Bà Tám hỏi chồng.

- Đành là vậy, nhưng bây giờ Chín Tạ đã có lời mời.

- Tôi hiểu lắm chứ, nhưng có lẽ tính tôi cố chấp.

Thế là ông Tám phải đi một mình.

Từ phòng tắm hơi, ông Chín trần như nhộng tồng ngồng đi sang bồn tắm đấm lưng bằng nước nóng. Ông xoay bên nọ, xoay bên kia, lúc nằm ngửa, lúc ôm lấy thành bồn như đang ôm một ai đó, hướng các đấm nước vào những nơi trên thân thể tạo ra cho ông những khoái cảm kích thích nhất. Ông lim dim nhắm mắt, cố tưởng tượng ra Bạch Liên đang mơn trớn, xoay vờn thân thể mình, có lúc đấm nước mang lại cho ông khoái cảm cực độ như khi đang hành lạc...

Đánh vật thoải mái với cái bồn tắm nước nóng, ông Chín leo ra khỏi bồn, khoác lên người cái áo tắm rồi ra nằm dài trên cái ghế mây ngả lưng để thư giãn. Gió hiu hiu qua hành lang khiến ông thiếp đi một lúc mà không biết, Bạch Liên và mấy cô ô- sin bị bà Chín đuổi lại hiện lên quanh quẩn bên ông...

Khoan khoái là thế, nhưng ý nghĩa bữa cơm mời Tám Việt quan trọng quá, ông cố xua đuổi cái ngủ đang gạ gẫm đôi mắt ông, đầu óc lục lọi những điều Bạch Liên giảng giải... Hai mắt ông lim dim không dám nhắm hẳn lại, nhưng bên tai ông, tiếng Bạch Liên như chim hót đưa ông vào hết đề tài này đến đề tài khác, những câu hỏi hóc búa cần chuẩn bị để ứng khẩu với ông Tám Việt... Ông mơ mơ tỉnh tỉnh nhắm nhắm những lời Bạch Liên dặn dò trong cả một tuần lễ vừa qua...

Nói nôm na là mọi chuyện đã được phân công chu đáo từ mấy tuần nay. Để bữa cơm của ông Chín đãi ông Tám Việt được hoàn mỹ, bà Chín phải nấu nướng những món ăn độc đáo miền Đông Nam bộ, còn Bạch Liên phải làm các bài tập cho ông Chín đối thoại trôi chảy với ông tám Việt về bất kể đề tài gì có thể đụng chạm tới trong bữa ăn hôm nay.

- Phải làm cho cái lão Tám này lác mắt và bớt cái thói hợm mình là cán bộ lão thành cách mạng... Chín Tạ thời nay không còn là cậu bé cần vụ năm nào nữa đâu... – Chín Tạ giao nhiệm vụ cho Bạch Liên.

- Em hiểu. Em hiểu...

Song Bạch Liên lên lớp mới được có hai buổi, ông Chín đã thấy ngán:

- Mời ông ăn có một bữa cơm mà sao bắt người ta chuẩn bị dữ thế? - ...Ông Chín thấy có những bài tập không nuốt được.

- Thế là anh chẳng hiểu gì ông Tám Việt hết! Một là ông này sẽ làm anh cứng họng nhiều chuyện. Hai là anh phải chủ động lôi ông ta vào câu chuyện của mình. Anh chọn cách nào thì tùy...

- Ừ ừ... Được! Nhưng mà nói thế nào cho người ta dễ nhớ chứ!.. Ai lại lôi mọi chuyện trên trời dưới biển vào bữa ăn thế này!.. Lại cả chuyện văn hóa nữa! Mà tôi thì hiểu gì về văn hóa hử

cô Bạch?

- Bây giờ đang là một đấy, nếu anh không muốn bị cái lão Tám dắt mũi anh vào các bẫy của lão ta...

Càng nằm nhấm các bài tập, ông càng thấy thèm ngủ. Ông vùng đứng dậy. Đi đi lại lại một lúc, ông thấy đầu óc mình mẩn hơn... Bây giờ ông thấy những lời dặn của Bạch Liên thật rành rọt, dễ nhớ... Ông tỉnh táo ngay, vì dù sao trưa nay đã được ngủ đẫy mắt. Ông sắp đặt trong đầu các tình huống... Ông xem đồng hồ, hầy còn nhiều thời giờ lắm.

Phải chủ động cho cuộc đối thoại lịch sử này... - ông Chín tự nhủ với mình.

Chín Tạ vốn hiểu khẩu vị ông Tám, lại rất sành những món ăn đặc sản của vùng đồng bằng Nam bộ, nên bữa cơm được chuẩn bị rất công phu...

Xem đồng hồ lần nữa, ông Chín đứng dậy, chải chuốt đầu tóc, mặc bộ quần áo đũi tơ tằm ông đã chọn sẵn, rồi đích thân đi xem lại phòng ăn. Ông Chín không muốn cho vợ chồng Hai Tấn dự bữa cơm này, vì sợ Hai Tấn dễ lộ chuyện trong gia đình, mà vợ Hai Tấn thì quá đông danh, người không ra người... Chín bà không hiểu ý này, nên bàn ăn vẫn cứ sắp xếp đủ tám ghế, bát đũa cũng thế...

- Bà Chín ơi! Bà Chín!..

Ông Chín gọi toáng lên mấy lần, nhưng không thấy bà Chín đâu cả. Ông chạy xộc xuống nhà bếp, ngơ ngác nhìn bà Chín đang xồn xồn mắng người ô-sin mới.

- Sao mà ngu thế. Tao đã dặn trưa nào cũng phải trộn cơm cho con Ki đúng bữa, buổi sáng là sữa mi-lô (Milo), thế mà đến giờ này mà vẫn chưa cho nó ăn!

- Thừa bà trưa nay quá bận việc chuẩn bị cơm khách, nên con quên mất.

- Mà có nhịn được bữa nào không mà bắt nó nhịn hả? Mà để nó chết đói thì mấy mạng của mà cũng không đổi được con chó nhà tao đâu!..

Bà Chín tay đã quơ được cái cán chổi, toan đập cho người ô-sin vài đập thì con Ki đã nhảy cẫng lên quẩn lấy chân bà, rúc vào trong ống quần lấy chân bà, rúc vào trong ống quần bà liềm liềm khắp nơi. Bà Chín đang giận dữ là thế mà quăng cái chổi đi, bế con ki lên vuốt ve, hôn hôn hít hít, để cho nó liềm cả vào mặt:

- Ôi Lúc-ki! Lúc-ki! Con của mẹ đây rồi! Sữa Mi-lô nhé?.. Mi-lô Lúc-ki nhé? Giờ này mà nó chưa cho con ăn thì con chết là mất thôi!.. Mi-lô nhé! Ngon lắm... - Thực ra con chó bông này được Bạch Liên đặt tên cho là Lucky (lắc-ki), nhưng bà Chín không phát âm đúng tên được.

- Đẹp, đẹp!.. Sắp đến giờ khách tới rồi!.. - Ông Chín mắng ô-sin rồi quay sang mắng bà Chín - Đẹp ngay! Không lo đi thay quần áo mà cứ đứng đây ầm ĩ cãi nhau chuyện chó với má! Suốt ngày lúc nào cũng mi-lô với lúc-ki! Sốt cả ruột!..

- Cãi nhau? Thế nào là cãi nhau? Với ai? Lại bênh nhau chằm chặp hả! Gớm nhỉ!..

- Thôi! - Chín ông quát to rồi lôi Chín bà xềnh xệch lên phòng ăn, con Lucky tuột khỏi tay bà Chín rơi bịch xuống đất, ăng ẳng kêu đau như bị đòn...

Chật vật một lúc, cuối cùng thì hoà bình trật tự cũng được vãn hồi trong nhà Chín Tạ, phòng ăn được sắp xếp lại, mọi người vẫn còn đủ thời giờ sang sửa đầu tóc, quần áo chỉnh tề. Người ô-sin không quên cho Lucky vào giường riêng của nó và xích lại.

Nghe tiếng bấm chuông, ông Chín đích thân ra mở cổng. Thoạt đầu ông Chín không hiểu chuyện gì xảy ra. Ông đứng ngậy người nhìn ông Tám móc ví trả tiền cho người lái xe ôm, rồi mới quay ra bắt tay mình. Ông Chín định ninh là có xe của thành uỷ rước ông Tám...

...Hồi chiều mình còn dặn đi dặn lại Văn phòng Thành uỷ việc này cơ mà? Sao vợ không đi cùng?..

Ông Chín đơn đả:

- Chào anh Tám ạ, thôi chết, xe Thành uỷ không đến đón anh chị hay sao mà anh phải đi xe ôm? Chị không đến hả anh? Em đã dặn kỹ Văn phòng Thành uỷ việc này rồi cơ mà.

- Văn phòng Thành uỷ có điện hỏi, nhưng mình bảo họ khỏi đón. Bây giờ mình là người tự

do!

- Anh Tám vẫn là người thích đùa. Chị không đến hả anh?

- Bả đang mệt, nên cáo lỗi.

- Em thấy anh hình như có vẻ mập ra?

- Tôi cũng đang lo nhàn rồi để phát phì lắm... - Ông Tám biết là Chín Tạ nói xạo cho qua chuyện, ở nhà bà Tám đang rên lên vì ông sút cân sau chuyến đi “vi hành”.

Lúc này cả nhà ông Chín, kể cả các gia nhân, đã ra đến cổng để chào ông Tám và đón ông vào nhà. Vợ chồng ông Chín, vợ chồng con trai ông Chín và các gia nhân thì không nói làm gì, nhưng trong số người đến chào ông Tám có hai người lạ mặt, quần áo sang trọng như khách mời, ông Tám không giấu được sự ngỡ ngàng của mình.

Khi tới trước mặt Bạch Liên, ông Tám sững lại, hình như ông bất giác lùi lại một bước. Không biết vì cái nhìn đa tình sắc như dao hay là vì một cái gì đó rất khó xác định của người đẹp lạ thường này... Ôi, chẳng lẽ mình hồn xiêu phách lạc trước cái đẹp này?.. - Ông Tám tự hỏi lòng như thế, nhưng cũng làm chủ được mình ngay:

- Hai cháu tôi đoán ra ngay, còn đây là... - Ông Tám chỉ vào Bạch Liên để lấy lại chủ động cho mình.

- Thừa anh đây là cô Bạch, gọi đủ tên là Bạch Liên, có họ về đảng nhà em và là trợ thủ quan trọng của nhà em.

Bạch Liên đưa cả hai tay ra bắt tay ông Tám, giữ tay ông khá ân cần:

- Dạ, em là Bạch Liên ạ. Em được nghe nhiều về anh lắm ạ...

- Vậy hả? - Ông Tám lúc này đã trấn tĩnh.

- Còn đây là cậu Thắng, cũng là người nhà, chút nữa em sẽ giới thiệu tiếp với anh. - Ông Chín đơn đả, đoạn ông Chín quay về phía Bạch Liên và Thắng, liến thoắng: - ...Anh Tám hơn tôi một giáp. Chúng tôi kết nghĩa anh em với nhau từ hồi còn ở Quân khu 9. Lúc ấy anh Tám đã tham gia lãnh đạo quân khu, còn tôi mới chỉ là liên lạc viên. Chính anh Tám đã kết nạp tôi vào Đảng, rồi bố trí cho tôi làm công tác dân vận... - Ông Chín quay sang ông Tám Việt - ...Tính ra từ ngày ấy thế mà đã hơn 30 năm rồi anh Tám à...

- ...

Ông Tám không khỏi ngạc nhiên là Chín Tạ đến bây giờ vẫn giữ mãi cái liến láu ngày xưa ở Quân khu 9. Cái giọng này chẳng phù hợp chút nào với những lời chín Tạ đả kích ông sau lưng, nhất là về những chuyện liên quan đến kinh tế quốc doanh và kinh tế tư nhân... Bất giác ông Tám Việt nghĩ đến ô dù mới của Chín Tạ. Bao phen ông đã đề nghị xếp cho Chín Tạ công tác khác, nhưng đều bị đầu đó gạt phăng đi, đã vậy ông Tám còn bị mang tiếng là thành kiến hẹp hòi, là cố chấp...

...Bạch Liên và Thắng mà anh em Vũ kể cho mình nghe là hai người này đây! Có phải là Bạch Liên mình đã..?

- Cơ ngơi này là con dâu em gây dựng nên. Thế hệ trẻ bây giờ hay lắm anh Tám ạ. Nhà em tháo vát là thế mà cũng chỉ đủ năng lực làm cái chân phụ việc cho cháu thôi.

- Cháu làm gì? - Ông Tám hỏi vợ Tấn.

Nhưng Chín Tạ trả lời thay:

- Cháu làm trong Hội đồng quản trị công ty xuất nhập khẩu lương thực của một tỉnh miền Đông. Còn chồng cháu làm ở Sở Địa chính Thành phố.

Ông Chín nói xạo. Thực ra con dâu ông Chín chỉ có tên trong công ty này, cô ta không làm gì cả ngoài việc suốt ngày mài sơn má phấn, sơn móng tay móng chân. Nghề chính của con trai ông là kinh doanh nhà đất, cái chức phó phòng kỹ thuật Sở Địa chính chỉ là phương tiện.

...Mỗi bước chân đi theo Chín Tạ để nghe Chín Tạ giới thiệu cơ ngơi của mình, ông Tám nhớ lại hồi ông đi ở làm thằng nhỏ trong một cơ ngơi đại điền chủ quê ông. ...Còn ở đây đúng là mình đang đi thăm dinh cơ của một ô quan trọc phú thời hiện đại.

Càng đi ông càng thấy nhà cửa rộng thênh thang, nửa đình chùa, nửa hiện đại. Nhiều phòng, nhiều buồng, sân trước sân sau... Tiện nghi bày biện la liệt, đủ màu sắc rối mắt. Đồ Tây đồ Tàu, kê đặt lủng cà lủng củng. Đồ cổ và đồ hiện đại chen lẫn nhau... Cái bể cá bằng kính to tướng, bên trong là những đèn xanh đèn đỏ với nhiều loại cá lạ... Nhưng ngay bên cạnh lại là cái bể xi măng thả cá vàng, trên là hòn non bộ rong rêu cổ kính, điểm một vài đồ sứ con con hình cái miếu, cái đền thờ, hình ngư ông ngồi câu cá... Hoàn phi câu đối treo cùng một phòng với mấy bức tranh tĩnh vật của hội họa hiện đại, thêm mấy cái tranh Đông Hồ vây quanh... Một cái tượng bán thân bằng than đá đen bóng, ai đó đã thuê tạc biểu Chín Tạ, cái hột cơm bằng hạt quả nhãn tiêu bên cầm phải được tạc rất khéo, làm cho Chín Tạ không trộn vào đâu được. Đối diện cái tượng than đá này là một phụ nữ người Âu khoả thân, nặn bằng thạch cao trắng lớp. Cả hai đều được đặt trên một bàn kính rộng, khung i-nốc, chỉ có điều trông hơi kỳ kỳ là cái tượng trắng lớp cao gấp đôi cái tượng đen... Bàn thờ tổ tiên làm theo kiểu Đài Loan, cao gần bằng đầu người, đặt trong một gian phòng rộng. Dưới chân bàn thờ là một dàn karaôkê màn hình phẳng Sony 41 ing (inches)... Phòng khách khá rộng, bên trong kê bộ đồ ghế gụ làm theo kiểu đòi nhà Thanh, đưa từ làng Đồng Kỵ ngoài Bắc vào, bên ngoài lại kê bộ sa-lông tây giả d màu trắng... trên tường, các góc phòng... nơi nào cũng treo, kê đủ thứ, nào ảnh chụp với một vài đồng chí lãnh đạo, nào các bằng huân chương, sừng hươu, sừng bò tốt... Ba ông Phúc Lộc Thọ đồ sứ Trung Quốc cao đến hơn một mét đứng trang nghiêm dưới đất đón khách, trên tường lại cũng bộ ảnh ba ông Phúc Lộc Thọ giắt đến một hai cây vàng nhìn xuống chào khách... Mấy cây bon-sai cắt tỉa cầu kỳ đặt ở giữa, chia phòng khách ra làm hai phần Tây – Tàu rõ rệt, có lẽ tại phòng khách quá rộng...

Ông Tám vừa đi vừa nghĩ bụng: nhà này chắc có quá nhiều quà biếu, phẩm mỹ khác nhau, nên mới bày biện thứ nọ chen lẫn thứ kia như thế! Mà toàn là những thứ đắt tiền. Dem những thứ trong nhà này kê đặt trong bốn hoặc năm cơ ngơi như thế này thì thoáng mắt hơn...

- Chú Chín này, đã xem phim Tế tướng Lưu gù chưa?
- Ôi phim ấy hay lắm, em không bỏ buổi nào! Sao tự dưng anh lại hỏi em chuyện xem phim?
- Tôi sợ rằng trong nhà này chú Chín bày biện theo dinh thự của Hòa Thân!
- Anh Tám lại đùa em rồi. Nhà em thì làm gì có một thứ đồ cổ đáng giá nào so được với đồ cổ Trung Quốc...
- ...Tôi thấy gọi đây là nhà của Hoà đại nhân thu nhỏ là đúng nhất.
- Anh Tám chưa chi đã quy kết em!
- Tại hồi này mình rồi rồi và xem nhiều phim Trung Quốc quá đấy Chín ạ.
- Anh tính, em thì tối ngày tối buổi bận việc cơ quan, có giúp nhà được việc gì đâu...
- Phải, chú bận ở cơ quan như thế làm sao để mắt được đến vợ con chú kinh doanh gì, làm gì... - Ông Tám nhận xét.
- Em là em cứ khoán trắng, anh ạ. Em chỉ giao hẹn là mọi việc phải làm đúng chính sách. - Chín Tạ rào chắn luôn.

Ông Tám vẫn thủng thỉnh bước theo Chín Tạ, mãi mới lên tiếng:

- Hiếu, hiếu... Chú mà không ngồi ở cơ quan như thế thì vợ con chú chẳng làm được việc gì!

Đáp lại câu nói của ông Tám là một tiếng “hứ!” rất nhẹ vọng lên đâu đó xa xa từ phía sau, khiến ông Tám phải ngoảnh mặt lại. Nhưng ông Tám không sao biết được tiếng “hứ!” này là của Bạch Liên hay của bà Chín phát ra. Còn ông Chín chân vẫn bước tiếp, nhưng bỗng dừng thành người không biết nói. Cả gian nhà lặng ngắt trong giây lát, mấy con mồi trên tường đuổi nhau kêu “tặc tặc!” nghe rất rõ. Ông Tám lại phải tìm cách phá vỡ sự im lặng:

- Những con mồi nhà này ban ngày mà kêu to dữ nhỉ. Có phải mồi nuôi không đấy hả chú Chín?
- Anh Tám là chúa khôì hài! - Bạch Liên gỡ bí cho Chín Tạ, nhưng bấm bụng cười thầm về cái mặt ngệt ra của Chín Tạ.

- ...

Cứ thỉnh thoảng lại chọc một câu như thế, ông Tám lững thững đi theo chủ nhà. Bạch Liên lẽ dĩ theo sau hai người nhưng vẫn giữ một khoảng cách khá xa, thỉnh thoảng cố giấu một cái cười tủm về những câu trả lời của chín Tạ và càng để ý đánh giá ông Tám Việt. Đôi lúc Bạch Liên thót tim vì thấy ông Chín không thuộc bài.

Vì mất tự chủ, suýt nữa ông Chín đưa ông Tám đi về hướng buồng tắm để khoe cái bồn mát-sa bằng dấm nước mà ông bà Chín rất thích, nhưng Bạch Liên đã kịp thời đưa mắt đổi hướng đi của ông Chín...

Bàn ăn dự định cho 6 người, là vợ chồng chủ nhà, ông bà Tám, Bạch Liên và Thắng, nhưng bà Tám không đến nên lại phải sắp đặt lại một lần nữa, dẹp bớt mất một ghế. Bạch Liên phải thay đổi cách sắp xếp chỗ, đặt ông Tám ngồi ở vị trí chủ tọa để tỏ lòng kính trọng, còn một bên là vợ chồng ông bà Chín, một bên là Bạch Liên và Thắng.

...Mình đang sống trong một gia đình chiến hữu cũ, hay là mình đang ngồi trong một hang ổ rắn độc do mình góp phần tạo dựng nên thế này?

Trong bữa ăn, ông Tám chủ tâm gợi ý cho mọi người nói thật nhiều., ông muốn nghe thật nhiều những lời họ tự nói ra...

- Trở lại làm dân Thành phố cũ của mình, tôi cứ ngỡ là mình bị lạc... - Ông Tám gợi chuyện.

- Em phải xin lỗi anh chị, từ hôm anh chị chuyển vào trong này tụi em chỉ đến thăm anh chị được có một lần. Thật là thất lễ quá. Nhờ anh nói lại với chị hộ chúng em...

- Bọn tôi bây giờ về ở hẳn trong này, lúc nào cô chú đến chơi chẳng được.

- Anh Tám được trên điều ra Trung ương đầu năm bảy bảy (1977), em còn nhớ lắm, đại loại cũng khoảng một phần tư thế kỷ rồi, ít ỏi gì. Với đà phát triển này, chẳng mấy chốc Thành phố sẽ vượt Bangkok cho mà xem. Anh có tin như thế không anh Tám. - Chín ông muốn đổi hướng câu chuyện, theo đúng bài bản của Bạch Liên, điệu bộ hào hứng,

- Tôi mong như thế, nhưng không biết bao giờ đạt được. Riêng vượt Bangkok về ách tắc giao thông và cái phố Pátbông(*) [(*) Một phố hộp đêm và ăn chơi ở Bangkok.] thì tôi không muốn.

- Ý em nói vượt về mặt phát triển.

- Nghĩ được thế là giỏi đấy! Bằng cách nào?

- Khó gì đâu anh, cứ tập hợp các doanh nghiệp nhà nước của ta lại thành những tập đoàn mạnh, đa ngành đa nghề, có sự hậu thuẫn của chính quyền, ta sẽ cạnh tranh tốt với Thái Lan và bứt lên.

- Chú Chín định nói về mô hình các tổng công ty 90 và 91? - Ông Tám hỏi lại.

Ông Chín bí, lâu nay không để ý phân biệt tổng công ty 90 hay 91 khác nhau thế nào, bài tập của Bạch Liên cũng không có đoạn này, ông đành liêu:

- 90 hay 91 được tuốt! Không nên tách bạch ra như thế anh Tám ạ! Miễn là các xí nghiệp quốc doanh cứ tập hợp lại với nhau thành quả đấm mạnh! Đúng với nghĩa quốc doanh là chủ đạo, không chệch hướng vào đâu được! Có nhà nước đứng đằng sau, cạnh tranh như thế thừa sức!

- Nghe có vẻ chiến lược nhỉ! - Ông Tám gợi cho chín Tạ tiếp tục nói.

- Em không phải là nhà kinh tế, nhưng là người làm công tác nhân sự, nên lập trường và quan điểm giai cấp phải là vấn đề hàng đầu. Phải nhiều quả đấm như thế! Thật nhiều anh ạ...

Bạch Liên chủ định ngồi im, trong bụng thích thú xem màn kịch mèo vờn chuột.

Câu chuyện ngắc ngứ trên bàn ăn, phần vì ông Tám chưa ra khỏi sự bứt rứt khó chịu khi phải ngồi đối diện với những người này, phần vì trí tuệ của chín Tạ có hạn. Ông Tám lấp chỗ trống:

- Chín nè, tại sao năm chín sáu (1996) trong này tự nhiên lại thả Năm Cam?

...Bỏ mẹ mình rồi, sao lại bới cái đồng thối cũ từ đời tám hoánh ra thế này!.. Không thấy Bạch Liên “gà” gì cho mình chuyện này...

Ông Chín loay hoay một lúc:

- Quả thực em ít quan tâm đến chuyện này. Em cho đây là nhiệm vụ bên công an. Lúc đầu em chỉ nghĩ đây là một trong các vụ việc tiêu cực xảy ra hàng ngày như cơm bữa... – Chín ông cố vất óc, nhưng không nói gì hơn được.

Bạch Liên và Thắng hiểu đây là câu chuyện lâu rồi nhưng quá nhạy cảm, nên cả hai đều ngồi yên. Thắng thì nghĩ đến thằng cha công an đã truyền cái lệnh huỷ bỏ chuyến bay của Bích Ngọc đi Đài Loan hôm nào, trong lòng lo lắng không biết tên này có chơi bời với nhóm Năm Cam không. Còn Bạch Liên thì nghĩ đến Sinh, cái cậu cầu thủ bóng đá ranh ma chuyện gì trong Thành phố cũng biết, nhưng Bạch Liên hoàn toàn tin cậu ta không dính vào...

Ông Tám lại phải tìm cách đẩy câu chuyện trên bàn ăn:

- Thành phố có nhiều quả dấm như vừa nói không Chín?

- Nhiều chứ anh. Ngay trong phòng này, bên tay phải anh là hai quả dấm. - Ông Chín chỉ vào Bạch Liên, rồi chỉ vào Thắng. – Cô Bạch bây giờ là tổng giám đốc Trung tâm thay cậu Thắng. Chuyện này em chắc anh biết rồi, vì có thông báo trên báo chí mà. Trong tay Trung Tâm bây giờ là 3 khách sạn liên doanh, một công ty xuất nhập khẩu, một công ty vận tải đường dài. Cậu Thắng bây giờ là tổng giám đốc công ty xây dựng cầu đường 30 Tháng Tư. Chính em sắp xếp chuyển hẳn Thắng chuyên đi vào giao thông để phát huy sở trường của Thắng về ngành này anh ạ. Cô Bạch phấn đấu hăng lắm, được hai tuổi Đảng rồi đó anh Tám. Có thể nói đảng bộ Trung tâm Bình Tiến thực hiện tốt chủ trương về phát huy vai trò nữ và dân chủ cơ sở. Xây dựng Đảng vững mạnh bây giờ là vấn đề sống còn anh Tám ạ.

- Thừa anh Tám, Bạch Liên được mấy lần được cử đi báo cáo điển hình về phấn đấu gia nhập Đảng đấy ạ. – Thắng đề cao Bạch Liên với dụng ý ngầm tự đề cao công tác Đảng của mình.

- Chín Tà có tầm nhìn đấy! – Trong bụng ông Tám không ngờ câu chuyện đi xa đến mức vậy.

- Nhược điểm của cán bộ trẻ bây giờ là ít quan tâm công tác Đảng. Vì thế em rất khát khe với cậu Thắng về mặt này anh ạ. Về chuyên môn Thắng rất có năng lực, nếu phấn đấu tốt về mặt Đảng em sẽ đưa Thắng vào cơ cấu.

- Thừa anh Tám, anh Chín vẫn phê bình em như vậy đấy ạ. – Thắng đỡ lời cho ông Chín. - Tiếp thu phê bình của anh Chín, bây giờ ngày thứ năm hàng tuần lịch làm việc của em hoàn toàn giành cho công tác Đảng trong tổng công ty em và cho đảng bộ khối giao thông của Thành phố. Nhất là hội này tổng công ty của em đang thắng thầu liên tiếp.

- Thừa anh Tám, Trung tâm của em hiện nay là một trong số 100 đơn vị kinh tế đóng thuế nhiều nhất vào ngân sách Thành phố đấy ạ. Công đoàn Thành phố vừa tặng thưởng tui em cờ thi đua về các thành tích tham gia phong trào xã hội, phòng chống HIV/AIDS, hỗ trợ người nghèo... Thế nhưng em biết, anh Tám hồi còn làm việc, anh đã mấy lần nhờ công an bắt em đấy ạ. – Bạch Liên lúc này mới lên tiếng, chủ ý nói cười một cách tự nhiên.

Tại Chín Tà ù lên: ...Đù mẹ, chết cha mình rồi! Thế này là thế nào? Mình đâu có biết chuyện này. Thế mà tự dưng lúc này mình lại giới thiệu Bạch liên là người trong họ!

- Có việc ấy, nhưng sao cô biết được? - Ông Tám bình tĩnh hỏi lại.

- Em biết chứ ạ. Chính người đi điều tra kể lại cho em nghe. Họ nói đã điều tra kỹ, nhưng không thấy gì và đã báo cáo lại với anh... Em có tài không anh Tám? - Bạch Liên tiếp thêm rượu, tay gấp thức ăn cho ông Tám, mắt cười cười, nửa khiêu khích, nửa tình tứ.

Ông Tám cũng phải cười lại, ngẫm nghĩ một lúc:

- Đúng, tôi đã hai lần nhờ bên công an kinh tế điều tra, vì có hiện tượng tham gia buôn lậu đường biển. Đúng là hai lần họ báo cáo lại với tôi là không thấy nghi vấn gì... - Ông Tám định hỏi thêm điều gì nữa, nhưng lại thôi.

- May cho em quá, hôm nay được gặp anh Tám, lại được anh nói ra điều này trước mặt anh Chín, như thế là em không có gì phải phân vân nữa. Anh Chín nhớ ý kiến vừa rồi của anh Tám đó nghe! - Bạch Liên chủ động nâng cốc, mọi người đều làm theo - Như vậy là em được giải oan. Xin cả nhà cạn chén!

Tiếng ly chạm nhau leng keng. Chín Tạ như chết đuối vớ được cọc, lên giọng lấy lại vị thế chủ nhà của mình:

- Nhớ, nhớ... Chính lời anh Tám nói ra như vậy thì tôi yên tâm... Nhưng cô Bạch cũng phải coi chuyện này là một lời răn. Nhắc nhở làm ăn theo pháp luật không bao giờ thừa! – Trong bụng Chín Tạ thừa nhận giọng nói của mình lạch lạch thế nào ấy, không được tự nhiên lắm.

- Anh Tám có thấy không ạ, anh Chín bao giờ cũng nghiêm khắc với bọn em. Tự anh Chín cũng nêu gương phần đầu cho bọn em theo. Anh Chín khiêm tốn chưa kể với anh, bình bầu theo cách cho điểm đảng viên năm nay, anh Chín vẫn trúng đảng viên xuất sắc đấy ạ. – Thắng cảm thấy hơi lép vế trên bàn tiệc, nên tìm cách tôn vinh ông bầu của mình.

- Chuyện này có gì mà phải khoe với anh Tám hả Thắng, năm nào chẳng vậy? Cái chính là bây giờ cậu phải nâng cao công tác Đảng của mình.

- Nói chuyện kinh tế đi. Có đúng là Trung tâm của cô Bạch Liên và Tổng công ty của anh Thắng là hai quả đấm của Thành phố không? - Ông Tám hỏi.

Bạch Liên biết là ông Tám cài bẫy, nên ngồi im.

Thắng cũng thừa hiểu như vậy, nhưng lại cho đây là dịp cứu ông bầu của mình, nên muốn tỏ ra mẫn cán:

- Thưa anh Tám, chuyện làm ăn thì dài dòng lắm ạ... Tổng công ty em luôn cố gắng thắng thầu và phần đầu thi công vượt mức ạ...

- Có thể coi tổng công ty của Thắng là quả đấm được lắm, anh Tám ạ. - Ông Chín phụ hoạ vào.

- Thế anh Thắng đã đấm được những ai rồi?

Câu chuyện lại ngúc ngắc trên bàn ăn. Bà Chín lấp khoảng trống bằng cách tiếp thức ăn cho ông Tám, kể lể bà đã chuẩn bị món canh chua và món cá kho tộ cầu kỳ như thế nào...

- Anh Tám dùng chữ đấm làm chúng em ngại quá. – Bạch Liên muốn ngầm cho ông Tám biết mình không phải tay vừa.

- Đã tự phong là hai quả đấm thì phải đấm chứ, hổng lẽ quả đấm chỉ để bắt tay?

Cả bàn ăn cười rộ.

- Đấm được ai? Có bị thua bao giờ không? - Ông Tám truy tiếp.

- Có lẽ nên nói như vậy để anh Tám rõ tình hình kinh tế Thành phố ta... – Chín ông tìm cách gỡ bí. - ...GDP của Thành phố thường xuyên trên 10%, tỷ trọng kinh tế quốc doanh, nhất là về công nghiệp, tiếp tục tăng mạnh hơn hẳn so với các thành phần kinh tế khác anh ạ...

- Những điều này thì năm nào tôi cũng được nghe rồi, bây giờ về hưu tôi chỉ thích nghe những chuyện làm ăn cụ thể thôi.

- Nếu thế thì cô Bạch và cậu Thắng bố trí thời giờ mời anh Tám đến thăm các cơ sở kinh tế của mình đi. Trăm nghe không bằng một thấy anh Tám ạ! - Ông Chín quyết tâm chấm dứt câu chuyện quả đấm để ra khỏi ngõ cụt.

- Xin tùy thuộc vào thời giờ của anh Tám thôi ạ. Tụi chúng em xin anh cho biết lúc nào anh đi được là chúng em cho xe đến rước liền. Bất kỳ lúc nào cũng được ạ, thăm công đoạn công việc nào của chúng em cũng được ạ! Chúng em không cần chuẩn bị trước sau gì cả, như thế anh Tám mới thấy được tụi em làm ăn năng động như thế nào. – Thắng liến thoắng.

- Giỏi. Giỏi... – Ông Tám muốn nghe nữa.

- Thưa anh Tám, em xin nêu một ví dụ cụ thể để anh hình dung thực tế trong này, chuyện mới đây thôi. Anh Chín em rất kiên định trong thực hiện chiến lược và quy hoạch phát triển của Thành uỷ. Khi cần phải giải toả theo quy hoạch, anh Chín em lên tiếng mạnh mẽ, nhờ thế bên Uỷ ban nhận được sự hỗ trợ rất có hiệu quả cho công việc. Nghề của em là xây dựng, nên em có thể nói: Giải toả mặt bằng bao giờ cũng là khâu khó nhất. Cả nước đều có cái khó như thế, Thành phố lại càng như thế anh ạ. Nhưng anh Chín em rất kiên quyết... – Thắng không bỏ lỡ cơ hội đề cao ông bầu của mình.

- Có vấp vấp hay đụng độ nào không? - ông Tám hỏi.

- Thưa anh Tám, đụng độ thì không thể tránh khỏi ạ, nhưng Thành uỷ kiên quyết lắm. Khoảng hơn hai năm trước ai cũng nghĩ việc di dời một loạt nhà và xí nghiệp tư nhân 23-9 là không thể làm được, nhưng bây giờ mọi người đều thấy là làm được, nhờ tiếng nói hỗ trợ của anh Chín em đấy ạ. – Thắng liến thoắng.

- Đó là một ví dụ tuyệt vời anh Tám ạ. Bên Đảng ra tay hỗ trợ chính quyền, em thấy việc khó mấy cũng có cách giải quyết ạ! – Bạch Liên lúc này mới lên tiếng, bổ sung ý kiến của Thắng.

...Bạch Liên ơi, thế là rõ... Có lẽ đây là câu nói “hớ” nhất của cô trong bữa cơm tối nay... Ông Tám nghĩ vậy, nhưng tiếp tục hướng câu chuyện theo ý định của mình:

- Xí nghiệp 23-9 là của ai?

- Của cháu nội bà Sáu Nhơn ạ. Tuy là cơ sở cũ của ta trong Thành phố, nhưng hãng xe đồ của bà ta bị cải tạo, ba doanh nghiệp lớn của ba con trai bà ta cũng bị cải tạo... Những người này bỏ trốn sang Mỹ ráo trời rồi. Chỉ mấy năm sau đổi mới, cháu nội bà ta đã cho ra đời một doanh nghiệp tư nhân, nói toạc ra đó là chủ nghĩa tư bản! Anh Tám có thấy không, đúng là rau nào sâu ấy. – Ông Chín tranh thủ cơ hội chứng minh sự hiểu biết của mình. – Quán triệt chính sách nền kinh tế nhiều thành phần, Ủy ban chỉ bắt xí nghiệp này di dời đi chỗ khác để thực hiện quy hoạch đô thị thôi ạ.

- Các địa phương chung quanh có chịu khó học tập kinh nghiệm của Thành phố không?

- Theo em chắc chắn là có ạ. – Bạch Liên thấy đã đến lúc cần trở tài. – Em lấy ví dụ, cái mạnh của Thành phố là phát huy ý chí tự lực tự cường, công trình kinh tế nào tự làm lấy được thì không cần liên doanh với nước ngoài, đúng với quan điểm phát huy nội lực của Đảng!.. Học tập kinh nghiệm này của Thành phố ta, đề án liên doanh trồng bạch đàn ở Kiên Phong đã bị thu hồi để nhân dân tự làm, nhờ thế đẩy mạnh được chương trình xoá đói giảm nghèo ở Kiên Phong đấy ạ...

- Chuyện này thì tôi biết, cô Bạch ạ. Lúc tôi chuẩn bị nghỉ hưu thì nhận được đơn kiện của phía Đài Loan về việc này. Họ cho là Chính phủ ta tự vi phạm luật của ta, vi phạm cam kết đã ký với họ.

- Thưa anh Tám, có nhà tư bản nào chịu khoanh tay nhìn mỗi ngon bị tước mất đâu ạ? Em cho đây là lẽ thường tình ạ. Em còn biết các anh lãnh đạo tỉnh bên ấy ý kiến lúc đầu cũng chưa thống nhất, chỉ sợ vi phạm cam kết như anh vừa nói. Biết em nắm được tình hình cánh đầu tư Đài Loan, các anh ấy có tham khảo ý kiến em, em đã góp ý: Cái gì có lợi cho ta thì ta cứ làm, họ còn nhiều cái lợi khác, họ không vì thế mà bỏ thị trường nước ta đâu mà lo... Sự việc hai năm qua đến nay đang diễn ra đúng như em nói...

- Vậy là chính cô Bạch cũng tham gia phá đề án này? - ông Tám hỏi.

- Anh Tám muốn quy kết cho em như vậy cũng được... Tai em nghe quen rồi. Nhưng vì lợi ích quốc gia, vì cần phát huy nội lực, em không thể làm khác được. Giả thử anh Tám lúc ấy có hỏi ý kiến em, em cũng sẽ trả lời như vậy... – Bạch Liên không hề tỏ ra lúng túng.

- Về hưu rồi, hôm nay tôi mới biết tại sao đề án bạch đàn Kiên Phong bị xoá sổ. Nhưng trước khi nghỉ hưu, tôi đã phải thay mặt Chính phủ ta cam kết đền bù và hoàn lại những gì họ đã đầu tư vào đó.

- Có phải đền nhiều không anh Tám? – Bà Chín phát hoảng khi nghe đến chuyện đền bù.

- Tôi không biết, vì tôi nghỉ ngay sau đó. Tôi ước tính cũng phải đền khoảng một chục triệu hay hơn một chục triệu đô-la đấy cô Bạch ạ.

- Em nghĩ tình yêu cầu huỷ bỏ đề án, thì tỉnh phải lo trang trải món nợ này... – Bạch Liên không một chút bận tâm về câu chuyện trả nợ.

Càng nghe ông Tám hỏi, Bạch Liên càng tin là ông Tám không biết mấy may gì vì sao đề án này bị huỷ bỏ, càng cảm thấy đắc thắng đối với anh em Vũ khi tranh luận với họ về Kiên Phong... Mỗi lần nhớ đến những lời đối đáp của Bảo Vân và Bích Ngọc trong một vài cuộc chạm trán với nhau chung quanh đề tài này, Bạch Liên lại cảm thấy nóng điên như bị rôm sảy đốt

khắp người...

...Trong lần chạm trán cuối cùng hôm đó, Bạch Liên hết lý lẽ, phải dùng đến ngón võ đao to búa lớn:

- Để tự trồng là phát huy nội lực, là có lợi cho đất nước. Dem cái lợi này đi làm liên doanh như thế có khác gì hành động bán nước không!?

Nhưng cánh chị em Bích Ngọc – Bảo Vân cũng không vừa:

- Đề án này do Chính phủ duyệt, có phải chị định nói Chính phủ này bán nước không? Phải nói chị đang hành động phá hoại đất nước mới đúng!...

- Hai chị hám lợi nên quên mất nhiệm vụ xoá đói giảm nghèo của Kiên Phong!

- Không thể nói năng võ đoán như vậy được. Chị thử tính đi, để công trình này tồn tại sẽ tạo ra được bao nhiêu việc làm, xé lẻ công trình này ra chia về các hộ sẽ tạo ra được bao nhiêu việc làm...

- ... – Bạch Liên ăng ra.

Bạch Liên nghĩ có lẽ đến chết mình cũng không quên được trận đấu khẩu ấy... Hôm ấy Bạch Liên bị dồn vào chỗ bí, tuy vẫn xưng hô với nhau lịch sự, nhưng chỉ còn thiếu kiên nhẫn chút nữa cả hai bên sẽ đứng dậy xé xác nhau ra...

...Ngồi nghe Bạch Liên nói, trong lòng ông Tám ước ao: ...Giá mà lúc này mình có một quyền lực tối cao nào đó, mình sẽ tổng giam ngay lập tức tất cả bọn này... Cách đây mấy tuần ông đã đến Kiên Phong, cả một vùng đất bạt ngàn trồng bạch đàn đang bị chia nhỏ ra, cây bé cây to cây cao cây thấp khắp khóm, những công trình như đường sá, kênh mương và một số công trình kết cấu hạ tầng khác đang có nguy cơ xuống cấp...

Nhưng ông Tám lừng danh không còn nữa, ông Tám về hưu phải dần lòng tiếp tục câu chuyện với tư cách là người đã về hưu. Ông tự nhủ phải đóng thật tốt vai kẻ về hưu trong màn kịch này:

- Giữa Trung ương và địa phương mà không thống nhất được với nhau là hại bạc tỷ đấy. Cái đề án Khu công nghiệp II ở Tân Chánh Nhất bị vỡ cũng cùng một nguyên do này. Bây giờ tôi rút được kinh nghiệm thì quá muộn rồi... – giọng ông Tám có vẻ đầy than vãn.

- May quá, anh Tám nói được như thế là em đỡ áy náy. Hồi ấy em chỉ tiếc là quy hoạch khu dân cư cụm 9 xây dựng gần xong rồi thì Thành phố mới nhận được chỉ thị về khu công nghiệp II. Chẳng qua là địa phương thì quá năng động, Trung ương thì quá thận trọng, có phải vậy không anh Tám? – Chín ông tìm cách xoa dịu.

- Có thể là như vậy.

Bạch Liên nhìn về phía chín Tạ, nghĩ thầm: ...Khá lắm! Học trò của ta chỗ này khá lắm! Đúng với phương châm chủ động tiến công...

- Anh Tám đừng nghi ngờ bọn em. Xem lại thì hoá ra đề án xây dựng khu dân cư cụm 9 đã được lãnh đạo Thành phố duyệt cách đây hơn mười năm rồi anh ạ. Đó không phải là cái đề án duy nhất cho khu này đâu. Chỉ có điều là lúc bấy giờ ngân sách Thành phố eo hẹp quá nên tạm gác lại.

- Chín ơi, thanh minh lòng vòng làm gì. Tất cả đã thành chuyện đã rồi, đừng phí lời nữa... Tôi đã hai lần đến thăm cụm 9, lần trước cách lần sau phải đến bảy tám tháng. Ngang dọc tất cả phải còn đến khoảng hai chục cây số đường trong cụm và ngoài cụm phải xây dựng mà vẫn chưa thấy đổ được lấy một xẻng cát, thế là thế nào? Càng để chậm, mặt đường càng bị lấn chiếm. Tiền bán đất ở đấy không đủ chi cho làm đường à?

- Cái này là thiếu sót cố hữu của Thành phố anh Tám ạ. Thành ủy chỉ cho chủ trương, Ủy ban thì ra quyết định để thực hiện. Người thi hành lại là các cơ quan chức năng như Sở địa chính, Văn phòng kiến trúc sư trưởng... nên không tránh khỏi nhiều trục trặc anh Tám ạ. Hơn nữa Ủy ban trừ bị kinh phí không sát và không rút về kịp.

Bạch Liên ngồi im, khẽ gật gật...

- Nghĩa là Thành phố vẫn phải bỏ ngân sách ra chi? – ông Tám hỏi.

- Một phần đáng kể anh Tám ạ, vì số hộ đến ở thuộc diện chính sách nhiều quá...

Thế là mọi chuyện đều rõ với ông Tám. Ông rơi vào một tâm trạng khó tả. Trong ông hùng hực ý nghĩ muốn tổng giam ngay tức khắc những người ngồi trước mặt ông, nhưng đồng thời ông cũng cảm thấy vô cùng chán ngán vì bất lực, vì phải tiếp tục ngồi nghe những lời nói dối vô cùng trơ trẽn của họ...

Ông Tám lừng danh không tồn tại nữa, ông Tám về hưu cứ phải tiếp tục tham gia câu chuyện bất đắc dĩ...

...Bị bắt quả tang mà còn chạy án, xoá án được, còn những điều mình thấy được, mình nghe được như thế này thì có nghĩa lý quái gì?... Tay không, quyền không, chân không đến đất cật không đến trời, mình bây giờ làm gì được bọn này?..

- Em thấy anh Tám phung phí thời giờ quá, anh là tài sản quý hiếm của Đảng, của quốc gia. – Chín Tạ xoay câu chuyện sang hướng mới.

- Chín nè, sao không gọi mình là động vật quý hiếm của rừng quốc gia?

- Anh lại giỡn em rồi. Lẽ ra người như anh không cố vấn nơi này thì cũng giúp nơi khác. Anh không có quyền phí phạm năng lực và kinh nghiệm tích lũy được. Đó không phải là tài sản của riêng anh.

- Bắt buộc phải thế à?

- Bắt buộc thì không anh Tám ạ. Trong này một số vị như anh người thì làm cố vấn cho Hội Nhà văn Thành phố, người thì làm chủ tịch danh dự Hội Nghệ thuật tạo hình, chủ tịch quỹ này quỹ nọ, người tham gia viết sử Đảng... Làm to như anh, rất xứng đáng thủ một vai cố vấn. Đi lang thang đây đó dễ hư người lắm đó anh Tám!

- Già như mình còn hư được không?

- Hư tốt chứ anh! Đã gọi là máu mê thì không phân biệt già trẻ!

- Kinh nghiệm bản thân hả?

- Phải nghiêm khắc với chính mình, anh à. - ông Chín tránh né. - Đối với em, anh vẫn là cây cao bóng cả. Đối với các thế hệ mai sau nữa... Chúng ta bây giờ phải sống vì tương lai anh Tám ạ...

- Nói cái gì mà mình nghe không hiểu? - Ông Tám tròn mắt nhìn Chín Tạ. Những con mắt khác trên bàn ăn hết nhìn khách rồi lại nhìn chủ nhà.

- Ý em muốn nói là bây giờ cả anh và em phải quan tâm vun đắp cho tương lai. – Chín Tạ đáp lại.

- Tương lai nào? - Ông Tám nheo mắt lại, vì càng nghe càng không hiểu.

- Điểm này anh thua em là cái chắc! – Chín Tạ hào hứng hân lên. - ...Từ vài năm nay, ngoài công việc ở cơ quan ra, hiện nay em đỡ đầu nhóm soạn thảo lịch sử kháng chiến của chiến khu R, vùng cơ quan chúng ta ngày xưa đóng quân ấy mà.

- Sao lại nảy ra ý nghĩ này?

- Anh Tám ạ, ôn cố tri tân, phát triển phải duy trì truyền thống, phải có văn hóa làm nền tảng thì mới bền vững được.

Mắt ông Tám tròn xoe:

- Nhắc lại đi Chín!

- Anh nghe rõ rồi đấy ạ! Nghị quyết của Đảng cũng nói kinh tế thị trường tuy làm ra của cải, nhưng có nhiều mặt tiêu cực, phát triển mà không có văn hóa làm nền tảng thì là hoang dại, cá lớn nuốt cá bé ạ.

- Nói gì mà cứ như trong sách thế!

- Anh lại trêu em rồi, đảng viên phải học nghị quyết của Đảng chứ! – Ông Chín cười to, cái chính là để ý xem Bạch Liên thế nào. Thấy Bạch Liên cũng mỉm cười theo, ông Chín yên tâm.

- Mình lần lần rồi, nói rõ ra xem nào. – Ông Tám tóm lấy ngay chuyện này.

- Anh Tám à, theo em phát triển phải có quy hoạch, phải bảo vệ môi trường, phải kiểm soát được khoảng cách giàu nghèo... Còn nhiều cái phải nữa. Đại thể như thế là phát triển phải lấy văn hóa làm nền tảng. Càng hiện đại hóa càng phải có văn hóa! Anh Tám cứ khảo bài em hoài!.. Để em nói tiếp anh nghe chuyện chiến khu R...

Ông Tám phì cười, vì thấy không bẻ Chín Tạ vào đâu được.

- Lại quan tâm cả đến bảo tồn bảo tàng nữa?

- May quá, em đang định nói như thế! Anh đã tìm cho em cái tên gọi thích hợp cho việc này.

- Chín Tạ như người bắt được của.

- Sao nữa?

- Em đã đi tham quan tìm hiểu cách bảo tồn bảo tàng thành phố Băng-cốc cổ, có cái tên gọi nghe vui lắm anh ạ... – Chín Tạ gãi đầu lục lọi trí nhớ - ...Đúng rồi! Em nhớ ra rồi!.. Thành phố Thụt-thụt a-ha(*) [(*) Thành phố Ayutthaya, thủ đô cũ của Thái Lan.] ạ!.. Không sai vào đâu được!..

Ông Tám đang tâm trạng bực bội mà cũng phải phá lên cười, cả bàn ăn cười theo. Mãi ông Tám mới nói được:

- Trời đất! Chín! Có phải cậu định nói thành phố A-i-ut-thai-a không?

- Vâng, Thụt thụt a-ha mà!.. Họ làm hay lắm anh ạ... Tin em đi!.. Em đang trù tính dự án xây dựng vùng chiến khu R thành khu di tích lịch sử, theo kinh nghiệm của Thái. Đã bận lại càng bận anh ạ.

- À... Kế hoạch sống cho tương lai là như vậy hả Chín?

- Vâng. Hậu thế không được phép quên con đường hy sinh gian khổ dẫn đến vinh quang và hạnh phúc hôm nay anh ạ!

- Nghị quyết chỉ thuộc đến đây thôi à?

- Anh ơi, đưa nghị quyết vào cuộc sống là đại sự anh ạ! Mừng Đảng mừng xuân, quân và dân ta một lòng xốc tới!.. – câu nói cứ tự nó tuồn tuột trườn ra khỏi miệng Chín Tạ

- Cái gì? Đang giữa mùa hè thế này mừng mừng cái gì?

- Ấy chết, xin lỗi. Năm này qua năm khác nói riết em quen miệng... Ý em muốn nói là lấy thành tích chào mừng những ngày kỷ niệm lớn trong năm... Anh tính không năm nào là mình không có biết bao nhiêu ngày kỷ niệm lớn...

Chín Tạ lờ lờ làm câu chuyện ngắc ngứ một lúc. Bạch Liên mặt đỏ dừ, vừa phải cố nín cười, vừa thầm lo cho Chín Tạ. Chín bà và Thắng nghếch nghếch, lơ lảo vì không hiểu ý ông Chín mô tê thế nào... Một vài tiếng bát đĩa chạm nhau lách cách, Chín ông lấp chỗ trống ngay lập tức:

- Còn bao nhiêu là việc phải làm anh Tám ạ. Nào là xây dựng văn hóa kinh doanh, văn hóa quản trị, văn hóa giao tiếp ứng xử với dân trong cải cách hành chính... Phải cây dựng văn hóa lãnh đạo, văn hóa Đảng... Anh bây giờ nghỉ hưu rồi, anh cố quán triệt nhé, càng hiện đại hóa càng phải có văn hóa dẫn dắt anh Tám ạ!.. Phải đi từng bước, không nôn nóng được đâu... Chúng em sẽ tích cực tham gia các chiến dịch học tập, hội thảo, hội thi... Không lúc nào hết việc...

- Phong trào tham gia hội thảo trong các đơn vị xây dựng của em mạnh lắm anh Tám ạ. Cán bộ công nhân viên của em bây giờ trình độ khá lắm, có bài thi vượt cả đáp án chấm thi! Trong hàng chục triệu bài của cả nước tham gia đợt thi các môn tìm hiểu về Đảng vừa rồi các đơn vị công nhân xây dựng cầu đường của tụi em đạt hai vàng một đồng! – Thắng khoe thành tích.

- Em chịu anh Chín là người quán xuyến toàn diện công việc của Đảng đấy. – Bạch Liên khen, nhưng thật ra là ngầm cho điểm Chín Tạ thuộc bài, trong lòng thở phào nhẹ nhõm...

- Khen anh Chín lãnh đạo toàn diện, tuyệt đối khác nào khen phò mã tốt áo! – Thắng tán thêm vào.

Ông Tám nuốn nổ tung, nhưng phải bấm bụng thở dài, cố nén hơi thở từ từ để khỏi hồng tắn

kịch...

Ông Tám thừa lời dần, mặc dù ông không uống nhiều, đôi lúc như hơi ngễnh ngãng nữa. Khi đứng dậy ra về ông vẫn chân cao chân thấp vì các ý nghĩ hừng hực trong đầu. Đi ra chỗ mấy cây chậu kiểng ngăn đôi phòng khách, ông Tám bỗng dừng để ý đến hai cái ngà voi đặt trên bục cao dựng ngược lên ở giữa phòng. Chúng như muốn ngoặc lấy cổ ông.

- Ngà voi Lào hay ngà voi Việt Nam thế này? - Ông Tám hỏi.

- Ta và Lào đều cấm săn voi, đây là ngà voi châu Phi anh Tám ạ.

- Tôi thấy hình như bé hơn cặp ngà voi trong phòng tiếp khách của Nguyễn Văn Thiệu khi tôi vào tiếp quản Thành phố. Cặp ngà voi này hiện vẫn thấy bày ở phòng khách chính trong dinh Thống Nhất.

- Cặp ngà voi này chỉ bé hơn cặp ngà voi ở dinh Thống Nhất chút xíu thôi anh Tám ạ.

- Nghĩa là Nguyễn Văn Chín bé hơn Nguyễn Văn Thiệu chút xíu có phải không?

- Anh Tám cứ chọc em hoài. Em có họ Nguyễn đâu ạ.

- Anh là Nguyễn Văn Thiệu thì em cũng phải là họ Nguyễn chứ. - ông Tám không buông tha Chín Tà, tay chỉ lên tường: - ...Cái hoành phi sát trần nhà có hàng chữ vàng nghĩa là gì thế hả Chín?

- ...Dạ, lâu ngày quá... em quên mất rồi. Đại thể là một lời chúc phúc gì đó.

- Nghe đây này: Phúc như Đông hải, thọ tử Nam sơn.

- Anh Tám đọc được chữ Nho ạ?

- Không, ngày xưa mình lơ mơ học được vài chữ khi còn đi ở thôi. Họ chúc Chín Tà ừ ừ hơn nữa, sống dai hơn nữa.

- Giàu thì em không cần, nhưng phúc và sống lâu thì em rất cần. - Chín Tà tỉnh bơ.

- Đây là voi cô-ca-cô-la thật đấy anh Tám ạ. Mấy chú đi tàu viễn dương đem đến biếu. - Chín bà lái câu chuyện trở lại đôi ngà voi, bà không thích chuyện chữ nghĩa..

- Làm gì có voi cô-ca-cô-la, cái bà này rõ thật... Các chú tàu viễn dương nói ngà voi Ăng-gô-la mới to như thế này, còn ngà voi ở các vùng khác của châu Phi thì bé hơn nhiều.

Bạch Liên đưa tay ôm bụng. Thắng cố mím môi thật chặt, còn Chín bà thì ngơ ngác vì câu bắt bẻ của chồng. Ông Tám tỉnh bơ:

- Chín Tà mà cũng thạo về ngà voi nhỉ!

- Anh em hàng hải nói thế thì em cũng biết thế. Em có biết Ăng-gô-la là gì đâu...

- Chắc chắn đây là ngà voi buôn lậu. Vừa qua hải quan ta bắt một vụ buôn lậu mấy tạ ngà voi có xuất xứ từ Tanzania có biết không?

- Dạ không.

- Báo chí nói rầm rĩ như thế mà hổng biết?

- Em hổng biết thật.

- Hải quan ta đang liên hệ với cảnh sát quốc tế (Interpol) để xử vụ này. Chú nên cẩn thận với cặp ngà voi này, nếu không có thể gặp rắc rối đấy. - Ông Tám khuyên.

Chín Tà sững người.

Sau bữa cơm tối nhà Chín Tà, cả đêm hôm ấy ông Tám thao thức... Cuộc tranh luận sôi nổi với cánh Nghĩa - Hải hôm nào ngoài Hà Nội lại dấy lên trong đầu ông Tám với những khía cạnh mới, chiều sâu mới.

...Thân phận người về hưu như mình cũng hay đấy nhỉ, còn sống nhàn rảnh ra mà đã được nghe điệu vắn về chính mình, lại phải vừa ăn cơm, vừa đóng kịch với những kẻ chính mình định tổng giam chúng! Tình hình chưa đến mức chính tay chúng tổng giam mình thôi!. Trong hàng ngũ Đảng ta bây giờ có bao nhiêu cô Ba và chủ tịch Bá? Có bao nhiêu Chín Tà?... Hôm được kết nạp Đảng, lúc giờ tay tuyên thệ là giờ phút thiêng liêng nhất trong đời mình. Tự

mình đã kết nạp bao nhiêu đảng viên mới, đã dự bao nhiêu lễ tuyên thệ như vậy... Thế nhưng giờ đây đã đến lúc phải điểm danh điểm mặt lại tất cả. Ai còn nhớ lời tuyên thệ của chính mình khi vào Đảng? Trời ơi, phải đợi đến hôm nay mình mới có thể thấy hết được tính nghiêm trọng của việc điểm danh điểm mặt này hay sao?.. Làm thế nào thực hiện được cuộc điểm danh điểm mặt này? Ai đứng ra làm cuộc điểm danh điểm mặt này cho Đảng, cho đất nước bây giờ? Cương lĩnh của Đảng còn rành rành ra đấy! Điều lệ Đảng còn rành rành ra đấy! Bây giờ lại phải thêm cả 19 điều quy định nữa... Có ăn thua gì không?.. Hơn 20 năm sau khi vào Đảng mình mới lần đầu tiên được cầm quyển Điều lệ Đảng trong tay, còn trước đó chỉ được học qua truyền miệng, qua những đoạn chép tay... Trong mấy chục năm ấy làm gì có Nghị quyết Trung ương 6B(*)[(*) Tháng 1-1999, Nghị quyết chuyên đề về xây dựng Đảng và công tác cán bộ.], làm gì có 19 điều quy định như bây giờ... thế nhưng hồi ấy có làm sao đâu!..

...Còn bây giờ cái gì cũng có, các phương tiện truyền thông loan báo công khai hàng ngày trong cả nước! Khi chưa có Nghị quyết 6B, chưa có 19 điều quy định thì thường thường mới chỉ là những chuyện phạt và cho tồn tại đối với từng mảnh đất, từng ngôi nhà đang xây dựng trái phép... Còn bây giờ gần như cướp trắng của Nhà nước những khu đất rộng cho hàng trăm, hàng nghìn nền nhà như trở bàn tay! Ngay giữa thanh thiên bạch nhật, giữa đô thị, thế là thế nào?..

...Có lẽ Chín Tạ nói đúng... Thành uỷ ra chủ trương, Uỷ ban ra quyết định, thực hiện lại là các Sở các Phòng... Cơ chế thì như thế rồi, quy hoạch, chính sách và luật pháp còn biết bao nhiêu điều bất cập... Nhưng con người thi hành cụ thể thì nếu không phải là bản thân Chín Tạ cũng là đàn anh, đàn em hay đàn con Chín Tạ, là bầu đàn thê tử và những người ăn theo trên đường dây của Chín Tạ! Nhà nước là người đứng ra ban phát, các chế định rõ ràng là thế, nhưng lại do các binh chủng của Chín Tạ nhân danh Nhà nước đứng ra thực hiện!.. Trời đất ơi thế này thì chết thật, có đi vào các khu xây dựng những chung cư cao tầng cho người nghèo mình mới càng hiểu rõ mọi chuyện... Những kẻ nhân danh Nhà nước, nhân danh định hướng xã hội chủ nghĩa! Thế có chết người không!..

Ông Tám quần quai trong đêm. Ông cố nhích xa ra mép giường vì sợ ảnh hưởng đến giấc ngủ của vợ.

...Có sự chuyên chính nào là bất khả xâm phạm trước sự tấn công của đội quân Chín Tạ không có luật pháp hay chủ trương chính sách đúng đắn nào của Đảng và Nhà nước mình có thể đi vào cuộc sống trong sự lũng đoạn của đội quân này? Trí tuệ, tri thức và văn hoá chân chính nào có thể đâm chồi nảy lộc trong môi trường đầy rẫy bệnh hoạn do đội quân này reo rắc? Từ phong bì, mua bằng, đến chạy ghế, ăn thật làm giả, chụp giựt, dối trên lừa dưới, dối nhau. Nhà đột từ nóc thế này, dạy bảo con cháu ra sao đây?!

...Lâu nay xa gần đồn đại chuyện đất đai trên rừng ngoài đảo đã có người bán người mua hết rồi... Mình cứ cho đấy là những câu chuyện được thổi phồng quá đáng... Mà ai là người có quyền bán và ai là người có thể mua mới được chứ!?. Mãi cho đến khi chuyện dùng súng quốc phòng quản lý đi săn bò tót ở Ea-sô để lộ ra các trang trại hàng chục hàng trăm hécta ngay trong rừng cấm quốc gia của các quan đầu tỉnh đầu huyện, mình mới mở mắt ra! ...Báo chí đăng rành rành tin một cự hoa hậu bị mất cắp 20 nghìn đô-la trong khi ra ngoài Phú Quốc mua đất...

...Chết thật, tình trạng bất bình của một bộ phận đồng bào Tây Nguyên nhất định phải liên quan đến vấn đề đất đai, đến đời sống mọi mặt của họ! Không thể khác được! Không thấy ai nói gì về chuyện này, mà chỉ thấy toàn những báo cáo về thành tích định canh định cư cho các bộ tộc ở đây, về sự chống phá của những lực lượng thù địch, vấn đề lợi dụng tín ngưỡng... Nhưng định cư định canh thế nào nếu không tạo ra cho các bộ tộc Tây Nguyên có khả năng tự phát triển mọi mặt cuộc sống của mình? Ai hiểu gì về chuyện này? Bao nhiêu năm sống trong những căn cứ cách mạng ở Tây Nguyên mình còn lạ gì phong tục, tập quán, phương thức sống của các bộ tộc vùng này... Đâu có phải xây cho họ cái nhà, khoanh cho họ vùng đất, đặt vào tay họ cái cày cái cuốc, trợ cấp cho họ vài tháng lương ăn, ít thóc giống, ít phân bón... là xong việc đâu! Làm sao lúc còn kháng chiến thì sâu sát với dân như thế, hiểu dân như thế, mà bây giờ lại hời hợt, lại xa cách đồng bào như thế!.. Phải thay đổi cả một phương thức sống nguyên thủy, một văn hóa sống của đồng bào cơ mà! Sao lại giản lược đến mức quan liêu như vậy!.. Âm mưu

của bàn tay bên ngoài đến đâu, dốt nát và hư hỏng của cán bộ mình đến đâu?.. Ôi nếu so sánh cuộc sống của họ với cuộc sống của các chủ trang trại cà-phê, cao su! Phải rồi, mình nhớ là trong nhiều lần đi công tác vùng này mình đã gặp không ít người Tây Nguyên, già trẻ nam nữ đủ cả... Còn nhiều người vẫn cái gùi trên lưng, con dao phát trong tay, lang thang đi làm thuê trong các trang trại giàu có... Lãnh đạo các tỉnh này làm gì? Đảng bộ các địa phương này làm gì? Họ biết, hay họ làm ngơ? Chỉ thấy họ yêu cầu cho họ thêm thời gian, cho thêm ngân sách... Họ giải thích đấy là thực tế phải chấp nhận, phải kiên nhẫn xử lý dần... Mọi khó khăn cứ đổ cho địch phá hoại là gọn ghẽ nhất...

...Bí thư tỉnh bí thư huyện có những người có được hàng chục hàng trăm héc-ta làm của riêng, thì vô khối kẻ khác cũng làm được như vậy, không ít thì nhiều! Như thế sẽ còn bao nhiêu đất đai cho đồng bào Tây Nguyên, những người sinh ra và lớn lên tại vùng đất vùng trời này? Nghèo khổ thì tìm đến tín ngưỡng, tạo mọi khoảng trống cho bất bình, cho can thiệp từ bên ngoài..., nguồn dinh dưỡng vô tận cho cái âm mưu nhà nước Degahr, đời nào chẳng thế!.. Mọi khoảng trống được tạo ra từ sự thờ ơ của chính quyền và từ sự nghèo khổ của đồng bào ở đây hiển nhiên đang bị mọi thế lực chống đối tức khắc chiếm lấy. Chẳng thế mà đồng bào kéo về đến trụ sở Ủy ban biểu tình, các quan chức lúc này mới biết sự việc đã quá chín muồi! Đổ riệt mọi thứ cho hành động chống phá của các thế lực thù địch để lấp liếm mọi lỗi lầm chẳng? Báo chí nói gì về những nguyên nhân sâu sa này? Ở từng đảng viên, ở từng Đảng bộ cơ sở... Từ góc nhìn này nhìn lại toàn Đảng thì như thế nào?..

...Còn những chuyện báo chí không với tới?

Tất cả đang diễn ra trong sự ngơ nhận của chúng ta hay sao?.. Bất chấp mọi nỗ lực đến cùng của biết bao nhiêu người chân chính trong hàng ngũ chúng ta nhằm bảo vệ những giá trị của dân tộc, thành quả của cách mạng và tính tiên phong chiến đấu của Đảng! Ôi những giá trị phải bao nhiêu hy sinh tổn thất mới gầy dựng được, lòng tin của nhân dân gửi gắm vào Đảng!..

...Mặc dù còn chưa vững chắc, chất lượng còn chuyện này chuyện khác, năm qua tăng trưởng kinh tế nước ta vẫn giữ vững 7% GDP, đứng thứ nhì châu Á, trong khi các nền kinh tế của khu vực và trên thế giới tiếp tục suy thoái... Việt Nam là một trong hai nước được coi là đầu tàu phát triển kinh tế trong khu vực, là biểu tượng của ổn định và phát triển!..

...Là gì là gì nữa? Lấy thành tích để thỏa mãn, để khóa lấp yếu kém!.. Còn thứ thuốc ngủ nào tốt hơn thế nữa không?.. Tại sao mấy chục năm rồi càng đuổi càng xa mãi thì lại không nêu ra? Lại không so sánh?!. Cứ mẹ hát con khen hay mãi như vậy đến bao giờ...

...Còn phải đưa ra bao nhiêu quy định mới hay làm những cái gì khác nữa để rút cuộc những cô Ba, những chủ tịch Bá, những anh chàng tóc muối tiêu..., người bộ đội phục viên nuôi tôm... sẽ nhân danh Đảng đứng ra nói thẳng cho cả nước biết cuộc chiến đấu mới trước mặt. Tất cả phải xông vào! Ai sẽ đứng ra làm cuộc điểm danh điểm mặt này trong Đảng trước khi bước vào cuộc chiến đấu mới này?..

...Nếu để cho những Chín Tạ đứng ra làm cuộc điểm danh điểm mặt này trong Đảng!?

...Trời ơi, sao cuộc sống lại có thể đặt ra cho Đảng mình những câu hỏi nghiêm khắc đến như vậy? Cả một quá khứ lẫy lừng vẫn chưa đủ để ban phát cho Đảng ta sự miễn trừ công việc điểm danh điểm mặt này hay sao?.. Từ ngày ra đời cho đến khi cách mạng thành công Đảng đã bao giờ được nhận sự ban phát này chưa?

...Nhưng nếu Đảng cố tránh né cuộc điểm danh này?.. Cố được lắm chứ, thiếu gì cách! Nhưng được bao lâu? Sẽ theo ngã nào?

Nếu Đảng nhắm mắt làm ngơ, có cái gì đội quân Chín Tạ sẽ chùn tay không dám làm?..

...Giả thử Đảng ta bây giờ đứng lên làm công việc điểm danh mặt, Đảng ta sẽ lựa chọn ai? Lựa chọn cánh Hai Hân, cánh anh em Vũ, anh bộ đội phục viên nuôi tôm, anh bạn vong niên tóc muối tiêu..., hay loại hai quả đấm nhà Chín Tạ?.. Đất nước này, dân tộc này bây giờ cần lựa chọn cái gì trước cái ngã ba quyết liệt này?

Nếu công khai tất cả mọi chuyện để dân lựa chọn thì dân tộc này đất nước này sẽ lựa chọn cái gì?

... Nghĩ – Hải có lý, đúng là sự lựa chọn nào trong mỗi bước đi của cách mạng, của Đảng trong suốt 70 năm qua đều luôn luôn là câu hỏi về mục tiêu: Đảng lựa chọn cái gì? Giờ đây, ba mươi năm sau khi giành lại đất nước và thống nhất, toàn Đảng lại đứng trước câu hỏi Đảng lựa chọn cái gì? trước cái ngã ba quyết liệt này. Cách mạng sẽ mãi mãi phải tìm ra sự lựa chọn cho mỗi bước đường tiếp theo có phải không?..

Càng nghĩ, ông Tám càng không ngủ được. Ông rón rén đi sang phòng bên, bật ngọn đèn nhỏ, pha cho mình ấm nước chè, ngồi co ro một mình nghĩ tiếp...

...Không thể nào khác được, phải trả lời câu hỏi Đảng lựa chọn cái gì? Cương lĩnh mới, chiến lược phát triển, các Nghị quyết, các tư tưởng đã thành văn và không thành văn... Tất cả mới chỉ là những mong mỏi, những quy ước cho hành động. Nhưng để hành động, trong mỗi hơi thở, trong mỗi bước đi của cuộc sống, của đất nước, Đảng lại phải tự hỏi mình lựa chọn cái gì! Cuộc sống luôn luôn phát triển, luôn tiếp diễn trong cái thế giới không ngừng diễn biến, luôn luôn đào thải mọi bất cập, mọi tha hoá...

Cứ thế, dòng suy nghĩ miên man không dứt, đưa ông Tám đi hết chiều dài lịch sử của Đảng, dẫn dắt ông vào những bước thăng trầm sự nghiệp cách mạng của đất nước đã trải qua... Dòng suy nghĩ đẩy ông Tám rơi sâu vào câu hỏi: Đảng là gì?..

... Chẳng lẽ để trả lời câu hỏi: Đảng lựa chọn cái gì? Đảng ta trước hết phải tự xem lại mình: Đảng bây giờ là gì?

...Chết thật, tại sao lâu nay mình ít quan tâm đến điều này?.. Cả đời mình, trong tâm niệm của mình, mình cứ đinh ninh là Đảng không thể nào khác được như khi mình đã giơ tay tuyên thệ!.. Đảng là tối cao thiêng liêng! Là bất khả xâm phạm... Mãi mãi là như vậy!.. Sao mình có thể cho phép mình sao nhãng như vậy!..

Có hiểu Đảng bây giờ thực chất là gì thì mới hiểu được Đảng bây giờ thực chất đang lựa chọn cái gì!

Làm sao có thể là đội tiền phong nếu cứ đinh ninh cho rằng tính tiền phong của Đảng hôm qua là như vậy, thì hôm nay và ngày mai cũng thế, là tự tại, là lẽ dĩ nhiên, là lẽ tất yếu, là bất biến?..

Tại sao ta không tiếc lời phê phán khi nói đến bản chất này bản chất khác của nước này nước nọ, về đảng này đảng nọ, chế độ này chế độ nọ.., nhưng lại không dành cho chính mình sự phê phán nghiêm khắc như thế?.. Hay là bây giờ cái cầm quyền đang làm mất khả năng phê phán, đang lấn át cái tính tiền phong chiến đấu của Đảng ta?. Chẳng lẽ đã là cầm quyền rồi thì không cần tiền phong chiến đấu nữa, không thể tiền phong chiến đấu được nữa hay sao? Trời đất, chẳng lẽ ngay bản thân Đảng ta cũng đang trên đường đi tới một ngã ba quyết liệt?... Hình như từng giây từng phút, cứ hễ lúc nào ngừng trệ phủ định những tha hoá thì Đảng ta lại bị chính những tha hoá ấy phủ định mình từng giây từng phút... Có phải như vậy không? Sự trì trệ này đã đến mức nào rồi?.. Sự tha hoá này đến mức nào rồi?..

Ông Tám nhiều lúc đứng lên đi đi lại lại một mình rồi lại ngồi xuống. Trong đêm yên tĩnh, sự dằn vặt tinh thần càng trở nên nhức buốt, bật lên thành lời, trở thành người đối thoại nghiêm khắc đối với chính ông...

...Gần 50 tuổi Đảng, ra sống vào chết vì Đảng, thế mà hôm nay mình vẫn phải tự hỏi mình những câu hỏi nhức buốt! Đã có bao nhiêu đảng viên coi Đảng là môi trường tiến thân cho dục vọng? Bao nhiêu đảng viên muốn dựng Đảng lên thành một thứ tượng Phật trên bệ thờ để người ngay cùng với kẻ gian cúi đầu quỳ lạy cúng lễ?.. Đã có bao nhiêu đảng viên đang tìm mọi cách biến hóa Đảng thành nơi buôn thần bán thánh, chạy chọt chức tước bất khả xâm phạm? Tự tay ta đã kết nạp bao nhiêu đảng viên như thế vào Đảng? Tự tay ta đã làm bao nhiêu việc hay đã dung túng bao nhiêu việc như thế đối với Đảng? Ôi lời thề của ta lúc tuyên thệ gia nhập Đảng!..

- Tám Việt, chính người phải trả lời rành rẽ tất cả!

...Nếu Đảng ta bây giờ chỉ còn lại là cái lẽ tất yếu từ quá khứ, Đảng sẽ là cái gì khác cho hiện tại và cho tương lai?

Sứ mệnh của Đảng bây giờ là gì? Là sứ mệnh lịch sử được hình thành từ quá trình chiến đấu của Đảng và sự gửi gắm của dân tộc này, hay bây giờ là sứ mệnh được xác lập bởi quyền thừa kế lịch sử? Chẳng lẽ đang tồn tại cả hai sứ mệnh như thế trong Đảng?..

Ta học sử Đảng mãi mà sao vẫn không nhận ra, không học được đến nơi đến chốn nguy cơ này?!. Tại sao dạy sử Đảng cũng không dạy cho từng đảng viên đến nơi đến chốn sự khác nhau như nước với lửa giữa sứ mệnh lịch sử và sứ mệnh tự có từ quyền thừa kế này? Mình đã được đi học hết lớp này đến lớp khác, nhưng học cái gì? Học về cái lẽ tất yếu của quyền thừa kế lịch sử? Học để cho sự căm dỗ của quyền lực sai bảo mình tốt hơn nữa? Học để phục vụ tốt hơn nữa sự ham muốn ma quỷ của quyền lực?!

Không!.. Không một vinh quang nào trong quá khứ của Đảng ta có thể mang lại cho Đảng ta khả năng miễn dịch đối với sự căm dỗ này! Ai là kẻ muốn làm tất cả chúng ta mê muội sự căm dỗ này? Trời đất, không thể nào khác được: Sứ mệnh của quyền thừa kế, sứ mệnh tự có..! Chính nó, chính sứ mệnh này đang tìm cách biến Đảng ta thành hiện thân của quyền lực! Ôi, chẳng lẽ con đường dẫn đến cái ngã ba quyết liệt có nguồn gốc từ đây ư? Quốc nạn tất yếu của quan liêu tham nhũng bắt đầu từ đây ư? Ta ngày đêm lo lắng về chệch định hướng... Thế nhưng ta đang vô cảm đối với cái chệch hướng của mọi chệch hướng này?...

...Từ bao giờ ta vô cảm như vậy? Có đúng là ta vô cảm không, hay ta làm ngơ, ta tránh né? Trong nhiệm vụ hàng ngày của mình, trong cuộc sống, tự ta đã tiếp tay cho binh chủng Chín Tạ cùng với dây mơ rễ má bùng bùng của nó đến mức nào? – sự tiếp tay tự giác hay không tự giác, bằng sự hèn nhát của chính mình? Bằng những sai trái lầm lỗi của chính bản thân mình? Có bao giờ mình bắc lên cân xem xét công và tội của mình nặng nhẹ như thế nào không nhỉ? Mình là đảng viên kỳ cựu, mình đã cả đời sống chết cho cách mạng nên không cần phải cân đo công tội của mình hay sao? Lại càng không ai có quyền phán xét mình, có phải không?.. Ôi phải chăng chính những yếu kém ta cố tình đắp điểm xuê xoa đã tiếp tay cho đội quân Chín Tạ? Nghĩa là chính ta cũng đang tiếp tay bọn Chín Tạ xô đẩy Đảng ta từng bước đi vào cái ngã ba quyết liệt này!? Làm sao ta có thể nói trước Đảng, trước nhân dân là bản thân ta vô can? Hay ta là cách mạng rồi nên ta được miễn trừ, ta không cần tới tòa án lương tâm của chính mình? Chẳng lẽ ta mù quáng và hèn nhát đến thế rồi hay sao? Ta còn phải làm gì nữa?

...Phải chăng sự sụp đổ đầy bi kịch của Đảng Cộng Sản Liên Xô không đủ thức tỉnh bản thân ta cảnh giác với hiểm họa này? Công lao của Đảng Cộng Sản Liên Xô đối với Liên bang Xô Viết so với công lao của Đảng ta đối với đất nước ta nào có thua kém gì... Trời ơi, 70 năm tồn tại của Liên Xô, với cả một lịch sử hào hùng, niềm hy vọng của cả nhân loại... Có nhân dân nước nào cách mạng hơn những công dân Xô-viết? Ai yêu Đảng Cộng Sản Liên Xô hơn những công dân Xô-viết? Đến nơi nào ở Liên Xô mình cũng thấy khẩu hiệu trang trọng: “Đảng Cộng Sản Liên Xô - Đảng của trí tuệ, của lương tri và của danh dự mọi thời đại!”.. Nhưng tại sao khi Đảng sụp đổ mà mấy triệu đảng viên và toàn dân trong Liên bang Xô-viết khoanh tay đứng nhìn! Hồng Quân Liên Xô hùng mạnh, các lực lượng chuyên chính bảo vệ nhà nước Xô-viết... Tất cả đều án binh bất động vào giờ phút Đảng lên đoạn đầu đài, Cộng Hoà Liên Bang Xô Viết Xã Hội Chủ Nghĩa lên đoạn đầu đài!.. Hay là vì không còn là Đảng của trí tuệ, của lương tri, của danh dự mọi thời đại nên sụp đổ?

...Còn vì sao nữa?

...Trời ơi, trong những giờ phút cuối cùng của Đảng, lực lượng đặc nhiệm bảo vệ đầu não của Đảng và chính quyền Xô Viết nằm ngay ở Matxcova không nhúc nhích lấy một ngón tay? Vì sao?.. Chẳng lẽ họ nghĩ rằng đối tượng họ cần bảo vệ không đáng bảo vệ nữa rồi?..

...Phải chăng chính sự sụp đổ ấy đã xảy ra trong sự tha hoá của Đảng? Phải chăng vì Đảng lựa chọn bản thân mình nên nhân dân Liên Xô thôi không lựa chọn Đảng nữa? Vì sao lại đến nông nỗi như vậy, vào đúng giai đoạn Liên Xô đã trở thành một trong hai siêu cường cầm chịch thế giới suốt nửa thế kỷ? Vì sao? Vì sao?!

...Không nuối tiếc Liên Bang Xô Viết là không có trái tim, nhưng tìm đường trở về Liên Bang Xô Viết cũ là không có cái đầu!.. Tổng thống Putin nhất định phải có những lý do gì đó mới phải thốt lên như thế chứ?..

...Ta không có quyền trả lời thay những câu hỏi của Liên Xô cũ, của nước Nga... Nhưng ta rút ra được bài học gì từ sự kiện lịch sử cay đắng này cho chính mình? Phải chăng trong sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước, kết cục này là hệ quả tất yếu của sự sao lãng không từng ngày từng giờ trả lời đến nơi đến chốn câu hỏi: Đảng là gì?, để trả lời câu hỏi nghiêm khắc Đảng lựa chọn cái gì? Ôi cuộc sống sòng phẳng nghiệt ngã đến thế là cùng!..

...Đảng ta bây giờ đang là gì? Đảng đang là của ai? Tất cả lại trở về câu hỏi: Đảng phải là của ai?.. Phải, Đảng của ai?..

Ông Tám lại đứng lên. Ông nhích từng bước ra trước cửa sổ, tay chống lên bậu cửa, mắt lục lọi trên bầu trời đêm đầy sao những câu trả lời cho những câu hỏi mà lương tâm người đảng viên đang đặt ra cho ông. Đầu đó trong tâm thức ông văng vẳng câu chuyện tâm sự thâu đêm năm nào...

- ...Bác Tám ạ, Đảng là cha mẹ cháu, là chú Hải, là cô Thanh của chúng cháu mà chúng cháu chưa được biết mặt lấy một lần, là bác, là chú Bảy Dư..., Đảng là máu mủ ruột thịt sinh thành ra chúng cháu... Bác không thể hình dung hết những rủi ro chết người, những đổ kị đang từng giờ từng phút, từ mọi góc ngách rình mò chúng cháu! Trên con đường tìm kiếm thị trường, đi vào một sản phẩm mới, chỉ cần chúng cháu sảy chân là tan vỡ sự nghiệp, kéo theo bao nhiêu người khác vào cảnh khốn khó... Chúng cháu yêu nước chắc gì đã thua kém bác! Chúng cháu muốn đất nước ta giàu có, mở mày mở mặt với thiên hạ lắm chứ! Chúng cháu khát khao sự hậu thuẫn của Đảng cho mỗi bước đi trên con đường đầy mạo hiểm của chúng cháu. Nhưng nếu ở đâu Đảng ta cũng tiếp tục tha hoá như đã xảy ra trong cơ quan của cháu, như đang diễn ra hàng ngày chung quanh chúng cháu mà bác đã được nghe tận tai thấy tận mắt rồi đấy... Ngồi nói chuyện với bác lúc này là đảng viên Đảng Cộng Sản Việt Nam Huỳnh Thái Vũ. Đến giờ phút này cháu vẫn tự coi mình là người đảng viên của Đảng ta! Bác hiểu điều này chứ bác?... Nhưng nếu tha hoá cứ tiếp tục diễn ra như thế, thì có lẽ đến một ngày nào đó, chúng cháu phải xem lại Đảng và tự xác định lại thái độ của mình... Mặc dù chúng cháu sinh ra, lớn lên và được nuôi nấng trong chế độ do Đảng ta lãnh đạo. Bản thân cháu lại càng không muốn phản bội lời tuyên thệ của cháu khi được kết nạp Đảng, bác Tám ạ. Chúng cháu cũng hoàn toàn có đủ khả năng biến Đảng ta thành cái bình phong, thành ô dù, thành con ngoáo ộp phục vụ cho lợi ích riêng tư của chúng cháu được lắm chứ! Tất cả những gì Đoàn Danh Thắng đã làm được, chúng cháu hoàn toàn không ngó ngàng hay kém kỏi gì nếu chúng cháu coi đây là sự nghiệp của mình! Chúng cháu gạt được những đòn trí mạng của Thắng, chứng tỏ chúng cháu thừa sức làm thầy nó! Nhưng chẳng lẽ chính chúng cháu lại phản lại cha mẹ cháu, phản lại chú Hải cô Thanh, phản lại bác?.. Chúng cháu lại càng không thể phản lại ông bà nội của chúng cháu! Nói đến mức ấy, bác đã hiểu chúng cháu chưa?..

...Ôi những lời xé lòng!..

Mỗi lần gặp đám anh em Vũ là một lần những khát vọng mới và những lo lắng mới của họ xâm chiếm tâm hồn ông...

...Làm sao đọc được những suy nghĩ bên trong của Thắng, của Bạch Liên khi miệng họ nói lên những lời thề thốt khi gia nhập Đảng!.. Ôi, chẳng lẽ phải đợi đến lúc bị những chín Tạ, những Thắng, những Bạch Liên đánh bại ta hết keo này đến keo khác, mãi đến lúc phải xin nghỉ hưu ta mới bắt đầu bị dầy dút về những điều này hay sao?.. Sự thức tỉnh muộn màng?..

...Thế hệ ta đã nối gót các thế hệ tiền bối. Tiếp theo thế hệ ta chẳng lẽ là thế hệ những Chín Tạ? Tiếp theo thế hệ Chín Tạ sẽ là thế hệ Thắng, thế hệ Bạch Liên? Mình còn chưa biết bọn con cháu của Thắng, của Bạch Liên bây giờ được giáo dục nuôi nấng như thế nào!.. Đây là sự chuyển giao thế hệ đang diễn ra trong Đảng ta? Tự giác hay không tự giác? Làm gì để sự chuyển giao này đặt lên vai thế hệ những đàn em đàn cháu của cô Ba, của những Nguyễn Bá, những anh bạn tóc muối tiêu, những anh bộ đội phục viên nuôi tằm, đặt lên vai những con cháu bà đảng viên Nguyễn Ngọc Sương, những Huỳnh Thái Vũ? Làm gì để sự chuyển giao này không rơi vào tay đội quân Chín Tạ?..

Ai thắng ai trong sự chuyển giao thế hệ này?

...Trời đất! Cả đời mình đi theo Đảng, câu hỏi ai thắng ai? bây giờ đột nhiên bùng lên thiêu

đốt tâm can mình. Cuộc đấu tranh ai thắng ai? này đang xảy ra không phải trên trận địa đấu tranh giai cấp nơi nào nơi nao mà đang nổ ra ngay trong con người mình có chết không chứ! Giữa mình và sự hèn nhát của chính mình! Vào ngay lúc này! Sau ba mươi năm giành lại đất nước và thống nhất!.. Cuộc đấu tranh này đang diễn ra không phải trong thế giới hai phe ba phe đâu đâu mà ngay trên sân nhà mình! Mình có đủ tỉnh táo để nhận ra điều này không? Mình có cách gì đánh bại bằng được đội quân Chín Tạ không?...

Nghĩ đến đây ông Tám rùng mình. Ông đứng dậy, pha thêm nước nóng vào ấm trà, uống một ngụm dài để tỉnh táo nghĩ tiếp.

...Cách mạng nước ta giành được những thắng lợi kỳ vĩ, trước hết là vì Đảng ta đã mở ra con đường thực hiện khát vọng giải phóng của dân tộc, cùng với cả dân tộc mình đi tiên phong trên con đường ấy. Hiện tại và trong tương lai Đảng càng phải như vậy chứ! Cũng chính vì thế Đảng không bao giờ được trù tượng hoá hay thần thánh hoá để biến thành một đấng thiêng liêng hay tín ngưỡng nào! Phải chăng đã đến lúc Đảng phải tự nhận thức lại chính mình? Nghĩa và Lê Hải nói đúng, tất cả các thứ hàng mã xanh đỏ sẽ chẳng giúp được gì!

...Si tâm quy Phật, Phật sinh ma! (*) [(*) Dịch nghĩa: Theo Phật với tấm lòng u mê thì Phật trở thành ma quái, trong bài thơ Đài đá chia kinh của Nguyễn Du.]

Ông Tám nhắm lại cho mình câu thơ của Nguyễn Du rồi bước ra bàn thờ thắp một nén hương, hai tay chấp trước ngực:

- Con cúi đầu trăm ngàn lạy Người đã cho con lời răn sâu sắc! – Ông Tám khấn trong đầu.

Bao giờ cũng thế, cứ mỗi lần thắp hương, ông lặng đi hồi lâu, tự đắm chìm vào sự hồi tưởng trong ký ức...

Đêm nay, làn khói hương mong manh đưa những suy nghĩ của ông trở về với tất cả những gì đã gắn bó thiêng liêng sâu nặng với cuộc đời của ông. Ông liên tưởng đến những người thân thương không còn nữa, đến những hy sinh mất mát của chính gia đình mình, của đồng chí, đồng đội... Ông nhớ lại lời tuyên thệ của mình trong buổi lễ kết nạp Đảng. Những suy nghĩ sâu lắng trong tâm khảm ông lại trào lên, lại nổi sóng...

Ông Tám phải lấy sức cố bước lên ra ngồi trước bàn nước, hai tay ôm đầu, khuỷu tay chống lên mặt bàn. Ông thốt lên thành lời:

- Tám Việt, mày là thằng đảng viên hèn nhát!

Ông Tám không rõ ông đang tự mắng mình, hay lương tâm ông đang mắng ông.

Cứ như thế ông vò vớ một mình với tách trà giữa đêm khuya. Bây giờ ông mới nhận ra chung sống với cái hèn này là thử thách lớn nhất trong cả cuộc đời ông kể từ ngày đi theo Đảng...

...Thì ra tù tội, tra tấn, chuồng cọp mình đã trải qua... chẳng thấm tháp gì so với cuộc đấu tranh ai thắng ai? ngay trong con người mình!.. Cuộc đời chẳng lẽ oái ăm đến thế hay sao?

Ông mong sao trời chóng sáng và sớm gặp được đám Nghĩa - Hải để trao đổi mọi chuyện cho ra lẽ...

- Trời ơi, đang giữa đêm sao ông lại ra đây ngồi thế này! – Bà Tám chạm tay vào cánh cửa cho ông Tám khỏi giật mình rồi mới nói, giọng bà đầy lo lắng. Bước vào đến giữa phòng, bà ngửi thấy mùi hương ngào ngạt, bà ôm lấy chồng: - Ông ưu phiền nhiều quá, lại còn thắp hương nữa?!

Ông Tám vẫn ngồi yên.

Bà Tám lâu nay vẫn thầm hiểu và thông cảm những điều đang dày vò chồng mình. Bà tôn trọng sự yên lặng của ông, ôm chặt lấy ông vào ngực mình như muốn san sẻ mọi ưu tư của ông. Một lát sau, bà nhẹ nhàng nâng ông đứng dậy:

- Gần sáng mất rồi, không ngủ được thì ông cũng phải nằm nghỉ đi. Thức trắng đêm thế này hại người lắm ông ạ...

Ông Tám lò dò bước theo vợ như một người máy...

Khi trời bắt đầu sáng, ông Tám không sang phòng bếp ăn sáng như thường lệ, ông bảo bà Tám pha cho mình cốc sữa rồi mang về phòng riêng của mình.

Đến gần trưa, ông thay quần áo rồi đi bộ ra bưu điện bỏ thư. Ông đi những bước ngập ngừng, như thể cố kéo dài con đường từ nhà đến bưu điện. Ông cần có thêm thời giờ trang trải những dằn vặt trong lương tâm. Ông Tám không nhớ đây là bức thư thứ mấy ông gửi lãnh đạo Đảng và Nhà nước trình bày những suy nghĩ riêng của mình, nhưng có lẽ đây là bức thư đầu tiên ông viết với một cách nhìn nhận khác... Đúng hơn, bức thư này là sự đúc kết những nhận thức mới của hơn một năm trời lang thang “vi hành” trên nhiều miền của đất nước.

Ông cảnh báo, bằng những sự việc thật, con người thật, các số liệu ông thu thập được. Ông nêu câu hỏi:

...Phải chăng chúng ta đang nhắm mắt làm ngơ sự huỷ hoại những thành quả cách mạng? Phải chăng chúng ta cam chịu để cho quốc nạn quan liêu tham nhũng ngày đêm đẩy đất nước đi dần tới cái ngã ba quyết liệt? Đảng ta phải có quyết định dứt khoát?

Nhưng trên hè đường, bước đi của ông Tám vẫn ngập ngừng, có lúc như lơ đãnh...

Mở nắp thùng thư lên, ông Tám cho bì thư vào thùng. Ông toan thả xuống nhưng tự nhiên lại rút thư ra. Bàn tay bỗng nhiên không theo sự điều khiển của ông nữa. Trước thùng thư, một tay buông thõng, một tay cầm lá thư, ông đứng ngay đơ hồi lâu như người bị tê liệt. Ông muốn nhắc chân lên quay về, nhưng cả hai chân ông như đã bị ai chôn vào lòng đất...

...Chẳng lẽ ta đã trở thành kẻ nô lệ không ai giải phóng được rồi sao!

...Chỉ vì bây giờ ta là nô lệ của chính ta?!

Ông Tám ngậy đại về sự dằn vặt trong lòng mình. Một con người Tám Việt nào đó đang chất vấn người đảng viên cộng sản Tám Việt. Gay gắt, nhức nhối...

Ông không mấy may lo nghĩ đến số phận mình có thể bị hệ lụy điều này điều khác vì bức thư trong tay, nhưng ông không thể tự giải thoát mình khỏi tâm tư sâu nặng chỉ bằng mỗi cái việc viết một bức thư như vậy...

Ông cảm thấy như đang rơi vào một hố đen mung lung. Từ một góc sâu kín trong tâm khảm, những lời mắng nhiếc ông cứ vang vọng lên mãi. Chết chúa... Rửa rớt...

...Tám Việt! Mà đã quên mất lời tuyên thệ khi gia nhập Đảng!

- ...Tám Việt! Mà là một tên cộng sản hèn nhát!..

- ...Bác Tám ạ, chúng cháu yêu nước chắc gì đã thua kém bác! Đảng là cha mẹ ruột thịt của cháu... Nhưng nếu Đảng ta...

Ông Tám lã chã mồ hôi, phải đưa một tay vịn vào thùng thư rồi nhắm nghiền hai mắt. Ông hồi tưởng lại các chặng đường đời của mình. Ông nghĩ đến cuộc sống ông đang nhìn nhận lại, những điều chính ông mắt thấy tai nghe trong cuộc vi hành của kẻ về hưu...

Gần như theo một bản tính đã được rèn luyện từ lâu, một lúc sau ông mở mắt ra, ráng hết sức nâng nắp thùng thư lên...

Phó trưởng ban “vót” Đoàn Danh Tiến đã nghĩ đến con đường đoạn tuyệt với một cái gì đó mà chính ông cũng không rõ. Nhưng cái ý chí đoạn tuyệt thì lại rõ lắm, dứt khoát lắm!

Ông Tiến có quá nhiều thứ ông muốn đoạn tuyệt.

...Nhưng nếu đoạn tuyệt tất thì chỉ có một đường là quyên sinh! Nhưng ông Tiến lại có lập trường nguyên tắc bất di bất dịch:

...Mình sinh ra không phải là để quyên sinh!

...Ông nhất quyết phải đoạn tuyệt, đoạn tuyệt bằng được với cái gì mình ức nhất, căm tức nhất, để chứng tỏ mình coi thường, mình không thềm, mình khinh bỉ mọi cái làm mình uất ức, mọi cái làm mình căm tức...

Ông cần chứng minh mình là thằng Tiến, chứ không phải là hòn bột, là cục đất, ai muốn nhào nặn thế nào thì nhào nặn. Ông nhất quyết vứt bỏ mọi khuôn vàng thước ngọc để đòi lại bằng được cái thằng người của mình...

Càng quyết tâm, ông Tiến càng không biết lựa chọn cái gì cho đích đáng.

...Ôi mình muốn tìm lại mình sao mà khó thế!..

Trong cơn quẫn nào ông Tiến cũng rơi vào cái mung lung đen ngòm như vậy.

Không biết đây là đêm thứ mấy trong cơn nổi quẫn này...

Mới có hai ba giờ sáng, ông Tiến đã sùng sục từ trên giường tụt xuống đất. Ông bật đèn. Ông đi quanh giường, đi quanh bàn, đi vòng tròn trong phòng... Có lúc ông giậm chân trái, giậm chân phải, nạt nộ thành lời, hai bàn tay nắm lại như định sắp dấm vào một ai đó, có khi là vào cái bóng đang đổ ngang đổ ngửa của chính ông...

Đây là cơn quẫn lần thứ bao nhiêu? - ...Ông Tiến không ý thức được, thậm chí ông chán rồi, không thềm ý thức đến nữa. Ông chỉ nhớ mang máng mỗi cơn quẫn như thế kéo dài vài ngày đêm. Đã nhiều lần ông Tiến cố tìm cách cứu mình thoát khỏi cơn quẫn, nhưng thường thường là cơn quẫn nhấn ông chìm ngấm trong đêm đen ngọt ngào, đốt lửa trong tâm can ông... Nguôi ngoai được dăm bữa nửa tháng thì thôi, nhưng hễ có cái gì kích thích, xúc động.., cái quẫn lại nổi cơn, cái quẫn tái đi tái lại, cái quẫn trở thành định kỳ.., kể từ ngày cầm trong tay cái quyết định nghỉ hưu do ông trưởng Ban đích thân đến tận phòng làm việc giao cho:

- Tôi phải đến đây tự tay trao cho anh quyết định này, thể hiện lòng kính trọng của tôi và sự trân trọng của Ban đối với cống hiến của anh.

- Quyết định gì ạ?

- Lẽ ra đây là công việc của vụ Tổ chức cán bộ, nhưng đây là quyết định nghỉ hưu...

- Nhưng mà đồng chí đã hứa..?

- Tôi nhớ lời hứa của mình, nhưng chính tôi cũng đang chuẩn bị bàn giao công việc, sức khoẻ không cho phép tiếp tục công việc nữa rồi anh Tiến ạ.

- Không đúng! Anh nói dối!..

- Thôi được... - Ông trưởng Ban ngần ngừ một lúc. - Bây giờ giữ kẽ với anh cũng vô ích. Nói đúng ra là tôi bị loại rồi!

- Thế là thế nào?

- Hết nước rồi.

- Anh đã bàn với tôi bao nhiêu là chuyện cơ mà!.. - Ông Tiến giãy lên như đĩa phải vôi.

Ông trưởng ban thượt ra, đầu ngoẹo sang một bên, vừa thở vừa lấy sức để phân bua:

- Khổ quá, đến lúc này anh phải tin tôi!

- Tôi không tin! Không tin! - Ông Tiến vừa hét vừa nhảy lên như một đứa trẻ con đang hờn, hai tay vùng vằng..

- Anh Tiến ơi, việc anh lộ cò tôi không chấp. Bằng giáo sư của anh tôi cũng kiếm cho. Thế mà không tin tôi thì còn tin ai? – Trưởng Ban rầu rĩ.

- Ông cao thượng hay ông cao thủ?

- Hỏi gì mà lảm cẩm thế! Hai chúng ta đã trăm phương nghìn kế rồi! Chính tôi cũng bị đào thải thì còn làm sao giúp được anh!..

- Tôi vẫn không tin.

- Chúng ta là người thua cuộc anh Tiến ạ!

- Thế là anh hai lần lừa tôi?

- Anh nở lòng nào mà ăn nói với tôi như thế hả anh Tiến?

- Chứ còn gì nữa! Cái thứ nhất anh lừa tôi là quyền lực của anh to lắm! Cái thứ hai là anh hứa cho tôi cái anh không có! Còn ai khốn kiếp như anh nữa không? - Ông Tiến giậm chân chỉ tay, hét vào mặt ông trưởng Ban.

Ông trưởng Ban hết nhìn trời nhìn đất lại lảm chằm đi đi lại lại loanh quanh ông Tiến, lục lọi trong đầu cách giải thích:

- Cơ sự này tôi phải nói cho anh nghe hết nhé... Đúng tôi hứa nhiều, hứa thật lòng... Nhưng cả hai chúng ta chỉ là quân cò thôi. Cuộc đời xô đẩy như vậy, tôi đâu có muốn thế...

- Thế mà anh cứ nói với tôi anh là người trong cuộc! Anh dám hứa sẽ đưa tôi vào người trong cuộc! Tôi hy sinh tất cả cũng chỉ vì muốn trở thành người trong cuộc thôi, anh hiểu không?.. Thế mà bây giờ chỉ là quân cò! Quân cò tất! Trời ơi là trời!

- Anh Tiến ơi, anh phải hiểu tôi và thế tất cho tôi chứ! Nỗ lực đến đâu đi nữa cũng không thoát được số phận! Anh phải hiểu điều này chứ! Bao nhiêu đơn kiện cáo về cái bằng giáo sư của anh đến chỗ tôi, tôi đã im hết. Mọi lời xì xèo dìm anh, tôi bỏ ngoài tai. Sức của tôi chỉ đến đấy thôi. Như thế là tôi vì anh hay không vì anh?

- Anh quan tâm đến những chuyện ngồi lê mách lẻo ấy làm gì?

- Anh nhầm rồi, kiếm cái bằng giáo sư cho anh là tôi thách thức cả thiên hạ. Họ nói anh chưa tốt nghiệp đại học! Thế là tôi vì anh hay không vì anh? Thực lòng tôi chỉ có một thiếu sót đối với anh thôi...

- Thế mà...

- Khoan, hãy nghe tôi nói đã... - Ông trưởng Ban không để ông Tiến nói. - Những gì tôi hứa với anh là thực lòng, chỉ thiếu sót ở chỗ tôi hứa nhiều quá, không lượng sức mình... Thông cảm cho tôi!

- Hứa nhiều quá cũng là đánh lừa!

- Đừng hiểu oan tôi. Chúng ta hết cách thật rồi mà...

- Thế thì chết thật rồi! Chết thật rồi! Thế là hết!

Ông Tiến đứng ngây người ra, không nói không rằng. Ông không nhớ mình đứng như thế bao lâu. Mãi đến khi ông trưởng Ban giục:

- Anh cầm lấy quyết định đi chứ?

- Thế này thì bất công quá! Bất công quá! - Ông Tiến ngừng lên gào giữa trời.

Chờ một lúc, ông trưởng Ban đưa tờ quyết định ra trước mặt ông Tiến, nhưng ông Tiến vẫn đứng trố mắt, hai tay buông thõng, hết nhìn ông trưởng Ban, nhìn quanh, rồi lại nhìn đất nhìn trời... Hai con mắt ông đảo lên đảo xuống như đang tìm đường chạy trốn tờ giấy trong tay ông trưởng Ban..

- Anh Tiến ạ, tôi thông cảm với anh... Nhưng bây giờ anh biết rồi đấy... Có muốn giữ anh công tác thêm vài năm cũng không được. Cuối cùng chỉ có cái tờ quyết định này... - Ông trưởng Ban phải dúi tờ quyết định vào tay ông Tiến, rồi bỏ lại ông Tiến một mình trong phòng...

Không gian lúc này chỉ còn tiếng giầy của ông trưởng Ban loẹt quẹt trên sàn nhà...

Lúc âm âm như đông bão, lúc âm ỉ leo lét để bùng lên các khối lửa... Song lần nào cơn quần cũng khởi đầu trong tâm trí ông Tiến bằng hoạt cảnh ông trưởng Ban đến trao quyết định nghỉ hưu như thế. Nó diễn đi diễn lại, nhuần nhuyễn, sắc nét đến mức ông Tiến có cảm giác từ lâu mình như trở thành khán giả chỉ cốt của màn hoạt cảnh quen thuộc này, do chính mình thủ vai diễn. Ông đối thoại, ông chất vấn, ông bình phẩm, lúc với vai Đoàn Danh Tiến, lúc với vai trưởng Ban, có lúc hoạt cảnh trở thành cuộc đấu khẩu tay ba... Trong đầu ông nhớ như in từng lời từng chữ, thuộc từng điệu bộ, cử chỉ... mỗi nhân vật.

...Sao mình lại tham gia vào màn kịch đốn mạt này nhỉ? Chưa bao giờ mình tự lột trần mình một cách khốn nạn như vậy! Vừa mất hết cả, vừa tự bóc trần nhân cách mình trước mặt trưởng Ban! Mình vô liêm sỉ đến mức không kịp tìm được một câu nào thích hợp hơn cho việc chấp nhận số phận của mình!

- ...Thôi chết! Thế là hết!

...Có ai tự lột trần mình ra đến mức như vậy không?

...Cả một đời người lăn lộn... Ta đã quấy lên bằng được để thoát ra khỏi đồng lúa đồi chè Vũ Yên, để đi bằng được con đường cho đến hôm nay!.. Ta đã được mang danh một thế hệ thanh niên về tiếp quản Hà Nội... Những hành trình đi đi về về vào Nam ra Bắc, là chiến sĩ xung kích trên những mặt trận mới nhất, là giáo sư... Ta quyết trở thành người trong cuộc... Mọi cái gì khó đều đến tay ta! Từ cải cách ruộng đất, hợp tác hoá nông nghiệp, đến cải tạo xã hội chủ nghĩa, công nghiệp hoá hiện đại hoá... Rồi đến đổi mới, hội nhập, chống hoà tan, chống chệch hướng... Hôm nay cần tung hô, có tung hô! Ngày mai cần đao to búa lớn, có đao to búa lớn! Lúc nào ta cũng ở tuyến đầu. Còn ai mẫn cán hơn ta? Một quá trình hiển hách như vậy! Ta đã phải ép mình trước bao nhiêu dục vọng, giữ gìn mọi điều tiếng, tự cho mình vào khuôn phép... Thử hỏi có ai quán triệt bằng ta, liêm chính bằng ta?... Ta đã nhiều lần phải ép xác theo cái đạo ta tôn thờ, theo cái đích ta lựa chọn là trở thành người trong cuộc... Nhất quyết một bề, ta đâu có mù quáng!

...Bao lần ta nuốt nhục vì có nhiều cái không thể so được với Phạm Trung Nghĩa, Lê Hải, Tám Việt.., với những đứa cùng một giuộc như thế. Song ta cũng có quyền cười vào mũi những thằng này chứ?! Chúng nó ngu lắm!.. Lỗi lạc chân chính đến đâu chúng nó rốt cục vẫn chỉ là những phương tiện trong tay những người trong cuộc. Có lột xác đến một trăm lần thì chúng nó cũng không bao giờ ý thức nổi điều này! Chính vì thế ta đã nhất quyết một bề... Càng nuôi ý chí trở thành người trong cuộc... Đến nổi bản thân ta không còn là ta nữa, trời ơi là trời...

...Còn gì ta không hy sinh nữa để trở thành người trong cuộc? Còn gì nữa?!. Vợ con, gia đình ta được nhờ cậy gì? Còn gì ta không hiến dâng? Cho cái đích lẽ ra phải là của ta, tất yếu phải là của ta. Thế mà kết cục là...

...Thế là hết!

...Ồi đời ơi là đời! Đời không công bằng đối với ta! Đời quá đui mù nên không nhận ra ta... Hay là ta chưa đủ lông đủ cánh? Chưa đủ nanh vuốt? Ta không ăn được đời thì đời ăn ta? Không bao giờ ta có thể trở thành người trong cuộc được nữa rồi!

...Bây giờ ta là ai? Ta là gì?

...Ta đã tự nguyện làm nô lệ còn hơn cả nô lệ cho cái đích của ta. Nhưng bây giờ ta có cái gì, ta được gì? Thà ta là thằng đui què mé sứt thì đi một nhẽ... Đàng này cả một đời hiển hách cống hiến, mà nay phải đi vào sự lãng quên, vào cái “khoảng không” lấp đầy cái “quẩn”... Trong lúc đó những kẻ chỉ đáng xách dép cho ta lại chiếm lấy cái đích lẽ ra là của ta!.. Ôi trưởng Ban ơi, lời hứa của ông...

...Bây giờ ta là ai? Ta là gì? ...Không vợ, không con, không gia đình, không cả đàn bà, mất bao nhiêu bạn bè, cùng với bao nhiêu cái không khác nữa...

...Biết thế này..! Ôi biết cơ sự đến nông nổi này!

...Ta hối hận à? Hay là ta tiếc đất tiếc rẫy của đời!..

...Nhà cao cửa rộng bây giờ mà làm gì! Đáng bảy tám trăm cây vàng hắc hoi! Nhưng có là hàng nghìn, hàng vạn cây đi nữa thì thay đổi được gì? Ôi nếu ta làm lại được cuộc đời! Vào cái

tuổi đã xế tàn như thế này?!

...Nếu biết sống là cuối cùng đi đến cái quẩn này, ta thêm vào mà sống như thế! Thêm vào mà ép xác đến mức vậy! Ta sẽ đâm ba củ chày! Hưởng thụ, phá bĩnh, phá đời!... Sao lại không? Ta sẽ tận hưởng mọi cái, mọi thứ đến tay ta. Ta sẽ không thêm tính gần tính xa cho cái đích của ta làm gì, đằng nào cũng về với đất cơ mà!.. Nhưng bây giờ ta phá cái gì? Trong cái “khoảng không” toàn những cái “quẩn” thế này ta phá cái gì? Càng tỉnh táo, càng muốn phá!

...Hay là bây giờ mình điên? Chỉ có người điên mới có trạng thái tâm thần này. Chẳng lẽ mình rơi vào trạng thái thần kinh phân lập? Mới bắt đầu điên? Đang đi vào thời kỳ điên?..

Ông Tiến đi lên đến khoa thần kinh của bệnh viện Hữu Nghị. Ông quyết tìm cho bằng được câu trả lời.

Ông cẩn thận đến mức không nói cho Văn phòng biết mình đi khám bệnh. Ông không dùng xe cơ quan, mà đi xe ôm ngay từ nhà đến bệnh viện...

Trước mặt bác sĩ, ông khai không sót một thứ gì về thể trạng của ông, bác sĩ rất thoả mãn. Nhưng ông Tiến lại giấu tiết cái tâm trạng không tả được của hoàn cảnh ông. Thậm chí ông cố nói năng cho mạch lạc, thỉnh thoảng nói một câu vui tếu nhị, hoặc có một cái cười đúng lúc, đúng ngữ cảnh... Trong thâm tâm ông tự biện hộ cho mình:

...Nếu có bệnh, thì để bác sĩ phải tự tìm ra bệnh! Như thế mới đúng là bệnh! Không được làm nhiều khả năng chẩn đoán của bác sĩ!..

- Trong công tác, hay trong đời sống kinh tế bác có gì khó khăn không?

- Không. Phải nói ngược lại mới đúng.

- Có điều gì làm bác u uất, hay có lúc nào bác thấy mình kém mình mất không? Hay trí nhớ suy giảm chẳng hạn?

- Tôi tiếp chuyện bác sĩ như thế này, bác sĩ cũng có thể xét đoán được rồi còn gì nữa.

- Đúng, bác rất minh mẫn, vẫn lạc quan yêu đời. Phải nói thể trạng của bác rất tốt. Bác đến đây đích thực vì nỗi lo gì ạ?

- ...

- Bác chưa tiện nói thì để lúc khác trả lời cũng được. Xin hỏi tiếp: Bác sinh hoạt với bác gái có bình thường không?

- Bà nhà tôi sang Đức sống với các cháu từ nhiều năm nay rồi!

- A há! Hiểu. – Dứt lời, bác sĩ cầm cái búa cao su gõ gõ vào hai đầu gối của ông Tiến. Hai chân ông Tiến giật tung tung. – Tốt lắm! Rất tốt là khác!.. – Bác sĩ nhận xét.

- Vâng, chân đánh ten-nít mà.

Bất thành linh bác sĩ gõ nhẹ cái búa vào cái của quý của ông Tiến, nhưng mắt bác sĩ lại nhìn chăm chăm vào mặt ông. Một lúc sau bác sĩ nói:

- Sắc mặt bác ửng hồng nhanh thế này chứng tỏ khí huyết bác tốt lắm! Bác không có bệnh gì cả ngoài cái bệnh thiếu phụ nữ! Chữa như thế nào thì bác tự lo, vì bệnh này thuộc phạm vi bên ngoài bệnh viện...

Ông Tiến đỏ mặt thật sự. Lúc chia tay bác sĩ, mặt ông vẫn còn đỏ.

Sau lần khám bệnh hôm ấy, ông Tiến tự lên giây cót cho mình, để đi mò gái. Nhưng cái tính cảnh giác, cái tính ép xác và nhiều đức tính khác cần phải giữ lấy trong thời kỳ hướng vào cái đích cao xa... do lâu ngày quá bây giờ biến thành bẩm tính mất rồi. Theo dòng thời gian, cái bẩm tính tự mình ép xác tạo ra ấy đã làm méo mó con người tự nhiên của ông không biết từ bao giờ. Ông đau đớn thú nhận trong lòng:

- ...Chết thật, thêm đàn bà là thế mà bây giờ cái mồm không nói nổi được mấy câu tán tỉnh! Thần kinh phân lập đến thế là cùng thôi! Chết mẹ mình rồi!..

Đã có lần ông đã phải tự thú với Thắng, con trai ông, là ông không có duyên nói chuyện với đàn bà... Loanh quanh luẩn quẩn với mấy bà nạ dòng đánh ten-nít thì chán lắm, khô không

khốc và là đực cả với nhau mất rồi. Với mấy đứa ô-sin ông thấy phiền nhiễu quá, từng xảy ra hô hoán, may mà hàng xóm không biết. Đến bây giờ ông vẫn còn sợ hú vía. Đã thế lại hay bị mất cặp vật trong nhà!.. Đi tìm ca-ve thì ông dứt khoát không chơi. Ông không cần tự giải thích cho mình tại sao, mà chỉ tâm tâm niệm niệm: ...Đã bảo không là không! Thà chết còn hơn!.

Một lần câu chuyện đã đi xa đến mức một đối tác ten-nít mới đã nhận lời mời của ông vào quán uống bia ngay bên cạnh sân bóng. So với bà Hà vợ ông, bà này còn trẻ chán! Ít nhất là đến một chục tuổi. Gọn ghẽ, chắc nịch, loại này hiếm chiến phải biết!.. Nghe đồn loáng thoáng trên sân là chồng bỏ hay bỏ chồng gì đó.

Mỗi người đã uống hết lon Heineken của mình, nhặt sạch đĩa lạc rang chung nhau, các ngón tay nhặt lạc đã có lúc đụng vào nhau... Thế mà ông Tiến vẫn chưa nói được câu nào ra hồn. Cuối cùng bà ta đứng dậy, tranh trả tiền thay cho ông Tiến rồi bỏ đi...

Ông Tiến sững sờ ngồi lại một mình, trong đầu ông ong ong tiếng xía xói.

...Mả mẹ cái thằng Tiến! Mày viết hết trang này đến trang khác, quyển này đến quyển khác, thao thao bất tuyệt tại các hội nghị, các diễn đàn... Thế mà hôm nay mày là thằng câm trước mặt đàn bà...

...Đồ chết rấp! Mời đến tận miệng không biết vợ lấy mà đớp thì còn sống làm gì!..

Cứ thế, ông nguyên rửa mình, ông tiếc của trời... nhiều lúc ông thốt lên, đến nỗi chính tai ông nghe thấy:

- ...Cái bụng thì muốn lắm, cái mồm lại khăng khăng không chịu nói ra! Vô phương mất rồi!

...Dù sao ông Tiến vẫn thầm cảm ơn bác sĩ. Lời chẩn của bác sĩ đã làm cho cơn quần định kỳ tiếp theo của ông chậm lại thêm vài tuần. Đi lòng sục trên sân ten-nít không thành, ông xoay sang đi phố, đi chợ. Cái giấy nghỉ hưu đứt trong ngăn kéo rồi, đang thời kỳ nghỉ chế độ, thời giờ tha hồ xông xênh... Ông quyết đi khám phá cái hay cái mới trong đời, tại các công viên, trên mặt đường phố, trong các chợ, các siêu thị...

Ông chợt nhận ra đàn bà con gái nước mình bây giờ sao nhiều người đẹp thế. Thân hình đẹp, khuôn mặt đẹp. Trang điểm, ăn mặc mỗi người mỗi vẻ, hình như thi nhau làm đẹp. Có những cái đẹp thật khêu gợi. Đời sống khá lên rồi có khác! Những người tạo một thời trang bây giờ sao mà giỏi thế!.. Ông chợt nhớ đến những lời bình phẩm của con gái ông về cái đẹp khi nó chưa cùng với chồng sang Đức. Nhờ thế ông biết nhận xét những cặp vú, những đôi mông, biết trầm trồ cái eo cong, cặp giò thon dài... Những tiếng cười nói nhí nhảnh thánh thót rơi vào tai ông, lúc của cô này, lúc của cô kia, của bao nhiêu túp nữ khác nhau đang đi đi lại lại trước mắt ông... Có người dừng lại khá lâu, như đang mặc cả mua thứ gì đó, ông Tiến tha hồ mà ngắm. Có cô lúc ở quầy hàng quầy ra, lại đi tới sát chỗ ông Tiến đứng, nhìn ông từ đầu đến chân rồi mới bỏ đi. Ông Tiến chịu không rõ là cô này khó chịu vì cái nhìn của ông, hay là chính cô ấy muốn nhìn ông...

Ông Tiến lang thang, ông Tiến thương thức... Thế nhưng hễ bắt gặp một cái nhìn ướm át nào đó có vẻ khả nghi, có vẻ tấn công ông, cái bộ nhớ tự động được cài đặt sẵn trong bẩm tính của chuỗi đời ép xác tự động ra lệnh cho ông ngay tức khắc:

- Đã bảo không là không! Thà chết còn hơn!..

Thế là cái cổ ông Tiến lái cái đầu ông quay đi, rồi vặn luôn cả thân hình ông Tiến quay theo, cứ như là người rô-bốt. Ông Tiến tránh xa những quán lập lòe xanh đỏ, vượt ra khỏi được tầm ngắm của những cái nhìn ướm át đầy xanh xanh đỏ đỏ...

Thực tình đôi lúc ông Tiến không rõ đấy là những cái nhìn ướm át thật, hay chỉ là cảm nghĩ của ông truyền đạt lên bộ não cái tín hiệu làm bật ra cái mệnh lệnh đã được cài đặt sẵn ấy.

- ... Đã bảo không là không! Thà chết còn hơn!

Cơn quần định kỳ chỉ nhất thời bị đẩy lui. Càng lang thang, cái thèm khát trong ông Tiến càng nung nấu. Cái tính hồ nghi của ông về chính bản thân ông ngấm ngấm đẩy ông vào cơn quần mới.

- ...Càng thèm khát, cái mồm càng câm! Rõ ràng thần kinh phân lập bước vào giai đoạn quá

nặng mắt rồi!

Ông Tiến chuyển hướng, đi vào đám quen biết cũ của mình, nhất là những người đã về hưu.

...Biết đâu đấy, kinh nghiệm của họ trụ lại trong quãng đời về hưu có khi lại là bài thuốc hay nhất cho mình!

Đường đời về hưu dẫn dắt ông Tiến đi đến nhiều nơi, song ông cứng đầu cứng cổ dứt khoát không thèm đến thăm ông trưởng Ban.

...Mình chẳng còn gì để nói với cái lão thất hứa này!

Nhưng ông Tiến lại chiến thắng được sự ngập ngừng của mình một cách dễ dàng khi quyết định đến thăm đại tá về hưu Phạm Trung Nghĩa, kẻ thù số một nhưng không tuyên chiến của ông hồi ông còn đương chức.

...Học tập kẻ thù là một trong nhiều đòi hỏi của đức tính thực sự cầu thị!..

Ông Tiến nhớ là chính tay mình đã viết hay chép lại câu này trong một tài liệu tuyên huấn nào đó, lâu lắm rồi... Ông cảm thấy vững tâm.

Ông Tiến không ngạc nhiên về thái độ cởi mở của ông Nghĩa, vì ông đã quá hiểu con người này. Ông cảm thấy câu chuyện của ông Nghĩa dẫn dắt ông vào một cuộc sống khác mà lâu nay ông bỏ qua. Ông không ngờ về hưu rồi mà ông Nghĩa có nhiều chuyện để nói đến thế, ông bị những câu chuyện của ông Nghĩa cuốn hút...

Chuyện trò với Tiến rôm rả là thế, nhưng đôi lúc Nghĩa vẫn nhớ lại những ngày ở Thạch Thất. Nghĩa cố tự chủ để không buột miệng nhắc lại chuyện cũ. Thỉnh thoảng trong thâm tâm Nghĩa vẫn rít lên: ...Nếu hồi ấy người thụ lý sự việc của mình không phải là Thạch thì số phận mình và gia đình mình sẽ ra sao đây... Kể từ cái ngày đi Thạch Thất đến giờ đã gần hai chục năm trôi qua, thế mà ngồi đối diện với Tiến bây giờ Nghĩa vẫn cảm thấy hơi lạnh của lưỡi gươm oan trái như vừa mới sượt qua mình... Nghĩa rất mừng là không thấy Tiến dả động gì đến chuyện này. Quên chăng? Cố lờ đi chăng? Hay là con người này trở thành chai sạn – nghĩa là vô cảm đối với những chuyện như thế này... Dù sao từ chỗ làm mọi việc đến mức vô tình hay cố ý lừa mình vào “biệt thự” Thạch Thất, rồi đến việc chủ động đến thăm mình hôm nay... hình như Tiến đã đi hết con đường Tiến đã lựa chọn? Nếu không làm gì có chuyện bỗng dưng đến thăm mình như thế này? Dù sao ông ta cũng đã đến thăm mình, như thế là quý hóa rồi...

Nghĩ thế, mà đến cuối câu chuyện, ông Nghĩa vẫn chưa hết ngạc nhiên vì được ông Tiến đến thăm. Khi chia tay, ông Nghĩa tâm sự với khách:

- Bây giờ cho tôi thú thực, tôi cứ tưởng trong trí nhớ của anh Tiến không có tên tôi!
- Ngược lại, anh là người đầu bảng trong trí nhớ của tôi.
- Bảng nào hả anh Tiến?
- Bảng phe đối lập!
- Thôi chết, anh Tiến bây giờ cũng tiêm nhiễm phải chủ nghĩa đa nguyên, có phải thế không?
- Anh thật vui tính. Trước đây tôi ghen tức anh, nhưng bây giờ tôi thực lòng ghen tị với anh.
- Vì nổi giận hả anh Tiến?
- Anh bây giờ tha hồ làm những cái anh thích. Tôi không ngờ quãng đời về hưu của anh lại lý thú đến thế.
- Đúng vậy anh Tiến ạ. Anh đã nghe tôi kể rồi đấy. Bây giờ giả thử một ngày là 48 giờ thì đối với tôi cũng không thừa.
- Tôi chịu anh đấy. Anh đọc nhiều, biết nhiều và đi cũng nhiều.
- Nhờ sức khoẻ trời cho và lòng ham muốn hiểu biết, anh Tiến ạ.
- Nghe anh kể những cái mới anh thấy ở quê anh bây giờ, ở những nơi anh vừa mới đi thăm về, thú thực đôi lúc tôi có cảm tưởng nghe anh kể về nước ngoài... Tôi thật khó hình dung Hưng Yên của anh đang bước lên con đường trở thành một tỉnh công nghiệp... Năm nào, tháng nào tôi không đi đi về về trên đường 5, thế mà tôi không thấy gì... Hồi còn đương chức tôi quá để

tâm vào những chuyện khác! Rồi còn bao nhiêu nơi khác anh vừa kể nữa... Tôi lạc hậu quá mất rồi.

- Mày mò như thế, cái vui nhất là tôi hiểu được thêm đôi chút những điều mình muốn tìm hiểu, vừa ít nhiều làm được cái gì đó có ích cho đời, anh Tiến ạ. Trong đại gia đình anh em chúng tôi, cứ mỗi lần chú bác cha con bạn bè gặp được nhau là một cuộc đại luận chiến tung đất, tung trời, về đủ mọi thứ đề tài. Hiểu biết của bọn trẻ bây giờ đi xa lắm anh ạ, tôi e thể hệ mình không theo kịp, mà cuộc sống bây giờ vô cùng phong phú...

- Anh có định viết sách không?

- Sách gì?

- Ví dụ viết hồi ký?

- Không, không bao giờ. Mình là cái thá gì mà viết hồi ký hả anh Tiến? Tôi chỉ mong có đủ trí tuệ đối thoại được với thế hệ trẻ là hạnh phúc lắm rồi! Nếu cổ vũ bọn họ được điều này điều khác thì tôi sung sướng lắm...

- ...

Tiến khách ra về, Nghĩa vào nhà gọi điện thoại ngay cho Lê Hải, chia sẻ với bạn nỗi mừng của mình là đã làm được cái việc đào sâu chôn chặt câu chuyện Thạch Thất trong khi tiếp khách...

- Lâu nay anh có nghe tin tức gì về Thạch không? – Lê Hải hỏi Nghĩa.

- Ngoài cái tin anh ta đã nghỉ công tác từ lâu, tôi chỉ biết thêm Thạch cũng chỉ là bí danh của anh ta trong khi thụ lý công việc của tôi hồi ấy thôi.

- Cùng một cách nghỉ hưu hay nghỉ việc như chúng ta?

- Chịu, không biết được. Có lẽ là như thế!

- ...

Tại nhà tướng Lê Hải, ông Tiến tìm thấy một khung cảnh khác. Ở đây không có những giá sách đầy ắp, cái dàn vi tính, những kệ tài liệu khá ngổn ngang trên bàn dưới đất như ở nhà đại tá Nghĩa... Thay vào đấy là một khung cảnh bài trí nho nhã, không khí gia đình ấm áp của hai vợ chồng như mới cưới nhau hôm qua... Chỉ thoáng nhìn trong nhà ngoài vườn, thoáng nghe tiếng nói cười rộn rã trong căn nhà, thoáng ngửi thấy mùi thơm ngát lên từ tách chè ướp hoa mộc khi ngồi đối diện với chủ nhà., khách đã hiểu ngay đây là một gia đình thanh bạch, tràn đầy hạnh phúc.

- Nếu không biết anh Lê Hải, tôi sẽ không thể tưởng tượng được đây là nhà của một ông tướng về hưu! - Ông Tiến thốt lên.

- Đơn sơ đạm bạc quá, có phải thế không anh Tiến?

- Tôi không nghĩ thế, anh Lê Hải ạ. Tôi đã ngắm nhìn và muốn nói là trong căn nhà này tôi không thấy còn vương vất tí gì của cát bụi chiến tranh, của quá khứ. Cả đến cái bằng huân chương, cái ảnh anh mặc quân phục, cái mũ sĩ quan... tôi cũng không thấy...

- Chúng tôi ít thời giờ lắm, anh Tiến ạ. Anh Hải tôi không cho bày biện bất cứ cái gì không cần thiết, vì sợ tôi phải lau chùi dọn dẹp vất vả. – Bà Hậu giải thích cho khách.

- Anh tính, nhà tôi tham gia Hội khuyến học của quận, còn tôi đã được nghỉ công tác khu phố rồi, nhưng lại suốt ngày bận bịu với Hội Chữ thập đỏ và Hội Cựu chiến binh, chẳng còn lúc nào nhàn rỗi. Thời giờ đi thăm bạn bè cũng ít. Nói thực tình, tôi không ngờ được anh đến thăm đấy. Tôi hẹp hòi và vẫn còn nghĩ xấu về anh, có phải thế không anh Tiến?

- Sao mà suy nghĩ của anh và anh Nghĩa giống nhau thế! Bây giờ tôi đứng chung một hàng ngũ với những người về hưu các anh rồi.

- Đến thăm anh Nghĩa, anh thấy anh Nghĩa sống thế nào?

- Ở nhà anh Nghĩa, cũng như tại đây, cảm nghĩ đầu tiên của tôi là các anh các chị sống cho hiện tại, cho tương lai. Còn tôi vẫn chưa bước ra khỏi quá khứ.

- Có lẽ tại anh mới nghỉ hưu thôi, chưa dứt ra được khỏi quán tính của cuộc sống khi còn đương chức. Vài ba năm nữa tự anh cũng sẽ hình thành cho anh một guồng sống mới thôi. – Lê Hải an ủi khách.

- Tôi biết anh là người chủ xưởng cái thuyết nổi tiếng về quán tính của lịch sử. Phải đợi đến lúc nghỉ hưu tôi mới phát hiện ra tôi là nạn nhân của một thứ quán tính do tôi tự chuốc lấy. Tôi chưa bước ra khỏi được quá khứ của mình chính là vì cái quán tính quá sâu nặng này anh ạ...

- Ôi hôm nay tôi đang nói chuyện với một anh Tiến khác! Chỉ riêng lý do này cũng đủ uống với nhau một chén rượu lạt!..

Ông Tiến thực sự xúc động về sự chân tình của chủ nhà. Câu chuyện giữa khách và chủ cởi mở, tự nhiên, tự nó lôi cuốn nó...

Nhưng quái ác thay, câu chuyện càng chan hoà, ông Tiến trong lòng càng tin chắc cái bệnh thần kinh phân lập của mình không cứu chữa được nữa rồi... Nhất là ông càng tin mình vẫn hoàn toàn tỉnh táo...

...Nghĩa và Lê Hải có đủ các lý do để sống cho hiện tại, cho tương lai. Còn ta? Ta có cái gì? Ta chỉ có đủ các thứ “không”, ngoài ra là các cơn “quẩn”!

...Ta còn có gì khác nữa? Ta có thể nghi ngờ hết thảy mọi thứ ta có. Bằng giáo sư, nhà cửa, tiền bạc, danh vọng... Nhưng chắc chắn ta có một thứ không thể nghi ngờ được. Đó là sự bất lực trong việc đoạn tuyệt với cuộc sống ngày hôm qua... Phải chăng vì thế ta bất lực sống cho hiện tại và cho tương lai?..

Khi ngồi vờ vờ một mình ở nhà, những câu hỏi như thế thay nhau dày vò ông Tiến. Càng ngẫm sâu cảnh ngộ của mình, ông càng không thể ngờ rằng lời an ủi của tướng Lê Hải lại làm cho ông tỉnh ngộ về cái quán tính tự ông tạo ra, rồi tự ông buộc vào người mình...

...Ta bây giờ người không ra người, ngợm không ra ngợm! Ta muốn quậy, muốn phá, muốn hành động mọi thứ con người có thể quậy phá, có thể hành động! Ta muốn tìm lại ta! Nhưng ta bây giờ làm được gì?!

...Thân thể ta, con người ta bây giờ có khác gì con gà trống cảnh được nuôi trong ống nứa! Ta đã thấy những con gà trống cảnh như thế của dân thuyền chài ngày xưa trên sông Thao, khi ta còn cưỡi trường ì up lẫn lộn đuổi nhau với trẻ làng sau mỗi buổi chăn trâu... Cái khuôn ống nứa và quán tính của thời gian đã làm cho thân con gà dài đuồn. Đủ chân đủ cánh, đôi cựa dài ngoẵng, thế mà nó không đi không đứng được. Mấy con gà mái đi quanh nó ba vòng bảy lượt, nhặt hết các hạt thóc nó nhường lại, nhưng bản thân nó cũng chỉ cục cục được cái mỏ xuống sân gạch một cách vô vọng! Cái mào đỏ to oai vệ, bộ lông đẹp mã, cái đuôi dài đen biếc rất phong tình, tất cả những thứ này cũng chẳng giúp được gì hơn... Nghĩ đến nó, ta càng ngán cho mình. Suy bì nữa ra, ta còn khổ hơn cả con gà trống cảnh, bởi vì nó vô tư, nhưng ta không làm sao vô tư được như nó. Chẳng trách gì tổ tiên ta xưa nay vẫn nói ở bầu thì tròn, ở ống thì dài, lựa chọn cái gì thì suy cho cùng ta và nó vẫn chung một số phận thôi!.. Khác chẳng là con gà trống cảnh rất hạnh phúc, nó vẫn cục cục gọi mái và không cần biết cái khổ nó đang chịu đựng! Nó cũng không cần ý thức về cái thể trạng thần kinh phân lập của ta, về cái quán tính gồng cùm ta suốt đời!..

...Ôi là một hoạn quan có khi còn hạnh phúc hơn cái kiếp làm người của ta gấp ngàn vạn lần!

Cũng như con gà trống cảnh còn giữ được cái bản năng gọi mái cục cục, ông Tiến vẫn còn cái bản năng muốn phá, muốn quậy, muốn trả thù đời... Cũng như thân phận con gà trống cảnh chỉ cục cục được cái mỏ xuống sân gạch, cái bản năng của ông Tiến luôn luôn bị cái quán tính đè bẹp, đánh bại... Tuy vậy, trừ phi người ta đem con gà trống cảnh đi cắt tiết, chừng nào còn sống, dù là nằm trong ống nứa hay được đặt trên sàn thuyền, con gà trống cảnh vẫn sớm sớm cất tiếng gáy vang lừng đánh thức đời, cả ngày vẫn gọi mái cục cục vui vẻ... Ông Tiến cũng thế, trừ cái tâm trạng ý thức được mình ra... Cái quán tính có thể đè bẹp, có thể đánh bại cái bản năng của ông... Nhưng chừng nào ông còn sống, cái bản năng nhục dục này là bất diệt, vẫn giục giã ông quậy phá, còn thức tỉnh ông trả thù, nhưng ông không làm sao xác định được phải trả thù cái gì...

Nhưng càng uất ức muốn trả thù, ông càng hiểu mình đang khao khát tìm lại chính mình...

Với ý thức đầy đủ về những cơn quẫn mới, ông Tiến nuôi hy vọng mới! Ông quyết tìm bằng được cái thằng người trong ông đã bị đánh mất. ...Không, ta không đánh mất nó! Ta đã giết nó!.. Ta đã giết nó cho thằng kia trong ta sống!..

Thắng rất thông cảm với bố mình ở vào tuổi về hưu mà phải sống cảnh cơm niêu nước lo hoặc lê la các quán ăn. Năm lần bảy lượt Thắng điện giục ông Tiến chuyển vào trong Thành phố, hoặc là sống với gia đình Thắng, hoặc là Thắng mua cho một căn hộ ở riêng, miễn là có bố có con cùng một chốn khi tắt lửa, khi tối đèn... Nếu còn sức hoạt động, Thắng sẽ tạo điều kiện để ông Tiến tham gia việc này việc khác, cái chính là để ông không cảm thấy trống trải quăng cuối đời.

- Nếu bố còn khả năng hoa lá cành, con là con xin bố cứ khẩn trương, thoải mái...

Thắng cười hềnh hếch nói rành rọt với ông như thế qua điện thoại, vì Thắng đủ hiểu biết để dẹp bỏ ý định khuyên bố sang sống với mẹ. Ngay từ khi bà Hà chưa sang Đức, hai ông bà đã rơi vào cảnh ông chẳng bà chuộc bao nhiêu năm ròng.

Suy đi tính lại, ông Tiến chỉ đồng ý một nửa với đề nghị của con trai.

Ông cho rằng người Sài Thành thoáng hơn người Hà Thành, có thể thuận lợi cho đổi mới môi trường sống của bản thân. Ông muốn lập lại cuộc đời. Trước hết ông muốn thắng lại cái quán tính tự ông đã chuốc lấy vào người. Ông biết quỹ thời gian của mình không còn nhiều nữa, bây giờ không quấy lên tìm lại mình thì chẳng bao giờ quấy được nữa... Ông định bung vào trong đó thay đổi không khí và quây phá một thời gian xem sao. Ưng ý thì ở hẳn trong đó theo sắp xếp của Thắng, không ưng ý ông lại tìm đường trở ra. Bây giờ là quây phá, là sống để trả thù đời chơi chứ không phải để ép xác, để gò mình vào một khuôn sáo nào... Vì thế ngôi nhà mới được phân, ông không đem bán như Thắng khuyên, mà nhờ người trong họ trên Phú Thọ về trông coi trong thời gian ông đi vắng.

Bước xuống sân bay Tân Sơn Nhất, ông Tiến bảo xe đưa ông đi thẳng lên các công trường làm đường của Thắng, như Thắng đã thu xếp cho ông từ trước. Ông nôn nóng, ông háo hức. Ông không muốn để cho cái nhuệ khí đi tìm lại mình xui đi, dù chỉ là giây phút...

Vốn tích lũy được tác phong “3 cùng”(*) [(*) “3 cùng”: Hồi đó cán bộ đi làm công tác giảm tô và cải cách ruộng đất phải thực hiện cùng lao động, cùng sống và cùng ở với nông dân.] từ hồi đi giảm tô và cải cách ruộng đất cuối những năm năm mươi (1950), ông Tiến ăn ở, sống ngay trong các lán trại của công nhân làm đường một cách thoải mái. Có lẽ đây là cái lợi đầu tiên ông cảm nhận được từ cái quán tính xưa xưa mà ông đã nhập vào tâm, vào thân xác mình. Điều là là ông sớm nhận ra ngay sau mấy hôm đến công trường là lán nào người ta cũng gọi ông là bố và xưng em với ông với sự thân mật như trong một nhà, dù là trai hay gái, một sự thân mật hiếm khi ông được ban thưởng... Ông ăn uống ngon lành trong những bữa cơm chung với họ, tham gia với họ đủ mọi thứ chuyện lúc lao động cũng như lúc rỗi rãi. Họ biết ông là bố của tổng giám đốc Thắng, nên vừa kính nể, vừa mến, thậm chí có phần tin cậy nữa, vì thấy ông nói được nhiều điều đáng nói. Họ hỏi ông muôn vàn câu hỏi. Ông giải thích, ông kể họ nghe thao thao bất tuyệt. Họ kể ông nghe không thiếu gì chuyện riêng, chuyện gia cảnh, chuyện làm ăn trên công trường, chuyện chim chuột nhau, chuyện anh này tìm cách “choác” được chị kia một cái ngay lúc khuất trong giờ nghỉ giải lao... Rất hồn nhiên, rất vô tư... Họ lao động, họ cười nói, họ ăn ngủ, kể cả những khi họ trêu chọc nhau, lúc một cô táo tợn vật ngã một anh giữa tiếng vỗ tay hoan hô của mọi người, lúc anh nọ thụp lấy vú cô kia vì một lời thách đố...

Đột nhiên ông Tiến nghĩ đến chuyến xe của nhà in quốc doanh Tự Lực năm nào năm nào, do Hai Hân bố trí chở ông từ Sài Gòn ra Hà Nội. Ông còn nhớ như in, trong cuộc hành trình lịch sử ấy, hễ xe dừng lại nghỉ dọc đường là anh tài xế và cô nhân viên áp tải chen nhau tới số, ông thừa biết như vậy... Những chuyện tiểu lâm tục ời là tục suốt dọc đường từ Nam ra Bắc... Đến bây giờ ông vẫn còn nhớ vô khối truyện, nhất là cái chuyện làm thế nào để đẻ con ra chỉ có từ thực sỹ, tiến sỹ trở lên...

Có lần tại lán A3, ông Tiến chứng kiến một cặp tán tỉnh nhau rất tự nhiên giữa đám đông, coi như chung quanh chẳng có ai. Cặp này thích nhau, công khai rủ nhau rời lán đi vào rừng, trước

mặt mọi người...

- Trời ơi, họ là những người tự do! – Trong bụng ông Tiến thốt lên, buột ra thành lời nghe khá rõ, những người chung quanh ngơ ngác nhìn ông...

Từ những thao tác trong lao động, bước đi, cử chỉ khoẻ khoắn của những người này, đến những tiếng nói cười của họ... – không hiếm những lời chửi tục, những chuyện tục..., đến những dáng điệu ăn uống ngon lành trong bữa cơm, những khuôn mặt hiền hậu trong giấc ngủ sâu lúc giờ nghỉ giữa trưa, nằm vắt lên đùi lên tay nhau mà ngủ, ngay trên mảnh ni-lông trải dưới bóng râm..., khi lao động cực nhọc, khi hân hoan, lúc nào ông Tiến cũng thấy những công nhân này trên công trường là những người của chính bản thân họ. Họ nói cười thoải mái. Nhất cử nhất động họ sống là vì họ! Nay trên công trường này, mai trên công trường khác, mọi lam lũ của cuộc sống người công nhân làm đường không thể cướp được cái lẽ họ sống cho chính mình...

Ông Tiến sống ngay giữa cuộc sống ấy, mà sao ông vẫn thèm khát được như họ ghê gớm. Thèm khát đến rất bỗng...

- Tôi ước ao lúc nào cũng trẻ trung hoạt bát được như các cô các cậu!..

- Bố ơi, không yêu cầu như bọn em làm sao trở thành công nhân làm đường được hả bố!

- Vợ con là chuyện ở nhà, trên công trường í... a... thì lại là chuyện giữa ta với mình hò ơi..! Bố cứ thử một tí mà xem!

- Giọng hò người công nhân này hay quá! - Ông Tiến nghĩ thầm trong bụng như vậy.

- Hồn, mày không được khuyên bố già như thế!

- Bố đừng nghe nó gàn! Nó sợ bố nghiện vào rồi thì khối thằng khác mất phần đấy!

Ông Tiến mỉm cười một nụ cười tán thưởng, đầu hơi gật gật.

...Ôi đề tài này mới hứng thú làm sao!..

Ông Tiến phần nào ngỡ ngàng. Đi vào cái hướng mới lạ này cái tài thao thao bất tuyệt của ông vẫn còn e dè ẩn náu đâu đó dưới đầu lưới..., hay còn đang ngủ tại một góc nào đó trong đầu...

- Đúng đấy! Chúng nó sợ bố tranh phần lắm! Cứ nhìn cái miệng bố kể vanh vách các chuyện trên trời dưới biển thì em biết ngay là khối thằng toi...

- Bố còn phong độ lắm! Trông chân tay bố chần chẫn thế kia, cái lưng lại gù gù nữa, hay phải biết! – Một trong mấy nữ công nhân có mặt góp chuyện, điệu bộ cô ta có phần ngổ ngáo, lại còn nắn tay nắn vai ông nữa. Có lúc mặt ông Tiến nhăn lại vì cô ta bóp khá đau.

Tiếng cười ran lên.

- Bố thấy chưa! Chuyên gia khám sức khoẻ nhận xét như thế thì không sai vào đâu được!

Ông Tiến thấy mình sắp cháy thành than. Cái ý nghĩ toan tính thử sức một tí lớn dần mãi lên trong đầu ông...

...Để ợt. La cà đâu đó trên công trường, bắt chuyện được ai đó thì rủ nhau về lán giữa lúc mọi người đang làm việc! Chưa lúc nào ông cảm thấy mình can đảm như vậy. Ông dần dần trên đà tìm lại được mình. Môi trường và hoàn cảnh tự nhiên cứ như khiêu khích, cứ như mời chào ông, cổ xúy ông...

Ông đi từ cung đoạn này đến cung đoạn khác trên khắp công trường dài cả vài chục cây số này, sà vào ba bốn cái lán. Không một chỗ nào lạnh nhạt với ông.

Nhân lúc một cô kéo xe ba-gác về lán lấy nước uống cho đội của mình. Ông Tiến bắt chuyện luôn:

- Tôi muốn cùng đi về lán với cô, xem anh chị em đội này điều kiện sinh hoạt có khá hơn mấy đội khác không.

- Hay lắm, mời bố đi cùng với em. Lúc xe nước ra có bố đẩy chung một tay thì còn gì bằng. – Cô này rất tự nhiên.

Loong coong lộc cộc, người kéo người đẩy, cả hai đều hăm hở. Cái xe ba- gác đã ra khỏi lòng

đường. Sau lưng ông Tiến tiếng cười đùa vọng lại:

- Hoan hô!.. Bố già vào cuộc rồi chúng mày ơi!

- Hoan hô!

Một anh công nhân xứ Nghệ tếu táo cất giọng hò vang cả khu rừng:

- ...Hò ơi.., chim khôn chim ngừng cao đầu

Bướm khôn tìm lượn hò ơi.., mà đậu vào đầu chim!..

...Trong cái đám người lam lũ này mà lắm nhân tài nhỉ! Ông Tiến cảm thấy trong lòng mình như đang nhảy chân sáo, bụng dạ lâng lâng vui lây cái vui của họ. Dọc đường ông và cô công nhân huyền thoại cũng như hai con sáo, nói với nhau đủ mọi thứ chuyện thuộc phạm vi vòng ngoài khi mới quen biết nhau lần đầu. Vồn vã, cởi mở, không có nội dung nào làm đích, cười nhiều như nói. Không biết vì đường ngắn hay chuyện dài, cả hai đã về đến lán và cảm thấy thời gian đi rất nhanh.

- Nước uống đây. – Cô công nhân chỉ vào cái nồi to như nồi luộc bánh chưng.

- Đun từ bao giờ vậy?

- Mùa nắng như thế này chúng em phải đun sẵn từ sớm mai. Bố vội đầy vào các can cho em. Em tranh thủ tè một cái.

- Tè ở đâu? Cho xem tý nào! - Ông Tiến buột mồm vì muốn quá, nói không kịp nghĩ.

- Bố cũng thích tè à? Từ từ... Cứ mức nước vào can đi đã.

- ...

Cô công nhân vừa chỉ việc cho ông Tiến làm, vừa xốc xốc lại quần, lấy cái khăn mặt quàng ở cổ lau mồ hôi trên mặt, lùa khăn vào bộ ngực căng phồng, lộ ra một màu trắng hồng quyến rũ.., rồi lại lau hai cánh tay au đỏ vì nắng, lúc này đã vén trần đến vai... Mọi cử chỉ của cô rất tự nhiên, ngay trước mặt ông Tiến. Cô ta đá phốc một cái can lăn lông lốc vương trên đường đi, rồi bước ra khu vệ sinh ở cuối lán.

Ông Tiến thấy có một cuộc sống nào đó ngo ngoáy rồi vùng lên mãnh liệt trong người. Ông cẩn thận kê ngang cái xe ba gác cho thẳng bằng, khéo léo rót nước vào từng can. Lúc xách các can nước đặt lên xe, ông thấy máu trong người chạy rần rật...

- Bố giỏi quá. Có nghề lắm, cứ như từ khi bố đẻ ra đã là công nhân vậy. – Cô ta đã trở về, rất hài lòng vì thấy các can nước đã yên vị trên xe ba gác.

- Có nghề như thế ở lại đây được không?

- Được quá đi chứ lì! Nhưng đời nào tổng giám đốc Thắng để bố ở đây. Bố đi tham quan tìm hiểu đời sống công nhân thôi, em ạ gì.

Ông Tiến đã mon men ngồi xuống cái giường lán kề bên, ngay sát chỗ người nữ công nhân đang đứng. Cái giường lán khá cao, đầu ông đã chụm hằm vào đầu cô công nhân. Mặt giáp mặt, ông đã ngửi rõ mùi mồ hôi nồng nồng bốc lên từ cái áo vải bố và mùi hơi người đầy quyến rũ từ cổ, từ nách cô ta trong khi nói chuyện, môi ông đã chạm vào một vài sợi tóc... Nhìn xéo qua cổ áo cô gái vào trong ngực, ông Tiến đã thấy hai vú bông bênh... Cuộc sống trong ông rạo rục. Một tay ông Tiến đã lần lần cái khuy áo ở ngực cô công nhân, một tay ông đã vịn về cái mép quần vải thô khá cứng, rồi vít lấy đùi cô ta... Cô công nhân cứ đứng nguyên tại chỗ, một tay mân mê chiếc quạt nón, một chân dũi dũi mũi giày vải xuống đất như đang giết một con kiến hay con sâu nào ở đó. Bỗng dưng cô ta ném cái nón quay tròn trên mặt đất...

Thêm mấy câu nói bâng quơ... Bàn tay ông Tiến đã ôm hằm lấy đùi cô công nhân, cái quần vải cứng như mo nang của cô ta chẳng hề giảm bớt sự rạo rục trong ông, hai tay ông đã vít lấy hông cô ta, cả người ông đã áp sát, cái thẳng Tiến trong ông lúc này vươn lên nóng ran, mãnh liệt...

...Ôi bao nhiêu háo hức là đây! Đã đến lúc mình trở lại làm thẳng người của chính mình! Đã đến lúc mình thật sự là của mình... Thế mà cứ tưởng là không bao giờ nữa... Hoá ra là tự mình cũng góp phần giam hãm mình có chết không chứ! Mình đã tìm thấy mình ở đây... Người con

gái này là của mình rồi! Bây giờ đánh đổi cả thế giới lấy cái giờ phút này mình cũng đểch
thèm...

Hai tay ông Tiến đã ghì chặt hơn nữa hai mông người con gái vào lòng mình. Hai chân ông
quặp lấy người cô ta, ngọ nguậy. Tóc cô gái đã xoã xuống chạm vào mặt ông, làn môi cô ta tùm
tỉm... Từ hai con mắt cô gái một nụ cười vừa mơn trớn, vừa mời chào, cổ lúc như điều cột,
thách thức nữa... Bốn mắt nhìn nhau, hai thân thể cọ sát vào nhau...

Cô gái trêu chọc ông:

- Ai thắng ai nào? Em đồ ông đấy!

- Ôi! - Ông Tiến chỉ rên lên được một tiếng như vậy, ông định cắn lên má cô gái nhưng hình
như ông bị cấm khẩu ngay lập tức.

...Cả đời mình, kể cả đêm tân hôn với bà Hà, chưa bao giờ ông được nhìn cặp mắt, làn môi,
khuôn mặt với nụ cười mê lạc như thế...

...Lần đầu tiên trong đời mình ông đọc được niềm vui hồn nhiên, vô lo vô nghĩ như thế trên
khuôn mặt một con người, một niềm vui hài hòa, thánh thiện của con người tự do ông chưa
từng một lần được cảm nhận... Còn giờ đây ông đang được nhìn sát tận mắt... Ôi nếu có thể
đánh đổi cả cuộc đời mình lấy cái nhìn, lấy nụ cười của người con gái này!... Lần đầu tiên trong
đời ông ý thức được cái quý giá vô cùng của con người, cũng lần đầu tiên ông ý thức được đầy
đủ hơn cái giá con người của chính ông mà ông đem đi đánh đổi lấy cái đích làm người trong
cuộc của mình!

Ôi thân phận ta... Con người ta... Ước gì toàn thân ta, tâm hồn ta... tất cả tinh thần và thể xác
của ta có thể tan biến vào đôi mắt này, đôi môi này... Ước gì ta giữ mãi được cái nhìn này, nụ
cười này! Cái giá ta phải trả để trở thành người trong cuộc chẳng lẽ đắt đến thế hả trời ời?!

Cảm giác tiếc rẻ lúc này lúc khác vẫn đánh vật với ông, làm ông bao phen điêu đứng, nay
bỗng dưng nổi loạn trong ông! Giờ đây nỗi tiếc rẻ đang tra tấn ông bằng mọi thức nhục hình
ghê sợ ông có thể tưởng tượng ra được cho mình. Ngay lúc này! Giữa lúc ông muốn quên đi,
muốn uống, muốn nhai, muốn nuốt chửng cả người con gái đang ôm trong tay mình...

Ôi! Có cách gì xóa được cái giao kèo ta đã móc ngoặc với người, người ời!... Cái đích khốn
khổ của ta.

- Nói đi! Ai thắng ai nào?

- Chỗ này cũng ai thắng ai? hay sao?

- Em đang đồ ông đấy!

- ... - Ông Tiến muốn nói điều gì lắm mà vẫn không sao nói được, chỉ thấy nóng rát bỏng ở
cổ...

Tay chân ông Tiến dừng lại, ông cố muốn cười đáp lại nụ cười của cô gái, nhưng bất lực.
Hình như có sự thông cảm nào đó với khuôn mặt méo mó của ông, cô ta càng cố làm duyên cho
ông vui lên... Nụ cười của cô ta càng trở nên ướm át, khiêu khích hơn, thách thức hơn... Thách
thức đến tột độ, xoi mói ông đến tận ruột gan... Vòng tay ông đã luồn sâu vào ngang hông cô
gái, ghì xiết mỗi lúc một chặt, cứ như thể đây là hai gọng kìm cơ học, nhưng khuôn mặt ông vẫn
ngây dại, gần như vô tri vô giác đến thảm hại...

Cô gái đã thách thức nhảy lên nghênh chiến...

Nảy sinh từ cộng hưởng nên sự thách thức quá mạnh mẽ. Cả đời mình ông Tiến chưa hề biết
đến cảm giác mãnh liệt như thế, ngất ngây như thế... Ông không làm chủ được mình nữa:

- Hừm... Cả cái công trường này biết tôi là bố tổng giám đốc Thắng hả? - Miệng ông Tiến hỏi
một cách vô tri vô giác như một cái máy nói. Ông hoàn toàn không ý thức được ông đang nói
gì...

- Biết quá đi chứ lì.

- Sao lại biết? - Cái máy nói tự nó làm việc.

- Tổng giám đốc Thắng đang được xét duyệt phong Anh hùng lao động nên được mọi người

quan tâm lắm.

- Chuyện này liên quan gì đến tôi?.. – Cái máy nói phản xạ lại.

- Ôi bố, sao lại không? Cả công trường biết bà nhà ta đang sống với gia đình con gái bên Đức... Ngày đầu tiên bố về ở lán A1. Tiếp đó bố ở lán A2... Bố đã ở cả lán A3, rồi A4, đúng không?

- Nhớ giỏi nhỉ... – Ông Tiến chớp mắt lia lịa và bắt đầu ý thức được mình.

- Lán bố đang đứng đây là A5! Em nói thế bố chịu chưa?

- Tôi bị theo dõi à? - ông Tiến giật thót người, hai cánh tay cơ học của ông đột nhiên rã ra, chỉ còn hai bàn tay vẫn nắm được cạp quần cô gái... Nhưng trong đầu ông Tiến bắt đầu nổi cơn vật vã... Nhất cử nhất động không lọt được mắt thiên hạ thế này thì bỏ mẹ!..

- Không phải thế! Tại được là bố của tổng giám đốc sắp được phong Anh hùng lao động nên bố được nhiều người để ý. Nhất cử nhất động của bố, cả công trường này biết hết. Em còn biết thêm bố là giáo sư nữa cơ... Trí thức như bố thế mới là trí thức chứ!.. – Câu nói vô tình của cô gái như một viên đạn hạ gục thẳng người trong ông Tiến.

- ...

- Hí hí hí... Bố thấy em tài không?

- ...

- Bố chịu hoàn toàn chưa? – Cầm cô gái đã chạm vào mặt ông Tiến, day day trên má ông, mũi cô ta cọ cọ vào mũi ông... Hai mắt hau háu của cô như đang đọc được mọi điều sâu kín nhất trong hai mắt ông, miệng cô gái đã cắn cắn lên tai lên má ông...

Ông Tiến phát hoảng. Ông có cảm tưởng cả một thác nước đá đổ xuống đầu mình. Đầu gối, hai chân hai tay ông nhào ra, cả thân thể ông bủn rủn thõng thượt. Hai bàn tay ông không còn đủ sức nắm lấy cái cạp quần cô gái nữa khiến cho cả cái quần tụt xuống đất... Từ trong ông Tiến, một thằng người gượng vùng dậy, nó lê trườn đi rồi chui tọt vào cái ống nứa của con gà trống cảnh..., cái ống nứa của những khuôn phép đã bó lấy ông cả một đời... Xa xa vắng lại trong đầu ông ...Thà chết còn hơn!.. Thà chết còn hơn!..

- Ồ, sao bố ngồi thừ ra thế?

- ...

- Mặt bố đang hồng hồng sao lại nhợt ra thế kia?!

- ...

- Thôi chết rồi, bố xuất ra rồi à? Thế thì còn nước mẹ gì nữa! - Trong khoảng khắc cô gái nghiêng hai hàm răng lại như muốn xé xác ông Tiến, nhưng liền ngay đó, cô trở lại nét mặt hiền hòa - Trời đất ơi, rõ khổ thân! Bố có mệt lắm không? – Lúc này cô gái mới buông ông Tiến ra, cúi xuống đưa hai tay kéo quần mình lên...

- ...

- Em rót nước bố uống nhé? – Cô ta vừa hỏi vừa thắt lại dây quần.

- ...

- Khổ thân bố quá. Mới đụng vào người ta mà đã nhũn ra thế này! Tại hôm nay nắng gắt quá đấy bố ạ. Có thể mới thông cảm với công nhân chúng em nhé!..

- Không sao đâu. Đi đi... Tôi đi được. - Ông Tiến gượng vùng dậy, giục cô gái với một giọng run run, gần như hụt hơi: - ... Đi..i.. mau lên đi. Nắng to thế này ngoài ấy cha...ắc kha..át..lắm đấy.

Con người máy Đoàn Danh Tiến âm ừ, khật khuỡng bước đi bên cạnh cô công nhân nhanh nhẹn nhanh miệng. Cô ta hình như vừa đẩy xe nước, vừa phải kéo ông Tiến bước đi...

Được một quãng, ông Tiến gần như cầm bật. Cô công nhân lo ông mệt, chủ động gọi chuyện cốt để ông vui:

- Rõ khổ thân bố! Bố khác hẳn tổng giám đốc Thắng.

- Tôi khác cái gì?
- Khác nhiều lắm.
- Nhưng tôi khác cái gì chứ?
- Bố không chịu nắng quen, có phải không? Tổng giám đốc Thắng khỏe hơn bố là cái chắc!
- ...
- Nhưng bố vẫn hơn tổng giám đốc.
- Hơn cái gì?
- Thỉnh thoảng tổng giám đốc có lên đây, nhưng chưa biết nhiều lần của bọn em như bố đâu.
- Có lẽ nó bận quá.
- Làm to thể thiếu gì cái bận. Nghe nói hồi này tổng giám đốc đang đi học chính trị cao cấp.
- Chuyện gì của tổng giám đốc công trường cũng biết à?
- Biết quá chứ lì. Trên công trường này tổng giám đốc có nhiều em nuôi lắm, toàn các cô đẹp.
- Sao cô biết?

- A5 của em cũng có một cô đấy, làm tài vụ! Cô ấy biết nhiều chuyện lắm về tổng giám đốc và về bố... Loanh quanh thế nào toàn là người quen cả...

Bây giờ ông Tiến phải bám vào càng xe để lết đi, vì hai chân ông lúc này không còn là của ông nữa.

Cô công nhân không tài nào hiểu nổi tại sao câu chuyện đến đây làm cho ông Tiến cấm khẩu hoàn toàn, khiến cô ta cũng bị cấm khẩu theo. Quãng đường còn lại chỉ còn hai người cầm hì hụi với cái xe nước. Thực ra đấy là cô công nhân cầm đẩy cái xe nước và lôi theo cả ông Tiến cầm. Cầm mãi cho đến khi xe nước lăn trên mặt đường lớn, các công nhân ùa lại vây quanh vì khát...

Một ngày Thắng nhắc ông Tiến lên trụ sở ban chỉ huy công trường, nói rõ là cần có mặt trước 7 giờ sáng, xe của ban chỉ huy công trường sẽ về đón. Ông Tiến đoán là Thắng đi kiểm tra công việc, tiện thể thăm mình.

Ngồi ăn sáng với Thắng và những người trong ban chỉ huy công trường, ông Tiến không quan tâm lắm đến đủ loại thức ăn ngon và rượu ngon trên bàn. Nào là trứng cá Nga, pho-mát Pháp, gan ngỗng và xúc-xích sa-la-mi Hung-ga-ri, cá hồi hun khói... và toàn là rượu ngoại mới ghê chứ. Sao ở giữa công trường lại sính thức ăn Tây như thế này? Mới sáng ngày ra mà đã bao nhiêu thứ rượu... ở Hà Nội mình cứ làm một bát phở tái gầu, đập một quả trứng gà và làm một ly rượu trắng còn đã hơn nhiều... Nhưng điều làm ông thực sự ngơ ngác là chuyện trò rôm rả trong bữa ăn chẳng có lấy một câu về công việc. Ăn sáng xong rồi ông cũng không thấy Thắng hỏi thăm ông một lời xem ông sống thế nào. Cả cái bàn ăn dài ồn ào 12 hai cái mồm, thế nhưng chỉ có một chủ đề đi sẵn. Cái mồm của ông Tiến là thứ 13, nó cũng ăn nhưng không thấy ngon, nói chuyện đi sẵn thì nó không biết nói. Từ lúc ngồi vào bàn cho đến khi đứng dậy, nhiều việc, nhiều từ nghe rất lạ tai, ông không biết rõ nghĩa, nói gì đến góp chuyện... Nhưng ông Tiến cũng đoán được lời mở câu chuyện chỉ có một chủ đề về con đực và con cái...

Lúc sang bàn uống cà-phê, nhìn ra ngoài, ông Tiến đã thấy ba cái xe Toyota Landcruiser đẹp và bề thế đang nổ máy ầm ầm ngoài sân. Anh cán bộ quản trị í ới gọi người đem đồ sẵn chất lên từng xe cho các "bót"(*) [(*) Boss: ông chủ, sếp...], nào ủng, súng, bao đạn, đèn pin, đèn ắc-qui, nào áo mưa, túi xách, đồ uống, đồ nhắm, tủ lạnh dã chiến, lều bạt... Ngoài hai cô được ngồi ăn sáng cùng với các "bót" không nói làm gì, anh cán bộ quản trị gọi vọng xuống nhà ngang giục mấy cô khác đang ăn sáng ở đây lên xe trước, đã sắp xếp chu đáo ai ngồi chỗ nào, xe nào...

Khi chờ mọi người lên xe, Thắng đứng lại nói chuyện với bố một lúc:

- Đi sẵn là cách giải trí tốt nhất, làm cho đầu óc mình mãi, kết hợp với thể dục, bố ạ.
- Biết. Biết.

- Chuyến này đi một mạch bốn ngày, riêng đi và về mất một ngày hai đêm, coi như được ở Ea Kar trọn vẹn ba ngày.

- Săn gì ở đây?

- Bò rừng bố ạ.

- Nước mình còn nhiều bò rừng thế à?

- Chỉ còn trong rừng cấm quốc gia thôi bố ạ.

- Các anh vào săn trong rừng cấm?

- Có đi chặt cây đâu mà sợ hả bố? Bố có đủ sức đi cùng không?

- Sao anh không nói trước với tôi?

- Bố ơi, công việc của con khó định trước được. Việc nào tới là làm luôn. Sáng hôm qua Ban giám hiệu tuyên bố các học viên nghỉ ở nhà một tuần viết thu hoạch. Chiều hôm qua con mới điện lên đây tổ chức chuyến đi săn này.

- Học xong chưa?

- Sau viết thu hoạch là xong.

- Ai viết thu hoạch cho anh?

- Sai mấy thằng thợ viết, việc gì phải dính tay dính chân vào cho mệt xác...

- Anh đang lấp bắp cái gì thế?

- Bố không hiểu à? Học chính trị đại trà bây giờ cũng công nghiệp hoá đủ mọi công đoạn bố ạ. Từ in bài, phát bài, giảng bài, đề cương thảo luận tổ, gợi ý viết thu hoạch... Cái gì cũng có mẫu có chuẩn hết.

- Viết thu hoạch cũng theo mẫu à?

- Không biết. Nhưng viết thì đã có thợ viết, thuê rẻ lắm mà bố. Mớ máy vào làm gì cho mệt xác? Đi săn về con còn dư ít nhất hai ngày nữa.

- Học xong tốt nghiệp cái gì?

- Đại khái trình độ trung cao gì đấy... Bố hỏi con mãi như thế mà không chán à? Bố đi với con chứ?

- Thôi, để khi khác. - Ông Tiến tự ái vì cách mời của Thắng, tự ái vì nó coi việc học chính trị là trò đùa. ...Thà mày đá vào mặt tao một cái còn hơn!..

- Con thấy bố có vẻ êm êm, chịu chịu cái môi trường ở đây đấy. Gần hai tháng rồi còn gì nữa phải không bố?

- Phải.

- Công trường này thích hợp với bố lắm, thay đổi được bố đấy!.. Chỉ cần bố chịu khó một tý... - Dứt lời Thắng bắt tay chào ông, không chờ ông trả lời...

Thắng, ông giám đốc công trường và hai người đẹp bước lên cái Landcruiser cuối cùng. Người cần vụ tranh thủ đút thêm một thùng bia Heineken nữa vào sàn xe rồi nhảy lên cái ghế bên cạnh tài xế. Anh ta vừa đóng cửa xe, vừa nói giữa trời - Thừa còn hơn thiếu!..

Đoàn xe ra khỏi cổng, sự yên tĩnh trở lại trên sân trụ sở công trường.

Nhìn thấy ông Tiến, anh cán bộ quản trị ngơ ngác:

- Ô hay! Con tưởng bố đi cùng? Con đã để sẵn mọi thứ cho bố trên xe thứ hai.

- Lần này tôi chưa sẵn sàng.

- Tiệc sáng hôm nay có ngon không bố?

- Tôi... i... a... Toàn những đồ... nếu không nhạt thối thì lại tanh ngòm... Mà này... rượu gì trông sang thế?

- Bố ơi một hai năm nay sếp Thắng học ở đâu rất nhiều mốt, bây giờ sành điệu lắm, vì thế mới rước con về đây đấy bố ạ. Đặc sản, hải sản mãi chán rồi. Đổi bữa lúc giờ Tây, lúc giờ Tàu.

Sáng hôm qua sắp điện lên chỉ thị là khách thích ăn Tây, thế là cả ngày hôm qua con bảo tài xế đưa đi lòng khắp Sài Gòn.

- Sao, tiệc sáng hôm nay cũng có khách mời à? Tôi mới đến, chẳng biết ai vào ai.

- Chuyển đi sẵn nào cũng có khách bố ạ. Con trai bố giàu lòng mến khách lắm, quan hệ rộng lắm. Cái đôi trai gái ngồi trước mặt sắp trong bữa tiệc là khách VIP đấy. Còn lại là mấy vị ăn theo.

- Thế còn cô mắt xanh môi đỏ ngồi cạnh sắp Thắng của anh là ai?

- Ô! Cố vấn của sắp đấy.

- Các anh dùng từ hay nhỉ. Cố vấn phải làm cả công việc bón thức ăn cho sắp hả? Không nhẽo chảy nước ra!

- Thế mới hay chứ bố!

- Nó có lẽ cũng chỉ trạc tuổi cháu gái tôi thôi!

- Bố ơi, con bộ trưởng đấy! Bộ trưởng loại nặng ký chứ không phải chuyện đùa. Vì thế mọi thứ đều phải xịn. Riêng hai chai rượu vang của con sáng nay đã 6 triệu rồi bố già ạ.

- Đắt kinh thế?

- Ăn thua gì. Nếu là tiệc tối con sẽ vác về hai chai Lu-i (Louis), cỡ khoảng năm, sáu chục triệu một chai cơ!

- Cán bộ quản lý công trường mà cậu thạo ăn nhậu thế à?

- Con đổi cái chân sắp bếp ô-ten (hotel) lấy cái chức này đấy, bố đừng coi thường. Sếp Thắng còn phải dỗ ngon dỗ ngọt mãi và thêm khối tiền con mới chịu đấy.

- Ham tiền à?

- Cái khoản kia của con ác chiến lắm, nên con mới chịu bỏ cái ô-ten về đây để có đất dựng võ. Hy sinh cái nọ phải được cái kia chứ, đòi bao giờ chẳng thế hả bố!

- Thầy trò nhà anh ngu tầm ngu tầm mã tầm mã!

- Nói như thế bố là nhà đạo đức học mất rồi, không so được với chúng con.

- Anh cũng biết đến đạo đức học à?

- Xin lỗi bố nhé, con tốt nghiệp đại học nấu bếp, không phải chuyện đùa đâu. Đạo đức học chỉ là môn con học chơi thôi, để chuyện trò khi giao tiếp cho nó rôm rả, ví dụ như nói chuyện với bố lúc này chẳng hạn. Nhưng bố thì hiểu gì về đạo đức học mà lại hỏi con như vậy?

- Gớm nhỉ.

- Con nói thật đấy. Đạo đức học phải bắt đầu từ hiểu đối tượng, hiểu môi trường của đối tượng đang sống. Bài đầu tiên của đạo đức học là bài học nhận thức. Điểm này bố có chịu không nào?

- Nay, giữa hai chúng ta ai là thầy giáo, ai là học trò nhỉ? - Ông Tiến vừa cảm thấy khó chịu, vừa hơi ngại ngại, muốn chặn đứng câu chuyện đi vào hướng này.

- Nếu thế bố để con đóng vai thầy giáo cho. Câu hỏi đầu tiên về nhận thức con xin hỏi bố là thế này: Con và cái khác nhau thế nào?

Ông Tiến cắn răng.

- Bố thấy chưa!

Miệng ông Tiến vẫn cạy không ra một tiếng.

Anh chàng nấu bếp khổ người cao lớn, đen, lưng lững như cột nhà chấy đứng trước mặt ông Tiến, càng được thể khoa chân múa tay, miệng khoe hai hàm răng trắng nhớn:

- Thôi, bí rồi à? Để con giảng cho bố nghe nhé. Chân lý là vô cùng đơn giản, bố ạ. Đơn giản hơn bố nghĩ nhiều. Bố học không đến nơi đến chốn nên làm cho chân lý phức tạp thêm thôi... Phàm là những gì di động được, tung hoành được, xông lên lui xuống được, tính tình biết cương nhu tùy thời, lúc khô, lúc ướt... thì gọi là con... Bố nghe rõ chưa?... Phàm là những gì cố

định một chỗ, đặt đầu nằm đấy, có vận động như thế nào chẳng nữa theo sự vận động của vật chất thì vẫn chỉ là sự vận động tại chỗ, cái ấy gọi là cái. Bố chịu chưa? Phải bắt đầu từ bài học nhận thức đơn giản này, bố già ạ... Học không đến đầu đuôi là vô học!..

Ông Tiến tức vì bị mắng mà vẫn phì cười, nhưng đổi sắc mặt ngay, ông sợ tiếp tục rơi vào bẫy của cột nhà cháy:

- Ea Kar có gì mà sẵn những bốn ngày?

- Khoan khoan bố ơi, con đang giảng bài mà. Bố tìm cho con một ví dụ để chứng minh bố hiểu bài con vừa mới giảng nào!

- Trong đầu toàn thứ bậy bạ, mồm nói ra toàn thứ hôi thối! - Ông Tiến mắng át đi.

- Bố thế là không fe-plây (fair play)! Nếu bố không tìm nổi ví dụ thì để con giúp bố.

- Mồm tôi không phải là để nói ra những thứ tục tĩu như anh nghĩ!

- Bố dám chắc là bố biết con nghĩ gì à?

- Thì tôi đã bảo là anh chỉ có toàn những thứ tục tĩu hôi thối trong đầu thôi mà. - Ông Tiến rất cả quyết, miệng nói, chân giậm xuống đất như để đánh dấu câu nói của mình.

Cột nhà cháy cười oang oang như cái lệnh vỡ, mãi mới nói tiếp:

- A ha, thế là trong đầu giáo sư toàn là những thứ tục tĩu hôi thối! Con bắt quả tang rồi bố ơi!.. Ví dụ con định kể cho bố nghe chẳng tục chút nào, đó là con thoi và cái khung cửi bố già ạ. Hoàn toàn không tục như bố nghĩ đâu! Quê con có nghề dệt lụa mà, hễ lúc nào con thoi hay cần chỉ là phải quệt lên nó ít dầu nhờn, kinh nghiệm làng nghề tổ truyền đấy, không phải chuyện đùa.

- Đồ quý sứ! Không nói chuyện mất dạy ấy nữa. Anh không bịp được tôi đâu. Nói đi, Ea Kar có thú gì mà sẵn những bốn ngày?

- Thôi được, bài học tạm dừng ở đây. Ea Kar thú thì có đấy, nhưng sẵn mãi thế này chắc gì còn nhiều... - Cột nhà cháy trở về với giọng bình thường.

- Tôi thấy khuôn lên xe toàn là hai nòng ca-líp đùi(1) [(*) Súng săn hai nòng, cỡ đạn Calibre douze, 12 ly.] hần hoi. Tôi biết loại súng này từ hồi tôi đi theo các thủ trưởng của mình.

- Nhưng bướm ở đấy thì vô thiên ủng bố già ạ. Bướm thì bắt bằng tay và súng khác chứ không cần các súng ấy. - cột nhà cháy vừa nói vừa cười ranh mãnh.

- Thế mà gọi là đi săn?

- Ea Kar có cả động tiên nữa bố ơi.

- Này, đừng có lỡm tôi nhé. Vùng này làm gì có núi đá lớn mà hang vớ động.

- Thế thì bố lạc hậu to rồi. Bố không nhìn thấy các lều bạt con chất lên xe à? Đưa thật sâu vào trong rừng, chỗ chỉ còn lại toàn khỉ với người thoi, dựng lều bạt lên là thành động tiên ngay. Tất cả khỉ và người tha hồ thi nhau làm trò khỉ. Tiên thời nguyên thủy cơ, không phải thời hàng tơ lụa và hàng giả như bây giờ đâu bố nhé!

- Cán bộ quản lý công trường mà ăn nói linh tinh thế hả?

- Thôi, bố không biết nói chuyện rồi. Để con bảo lái xe đưa bố về lán nhé?

- Bao nhiêu lâu lại có một cuộc đi săn như thế này? - Ông Tiến muốn nghe nhiều nữa.

- Tùy bố ạ, nhưng hồi này hơi nhiều, vì sắp nhiều khách. Riêng từ đầu năm đến giờ mới hết quý hai mà tính ra đã bốn năm cuộc rồi, khi thì Đầm Dơi, khi thì U Minh thượng, U Minh hạ, rồi lại lên Tây Nguyên...

- Anh có đi theo lần nào không?

- Có bố ạ, nhất là kỳ nào đi săn nai rừng. Món chiên bồ dục nai của con cứ là vô địch bố ạ. Nhưng phải chuẩn bị trước đến cả tháng, không thể cứ bóp cò đánh toé một cái là đi được.

- Tính bốc phét nó ăn vào máu anh rồi!

- Nói thế nào cho bố hiểu nhỉ? Chỉ riêng các phụ gia chuẩn bị cho chiên món bồ dục này, kể

ra từng thứ như ngấu pín, ngọc kê, sâm tươi, hạnh nhân... vì chi cả thấy là 36 thứ rồi, không kể đến hành tỏi thơm mùi mắm muối tiêu cay..! Bố có hình dung nổi không? Ăn vào là nhớ đời, chiến đấu cực khoẻ hai ba ngày liền đấy bố ạ! Nghĩ đến nó trong đầu là con đã thấy hăng lên rồi!.. – Hai bàn tay hộ pháp của cột nhà cháy nắm lấy hai vai ông Tiến, bóp bóp, rồi bắt thần ghì chặt lấy ông Tiến, thân anh ta dúi vào bụng ông đau đến nghẹt thở..

Lực điền Đoàn Danh Tiến quây mãi mới gỡ ra được:

- Đồ khỉ! Trong đầu anh không có cái gì hơn, đúng không?

- Bố chán chuyện đi săn rồi hả? Ai bảo đi săn là buồn tẻ? Đi săn nhiều chuyện hay lắm chứ!..

- Đồ mắc dịch! - Ông Tiến vừa cáu vừa quẫn.

- Chuyện con kể ra mới chỉ bằng cái móng tay của mọi chuyện thôi, thế mà bố đã vãi hết cả hồn vía rồi!

- Cắt lưỡi anh đi cho chừa cái thói khoác lác!

- Con cam đoan chỉ cần kể thêm một chuyện ngâm rượu lục phủ ngũ tạng để bổ dương, nghe xong bố sẽ chết đứng ngay tại chỗ cho mà xem.

- Ông Tiến không biết nên nói gì.

- Xem ra trình độ văn hóa của bố cũng thấp...

- Anh nói láo câu nữa tôi sẽ vả vào mồm đấy!

- Chỗ bố con mình con nói thật lòng mà... Con đánh giá bố như thế đấy...

- Hồn!

- Thế xin hỏi bố có biết truyện Tương về hưu không?

- Ông Tiến biết chắc chắn mình đã đọc truyện này của Nguyễn Huy Thiệp, đọc lâu ngày quá rồi, chỉ còn nhớ lơ mơ... Không rõ nó hỏi mình để làm gì... Thà câm còn hơn.., trả lời không khéo lại mắc lõm nó mất!.. Ông Tiến đứng im và phân vân quá...

- Bố nghe chừng hơi bí... Có thể truyện này đã quá cũ... Thế bố có biết truyện Chị cả Bống(*) [(*) Truyện ngắn của Phạm Lưu Vũ.] không?

- Đù mẹ!.. Suýt nữa ông Tiến buột mồm chửi ra... Ông nghĩ bụng: trong Tấm – Cám có chuyện nuôi con cá bống, thế nhưng làm gì có chị cả bống?.. Ông Tiến cắn răng suy nghĩ...

Cột nhà cháy chờ một lúc, hết kiên nhẫn:

- Có vẻ bố cũng i-tờ-mít nốt!.. Thế thì không thể nói chuyện ngâm rượu với bố được rồi!.. Theo tiêu chuẩn văn hóa hiện đại con xếp bố vào loại mù chữ đấy!

- Anh có câm đi cho tôi nhờ không?.. – Ông Tiến bực lắm rồi, nhưng nhìn cột nhà cháy to lừng lừng ông cũng thấy ngại ngại...

- Ngồi ở cái xó rừng này, hàng ngày ít nhất con cũng phải cố đọc lấy một hai truyện đăng trên báo, báo gì cũng được... Không có báo mới thì lôi báo cũ ra đọc... Bận chết người hoặc không có việc gì làm cũng thế, nếu không thì thành người rừng mất!.. Bố sống giữa thành thị, trong viện nọ viện kia, mà hàng ngày không đọc được lấy một bài báo thì chẳng mù chữ thì là cái gì!..

- Thôi, câm đi!.. – Ông Tiến hét lên, chân giậm bành bịch...

- Hề hề hề... Xem ra thần kinh bố yếu lắm! Thôi! Xi-tốp ở đây thôi, nhờ bố kèn ra thì lôi thôi to cho con!

- Ông Tiến im lặng nhìn chăm chăm vào cột nhà cháy rồi cụp mắt xuống, đầu hàng.

- Thôi nhé, để con bảo xe đưa bố về lán. Các em trên lán hay lắm đấy. Bố khôn lắm...

- Nỡm. Không cần. Tôi muốn đi bộ.

Ông Tiến cố trả lời thật điềm tĩnh, nhưng trong đầu ông đủ các thứ ý nghĩ đánh nhau loạn xạ: giận con, bực cái anh chàng nói lõm này, tâm trạng tiếc, thèm, tò mò, ghen tỵ.., tâm trạng lạc lõng, hoang mang... Tất cả những gì mắt thấy tai nghe trong cái trụ sở của ban chỉ huy công

trường qua bữa tiệc đi sẵn sàng nay, qua chuyện trò với cột nhà cháy, thi nhau nổi loạn. Đầu óc ông Tiến quay cuồng, hai tai ông ù lên. Nhưng tất cả chỉ để dọn đường cho sự tiếc nuối của ông hôm nào dấy lên bão tố trong lòng, hai con mắt cô gái ở lán A5 nhìn ông khiêu khích, thách thức... Bỗng dưng trong ông xuất hiện trở lại cái thằng người bị bắn gục hôm ấy, nó xông ra trước mặt ông, dấn vật nhיע mắc ông vô hồi kỳ trận, đập đánh ông túi bụi, điên khùng...

- Hơn sáu cây số đấy bố ạ. Hôm nay còn nặng to hơn hôm qua, bố có lê được không?

- Tôi đi được... - Ông Tiến chúi chúi người, hai tay ôm đầu vì sự hành hạ bên trong ông đang phải chịu đựng, giọng nói ông lạc hẳn đi.

- Bố ôm đầu chạy trốn con à? Tội nghiệp cho bố! Là giáo sư nhưng chắc bố cũng phải thừa nhận chuyện trên công trường cao siêu quá, bác học quá, có phải thế không bố?

- ???

Hình như do đi bộ trên con đường lớn đang xây dở dang, ông Tiến mới cảm nhận được sâu sắc cái gian khổ, cái vĩ đại của công trình này. Làm nên bởi những con người khoẻ mạnh, lam lũ, nhưng tràn đầy sinh khí sống cho cuộc sống của chính họ, của đất nước...

Ông Tiến vừa đi vừa đối thoại với mình. Ông quên mất cái nắng.

Mới có quá tám giờ sáng, mặt trời đổ lửa phũ phàng. Chỉ có đi bộ tay không mà ông đầm đìa mồ hôi. Mỗi bước đi, mỗi lần mồ hôi mằn mặn rơi xuống miệng, trong lòng ông càng khâm phục những con người sống trên công trường này. Cảm nhận như thế làm cho những ý nghĩ bực dọc của ông về Thằng nguôi ngoai đi nhanh chóng. Vả lại ông đã biết tính con mình từ thuở nhỏ...

Nhưng sự nguôi ngoai này hướng dòng suy nghĩ của ông đi vào một vùng nhức nhối khác lâu nay vẫn ngủ triền miên trong tâm thức ông. Ông liên hệ đến những điều mình đã viết thành bài, thành sách, đến những điều mình đã đứng trên bục giảng dạy, huấn thị... Tất cả sao cứ đánh nhau đùng đùng trong đầu ông...

Trên đường đi, một cảnh tượng làm cho ông phải dừng chân. Thoạt đầu xa xa, dưới nắng loá mắt, ông thấy một đoàn người khá dài, nam có nữ có... Họ đang cùng nhau khiêng trên vai một con rắn lớn. Rất là dài, không biết bao nhiêu thước. Lại gần ông mới biết họ đang khiêng một ống cao su, máy bơm dẫn nước từ dưới hồ sâu lên, một người cầm đầu con rắn này phun nước tưới vào từng gốc dừa trên cánh đồng đất cát nóng bỏng. Các gốc dừa được tưới đến đâu, một nông dân khác theo sau rắc một dùm phân đạm đến đấy. Đứng nhìn, ông có cảm tưởng nông dân ở đây chặt chiu từng giọt nước và từng hạt phân cho từng gốc dừa của mình. Nhìn kỹ ông hiểu vì sao trên cánh đồng đất cát khô rang này lại bò đầy những dây dừa xanh tốt, những quả dừa hầu như nằm ngổn ngang khắp nơi như lợn con mới đẻ... Ôi những người nông dân này lam lũ cũng chẳng kém gì những công nhân làm đường. Song hiển nhiên họ đang đem hết nghị lực khuất phục sự khắc nghiệt của thiên nhiên, họ cũng đang sống cho cuộc sống của chính họ...

...Thế còn bữa tiệc sáng trước khi đi sẵn là của ai, do ai, vì ai? Những người dự tiệc đang sống cuộc sống của ai, vì ai? Chết thật, đầu tiêu cái bữa tiệc này lại chính là thằng con ta đẻ ra. Có thằng con nào cư xử với bố mất dạy đến mức như nó không? Có thằng nào dối trên lừa dưới còn hơn nó không? Ở nhà viết thu hoạch để rủ nhau đi sẵn. Bây giờ lại là chính trị cao cấp nữa! Nó đang dùng cái bằng chính trị trung cao cấp và biết bao nhiêu quyền lực, tài sản khác của đất nước vào việc gì? Để tổ chức những bữa tiệc đi sẵn như sáng nay? Để làm những việc mất dạy, những việc khả ố hết chỗ nói chung quanh cái chuyện đi sẵn này như cái cột nhà cháy đã nói xa nói gần cho ông biết? Ôi sản phẩm bằng máu thịt, sản phẩm tinh thần, sản phẩm con người do chính ta đẻ ra, do ta nuôi dạy, do cả xã hội này tốn bao công lao nuôi nấng là như thế ư?! Chẳng lẽ nó mới chính là cái hiện thân đích thực của tất cả những gì ta rao giảng trong Nam ngoài Bắc gần cả cuộc đời ta? Là cái kết quả cuối cùng tất cả những gì ta ước vọng, ta gửi gắm hay sao? Không biết sự nghiệp lao động của ta, chính bàn tay của ta đã đào tạo hay góp phần đào tạo ra bao nhiêu thằng Thằng như thế này cho đất nước này?! Cả cái xã hội này bây giờ có bao nhiêu thằng Thằng như thế? ...Ôi chẳng lẽ mắt ta bây giờ nhìn đen hóa trắng, nhìn trắng thành đen? Đầu óc ta chật cứng những khuôn sáo, biến ta thành người câm trước những điều ta phải nói, làm tai ta điếc với những điều ta phải nghe... Chẳng lẽ ta đã nên trở vô cảm, phải chờ đến lúc

thằng con mất dạy của chính ta mở mắt cho ta, cho ta bài học... Ôi bây giờ ta hiểu, ta bắt đầu hiểu... Nhưng sao ta vẫn mãi trong tình trạng nhận biết được một đẳng, nhưng hệ thần kinh phân lập của ta lại hướng cái đầu ta nghĩ, đưa cái tay ta viết, máy cái mồm ta nói đi theo một nẻo? Ngôn không chính, danh không thuận! Không sao làm khác được, không sao cứu vãn được. Thế là thế nào?.. Đời ơi là đời!..

...Trời đất ơi, sao bây giờ ta mới nhận ra tội lỗi của ta! Do chính ta gây nên với tất cả sự mù quáng của ta! Chính ta đã rắp tâm lập thân lập nghiệp bằng cái nghề này! Để chiếm cho bằng được cái ghế ta ngồi, để vươn đến cái đích ta hằng đeo đuổi suốt cuộc đời và đã được hứa hẹn: Ta sẽ là người trong cuộc!.. Thì ra trong suốt cuộc chiến này chiến lợi phẩm lớn nhất và duy nhất ta giành được trên đời này lại chính là vợ ta! Chỉ có thể thôi, và ngay cả vợ ta cũng bỏ ta mà đi rồi! Ôi, chẳng lẽ đây mới là đời, là sự thật à? Còn gì cay đắng hơn thế hả trời đất ơi!.. Trên đời này còn có hệ lụy nhân quả nào nghiệt ngã hơn thế nữa không trời ơi!..

Phong ba bão táp nổi lên trong đầu ông Tiến nhiều đêm thâu.

May thay cái bản năng nam tính của ông Tiến, cái bản năng thực sự bất khả xâm phạm, được hệ thống thần kinh thực vật bảo vệ và duy trì, đã nhiều lần trở nên bất trị đối với chính ông, vì thế nó đã nhiều lần cứu được ông ra khỏi những cơn quẫn của bệnh trạng thần kinh phân lập. Thử thách chưa đủ mức lắm, nhưng ông cảm thấy ở công trường như thế là đủ. Ông gắng gượng đứng dậy. ...Có thể về sống với gia đình Thắng ta sẽ tìm ra lối thoát mới... đành thế vậy, bây giờ ta hãy lo cứu vớt chính ta đã... - Ông Tiến hy vọng như vậy.

Về ở với vợ chồng Thắng, ông thấy nhà cửa rộng quá, bản thân ông lại đang thời kỳ thăm thú phong thổ. Ông bảo vợ chồng Thắng khoan hãy thuê hay mua nhà riêng cho ông. Để ông còn thử sức cái đã...

Quả là xa con xa cháu đã quá lâu, ngoài cái thứ bậc trong gia đình do ngàn vạn năm đặt ra, ông thấy giữa ông và con cháu đã xuất hiện một dải ngăn cách, một vùng cấm nào đó rất khó tả, bất khả xâm phạm...

Ở ngay trong nhà con cháu, thế mà cơ hội chuyện trò với các con các cháu rất hi hữu. Từ hôm ông đến ở cái nhà này, vẫn chưa có lấy một bữa cơm nào đông đủ cả nhà. Không hiếm những bữa cơm ô-sin dọn ra cho ông ăn một mình..

- Thắng ơi, một tháng con ở nhà mấy ngày và ăn cơm ở nhà mấy bữa?

- Bố thật là cò lát xích trên cả cò lát xích(*)[(*) Classic: kinh điển, cổ điển.] . - Thắng khoe tiếng Anh với bố.

- Xiềng với xích cái phải gió?

- Ý con muốn nói bố hâm hay là cổ hủ trên cả cổ hủ?

- Anh nói với bố anh thế hả?

- Hề hề hề...

Thắng chỉ nhe răng cười.

Cái bữa tiệc sáng của Thắng trước khi đi săn hôm nào lại gọi gió bão về trong đầu ông Tiến. Ông Tiến nghiêng răng lại, tìm cách bỏ qua mọi chuyện.

...Trong một bữa cơm tối chỉ có ông với cô con dâu Kim Hồng, vợ Thắng:

- Cô không biết giữ chồng ở nhà thì tôi e là cái gia đình này tan nát! - Thấy không có ai chung quanh, ông Tiến đắn đo mãi mới dám nói với con dâu điều nghiêm trọng ông lâu nay lo lắng cho gia đình này.

Kim Hồng cười ngặt nghèo, oặt người ra ôm bụng cười, không sao dứt ra được:

- Khi Trung tâm Bình Tiến mới ra đời nếu bố lo như vậy thì đúng là điều chúng con đã nghĩ tới. Bây giờ chúng con đã tiến qua giai đoạn này từ lâu rồi bố ơi! Lâu lắm rồi!..

Ông Tiến đưa hai tay ôm đầu, mãi mới hỏi được:

- Trời đất ơi!.. Cô cậu đã tiến lên giai đoạn nào?

- Trên cả thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội bố ạ! Chúng con đã bước vào giai đoạn tự do

của mỗi người là quyền của mỗi người!

- Láo! Ai dạy cho cô cậu cái triết lý này?

- Tiền, bố ạ. Tiền mới làm được như vậy. Tiền gìn giữ mối dây liên hệ giữa vợ chồng con. Chừng nào còn giúp được nhau làm ra tiền và có nghĩa vụ với con cái thì nô-fo-gâu! Bố hiểu chưa? – Kim Hồng bật tành tạch hai ngón tay làm điệu bộ hỗ trợ câu nói của mình.

- Gâu gâu cái con khỉ! Ai nói chuyện chó mèo ở đây! Bố thấy ông huấn luyện viên thể dục thẩm mỹ ăn cơm ở cái nhà này còn nhiều hơn cậu Thắng.

- Chuyên gia số 1 ở Trung tâm dưỡng da Ly Ly của con đấy bố ạ. Nhưng bây giờ ông ta là vệ sĩ của con.

- Cô làm vương làm tướng gì mà phải có vệ sĩ?

- Bố không hiểu được đâu. Con phải trả lương cho anh ta cao nhất hội đấy. Theo hợp đồng, không một tháng nào dưới ba trăm đô! Kiềm lái xe.

- ???

Ông Tiến chan đầy canh, cố nuốt cho xong bát cơm đang ăn dở để đứng dậy. Cái cảnh chan canh như vậy đã xảy ra nhiều lần trong các bữa cơm năm nào khi còn bà Hà ở nhà, nhưng ông thấy canh không đắng như lần này...

...Săn đón mãi ông Tiến mới giữ chân cháu gái mình được vài phút để chuyện trò, nhân lúc nó chờ bạn trai đến rủ đi dancing:

- Liễu ơi, - Ông Tiến gọi cái bống bằng cái tên thật của nó để tăng thêm tính nghiêm túc của câu chuyện - ...Quý thời gian của mỗi con người đều có hạn, cháu phải lo cho mình một nghề gì đi chứ? Nhất nghệ tinh, nhất thân vinh cháu ạ!

- Ông nói hợp ý cháu quá. Nghề của cháu là tận hưởng thành quả lao động vĩ đại của bố mẹ cháu. Cháu thừa nhận nghề này là sướng nhất đời!..

- Cháu suy nghĩ kỹ chưa? - Ông Tiến cố kiên nhẫn với cháu gái mình.

- Vô tư đi ông ơi. Dồn lại bình quân mỗi ngày cháu không tiêu quá một trăm đô thì bố mẹ cháu không quở trách gì hết.

- Cháu biết lương tháng một công nhân làm đường là bao nhiêu không?

- Cháu không muốn biết ông ạ, nhưng cháu biết cháu đang làm cái việc phân phối lại mà Đảng và Nhà nước ta không làm được! Càng tiêu nhiều là càng chia tiền cho mọi người đấy.

- Cháu không biết lãng phí như thế là xấu à?

- Hồi chúng cháu chỉ dạy nhau có một điều là tha hồ làm mình sung sướng, nhưng không được làm hại ai thôi ạ. Như thế là quá tốt so với những gì chúng cháu học được ở trường đấy. Thôi, cháu chào ông, cháu nghe thấy tiếng bấm chuông...

Ông Tiến châng hăng ngồi lại một mình...

...Riêng cái thằng Quang, đứa cháu đích tôn của ông Tiến, cả nhà vẫn quen mồm gọi nó là thằng Cuội, ông chịu thua. Đến nay ông vẫn chưa làm sao nói chuyện với thằng Cuội được đến câu thứ ba. Lúc nào nó cũng kêu bận. Trong bữa cơm nếu nó ăn ở nhà, hề ông Tiến hỏi chuyện đến câu thứ ba là nó tìm cớ này cớ khác không quay lại bàn ăn nữa... Một lần trong bữa ăn, ông thử chỉ nói với mẹ nó, toàn những chuyện vô thưởng vô phạt, nhưng không đá động gì đến nó. Quả nhiên bữa ấy thằng Cuội ngồi ăn hết bát này đến bát khác, ngồi từ đầu chí cuối!..

...Trời đất ơi, cái gia đình này là cái gì thế này?

Ông Tiến rít lên trong đầu. Ông thừa nhận cái gia đình này bây giờ tồi tệ gấp trăm nghìn lần so với hồi còn sống với vợ chồng ông ở Hà Nội. Ông tiếc cho công sức của bà Hà đã vun vén cho cái gia đình này... Sự dần vật bao đêm về cái hệ lụy nhân quả lại trỗi lên trong lòng ông.

Trong một bữa ăn tối, lại cũng chỉ có ông với Kim Hồng. Ông ngạc nhiên thấy con dâu lần này chủ động nêu chuyện:

- Con lo quá.

- Cô lo cái gì?

- Cái bóng nhà này gặp nguy ông ạ. – Vợ chồng Thắng vẫn gọi con gái bằng cái tên nựng con lúc mới đẻ.

- Nó làm sao?

- Công an đang có lệnh truy nã nó.

- Sự thể thế nào?

- Ông ạ, cái bóng là chủ soái hội G10. Tuần trước sinh nhật nó, nó tự tiện mở tủ lấy của con 75 nghìn đô đi mua 10 cái xe a-còng (@), phát cho 9 đứa bạn gái và nó mỗi đứa một cái. Chúng đi chơi rong suốt ngày hôm đó.

- Làm sao cô lại chiều con như thế được?

- Con đâu có muốn thế. Ông thử hình dung, mười đứa con gái, đứa nào cũng cao ngều ngầu như cái bóng nhà này, cứ như là một đội bóng chuyên nghiệp ông ạ. Tất cả đều mặc quần áo nịt màu đen, đi ủng da trắng đến đầu gối, cưỡi trên 10 cái a-còng trắng, đi đến đâu náo loạn đường phố đến đấy.

- Thế mà công an cũng để cho yên?

- Con cũng chẳng hiểu. Cái bóng kể: Đến tối chúng nó vẫn còn một hai nghìn đô. Thế là chúng rủ nhau vào phòng VIP của Saigon Tower tổ chức đại tiệc, cùng nhau chích máu ăn thề: Sống chết vì G10, đứa nào chết: bỏ! đứa nào phản: diệt! Sau đó cái bóng phát cho mỗi đứa một viên thuốc lắc rồi kéo nhau xuống sàn nhảy ở tầng trệt. Con tưởng câu chuyện đến đây thì dừng lại, nhưng khi ra về một đứa đưa ra ý kiến: đưa xe máy để chứng minh lời thề của G10! Mà đã quá nửa đêm rồi...

- Con gái mà du côn hết chỗ nói!

- Ông để con kể tiếp. Đã quá một giờ rồi, chúng nó còn phóng lên đường đi Vũng Tàu, đến đoạn đường vắng ở ngã ba đầu tiên chúng quyết định cuộc đua bắt đầu, thi nhau ai về trước trên chặng đường hai mươi cây số... Đi chừng ba cây số một đứa va vào cột điện trong khi lạng lách, ngã văng xuống lề đường, máu mê be bét. Cả bọn dừng lại. Cái bóng đặt tay lên ngực lên mũi đứa bị ngã. Thấy đã tắt thở, nó hỏi bọn còn lại: Tụi bay nghĩ thế nào? Tất cả nhất loạt hô lên: Chết bỏ! Thế là chúng nó lại đua tiếp. Lúc quay về, chúng nó không thấy người và xe đâu nữa.

- Trời ơi, man rợ hết chỗ nói! Xem cho lắm phim bạo lực và phim chương vào! Cô phải đi báo công an ngay!

- Không được bố ạ, dây cà ra dây muống, rách việc lắm.

- Cô định làm gì?

- Chốc nữa anh Thắng về con sẽ bàn thêm. Con định thế này: Coi như đứa bị chết là do tai nạn tự nó gây ra trong khi đi đường, mọi chuyện 10 cái a-còng, tổ chức sinh nhật, thuốc lắc, G10, đua xe... xóa hết. Theo bố giải pháp này có chắc thoát không?

- Cô định như thế còn hỏi ý kiến tôi làm gì?

- Bố lúc này có thể tỉnh táo hơn... Con muốn tham khảo ý bố trước khi hai vợ chồng con bàn với nhau.

- Người đi đường có ai việc gì không?

- Không, bố ạ. May là vì lúc đó quá nửa đêm, đường lúc ấy rất vắng.

- Nếu kiên quyết, thì làm cách gì công an cũng khám phá ra. Để tôi hỏi thêm cái bóng cho rõ đầu đuôi cái đã.

- Không được, con đã cho cái bóng đi trốn một nơi xa rồi! Con muốn vụ này phải chìm đi, còn tiền không thành vấn đề.

Hai hôm sau, vào bữa cơm tối, Kim Hồng đưa cho ông Tiến tờ báo. Ông đọc kỹ: ...Đêm hôm... một tai nạn giao thông thảm thương xảy ra tại cây số... trên đường đi Vũng Tàu, tử nạn là một

nữ., đi xe gắn máy Honda a-còng... Công an đã làm việc kịp thời, giúp gia đình đưa thi thể nạn nhân vào bệnh viện và thu hồi lại cho thân chủ chiếc xe máy chưa có đăng ký vì là xe mới mua...

Hôm sau nữa, cũng vào bữa cơm tối, Kim Hồng cười phe phé đưa cho bố chồng tờ báo:

- Ông đọc đi!

Ông Tiến lật hết trang này đến trang khác:

- Cô bảo tôi đọc cái gì?

- Ông không nhìn thấy cái tin cáo phó ở trang cuối à?

- Thấy, nhưng mà làm sao?

- Người cáo phó là gia đình ông tổng cục trưởng... Người chết là con gái ông bà ấy đi cái xe a-còng bố đọc trên báo hôm qua! Thế là cái bóng nhà này thoát nạn. Bố xem tội con xử lý vụ này có gọn không!

- Thế còn lệnh truy nã của công an?

- Tổng thống Mỹ ra lệnh thu hồi rồi bố ạ.

- Sau sự việc này cô không khuyên bảo nó điều gì à?

- Có chứ ạ. Nhưng nó nghĩ theo cách của nó.

- Nó nói với cô cái gì?

- Nó nói: Vô tư đi mẹ ơi!.. – Lúc này Kim Hồng bật ngón tay tành tạch cùng một nhịp cả hai tay.

- Nó nói cái gì? – Giọng ông Tiến gần hẳn lên.

- Nó nói “Vô tư đi mẹ ạ!”... Nhưng mà ông làm sao thế? – Kim Hồng trở mắt ngạc nhiên về thái độ cáu bẳn của bố chồng.

- Mẹ vô tư đi đằng mẹ! Con vô tư đi đằng con! Chúng mày bây giờ là cái hạng người nào thế này mà cùng một giuộc nói năng như nhau thế hả?!. – Tay chân ông Tiến giẫy giụa, hai hàm răng rít lại.

Kim Hồng cười nhạt, chờ một lúc cho bố chồng nguôi ngoai rồi mới nói tiếp:

- Con thông cảm... Bố lạc lõng quá xá trên đời này mất rồi!

- ... Hm... Hm... - Ông Tiến định nói điều gì đó nhưng không sao mở miệng được.

- Bố đừng buồn... Cuộc sống ngày nay ai cũng vậy... Thế mới sống được bố ạ... Trừ mấy ông đạo đức giả như bố, bây giờ cả nước mình nó thế...

- Có nghĩa là cô cũng xui tôi vô tư đi? - Ông Tiến nhìn vào tận mặt Kim Hồng.

- Vâng! Bố không hiểu sao? Cả nước mình bây giờ nó thế mà!.. Lọ mọ làm việc, suốt đời gò vào khuôn phép như bố để làm gì!..

Ông Tiến vẫn ngồi im.

- À quên, con chưa nói cho bố biết, sau khi một đứa chết, bọn cái bóng đã quyết định đổi tên G10 thành G9 ạ.

- Thế thì còn trời đất nào nữa! Cái bóng đâu? Gọi nó xuống đây!.. - Ông Tiến như bị một cái lò xo đẩy bật lên khỏi ghế.

- Nó ở trên gác, đang sửa soạn đi đâu đó.

- Gọi nó xuống đây, bố muốn nói chuyện với nó.

- Thôi đi! Để cho cháu khi khác ông ạ. Chúng nó đã có hẹn với nhau... Đang bàn nhau chuyện đi chơi Bangkok...

- ???

Ông Tiến vật vã ngay trên bàn ăn. Ngay trong bữa cơm tối hôm ấy, ông bảo con dâu thuê tạm một nơi nào đó cho ông ở riêng.

- Thần kinh của bố bây giờ yếu lắm.
- Ăn thua gì hả bố. Những chuyện của thằng Cuội còn ly kỳ rùng rợn hơn nhiều.
- Nó cướp của giết người à?

- Không đến nỗi như thế ông ạ. Đầu năm nó đánh bạc mất luôn cái ô tô của con. Trong hai năm nay nó hai lần nó đua ô tô bị đâm, nhà con phải thay xe hai lần. May là không có tai nạn chết người.

- Nó có chích hút không?

- Con nghi lắm!

- Trời đất ơi, thế mà các người đòi làm bố làm mẹ à! Sao tôi lại có những đứa con đứa cháu như thế này?

- Con thông cảm, bố là người thế hệ khác mất rồi...

- Sống trong cái nhà này, chúng mày làm tao vỡ tim mất!

- Bố phải quen đi! Trừ mấy ông đạo đức giả như bố ra, bây giờ cả nước mình nó thế mà!..

- Láo!.. – ông Tiến đổ khay xuống sàn nhà.

Ngay sáng hôm sau Kim Hồng giao cho ông Tiến một điện thoại cầm tay, đích thân cùng vệ sĩ lái xe đưa ông đến chỗ ở mới. Đây là một căn hộ tại chung cư Văn Thánh. Kim Hồng đã mua căn hộ này từ lâu, sửa sang và trang bị lại nội thất rất sang trọng, với mục đích cho người nước ngoài thuê hay khi nào được giá thì bán. Thỉnh thoảng Kim Hồng cũng có việc riêng cần sử dụng căn hộ này vài hôm. Kim Hồng còn cẩn thận dặn dò thằng nhỏ trông nom căn hộ này phải hầu hạ ông Tiến cho chu đáo.

- Thích ăn uống gì bố cứ sai thằng nhỏ. Đi đâu bố cứ gọi tắc-xi. Bố cầm lấy tiền, khi nào hết bố gọi điện thoại, con sẽ cho người mang đến... – Kim Hồng dúm vào tay ông Tiến một tệp bạc còn nguyên số série không biết bao nhiêu từ 100 nghìn.

... Mỗi lần vứt đi cái giẻ rách, một cái khăn cũ trong nhà mình còn dẫn đo chán. Thế mà chúng nó quăng mình ra đây nhanh quá! Trời ơi, trong khi đó mình đoạn tuyệt với mình mãi không xong!..

Cái máu nông dân Vũ Yển hun đúc cho ông Tiến một đức tính kiên trì hiếm có. Ra khỏi nhà Thắng, cuộc sống Sài Thành như tăng thêm sức lôi cuốn ông. Sự kéo co này, một bên là cái trạng thái thần kinh phân lập của ông, một bên là cuộc sống đầy khêu gợi của Sài Thành.., chưa biết ai thắng ai bại. Sự dằn vặt phai nhạt dần. ...Thật là trăm lạy ông trời! Nếu không thì ông không biết làm sao sống tiếp được... Nhất là từ sau cái hôm lần đầu tiên được Thắng đưa đi thăm trung Tâm Bình Tiến và được gặp Bạch Liên. Ngày ngày đi đâu, có việc được nhờ hoặc không có việc gì, ông cũng tìm cách tạt vào trụ sở trung tâm Bình Tiên. Một lực hấp dẫn lạ thường...

Dần dần trong ông Tiến lại sống lại cái háo hức như những tuần lễ đầu tiên khi ông đến công trường làm đường. Trong thâm tâm, ông thầm cảm ơn không biết bao nhiêu lần cái bản năng nam tính bất diệt của mình...

...Hay là tại Bạch Liên trông ngon quá? Chỉ nghĩ đến cũng đã đủ thèm rồi!.. - ông Tiến tự hỏi mình như thế không biết bao nhiêu lần.

...Vào dịp Bạch Liên bận đi công tác nước ngoài, Thắng nảy ra ý kiến nhờ bố đến coi trụ sở giúp Bạch Liên, vừa là để tỏ thiện chí với Bạch Liên, vừa là để bố có dịp hiểu biết thêm những góc ngách khác nhau của cuộc sống Sài Thành. Thâm ý của Thắng còn là muốn tận dụng mọi cơ hội không để cho Bạch Liên lọt ra ngoài tầm kiểm soát của mình... Kể từ khi bị tụt xuống chức tên nô lệ đầu bảng, Thắng biết mình đã vĩnh viễn bị loại khỏi vòng chiến. Thắng đã lao vào các phiêu lưu khác, nhưng vẫn không muốn mang danh là kẻ tự ý cắt cầu... Hơn nữa Thắng cũng muốn nhân dịp này nhắc khéo Bạch Liên cái Trung Tâm Bình Tiên cũng là của Thắng, tuy là đã cưa đứt đục suốt...

Vỏ quýt dày, móng tay nhọn, Bạch Liên đi guốc trong bụng Thắng, vui vẻ nhận ông Tiến đến giúp cho ít bữa, Trung tâm thiếu gì việc.

...Thắng ơi, sự đều đặn của người và sự bao cấp của Nhà nước dành cho người, cả hai thể mạnh này của người bây giờ chỉ đáng để ta cho vào sọt rác. Ta đã nắm chắc Trung tâm Bình Tiến trong tay ta. Ta sẽ sử dụng ông già người theo cách của ta...

Ngoài cái việc gọi đúng tên là trông nhà, Bạch Liên giao cho ông một vài việc, làm quen một vài người, tiếp một vài khách...

Khi ở Thụy Sĩ về, Bạch Liên thấy mọi việc giao cho đều được ông Tiến thực hiện chu đáo. Có đôi ba việc tiếp xúc Bạch Liên thấy giao cho ông Tiến vừa tiện lợi, vừa được việc.

- Là học giả nhưng chú hiểu nhiều về văn hoá kinh doanh đấy. Cháu thấy cách giao tiếp của chú như thế là được. – Bạch Liên khen ông Tiến. Giữa hai người đã có một sự thân quen nhất định, nhất là nhờ vào cái tính thẳng thắn của Bạch Liên và cái tính dễ bảo của ông Tiến.

- Từ những ngày còn đánh khăng đánh đáo ở nhà quê, bố mẹ chú đã dạy là đàn ông phải như con dao pha, việc gì cũng phải làm được.

- Cái dáng giáo sư bệ vệ của chú cũng rất có lợi cho giao tiếp. Trung tâm của chúng ta được trang điểm thêm tên tuổi, bộ mặt của chú thế mà hay...

- Cả một đời người tu tỉnh theo khuôn phép tôi mới rèn luyện được cho mình cái tính mô phạm này đấy.

- Cháu thừa nhận chú không đóng kịch. Ở chú mọi thứ đã phát triển thành bản tính.

- Lần đầu tiên trong đời tôi được nghe một nhận xét xất đáng.

- Chú xứng đáng được nhận xét như vậy...

Ông Tiến không nói gì thêm, nhưng sững lăm. Càng gần Bạch Liên, cái dẫn vật hệ lụy nhân quả trong ông càng xa vời dần... Cái ham muốn phía trước khích lệ ông, cám dỗ ông, làm cho ông cảm thấy có lẽ lần này mình thực sự đang trên đường tìm lại được mình. Ông thấy mình trẻ lại, từng ngày, từng ngày... Ông lao vào mọi việc Bạch Liên giao cho.

...Ôi, ở đâu ra cái ái lực mạnh mẽ đến thế hả Bạch Liên!?. Ta mình mẫn hẩn lên! Ta đã được giải toả khỏi nỗi ám ảnh của tình trạng thần kinh phân lập rồi! Ta thoát rồi! Ta đã bắt đầu tin vào chính ta...

Ông Tiến ra sức thi thố cái tính mẫn cán hồi còn đương chức để không mất đà lấy lại được mình, trong ông lấp ló cái đích mới... Bạch Liên sai ông lúc đi gặp Chín Tạ, lúc đến lãnh đạo Thành phố, lúc đến làm việc tại Sở này Sở khác... Tuy toàn làm những việc trong đời sống ngầm của kinh tế, nhưng quá trình tham gia cải tạo xã hội chủ nghĩa của ông Tiến ở Sài Thành trước đây, cái danh tính nguyên phó Trưởng Ban... là cái danh thiếp rất có giá trị, tạo cho ông nhiều thuận lợi làm các việc Bạch Liên giao cho. Ông Tiến hăm hở, vừa được làm nhiều việc, vừa có nhiều dịp quanh quẩn bên cạnh Bạch Liên. Một sự hấp dẫn ngấm ngấm từ Bạch Liên đã lan toả dần dần vào các vi ti huyết quản của ông, trở thành dòng máu của ông... Thỉnh thoảng có dịp được quét vào Bạch Liên một tí, dù chỉ là cái tà áo, hay vài sợi tóc, hay cảm được cái mùi đầy quyến rũ..., ông Tiến thấy như trong mình đang sinh ra một thằng người mới. ...Ông bắt đầu hiểu tại sao mình bị thôi miên ngay từ hôm đầu Thắng đưa ông đến Trung tâm gặp Bạch Liên... Ông mãi mê đến nỗi chưa có dịp nào đến thăm Hai Hân. Đôi ba lần ông tự trách mình về điều này nhưng rồi tặc lưỡi cho qua...

Một lần hai người ngồi ăn trưa với nhau trong phòng làm việc, ông Tiến thấy Bạch Liên bữa nay ăn uống có vẻ uể oải:

- Cô Bạch sống quên mình vì Trung tâm. Hôm nay cô có vẻ hơi mệt.

- Sinh ư nghệ, tử ư nghệ mà chú!

- Cô cũng phải sống cho mình nữa chứ? Tôi đã khổ sở cả một đời vì không biết sống cho tôi...

- Chú định nói gì?

- Tôi định khuyên cô đừng sống như tôi.

- Chú không hoàn toàn vô lý. – Giọng nói Bạch Liên thành thật, tay Bạch Liên vỗ vỗ lên bàn tay ông Tiến trên bàn, nắm nắm một cách tự nhiên... Bạch Liên tỏ lòng biết ơn sự thông cảm

của ông dành cho.

- Trước khi đến đây, cả một núi ưu phiền đè nặng lên tôi suốt cuộc đời, thế mà làm việc bên cô tôi lạc quan hẳn lên.

- Chúc chú tìm lại được niềm vui của mình.

Sự thân mật giữa hai người tăng dần. Ông Tiến càng mẫn cán, càng ân cần săn sóc Bạch Liên, các cơn quẫn định kỳ của ông Tiến hình như bị tổng hết xuống địa ngục... Đôi ba lần Bạch Liên nhờ ông bóp hộ đôi vai quá mỏi. Có lúc Bạch Liên sai ông vào phòng vệ sinh lấy hộ cái khăn mặt sau khi vừa ăn xong quả na trên bàn làm việc. Có hôm Bạch Liên đi đâu về, đuổi hai chân lên ghế rồi sai ông Tiến xoa bóp hai bắp chân. Đôi ba lần như vậy, thành một thói quen tự nhiên. Đã có lúc hai bàn tay ông Tiến day day cao cao lên hai đầu gối, lấn lấn hai vế đùi...

Bạch Liên khen:

- Đã lắm! Đã lắm!.. Chú cứ như là một người làm nghề massage chuyên nghiệp. – Bạch Liên phát âm rất chuẩn.

Lời khen của Bạch Liên và hai bàn tay của chính ông... càng làm phong phú thêm những lời đồn đại ông được nghe về tính phóng đãng của Bạch Liên. Trí tưởng tượng của ông bay cao bay xa, tưởng người trong ông nhảy nhót tung tăng...

...Ôi cả một đời người, lần này ta mới thật sự trên đường tự tìm lại được chính ta!..

Ông Tiến thấy người mình lúc nào cũng lâng lâng, các bước đi của ông hình như chỉ lướt trên mặt đất. Quá khứ và mọi bão tố bây giờ nằm lại trong khoang suy tàn của trí nhớ... Tất cả như đã lặn xuống dưới mặt hồ trong những ngày đầy sương mù...

...Tại Bạch Liên quá hấp dẫn mình, hay là cái bản năng của mình rõ ràng mạnh hơn sức mình trấn áp nó? ...

Đôi ba lần ông Tiến đã tự lý giải được những câu hỏi như thế.

Một lần khác đi đâu về, vì quá khát, Bạch Liên cầm ngay cốc nước của ông Tiến trên bàn uống một mạch cạn sạch... Một lát sau ông Tiến cầm lấy cái cốc Bạch Liên vừa uống, đi rót cho mình một cốc khác, cũng uống một hơi hết sạch, với cảm nghĩ môi mình như đang chạm vào môi Bạch Liên trên miệng cốc... Ông ôm cái cốc vào ngực, quên hết tất cả những gì ông không thích nhớ.

Đôi ba lần, lúc đưa Bạch Liên xem một công văn hay đọc một cái gì đó, ông Tiến chủ động đặt một tay lên vai Bạch Liên, miệng thân mật nói thêm điều này điều nọ. Bạch Liên chăm chú, tán thưởng những điều ông nhận xét...

Ông Tiến ngày càng thông thạo các việc của Trung tâm. Những cái tay đặt lên vai Bạch Liên như thế cũng nhiều lên, lúc vai trái, lúc vai phải, tùy theo cái thể đứng ngẫu nhiên khi nói chuyện về công việc. Có lúc bàn tay ông đã quệt một tí vào má hay vê vê mấy sợi tóc mai của Bạch Liên... Ông không biết là tay ông tự nó nóng ran hay là cái nhiệt hấp dẫn của Bạch Liên lan toả sang... Có lúc ông chủ động bóp bóp hai vai cho Bạch Liên đỡ mỏi, được nhận lại cái nhìn đầy lòng biết ơn...

...Ôi, hiển nhiên ta đang tiến tới cái đích đích thực của ta! Ai dám bảo ta không có gan vứt bỏ cái đích hão huyền tự ta đã chuốc lấy gần hết cuộc đời!..

...Xin cảm ơn cha mẹ trời đất đã phú cho ta cái bản năng nam tính bất diệt! Ôi cái bản năng vào những phút cuối cùng đã cứu vớt ta. Nếu không ta không còn là ta! Cái bản năng bất khả chiến bại!..

Có lúc ông Tiến bỗng dựng huyết sáo. Vô ý đến mức mấy người ngồi các phòng bên cạnh đôi ba lần phải chạy sang nhắc nhở. Có lúc ông cao hứng ê a một câu hát nào đó, mặc dù cả đời mình ông chưa hề thuộc đầy đủ bất kỳ một bài hát nào... Ông thử lẩm nhẩm trong đầu tìm một bài hát nào mình thuộc nhất. Theo bản năng, ông ê a vừa đủ mình nghe mấy câu trong bài Cái trống cơm. Ông cảm thấy mình trẻ lại, hưng phấn...

Một hôm Bạch Liên sầm sầm từ phòng làm việc của mình chạy vào phòng làm việc của ông Tiến, đắc chí:

- Cái đơn kháng nghị cháu bảo chú thảo gửi lên Sở Tài chính và Sở Thuế có sức thuyết phục lắm. Hôm nay họ trả lời đồng ý thoái thuế đã thu vượt năm ngoài của Trung tâm. Nghĩa là họ thua. – Bạch Liên đứng ngay chỗ cạnh ông Tiến đang ngồi, chỉ các con số: -...Chú xem đây này, tính ra họ sẽ phải hoàn lại cho Trung Tâm hơn 200 triệu bạc thuế.

- Chúc mừng, chúc mừng. – Tay ông Tiến đã quàng ra phía sau ôm lấy ngang hông Bạch liên một cách thân mật, chia sẻ niềm vui thắng lợi.

- Nhưng có đòi lại được cũng phải chờ đến hết năm nay.

- Sở đây đưa ta lại làm đơn khiếu nại tiếp, lo gì.

- Từ nay cháu sẽ phân công cho chú việc khác hợp với khả năng của chú hơn. Không để chú làm các việc linh tinh nữa.

- Thành tích thế này phải có thưởng chứ? – Một bàn tay ông Tiến đã luồn vào sau cạp quần Bạch Liên.

- Thưởng thì dễ thôi, nhưng chú sẽ nhận toàn việc khó.

- Khó đến mấy chú cũng làm tốt! – Bàn tay ông Tiến đã luồn sâu xuống bên dưới, chạm đến khe hai cái mông tròn tròn, các ngón tay ông máy máy...

- Stop here! – Tiếp theo câu nói như quát, Bạch Liên một tay nâng cầm ông Tiến lên, một tay giáng một cái tát có võ, làm cho mặt ông Tiến lệch hẳn về một bên.

- Xin lỗi. Tôi...

- Thôi, không nhiều lời.

- Tôi...

- Chuyện nhỏ thôi mà. Chú yên tâm, không ai biết cái tát này đâu mà lo.

- Xin cảm ơn cô Bạch. Rất cảm ơn cô. Tôi xin rời Trung tâm ngay từ bây giờ.

- Nếu tôi không cho phép, ông không thể bước ra khỏi Trung tâm.

Ông Tiến có cảm tưởng một mãnh thú Bạch Liên đang đối diện với ông, sẵn sàng xé ông ra từng mảnh.

- Thôi cô tha cho tôi... Cô phải thông cảm với một ông già...

Bạch Liên bậm môi lại, mãi mới xuống giọng hỏi:

- Chú nhất định xin được tha?

- Vâng.

Bạch Liên chau mày một lát:

- Thôi được, tôi không ép buộc. Để chuộc tội, trước khi rời Trung tâm ông phải viết một bài báo ca ngợi Trung tâm và ông Chín Tạ. Viết thế nào cho phù hợp với đường lối chính sách hiện hành là việc của ông. Bí lắm ông có thể nhân danh cá nhân mình ca ngợi cũng được.

- Cô có ấn định thời gian không ạ?

- Bao giờ viết xong ông có thể từ giả Trung tâm, nếu ông quyết tâm ra đi. – Bạch Liên trở lại cái giọng lạnh băng.

- Vâng, nhưng...

- Còn gì nữa?

- Xin sửa đổi một chút, cho tôi ghi tên cô là tác giả có được không ạ?

- Ông có đùa dai không ông Tiến? Tác giả phải ghi đầy đủ tên ông, học vị, tính danh công tác nguyên phó Trưởng Ban của ông. Tôi ca ngợi tôi thì còn gì là lý thú! – Bạch Liên cười khinh khách.

- Thế thì cô giết tôi đi cho tôi nhờ! Thà chết còn hơn, tôi không thể đề tên tác giả như thế vào bài báo được!

Bạch Liên đi đi lại lại trong phòng, ngẫm nghĩ một lúc:

- Thôi được, đây là nhân nhượng cuối cùng. Tôi không có nhiều thời giờ mặc cả đâu. Ông phải để nguyên tên tác giả là ông như vậy, nhưng chưa thêm địa danh Hà Nội, ngày bao nhiêu đây do ông chọn, để mọi người có thể hiểu ông viết bài này từ Hà Nội gửi vào một cách ngẫu nhiên, chỉ đăng các báo trong này thôi. Tôi lấy danh dự đảm bảo với ông không ai biết cái tát vừa rồi. – Không cần để ý ông Tiến nhận lời hay không, Bạch Liên quay gót trở ra.

Gần đến cửa, ông Tiến kịp chạy theo, níu lấy tay Bạch Liên:

- Vâng tôi nhận! Tôi xin nhận...

Ba ngày liền ông Tiến chạy long tóc gáy trong Thành phố để tìm dữ liệu, tìm cảm hứng và tìm đầu đề. Mấy lần ông đi qua cổng xí nghiệp liên doanh nhà in Tự Lực mà không dám bước chân vào. Ông ngớ ngàng vì thấy cái nhà in này bây giờ nguy nga hiên đại quá... Ông bụng bảo dạ: Bận sau phải đi đường vòng tránh xa cái nhà in này ra, lỡ gặp Hai Hân trong tình thế khốn nạn này thì mặt mũi nào mà nhìn nhau được...

Trong khi sưu tầm tư liệu để viết cái bài báo đèn tòi, ông Tiến thu thập được bao nhiêu tin tức về liên doanh nhà in Tự Lực. Báo chí ca ngợi đây là một trong những liên doanh mẫu mực của Thành phố. Ông đọc một số phát biểu của Hai Hân trong các cuộc họp của Thành phố bàn về thu hút đầu tư trực tiếp của nước ngoài, ông không thể nghĩ rằng Hai Hân này đã từng là đệ tử của ông. Những ý kiến phát biểu của Hai Hân chẳng có mảy may một hơi hướng nào liên quan đến những giáo trình, những bài ông đã giảng cho Hai Hân. Thậm chí có nhiều chỗ ông đọc mà không hiểu nữa: Hai Hân phê phán cơ cấu kinh tế của Thành phố chuyển dịch chậm so với tiềm năng cho phép; cảnh báo hệ số ICOR hiện nay của Thành phố quá cao, chìa khoá để giải quyết tình trạng này là cần mạnh dạn thay đổi cơ cấu đầu tư; HAI HÂN đòi phải thả nổi lãi suất của các ngân hàng thương mại nhưng đồng thời lại đòi hạn chế huy động vốn vay ngắn hạn đầu tư vào các công trình dài hạn của quốc doanh để thị trường vốn bớt nóng, Hai Hân kêu gọi phải có các biện pháp cắt giảm thuế mạnh mẽ khuyến khích các doanh nghiệp chi nhiều hơn cho R&D, phải làm mọi việc để nâng cao khả năng cạnh tranh của sản phẩm, Hai Hân đòi nào là phải giảm mạnh chi phí trung gian cho các nhà đầu tư nước ngoài, nào là phải chống tệ nạn một cửa nhưng nhiều khoá...(*). [(*) Hệ số ICOR (Incremental Capital Output Ratio): Phạm trù thuộc kinh tế vĩ mô, chủ yếu để đo kết quả đầu tư trong phạm vi cả nước (tỷ số tăng trưởng đầu tư mới/tỷ số tăng trưởng GDP). Chi phí R&D: chi phí cho nghiên cứu và triển khai cho việc cho ra một sản phẩm mới. Chi phí trung gian: Những khoản chi phí không trực tiếp liên quan đến công việc sản xuất kinh doanh, có khi còn bao gồm cả những khoản tiền hoa hồng, tham nhũng...]

...Trời ơi, thằng cha này học kinh tế bao giờ! Nó viết cái gì mà mình càng đọc càng ù ù cạc cạc thế này! Cộng lại có lẽ phải tới gần một chục cái thư của nó mình không trả lời... Mình biết gì mà trả lời?.. Nghe đâu nó đã hai khoá liền tham gia thường vụ quận uỷ. Hiển nhiên trong vòng hơn chục năm nay cái thằng cha này đã trở thành một con người, một nhân cách, xuất thân từ một tên du thủ du thực còn đồ... Còn mình? Suốt đời gắn vào cái đích, là giáo sư, nhưng bây giờ mình là gì?...

Càng nghĩ, ông càng tìm mọi cách đi đường vòng, tránh cho xa nữa cái nhà in liên doanh Tự Lực...

...Cái công thức vô địch của mình ngày xưa là gì nhỉ? Bây giờ cần đến thì quên bố nó mất rồi!

Cuối cùng ông tìm được lối thoát, nhờ ôm mấy chồng báo trong thư viện Thành phố...

Nhưng đến cái đoạn phải ca ngợi Chín Tạ ông thấy khó quá. Tự dưng đề cao một ông cán bộ phụ trách tổ chức vào trong khuôn khổ cái bài báo rất về chuyện kinh doanh này thì chẳng khác gì làm cái việc râu ông nọ cắm cằm bà kia. Có lúc ông Tiến đã phải rửa lên thành lời trong căn hộ tạm của mình ở Văn Thánh:

- Cha tiên sư con họ Bạch, đòi cụ đòi kị nhà mày ăn cái đéo gì mà mày đành hanh thế!

Nhưng rồi thủ thuật nhà nghề lâu năm của ông cũng ra tay giúp ông: Ca ngợi sự quan tâm của Đảng bộ Thành phố đối với phát triển kinh tế, đánh giá cao sự hậu thuẫn quan trọng của họ dành cho các doanh nghiệp, điểm tên một vài nhân vật làm ví dụ – trong đó có Chín Tạ, nêu một số sự kiện kinh tế tiêu biểu của Thành phố để minh họa cho những ý này...

Bạch Liên xem xong bài báo, gật gật, lại trở về giọng nói nhí nhảnh, thân mật:

- Chú vẫn tỏ ra có tay nghề. Xin thành thật cảm ơn chú.

- Tôi lấy công chuộc tội.

- Chú yên tâm đi, không có công và tội nào ở đây cả. Đã nói xí xoá là xí xoá.

- Cô nghĩ thế thì tôi mừng lắm. Thực ra tôi chỉ nghĩ tốt...

- Bài báo chú viết hay thật đấy, cháu không xã giao đâu. Đề cao vai trò đảng bộ trong Trung tâm, đề cao các vị lãnh đạo Thành phố có lý có lẽ chứ không gượng gạo. Công tác công đoàn và các công tác xã hội khác của Trung tâm chú viết sống động lắm, nhất là chỗ chú viết về phát huy dân chủ cơ sở... Tuyệt lắm! Kết thúc bài báo chú còn nhấn mạnh phải đổi mới tư duy! Phải phát huy tự do tư tưởng! Không gì hoàn hảo bằng những lời kết hào hùng như thế! Rất hoàn hảo chú ạ...

- Cô quá ưu ái tôi thôi!

- Khen thực lòng đấy chú ạ... Chú quên một chi tiết nhỏ là trong Trung tâm cũng có một chi đoàn., nhưng thôi, không sao.

- Đối với tôi, tất cả những gì thuộc về đường lối chính sách đã nằm ngay trong máu. Không thể không thành chuyên nghiệp được. Cô không hiểu đấy thôi...

- Không hiểu cái gì hả chú?

- Tôi đã nói là những chuyện này đã thành công thức cứ như là trong toán học ấy, và đã ngấm vào máu tôi... Cô chưa hiểu mức độ thấm nhuần này... – Ông Tiến muốn huênh hoang tí chút để lấy lại sĩ diện.

- Nghĩa là chú thuộc bài đến mức nói không cần nghĩ?

- Đã bảo là vào máu rồi mà...

- Ôi, nếu thế thì phải nói chú thuộc bài còn hơn cả một cái máy ghi âm, hơn cả một cái lưỡi gỗ..!

...Tổ cha mày, thà chửi cha tao lên còn hơn là mày khen tao như thế!.. – Ông Tiến chửi thầm trong bụng như vậy, nhưng cái lưỡi ông Tiến lại nói:

- Trăm hay không bằng tay quen mà...

- Bài báo này có thể làm cho Trung tâm năm nay lại được vào diện bình chọn lá cờ đầu đấy chú ạ. Chỉ có một chi tiết nhỏ.

- Ấy chết, có chỗ nào tôi viết sai không? - Ông Tiến như bị điện giật.

- Chú ca ngợi Bạch Liên hơi lộ liễu, nêu lại chuyện đảng viên tiên tiến và chiến sĩ thi đua cũ rích làm gì.

- Tôi lại cho là chỗ này viết hầy còn quá khiêm tốn.

- Chú thấy có nên xem lại ý định chia tay với Trung tâm không?

- Cô vẫn muốn dùng tôi? – Mắt ông Tiến ngời lên long lanh, song ông vội cúi gập xuống vì bắt gặp luồng mắt của Bạch Liên.

- Vâng, nâng cao thanh thế chính trị của Trung tâm xét ra không ai bằng chú. – Bạch Liên vỗ vỗ lên vai ông Tiến, thân thiết.

Ông Tiến tần ngần, muốn ở lại lắm, hai bàn tay ông tự nhiên nắm lại, rồi lại mở ra, ngón nọ vôn về ngón kia, rồi lại nắm lại... Nhưng khi nhìn thấy thần hình Bạch Liên hấp dẫn quá, ông lại lo...

- Thế nào, quên mọi chuyện đi, chú đồng ý ở lại chứ. Chú có tài thật đấy, cháu không khách sáo đâu. – Bạch Liên giục, cái giọng bà chủ ra lệnh không còn nữa...

Ông Tiến đắn đo. ...Mình thì thần kinh phân lập, nó thì hùng hục thế kia, ở lại đây nhỡ ra sẽ có ngày mình bóp cổ đè nó ramắt! Không hiếp dâm thì cũng án mạng!.. Phạm trọng tội như chơi! Không được! Dứt khoát là không được!.. Thà chết còn hơn! Ông cả quyết, nhưng hai cánh

tay tự nhiên cứ thông xuống như vô hồn. Ông đành nắm chặt hai bàn tay lại trong khi nói, trong lòng chỉ sợ cái đầu mình định nói một đằng, mà cái lưỡi của mình tự nó lái đi đằng khác thì bỏ mẹ... Ông nắm tay chặt hơn nữa, cả quyết:

- Không được. Dứt khoát không được!.. Không nên. ...Ý tôi muốn nói là không nên lạm dụng lòng tốt của cô!

- Chú đừng bi kịch hóa một chuyện vặt như thế.

- Tôi quyết rồi. – Bàn tay ông Tiến đã mở ra nhưng lại nắm chặt ngay lại.

- Chú định làm lại cuộc đời chắc? Có đến nỗi như thế không? – Mắt Bạch Liên tròn xoe.

- Tôi đã làm xong cam kết.

- Nếu...???

- Tôi đi được rồi chứ? - Ông Tiến ngắt lời Bạch Liên, vì rất lo mình ngã lòng.

- Chú quyết thế?

- Vâng!

- Xin tuý chú. Bây giờ chú là người tự do. Chú sẽ đi đâu?

- Tôi trở ra Hà Nội, ngay chiều nay.

Bạch Liên thở dài với vẻ mặt ái ngại, đứng dậy mở tủ két, lấy cái gì đó cho vào phong bì rồi đưa cho ông Tiến:

- Đây là quà của Trung tâm. Xin biểu chú.

- Tôi không thể...

- Thôi, chú đừng khách sáo. Mọi việc phải sòng phẳng. Chúc chú đi đường mạnh khỏe. Khi nào chú cảm thấy hứng thú, xin mời chú đến thăm Trung tâm, hoặc lại đến làm việc tiếp ở đây cũng được. Cánh cửa ở đây luôn luôn rộng mở...

Bạch Liên chủ động bắt tay ông Tiến, lại còn thân mật ôm lấy ông Tiến khá lâu, thân thiết vỗ vỗ vào lưng ông mấy cái rồi mới bắt tay, sau đó tiễn ông ra tận cổng trụ sở, chiếc taxi cho ông đã được gọi sẵn, vé máy bay cũng đã được Trung tâm điện thoại ra đặt trước...

Ngồi trong xe ông Tiến vẫn còn cảm thấy rạo rực bởi cái ôm đượm mùi âm ấm thơm thơm của Bạch Liên vương đọng trên người mình, kéo theo sự thèm khát khôn cưỡng lại được... Nếu cái khoảnh khắc này kéo dài thêm chút nữa thì thật là chết người! Không biết chuyện gì sẽ xảy ra!.. Đã thần kinh phân lập thì ai mà biết trước được điều gì...

Ông Tiến tặc lưỡi rồi tự an ủi, thốt lên thành lời:

- Ít nhất sự rèn luyện suốt đời đã diệt gọn được một lần cái ác đã bắt đầu nho nhoe trong mình!..

- Ôi chú vừa tiêu diệt được một vụ gì đấy ạ? Sao hồi này lắm vụ thế hả chú? – Người lái xe tắc-xi nghe không rõ lắm, ngoái hẳn cổ lại hỏi ông Tiến.

Ngồi trên máy bay trở ra Hà Nội, ông Tiến độc thoại với mình trong đầu:

...Ta đã đến chỗ phải tới mất rồi à?.. Cái đích phải tới hoá ra là thế à? Không còn gì nữa mà nghi ngờ, ta đã tới thật rồi!.. Từ nay ta không phải đau khổ về ta nữa... Không còn một cơn quẫn nào có thể hành hạ ta nữa! Có phải ta đã đánh đổi tất cả, vứt bỏ tất cả, để thoát khỏi cái trạng thái thần kinh phân lập khốn nạn này không? Ta đã giành được những gì và cuối cùng còn lại gì?..

Ta bắt buộc phải tính sổ! ...Nhưng mà... ta cả gan đến thế cơ à? Xưa nay nhất cử nhất động ta đều theo khuôn phép, đều gắn ta vào đích.., bây giờ ta làm sao mà dám táo tợn đến mức tính sổ?..

Có lẽ... Phải rồi.., chính cái tát... Cái tát đã bạt ta văng tới cái đích cuối cùng ta phải đến. Ôi, dù sao vẫn phải cảm ơn con yêu tinh Bạch Liên! Từ nay... Đúng thế, từ nay ta được giải thoát... Ta được tự do! Thằng người ta theo đuổi trong ta đã chết thật rồi. Ôi thế là bây giờ ta còn lại là ta! ...Ta có thể tìm lại ta được không? Hỏi trời à? Hỏi đất à? Biết hỏi ai bây giờ?.. Bảo cho ta biết

đi, có thể làm lại cuộc đời được không? ...Lê Hải và Nghĩa đã chẳng từng phát hiện ra con người đích thực trong ta là gì? Ta đâu có ngờ khi châm lửa đốt mấy quyển sách.., thực ra chỉ là đốt mấy lời giới thiệu đầy tâm huyết.., đấy cũng là lúc ta cho quỷ ác mượn bàn tay ta để hỏa thiêu con người đích thực của chính ta!.. Ôi bây giờ làm lại cuộc đời có được không? Làm sao con mụ Bạch Liên cứ như là đi guốc trong bụng mình? Như thế càng rõ là trong ta cũng vẫn còn một thằng người đích thực đấy chứ! Con người bị chính ta hủy hoại này có thể sống lại được không? Từ nay ta có thể tha hồ đi lại trên cõi đời thênh thang này cơ mà!.. Hay là quá muộn rồi? Sao ta cứ phải sống mãi với sự giằng xé trong ta thế này!.. Ôi giá mà ngay từ hồi ấy ta trung thành với những gì ta đã từng viết ra được về Lê Hải và Nghĩa! Giá mà đừng đốt mấy quyển sách ấy.., nghĩa là cứ trung thành với chính mình... Làm lại cuộc đời bây giờ còn kịp không?

...Sao đến tận hôm nay ta mới ngộ ra là cái ta mất còn đau đớn hơn ngàn vạn lần cuộc đời thất bại của ta?! Cái gì đã làm ta u mê thế này hả trời ơi?! Bà Hà ơi, giá như tôi biết không bỏ ngoài tai những lời nói của bà! Tôi ăn năn... Tôi xin lỗi bà...

Tối hôm đó ông Tiến trở về đến ngôi nhà được phân phối ở Hà Nội. Lương lự mãi, đến nửa đêm ông mới dứt khoát cầm điện thoại lên gọi cho Thắng:

- Hãy coi ta như không có mặt trên đời này nữa!

- Bố đang ở đâu đấy?

- Ta đang ở trong nhà của ta, ngoài Hà Nội. Từ nay hãy để cho ta yên cuộc sống của ta!

- Không được!.. Bố vào trong này đi!

- Thà chết còn hơn!..

Ông Tiến cúp máy.

Ngồi tư lự một mình, mãi ông Tiến mới đứng dậy, lơ đãng với lấy cái túi để giở ra xem Bạch Liên cho quà gì:

- Trời ơi, cái gì thế này? – Ông Tiến đụng vào bọc tiền mà người nẩy lên cứ như chạm phải điện. Ông giở ra, dấp tay nước bọt, đếm đếm... Rồi ông hét to - ...Những một nghìn đô la? Bài báo đáng giá một nghìn đô la! Trời đất ơi! Con mụ này không phải của vừa!.. Nó bỏ ra một đồng tiền như thế có nghĩa ta là một giáo sư có thực tài?!.. – Ông Tiến chạy đi chạy lại quanh quanh cái bàn: - ...Ta là giáo sư có thực tài!.. Ta có thực tài!.. Có nghĩa là sản phẩm của ta được cái xã hội này công nhận? Ôi... Vì thế Bạch Liên muốn giữ ta ở lại? Thế mà suýt nữa ta đã bỏ mất ta! Trời đất... như thế là ta và hai thằng người trong ta vẫn đang còn sống nhả ra đây này! Chết cha ta rồi... Ta bỏ thằng nào, vương thằng nào bây giờ đây?.. Dứt khoát phải bỏ một thằng hay sao?.. Tại sao ta lại phải có cái thân phận phân lập, tam lập chó chết này hả trời? Không... Không thể bỏ được thằng nào cả!.. Không thể được... Như thế là ta không thể là ta được nữa rồi... Trời đất ơi, chẳng lẽ ta không bao giờ còn là ta được nữa? Không thể cứu vãn được nữa?.. – Ông Tiến đứng dậy cầm mớ bạc giơ cao chọc chọc lên trời, hai chân giậm giậm bành bành, rồi kêu ầm lên giữa nhà - ...Bắt tôi sống một lúc với hai thằng người thế này làm sao tôi chịu nổi! Trời đất ơi! Thà chết còn hơn! Sao ông trời lại hại tôi đến thế này!..

Cứ thế, dưới ánh đèn trong đêm khuya, ông Tiến lúc độc thoại với chính mình, lúc đối thoại tay ba với hai thằng người mờ mờ trước mặt, lúc dùng bạo lực với chúng, vò đầu bóp trán, vật vã, dấm ngực mình thùm thụp...

26.

Trong khi đang họp ở Bruxell thương lượng với cơ quan thương mại của EU (Liên minh châu Âu) về cô-ta (quota) cho hàng dệt may của Việt Nam, Vũ được tin Bích Ngọc ở nhà bị tạm giam cùng với một số doanh nhân khác. Giữa mùa băng tuyết đi hết cơ quan này đến cơ quan khác của EU đóng tại Bỉ để đàm phán, mà trong lòng Vũ cứ như có lửa đốt. Là thành viên của đoàn Hiệp hội Dệt may Việt Nam, Vũ không thể bỏ dở cuộc đàm phán này, hơn nữa Vũ lại là người thông thạo nhất trong đoàn cả về ngôn ngữ cũng như luật lệ, khả năng đàm phán.

- Phải hai ngày nữa may ra mới xong việc ở đây. Anh cố nán lại được không? - Ông trưởng đoàn hỏi Vũ.

- Tôi cố, nhưng tôi lo quá, không hiểu chuyện gì đã xảy ra ở nhà.

- Anh đã nói chuyện được với chị Ngọc chưa?

- Chưa anh ạ, nhà tôi không được mang theo điện thoại cầm tay vào nơi tạm giam. Các em tôi gọi điện cho biết nguyên nhân chính là ngân hàng cổ phần Việt Phát phá sản, giám đốc và mấy người trong hội đồng quản trị bỏ trốn, nhiều con nợ lớn cũng bỏ trốn, gây xôn xao cả thành phố. Dân hoang mang đến ngân hàng đòi rút tiền cứ như đi biểu tình!..

- Thôi chết, ngân hàng làm ăn như thế có khác gì phản quốc!

- Công ty của vợ tôi là một trong những người vay lớn của ngân hàng này. Song tôi nghĩ không thể liệt công ty của nhà tôi vào loại vỡ nợ. Chính vì thế tôi càng không hiểu tại sao vợ tôi lại bị bắt!

- Đàm phán xong ở đây, anh về ngay giúp chị ấy, còn việc đàm phán song phương ở Paris và Berlin, chúng tôi tự lo lấy vậy.

- Xin cảm ơn anh, nhưng ngay sau việc này tôi lại phải đi Mỹ, thăm dò trước cho việc kiện cáo nhau về cá basa. Không biết nhà tôi một mình sẽ chèo chống ra sao.

- Còn anh Quân và chị Bảo Vân, tôi nghĩ hai người này không chịu khoanh tay ngồi yên đâu.

- Vâng, tôi hy vọng như thế. Nhưng chính vì tôi biết tất cả, nên tôi rất lo.

- Như thế là thế nào?

- Không thể có một sơ suất gì về phía công ty Ngọc Vân được anh ạ. Tình hình tài chính của chúng tôi có thể nói là lành mạnh, đây là nguyên tắc hàng đầu của chúng tôi. Lúc nào chúng tôi cũng phải đề phòng từng ly từng tý. Điều này chắc anh không lạ đối với doanh nghiệp tư nhân. Như vậy gần như chắc chắn việc vợ tôi bị bắt là do một ý đồ nào đấy liên quan đến đổ vỡ của ngân hàng cổ phần Việt Phát. Âm mưu gì, ý đồ gì? - Ngồi đây tôi mù tịt!

- Lại một vụ ngân hàng cổ phần Việt Hoa mới chẳng? Sự đổ vỡ nối tiếp của các AP-Bank, Ngân hàng Nam Đông, Saigon Exim-Bank..? Hình như tôi chưa thấy một ngân hàng cổ phần nào làm ăn đứng đắn cả! Thế là tại cái gì hả anh?

- Có lẽ tại nhiều thứ lắm! Luật lệ có tốt đến mấy cũng khó lại được! Có nước nào mà người kinh doanh không cần đến ngân hàng? Cái chính vẫn là sự yếu kém của thực thi pháp luật, của bản thân ngành ngân hàng, tệ nạn tham nhũng và không có sự công khai minh bạch trong đời sống kinh tế anh ạ. Kể hử cho những kẻ như Tăng Minh Phụng - Phạm Nhật Hồng(*) [(*) Một vụ trọng án kinh tế phức tạp trong những năm 1990.] chui lách là ở đấy...

- Anh nghĩ thế hả anh Vũ?

- ??? - Vũ trợn ngược hai mắt, không hiểu câu hỏi của ông trưởng đoàn.

- Anh có nghĩ rằng đôi khi trong kẻ tử tù có một nửa là danh nhân không? Nhưng mà thôi, chuyển đề tài! - Ông trưởng đoàn không muốn nghĩ tiếp và quyết thay đổi dòng câu chuyện.

- Tôi không hiểu trong chuyện này anh định nói cái gì! - Vũ ngơ ngác.

- Đã bảo là chuyển! Chuyển!

- Thôi được. Chuyển!

- Như vậy đi Mỹ về cá basa anh sẽ cãi thế nào? Bộ Thương mại Mỹ đang vin vào những chuyện đại loại như anh vừa nói để lập luận kinh tế Việt Nam không phải là kinh tế thị trường, còn bao cấp và độc quyền nhà nước... Na ná với những luận điệu họ viện ra để nâng thuế đánh vào nhập khẩu gỗ xây dựng Canada, vào đồ gỗ nội thất Trung Quốc.

- Bắt bẻ nhau thì thiếu gì cách hả anh. Ở đây còn có những nguyên nhân chính trị ngay trong nội bộ Mỹ, có nhiều phe nhóm lợi ích khác nhau lắm anh ạ, nhóm muốn làm ăn với ta, nhóm phá ta...

- Người mua bao giờ cũng là thượng đế, mà thượng đế Mỹ còn muốn làm cha các thượng đế khác. Làm ăn với thằng khỏe, thằng khổng lồ là bán được nhiều hàng, nhưng lại có những cái mệt riêng của nó, có phải thế không?

- Cả cái thế giới này hình như ai cũng có lý do của mình để không thích Mỹ, nhưng ai cũng cần thị trường Mỹ anh ạ. Sự đời nó oái oăm thế. Mấy năm nay tôi đọc các luật, các hiệp định đến vỡ đầu, dặt nhau đi Mỹ mấy chuyến rồi, học mãi thế nào là lobby, gặp nhóm này họ chê bai nhóm kia để tranh mỗi, đến bây giờ vẫn cứ như là người lạc vào rừng. Chỉ cần sợ một tý là phạm luật như chơi, là rơi vào những điều tai tiếng (scandales) cho báo chí ở Mỹ làm rùm beng chống ta.

- Anh không nhờ được Việt kiều nào hỗ trợ hay tư vấn giúp?

Tôi có một vài người quen, nhưng tìm được người có thể giúp mình trong việc này thì chưa. Anh có thể hình dung như thế này: lobby cho những sản phẩm xuất khẩu khác nhau vào Mỹ là những việc làm khác nhau, liên quan đến các nhóm lợi ích khác nhau. Những gì tôi biết được, hình như chỉ có cộng đồng người Canada và cộng đồng người Hoa sống ở Mỹ là có nhiều điều kiện nhất hỗ trợ cho sản phẩm xuất xứ từ nước mình. Công ty Ngọc Vân phải chi cho các chuyến đi khảo sát của tôi khá nhiều tiền. Mỗi chuyến đi của tôi là mấy nghìn đô, nghĩa là một chuyến đi thừa sức nuôi con tôi học tại đây một năm! Chưa kể công sức và chất xám mấy năm ròng của riêng tôi. Thú thực với anh, nhà tôi bây giờ lại bị tam giam, tôi không còn đầu óc nào mà nghĩ đến chuyến đi Mỹ sắp tới nữa... Tôi cố xung trận với các anh ở đây vài hôm nữa rồi về thôi. Muốn bỏ cuộc lắm rồi! Mấy năm nay tôi đau dạ dày vì quá căng thẳng...

- Cổ lên, anh Vũ. Vì đất nước này! Anh còn nghĩa vụ đảng viên nữa. Đúng là chúng ta vừa phải chiến đấu ở tiền phương, lại vừa phải chống đỡ những trận đánh tập hậu ở hậu phương!.. Cái mặt trận trong nước khó hơn nhiều!..

- Thú thực với anh, mỗi lần thấy một đơn vị kinh tế đổ vỡ, dù là trong hay ngoài quốc doanh, mỗi lần nghe xảy ra một vụ tham nhũng lớn, tôi phân vân lắm anh ạ. Nơi nào không có đảng viên, không có đảng bộ? Bộ nào, tỉnh nào, huyện nào, cơ quan xí nghiệp nào không có đảng bộ trong sạch vững mạnh? Nơi nào không có đại biểu quốc hội, đại biểu Hội đồng nhân dân? Thế mà tham nhũng tiêu cực và biết bao nhiêu sự việc phi pháp khác không hề bớt đi. Trán được đợt này, ít lâu lại rộ đợt khác, cứ như là chém đầu Phạm Nhan vậy!

- Hay là chính sự chông chéo trong cơ chế này mới tạo ra được nhiều cái đầu Phạm Nhan như thế?

- Vâng, tôi cũng nghĩ như anh. Luật cứ tiếp tục ra, nhưng tội phạm leo thang ngày càng lên các cấp cao hơn mới chết chứ!

- Những kẻ bị lộ chắc cũng mới chỉ là cái mồm băng nổi lên của cả tảng băng thôi anh Vũ ạ, va đập vào đâu là tàn phá đấy...

- Qua đàm phán với EU lần này, tôi cảm nhận thấy các điều kiện hội nhập ngày càng khó hơn anh ạ. Bây giờ cạnh tranh với hàng may mặc của Campuchia đã mệt rồi. Sắp tới quota đối với Trung Quốc, Ấn-độ và các nước đang phát triển khác sẽ được bãi bỏ hết vì họ là thành viên WTO, còn trơ khấc lại mỗi mình nước ta! Làm ăn với Mỹ còn khó nữa.

- Càng nghĩ càng lo. Thế mà cứ đứng mãi bên rìa cái chợ thế giới này thì chết đầu nước anh ạ. ...Làm sao biến cái lo này thành cái lo của từng người dân trong nước được hả anh Vũ?..

- Việc đầu tiên là từng ông Bộ trưởng và từng ông đầu tỉnh, ông giám đốc, từng ông bí thư chi bộ và từng đảng viên phải biết lo nỗi lo này anh ạ.

- Tôi cũng hiểu thế, nhưng hình như chuyện này ở nước ta xa vời lắm, hiếm tìm được một ý chí quyết liệt, từ lãnh đạo cao nhất trở xuống... Thú thực với anh tôi có cảm giác Trung Quốc xin vào WTO là do lãnh đạo của họ ý thức dứt khoát được một ý đồ chính trị, lấy ngoài ép trong đẩy mạnh bằng được cải cách. Họ quyết chiếm lĩnh thị trường cả thế giới. Còn ở ta thì hình như chỉ do tình thế bắt buộc, nên chỗ nào cũng một thái độ bất đắc dĩ!.. Anh cứ để ý mà xem, đâu cũng muốn kéo dài bảo hộ. Nhận xét như thế có quá lời không anh Vũ?

- Thú thực với anh, nhiều lúc quần quật tôi cứ lóang lúng trong đầu: Dân tộc này đã hy sinh chiến đấu mấy thế hệ mà vẫn chưa đủ thấm để hiểu nổi cái nhục nước nghèo hay sao?

- Mỗi người chúng ta, và đặc biệt là người cầm lái cho con tàu đất nước phải luôn biết tự trọng để trả lời câu hỏi này anh Vũ ạ.

- ...

Đứng trên chiến tuyến xa đất nước vạn dặm, thay mặt cho đất nước giành giật từng xu thuế, cầu cạnh bán từng sản phẩm cho mặt hàng dệt may của đất nước, cuộc chiến trí tuệ căng thẳng là thế mà vẫn không xua tan được nỗi tê tái của hai người về những sự việc đang xảy ra ở hậu phương.

...Bích Ngọc là linh hồn, là ngọn cờ của công ty Ngọc Vân. Ba chìm bảy nổi Bích Ngọc vẫn cùng các em mình giữ vững được cơ đồ... Nhưng lần này? Bây giờ là tạm giam... Rồi sẽ đi đến đâu nữa. Lại tái diễn một trận cuồng phong mới? Lại tái diễn kịch bản xoá sổ xí nghiệp 23-9, xoá sổ khu trồng bạch đàn Kiên Phong? Từ hai năm nay sức khoẻ của Ngọc giảm sút rõ rệt...

Vũ cảm thấy lửa đang tấp vào mặt mình, vào nhà mình...

Khu tạm giam nằm tại một nơi hẻo lánh trong quận 9. Đây là hai dãy nhà vừa mới xây, thoát trông, gần giống như một doanh trại rộng, được bao quanh bằng hàng rào dây thép gai, có công an gác hai mươi bốn giờ trên hai mươi bốn giờ. May cho Bích Ngọc, khu tạm giam mới này chưa xong nghiệm thu, còn nguyên mùi vôi vữa, nhờ vậy khá sạch sẽ so với các nơi tạm giam khác. Vì quá mới, nên số người bị tạm giam ở đây còn ít, cũng đỡ phức tạp.

Những người bị tạm giam ở đây được phân loại vào từng khu như: khu tội phạm hình sự, khu tội phạm kinh tế, khu các loại tội phạm xã hội... có giờ cho phép người nhà đến thăm hàng ngày... Tuy nhiên sự phân loại cũng chỉ là tương đối, bởi vì số bị tạm giam liên quan đến tội phạm hình sự hay tệ nạn xã hội thường khá đông. Bích Ngọc bị tạm giam cùng một buồng với một phụ nữ bị bắt vì tội bán dâm, để tiện việc cho người quản lý. Khi mới vào trại, tai Ngọc rất lên về những lời xì xào, có khi người ta chú ý nói rất to cho Ngọc nghe thấy:

- Trông gia giáo thế kia mà cũng làm nghề bán hoa à?

- Không biết đây là Tú Bà hay là nàng Kiều nhỉ? Nếu là nàng Kiều thì xuân xanh quá đứng bóng, là má mì thì lại sang trọng quá!..

- ...

Cũng may buồng của Bích Ngọc lúc này chỉ có hai người, Ngọc lại được mang theo đầy đủ màn chiếu đồ dùng cá nhân, nên cũng sống tạm được. Ngọc không bận lòng về những điều bàn tán của những người chung quanh. Ngày đầu Bích Ngọc hầu như không chớp mắt, tính toán, sắp xếp trong đầu từng ly từng tí mọi tình huống, mọi việc phải làm. Quân và Bảo Vân suốt ngày thay nhau đi đi về về bàn bạc với chị để chuẩn bị đối phó với mọi bất trắc. Ngày tiếp theo Ngọc ngồi thiền và thở khí công, với mục đích duy nhất là bắt mình ngủ. Thức dậy, làm vệ sinh cá nhân, đi lại một chút thay tập thể dục, ăn uống xong lại thiền, lại ngủ. Ngọc tự nhủ với mình: Sống chết cũng phải ngủ, ngủ bằng được để có sức chống lại vụ việc đề tiện này. Thật bỏ công lao tập thiền... Có lúc Quân và Bảo Vân vào thăm, thấy chị mình đang ngủ rất say, không nỡ đánh thức, chỉ để lại các thứ đem đến và mấy chữ... Sang ngày thứ ba Ngọc ngủ một cách dễ dàng, không chập vật như hôm đầu.

Người gái điểm ở chung với Ngọc có lúc hỏi dò:

- Em thấy hình như chị mắc bệnh ngủ?

- Chị thêm ngủ lắm.

- Chị có thần kinh sắt! Ngủ say, không thở ngắn than dài như em. Ruột gan em cứ như lửa đốt vì ba bà cháu ở nhà.

- Có lẽ tại chị mệt quá.

- Cái nghề ăn đêm của chúng mình nó khổ vậy, có phải thế không chị?

...

Bích Ngọc đã bắt đầu thở đều đều trong giấc ngủ sâu...

Đến ngày thứ tư, cái thèm ngủ không còn nữa. Ngọc bình tĩnh suy xét lại mọi việc đã làm, tính tiếp các việc phải đối phó sắp tới, nhất là sau mỗi khi Quân và Bảo Vân vào thăm và kể cho Bích Ngọc nghe thêm những diễn biến mới. Việc mới nhất là công ty Ngọc Vân phải mở sổ cái cho ban kiểm tra tài chính của Sở đến làm việc tại chỗ, công việc kéo dài hai ngày liền...

Tuy vậy Bích Ngọc vẫn còn chút thời giờ tìm hiểu cô gái ở cùng phòng tạm giam với mình.

- Cả Thành phố này ai mà không biết công ty Ngọc Vân hả chị. Thế mà em cứ tưởng chị là...

- Tưởng là gì cũng được. Tôi đã tự nói về tôi cho cô nghe rồi. Bây giờ cô tự kể về mình đi.

- Em không ngờ, một bà tổng giám đốc một công ty to như chị mà lại rất thông cảm với em...

Khó mà lấy cái khổ của người này so với cái khổ của người khác, nhất là những người đã rơi vào hoàn cảnh mà Victor Hugo đã đặt cho họ cái tên chung: Những người cùng khổ. Nhưng họ có một cái chung bao trùm tất cả: Nỗi khổ của họ không sao nói hết được, dù họ là một cá nhân nào trong đội quân này.

Cô gái này cũng thế, sinh sống ở Củ Chi. Bia liệt sĩ của đài tưởng niệm khu căn cứ địa đạo Củ Chi có tên bố cô ta. Lẽ ra cô ta có một cuộc sống hạnh phúc như muôn vàn gia đình nông dân bình thường khác. Cô có hai con, một trai một gái, đứa lên sáu và đứa lên bốn. Mọi người bảo như thế là có nếp có tẻ, không còn gì bằng. Chồng là người cùng xã, cũng làm ruộng, khỏe mạnh. Thời buổi bây giờ không có chuyện chồng cày vợ cấy con trâu đi bừa, vì đã có máy công nông, có bơm nước, có tổ lao động của hợp tác xã... Gia đình cô sống thanh bình, có bát ăn bát để, vì ngoài ruộng khoán còn nhờ vườn cây ăn quả của bố để lại. Cách đây hai năm, dùng một cái, không biết nghe ai xui ngon đồ ngọt, chồng cô ta đem cầm hết nhà cửa vườn tược, lấy tiền đi đào vàng.

- Đất nước đi con đường đổi mới, gia đình mình đổi đời bằng đào vàng.

- Anh đem tính mạng của cả nhà đi cầm cố đấy!

- Đừng lo, giấy phép anh cầm trong tay rồi, lên Tây Nguyên. Xem đây này...

Đúng là giấy phép của tỉnh hẳn hoi, nhưng là giấy chui, có ngày tháng, ghi rõ tên lô đất, có số giấy phép, có chữ ký thoắt, nhưng không dấu, không đề rõ tên người ký...

Tất cả thành chuyện đã rồi. Vườn ruộng đang dựng thành vườn ruộng của người ta. Nhà cha mẹ để cho đang dựng thành nhà mình xin ở nhờ...

Khoảng chín tháng sau, người chồng gửi từ Kontum về cho vợ 24 triệu đồng, vừa đủ trả lãi và chuộc lại nhà, chưa chuộc lại được vườn và ruộng. Còn dư lại được chút ít cho bốn mẹ con bà cháu cầm cự trong mấy tháng tiếp theo. Ba tháng sau nữa, cô ta nhận được thư của chồng dặn tìm xem trong làng ai bán đất thì ướm trước và đặt cọc ngay, chuẩn bị xây nhà mới...

Thư chồng cầm chưa nóng tay, công an sở tại đã về tận nhà điều tra. Chồng cô ta và hai chủ "bường" (*) [(*) Chủ một khu đất thuê được để đào vàng.] khác đã bị giết chết trong một vụ tranh chấp đâm máu giữa các bường. Riêng vụ này xảy ra 6 án mạng, loạn cả một vùng rừng núi... Chất thải xi-a-nua trong khi đãi vàng làm hỏng nguồn nước cả một vùng. Chuyện này lớn quá, các nhà chức trách địa phương không truy cứu trách nhiệm cho ai được, đành bỏ qua, cũng không báo cáo lên trên...

Đúng một năm sau khi tiêu tán hết cả gia sản vào việc chồng đi đào vàng, cô ta bị xô đẩy vào cuộc đời làm nghề mãi dâm để cứu mẹ và hai con...

- Tôi hoàn toàn hiểu được và thông cảm hoàn cảnh của cô.

- Em khổ lắm chị ơi... – Cô gái gục đầu vào vai Ngọc, nấc lên từng câu đứt quãng, nước mắt lã

chả. - Bán thân, bán xác được đồng nào thì thăng ma-cô, thăng bảo kê, mụ chủ chứa giựt mất gần hết!

- Đừng kể nữa! – Ngọc kêu lên, ôm riết cô gái vào lòng, mình cũng khóc lúc nào mà không biết.

- Xin cảm ơn chị. Cuộc đời em coi như là chết rồi. Nhưng còn mẹ em và hai con em... – Người gái điểm nước mắt sụt sướt.

- Cô có quyết tâm thử sức mình một lần không?

- Vô phương, chị ạ! Hoàn toàn vô phương. Nếu em một thân một mình thì em chết quách cho xong. Chết bằng cách nào cũng được...

Bích Ngọc nắm lấy hai tay cô gái điểm:

- Nếu cô quyết tâm thử sức mình, tôi sẽ giúp. Mặc dù bây giờ ngồi đây, tôi chưa biết sẽ có thể giúp cô như thế nào.

Người gái điểm không nói không rằng, chỉ ôm lấy Bích Ngọc, nức nở.

- Đây là địa chỉ của tôi, khi nào ra khỏi trại thì tìm đến tôi, rồi chúng ta sẽ bàn. – Bích Ngọc đưa cho cô gái điểm tấm danh thiếp của mình.

Ngọc đã sống ở đây sang ngày thứ 6.

Máy bay hạ cánh xuống sân bay Tân Sơn Nhất lúc 8 giờ sáng. Bay một mạch suốt đêm từ Paris, Vũ không ngủ được, người mệt bã. Chạm chân xuống đất, Vũ bảo người lái xe đưa mình đến thẳng nơi Ngọc bị tạm giam. Trên đường đi Vũ điện thoại chào bà nội và bố mẹ, mong mọi người thông cảm. Quân và Bảo Vân đã lo xong mọi thủ tục xin phép cho Vũ đi thăm Ngọc... Vũ đi một mình, vì hai người còn bận lên trăm thứ việc trong cơn sóng gió.

Khi Vũ chạy đến ôm chầm lấy vợ, Vũ ngạc nhiên thấy Ngọc rất bình tĩnh, không một chút lo lắng sợ sệt. Chỉ riêng cảm nhận này đã trút cho Vũ gánh nặng lớn.

Thấy Vũ đến, người phụ nữ cùng phòng tạm giam với Bích Ngọc hỏi thăm mấy câu xã giao rồi bỏ đi ra ngoài cho hai người được tự do. Lúc này Vũ mới dám hôn vợ những cái hôn như hôm hai người lần đầu tiên tỏ tình với nhau... Ba chìm bảy nổi họ đã trải qua kể từ ngày ấy hình như chỉ làm cuồng nhiệt thêm những cái hôn hôm nay... Họ yêu nhau, nhưng cuộc sống lại quá khắt khe với họ, luôn luôn giằng xé họ đi mỗi người mỗi ngả trong trăm công nghìn việc, dìm sâu họ trong muôn vàn lo toan...

- Không ngờ chúng mình lại gặp nhau trong hoàn cảnh như thế này, có phải không anh?

Vũ trả lời vợ bằng những cái hôn.

- Anh gầy quá! Có nhớ em nhiều không?

- Nhớ lắm... Nhớ như thế này!.. – Lại những cái hôn da diết.

- Đau dạ dày có bớt chút nào không anh?

- Em có vẻ hơi béo ra.

- Không phải đâu, chỉ béo mắt thôi anh ạ. Vào đây em tìm cách ngủ bù. Hợp hành nhiều thế, chứng đau dạ dày của anh thế nào?

- Phải chung sống với sự hành hạ của nó thôi em ạ, ngày và đêm...

- Tuần trước em căng thẳng quá! Trông mắt anh thâm quầng và trũng lại!

- Anh lo cho nội và ba má lại bị xúc động về việc em bị tạm giam thế này.

- Ba má vốn dĩ như thế, nhưng nội bình tĩnh lắm anh ạ. Không thấy nội bối rối gì cả. Nhưng lần đầu tiên em được nghe nội chửi độc!

- Thế là nội cũng bị xúc động mạnh đấy. Nội chửi thế nào?

- Bảo Vân đọc cho nội nghe xong bài báo của Thắng, nội bảo đưa tờ báo cho nội coi. Ngắm nghía bài báo một lúc rồi nội chửi: “Quân chó má, Cứ đợi đấy, mày sẽ bị trời chu đất diệt!” Thế là nội xé tờ báo quăng xuống đất. Nhưng nội yếu nhiều rồi, xé tờ báo không đứt.

- Đúng ra không nên để nội biết chuyện này. Sức khoẻ nội hồi này kém lắm.

- Em lo cho nội lắm. Binnen gì thì binnen, ngày nào em cũng tìm cách nói chuyện với nội vài ba câu. Lúc nào cũng cảm thấy cái ngày không được nói chuyện với nội nữa đang tới gần... Bị tạm giam ở đây, em đành chịu. Chúng nó ác quá, bà đứng ra xin bảo lãnh để em khỏi bị tạm giam cũng không được.

- Họ có giải thích tại sao không em?

- Họ nói có nhiều con nợ bỏ trốn, họ đang phải truy nã, họ không muốn để số thêm nữa việc truy nã. Nhưng báo chí lại đưa tin công ty chúng ta vỡ nợ, đại gia Bích ngọc có biểu hiện bỏ trốn nên đã bị tạm giam. Cách đưa tin cứ như là một sự kiện động trời của Thành phố. Em có cảm tưởng mục đích của việc tạm giam là để có tin đăng báo.

- Biết thế nào được em, có khi từ tạm giam đến giam thật chỉ là một bước chân. Thăng Thăng muốn đánh bọn mình đến cùng đấy.

- Bác Tám Việt gọi điện thoại hỏi thăm công ty. Bảo Vân hỏi sao bác biết, bác nói đọc bài báo của Thăng và các tin nói em bị tạm giam. Chú Lê Hải, chú Nghĩa, chị Yến cũng gọi điện vào. Cánh ngoài Bắc lo cho chúng mình lắm.

- Tiếng lành đồn xa, tiếng dữ đồn xa. – Vũ rất nóng ruột muốn biết mọi chuyện.

- ...

Thực ra ngân hàng Việt Phát lâm vào tình trạng vỡ nợ từ hai năm nay. Nghĩa là lúc Thăng đưa Tuyến cò lên máy bay trốn về Mỹ, cán cân vãng lai của ngân hàng này lâu nay âm triền miên, từng tháng, từng quý, rồi cả năm... Những người làm sổ sách được tổng giám đốc ra lệnh múa may các con số để che mắt các nhà chức trách. Còn những người điều hành trực tiếp thì đem mọi thủ đoạn lấy khoản nợ đập khoản kia, sẵn sàng chấp nhận những khoản “cửa đôi” gần như bất kỳ giá nào cho mọi sự nhập nhằng, miễn là duy trì được bộ mặt của ngân hàng được ngày nào hay ngày ấy. Có ngày họ ký vay nóng của đám rửa tiền đến cả tỷ đồng, nhưng thực chất chỉ lĩnh được vài trăm triệu để có tiền mặt trấn an tinh thần những người đến rút tiền và duy trì sự hoạt động có vẻ là bình thường của ngân hàng. Sống bằng việc chấp nhận những khoản “cửa đôi” như thế hơn một năm ròng, người hiểu nghề có thể dễ dàng hình dung số nợ của ngân hàng Việt Phát lớn như thế nào... cho đến khi ba bốn tháng liền nhân viên ngân hàng này không có lương, người đến rút tiền biến thành các nhóm biểu tình trong Thành phố...

Nhiều người về hưu - công nhân viên chức có, cựu chiến binh có, số thương binh cũng không ít., cứ như là trong một đêm mất trắng toàn bộ số tiền dành dụm dự trù cho cuộc sống cuối đời của mình. Nhiều người buôn bán, doanh nghiệp tư nhân các loại... bỗng nhiên phá sản theo...

Khi cuỗm xong được những gì còn lại và bỏ trốn ra nước ngoài, những người điều hành chủ chốt của ngân hàng để lại mảnh giấy cáo lỗi và tự ý thông báo ngân hàng Việt Phát đã phá sản. Một số con nợ lớn đồng loạt cũng bỏ trốn theo để vỡ nợ. Có tên đã chạy sang Nga, sang Đức trước cả mấy tháng nay rồi. Phải chờ mãi đến khi cái tờ giấy cáo lỗi nói trên bị giới báo chí phanh phui ra, các nhà chức trách mới biết. Nhưng câu chuyện trở thành vụ nổ lớn khi tiến sĩ tổng giám đốc Đoàn Danh Thăng nhúng tay vào, bằng bài báo náo động trời đất.

Dân tình làm sao biết được những thủ đoạn của Việt Phát. Dân tình oán thán các nhà chức trách.

Dân tình phần nộ. Cả Thành phố xao xuyến...

- Câu chuyện bùng nổ sau bài báo của Thăng anh ạ. Hẳn viết cứ như là chính hẳn là người phát hiện ra vụ lừa đảo của ngân hàng Việt Phát!

Bích Ngọc mở túi vải con đựng một ít tiền nong và ít giấy tờ khác, lấy ra một tờ báo đưa cho Vũ:

- Anh đọc bài này đi.

Trong khi nhìn Vũ đọc báo, Bích Ngọc xót xa thấy Vũ xanh mướt, mặt tọp hẳn so với hôm đi...

Đọc xong bài báo “Một khi chuyên chính vô sản bị buông lỏng”, tác giả là tiến sĩ tổng giám đốc Đoàn Danh Thắng, Vũ nói:

- Anh đem tờ báo này về cho vào lưu trữ ở nhà.

- Tùy anh, em đã lưu một bản ở nhà rồi, cả mấy tờ báo đăng tin em bị tạm giam nữa.

- Nếu anh nhớ không nhầm, chính anh gặp thằng Thắng đưa Tuyến cò về nước, từ phòng VIP tiền lên tận máy bay hẳn hoi. Anh đã nói chuyện với Thắng một lúc. Hôm đó là chuyến anh đi Mỹ lần đầu tiên về việc Mỹ dọa kiện ta vụ cá basa. Chuyện cách đây khoảng hai năm rồi. Nhưng bài báo này lại đổ tiết cho Tuyến cò là chủ mưu làm Việt Phát phá sản, với sự tiếp tay của những người điều hành. Em hiểu thế nào?

- Lần ấy trên máy bay anh có bắt chuyện được với Tuyến cò không?

- Rất tiếc là không, vì không quen nhau, lại ngồi cách xa nhau nữa.

- Tuyến cò hồi đó có thể cuôm được một số tiền của những người nào đấy, em không loại trừ. Anh còn nhớ việc Thắng dẫn Tuyến cò đến trụ sở công ty chúng mình, thò ra cái bản thảo thư vay tiền của Thủ tướng để gạ chúng mình tham gia phi vụ này không?

- Nhớ. Chúng mình không ngu như nó nghĩ. Nhưng chuyện này đã quá hai năm rồi.

- Bây giờ Việt Phát vỡ nợ tới hơn một nghìn tỷ đồng anh ạ, toàn những vụ việc sau khi Tuyến cò đã trở về Mỹ. Thật khó mà tin có bàn tay Tuyến cò trong vụ đổ bể này, trừ phi nó có tài điều khiển Việt Phát từ xa!

- Trong bài báo này có câu – Vũ đọc to cho vợ nghe: “...Phải bắt bằng hết những con nợ lớn, đòi bằng được mọi tài sản trả lại cho nhân dân. Đây là nhiệm vụ chuyên chính hàng đầu Nhà nước phải làm ngay trong vụ việc này!” Anh đọc thế em nghe có rợn tóc gáy không?..

- Em đã đọc đi đọc lại mấy lần.

- Tình hình nợ nần của công ty Ngọc Vân hiện nay thế nào hả em?

- Nợ còn nhiều. Làm ăn thì chẳng bao giờ hết nợ. Đến nay vẫn chưa thanh toán hết các khoản nợ phát sinh từ vụ Kiên Phong và việc giải thể xí nghiệp 23-9 Thới Trạch anh ạ. Kéo cày trả nợ ba năm chưa xong, như các cụ ngày xưa vẫn nói... Nhưng cái chính là nhà máy sản xuất linh kiện xe máy và xe hơi 23-9 Nam Lái Thiêu bây giờ đang mở rộng quy mô sản xuất cho mặt hàng mới. Vốn ném vào đấy bao nhiêu cũng không vừa. Không làm thế không địch lại được hàng nhập lậu từ Trung Quốc. Song tất cả những khoản lớn này không liên quan đến Việt Phát. Thực ra nếu được vay tại các ngân hàng thương mại quốc doanh thì em cũng không bao giờ muốn đụng tay đến Việt Phát vay một xu! Cực chẳng đã thôi! Thắng dò la ở đâu được mọi khoản vay nợ của Ngọc Vân rồi tung hết lên báo.

- Tổng nợ của Ngọc Vân đối với riêng Việt Phát có nhiều không em?

- Gần 15 tỷ đồng cả gốc lẫn lãi tính đến hết năm nay, nghĩa là còn 4 tuần nữa. Chủ yếu đưa vào kinh doanh cá basa bên An Giang. Mặt hàng này đang chạy, nên em không lo. Các kỳ trả lãi em đều thanh toán đúng hạn không sai lấy một ngày.

- Bao giờ phải trả hết cả gốc lẫn lãi?

- Theo hợp đồng thì còn 6 tháng nữa, cụ thể là đến ngày 29 tháng sáu sang năm mới phải trả hết toàn bộ gốc và lãi.

- Nếu thế chuyện này mất dạy quá! Chúng mình có vỡ nợ hay phá sản đâu mà lại bị tạm giam?

- Tội em ở nhà đã làm đơn khiếu nại, đồng thời đã thuê luật sư đi kiện rồi. Đúng là bọn này mượn bão bẻ măng.

- Lại vẫn cái chuyện thằng Thắng muốn đánh chúng mình. Vì sao nó thù chúng mình dai thế nhỉ? Em đoán thế nào?

Bích Ngọc bóc xong quả quýt, đưa cho chồng:

- Anh ăn đi, quýt ngọt, không chua đâu mà sợ. Em nghi rằng câu chuyện còn nghiêm trọng hơn thế.

- Đánh chúng ta, bắt bớ một số nhà kinh doanh khác, làm rùm beng vấn đề... Thắng tung hoành mù chẳng?... Có lẽ em có lý.

- Nhân chuyện Việt Phát đổ, em nghi Thắng muốn rửa tay chạy tội.

- Có bằng chứng gì không?

- Bằng chứng chúng mình làm sao có được. May ra công an kinh tế có thể có. Nhưng em chú ý đến một câu Thắng viết trong bài báo. – Bích Ngọc cầm lấy tờ báo trong tay Vũ, chỉ vào chỗ đã thuộc rồi đọc to: - ... “...Từ lâu tôi đã lên tiếng cảnh báo những hoạt động đầy nghi vấn của Việt kiều Hoàng Văn Tuyến, tức Tuyến cò. Tiếc thay lời cảnh báo rơi vào các tai điếc...”. Anh xem, câu này dứt khoát phải có dụng ý gì. Trong trang sau đăng các hồ sơ về vụ phá sản này, em thấy có bản chụp bức thư của Trung tâm Bình Tiên tố cáo Tuyến cò quỵt nợ, ngày tháng của bức thư cách đây cũng gần hai năm rồi... Cả Thành phố này ai mà không biết những phi vụ mờ ám của Tuyến cò cùng làm với Thắng? Anh cứ nhớ lại những lời đồn đại về Tuyến cò cách đây vài năm mà xem, nhớ lại nhận xét của chú Năm Thịnh nhà mình về thằng cha bạc bịp này. Rất đều là thằng Thắng đưa lên báo một danh sách dài những con nợ lớn của Việt Phát, trong đó có công ty của chúng ta, trộn nháo nhào những người làm ăn đứng đắn, những kẻ lừa đảo, những kẻ đã bỏ trốn ra nước ngoài. Dàn dựng rất có bài bản...

- Nếu thế câu chuyện chỉ còn tùy thuộc vào sự nghiêm minh của pháp luật thôi.

- Anh ơi năm sáu năm trước đây Năm Cam bị bắt rồi mà còn được thả. Người ta đồn rằng từ trại cải tạo hình như Năm Cam được chuyển sang diện tạm giam rồi được thả hẳn, mãi gần đây mới bị bắt lại. Như thế anh vẫn tin tưởng vào sự nghiêm minh của pháp luật chứ?

Vũ suy nghĩ một lúc:

- Phải chờ xem. Nhưng hy vọng việc bắt lại Năm Cam có nghĩa là pháp luật kỳ này sẽ ra tay quyết liệt.

- Em xem báo chí tường thuật việc bắt lại băng nhóm Năm Cam cứ như là đang đọc các truyện bố trí đặc công đi bắt giặc thời chiến trong vùng địch hậu có chết không chứ! Chúng tôi bọn này đã lũng đoạn trật tự và an ninh xã hội đến mức quá xá.

- Cũng có nghĩa là bộ máy quản lý hỏng đến mức quá xá!

- Câu chuyện là thế đấy.

- Anh tạm hoãn đi Mỹ, để ở nhà cùng với các em lo xong việc này nhé?

- Không được anh ạ, Một là anh không được thất hứa với Hiệp hội Thủy sản, vì công ty của chúng ta là một trong những thành viên sáng lập Hiệp hội này, anh lại là người đàm phán chủ lực của Hiệp hội. Bộ Thủy sản cũng có thư yêu cầu công ty Ngọc Vân hỗ trợ tích cực. Hai là để tự cứu mình, anh phải làm tốt chuyển đi đàm phán này.

- Anh cứ phải làm mãi cái việc ăn cơm nhà vác ngà voi thế này hả em? Riêng cái đoạn tóm được mấy chuyên gia Mỹ và Pháp về làm việc cho nuôi cá basa ở An Giang hai năm qua đã làm anh hết hơi rồi!

- Em biết là anh tức thì nói thế thôi. Nhờ cái việc ăn cơm nhà vác ngà voi cho ngành dệt và cho Hiệp hội Thủy sản công ty Ngọc Vân mới được hai hiệp hội này bảo vệ và mới tồn tại được đến hôm nay đấy anh ạ. Thế mà em vẫn còn phải bị tạm giam như thế này.

- Nghĩa là cái thằng lịch sử đã trao cho anh sứ mệnh này, không trốn được, có phải không?

- Nếu vu oan giá họa cho cái thằng lịch sử mà anh đỡ tức thì cũng được.

- Ở nhà một mình, em và vợ chồng Quân có lo được mọi chuyện không?

- Hôm nào anh phải đi?

- Theo lịch là thứ năm tới. Nghĩa là anh còn ở nhà được bốn hôm nữa. Ngồi đây nói chuyện bất tiện quá, để anh thử hỏi xem có được phép ra ngoài cho thoải mái không.

Vũ và Ngọc kéo nhau đến người trực ban của trại. Sau một hồi thương lượng khẩn khoản với lý do Vũ vừa đi châu Âu về, có những việc của công ty cần bàn gấp, trực ban đồng ý để cho Bích Ngọc được ra ngoài một giờ, với điều kiện Vũ phải để lại hộ chiếu của mình. Vũ cảm ơn bằng

cái lót tay người trực ban hai tờ giấy bạc năm mươi nghìn.

Bước ra khỏi khu tạm giam có mấy bước chân Bích Ngọc đã thốt lên:

- Đúng là nhất nhật tại tù thiên thu tại ngoại! Em cứ tưởng là mình lúc này đang đi trên miền đất xa lạ nào!

Vợ chồng Vũ ngó nghiêng một lúc rồi chọn cho mình cái quán giải khát gần nhất:

- Lần đầu tiên trong đời hai ta được ngồi uống nước âm thầm trong quán với nhau thế này, có phải không em?

- Vâng. Em hy vọng sẽ làm được một việc gì đó bất ngờ trước khi anh đi Mỹ, nhưng em chưa nói vội. – Bích Ngọc nói luôn vào công việc.

- Anh chờ.

- Bây giờ anh phải giúp em làm một việc rất khó. Em đếm từng giờ đợi anh về.

- Em nói đi.

- Ngay chiều nay anh đi An Giang hộ em, nhờ phân hội cá basa bên ấy chuẩn bị cho em vay nóng 15 tỷ. Công ty mình xuất xong hai chuyến cá basa trong hai tháng tới sẽ thanh toán lại ngay. Anh đích thân đi mới được, nên em nán chờ anh về mới nói với anh việc này.

- Anh sẽ cố.

- Tiền phải sẵn sàng, khi nào cần là có ngay, nếu không thì hỏng việc anh ạ.

- Anh hiểu.

- Chúng ta đã giúp họ nhiều, em hy vọng bây giờ họ sẽ giúp chúng ta. Nói rõ đầu đuôi việc em bị tạm giam cho họ nghe. Cùng hội cùng thuyền với nhau, em hy vọng họ không bỏ rơi chúng ta lúc này.

- Em chuẩn bị cho tình huống xấu nhất?

- Phải như vậy anh ạ. Anh hứa đi ngay chiều nay chứ? Lẽ ra em phải bắt anh nghỉ ở nhà một hai tuần cho lại sức... – Bích Ngọc ôm xiết lấy chồng, chỉ muốn khóc.

- Đừng lo cho anh...

Vợ chồng Vũ không để ý đến mấy người chung quanh đang ngơ ngác nhìn họ...

Cuối cùng thì hai vợ chồng Vũ vẫn có chút thời giờ tâm sự với nhau về cuộc sống gia đình. Đã mấy lần Ngọc giục Vũ về nhà nghỉ lấy sức, để chiều nay còn phải đi An Giang. Nhưng thấy đồng hồ còn giờ, Vũ cứ luẩn quẩn mãi không nở ra về.

- Em ạ, nếu không vào trại tạm giam thế này, có lẽ vợ chồng mình kẻ trên trời, người dưới đất, không có thời giờ tâm sự với nhau lấy một phút!

- Nhiều lúc em nhớ anh vô cùng, đành cắn răng chịu. Đôi khi em tự an ủi một cách nực cười, nhưng biết sao bây giờ...

- Em tự an ủi thế nào?

- Em nghĩ dù sao chúng mình rất may là còn có Đức. Vợ chồng Quân còn khổ hơn chúng ta, bận tối tăm mặt mũi đến nỗi tị cả đẻ!

- Ngọc ơi là Ngọc! – Cả hai cùng bật cười.

- Đức bây giờ là con chung của bốn anh chị em chúng mình, nên vợ chồng Quân cũng đỡ buồn.

- Mọi việc dạy dỗ Đức hầu như anh đành khoán trắng cho em và vợ chồng Quân. Phương pháp sư phạm của Quân khá lắm, thầy giáo số một và toàn diện của Đức đấy em ạ.

- Em cũng nghĩ thế. Có một tin rất vui, em chắc anh biết rồi: Đại học New Jersey có fax về báo cho chúng ta là họ đã nhận Đức nhập học. Con thi Toefl(*) [(*) Test of English as foreign Language: Thi kiểm tra ngoại ngữ Anh.] và thi nhập học với điểm khá cao. Xét xong các hồ sơ và làm một số tests(**) [(**) Những bài kiểm tra học lực.] , họ đồng ý cho con vào thẳng học kỳ 3, nghĩa là tiết kiệm được một năm!

- Anh biết, Đức gọi điện thoại khoe với anh lúc anh vừa mới đến Bruxell. Con cho biết các tests con làm tốt, gây ấn tượng với các thầy chấm bài. Nhà trường hứa giảm ngay 3/4 học phí cho hai học kỳ đầu tiên, nếu kết quả học tốt có thể được miễn hoàn toàn học phí cho các học kỳ tiếp theo.

- Trước hết đây là công lao của Quân về tiếng Anh và về toán.

- Con đã tính toán là mỗi năm chỉ xin bố mẹ nhiều nhất là năm nghìn đô, nếu thiếu con sẽ kiếm thêm việc làm ngay trong trường để bù vào. Nhưng hình như con chưa biết em bị tạm giam.

- Cả nhà không ai muốn để Đức biết chuyện này. Anh cũng nên thu xếp đi Mỹ sớm để kết hợp gặp con, cố khuyên con ý chí tự lập.

- Chúng mình quá hiếm thời giờ riêng cho nhau, có phải thế không em?

- Em cứ nhớ mãi hôm trao chiếc gậy thần cho chúng mình, nội dặn thế hệ bố mẹ chúng mình đã xả thân cứu nước, đến lượt thế hệ chúng mình phải lập nghiệp xây dựng đất nước. Nội giao cho cháu chắt của nội nhiệm vụ nặng nề quá!

- Anh thực không hiểu vì sao nội có thể hun đúc cho chúng ta một ý chí như vậy!

- Tại nội yêu nước hay là tại máu làm giàu bẩm sinh của nội hả anh Vũ? Chẳng lẽ nói với đồng chí Vũ là tại dòng dõi của nội thì nghe nó phi chính trị quá!.. – Ngọc vừa hỏi vừa cười.

- Em đổ anh đấy à?

- Không, em hỏi thực đấy.

- Là em, em tự trả lời thế nào? Anh cũng hỏi nghiêm túc đấy. – Vũ không muốn thua vợ mình.

- Em trả lời: Tại vì nội là nội của chúng ta!

- Thế thì anh chịu, không bắt bẻ vào đâu được! Nhiều lúc anh cứ tưởng nội là nhà tiên tri của chúng mình. Từ những ngày làm sữa chua bỏ cho các nhà hàng...

- Em nghĩ nếu không có sự dạy bảo của nội, có lẽ bốn anh chị em chúng mình đã lao vào đường mòn. Đại thể là nhờ ba má dựa vào thân quen tìm một chỗ nào đó trong biên chế, tháng tháng ba cọc ba đồng, tuần tự vì tiền...

- Đúng là nội đã chuẩn bị hành trang cho chúng ta bước vào con đường này.

- Cứ nghĩ đến nội là em hết nao núng.

- Thú thực có lúc anh đau dạ dày mệt quá gục xuống bàn, lòng tự hỏi: Mình cố gắng đến kiệt sức thế này vì lẽ gì? Chúng mình đâu có đói? Chúng mình đâu có thiếu thốn? Ai được hưởng những thành quả của chúng mình?.. Làm ăn mà nhiều lúc cứ như là đi ăn xin, kẻ làm người phá

- Em tặng anh danh hiệu “nhà tư bản đỏ”, được không anh? Vì anh là đảng viên?

- Nếu thế em phải sang tên công ty cho anh!

- Em cho anh tất đấy!

- Anh chẳng là nhà gì cả Bích Ngọc ạ. Anh yêu nước mình và muốn thử ý chí tự do của mình. Trước đây anh xin vào Đảng vì những hoài bão anh mơ ước. Bây giờ anh nghĩ khác.

- Bây giờ anh như thế nào?

- Thực tế hơn, lì lợm hơn.

- Anh không định xin ra khỏi Đảng chứ? – Nét mặt Bích Ngọc đầy lo âu.

- Bây giờ thì chưa!

- Không hay là chưa?

- Em hiểu thế nào cũng được.

Bích Ngọc ôm riết lấy chồng mình, một lúc sau mới nói:

- Nhà nước của anh đã đưa anh ra khỏi biên chế. Rồi sẽ có ngày Đảng của anh khai trừ nốt

anh nếu anh còn là anh.

- Em nghĩ đến mức vậy à?

- Em còn đủ tỉnh táo để biết điều hơn lẽ thiệt. Song em vẫn có quá nhiều lý do phải tự hỏi mình: Nếu cái thiện nhưng bất cập và cái ác cứ lặp đi lặp lại hoài, cuối cùng cái thiện trong xã hội này sẽ còn lại bao nhiêu?

- Em lo lắng cho các đơn vị kinh doanh của chúng ta?

- Còn hơn thế anh ạ. Ba lần bị đánh phá tan hoang chứ không phải một lần! Em xót xa cho mình và cho đất nước! Đảng viên như anh muốn gọi đấy là phản ứng giai cấp cho đúng quan điểm lập trường của Đảng anh thì cứ việc!

- Ôi Ngọc! – Vũ ôm riết lấy vợ mình. - ...Anh hiểu, anh hiểu. Bình tĩnh lại đi em! Bình tĩnh lại đi!.. Nói như em thì bọn Đoàn Danh Thắng đại diện cho giai cấp nào mà đánh chúng ta như vậy? Kim Hồng vợ Thắng bây giờ là đại gia về đất đai ngang ngửa với “Thắng bình vôi”, Chín Tạ thì hai ba biệt thự rồi còn bao nhiêu đất đai khác nữa, Bạch Liên là trùm buôn lậu.., bọn chúng thuộc giai cấp nào?

- Bọn chúng đều là đảng viên của Đảng anh đấy! Nói thực cho em biết đi, vì sao đến nước này mà anh vẫn còn trung thành với Đảng của mình?

Vũ giật nảy người, không thể ngờ được vợ mình đã bị dẫn dắt tới mức như vậy. Cân nhắc một lúc, Vũ mới trả lời được:

- Em còn nhớ em đã hỏi anh câu này bao nhiêu lần rồi không?

- Em không quên lần nào cả anh ạ.

Vũ chần chừ:

- Em vẫn chưa tin câu trả lời của anh?

- Hôm nay khác anh ạ. Em muốn biết câu trả lời của anh khi em bị tạm giam như thế này.

- Trời ơi, Ngọc...

- Em xin anh đấy!

- Anh... Anh chỉ muốn chứng minh rằng trong Đảng của anh không phải chỉ có Đoàn Danh Thắng, mà còn có Huỳnh Thái Vũ nữa.

- Anh phải luôn luôn so mình với thằng Thắng à? – Bích Ngọc nói lại ngay, có phần gay gắt.

- Không! Không bao giờ!

- Thế anh chứng minh như vậy để làm gì?

- Quan trọng hơn nhiều là để chứng minh với nhân dân là Đảng còn có những đảng viên khác, Đảng phải đi tiếp con đường đổi mới!

- Có làm được không anh? – Giọng của Bích Ngọc có phần dịu lại.

- Đảng phải lột xác ra khỏi quá khứ vinh quang của mình để đi tiếp con đường phụng sự dân tộc em ạ! Bắt buộc phải như thế.

- Em hiểu, nhưng anh có gan được như nội của chúng ta không?

- Anh sẽ cố... Chắc chắn anh không đơn độc...

- Nghĩa là trước sau anh vẫn cố bảo vệ Đảng của anh đến cùng?

- Anh chấp nhận tất cả.

- Vì anh không có sự lựa chọn nào khác?

Vũ ngắc ngứ. Vì đã bao nhiêu lần Vũ phải đánh vật với sự lựa chọn của mình, có những lúc huer chiến, song trong thâm tâm Vũ thừa nhận hình như đến giờ vẫn chưa phân thắng bại.

- Anh nói đi chứ! – Bích Ngọc giục.

- Vì danh dự họ Huỳnh!.. Nghĩ kỹ hơn, có lẽ là vì danh dự của dân tộc ta, em ạ. Và...

- Còn vì gì nữa?

- Và... vì anh là anh!.. Vì anh không muốn đánh mất chính mình!..

- Ôi, thế thì em càng lo!

Câu chuyện chìm sâu vào tâm tư của bao điều day dứt. Vũ ôm chặt lấy hai bàn tay vợ trong lòng bàn tay mình.

- ...Nói ra được như thế, em can đảm hơn anh nghĩ nhiều lắm Ngọc ạ!

- Em đã trải qua những giây phút ngã lòng anh ạ. Nhiều lúc em muốn đá tung tất cả những gì chúng mình đã làm nên cho hả giận. Nhất là cái hôm trên đường vào nằm tại trại tạm giam này... Uất ức vô cùng, mung lung vô cùng anh ạ. Nhà thơ Phùng Quán cố vịn câu thơ mà đứng dậy. Còn em? Em vịn vào cái gì? Lung mung lắm anh ạ. Chỉ còn cây gậy thần của nội! Em chỉ không muốn nội phải tủi hổ vì chúng ta! Đêm hôm đầu tại trại tạm giam này em nghĩ đi nghĩ lại mãi câu nói của nội tại cuộc họp mặt với công nhân hôm làm lễ khai tử xí nghiệp 23-9!

- Có lẽ tất cả bốn anh em ta không ai tưởng tượng được nội của chúng ta như thế trong cái ngày đen tối ấy có phải không em?

- Đúng thế, anh ạ. Những đêm ở đây em nhắc đi nhắc lại cho mình không biết bao nhiêu lần câu nói của nội: "...Các bác, các cháu ạ, chẳng ai tự dưng đem búa đập vỡ nồi cơm của mình... Nhưng đã đến nông nổi này thì cùng nhau cắn răng lại! Hãy cắn răng lại ráng chịu!..."

- Hôm khai trương xí nghiệp này, chính nội đã thề với công nhân: Sống cùng sống, chết cùng chết với xí nghiệp! Em nhớ chứ?

- Em nhớ. Hôm đập xí nghiệp, nội thề: Chừng nào còn đi trên hai chân của mình, thì họ Huỳnh này cam kết không bỏ rơi một ai gắn bó với xí nghiệp của chúng ta...

- Hôm ấy bao nhiêu người đã khóc vì câu nói ấy của nội em ạ... Anh không thể tưởng tượng nổi... Dày dạn như ông Tư Cương cũng rơm rớm nước mắt... Lúc này mới đo được lòng người trong xí nghiệp mình...

- Nhiều lúc em cứ nghĩ đấy là nội ra lệnh cho chúng ta anh ạ!..

- Đúng là hôm ấy nội ra lệnh cho chúng mình thật. Anh cũng nghĩ thế.

- Anh Vũ ạ, ngay bây giờ trong tay chúng ta vẫn còn nhiều sự lựa chọn khác. Dẹp hết mọi công việc kinh doanh đi chúng ta cũng không chết đói đâu mà lo. Nếu cần, thu hết vốn liếng đi mua mấy cái nhà cho thuê. Tiền cho thuê nhà đủ để cả nhà mình ăn tiêu nhảy múa thoả thích năm này qua năm khác, càng không phải vào trại tạm giam như thế này...

- Anh hiểu! Tất cả chỉ vì anh chị em chúng ta không thể làm cho nội của chúng ta thất hứa, chúng ta không thể bỏ rơi cuộc sống của hàng nghìn người khác? Có phải thế không em?

- Dứt khoát là như thế! Nhưng một khi tình thế bắt buộc, em sẽ lựa chọn như vậy đấy. Lúc ấy anh cũng sẽ không cản được em đâu!.. – Bích Ngọc vịn về cổ áo của chồng, âu yếm vuốt ve khuôn mặt xanh xao của chồng rồi nói tiếp - ...Nhân nói chuyện này, cái Thi bạn em tuần trước khoe vừa bán cái nhà của bố được nhà nước hoá giá. Nó được bố chia cho hai nghìn cây vàng. Nó bảo em: Vợ chồng con cái tao bây giờ ngồi hưởng lộc các cụ để lại thôi, không ngu dân trâu bò như vợ chồng anh chị em nhà mày!

- Trời ơi, nhà của tướng Văn Lâm mà như thế, nhà của nội chúng mình sẽ là bao nhiêu? Một vạn cây? Hai vạn cây chắc?..

- Đất nước mình vẫn bèo bọt thân phận nước nghèo, nhưng đất đai thì đắt hơn vàng mà anh!

- Lẽ ra làm giàu một đồng thì được xã hội tôn vinh một đồng,.. làm giàu hai đồng thì được xã hội tôn vinh hai đồng... Được như thế thì ai cũng dám mạo hiểm, bớt được tham nhũng, bớt được đầu cơ vào đất đai, kinh tế cả nước này chẳng mấy lúc sẽ quật lên nhanh chóng...

- Đảng này cái gì cũng phải giấu giếm diêm diểm như mèo giấu cứt có phải thế không anh?! Em xin lỗi...

- Đừng bực dọc nữa Ngọc! Tham gia đàm phán với EU(*) [(*) Liên minh châu Âu.] anh càng thấy mỗi sản phẩm người sản xuất của EU đưa ra thị trường thế giới đều có nhà nước hậu thuẫn đằng sau. Đối lại, mỗi đồng bạc kiếm ra phải khai xuất xứ và chịu thuế... Vì thế công khai

minh bạch là bắt buộc, em ạ. Anh cứ ước ao đến bao giờ nước mình làm được như vậy!

- Nghĩa là anh ước ao quốc doanh chết hết có phải không?

- Sao em độc mồm thế? – Vũ cười và thụi cho Bích Ngọc một quả tổng yêu vào má.

- Đành là quốc doanh hay không quốc doanh khỏi anh chết. Nhưng công khai minh bạch như thế quốc doanh chết đầu nước!

- Em ạ, đất nước mình không thể nói là nghèo, dân mình không thể nói là ngu lười, nhưng sao nước mình vẫn nghèo lâu thế, lạc hậu lâu thế! Đối mặt với nước ngoài mới thấy rõ hơn cái nhục nước nghèo của mình! Mấy anh bạn trong EU đàm phán với anh khi giải lao nói vui: “...Đừng xin quy chế nước chậm phát triển làm gì! Đứng ra với tiềm năng và sức năng động như thế, phải xếp Việt Nam các anh vào loại nước không chịu phát triển!” Anh nghe mà tê tái cả người...

- Làm sao người dân nước mình sớm có được những thể hệ rửa được cái nhục nước nghèo này anh hả!

- Phơi phới được mấy năm đến 1995, từ cuối 1996 đến giờ chậm hẳn lại...

- Cứ hai bước tiến một bước lùi, trong khi đó thiên hạ vất chân lên cổ chạy! Em chỉ lo kéo dài mãi thế này ta sẽ ngày một tụt hậu xa hơn.

- Cứ mỗi lần anh đi xa về là một lần xót xa...

- Tạp chí Kinh tế Viễn Đông(*) [(*) (Far Eastern Economic Review)] đã gọi Việt Nam là thành viên của NATO?(**) [(**) Khỏi quân sự Bắc Đại Tây Dương.] rồi đẩy anh ạ.

- Thế là thế nào?

- Là: No Action, Talk Only! (***) [(***) Không hành động, chỉ nói thôi!]

Vũ bật cười:

- Họ giỏi hài hước.

- Em nghĩ lúc này dân tộc mình cần được một Chí phèo mới của Nam Cao đấm toạc mặt, đá nát mông để thức tỉnh lòng tự trọng.

- Ôi Ngọc! Nhưng sao lại là Chí Phèo?..

- Chí Phèo không có gì để mất, cả đến mạng sống của mình Chí Phèo cũng chẳng thiết.., nên mới dám làm cái việc tày đình này.

- Rồi sao nữa?

- Rồi sao nữa à? Để em nghĩ một chút... Bị đấm, bị đá, dân tộc mình thức dậy, nhìn thấy Chí Phèo trước mặt... – Bích Ngọc vừa nói, vừa làm điệu bộ khua tay đấm, đá: - ...Bàng hoàng từ trong giấc ngủ bước ra, chắc dân tộc mình sẽ chỉ tay vào mặt Chí Phèo rồi quát lên: Ai đây? Người là ai mà lại dám đá ta, đấm vào mặt ta?.. Anh ạ, một khi đã chỉ tay hỏi được Chí Phèo là ai, dân tộc mình chắc cũng sẽ ý thức được chính mình là ai, sẽ biết được nước mình đang đứng ở đâu trong cái thế giới này!.. Anh có nghĩ thế không?

- Ôi Ngọc ơi là Ngọc...

- Ý nghĩ vừa kể cho anh không phải hoàn toàn là em nghĩ ra đâu. Em mượn một ý vô cùng quan trọng của triết gia Trần Đức Thảo về sự hình thành tư duy để diễn đạt cái tất yếu mà nước ta phải giác ngộ đấy... Bắt đầu từ sự hình thành ngôn ngữ và ý thức anh ạ! Đây chính là vấn đề nhận thức mà chúng mình đang bàn.

- Em đọc Trần Đức Thảo bao giờ thế?

- Vừa qua tạp chí Triết Học có số đặc biệt nhân ngày giỗ nhà triết học hiện đại duy nhất của nước ta.

- Thế bây giờ em giả vờ vừa mới tỉnh ngủ và chỉ tay vào anh và hỏi Anh là ai? đi!

- Không, không đánh lừa em được đâu. Bích Ngọc của anh đang thức...

Tình yêu và trí tuệ của hai người dần dần kéo họ ra khỏi bao điều dằn vặt nhức nhối, câu

chuyện giữa hai vợ chồng Vũ lan man sang biết bao nhiêu chuyện khác trong giờ phút tại ngoại rất ngắn ngủi này...

Trước khi chia tay, Vũ trao đổi thêm với vợ những việc cần bàn trong cuộc họp với tổ think tank sau khi Vũ đi An Giang về. Tổ này gồm các thành viên lãnh đạo của ba công ty dịch vụ tư vấn chiến lược kinh doanh do bốn anh em Vũ là những người sáng lập ra từ vài năm nay...

Từ nơi Bích Ngọc bị tạm giam, Vũ về nhà chào bà và bố mẹ được mấy câu lại bảo lái xe đưa đến khu công nghiệp Sáng Tạo ở phía Bắc Thành phố để gặp Quân ngay, nghĩa là không kịp uống cốc sữa mẹ pha cho.

- Con vẫn chưa cảm thấy đói, mẹ cứ đẩy lại, lát nữa về con sẽ uống!

Bà Ngân chưa kịp nói thêm câu nào, Vũ đã tót ra ngoài sân hối hả giục lái xe.

Vũ muốn nắm thêm tình hình trước khi đi An Giang.

Cũng may hồi này trật tự giao thông trong thành phố khá hơn trước chút ít, lại không phải giờ cao điểm, nên chưa đầy một giờ sau Vũ và Quân đã ngồi nói chuyện với nhau về những việc đang phải tính từng giờ từng phút.

- Chị Ngọc bảo anh đi An Giang ngay giặt nóng một hai chục tỷ để quật lại thằng Thắng. Anh lo nếu không có tiền mang về thì sao?

- Chị Ngọc đã bàn với em và quyết định dứt khoát chỉ giao việc này cho anh, vì anh có uy tín lớn với bên An Giang.

- Đành là thế, nếu việc không thành?

- Em đã tính rồi, trong trường hợp này em sẽ thế chấp xí nghiệp này để vay ngân hàng. Nếu cũng không được nữa thì đành thế chấp cho tư nhân để vay nóng của nhau với lãi suất chợ đen vậy! Xí nghiệp này đang ăn nên làm ra, có nhiều người gạ mua hoặc xin góp vốn, nên có thể thế chấp ngon lành anh Vũ ạ. Vài giờ đồng hồ là xong ngay. Quốc doanh không làm được chuyện này, nhưng tụi em làm được!

- Quân, người ta chỉ đem cái ô tô hay cùng lắm là giấy tờ sở hữu nhà đất đến hiệu cầm đồ, chứ không ai làm như thế đối với cả một xí nghiệp với 500 công nhân như thế này! Đừng quên đây là miếng cơm manh áo của 500 con người và gia đình của họ!

- Anh ơi, đã đến nước này thì mọi phương tiện chúng ta có trong tay đều phải tính hết. Anh không nghĩ đến khả năng tụi thằng Thắng kéo dài tạm giam để có đủ thời gian đổi trắng thay đen xóa sổ chúng ta hay sao? Tạm giam như thế còn nguy hiểm hơn là giam thật!

- Anh rất lo điều này. Nhưng phải tính mọi nước.

- Tụi thằng Thắng chỉ bí có một điều là áp lực của những người gửi tiền ở ngân hàng Việt Phát lớn quá, không sớm giải quyết được, chuyện kinh tế để phát sinh thành chuyện chính trị trong thành phố. Đã lẻ tẻ xuất hiện một vài cuộc biểu tình đòi ngân hàng Việt Phát trả tiền... Chỗ bí này là lối thoát cho chúng ta anh Vũ ạ!

Vũ chau mày, lắc đầu, nhưng cuối cùng vẫn phải nói:

- Thôi được, đúng là các em đã bàn hết mọi nhẽ rồi. Em cứ chuẩn bị phương án cho xí nghiệp này đi làm con nuôi một thời gian đi. Ướm dần các bố mẹ nuôi của nó đi, không thể bỏ lỡ từng giờ từng phút! Nhưng em không được sang nhượng mấy may quyền lãnh đạo và quyền điều hành tuyệt đối của chúng mình đối với xí nghiệp này!

Chưa để cho Vũ nói xong, Quân đã đứng dậy mở két hồ sơ, đưa ra cho Vũ một tập các bản fax:

- Anh yên tâm!.. Anh xem, đây là các fax trả lời các offers của em về chuyện vay nóng. Gọi xí nghiệp này đang đắt giá như tôm tươi cũng không có gì là quá đáng anh ạ!

Xem được mấy cái fax trả lời, Vũ trả lại Quân cả mớ fax:

- Em quảng cáo giỏi, hay là tán tỉnh giỏi các đại gia? Các điều kiện của họ nhìn chung chấp nhận được.

- Cả hai, anh ạ. Xí nghiệp trang thiết bị nội thất Tiên Phong này là xí nghiệp duy nhất của khu

công nghiệp Sáng Tạo công bố trên báo chí định kỳ 6 tháng và một năm bằng cán cân thanh toán cho bản dân thiên hạ biết anh ạ. Nói cho đúng hơn có lẽ Tiên Phong là xí nghiệp duy nhất của Thành phố làm việc này, có chứng chỉ của kiểm toán hẳn hoi. Nhìn vào bảng cán cân thanh toán là nhiều người đã mê rồi!

- Chuyện như thế này là chuyện hàng ngày trên thương trường thế giới, thế mà ở nước ta cứ như là một sự kiện giật gân, có phải không Quân?!

- Đúng thế anh ạ, sau chuyện này em sẽ cho niêm yết xí nghiệp này trên thị trường chứng khoán để bành trướng mạnh nữa... Nhưng anh có biết các đại gia mê cái gì nhất của xí nghiệp này không?

- Tỷ lệ lợi nhuận ổn định à?

- Em làm cuộc thăm dò rồi. Họ mê nhất là ở đây chúng mình chỉ sản xuất theo đơn đặt hàng ký trước 6 tháng hoặc một năm với các siêu thị lớn bên châu Âu. Mấy đại gia xin mua sản phẩm của xí nghiệp để cung cấp cho một số siêu thị trong Thành phố, nhưng em không có hàng, và cũng không muốn bán. Vả lại làm theo các orders của các nước EU đã không xuể rồi! Công bằng mà nói mấy ông nhà báo cũng giúp xí nghiệp này nổi đình đám.

- Báo chí họ thích cái gì nhất trong xí nghiệp này?

- Báo chí ca ngợi nhiều điều anh ạ. Nhưng có lẽ việc xí nghiệp này đi nhập gỗ tà vẹt phế thải của đường sắt bị loại bên châu Âu về luộc tắm và chế biến lại để đóng đồ gỗ giả cổ loại xịn rồi lại xuất trở lại châu Âu làm nhiều người đọc thích thú nhất. Ngay báo chí của EU cũng ca ngợi, họ đặt cho đồ gỗ của bọn em cái tên là sản phẩm thân thiện với môi trường! Anh xem có oách không?

- Đúng rồi sản phẩm nào bớt đụng chạm đến môi trường là họ rất khuyến khích.

- Anh Vũ ạ, việc xí nghiệp này mua kính xây dựng của Đáp Cầu, của Biên Hòa... về chế biến lại thành kính an toàn chịu lực để làm đồ nội thất theo design của các siêu thị bên châu Âu cũng làm nhiều người mê lắm, lại không cần quota mới sướng chứ! Em phục anh phát hiện ra kẽ lách này.

- Khi anh chọn sản phẩm cho xí nghiệp này, anh bắt buộc phải nghĩ thế Quân ạ, vì cả 3 công ty dệt may của Ngọc và Bảo Vân đều thuộc sản phẩm cần quota. Thế là quá bất bình đối với chúng ta rồi! Anh chưa biết bao giờ mới vào được WTO để thoát khỏi cái cùm quota! Xí nghiệp này so với xí nghiệp 23-9 thì như thế nào?

- Đầu tư ít hơn, nhưng hiệu quả cao hơn nhiều anh ạ.

- Triển vọng đồ gỗ giả cổ có tốt không?

- Em vừa mới ký hợp đồng với Đức nhập gỗ tà vẹt phế thải cho hai năm tới, phù hợp với tiến độ cải tạo đường sắt của họ ở bên ấy. Nếu vào Nga, vào một số nước Đông Âu khác, nguồn nguyên liệu này phong phú lắm anh ạ!

- Nếu nước mình có thị trường chứng khoán cho ra hồn thì hay biết mấy Quân nhỉ!

- Ôi, nếu... nếu... Được ba bốn chứ nếu như vậy, em đảm bảo với anh em sẽ đưa được đồ gỗ giả cổ và đồ nội thất của xí nghiệp này sang Mỹ ngon lành. Em đã thăm dò khả năng mở một xí nghiệp như thế này ngay ở Nga. Nguồn nguyên liệu ở đấy vô tận và giá công nhân rẻ kinh khủng so với Tây Âu anh ạ, chỉ tiếc là tình hình chính trị – xã hội bên đó chưa hay lắm, nhóm Năm Cam ở nước ta không là cái đĩnh gì so với các mafia bên ấy!

- Thôi, tán gẫu với em như thế đủ rồi. Em gọi điện thoại về nói với má anh không ăn cơm nhà trưa nay để nhà khỏi mong. Anh đi An Giang ngay bây giờ! Suy nghĩ thêm về những vấn đề cần đưa ra bàn với tổ think tank...

Hai anh em chưa kịp mời nhau uống nước.

Công việc của Vũ ở An Giang diễn ra chóng vánh, không đầy một tiếng đồng hồ. Cái chính là Vũ gặp may.

Hiệp hội cá basa đưa Vũ đến bàn trực tiếp với công ty chế biến Việt Hưng, một trong top ten xuất khẩu filet cá basa của Việt Nam. Gần một năm nay Việt Hưng đi đi về về xin chính quyền

địa phương cho thuê thêm 3 hecta đất để hiện đại hóa xí nghiệp chế biến theo tiêu chuẩn kỹ thuật tiên tiến nhất mà các thượng đế ở châu Âu và ở Mỹ đòi hỏi, nhưng mọi cố gắng đều đổ xuống sông xuống biển hết. Việt Hưng quyết định di dời nhà máy sang tỉnh bên. Điều này có nghĩa An Giang sẽ mất hơn một nghìn việc làm trực tiếp và gián tiếp và nhiều cái lợi lớn khác nữa. Câu chuyện này gần đây đến tai bí thư tỉnh ủy. Ngay lập tức bí thư ra lệnh cho địa phương phải tìm mọi cách đáp ứng yêu cầu của Việt Hưng. Lệnh đã được thực hiện nghiêm túc. Nhờ vậy Việt Hưng dôi ra một khoản dự trữ lớn và chấp thuận cho công ty Ngọc Vân vay nóng 20 tỷ đồng. Nhưng người có thẩm quyền của Việt Hưng ký hợp đồng cho vay lúc này đang ở Vũng Tàu. Thế là đàm phán xong Vũ đi thẳng từ An Giang xuống Vũng Tàu. Quá đói, lại đến cơn đau dạ dày, dọc đường Vũ bảo lái xe mua cho cái bánh mì kẹp chả và chai nước thay cho bữa trưa, vừa đi vừa ăn để tiết kiệm thời gian.

Cuối cùng mọi việc đều toại nguyện. Vũ thở phào nhẹ nhõm và quên mất cả cơn đau đang lâm râm trong bụng.

- Còn đủ tỉnh táo về ngay Sài Gòn đêm nay chứ? – Vũ hỏi người lái xe của mình.

- Anh yên tâm. Bây giờ là bốn giờ, đi ngay là tốt nhất anh ạ!

Ngồi trên xe điện thoại xong cho Bích Ngọc, lúc này Vũ mới có đầu óc thanh thoi chuyện trò với người lái xe của mình. Từ lúc đón Vũ ở sân bay 6 giờ sáng nay cho đến lúc xe rời Vũng Tàu trở về Thành phố, lái xe có cảm tưởng Vũ là người câm, bây giờ Vũ trở lại là con người hoạt bát và dễ bắt chuyện như mọi khi.

Đường thông xe, câu chuyện trong xe rôm rả, Vũ hy vọng kịp về ăn cơm tối với bà nội trước khi bà đi ngủ. Vài năm trở lại đây, do tuổi tác, bà Sáu Nhơn thường tám chín giờ tối đã đi ngủ rồi...

Đến địa phận Tam Phước trên quốc lộ 51, xe phải đi chậm dần. Khi mắt đã nhìn thấy được trạm thu lệ phí giao thông T1, xe đứng chết ngắc.

Tắc đường!

Mười phút, hai mươi phút..., xe vẫn đứng yên không nhúc nhích, người xúm lại quanh ba-ri-e (barrière) ngày càng đông.

- Anh chịu khó ngồi chờ, để em chạy lên xem có chuyện gì mà tắc khốn khổ thế này! – Chưa để Vũ kịp trả lời, người lái xe đã bật cửa vọt ra ngoài.

Lúc này Vũ chỉ lo đến sáng mai mới được nói chuyện với nội của mình...

Một lát sau người lái xe quay lại:

- Không biết phải chờ bao lâu nữa anh ạ. Công an đang làm biên bản. Trung tá công an Hoàng Mai say rượu nổi điên. Lão này là trưởng phòng cảnh sát hình sự. Chẳng biết lời qua tiếng lại thế nào, lão ta dẫn năm, sáu người vác dùi cui và tiểu liên AK đánh trọng thương trưởng trạm thu phí! Lão ta còn rút súng lục bắn trưởng trạm, nhưng may quá ông này kịp gạt được súng văng đi!

- Tại sao tự dưng đánh trưởng trạm? Lại còn rút súng bắn người ta?..

- Nghe kể thì chuyện không đáng gì anh ạ, cần ba-de (barrière) tự động bị hỏng, ông trưởng trạm đề nghị xe của lão ta lùi lại đi sang lạch bên, thế là lão ta chửi tục, rút súng bắn, rồi hè quân xuống đánh trưởng trạm túi bụi!

- Thế này thì còn trời đất nào nữa! – Vũ rên lên trong xe.

Ngay ngày hôm sau, ban kiểm tra kinh tế của Thành phố cho người đến trại tạm giam thương thuyết với Bích Ngọc, nhưng bị từ chối.

- Xin đề nghị ông thông cảm với tôi, ngồi trong trại tạm giam như thế này, tôi nghĩ đây không phải là chỗ tôi bàn công việc với nhà chức trách. – Bích Ngọc cố tìm lời lẽ cho mềm mỏng.

- Bà nhất quyết đòi huỷ bỏ lệnh tạm giam rồi mới nói chuyện?

- Xin tùy ông hiểu, tôi không thể bàn việc gì với nhà chức trách với tư cách là người đang

ngồi ở cái trại này.

Chưa đầy hai giờ sau, lệnh tạm giam Bích Ngọc bị huỷ bỏ.

Trong thương thuyết, mọi việc đã được làm rõ. Nguyên nhân là sổ sách và hồ sơ chứng từ đều chứng minh tài chính của công ty Ngọc Vân hoàn toàn lành mạnh, không có nợ xấu với ngân hàng Việt Phát, càng không có biểu hiện vỡ nợ hoặc trốn nợ. Nhà chức trách thanh minh: biện pháp tạm giam là do tình thế bất buộc, phải phòng ngừa tình trạng xấu nhất, mong được thông cảm. Chính quyền hứa sẽ công bố công khai việc này trên báo chí để khỏi làm thương tổn đến uy tín kinh doanh của công ty Ngọc Vân. Chính quyền chủ trương phải đẩy nhanh việc thu hồi tiền bạc và tài sản của Việt Phát để trấn an và có tiền chi trả cho những người gửi tiền, ngăn chặn lây lan sang các ngân hàng cổ phần khác. Nếu còn thiếu, chính quyền sẽ tạm trích ngân sách chi trả một phần cho những người có hoàn cảnh kinh tế quá khó khăn. Chính quyền yêu cầu sự hợp tác của mọi người, nhất quyết không để xảy ra tình trạng vỡ hụi như năm nào làm chao đảo cả Thành phố và một số tỉnh có liên quan...

Cụ thể đối với công ty Ngọc Vân, nhà chức trách đề nghị một là công ty rút đơn kiện chính quyền việc tạm giam tổng giám đốc Bích Ngọc, hai là hợp tác với chính quyền bằng cách thanh toán trước hạn, hiểu là thanh toán ngay tức khắc toàn bộ vốn và lãi 15 tỷ đồng...

- Sao lại ghi là hợp tác? Phải ghi là công ty Ngọc Vân nhượng bộ chính quyền... mới đúng chứ? - Bích Ngọc lật đi lật lại bản thảo biên bản do nhà chức trách đưa cho.

- Chính quyền thì không ghi nhượng bộ được chị Bích Ngọc ạ. Công ty với nhau thì có thể... Chỗ này chị nên thông cảm.

- Ngôn ngữ của nhà chức trách các anh thật là phong phú. - Bích Ngọc cười.

Cuộc thương thuyết diễn ra mỹ mãn, không quá 15 phút tại trụ sở công ty Ngọc Vân. Cuộc sống trở lại trật tự của nó.

- Em sai anh đi An Giang hôm qua thật đúng sách! Quyết định của tổng giám đốc có khác! - Vũ khen vợ và hiểu đây là điều bất ngờ mà Bích Ngọc đã nói trước với Vũ.

- Việc làm này của công ty Ngọc Vân ngày mai sẽ lên báo. Em đã giao cho một luật sư viết bài rồi. Cái bài báo của Đoàn Danh Thắng sẽ bị xé toang.

- Em đã trù liệu trước rồi à?

- Phải như thế anh ạ...

...

Tiến chồng ra sân bay đi Mỹ, trở về trụ sở công ty, Bích Ngọc đã thấy cô gái điểm chờ mình ở phòng thường trực. Cô ta được mời vào phòng khách.

Sau mấy câu hỏi thăm, Bích Ngọc được biết: nếu cô ta cam kết trở về Củ Chi làm ăn sinh sống thì không đưa vào trại phục hồi nhân phẩm. Bích Ngọc hiểu khá rõ tình hình kinh tế vùng này và hoàn cảnh gia đình cô gái điểm.

- Vùng này có nhiều vườn cây ăn trái, nhưng chưa chuyên canh và khó tiếp cận với các chợ, những người buôn lớn vì thế ngại về đây mua trái cây đem ra Sài Gòn. Cô thông thạo vùng mình ở, chịu khó buôn trái cây đem ra đây bán được không? Mèo nhỏ bắt chuột con vậy, nhưng lại là buôn tận gốc, bán tận ngọn.

- Thừa chị em có nghĩ đến việc này, nhưng em không có vốn ạ.

- Tôi biếu cô hai trăm nghìn, để gia đình cô tạm sống trong một hai tuần đầu. Tôi cho cô vay một triệu đồng, nếu cô buôn bán thua lỗ thì xiu xoá, nếu có lãi và đến lúc nào trả được thì cô đem trả. Tôi không cho không và cũng không lấy lãi.

Cô gái điểm không dám tin vào tai mình:

- Thừa chị, chị không sợ bị em lừa sao?

- Cô có thể lừa tôi, nhưng tôi dám chắc cô không nỡ lừa mẹ cô và hai con cô...

- Chị... - Cô gái điểm quỳ thụp xuống ôm lấy chân Bích Ngọc rồi bật khóc.

Qua điện thoại, xác định được chắc chắn Bích Ngọc nằm trong trại tạm giam, Thắng mới dúi vào tay vợ tờ báo, hỉ hả:

- Một mũi tên bắn trúng ba con chim.

- Bài báo này đọc mấy hôm nay rồi. Đây là lý do tối nay về ăn cơm ở nhà có phải không? – Kim Hồng trả lời chồng, nhưng mắt vẫn dán vào cái tivi trước mặt, lo đoán chữ trong chương trình “Chiếc nón kỳ diệu”.

- Đang cần có người đối thoại để thưởng thức chiến công mới! – Thắng tắt tivi, bật mồm Kim Hồng bằng một cái hôn, rồi ngồi sát bên vợ, ghì chặt.

Kim Hồng giãy một lúc mới gỡ được tay Thắng ra:

- Thế Bạch Liên đâu?

- Quên đi!

- Thế hả? Được những việc gì mà nói trúng một lúc những ba con chim?

- Khai tử chính thức Tuyển cò, khẳng định trước công chúng trình độ chính trị cao cấp, nên công ty Ngọc Vân một cú trời giáng.

- Chiến tích lớn đấy.

- Tạo có lừa được Bích Ngọc vào trại tạm giam vài ngày, thế mới tuyệt chiêu chứ!

- Lại giờ cái trò xúi giục bà Chín “a-lô” chứ gì?

- Không. Bây giờ nhiều chiêu mới.

- Được cô giáo Bạch Liên dạy dỗ có khác.

- Nếu thế con chim thứ tư là bắn rơi cái tính kiêu ngạo của Bạch Liên! Oách chưa?

- Thế là thế nào? – Kim Hồng vẫn chưa hiểu.

- Tự biên tự diễn một mình đấy. Cái thời suy tôn Bạch Liên mưu lược qua rồi. Thế mà cô ta vẫn xưng xưng là Gia Cát Lượng đàn bà không thể thiếu được của anh!

- Anh đi đảng anh, tôi đi đảng tôi thật rồi hả? – Kim Hồng rất khoái khi có thể châm chọc quan hệ giữa chồng mình và Bạch Liên.

- Quan hệ tiền trao, cháo múc. Em không hiểu điều này à? Bao nhiêu võ tử của Bạch Liên anh đã nắm hết. Bây giờ hoạt động trong môi trường mới, Bạch Liên mất giá!

- Mất giá nghĩa là Bạch Liên mất cái chức Gia Cát Lượng, nhưng vẫn còn cái chức đàn bà không thể thiếu được, có phải thế không?

- Nhận xét sắc sảo đấy. Công chúa Liễu nhà mình hồi này thế nào? – Thắng bị chạm nọc nên tìm cách đánh trống lảng.

- Vẫn còn nhớ đến con gái nhĩ! Nó xuống chức rồi, bây giờ chỉ làm thống soái G7 thôi.

- Lại thêm 2 đứa nữa chết vì đua xe máy hay sao?

- Không, hai đứa trong hội của nó bị khai trừ vì tội đi lấy chồng.

- Trời, đây là cái hội pê-đê gái hay sao?

- Đâu có, cái Liễu nhà mình tuần trước đi nạo thai, hiện nay đang an dưỡng ở Đà Lạt. Hội chúng nó thích yêu đương tự do, không ràng buộc, không nghĩa vụ, chỉ có mục đích duy nhất là tìm cảm hứng kích thích và nếm trải mùi đời.

- Có ngày “ết” (HIV/AIDS) với nhau cả lũ!

- Thế không sợ “ết” cho bản thân mình à?

- Hỏi gì mà vớ vẩn thế? Thắng Quang đâu?

- Công tử của chúng ta đi học ở Úc sáng nay rồi.

- Học gì? Quyết chí lập thân từ bao giờ thế?

- Nó học đua ô-tô. Nó bảo thành tài hay không thành tài vẫn ở lại Úc, vì Việt Nam không có

trường đua ô-tô.

- Nó đi như thế là may cho chúng mình, nếu không lúc nào cũng nơm nớp lo nó vào tù vì đua xe. Nhân thể bàn với em một việc... Điều này anh cân nhắc từ lâu...

- Có sáng kiến hay khám phá gì mới?

- Không biết em có nghe nổi không.

- Có gì mà ấp úng thế? Chuyện lạ đó đây!

- Vậy thì hãy nghe: Anh muốn chúng mình ly dị.

- Anh muốn hợp pháp hoá à?

- Đúng thế, nhưng không phải cái em nghĩ.

- Anh muốn hợp pháp hoá cái gì?

- Chúng mình ly dị hờ thôi.

- Lại còn thế nữa? Từ vợ chồng thật trở thành vợ chồng hờ rồi. Bây giờ lại diễn kịch từ ly dị thật, hợp pháp hoá thành ly dị hờ!

- Phải. Anh chỉ muốn hợp pháp hoá bất động sản của em, của anh cho rành rọt.

- Ngoài cái nhà này ra là đứng tên anh, mọi nơi khác có cái nào đứng tên anh hoặc tên em đâu?

- Cái nhà này sau ly dị cũng đứng nốt tên em đi. Có tài khoản nào đứng tên một trong hai chúng mình không?

- Không.

- Chắc chắn không?

- Lú lẫn đến thế rồi à?

- Lú lẫn thì không, nhưng chiến đấu một lúc trên bốn năm mặt trận, bố thằng nào nhớ hết được.

- Một trăm phần trăm không có tài khoản nào đứng tên chúng mình. Thế thì cần gì ly dị?

- Thế thì tuyệt vời. Cần phải ly dị ngay!

- ???

- Trong làm ăn nếu không may đưa nào xảy chân sẽ không gây liên lụy cho đưa kia, sẽ dễ bề luồn tài sản cho nhau để tránh tổn thất, hoặc để có tiền chạy tội ứng cứu cho nhau.

- Hay đấy. Sáng kiến không tồi...

Cả buổi tối hôm ấy hai vợ chồng Thắng chỉ bàn việc thực hiện ly dị hờ, sắp xếp đối chiếu các giấy tờ, sổ sách...

Đang bàn dở dang, ông huấn luyện viên thể dục thẩm mỹ kiêm vệ sĩ của Kim Hồng gọi điện thoại muốn đến uống cà-phê tối với Kim Hồng, làm gián đoạn câu chuyện.

- Anh bảo ông ta hôm nay bận, để hôm khác. – Kim Hồng sai chồng trả lời.

Thắng làm theo lời vợ:

- A-lô! Chào nghệ nhân vệ sĩ. Thủ trưởng của tôi bảo tối nay bận, để hôm khác.

- Ôi ông Thắng, tôi nhận ra tiếng ông ngay mà. Ông khoẻ chứ?

- Khỏe!

- Ông vui tính quá! Cứ đi vắng hoài!

- Tối nay tôi cũng bận, hẹn lúc khác chúng ta nói chuyện nhé.

- Vâng, xin chúc ông bà một buổi tối vui vẻ...

- ...

Hai vợ chồng lại bàn tiếp, Thắng cho vợ biết là đã lo trước mọi việc, trong vòng vài tháng là giấy tờ ly hôn cầm trong tay...

- Ly dị hờ cũng tiện nhỉ. Đỡ hẳn cái chuyện mất thời giờ ghen tuông vô bổ khi hứng lên, đúng không? – Kim Hồng khoái chí.

- Nhưng mà để cho thằng cha vệ sĩ huấn luyện viên của em bỏ bùa mê thì trắng tay lúc nào không biết đấy nhé.

- Không biết ai bỏ bùa mê ai. Hiện tại thì lão ta đang được việc. Nhờ lão nên bắt mỗi được khối bà lớn.

- Có hơi quá lời không em?

- Vô độc chiêu đấy. Chị Hai đã nhận một cái Toyota rồi!

- Chị Hai chủ tịch hay chị Hai Hàng Xanh?

- Chị Hai Hàng Xanh chỉ dứt hối lộ thôi, chứ không thêm nhận hối lộ.

- Trời, chị Hai chủ tịch! Em dám trắng trợn đến mức ấy à? Coi chừng mấy thằng nhà báo!

- Nô-fo-gâu! (*) [(*) Vô tư đi.] Về danh nghĩa là công ty của con chị Hai mua, hoá đơn cũng ghi công ty của con chị Hai đứng tên mua. Kim Hồng này xuất kho và thanh toán.

- Thế thì tạm được.

- Sắp sửa mua được một biệt thự mới nữa, đất khá rộng. Buôn trời buôn biển vẫn thua buôn nhà đất!

- Bôi trơn bằng cả một cái Toyota?

- Chứ còn gì nữa. Anh còn nhớ ngày xưa bán cái xe máy Honda đen do bố mang từ trong này về mà anh cứ tiếc đứng tiếc ngồi không?

- Nhớ. Hồi đó không nghe mẹ làm như thế thì chúng mình tiêu rồi! Sao thời ấy khổ thế nhỉ! Thời thế thay đổi nhiều lắm rồi. Bây giờ ném một cái Toyota đi cứ như là trẻ con chơi bi búng một viên vào lỗ!

- Chuyện nhỏ mà!

- Bất động sản của chúng mình bây giờ đã bằng được một nửa của Thắng bình vôi chưa?

- Một nửa thì hơn chứ... Nhưng sao cứ thích so sánh với đại gia thế?

- Chí phấn đấu không ngừng.

- Chính trị cao có khác, dân gian nói toạc ra là lòng tham không đáy! Lâu lắm chúng mình không đến thăm anh Hai Hân nhỉ.

- Đến chắc gì ông ấy tiếp. Đồi đường đồi ngả từ đời tám hoánh nào rồi.

- Đang có việc cần đến ông anh của anh đấy!

- Này, đừng có dây vào tay ấy mà toi mạng!

Cũng từ lâu lắm, đêm ấy Thắng mới lại ngủ với Kim Hồng, lúc đầu chỉ với ý định chứng minh với vợ mọi điều bàn bạc với nhau hôm nay là thành thật...

Thắng thấy rõ Kim Hồng không bằng Bạch Liên hoặc những con mồi tơ trong những trận đi săn, song con chiến mã này còn sung sức lắm, xung trận hay lắm... Lâu lâu mới gặp nhau thế này, cái cảm giác ngấy chán bớt đi...

Trong tâm trạng thoải mái, lúc này Thắng mới quay ra ngắm nghía món trón thân thể của vợ.

- Anh thừa nhận em có tập có hơn. Chỗ này còn giữ được đường cong, chỗ này này còn hay lắm... – tay Thắng đập đập.

- Nó không còn xề nữa! Có phải định nói thế không?

- Hai chúng mình, đứa nào đều hơn đứa nào nhỉ? – Thắng không trả lời thẳng vào câu hỏi của vợ.

- Đều chỉ là bản tính của đàn ông thôi, đàn bà không có cái tính ấy.

- Nghĩa là chỉ có anh đều?

- Hơn mức em nghĩ nhiều. Ngày xưa chúng mình quỳnh lắm, chứ đâu như thế này phải không?

- Ngày xưa chúng mình là người, bây giờ chúng mình là rắn, là cáo ăn người, không thể thì bị người ăn.

- Người đời mới chỉ nói tiền là tiên là Phật... Theo em phải nói tiền là ông thầy dạy khôn vô địch của hai chúng mình.

- Lại bốc!

- Anh còn định làm gì nữa?

- Làm nhiều việc, nhưng chỉ nhằm một việc mà chưa thành.

- Đánh đổ công ty Ngọc Vân?

- Gần đúng! Muốn thôn tính cái nhà bà Sáu Nhơn. Cái nhà này thuộc loại đẹp nhất nhì thành phố đấy.

- Đánh Ngọc Vân là nhằm vào cái nhà này?

- Chỉ có thế. Em thử tưởng tượng xem, nếu cái nhà ấy trong tay anh thì đem đổi lấy cái ghế nào ở Thành phố này chắc cũng được.

- Lại bốc phét! – Kim Hồng lấy ngõ tay trở ấn vào trán chông.

- Đương nhiên có thể không phải là cái ghế cao nhất, nhưng không thể là cái ghế tồi...

- Nhưng mấy anh em thằng Vũ thuộc loại trời đánh không chết. Đã tung ra bao nhiêu chưởng rồi mà không ăn thua!

- Chờ xem, cuộc chiến bây giờ mới mở màn...

So với Kim Hồng, ông Chín Tạ đánh giá chiến tích của Thắng cao hơn nhiều, nhưng về một hướng khác.

Tuy chưa đến bữa ăn trưa, ông Chín vẫn tự tay rót rượu và gọi ô-sin đem đồ nhắm để ban thưởng cho Thắng.

- Cậu huyền thuyên đủ mọi thứ, nhưng quan trọng số một là nhờ hẳn được cái gai Tuyền cò cứ lướng vướng chúng ta mãi. Tương lai của cậu phụ thuộc nhiều vào điều này... Bây giờ khỏe re, cóc sợ thằng nào nói Đông nói Tây...

- Em quyết tâm tôn tạo hình ảnh của em, nên không chịu bỏ lỡ dịp nào.

- Thưởng! – ông Chín chạm cốc.

- Em cảm ơn anh. – Thắng hai tay nâng cốc, xun xoe.

- Uống đi, nhắm đi!.. Rồi dỏng tai nghe cho kỹ vào.

Thắng đột nhiên thấy hơi ớn lạnh, cầm đĩa, nâng cốc mà tự nhiên tay cứ đơ ra như người máy, vì mấy tiếng sau cùng của ông Chín đột ngột đổi giọng.

Mãi không thấy ông Chín nói gì, thắng giục:

- Anh định bảo em điều gì ạ?

- Cậu đến chỗ tôi hơi chậm, nhưng thế mà hay.

- Tại anh quá bận đấy thôi ạ. Anh dặn em phải chờ đến sáng nay.

- Tôi có dặn thế thật, vì sáng nay tôi làm việc ở nhà. - Ông Chín cân nhắc lại một lần nữa những dự định của mình rồi mới với tay ra kệ sách, đưa cho Thắng tờ báo có bài viết về sự kiện công ty Ngọc Vân tham gia hợp tác với Thành phố hút rác vụn đổ bể của Việt Phát:

- Đọc bài báo này đi.

- Bài này của ai đấy ạ? – Thắng đỡ lấy tờ báo mà vẫn chưa đọc ngay.

- Của người viết thuê cho công ty Ngọc Vân chứ còn của ai nữa! Giải trình công việc làm ăn của công ty.

Bây giờ đến lượt ông Chín thư thả nhắm rượu. Ông quan sát Thắng. Ông Thấy mặt Thắng đỏ

dần lên rồi nhột bệch đi, không rõ vì giận hay vì lo. Chờ Thắng đọc xong, ông Chín điềm đạm:

- Bài báo viết được đấy chứ?

- Tạm được ạ. Nhưng không luận chiến bằng bài báo của em. – Thắng ngoan cố.

- Như thế là cậu ngu và háo thắng quá. Vẫn chưa qua lớp võ lòng! – Dứt lời, ông Chín quăng vào mặt Thắng mấy bài báo cắt nữa: - ...Đọc nốt đi!

Thắng cầm lên, đọc nghiêng ngấu, nét mặt thay đổi theo mỗi đoạn viết trong mấy bài báo. Trong khi đó ông Chín vừa đứng đỉnh nhìn Thắng, vừa khề khà nhắm rượu...

- Thừa anh thế này là thế nào ạ? – Đọc xong, Thắng giương mắt hỏi, đặt mấy bài báo xuống bàn rồi mà tay vẫn run lẩy bẩy.

- Sao, chỉ hỏi là thế nào thôi à? Lẽ ra phải tự hỏi mình ngu đến mức nào chứ? – Ông Chín vẫn vừa nhai, vừa nói.

- Dạ... Em không ngờ...

- Không ngờ cái con khỉ!.. Cậu có dám đối chất với mấy bài báo khép tội cậu vu khống công ty Ngọc Vân không?

- Em cứ nghĩ là mình kín võ rồi, đã đưa được Bích Ngọc vào trại giam rồi, nghĩa là đã bịt mồm được nó...

- Tôi không ngần ngại ra lệnh cho chìm xuống chuyện cái vãi này trên báo chí thì cậu còn chết nữa...

- Em hiểu ạ... Anh làm em lại nhớ đến chuyện báo chí đòi đối chất mảnh giấy viết tay của anh năm nào ạ! – Thắng không muốn để cho Chín Tạ cứ khoét mãi chỗ yếu của mình.

Thằng này chó đẻ!.. Trong bụng nghĩ thế, nhưng bề ngoài Chín Tạ vẫn tỉnh bơ:

- Nhân Việt Phát đổ bể, tôi chỉ muốn cậu tẩy sạch bong câu chuyện thằng Tuyển cò. Đọc mỗi việc này thôi... Nhưng...

- Anh nói nhưng gì ạ?

- Tôi cho phép cậu làm một vài động tác gây hoả mù và thêm chút hoa lá cành để cho câu chuyện rôm rả... Nhưng cậu đã đi quá đà, cậu lợi dụng!.. Lôi công ty Ngọc Vân vào cuộc lúc này là ngu. Bố trí tạm giam Bích Ngọc lại càng ngu!

- Anh ơi, em đang cần vốn chính trị. – Thắng bật lại như một phản xạ tự nhiên. – ...Vớ lại em có trong tay nhiều thông tin võ nợ của công ty Ngọc Vân...

- Hiểu. Lẽ ra cậu chỉ nên liệt kê mấy con nợ lớn đã bỏ chạy ra nước ngoài là đủ. Làm như thế mặc nhiên sẽ không có cái bài báo này của công ty Ngọc Vân, dư luận sẽ không mấy may nghi ngờ bài báo của cậu. Như thế có phải là kín võ hơn không?

- Anh thật cao kiến... Có lẽ tại em “máu” quá... – Trong thâm tâm Thắng thừa nhận mình háu ăn.

- Không phải! Cậu không biết thân phận cậu lúc này. - ông Chín ra đòn thứ nhất.

- Em biết chứ ạ.

- Biết cái đích gì! Bao giờ ngồi vào ghế sẽ hay, sẽ ra uy, sẽ gặt hái. Nhưng bây giờ đừng thấy tôi làm gì mà cứ bắt chước làm theo. Cậu chưa đến cái độ ấy, hiểu chưa? Còn tồn nhiều cơm gạo đó chú mày ạ.

- Em có dám vung tay quá trán đâu ạ.

- Nghe đây này, ngay tôi lúc nào cũng phải tự kiểm tra mình có quá đà không, để tự “thắng” lại...

- Em cứ nghĩ lúc này phải chứng tỏ mình có lập trường nguyên tắc triệt để, đòi của trả lại cho dân. Đây là cơ hội... – Thắng tìm cách chống chế.

- Lúc này phương châm của cậu phải là tất cả cho xây dựng cái ghế.

- Em làm đúng như thế đấy chứ ạ.

- Đừng quên cậu còn đang trong quá trình tích lũy cho tương lai. Cậu phải gom góp, phải thêm bạn bớt thù... Chờ cho đủ lông đủ cánh đã!..

Thắng như mèo bị cắt tai, ngơ ngẩn.

...Nghĩa là ông Chín đã đến cái độ muốn làm gì thì làm... Mình xin mấy cái mảnh giấy viết tay là ông ấy cho ngay, nhờ bà Chín alô việc gì đấy là ông ấy gật ngay. Chỉ sau cái vụ cụm 9 mới thấy ông thận trọng hơn trước... Cho đến giờ mình cứ tưởng ông này chỉ là một ông quan thô thiển, tham ăn, háu gái... Hoá ra ông này tinh quái hơn mình nghĩ nhiều. Còn mình thì đúng là chưa đến cái độ ấy! Bị mắng là ngu thật không oan...

- Thôi đừng ngồi đực ra thế, nhắm đi. Dù sao công việc của cậu tiến bộ trông thấy. Tốc độ thi công con đường cậu đang làm nhanh đấy, nhiều người trong lãnh đạo Thành phố khen, nhưng đừng làm cái trò đường hầm chui Văn Thánh đấy nhé!

- Anh yên tâm. Không thể có chuyện ấy được anh ạ. Em không chơi cái kiểu ăn trực tiếp vào khâu thi công như bọn cai thầu đường hầm chui Văn Thánh đâu. Nơi nào thi công gian em đuổi ngay. Ăn hẫng vào khi còn thiết kế, vào giá cả và các khâu đền bù giải toả mới hay anh ạ. Cuối cùng thì công trình vẫn ngon lành, anh em vẫn có thu nhập mà lại được tiếng với cả nước.

- Thế thì được. Công tác Đảng mới giao cho cậu bên khối giao thông vận tải cũng được đánh giá là tốt đấy. Cố lên chút nữa, ta sẽ xây dựng cậu thành cán bộ cơ sở điển hình.

- Em có bao giờ sao nhãng nhiệm vụ này đâu ạ... Nhưng anh Chín cơ cấu em chặt chẽ quá đấy.

- Nói cái gì?

- Chẳng lẽ đời không có một cơ may nào nhanh gọn hơn cho em hay sao hả anh Chín?

- Sốt ruột hả? Thế thì không có gan làm to được!

- Đâu có. Nhưng tuần tự vi tiến thì nhàm chán lắm ạ.

- Nghề tổ chức anh mày đã tổng kết hết cả rồi, Thắng ạ. Xem ra cậu còn phải tỉnh táo làm nhiều việc tập sự hơn nữa... Để sẵn sàng đón lấy cái giây phút làm nên lịch sử. Nhưng... đừng hồ đồ như cái bài báo vừa rồi.

- Nếu thế em đề nghị anh đổi lại ngày ký quyết định và số quyết định chức vụ mới của em bên Đảng đi ạ.

- Sửa sửa cái gì hả?

- Em đã nhờ mấy thằng thầy tướng giỏi xem hộ. Đứa nào cũng nói số quyết định chức vụ Đảng của em có những hai con số tám, ngày ký quyết định cũng có hai con số tám. Vị chi là bốn con số tám trong một quyết định thì khó thoát khỏi còng tay lắm anh ạ!

- Xưa nay chưa có ai làm cái trò đổi số của quyết định cả. Cậu học ở đâu cái thói rởm này?

- Anh không nghe em thì em hết may rồi... – Thắng vừa nói vừa thở dài.

- Đừng bi quan thế, vận may bây giờ mới đang đến. Phải phấn đấu! Chỉ có phấn đấu thôi!

- Anh còn bắt em phấn đấu bao lâu nữa ạ?

- Đã bảo đừng sốt ruột. Gặp vận may thì có thể ngay ngày mai. Ví dụ bỗng dưng có một đứa đột tử, hay một thằng cha cán bộ nào đó bất thường bị bắt quả tang về tội mua dâm chẳng hạn... Đúng hơn là cậu phải luôn luôn tự hỏi mình đã sẵn sàng chưa!

- Anh vẫn thử thách em nhiều quá!

- Cậu còn thiếu cái chí lớn. Tôi hơi thất vọng.

- Vâng, em xin nghe anh. Theo anh vận may nào gần em nhất ạ.

- Tài và chí chưa đúng như tôi mong đợi. Nhưng yên tâm đi, tôi đã hứa cơ cấu là cơ cấu bằng được. Miễn là cậu đừng làm tôi thất vọng!

Ông Chín gọi ô-sin lên dọn bữa ăn trưa.

Ông Chín hẹn Thắng đến gặp hôm nay cái chính là để bàn về Bạch Liên, ngoài ra định giao

cho Thắng một việc. Từ khi giao cho Bạch Liên chuyên trách công ty xuất nhập khẩu của Trung tâm Bình Tiến, ông thấy cô ta lạnh nhạt dần. Đôi khi gặp nhau cô ta tỏ ra chơi trêu, trịch thượng, không quan tâm giữ gìn mối quan hệ ô - dù với ông như thuở ban đầu. Có đến cả năm nay Bạch Liên không thèm mở mồm nhờ vả việc gì. Nói chuyện qua điện thoại thì lời lẽ nhạt thếch nhạt thác, đã thế có lúc còn nhắc đến tên anh này anh nọ, nghe chướng cả tai...

Cái chuyện cầu tự hóa ra chuyện hão! Nó có thèm giáp mặt với mình lần nào nữa đâu. Nói xa nói gần với nó được vài ba câu thì nó đã tìm cách chen hong mình lại... ..Đến nỗi lâu nay con mắt cũng không thèm ghen bóng ghen gió với mình nữa. Thế có chết mình không! Chẳng bù cho ngày nào, cứ mỗi lần Bạch Liên đến nhà là con mắt kè kè bên cạnh, không rời mắt cho mình tự do lấy vài phút...

...Thế là cái đích gì? Con rắn độc này, con yêu tinh này được đăng chân lên đăng đầu, hay là nó đã tạo ra được ô-dù lớn hơn? Có thể lắm, chỗ đích nào mà nó không luồn vào được?.. Nếu Bạch Liên có ô-dù to hơn thì cực kỳ nguy hiểm cho mình. Lắm mưu nhiều kế như nó, sợ gì mà nó không chơi lại mình?..

Gần một năm nay ông Chín bắt đầu cảm thấy ăn ngủ không yên, vì chuyện cầu tự bất thành đã đành, song còn vì xưa nay thiếu gì chuyện đời cái xảy nảy cái ung...

Đã thế, cách đây hai tháng một người trong đường dây hải quan cho ông Chín biết: Trên một tàu hàng đậu ở phao số không, người ta tìm thấy trong một kiện hàng giấu 16 bánh heroin. Kiện hàng này nằm trong container có vận đơn do bà Chín đứng tên. Cũng may là chuyện bị phát giác lúc tàu còn ở phao số không, việc phi tang số heroin này không gặp trở ngại gì đáng nói. Bạch Liên đã được ông Chín đích thân giao nhiệm vụ làm chìm vụ này...

...Nhưng chủ hàng là ai? Không có cách gì xác định được.

Ông Chín lo lắng: ...Đấy là chuyện đến tai mình, còn những chuyện không đến tai mình?...

Nhưng vận đơn đứng tên bà Chín thì rõ ràng rành, một việc xưa nay bà Chín không bao giờ được phép làm, dù buôn lớn đến mấy cũng không được làm. Ông Chín đã vạch ranh giới dứt khoát cho bà Chín như vậy. Ông Chín nhờ đám tay chân của mình làm rõ câu chuyện, nhưng vô ích.

... Một bàn tay thứ ba nhét heroin vào container có vận đơn do vợ mình đứng tên? Có thể như thế không?.. Chẳng lẽ Bạch Liên đã bắt đầu buôn cả thuốc phiện? Vợ mình bị lôi kéo tham gia vào cái trò chết người này?..

Ông Chín đặt ra rất nhiều giả thiết, nhưng cuối cùng vẫn mù tịt. Riêng cái vận đơn thì giấy trắng mực đen không thể nhầm vào đâu được, cùng một chữ ký, một mã số... - người đường dây hàng hải cho ông Chín biết căn kẽ như vậy... Bà Chín hồi này cứ như là bị Bạch Liên bỏ bùa mê, chuyện này cũng hai năm rồi.

...Cứ thấy tiền là con mắt này mất hết trí khôn!

Có lần ông Chín truy vợ:

- Bây giờ bà lại trực tiếp tham gia điều hành công ty của bà đấy à?

- Sao ông biết?

- Công ty của bà có lần gọi điện về nhà nhưng bà đi vắng. Họ nhờ tôi nhắn bà là Hải quan có giấy báo tàu của bà đã về đến phao số không, nói rõ là vận đơn đứng tên bà. Nhưng nhiều việc quá, tôi quên khuấy. - Ông Chín bịa ra như thế.

- Chuyện lâu rồi, mọi thủ tục đã xong, hàng cũng lên bờ và bán hết rồi. Ông hỏi chuyện này để làm gì?

- Tôi đã dặn bà là không bao giờ được xuất đầu lộ diện cơ mà?

- Bây giờ nhà nước ban hành quy chế tự do xuất nhập khẩu, tôi chỉ đứng tên không thôi mà được chia lãi mười phần trăm, tội gì không làm?

- Dỏng tai lên mà nghe: Một chữ tiếng Anh cần làm đôi bà không biết, vận đơn người ta có điền thêm vào cả một quả bom nguyên tử thì bà cũng vẫn cứ giơ đầu ra mà đứng tên có phải không?!. Trời ơi là trời!.. - Ông Chín rít lên.

Cuộc khẩu chiến giữa hai vợ chồng ông Chín hôm ấy, ông Chín thắng. Từ hôm ấy bà Chín dành hy sinh cái khoản mười phần trăm để giữ tiếng tăm cho chồng...

Nhưng mối lo của ông Chín cho đến hôm nay vẫn còn nguyên vẹn, ông thăm dò Thắng:

- Cậu thấy Bạch Liên hồi này thế nào? - Ông Chín đập thẳng vào câu chuyện.

Thắng đang gấp thức ăn mà luống cuống, suýt rơi cả đĩa.

...Bỏ mẹ, ông này ghen với mình? Thèm Bạch Liên lắm rồi phải không? Hay là...

- Cậu nặng tai hay sao mà cứ ngây mãi ra thế? Tôi hỏi cậu Bạch Liên hồi này thế nào? - Ông Chín dần từng tiếng.

- Dạ không. Em chỉ chưa biết anh hỏi theo ý nào. Hay là anh muốn...

- Đờ khi! Cậu trả lời theo ý nào cũng được! - ông Chín bị chạm nọc, trong đầu chửi thầm -

...Bố tiên sư mày, ông muốn cái đếch gì thì mặc xác ông!..

Thắng lại chết ngắc một lần nữa.

- Bạch Liên sáng nay đến đây có phải không ạ?

- Ừ thì nó đến. Lâu lắm rồi hôm nay nó mới đến... Tôi hỏi cậu, sao cậu cứ loanh quanh hỏi lại tôi như vậy?

- Anh vừa mới nói là ...chị hôm nay đi với Bạch Liên cả ngày... Thế thì anh... - Thắng thăm dò.

- Thế thế cái con khỉ. Nghĩ gì thì nói đi. Từ lâu rồi, chị đến chỗ Bạch Liên là chính, hôm nay nó đến là ngoại lệ thôi. Sao cứ vòng vo mãi thế? - Ông Chín lo và cáu.

- Thú thực với anh lâu lâu rồi em không gặp Bạch Liên, công việc của em bận quá.

- Xưa nay cậu quan hệ mật thiết với cô ấy cơ mà... Cậu có cảm thấy cô ta có bất kể sự thay đổi nào không?

- Thay đổi giữa Bạch Liên và em?.. Thú thực với anh... Nhưng mà anh đang hỏi về giữa Bạch Liên và em, hay là giữa...

- Sao cậu cứ như bị ma bắt mất vía thế! Giữa ai cũng được, nói đi!

- Em cảm thấy có sự lạnh nhạt nhất định... - Thắng lại bỏ lửng, vì muốn nhân dịp này dồn Chín Tạ phải tự phun ra lo lắng của mình.

- Lạnh nhạt thế nào? Cậu cũng thấy như vậy à? Lạnh nhạt với ai?

- Với em thì hai năm rõ mười, nhưng hình như cả với anh...

- Phải... Hồi này Bạch Liên đi nước ngoài hơi nhiều, công việc nhiều, mà sao tuyệt nhiên không thấy nhờ vả giúp đỡ gì?

- Nghi ngờ như vậy là chính xác đấy ạ, anh và em hoàn toàn khớp nhau chỗ này...

- Thật vậy hả? ...Hay là Bạch Liên bây giờ có nhiều đường dây mới?

- Dạ, đó là cái chắc. Chỗ anh chỉ là một mối thôi, có thể vẫn là mối quan trọng... Nhưng chưa phải là chỗ dựa cao nhất đâu ạ.

Ông Chín ngồi im, hai môi bặm chặt. Ông cảm thấy bất an, cố tỏ ra bình tĩnh để không lộ ra với Thắng.

- Anh nghe chưa rõ ạ? Có lần Bạch Liên đã nói ra miệng với em là anh chưa phải là chỗ dựa cao nhất đâu ạ. - Thắng bồi thêm câu nữa.

Chín Tạ chết lặng, hai mắt nhắm lại một lúc.

- Thực tình em định cảnh báo anh điều này lâu rồi, nhưng chỉ sợ làm anh phật lòng.

Chín Tạ vẫn ngồi im, cân nhắc các suy nghĩ, mãi mới đáp lại:

- Thôi được, tôi giao nhiệm vụ cho cậu: Bận gì thì bận, cậu phải chủ động giữ liên hệ thường xuyên với Bạch Liên. Nên nhớ là cả hai người cùng hội cùng thuyền với nhau đấy, cậu hiểu chưa?.. - Ông Chín định dặn Thắng không lúc nào được rời mắt khỏi Bạch Liên... Nhưng ông dẫn đo, chỉ nên nói đến mức ấy là đủ.

- Bạch Liên là con người sòng phẳng, nhưng kiêu ngạo. Cô ta nhiều tham vọng lắm ạ. - Thắng muốn khơi sâu sự ngờ vực trong lòng ông Chín và chuẩn bị dần trận địa mới cho mình.

- Chỗ này thì cậu đúng. Người nào cũng có cá tính. Cậu không được vì thế mà làm hỏng các mối quan hệ truyền thống trong nội bộ Trung tâm Bình Tiến.

- Anh nhắc nhở thế là em hiểu. Anh yên tâm. Sự thừa thớt giữa hai chúng em là do hoàn cảnh công việc thôi ạ, ít nhất về phía em là như vậy. Còn về phía anh... - Nói thế, nhưng Thắng theo đuổi những toan tính khác trong đầu.

- Thôi, đừng nói linh tinh! Hồi này chị mở rộng làm ăn quá mạnh với cánh hàng hải, không biết lượng sức mình... - Ông Chín đổi giọng để chuyển hướng câu chuyện. - ...Tôi đã phải khuyên can.. Cậu cho người giữ liên hệ tốt với bên hải quan, có gì còn giúp chị một tay. Riêng việc này tôi giao hẳn cho cậu.

- Anh không giao cho Bạch Liên ạ? - Thắng hỏi lại cho chắc ăn.

- Dứt khoát không. Cần người ngoài cuộc cho tỉnh táo.

- Gần như hai hay ba tuần một lần em vẫn rủ bọn hải quan đi săn, có chuyện gì nói cho nhau nghe hết.

- Có gì đặc biệt không?

- Theo em biết mọi việc đến nay là ổn. Anh đừng lo. Họ kể cho em nghe chuyến tàu trước có vận đơn đứng tên chị, trục trặc một tí, nhưng rồi cũng chẳng có gì đáng quan ngại. Tuy thế em thấy chị nên ngồi ở hậu trường, cứ không đứng tên vận đơn như trước đây là vẫn hơn...

Ông Chín ớn lạnh xương sống, vì thấy Thắng đã biết hết mọi chuyện. Định dặn thêm Thắng đôi điều thì chuông điện thoại reo.

- ...Cháy cái gì?.. Thế hả? ...Cháy to không... - Ông Chín như hét vào cái điện thoại.

Trực ban của lãnh đạo Thành phố báo cho ông Chín biết khách sạn City Tower bị cháy.

Đây là lần thứ hai Thành phố có một cao ốc bị cháy, nhưng lần này thiệt hại về người và của lớn hơn nhiều. Cả Thành phố nháo nhác, suốt từ khi xảy ra vụ cháy lúc gần giữa trưa cho đến khi dập được vụ cháy lúc gần tối. Nói đúng hơn, đến gần tối lửa đốt mọi thứ chán rồi, không thềm cháy nữa... Cả tuần sau, cả tháng sau người dân vẫn tiếp tục nhức nhối về vụ cháy này.

Vụ hoả hoạn này chẳng những cướp đi mấy chục sinh mạng, huỷ hoại bao nhiêu của cải, mà còn thiêu cháy luôn bao nhiêu thành tích huy hoàng của phong trào xây dựng Thành phố trật tự, an toàn, kỷ cương...

Lửa khói bùng bùng nuốt chửng toà nhà. Khói đen cuộn lên hung dữ che lấp dần bầu trời Thành phố. Hơi nóng hút về những cơn gió hú kinh người. Lửa và khói lúc vút lên, lúc tấp trái, lúc tấp phải, như hăm dọa, như giễu cợt hàng nghìn con người chung quanh bất lực đứng nhìn...

Đám cháy quá lớn, vì thế mấy chiếc xe phun nước không khác gì đồ chơi con nít, chỉ tia ra được mấy dòng nước nhỏ như từ ống tiêm phun vào núi lửa hung dữ. Mấy tốp lính cứu hoả - người có quần áo phòng cháy người không - lao vào gần đến lửa lại phải bật ra vì hơi nóng... Mấy đội tự vệ cứu hoả lúc đầu cũng chạy đi chạy lại. Càng về sau dân tình tò mò kéo về xem càng đông, các đội tự vệ cứu hoả giữ trật tự không nổi, cuối cùng họ đành hoà vào vòng người đứng xem đen như kiến vây quanh cao ốc đang cháy...

...Càng liếm lên cao, lửa càng gây ra nhiều tiếng nổ ầm ầm, át hết những tiếng kêu la thảm thiết của những người bên trong toà nhà. Một số người liều chết nhảy xuống từ những cửa sổ tầng cao... Xe phun nước được một lúc thì hết nước, tìm đường chạy ra mà vô cùng chật vật. Mấy xe khác được điều động từ mấy tỉnh bên đến tiếp viện, cái vào gần đến nơi thì tắc đường, cái chết nằm chắn giữa đường cái, vì hết xăng... Tất cả ngao ngán làm nhân chứng cho vụ thảm hoạ đau đớn của Thành phố. Cái thực chất, cái nghèo, cái dốt, cái bất lực, cái ấu, khả năng yếu kém trong quản lý đô thị, cái phô trương, và biết bao thứ rỗng tuếch khác mà những mỹ từ hào nhoáng nhất cũng không hàm chứa nổi.., tất cả những thứ này chưa bao giờ bị thiêu đốt một cách phũ phàng và đầy tủi thẹn như trong vụ thảm hoả lớn này. Bao nhiêu thứ lực lượng, bao nhiêu thứ quân Thành phố có trong tay lúc này không biết đứng chôn chân ở đâu hết cả. Nhưng

nếu huy động được thì chẳng lẽ đề lên người đứng xem đông nghịt mà xông vào lửa? Mà xông vào được thì cứu bằng cách nào? Lực lượng trên trời thì lại chưa bao giờ được tập dượt để đối phó từ trên cao với hoả hoạn như vậy...

Một tuần sau báo chí Thành phố viết chín mươi chín phần trăm (99%) cao ốc và nhiều khách sạn của Thành phố vừa mới được điều tra sau vụ cháy vì lý do này hay lý do khác... không đủ tiêu chuẩn phòng cháy chữa cháy theo đúng quy định của pháp luật... Không biết con số này chính xác đến đâu...

...Chẳng lẽ cứ phải chờ đến xảy ra có hoả hoạn lớn mới có dịp kiểm tra sức khoẻ toàn bộ hệ thống quản lý nhà nước của Thành phố?

Một nhà báo nào đó nêu ra câu hỏi xé lòng đối với người có suy nghĩ...

Ngon lửa thiêu trụi City Tower hai ngày sau liếm vào nhà ông Chín Tạ: Công an Thành phố báo cho ông bà Chín biết tại phòng 613 của khách sạn này người ta tìm thấy xác hai nạn nhân bị chết ngạt vì khói, một nam một nữ, thi thể và nhiều thứ trong phòng còn nguyên vẹn, vì lửa không táp tới. Các chứng cứ, hiện vật xác minh được cho biết hai nạn nhân đó là Dương Đình Tấn, con trai ông bà Chín, và Lê Thị Lan Hương, chưa rõ quê quán và nghề nghiệp...

Ông bà Chín người bỗng dưng đen xạm lại như là bị đám cháy ám lửa ám khói, vì nỗi mất con, vì lo tai tiếng.

Người đầu tiên đứng bên ông bà Chín lúc khó khăn này là Bạch Liên và Thắng. Một lần nữa họ lại tự chứng minh là hai túc hạ không thể thiếu được trong nhà ông bà Chín.

Sau những lời an ủi cần thiết, Bạch Liên khuyên ông bà Chín tổ chức mai táng cho Tấn càng lặng lẽ, khiêm tốn bao nhiêu càng tốt bấy nhiêu. Đám tang được tổ chức ngay tại bệnh viện cấp cứu, từ đó ra thẳng nghĩa trang. Hầu như ai biết thì chủ động đến chia buồn, tang chủ không thông báo trên báo chí và cũng không mời ai cả.

Bạch Liên còn phân công cho ông Chín phải đích thân nói với lãnh đạo Thành phố chỉ thị báo chí không đưa tin hay viết lách gì về cái chết của Tấn.

Thắng không tham gia được ý kiến nào đích đáng, nhưng được cái sai chạy việc gì thì làm đến nơi đến chốn.

Mọi việc diễn ra khớp đến từng chi tiết theo sự đạo diễn của Bạch Liên. Trong nỗi đau đớn chung của cả Thành phố, báo chí cũng để cho Hai Tấn an nghỉ nơi chín suối, không nỡ soi mói gia đình nạn nhân.

Chuyện rắc rối nhất là vợ Tấn đòi hết tài sản của chồng và nhất định ra ở riêng, bao gồm cả việc chia đôi cái nhà đang ở. Bà Chín thì lại chỉ muốn con dâu cấp dứt ra đi cho khuất mắt, với bốn năm cái va ly quần áo dày dếp là quá đáng lắm rồi.

Bà Chín bảo:

- Cái nhà này là tiêu chuẩn nhà nước cấp cho ông Chín, không phải cho chúng mày.

- Nhà nước cấp cũng phải chia, vì con trai con dâu đều là thành viên trong gia đình. Chồng tôi cũng phải đổ mồ hôi sôi nước mắt mới thành hình cái nhà to đẹp như thế này! – vợ Tấn cãi lại.

- Chồng chết chưa kịp chôn đã trở mặt đòi chia của hả! Những ngày đi chơi trai sao im hơi lặng tiếng thế?

- Đừng có ăn nói hỗn láo! Bà hãy nhìn lại cái xác con trai bà! Nó chết cháy trong cái nhà này chắc?

- Bà không chia thì mày làm gì được bà?

- Thách đấy! Ngày mai cả cái Thành phố sẽ biết từng cái tổ con chuồn chuồn trong cái nhà này!

- Bà thì đập vào cái mồm mày! – Bà Chín đã rút dếp ra khỏi chân.

- Có gan thì cứ đánh đi! Càng đánh càng tù một xương. – Vợ Tấn vẫn đứng hiên ngang, hai tay chống háng, cái mồm dẩu hẳn vào mặt bà Chín, khiến bà phải lùi lại, tay cầm dếp thông

xuống.

Lại phải đến Bạch Liên ra tay:

- Thôi cháu nghe cô. Cô sẽ thu xếp ổn thoả việc này cho cháu. – Bạch Liên dắt vợ Tấn sang phòng bên.

Hình như Bạch Liên có biệt tài điều khiển mọi người trong cái nhà này, từ ông Chín trở xuống. Vợ Tấn ngoan ngoãn đi theo Bạch Liên, để lại phía sau cái nhìn ngơ ngác của mọi người.

...Không khí đau buồn sau đám tang này chưa bao giờ diễn ra trong nhà ông Chín, vì có quá nhiều điều hệ trọng chiếm hết lo toan của mọi người. Song dù sao bầu không khí trong nhà đang tốt dần lên. Nội chiến gia đình xảy ra do những việc rắc rối sau đám tang này đã chấm dứt, nhờ quý nhân Bạch Liên phù trợ...

Cuối cùng bà Chín đồng ý cho đứt vợ Tấn một ngôi nhà ba tầng ở đường Lê Văn Sỹ và một trăm cây vàng làm lưng vốn... Tất cả lại cũng do Bạch Liên xui khiến.

Lúc thở dài vì trút được mọi gánh nặng lo âu, ông Chín mới sực nhớ đến lời phán của thầy Bình sau cái chết của bố ông.

...Sáu con giáp tới là từ thủy chuyển sang hỏa, rồng thức, rồng quấy, không yếm được thì nhẹ là mất chức, nặng là trùng tang đơn trùng tang kép...

...Trùng tang coi như là xảy ra rồi. Mới trùng tang đơn thôi, còn trùng tang kép? Còn mất chức nữa? Đù mẹ, bói với toán gì mà nghe cứ như là đọc án tử hình và tù chung thân cho nhà người ta thế! Sắp tới ai chết? Mình bao giờ mất chức?..

Nghĩ đến đây toàn thân ông Chín rùng rùng nổi gai vì sợ. Ông Chín không mê tín dị đoan, luôn mồm chỉ trích bà Chín về chuyện này, trừ cái chuyện cầu tự thì ông nhiệt liệt hoan nghênh. Thấy cán bộ cấp cao cấp thấp đi lễ xem bói, xin thẻ, tạ ơn thánh mẫu, làm lễ giải hạn.., ông chế nhạo. Mấy cậu cán bộ dưới quyền ông còn để cả bát hương trong phòng làm việc, ông đã vài lần hạ lệnh dẹp gọn mà không xong. Chỉ sau khi City Tower bị cháy, cái lệnh cấm để bát hương trong phòng làm việc mới được thực thi triệt để... Nhưng bây giờ ông lại thấy lời thầy Bình cứ như đinh đóng cột...

...Chết là hết, ông trời đánh vào ai người ấy chịu, tránh cũng không được. Nhưng mất chức? Nghĩa là còn sống để chứng kiến sự nghiệp cả đời mình tiêu tan, để cam chịu ê chề tủi nhục, để hưởng mọi phỉ báng, bêu riếu của người đời, để cho những thằng trời đánh thánh vật quấy đập vào mặt mình... Biết đâu đấy, mất chức làm dao thì phải xuống làm thớt, người đời thiếu gì kẻ bói lông tìm vết, từ một chính khách mình sẽ trở thành phạm nhân như chơi?.. Thằng Bình đã nói đúng một, chắc sẽ đúng hai, mình cứ phớt lờ cái thế giới tâm linh là không ổn! Không tin không được... Cái mồm con Bạch Liên đêm ấy tự nhiên thế nào lại nói gở: khi nào trong nhà có đám ma thì lại gặp nhau. Cái đêm hôm ấy... Nhưng như thế chẳng lẽ Bạch Liên đã linh cảm trước về cái chết của thằng Tấn à? Sao lại có thể trùng hợp ngẫu nhiên đến kỳ lạ vậy?.. Trời đất, có thể giới tâm linh thật sao? Nếu thế liệu có ác giả ác báo không? Cái này mới là cái chết thực đây! Nếu đúng là có ác giả ác báo, mà mình mất chức thì sẽ ra làm sao? Nhưng mình đã làm những gì ác cơ chứ? Không giết người, không cướp của, thế thì không thể có gì là ác! Mình có hạ gục kẻ này, dìm kẻ kia, trừ úm người khác. Đây là những việc có thật, nhưng thuộc về nghề nghiệp! Mình cất nhắc thăng bát tài vô đức để nó hầu hạ mình, phò ông này ông kia để tạo thanh thế cho mình, đại gì mà không làm? Đã gọi là công việc nhà nghề, thì không phải là ác, thăng đếch nào chẳng làm!.. Cũng như nghề mổ lợn là sát sinh nhưng không thể là gọi cái thằng cha mổ lợn là ác được!..

...Hay là tại mình quá tham? Mình được hưởng lộc, được chia phần trong phi vụ này, phi vụ khác. Đây là những chuyện thật. Nhưng đời này ai làm công không cho ai bao giờ? Mình có tính háu gái thật, mần được là mần tuốt! Nhưng sao lại không nhỉ? Trời đã sinh ra cái thằng đực trong mình nó như thế thì mình làm thế. Thế có gì là ác? Nếu đấy là ác thì trời mới là thủ phạm của cái ác này chứ! Mà như vậy thì ai quả báo ông trời? Không thể có chuyện ác giả ác báo như vậy ở đây được!..

...Thế nhưng trùng tang xảy ra rồi, có thể mất chức nữa. Chẳng phải là có ác giả ác báo là gì?..

Bình ơi, mày xui tao cái chuyện yếm đất. Bao nhiêu khổ khổ đều cằng tao mới bị được mắt thiên hạ để làm việc này. Cái mồm mày sơn sớt: Cả một thiên nhiên non nước thế này, có đến ba hay bốn con rồng thức giấc quấy đuôi cùng một lúc cũng vô tư đi!.. Con ông chết thì mày vô tư được, nhưng ông thì vô tư thế đếch nào được! Nó đang ăn nên làm ra ầm ầm... Thế mà cái mồm thối của mày chõ vào... Ông còn có thể mất chức nữa, thế thì ông vô tư thế đếch nào được!... Thà ta bị trời đánh chết còn hơn là sống để chứng kiến cái cảnh ta mất chức! Không đòi đòi

Khác với thường lệ, bốn năm ngày liền sau đám ma Tấn, Bạch Liên vẫn qua lại chỗ Chín Tạ, lại trở nên cởi mở ân cần như xưa... Nhiều lúc hai người ngồi nói chuyện riêng rất lâu trong phòng kín, chủ yếu là Bạch Liên giục chín Tạ phải ép vợ chia một ít của cải cho con dâu để văn hòa bình trong cái nhà này và làm tiếp mọi việc cần thiết khác để dứt khoát không vạch áo cho người xem lưng... Nhưng quan trọng hơn cả là để che kín các tổ con chuồn chuồn...

Cách lý giải như vậy của Bạch Liên mang lại kết quả mỹ mãn. Song cứ mỗi lần cái máu “dê” của Chín Tạ tìm cách hướng câu chuyện về đề tài câu tự thì Bạch Liên lại khéo léo gạt nó ra ngoài chương trình nghị sự! Chuyện câu tự trước sau vẫn đi vào ngõ cụt...

...Riêng cái lô-gích cái gì phải đến sẽ đến trước sau vẫn để lại cho Chín Tạ một đe dọa mới... Chín Tạ rầu lòng đến mức đã bỏ lỡ nhiều dịp có thể nhắc nhở Bạch Liên nhớ lại lời hẹn của cái đêm ấy...

Bây giờ mọi chuyện đã êm êm. Thăng bằng đã trở lại trong đầu Chín Tạ. Nhưng chỉ chờn vờn Bạch Liên được tí teo rồi cô nàng lại mất hút.

Một thời gian sau vụ cháy City Tower, trên Việt Bắc lại xảy ra một hoả hoạn lớn, báo chí đưa tin lần này là cháy kho, hàng trăm nhà dân bị vạ lây. Người thì bảo tại thời tiết nắng nóng đột ngột và gay gắt hơn bình thường, người thì bảo do sơ suất trong phòng cháy chữa cháy. Xen vào những hoả hoạn lớn này lúc này lúc khác là những hoả hoạn xảy ra do chập điện ở các khu dân cư. Do trời, do người, do gì thì do, mỗi lần hoả hoạn như thế là một lần cộm lên trong lòng nhiều người dân câu hỏi nhức nhối: Có cách gì giảm bớt những hoả hoạn như thế không?

Riêng Thăng dặn Bạch Liên:

- Từ nay đừng đến ăn tại nhà hàng Thiên Thai nhé.

- Tại sao vậy?

- Nhà hàng này nhiều đặc sản thật, nhưng tí trên tầng thượng là lầu 7, chỉ có mỗi cầu thang độc đạo. Cháy nhà là thành chảo nướng hết với nhau đấy!

Hôm nay bước sang ngày thứ tám bà Sáu Nhơn không ăn một chút thức ăn nào và không bước ra khỏi giường, con cháu ngày đêm thay nhau túc trực bên cạnh... Cách đây khoảng một năm, sức khoẻ bà đã có hiện tượng này, nhưng chỉ năm sáu hôm thôi và cũng không ngủ thiếp đi nhiều như bây giờ. Hồi đó bà vẫn có lúc thấy đói, còn ăn được bát cháo con con...

Đôi ba lần, vì quá thương con cháu nài ép, bà bảo nâng mình lên, bà cố uống thử một thìa sữa, nhưng mới chỉ ngậm trong miệng đã phải nhổ thốc đi, mặt đỏ tía lên rồi nhạt bợt ngay ra, toàn thân run rẩy. Cơ thể bà Sáu nhất định không chịu tiếp nhận. Con cháu lại đành phải đặt bà nằm xuống. Sau mấy lần như thế, cả nhà không ai dám nài ép nữa. Khi cảm thấy khát, bà Sáu chỉ gọi lấy chén sâm, nhấp nhấp vài ngụm nhỏ, rồi lại bảo đặt nằm xuống. Một hai ngày đầu từ khi nằm liệt giường, bà còn hỏi han việc này việc khác, có lúc còn bắt con cháu kể chuyện công việc đang làm. Sau đó bà bắt đầu ngủ thiếp đi, nhiều lần thiếp đi ngay trong lúc còn đang nghe con cháu nói chuyện, tiếp theo là những giấc ngủ như lịm dần, không theo một giờ giấc hay trình tự nào nữa... Mỗi lần thức dậy là một lần bà yếu đi, giọng nói cũng nhẹ dần. Tuy thế bà vẫn tỉnh táo, không nhầm lẫn. Bà vẫn gọi đúng tên từng cháu, chắt Đức và hai chắt mới nữa đang ở Mỹ... Cặp mắt nhăn nheo của bà tuy ngày càng bé lại, nhưng vẫn lanh lẹ, trong sáng, hiền hòa...

Có lẽ mấy ông bác sĩ nói đúng, bà hoàn toàn không có bệnh tật gì ngoài thể trạng ngày một yếu đi của tuổi già. Con cháu hỏi bà trong người có cảm thấy đau chỗ nào không, bà nói chỉ thấy mỏi khắp người, mỏi rã ra và không thấy thèm ăn uống gì, hai chân bắt đầu lạnh... Hay là

bà giấu cho con cháu khỏi lo, khỏi sợ... Song nhìn khuôn mặt thanh thản của bà, cặp mắt nhỏ lại nhưng còn thần sắc của bà, nhịp thở đều đều lúc bà ngủ thiếp đi... con cháu như được an ủi phần nào: ...Có lẽ bà chỉ ngày một yếu đi thôi, trong người không đau đớn gì thật. Con cháu thay nhau xoa bóp cho bà đỡ mỏi, bình chườm nước nóng cho hai chân phải thay liên tục nhưng bà vẫn cảm thấy cái lạnh leo cao dần, từ hai bàn chân đã lên tới cả hai chân...

Tính theo dương lịch, bà Sáu đúng tuổi chín mươi, nhưng theo âm lịch là chín mốt. Con cháu trong nhà và mọi người thân quen đều thán phục bà rất minh mẫn và không bệnh tật gì. Song từ năm ngoái, sau bận nằm khuỵu xuống mấy hôm, bà đã phải bỏ hẳn việc tập đi bộ buổi sáng trong vườn. Bà bỏ luôn các cuộc hội họp được mời. Sang đầu năm nay bà bắt đầu biếng cơm, hầu như chỉ sống bằng cháo hoặc sữa, thân thể ngày càng teo đi nhanh chóng. Nhiều lần Hội Người cao tuổi, lãnh đạo Thành phố, Hội Lão thành cách mạng... cử các bác sĩ giỏi đến khám sức khỏe cho bà ngay tại nhà. Các thầy thuốc đều xác định bà không bệnh tật gì ngoài tuổi tác. Ông Tám Việt đã nghỉ hưu rồi, nhưng vẫn nhờ bác sĩ riêng của mình đến thăm bệnh cho bà, bác sĩ này cũng cùng chung một chẩn đoán như vậy.

Ông Hai Phong hiểu đã đến lúc phải chuẩn bị hậu sự cho mẹ mình. Từ hai tháng nay vợ chồng ông Lê Hải giao nhà cho người cháu ở Kiến An coi hộ để vào Thành phố cùng với vợ chồng ông Hai Phong chăm sóc bà. Vợ chồng Võ Sang cũng thường xuyên sang thăm bà. Có lúc ông bà Võ Sang bế cả cháu ngoại cún bông sang chơi với bà. Chắt cún bông đang tuổi học nói làm bà Sáu rất vui.

Một lần chắt cún bông hỏi bà Sáu:

- Bà ơi, sao tóc bà trắng thế, tóc bà cháu không trắng.
- Vì bà là mẹ của bà cháu. – Bà Sáu trả lời.
- Thế thì bà cũng là mẹ của cháu...
- Ừ đúng, bà cũng là mẹ của cháu, cháu giỏi quá... – Bà Sáu khen.

Cả nhà đều cười...

Các gia đình Hai Hân, Tư Cường, Ba Khang, Bảy Dự không ngày nào không đến thăm bà. Ông Học từ Mỹ cũng mấy lần gọi điện thoại về thăm. Ông vừa mới thay thủy tinh thể cả hai mắt, mắt sau thay cách mắt trước sáu tháng. Thế mà mấy tháng nay nhãn áp vẫn cao liên tục, nên ông không dám xa bác sĩ của mình lấy một hai ngày, đành huỷ bỏ chuyến về thăm đất nước năm nay. Đầu tuần trước vợ chồng con cháu các gia đình Ba Tước, Tư Quang, Năm Thịnh đã từ Mỹ lục tục bay về, trừ một hai người chưa thu xếp được chuyến đi. Chắt Đức – con của Vũ, và hai chắt nữa – Cháu nội của Ba Tước, đang trong kỳ thi nên không về được... Cả nhà đều lo lắng cái ngày bà vĩnh biệt con cháu sẽ không có cách gì ngăn cản được nữa, nhưng cả nhà được an ủi phần nào là bà không phải chịu đau đớn gì về thân thể và con cháu trong nhà quây quần chung quanh bà gần như đầy đủ.

Lúc tỉnh nói chuyện, có khi bà cố làm con cháu vui. Có lần bà bỗng dưng hỏi:

- Năm Thịnh đâu rồi nhỉ?

Thế là cả nhà cuống lên đi tìm. Ông Năm Thịnh chạy lại bên mẹ:

- Thừa má con đây ạ, má gọi gì con ạ?
- Con đã xin lỗi anh Hai con về câu nói hỗn năm nào chưa?
- Chúng con làm lành với nhau từ lâu rồi ạ. – Ông Hai Phong nhanh nhẩu thừa dùm em.
- Con đã tạ tội với anh con từ chuyến về thăm lần đầu tiên má ạ. – Năm Thịnh thưa.
- Vậy thì được, nếu không thì má phạt đấy.
- Nếu con quên, má định phạt con thế nào ạ?
- Đánh ba roi!
- Con đi lấy roi để xin má đánh con ba roi được không ạ?
- Được, nhưng phải để má tập đi mới cầm roi được. Nằm lâu ngày quên mất đi rồi...

Con cháu đứng chung quanh, vừa cười vừa khóc.

Một lần khác bà gọi Bích Ngọc:

- Bây giờ nội cho phép các con mỗi ngày làm năm trăm sữa chua đi bỏ các nhà hàng các con vẫn bỏ hết được chứ.

Bích Ngọc sụt sùi, còn đang chưa biết trả lời bà mình như thế nào, Bảo Vân đứng cạnh đã nói ngay, cố làm cho bà vui:

- Nhưng con biết nội không bao giờ cho phép chúng con làm việc này ạ.

- Sao con dám nói chắc vậy, Bảo Vân?

- Dạ thưa nội, chúng con đã có nhiều địch thủ rồi. Con nghĩ không đời nào nội muốn chúng con cố thêm địch thủ mới nữa là Vinamilk ạ.

Mọi người chung quanh đều cười, bà Sáu cũng nheo mắt cười, tay bà với lấy tay Bảo Vân:

- Con là địch thủ đối thoại không phân thắng bại của ta!

Bảo Vân sụt sùi, nhưng vẫn cố cười.

- Nhưng nếu Vinamilk một ngày nào đó là địch thủ của các con thì nội chắc không đến nỗi như Trung tâm Bình Tiến...

- Con muốn có đối thủ cạnh tranh đích đáng nội ạ, nhưng con không dám nói trước điều gì...

- Bảo Vân đáp lại.

- Ôi., con như thế là có cái máu của ta, chấp nhận cạnh tranh đích đáng... - Bà Sáu nắm lấy bàn tay của Bảo Vân, mắt ngược nhìn về một nơi xa xa nào đó...

Bảo Vân òa lên khóc...

Có lúc bà Sáu gọi Lê Hải và bà Hậu, hỏi thăm rất kỹ về cuộc sống của cặp vợ chồng già lộc cộc này.

- Mẹ rất thương hai mẹ con Út Thanh, nhưng có Hậu mẹ bớt lo cho Lê Hải. - Khi nói chuyện với bà Hậu, bao giờ bà Sáu cũng xưng là mẹ cho hợp với tình cảm và tiếng nói miền Bắc. Cả nhà đều nhận thấy như vậy.

Trong những ngày này, đã hai lần ông bà Tám Việt đến thăm má Sáu.

Lần thăm đầu tiên, bà Sáu nói:

- Tôi vẫn mong được gặp bà Tám. Thật là cầu được, ước thấy.

- Thưa chị em đây ạ. - Bà Tám chạy lại quỳ phục sát giường để cho má Sáu nhìn rõ mặt, hai tay nắm lấy tay bà Sáu.

Bà Sáu đưa hai tay rờ rờ mặt bà Tám, vuốt những làn tóc xoà xuống của bà Tám sang hai bên:

- Từ ngày nghỉ hưu, bà có giúp ông Tám hiểu thêm chút nào công việc chợ búa không?

- Dạ, nhà em vẫn chưa biết ngoài chợ người ta bó mớ rau bằng lạt hay đựng bằng túi nilon ạ.

- Thế thì ông Tám vẫn chưa thành nhà kinh tế hoàn hảo được.

Đến thăm lúc này lẽ ra là hỏi han sức khoẻ, nhưng câu chuyện lại xoay ra nói vui giữa những người thân thiết khi có dịp gặp nhau. Bận đó bà Sáu nói chuyện với ông bà Tám được đến mười mười lăm phút. Bà Sáu nhắc lại nhiều chuyện đã nói trong bữa cơm đầu tiên đãi ông Tám. Riêng ông Tám đến bây giờ vẫn khâm phục bà Sáu đã ví kinh tế Thành phố hồ Chí Minh như một cỗ xe, cái quan trọng là điều hành cỗ xe đó chở cái gì, đi đâu, chứ không phải là dỡ nó ra từng mảnh rồi giao cho những người không hiểu gì về xe cộ quản lý... Nhưng lần thứ hai chuyện ngắn hơn nhiều. Vì giấc ngủ thiếp đi của bà Sáu cứ tự nó kéo đến...

Trong những ngày với những giấc ngủ thiếp đi như vậy, chỉ có một lần duy nhất bà Sáu mê man ú ớ, có lúc kêu rú lên, mặt nhăn nhó... Con cháu chung quanh xúm lại, tưởng bà đã đến giờ lâm chung, chỗ này chỗ kia đã nước mắt ngấn nước mắt dài... Nhưng chờ đợi ít phút lại thấy bà thở đều dần... Khoảng một giờ sau bà lại tỉnh dậy, kêu khát. Uống được mấy thìa sẫm, bà lại

tỉnh, lại đòi nói chuyện...

Khi đã tỉnh táo, bà kể là tự nhiên nằm mơ lại những chuyện sợ hết hồn ngày xưa, nhất là đến cái đoạn cửa hàng vải của bà đột nhiên bị tổng trưởng Sài Gòn ra lệnh tịch thu vì vỡ nợ, bà phải cùng với các con mình trốn vào nhà một bạn hàng để tránh mặt chủ nợ và nghe ngóng xem có bị tróc nã về chuyện gì khác nữa không... Ba Tước, Tư Quang, Năm Thịnh và Út Thanh lúc ấy còn nhỏ lắm. Chuyện xảy ra khoảng đầu năm 1949...

Sang ngày thứ chín, bà Sáu yếu đi một cách đột ngột, những lúc tỉnh dậy thừa hơn và cũng ngắn hơn. Chỉ có đôi mắt vẫn giữ nguyên thần sắc khi bà thức dậy, bà cũng không hỏi chuyện ai nữa. Con cháu giục mãi, thỉnh thoảng bà mới bảo đỡ lên để uống một ngụm sâm nhỏ. Đêm hôm qua bà ngủ một giấc bốn năm giờ đồng hồ, nhưng toàn thân hầu như không cử động, chỉ còn thoi thóp hơi thở. Lúc tỉnh dậy bà cũng không nói chuyện nữa, cũng không đòi uống sâm, con cháu phải giục, nhưng thỉnh thoảng bà mới nhẹ nhẹ gật đầu. Đến khoảng tám giờ sáng, bà lại thiếp vào giấc ngủ dài. Con cháu trong nhà không ai bảo ai đều quanh quẩn bên phòng ngoài, trừ hai ba người thường xuyên thay nhau túc trực bên bà...

Khoảng bảy giờ tối bà Sáu lại thức giấc. Lần này bà chủ động đòi uống sâm, uống hết cả chén con, như có vẻ đang rất khát, thần sắc bà hồng hào hẳn lên. Bà bảo Bảo Vân vực bà ngồi dậy một chút cho đỡ mỏi...

Thấy bà ngồi dậy được, con cháu trong nhà đều ủa đến. Ông bà Hai Phong, ông Năm Thịnh, ông Lê Hải lúc này đang có mặt trong phòng vợ vã mở các cửa sổ cho thoáng và bật thêm đèn. Gian phòng tràn ngập ánh sáng.

Lâu lắm không ngồi, lại nhìn thấy cháu con đông đủ thế này, bà Sáu vui lắm. Lúc đầu bà còn giơ tay che bớt ánh sáng vì hơi chói, một lúc sau bỏ tay xuống, mắt nhìn về mọi phía. Bà ngó nhìn khắp lượt, cười với mọi người.

- Pha cho nội tách sữa để có sức nhìn rõ mọi người nào. Đông vui quá...

Cả nhà không ai dám tin vào tai mình.

Bà Ngân chạy đi pha sữa ngay, thử lại rất cẩn thận rồi mới bung tách sữa đến cho mẹ chồng. Bảo Vân một tay để nội tựa lưng, một tay đỡ tách sữa cho nội uống. Lúc đầu bà uống từng ngụm nhỏ, rồi bà uống hết được cả tách sữa.

- Lâu không ăn được. Giờ uống tách sữa ngon quá...

Niềm vui mừng rạng rỡ trên mọi khuôn mặt con cháu. Bà Ngân định pha thêm tách nữa, bà giơ tay chặn lại:

- Đủ rồi. Các con không muốn má bội thực chứ?

Tiếng cười trong nước mắt lại đầy ắp căn phòng.

- Ai như cún bông kia nhỉ? – bà Sáu hỏi, mắt ngược nhìn về phía cún bông đang trong tay mẹ Kim ở tít góc phòng.

Vợ chồng Tín - Kim đặt con xuống đất. Tín bẻ lại cái cổ áo con cho ngay ngắn rồi giục con chạy đến chào bà Sáu. Ông Võ Sang giơ hai tay rẽ đường cho cháu ngoại mình, mọi người giãn ra cho cún bông lon ton chạy đi.

- Thừa mẹ của bà, con đây ạ. Con chào mẹ ạ. – cún bông được ông ngoại đặt vào lòng bà Sáu.

- Ôi cún bông của mẹ ngoan quá... – hai tay bà Sáu ôm lấy cún bông, xoa đầu nó, hết vuốt ve má nó lại ôm nó vào người...

Lòng yêu trẻ, hay là trẻ chuyển thêm sức sống cho bà Sáu? Ai cũng nghĩ rằng bà Sáu hình như chỉ ngủ một giấc dài, nay thức dậy...

- Bà của cún bông đâu?

- Bà của cún bông đi chợ mua xị cá cho cún bông ăn ạ... – thằng bé ngọng líu ngọng lô.

Bà Sáu bắt đầu nói chuyện với cả nhà. Bà dặn mọi người đừng gọi Đức và hai chắt khác về, chúng nó đang mùa thi... Bà bảo: “Má vẫn khoẻ, thi xong chúng nó vẫn kịp về thăm má được...”.

- Vũ và Quân đâu, ra đây nội bảo.

Đang giữa câu chuyện, cả nhà vô cùng hồi hộp, không biết bà định làm gì. Vũ và Quân khoanh tay bước ra đứng trước bà.

- Thừa nội, nội bảo gì chúng con ạ? – Vũ thưa.

- Hai con hạ bức họa ảnh ông nội con ở phòng khách lớn xuống. Dỡ khung ra, phía sau bức họa có một gói mỏng, đem lại đây cho nội.

Cả nhà ngơ ngác vì quá ngạc nhiên, không ai dám phỏng đoán điều gì, cũng không ai dám theo Vũ và Quân bước ra phòng ngoài. Cả căn nhà im phắc.

Một lúc sau Vũ và Quân quay lại, cả hai cùng mếu máo... Mãi một lúc sau Vũ đánh bạo nói:

- Thừa nội, chúng con lỡ tay làm vỡ tấm kính bức tranh của ông nội rồi ạ!

Bà Sáu cười tiếng cười yếu ớt, không thành tiếng:

- Không phải vậy đâu, do chính nội làm vỡ đấy. Hai con có tìm thấy gì không?

- Thừa nội có ạ. - Vũ hai tay đưa cho bà Sáu một bì thư bằng giấy thiếc.

Bà Sáu không cầm lấy, mà lại nói:

- Vũ mở bì thư ra. Con đọc cho cả nhà nghe. Đọc thông thả thôi. Nội cũng muốn nghe.

Mọi người gần như nín thở.

Vũ lần lần mở phong bì, khi mở đến lần giấy bọc trong cùng, một tờ giấy đã úa vàng lộ ra. Tờ giấy như được xé ra từ một vở học trò... Lần giở nữa ra, tờ giấy rời ra thành hai mảnh như bị ai xé...

- Thừa nội, đây có lẽ là một bức thư ạ... Có lẽ lâu ngày quá, thư đã bị rách làm hai rồi ạ... – Vũ thưa.

Bà Sáu nằm yên, ngược mắt nhìn lên trời, một lúc sau mới nói:

- Không phải thư đâu... Con ghép lại mà đọc đi! Đọc to cho cả nhà nghe...

- Thừa cả nhà, con xin đọc ạ: Tuyên Ngôn Độc Lập. Hỡi đồng bào cả nước! “Tất cả mọi người đều sinh ra có quyền bình đẳng. Tạo hoá đã cho họ những quyền không ai có thể xâm phạm được; trong những quyền ấy có quyền được sống, quyền tự do và quyền mưu cầu hạnh phúc”... – Vũ đọc rất trang nghiêm, nhiều lúc cứ nghẹn lại...

Một không khí thiêng liêng bao trùm lên mọi người. Những người lớn tuổi như ông bà Hai Phong, ông bà Lê Hải, ông Võ Sang... là những người đã nhiều lần từng được nghe giọng Hồ Chủ tịch và được nhìn hình ảnh của Người khi đọc Tuyên ngôn này trong những phim tư liệu lịch sử, hôm nay có cảm nghĩ như đang được nghe lời núi sông...

Hình như cuộc đời gắn bó với sự nghiệp cách mạng của đất nước, hôm nay, vào giờ phút này, đang giúp mỗi người cảm nhận sâu sắc hơn thế nào là người dân của một quốc gia độc lập. Họ hiểu rõ giá trị này qua những tháng năm chiến đấu hy sinh gian khổ của chính bản thân họ, qua những mất mát khôn kể xiết của chính gia đình họ, quê hương họ, những đồng chí đồng đội của họ... Bao đau thương, buồn tủi, bao nhiêu chặng đường đầy máu và nước mắt đã trải qua... đột nhiên dồn về trong tâm khảm họ...

...Tiếng đạn đại bác cùng với sấm sét trong đêm mưa bão năm nào vang nổ ầm ầm trong ký ức ông Hai Phong. ...Tay vuốt mưa rất mặt, ông quỳ xuống ôm hai chân mẹ, nức nở: Lạy má, con đi!... Đến bây giờ ông vẫn còn nhớ những tia chớp sáng nhìn rõ được hình dáng mẹ mình giữa những tiếng nổ dữ dội. ...Đêm ấy, mẹ vẫn đứng nhìn con mãi, chờ cho đến khi con đi khuất... Ông đứng yên nghe con trai mình đọc, nước mắt rưng rức...

Ông Lê Hải nhớ lại rõ lắm... Hôm đó ông tham gia đội bảo vệ đứng dưới chân khán đài Ba Đình... Ông Lê Hải phải vịn vào vai bà Hậu để có thể đứng vững, mấy giọt nước mắt lăn trên má...

...Trời ơi, mẹ đã cuu mang che chở ta, đã gây dựng cho ta với Út Thanh..., lại cũng là người gìn giữ bản Tuyên Ngôn Độc Lập này, ngay trong lòng cái chết?... Xem bình tình giặc bố dữ thế này, phải lo kháng chiến lâu dài con ạ... Mẹ là mẹ của các con... Lê Hải rùng người nhớ lại những trận rà bố khủng khiếp suốt từ thời Diệm và các chính quyền ngụy sau đó... Không có má chắc

gì mình sống được đến hôm nay... Ôi lời nói năm nào của Bác trên Quảng trường Ba Đình... Bác đã nói lên bao nỗi niềm, khát vọng và ý chí của cả dân tộc và của chính ta! Từ chiến khu trở về, ta lại ra đi, để lại bố mẹ, Tấm, Sơn, để lại tất cả họ hàng quê hương.., ta đã lên đường Nam tiến cho Tuyên Ngôn Độc Lập, cho đến hôm nay... Ôi đất nước ngàn vạn đau thương... Bốn cuộc chiến tranh liên tiếp mới có được ngày hôm nay... Ai biết được, ai hiểu được những hy sinh mất mát của dân tộc này? Bao nhiêu sinh linh, bao nhiêu tàn phả!.. Máu chảy ruột mềm, người nào ngã xuống thì cũng là máu của dân tộc này chảy! Còn bao nhiêu dư chấn tai ương khác... Trời đất, ai gìn giữ, ai phản bội những gì cả dân tộc này phải đánh đổi bằng xương máu, bằng mồ hôi nước mắt của bao nhiêu thế hệ? Ai nhớ, ai quên con đường đầy đau khổ của chính ông bà mình, cha mẹ mình, của đồng bào, đồng chí và đồng đội mình... Mới ngày hôm qua thôi!.. Còn sự phản bội nào lớn hơn sự làm ngơ, sự lậm dụng, sự chà đạp lên tất cả những hy sinh mất mát cả dân tộc đã phải chịu đựng? Sự hy sinh đó là xứng đáng? Là vô ích? Ta vẫn hiểu đấu tranh nay chưa phải là trận cuối cùng... Đồng minh của nó là ngu dốt, là những kẻ đầu hàng, tha hóa...

Biết bao nhiêu gian truân khốc liệt đã trải qua làm cho đầu óc Lê Hải căng lên nhức nhối. Ký ức nổi sóng những nghịch cảnh mà chính bản thân ông vừa là tác nhân, vừa là nhân chứng suốt dọc đường đời. Ông lấy hai tay ôm chặt lấy đầu mình, hai bên thái dương đang giật mạnh...

Cánh Ba Tước, Tư Quang, Năm Thịnh xưa nay vốn không quan tâm đến chính trị. Trong đời mình, họ đã nghe biết loáng thoáng đâu đó về Tuyên Ngôn Độc Lập, nhưng chỉ coi đó là công việc tuyên truyền. Đơn giản là làm chính trị ai mà không tuyên truyền!.. Họ cũng có bề dày từng trải nhất định, nên khó bị thuyết phục hay bị lừa lọc về chính trị... Hễ cứ đụng đến chính trị, nếu là trong khi nói chuyện với bất kỳ ai, không bao giờ họ nói được đến câu thứ ba, nếu là trên trang báo, trang sách thì giới lắm chỉ đọc xong được cái tit đề... Họ quá biết Lê Hải là ai và hiểu chính kiến của bà Sáu. Họ khâm phục những chiến sĩ như Lê Hải và có cảm tình với cách mạng... Thế nhưng lúc tiến hành cải tạo, họ đã bỏ ra đi... Hôm nay, nghe Tuyên Ngôn họ cảm nhận nhiều điều mới lạ. Họ càng nhận thức rõ hơn họ ra đi là vì muốn xa lánh, vì không thừa nhận chế độ này, chứ không bao giờ họ muốn xa cách đất nước mình, không muốn chia lìa khỏi dân tộc mình... Người ta sinh ra tự do và bình đẳng về quyền lợi, và phải luôn luôn được tự do và bình đẳng về quyền lợi... Một quốc gia độc lập có chế độ chính trị tự do và bình đẳng của con người như thế thì chế độ ấy cũng là của mình chứ? – Năm Thịnh vừa nghe, vừa tự hỏi mình như vậy. ...Là con người, ai còn mong gì hơn thế?.. Hay là Tuyên Ngôn bao giờ cũng chỉ là tuyên ngôn thôi? Dù là của Mỹ, của Pháp đi nữa... Năm Thịnh còn nhớ lại những trận cãi nhau nảy lửa với Hai Hân hôm nào, đã từng mắng Hai Hân là đồ ăn cháo đá bát... Bây giờ thù hận với Hai Hân cũng qua rồi, họ lại kết bạn chơi bởi với nhau như cũ, giúp nhau việc này việc khác. Năm Thịnh cũng thấy mẹ mình đối xử với Hai Hân khác ngày xưa, nghĩa là mới cách đây mấy năm thôi... Tất cả những chuyển biến này Năm Thịnh hiểu được. Song tất cả những hiểu biết vừa mới thu lượm được này chỉ làm khó khăn thêm câu hỏi trong đầu Năm Thịnh: ... Tại sao một Đảng đã viết nên được Tuyên Ngôn Độc Lập như thế, mà hễ ai còn cảm thấy mình là người Việt Nam thì không thể không tán dương, không thể không quy thuận.., tại sao một Đảng đã làm nên sự nghiệp lấy lại đất nước như thế, mà lại để xảy ra bao chuyện đau lòng? Năm Thịnh thừa nhận xây dựng một xã hội như thế không dễ. Những năm sống ở Mỹ càng làm cho Năm Thịnh thấm thía điều này, chính vì thế ông vẫn giữ mối gắn bó với đất nước... Năm Thịnh tin rằng mẹ còn hiểu điều này sâu sắc hơn mình nhiều, thế nhưng vì sao chính mẹ lại cất giấu Tuyên Ngôn này, bất chấp cái chết kề bên? Mẹ có bản Tuyên Ngôn này từ bao giờ? Ai trao cho mẹ? Sao mình không hay biết tý gì... Vì sao mẹ còn giữ kín Tuyên Ngôn đến ngày hôm nay... Đất nước đã giành được độc lập thống nhất đến ba chục năm rồi... Càng nghe, Năm Thịnh càng thấy còn nhiều điều hệ trọng quá, những điều nằm trong suy nghĩ của mẹ mình, của chính đất nước mình... Ôi còn bao nhiêu điều mình chưa hiểu được!..

Bốn anh em Vũ đã được nghe, được đọc, được học Tuyên Ngôn trong những ngày còn ngồi ở ghế nhà trường miền Bắc, trong những năm tháng nhà trường sơ tán tránh bom Mỹ. Ngồi cạnh hầm tránh bom nghe thầy giáo giảng về Tuyên Ngôn Độc Lập, thỉnh thoảng thầy lại phải ngừng giảng vì keng báo động, học sinh nhao nhao xuống hầm, tiếng bom đạn nổ, nhiều khi rất gần, ngay trên đầu... Chỉ riêng cái khung cảnh này đủ hỗ trợ học sinh hiểu thấm thía từng câu từng chữ trong Tuyên Ngôn...

Thế nhưng hôm nay Vũ vẫn bị choáng, vì quá bất ngờ. Tuổi trưởng thành đọc Tuyên Ngôn Độc Lập khác với tuổi học sinh. Nhà trường hồi ấy đã dạy cho Vũ biết đây là tuyên ngôn thứ ba trong lịch sử dân tộc mình, kể từ Nam Quốc sơn hà Nam Đế cư..., ba đỉnh cao bất hủ của sự nghiệp đấu tranh anh hùng giành lại độc lập của Tổ quốc. Thế nhưng ở vào chặng đường hiện tại của đất nước, nghĩa là chỉ sau khi ý thức rõ rệt hơn sự hy sinh to lớn của những thế hệ đi trước, hiểu được những gì đất nước đang bị đánh mất hay bị đánh cắp, Vũ mới thấu hiểu thêm cái giá dân tộc phải trả cho độc lập tự do của đất nước mình hôm nay. Hồi còn đi học, Vũ cảm nhận Tuyên Ngôn Độc Lập như một lời hứa hoành tráng, hào hùng, đọc lên là thấy tâm can mình rộn lên tha thiết, bùng bùng... Hôm nay, có lẽ lần đầu tiên Vũ đọc Tuyên Ngôn với những nhận thức mới về những thách thức mất còn mà một dân tộc có phẩm giá bất buộc phải suy ngẫm, phải chấp nhận... Trong lòng càng cảm phục bà nội mình bao nhiêu, Vũ càng nhận rõ những thách thức này bấy nhiêu, những thách thức đất nước đã trải qua, những thách thức hiện tại và phía trước...

Khi Vũ đọc xong, cả nhà im phắc.

Mãi Vũ mới nói lên lời, hai tay áp bản Tuyên Ngôn vào ngực mình:

- Thừa nội, hồi còn là học sinh tụi con đã được học về Tuyên Ngôn Độc Lập, nhưng hôm nay con tưởng rằng lần đầu tiên con được đọc bản Tuyên Ngôn này... Thật bất ngờ quá ạ...

Bà Sáu vẫn ngồi yên, tâm trí như đang ở đâu đó. Cả nhà im lặng chờ đợi. Một lát sau bà nói:

- Các con à, bản Tuyên ngôn này đến tay ta cuối năm bốn bảy, chừng hai năm sau khi ta giục Hai Phong đi kháng chiến... Khi đọc xong ta đã khóc. Bây giờ nghe lại ta cũng muốn khóc, nhưng yếu quá rồi, không còn sức khóc... Ta đã đọc nó nhiều lần, đọc đến thuộc lòng... Giấu nó đằng sau chân dung của ông nội các con, ta vẫn đọc được... Đã bao nhiêu lần ta ngồi một mình ngược nhìn chân dung ông nội các con và trong lòng thầm đọc cho mình nghe... Rồi mỗi lần có điều gì ưu phiền ta lại ra ngồi như thế... Ta nhớ rõ lắm., một cán bộ Việt Minh, người Hà Nội, cũng thuộc lớp người Nam tiến như Lê Hải, nhờ ta giấu hộ bản Tuyên ngôn này... Lo cho người cán bộ này, hồi ấy ta càng lo cho Hai Phong...Chừng mười hôm sau đã thấy báo đăng ảnh đầu người cán bộ này bị bêu ngay trước cửa chợ Bến Thành... Cái chết lúc nào cũng lơ lửng trên đầu...

Cả nhà im phắc, hồi hộp chờ đợi, nhưng không ai dám giục bà nói tiếp vì chỉ sợ bà mệt. Bảo Vân ngồi kề bên tiếp tục bóp bóp hai vai, hai tay cho má, thỉnh thoảng lại xoa nhẹ trên lưng cho má đỡ mỏi, có lúc dừng tay tiếp má uống một vài thìa sâm...

- Hồi đó ...một mình má với bốn đứa con nít tụi bay... – Bà Sáu nói thông thả, hơi nói yếu đi nhiều, nhưng giọng nói vẫn điềm tĩnh lạ thường. -...Ngay sau Tết Mậu Thân, Nguyễn Ngọc Loan(*) [(*) Tướng cảnh sát ngụy, đã tự tay bắn chết trên đường phố Sài Gòn một chiến sĩ Giải phóng bị chúng bắt, chuyện xảy ra trong chiến dịch Tết Mậu Thân.]cho người đến lục soát... Út Thanh và bé Thơ không còn nữa... Các con biết không, giấu Tuyên ngôn này, ta đã đem tính mệnh, danh dự và tài sản cả nhà mình ra tuyên chiến với chúng nó!.. Sau Ba mươi tháng Tư, ta đã toan giao cho Viện Bảo tàng... Nhưng lòng ta thấy có cái gì không ổn... Từ đó ta nghĩ mung lung lắm... Hôm các con lũ lượt bỏ nhà bỏ cửa kéo nhau đi di tản, ta nuốt nước mắt... Rồi trong nước còn bao nhiêu là chuyện... Những lúc buồn tủi, ta lại ngồi đọc Tuyên Ngôn trong đầu... Không thể đưa vào Bảo tàng... Chưa được!.. Đây là điều duy nhất nội chưa yên lòng... – Bà Sáu Nhơn hướng về phía Vũ - ...Nội giao cho Vũ giữ bản Tuyên Ngôn này... Thay nhau cha truyền con nối... Cho đến khi...

Bà Sáu mệt, bỏ lửng câu nói.

- Thừa nội... Con xin phép dán liền hai mảnh lại thành một có được không ạ? – Vũ hỏi má Sáu.

- Thôi... Cứ giữ nguyên như thế... Đó là một kỷ niệm buồn các con à...

Bà Sáu lại nghĩ... Uống mấy thìa sâm nữa từ tay Bảo Vân, rồi đột nhiên bà gọi:

- Hai Phong đâu?

- Thừa má con đây ạ. - Ông Hai Phong đến đứng sát bên má.

- Đưa tay đây cho má!

Ông Hai Phong hai tay run rẩy ôm ấp bàn tay mẹ. Nước mắt trào ra không sao cầm lại được.

- Hai Phong., có lần má hứa sẽ giảng cho con nghe thế nào là lẽ mất còn ở đời... Chắc hôm nay con hiểu... – bà ngủ thiếp dần đi...

Cả nhà khóc oà lên. Ông Hai Phong quỳ xuống, gục đầu vào mẹ, nước mắt thấm lên áo bà...

Chờ một chút cho cơn xúc động dịu đi, ông Lê Hải đến dắt ông Hai Phong ra ngoài, tay ra hiệu cho mọi người yên tĩnh để bà Sáu nghỉ.

Lúc này có thêm bà Võ Sang vừa mới đến, tất cả cùng với Bảo Vân đỡ cho bà Sáu nằm nghỉ rồi ngồi túc trực quanh bà. Ông Lê Hải ra hiệu mời mọi người lui ra phòng ngoài...

- Bây giờ anh mới hiểu hết lòng mẹ của chúng mình các em ơi... - ông Hai Phong không nén được xúc động.

- Có lẽ má hiểu hơn chúng ta về những gì chúng ta còn mắc nợ, còn chưa làm được, sau mấy chục năm ròng... - Ông Lê Hải nói với mọi người.

Trong phòng khách lớn, dưới phòng ăn, ngoài vườn... chỗ nào mọi người cũng chỉ nói với nhau về bản Tuyên Ngôn và những suy nghĩ thầm kín của bà Sáu. Mấy hôm gần đây, vào giờ hơi muộn như thế này lại có thêm vợ chồng ông bà Tư Cường, cánh Ba Khang và Bảy Dự, vợ chồng Hai Hân...

Đám anh em thế hệ Vũ cũng thành một tốp riêng. Vợ chồng Tín Kim vừa thay nhau ẵm cho con ngủ, vừa tham gia nhóm này. Nhưng riêng Vũ xin lỗi các em, rồi lên gác ngồi một mình trong phòng mẹ Ngân suốt cả buổi tối...

Đến ngày thứ mười hai, bà Sáu ngủ vĩnh viễn không bao giờ dậy nữa. Bà ra đi trong sự bình yên, thanh thản, giữa tình thương yêu vô bờ bến của con cháu...

Mấy ngày sau lễ tang, Vũ được thay mặt gia đình đi gặp đồng chí bí thư Thành ủy để cảm ơn sự thăm viếng và sự quan tâm của Thành ủy về đám tang bà Sáu Nhơn. Vũ còn được bố mẹ giao cho một việc trọng đại là trân trọng biểu Thành ủy bản sao bản Tuyên Ngôn Độc Lập mà bà nội Vũ vẫn giữ kín mấy chục năm sau khi sự nghiệp độc lập và thống nhất Tổ quốc đã hoàn thành.

Tại phòng tiếp khách của bí thư, Vũ phải chờ khá lâu. Vũ giết thời giờ bằng cách đi đi lại lại ngắm nghía tỉ mỉ mọi thứ có thể thấy được trong phòng. Từ mấy bức tranh sơn mài, đến lọ hoa pha lê, bộ salon gụ kiểu cổ có trạm trổ và có đệm, các dãy ghế hai bên, mấy chùm đèn, so sánh màu thảm đỏ với màu tường vàng chanh, màu nâu của bộ salon cổ với màu đệm, màu thảm... Hết bước vào gần rồi lại lùi ra xa để ngắm nghía cho kỹ, chốc chốc Vũ lại giơ tay xem đồng hồ. Một cảm giác khó tả, cái bức của chờ đợi, sự lạ lùng trước cảnh bài trí của phòng khách... Vũ lục lọi mãi trong đầu không biết xếp loại trang trí này như thế nào: Giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc? Tân thời? Nửa cổ nửa tân thời?..

Vị bí thư vẫn chưa xuất hiện.

Người cán bộ lễ tân lần thứ ba từ phòng bên tạt vào động viên Vũ:

- Đồng chí vui lòng nán chờ, bí thư đang kết luận một vấn đề quan trọng trong cuộc họp.

Vũ không trả lời, vì gần như không tự kiềm chế được mình nữa, chỉ giơ tay xem đồng hồ: Hai mươi bảy phút!..

- Thường thường bí thư không tiếp... – Người cán bộ lễ tân biết mình lỡ lời, nhưng tự chữa được ngay - ...Thường thường bí thư rất ít tiếp khách, nhưng đã nhận lời thì thế nào đồng chí ấy cũng đến.

Nghe thấy tiếng giày lộp cộp từ xa, người cán bộ lễ tân chạy vọt ra ngoài. Một lát sau thấy bí thư bước vào, người cán bộ lễ tân đứng cách xa vài bước về phía sau, hai tay xun xoe lễ phép chắp vào nhau. Bí thư cười nói vui vẻ, chủ động bắt tay Vũ:

- Tôi được nghe danh bà Sáu Nhơn từ lâu, nhưng hôm nay được trực tiếp gặp hậu duệ của cụ... Thỉnh thoảng tôi có dịp được gặp ông Hai nhà...

- Xin chào đồng chí bí thư. Thú thực với đồng chí, tôi đã định bụng chờ thêm hai phút nữa cho đúng nửa tiếng, nếu đồng chí không đến là tôi đành bỏ về. – Vũ cố gượng cười để làm nhẹ bớt câu nói của mình.

Bí thư lặng đi mất vài giây vì bị bất ngờ, song cũng giành lại thế chủ động ngay, hai tai hơi đỏ lên:

- Cuộc họp kéo dài hơn dự kiến. Nhưng tôi đã hẹn là giữ lời.

- Nếu thế đồng chí bí thư nên thay thư ký của mình đi, anh ta xếp lịch như thế là không đủ trình độ làm việc, dễ làm ảnh hưởng uy tín của đồng chí. – Vũ cố nén sự bức tức trong lòng vì không thấy bí thư xin lỗi về sự chậm trễ của mình.

- Sự thẳng thắn của đồng chí rất gây ấn tượng đối với tôi. Bây giờ đồng chí giải tỏa nỗi bức của mình đi. – Giọng bí thư cởi mở, nhưng vẫn chưa thấy câu xin lỗi.

- Vâng, tôi xin lỗi là nói năng lỗ măng. Bệnh nghề nghiệp mất rồi đồng chí ạ.

- Đồng chí nói bệnh gì?

- Tôi nói thực lòng, bệnh nghề nghiệp đồng chí ạ. Ở nước ngoài thì tôi nhịn nhục được, ở trong nước thì tôi không tự kiềm chế được. Tôi thành thực xin lỗi đồng chí.

- Nhưng mà đồng chí nói là bệnh nghề nghiệp? – Bí thư muốn truy hỏi.

- Là đại diện giới doanh nhân, tôi nhiều lần được tham gia các đoàn đàm phán kinh tế của các thứ - bộ trưởng ta ở nước ngoài đồng chí ạ, chủ yếu là vấn đề quota và thuế suất. Nhiều khi đoàn chỉ được vụ trưởng hay đại diện của bộ trưởng nước chủ nhà tiếp thôi, thế mà cũng phải chờ đợi khổn khổ. Ngồi tiếp mình mà chủ nhà có khi còn gác chân lên bàn nữa chứ! Nói xin lỗi đồng chí, có lúc tôi cảm thấy nhục như con chó, chỉ muốn giơ tay tát một cái gì đó, dẫm một cái gì đó... Cả đoàn chịu bầm bụng nhằn nhục vậy... Nhưng bước chân ra khỏi phòng đàm phán, tôi muốn nổ tung... Trưởng đoàn có khi phải động viên chúng tôi: Vì cơm áo gạo tiền của người lao động trong nước, phải cắn răng lại mà chịu nhục các đồng chí ạ, còn nước còn tát!.. Kỳ kèo xin bớt từng xu thuế!

- Bây giờ thì tôi hiểu.

- Đi xin nó nhục như thế đấy đồng chí bí thư ạ!..

Không khí chuyện trò dịu dần.

Sau khi nghe Vũ trình bày tỉ mỉ về bản Tuyên Ngôn này, xem kỹ bản sao, ông bí thư hỏi:

- Nguyên bản là bản chép tay hả đồng chí?

- Không ạ, đây là bản in li-tô (litho), bản chính là màu mực tím, photo copy màu nên bản sao này trông như bản chính ạ. Bản này bà nội tôi đã bảo vệ và gìn giữ từ khoảng năm 1947 cho đến nay...

- In litho hả?

- Thừa vâng, chính tôi cũng không biết, phải nhờ ba tôi giải thích. Bây giờ chúng ta không còn khái niệm in li-tô (litho) nữa. Ba tôi nói hồi đầu Cách mạng Tháng Tám, việc in ấn các văn bản để truyền thông chủ yếu là nhờ vào cách in litho, nghĩa là viết ngược đậm mực lên mặt đá rồi in. Không có mặt đá thì viết lên mặt bột, vì hồi ấy lấy đâu ra nhiều máy đánh chữ hay máy in như bây giờ, nhất là trong chiến khu.

- Theo đồng chí, tại sao cụ nhà đã giữ bản Tuyên Ngôn này lâu vậy mà bây giờ lại dận không cho đưa vào bảo tàng?

- Theo đồng chí bí thư thì có thể đưa vào bảo tàng được không ạ?

- Hiện vật lịch sử quan trọng thế này thì xứng đáng đưa vào bảo tàng lắm chứ.

- Thừa đồng chí, chính đây là điều gia đình chúng tôi bàn bạc rất lâu mà chưa ngã ngũ.

- Có khúc mắc gì thế hả đồng chí Vũ?

- Đồng chí bí thư ạ, nếu chúng tôi có tự nguyện đưa vào bảo tàng, chắc viện bảo tàng cũng phải cho vào lưu trữ thôi, không dám đưa ra cho mọi người xem...

- Sao lại có thể như vậy được?

- Chuyện này dài lắm đồng chí ạ, chính chúng tôi cũng đang phải tìm hiểu tiếp... Mà nếu được viện bảo tàng đưa ra cho mọi người xem, chưa hẳn chúng tôi đã đồng ý...

- Gia đình đồng chí còn nghi ngại điều gì?

- Thừa đồng chí bí thư, nếu đưa ra cho mọi người xem mà không giải thích được tường tận những đoạn trường bản Tuyên Ngôn in litho này đã trải qua thì như thế mới chỉ là trình bày được sự thật một nửa của lịch sử... Mà chúng tôi thì lại không thể chấp nhận lịch sử với sự thật một nửa... Điều khó nghĩ của chúng tôi là như thế ạ.

- Như thế là chính gia đình đồng chí cũng chưa biết gì nhiều lắm về bản Tuyên Ngôn in litho này?

- Sau khi bà nội tôi mất đi, bố mẹ tôi, các cô các chú trong gia đình chúng tôi, các đồng chí của bố mẹ tôi, và cả mấy anh chị em chúng tôi nữa, tất cả chúng tôi bàn với nhau và suy nghĩ day dứt mãi... Chúng tôi thật chưa hiểu hết vì sao bà nội tôi lại làm như vậy?

- Chắc cụ nhà có ẩn ý gì... – Ông bí thư dăm chiêu, nhìn đi nhìn lại bản copy. Bỗng nhiên ông kêu lên - ...Tại sao lại có vết rách lớn như bị xé làm đôi thế này? Trông lộ quá...

Vũ vẫn ngồi yên, để ông bí thư có thời giờ xem kỹ bản copy.

- Sao khi chụp đồng chí không dán lại để bản copy khỏi lộ vết rách?

- Vũ chưa biết nên trả lời thế nào.

- Cụ nhà có nói rõ vì sao bản Tuyên Ngôn bị rách không đồng chí?

- Thừa đồng chí bí thư có ạ... Nhưng chúng tôi cũng không được biết nhiều lắm...

- Tôi có thể hình dung được...

- Thực lòng là chúng tôi không dám nài hỏi nhiều, vì bà nội chúng tôi vào những ngày này mỗi lúc một yếu đi... Bà còn sức kể được đến đâu thì chúng tôi chỉ biết được đến đấy...

- Tôi hiểu... Vì đấu tranh trong vùng địch hậu ngày xưa ác liệt lắm đồng chí Vũ ạ...

- Đồng chí bí thư ạ, câu chuyện trong gia đình chúng tôi đau lòng lắm!.. Đến nỗi có lúc chú Năm tôi đã phải mắng bố tôi là không đau nỗi đau của dân tộc! Không khát vọng những khát vọng của dân tộc!..

- Trời ơi, ông Năm nặng lời với ông Hai nhà ta như thế sao?

- Vâng... Thừa đồng chí bí thư... Bản Tuyên Ngôn do chính bà nội chúng tôi tự tay xé đi ạ... Bà nội chúng tôi chỉ nói ...đấy là một kỷ niệm buồn...

Ông bí thư choáng váng, phải một tay nắm lấy mép bàn...

- Vâng, do tự tay bà nội chúng tôi xé ạ... vào khoảng ba năm hay hơn ba năm một chút sau ngày giải phóng Sài Gòn đồng chí bí thư ạ... Nghĩa là sau khi ba gia đình các chú tôi đến từ biệt bà nội tôi để bỏ Thành phố đi di tản, bà nội tôi đã khóc suốt đêm, ngay sáng hôm sau bà nội chúng tôi đã xé bản Tuyên Ngôn in litho này... Chắc bà nội tôi lúc ấy đau khổ lắm... Bà nội tôi đã thắp hương trên bàn thờ suốt cả ngày hôm ấy...

- Trời đất ơi!.. – Ông bí thư kêu lên...

- Đồng chí bí thư ạ... Cho đến bây giờ cả gia đình chúng tôi vẫn không hiểu rõ vì sao bà đã xé bản Tuyên Ngôn, rồi lại chính tự tay bà giữ lại, gói ghém cẩn thận, để lại vào chỗ cũ... Tự tay bà nội chúng tôi đã một mình treo lại bức tranh lên tường, bị ngã và đã đánh rơi bức tranh... Bà giữ mãi bản Tuyên Ngôn... cho đến khi biết mình sắp phải từ giã cõi đời...

Ông bí thư ngồi im, vẫn chưa định thần lại được, trong đầu đánh vật với bao nhiêu câu hỏi ông chưa bao giờ nghĩ tới...

- Thừa đồng chí bí thư, cả nhà chúng tôi đều chung một ý nghĩ: Phải thực hiện đúng lời dặn của nội chúng tôi.

- Thú thực với đồng chí Vũ, tôi bị bất ngờ quá!.. – Ông bí thư lại ngồi im.

- Thừa đồng chí bí thư, tôi đã làm xong nhiệm vụ được giao. Tôi xin cảm ơn và xin chào đồng chí. – Vũ đứng dậy.

Ông bí thư lúc này như chợt bước ra khỏi sự mung lung của mình, đưa tay kéo Vũ ngồi xuống:

- Đồng chí nán lại chút nữa đã... Đồng chí có thể giúp tôi hiểu thêm suy nghĩ của cụ nhà không?

- Thừa đồng chí bí thư, cả gia đình chúng tôi cho rằng Đảng ta, nói cụ thể là những đảng viên thế hệ hiện nay và sắp tới, đang nợ dân tộc ta, nợ các thế hệ đảng viên đã viết nên Tuyên Ngôn Độc Lập và hoàn thành sự nghiệp giành độc lập và thống nhất Tổ quốc một nghĩa vụ lớn lắm đồng chí ạ. Đó là nghĩa vụ xây dựng một chế độ xã hội không để cho ai xâm phạm những quyền của người dân như đã ghi trong Tuyên Ngôn. Mỗi nợ nghĩa vụ này quả thực lớn lắm đồng chí ạ.

- Có lẽ là như thế... Bây giờ thì tôi hiểu ý nghĩ của cụ nhà và của gia đình.

- Đồng chí bí thư ạ, có lẽ bà nội tôi ngày đêm băn khoăn về những gì đã xảy ra và đang xảy ra kể từ khi đất nước được hoàn toàn giải phóng và giành được độc lập thống nhất... Bà nội tôi đã chờ đợi, chờ đợi hơn một phần tư thế kỷ!... Cuộc sống ngày càng nhiều các sự việc trái ngược hẳn với những gì bà nội tôi đã sẵn sàng hy sinh để giành lấy... Sao nói hết những khát khao, những ước mong... Chắc chắn là bà nội tôi không yên lòng khi nhắm mắt...

Ông bí thư lại lặng đi hồi lâu.

- ...Những người đã hy sinh không thể nhắm mắt. Những người đã khuất không thể nhắm mắt... Tôi hiểu suy nghĩ của cụ nhà. Tôi nghĩ là tôi hiểu.., đồng chí Vũ ạ. – Giọng ông bí thư vừa chia sẻ, vừa như đang tự vấn...

- Xin cảm ơn đồng chí bí thư...

- Là người được cụ nhà gửi gắm, đồng chí nghĩ gì?

- Đồng chí bí thư ạ, sau khi nghe bà nội tôi dặn dò bọn tôi phải cha truyền con nối gìn giữ bằng được Tuyên Ngôn này, lần đầu tiên trong đời tôi hiểu được sâu sắc yêu nước không được là độc quyền của riêng ai!.. So sánh với thực tại, lẽ tự nhiên này thật kinh hoàng đồng chí bí thư ạ!

...Yêu nước không được là độc quyền của riêng ai!.. Ông bí thư cảm thấy có một mũi nhọn nào đó xuyên vào tim mình, câu chuyện bị ngắt quãng.

Không khí trong phòng bỗng dưng ngột ngạt.

- Tôi thừa nhận đồng chí đã dũng cảm nói thẳng một sự thật nghiêm trọng...

- Thừa đồng chí bí thư, tôi nghĩ đồng chí phải nhạy cảm hơn tôi về điều này mới đúng chứ ạ... Sống trọn vẹn chế độ nguy hai thời Pháp - Mỹ, bà nội tôi có lẽ vì thế chưa yên lòng... Có thể tôi bị lây nỗi lo của bà nội tôi ạ.

Mãi ông bí thư mới đáp lại:

- Thôi được, đây là chuyện lớn, chúng ta sẽ bàn tiếp sau này...

- Vâng ạ, hôm nay tôi cũng chưa nghĩ được gì... Thực ra lúc này trong thâm tâm tôi chỉ có độc một mối lo phải làm lại từ đầu...

- Đồng chí Vũ định nói gì vậy? – ông bí thư ngạc nhiên.

- Từ Đại hội VI là chúng ta đã chính thức làm lại từ đầu rồi, có phải thế không ạ? Không nhận thức ra như thế thì nguy hiểm lắm!

- Đồng chí nói vậy là có ý gì?

- Nói ngay trong gia đình tôi thôi, đồng chí bí thư ạ... Nếu so với 15 chiếc xe đồ hăng Cánh Nhạn của bà nội tôi trước cải tạo, thì bốn chúng tôi đã bắt đầu làm lại từ đầu ở bên dưới cái vạch xuất phát này, tức là khởi sự từ mấy cái hợp tác xã đồ đồng nát... Bây giờ bốn anh chị em chúng tôi đã bỏ xa bà nội chúng tôi không biết bao nhiêu chặng đường rồi... Từ đấy chúng tôi suy ra cả nước...

- Đồng chí ví như thế thì cũng có cái lý của nó, tôi thừa nhận... Thế còn nỗi lo? – Ông bí thư tư lự.

- Tôi lại lo một chuyện làm lại từ đầu khác cơ ạ.

- Đồng chí có quá bi quan không?

- Dạ không ạ. Đang làm lại từ đầu rồi mà không nhận thức dứt khoát như thế thì đến một lúc nào đó sẽ lại phải làm lại từ đầu một lần nữa... Trong cái chuỗi những vòng luẩn quẩn của sự thiếu tự giác này, thường thường là vòng sau thảm hại hơn vòng trước rất nhiều. Nó còn đáng sợ hơn cả thứ kiếp luân hồi...

- Đồng chí nghĩ gì cứ nói thẳng ra. – Ông bí thư đặt tay lên vai Vũ.

- Đồng chí đủ bình tĩnh nghe chứ ạ?

- Đồng chí Vũ!.. – Ông bí thư giục giã.

- Vâng, trong cái vòng luẩn quẩn này quả thực có một việc phải bắt đầu ngay, nếu không, sớm muộn sẽ rơi vào cái vòng luẩn quẩn mới...

- Việc gì thế?

- Đó là phải đổi mới công tác xây dựng Đảng đồng chí ạ.

- Có lúc nào chúng ta lơ là công tác xây dựng Đảng đâu!

- Không lơ là không hẳn có nghĩa đã là làm đúng, đồng chí bí thư ạ! Không bao giờ lơ là như thế mà tình trạng trong Đảng và trong xã hội vẫn đang đi theo chiều hướng hiện nay thì rõ ràng đây là một tín hiệu báo động, báo động đỏ đồng chí ạ!

Ông bí thư cảm thấy choáng, vì Vũ đã đụng vào vấn đề hệ trọng nhất chính ông lâu nay canh cánh trong lòng. Ông muốn tìm hiểu kỹ hơn nữa:

- Đồng chí nghĩ như thế hay suy diễn?

Vũ cân nhắc một lúc:

- Đồng chí bí thư ạ, tôi chưa biết nên trả lời đồng chí như thế nào... Hôm qua ở nhà tôi nhân chuyện gì đó liên quan đến chống tham nhũng, em gái tôi nói là dần dần càng khó mà tìm cho ra được một tổng công ty 91 trong sạch! Quân chủ lực của nhà nước và chế độ chúng ta đấy... Tôi chê em tôi là chỉ được cái giỏi mồm nói xấu chế độ. Em tôi đổ tôi thử kiểm lại xem sổ tổng công ty 91 không dính đến những vụ tham nhũng lớn có đủ đếm trên năm đầu ngón tay không. Tôi không nắm được tình hình nên chịu không trả lời được... Chẳng lẽ sự thật là như thế hả đồng chí?

- Quả là như vậy... Nhưng nghĩ được như đồng chí mà tôi vẫn chưa thấy đồng chí nói mình sẽ định làm gì? – ông bí thư muốn tìm hiểu thêm suy nghĩ của Vũ.

- Làm gì ạ? Thật ra từ lâu, tôi đã lựa chọn rồi ạ. Hoặc là tôi làm được nghĩa vụ đảng viên theo đúng lương tri của mình đòi hỏi, hoặc là tôi sẽ bị Đảng khai trừ...

- Đây là câu trả lời của đồng chí?

- Vâng ạ. Tôi không có sự lựa chọn nào khác đồng chí bí thư ạ.

- Đồng chí có đi đến cùng với sự lựa chọn của mình không?

- Nếu xảy ra chuyện tôi bị khai trừ đồng chí bí thư ạ, thì Đảng trong trái tim tôi và Đảng khai trừ tôi sẽ là hai Đảng khác nhau mất rồi....

Ông bí thư hiểu câu trả lời quyết liệt của Vũ, nhưng vẫn ngồi yên, cố giấu nỗi lo sâu kín nhất trong lòng.

Thấy ông bí thư im lặng, Vũ nói tiếp, gần như với chính mình:

- Đồng chí không phải là người đầu tiên tôi giải bày điều hệ trọng này... Không thể nào có hai Đảng trong một trái tim được đồng chí bí thư ạ!..

Ông bí thư đặt tay lên vai Vũ, mắt nhìn thẳng vào mắt anh, chân thành:

- Tôi hiểu... Tôi trân trọng suy nghĩ của đồng chí... Tôi càng hiểu rõ hơn bà nội của đồng chí...

Vũ uống một ngụm nước, cân nhắc thận trọng rồi mới nói:

- Đồng chí bí thư ạ, được ngồi nói chuyện với đồng chí hôm nay, tôi càng vỡ lẽ ra vì sao trong hàng trăm nước đang phát triển đã giành được độc lập mấy chục năm nay, mà chỉ có dăm ba nước thoát khỏi cái kiếp luân hồi hay là cái vòng luẩn quẩn khốn khổ của nó.

- Đúng là như thế...

- Đây là thách thức sống còn đối với Đảng ta... Hay chính đây cũng là lý do, là cơ hội tồn tại của Đảng? Tất cả tùy thuộc vào sự lựa chọn của Đảng ta, đồng chí bí thư ạ... Nếu đồng chí hiểu đúng suy nghĩ của bà nội tôi...

Câu chuyện giữa hai người đột nhiên đầy bầu không khí nghiêm trọng. Vốn người từng trải, ông bí thư mau chóng giữ được bình tĩnh. Ông thầm thừa nhận suy nghĩ của Vũ hoàn toàn có cơ sở, Đảng sẽ chịu khuất phục trước cái kiếp luân hồi này? Hay là Đảng phải đi tiên phong xóa bỏ nó, bắt đầu từ khuất phục được những tha hóa của chính mình...

Song ông bí thư vẫn kiên trì theo đuổi ý nghĩ tìm hiểu Vũ:

- Đồng chí nói như thế là hết lời... Tôi rất trân trọng... Nhưng đồng chí nói cho tôi rõ vì sao đồng chí lại nghĩ như thế?

Vũ nghĩ đi nghĩ lại trước khi nói, chính Vũ cũng muốn nhân câu hỏi này của ông bí thư tự mình tìm hiểu lại thật cận kề chính bản thân mình.

- Vâng, tôi xin nói. Tôi không bao giờ có thể quên công ơn cha mẹ mình, ông bà mình, đất nước mình đã nuôi mình thành người. Nhưng tôi còn bị thôi thúc bởi nỗi nhục nước nghèo. Càng đi ra thế giới bên ngoài, nỗi nhục nước nghèo càng day dứt tôi ghê gớm lắm đồng chí ạ...

Thấy ông bí thư ngồi yên tư lự, chờ một lúc Vũ nói tiếp:

- Đồng chí bí thư ạ, lịch sử đã sang trang rồi. Để cho quán tính của quá khứ lấn át sức chịu đựng của đất nước thì nguy hiểm vô cùng!... Nhất thiết phải bắt đầu từ đổi mới công tác xây dựng Đảng, đồng chí ạ!.. Để từ đó xây dựng bằng được hệ thống xã hội và nhà nước điều chỉnh hành vi mỗi người cho phù hợp với thời chấn hưng đất nước, thời hội nhập... Không thể nào khác được đồng chí ạ.

- ...

- Đồng chí có nghĩ như thế không? – Vũ giục ông bí thư trả lời.

- Tôi đồng ý, nhưng chưa thấy đồng chí nghĩ đến trả lời câu hỏi làm thế nào?

- Ôi nói ra như thế là tôi hiểu đồng chí từ lâu đã suy nghĩ lao lung vấn đề trọng đại này! – Vũ phần nào bị bất ngờ.

- ông bí thư ngồi im với những suy nghĩ của mình.

- Câu trả lời bắt đầu từ sự lựa chọn, đồng chí bí thư ạ.

- Đồng chí nói sự lựa chọn của mình xem nào.

- Vâng, tôi đã lựa chọn giữ lời tuyên thệ của mình khi xin vào Đảng, kiên trì với lẽ sống của mình!.. Như tôi vừa mới xưng tội với đồng chí lúc nãy...

- Đồng chí kiến nghị với Đảng sự lựa chọn nào? – Ông bí thư sôi nổi hẳn lên.

- Thực lòng hôm nay tôi không được chuẩn bị để trình bày với đồng chí những suy nghĩ của mình, xin cho khất vào một dịp khác... Nhưng thiết nghĩ nếu Đảng ta quyết thực hiện bằng được những ý tưởng cao đẹp trong Tuyên Ngôn Độc Lập thì đây là bước đi đầu tiên trả lời câu hỏi làm thế nào?

- Tôi muốn nghe đồng chí nói nữa.

- Thật khó cho tôi quá! Tôi chưa được chuẩn bị... – Vũ chần chừ. - ...Tôi thú thật là không thể gọi đám Chín Ta - Thắng - Bạch Liên là đồng chí được. Nếu Đảng thấy không cần loại bỏ đám này thì khỏi phải bàn! Nếu Đảng quyết lựa chọn việc đưa đám này ra khỏi Đảng thì Đảng sẽ biết phải làm gì và làm như thế nào!

Ông bí thư ngơ ngàng, lo mình nghe không rõ:

- Đồng chí nói những đảng viên nào?

- Đây là đảng viên Dương Đình Tạ ạ, cả Thành phố này biết ông ta là người đỡ đầu của đồng chí từ thời còn ở chiến khu. Còn Thắng giao thông và Bạch Liên Bình Tiến chắc không phải là những tên gọi xa lạ trong Thành phố này ạ.

- Lần đầu tiên trong đảng bộ của Thành phố, tôi được nghe một đảng viên nói thẳng ra như thế. Tôi hoan nghênh và khâm phục đồng chí... Thế đồng chí có biết còn bao nhiêu chuyện liên quan đến những ý đồ, những âm mưu xóa bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng không? – Ông bí thư cố tình móc vào chuyện này để hiểu thêm suy nghĩ của Vũ.

Vũ lại phải cân nhắc rất thận trọng:

- Thừa đồng chí biết chứ ạ. Chính vì vậy cả gia đình chúng tôi day dứt! Day dứt ghê gớm lắm! Từ nhiều năm nay rồi, nhất là từ khi chúng tôi hiểu được nỗi lo của bà nội tôi...

- Đồng chí cứ mạnh dạn nói đi.

- Vâng. Chúng tôi biết có những ý đồ, những âm mưu xóa bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng ta, chủ yếu bắt nguồn từ sự can thiệp của bên ngoài, chứ còn tuyệt đại bộ phận nhân dân trong nước vẫn gắn bó với Đảng ta lắm, có thể khẳng định điều này. Nhưng tôi thừa nhận trong sáu thập kỷ lãnh đạo và cầm quyền đất nước, chưa bao giờ Đảng ta đứng trước nhiều thách thức như hiện nay đồng chí bí thư ạ, mà thách thức lớn nhất lại là nguy cơ Đảng ta tự đánh mất vai trò lãnh đạo của mình do tha hóa... Bà nội tôi mở mắt cho tôi điều này...

- Trời đất!.. – Ông bí thư thốt lên như vậy rồi ngồi im, hai bàn tay trên mặt bàn nắm chặt lại.

Vũ phân vân không biết ông bí thư thốt lên như thế là đồng tình với suy nghĩ của mình hay chỉ vì vấn đề mình nói ra quá nghiêm trọng... Vũ chờ đợi một lúc rồi nói tiếp:

- Đồng chí bí thư ạ, đánh đồng làm một những âm mưu chống Đảng như thế với nguy cơ Đảng ta tự đánh mất vai trò lãnh đạo của mình thì không có cách gì cứu được!.. Tự đánh mất do tha hóa, tự đánh mất do bất cập.... Chúng tôi suy nghĩ mãi rồi, phải đổi mới xây dựng Đảng trở thành người trung thành phụng sự sự nghiệp chấn hưng đất nước của dân tộc ta, như Đảng ta đã ghi trên lá cờ của mình...

- Đồng chí nói gì mà như là khẩu hiệu thế?

- Tôi chỉ nghĩ đơn giản là Đảng phải phấn đấu vươn lên làm tròn vai trò lãnh đạo và tiên phong chiến đấu của mình đối với sự nghiệp chấn hưng đất nước của dân tộc, chống lại bằng được nguy cơ đảng trị. Không thể nào khác được! Đồng chí bí thư có đồng ý như thế không ạ?

- Hỏi tôi như thế là đồng chí đang rất lo về sự đánh đồng này?

- Đồng chí bí thư hỏi khó quá. Tôi chưa đủ thông tin và hôm nay thực sự chưa được chuẩn bị để bàn kỹ vấn đề này. Tôi xin khất đồng chí vào một dịp khác...

- Tôi hoan nghênh. Nhưng hôm nay ít nhất có thể cho tôi biết là đồng chí đang suy nghĩ theo hướng nào chứ?

- Vâng, lâu nay tôi vẫn tìm tòi xem khi tiến hành Cách mạng Tháng Tám, tiến hành hai cuộc kháng chiến, Đảng ta đã đương đầu với những thách thức đặt ra cho vai trò lãnh đạo của mình như thế nào... Gợi lại hình như chỉ có hai điều thôi, một là Đảng làm tốt vai trò tiên phong chiến đấu, hai là giác ngộ và thực hiện đúng phương châm cách mạng là sự nghiệp của quần chúng nhân dân. Tôi hy vọng rằng thực tế này gợi ý câu trả lời cho hôm nay!.. Lúc này quả thực tôi chưa thể nói được gì nhiều về mối nguy của sự đánh đồng này, nhưng mối nguy này là có thực.

- Tôi tán thành.., nhưng muốn hỏi thêm đôi điều, nếu đồng chí thấy không bị làm phiền, để hiểu đồng chí...

- Xin đồng chí bí thư cứ hỏi ạ.

- Ngoài vấn đề xây dựng Đảng ra, đồng chí lo điều gì nhất về kinh tế đất nước?

- Tôi trả lời theo suy nghĩ của người kinh doanh có được không ạ?

- Tôi không đòi hỏi gì hơn thế, mời đồng chí cứ nói.

- Vâng, điều thứ nhất tôi lo là cứ bán cơ bắp và đào bới tài mãi nguyên lên như thế này, giá

trị gia tăng làm ra ít lắm, nền kinh tế sẽ hụt hơi không xa và sớm đi vào lạc hậu... Trong khi cả thế giới lao vào nền kinh tế có nhiều chất xám... Điều thứ hai là quản lý đất đai và thị trường địa ốc như hiện nay đang tiềm ẩn một nguy cơ khủng hoảng nguy hiểm, cả về kinh tế, chính trị và xã hội.

- Suy nghĩ thứ nhất của đồng chí tôi đồng ý ngay... Nhưng suy nghĩ thứ hai?..

- Tôi xin lý giải đơn giản thế này ạ: Các hiện tượng đất đai bị chiếm dụng hỗn loạn, sự trỗi dậy của giá đất, tình trạng đầu cơ trên thị trường địa ốc như hiện nay.., tất cả đang kìm hãm nghiêm trọng sức phát triển của nền kinh tế... Và nếu để xảy ra đổ vỡ về phương diện đất đai, xin hỏi đồng chí bí thư có gì đảm bảo chắc chắn trong tương lai sẽ không xảy ra tiếp những sự kiện Thái Bình mới, Đắc Lắc mới?.. Để cho dân nổi can qua vì vấn đề đất đai, nhất là nông dân.., thế rồi còn nguy cơ giâu đổ bìm leo nữa chứ.., quả thực tôi không muốn suy diễn tiếp... Gần đây tivi đưa tin dân một số nơi đã đồng loạt đem sổ đỏ trả lại chính quyền... Tôi chắc đồng chí bí thư cũng đang nhức đầu về câu chuyện cụm 9...

- Một vụ bê bối tệ hại!.. – Ông bí thư cố gắng giữ bình tĩnh với chính mình.

- Đồng chí bí thư ạ, để ăn cắp được của nhà nước giỏi lắm là một hai nghìn thước vuông đất ở cụm 9, ông chín Tà đã phải khoét đi của nhà nước khoảng bốn chục (40) hecta, phá tan hoang cả một kế hoạch lập khu công nghiệp mới, lôi kéo không biết bao nhiêu cán bộ đảng viên vào vòng tội lỗi, gây ra cho nền kinh tế bao nhiêu tai họa của nạn đầu cơ đất đai.., trong khi đó tiền bán đất của cả cụm 9 không đủ để làm cơ sở hạ tầng cho khu dân cư mới này... Xin hỏi đồng chí bí thư, cả nước ta có tỉnh nào thoát được căn bệnh cụm 9 không ạ?

- Tôi thừa nhận mức độ nghiêm trọng của vấn đề... – Bản thân ông bí thư lúc này cũng đang day dứt nhiều điều.

- Đồng chí bí thư ạ, theo tôi, Nhà nước ta đang tuột tay trong nhiệm vụ quản lý vấn đề đất đai, hệ thống chính trị của chúng ta cũng đang lún sâu vào những tha hóa trong vấn đề đất đai. Tôi nghĩ đây là căn bệnh điển hình của chế độ chính trị nước ta đồng chí ạ. Là đảng viên, tôi không thể nói khác được!

- Đồng chí đụng vào vấn đề nhức nhối nhất của chúng tôi! Mấy tháng nay chúng tôi bàn mãi chưa xong!.. Công việc quan trọng nhất sắp tới của đồng chí là gì? – Ông bí thư trong bụng thừa nhận ý kiến của Vũ, nhưng muốn chuyển hướng câu chuyện.

- Dạ thưa, nhóm chúng tôi được mời tham gia đề án phát triển khu đô thị Phố Nối do lãnh đạo tỉnh Hưng Yên đứng ra làm chủ đề án ạ. Công việc đàm phán đang thuận lợi ạ.

- Sao đồng chí lại nói đây là công việc đang làm cho đồng chí lo nhất? Công việc ở ngoài Bắc xa quá hay sao?

- Thưa đồng chí bí thư, lại chuyện đất đai ạ. Giải toả mặt bằng cho cả một khu đô thị mới thật vô cùng cam go. Chín phần mười dự án thắng hay bại phụ thuộc vào chuyện này! Và gần như mười phần mười của toàn bộ công trình này phụ thuộc vào chống tham nhũng.

- ...

Lúc Vũ ra về, ông bí thư ân cần tiễn đưa. Khi đi ngang qua vườn hoa, hai người còn trao đổi thêm được với nhau dăm ba câu nữa. Không muốn lạm dụng lòng mến khách của chủ nhà, khi tới gần cổng trụ sở, Vũ chủ động bắt tay:

- Xin chân thành cảm ơn đồng chí Bí thư. Được tiếp chuyện đồng chí hôm nay, tôi mang nợ lớn đối với đồng chí.

- Sao con cháu bà Sáu Nhơn mà lại khách sáo thế?

- Không, tôi nói thật lòng, đồng chí bí thư ạ. Ngồi nói chuyện với đồng chí, tôi mới thực sự hiểu thêm vì sao hàng chục năm qua, đất nước độc lập thống nhất rồi mà bà nội tôi nhiều lúc vẫn cứ dăm chiêu ngồi một mình trước chân dung ông nội tôi... – Giọng Vũ đầy xúc động, hai tay nắm lấy tay ông bí thư

- Đồng chí Vũ! – Ông bí thư nắm lấy tay Vũ, gần như kêu lên - ...Đồng chí còn lời phê bình nào nặng hơn nữa đối với tôi thì nói nốt đi!..

Vũ ớ ra một lúc:

- Thôi chết!.. Nhưng mà có lẽ đồng chí hiểu như vậy cũng không sai ạ. Tôi thực lòng nghĩ như tôi vừa nói với đồng chí... – Vũ chân thành.

- Tôi hiểu... Chính tôi cũng phải cảm ơn đã nhận được bài học sâu sắc từ bà nội đồng chí...

- Rồi còn cái chuyện to đùng là làm sao chuyển cả cái nền kinh tế này với cơ bắp là chủ yếu lên nền kinh tế chủ yếu là của trí não! Nhiều chuyện phải lo lắng đồng chí bí thư ạ... Phải bắt đầu từ đâu để ra khỏi cái vòng luẩn quẩn khi còn chưa muộn...

- Đồng chí nói đúng, Đảng ta, nghĩa là tất cả các thế hệ đảng viên chúng ta hôm nay, nợ đất nước, nợ Tuyên Ngôn nhiều lắm!.. – Ông bí thư vừa đi vừa nắm lấy tay Vũ.

Quay về phòng làm việc, ông bí thư ngồi tư lự một mình.

...Không được độc quyền yêu nước! ...Bà Sáu Nhơn day dứt mấy chục năm điều này sao? Không đau những nỗi đau của dân tộc! Không khát vọng những khát vọng của dân tộc!.. – Ôi còn lời phê phán nào nghiêm khắc hơn thế nữa không!?..

...Đem tính mạng của cả gia đình mình bảo vệ bản Tuyên Ngôn này, nhưng tự tay mình phải xé đi khi đất nước độc lập thống nhất!.. Rồi lại chính tự tay mình cất giữ mấy chục năm nay!.. Trời ơi, ai hiểu được nỗi lòng bà mẹ này? Ai hiểu được tâm tư của cả dân tộc này? Vũ đã nói thật lòng mình, với tư cách người đảng viên... Ta đã nghe được hết? Ta đã hiểu được hết? Còn những điều gì Vũ chưa nói?..

Ôi còn những điều gì bà Sáu Nhơn chưa nói?

...Ta cố không ngủ, lúc nào cũng thầm nhắc nhở mình phải mở to mắt ra... Thế mà trong cuộc sống bây giờ cứ bê bối lại để ra bê bối! Cái xích vô hình vô tận này đang trói chân tay trí não mình không thể nào gỡ ra được nữa sao? Chặt đứt cái xích vô hình vô tận này từ mắt nào? Ôi Chín Tạ! Sao ngày càng đổ đốn ra như thế? Đã bao nhiêu lần nhắc nhở ông rồi! Phải làm gì với ông bây giờ?!

...Nhưng mà mình đang lo cho mình nhiều hơn, hay là lo cho đảng bộ mình, lo cho Đảng? Vào thời buổi bây giờ bước tiến, bước lùi, bước nào dài hơn bước nào đây? Hai bước tiến, lại một bước ngoặt!.. Ta là nước cách mạng nhất Đông Nam Á, thế mà bây giờ bị Thái Lan, Malaixia... bỏ xa ta hàng chục năm. Ta càng đuổi càng xa. Thế là thế nào?.. Mà nước mình đâu có thiếu người tài?.. Mình đã bao nhiêu lần gắng sức gan lóc, bố trí, lấp ghép... Những đứa giỏi mà biết tự trọng rủ nhau tìm đường bỏ chạy. Những đứa ngu, đứa hư mình lấy xà beng bẩy chúng cũng không đi!.. Phải rồi, từ ngày làm bí thư, mình chưa cách chức nổi lấy một cán bộ phường, chứ đừng nói đến quận!.. Thật không hiểu cái bộ máy này vận hành thế nào mà tham ô tiền tỉ cứ dễ ợt như móc từ trong túi áo ra vậy? Chặn trước chặn sau không ăn thua có chết không chứ!!! Vũ và những người đồng hành của Vũ do chính Đảng ta đào tạo ra, đâu có phải những người ngoài hành tinh? Thế mà... Có lẽ Vũ nói đúng, không thể nói Đảng chung chung được nữa rồi... Đảng là ta? là Vũ? Là đám Chín Tạ - Thắng - Bạch Liên? ... Còn là ai nữa? Phải quyết định sự lựa chọn là bước đi đầu tiên...

Những điều bà Sáu Nhơn đã ấp ủ, những điều bà mang theo khi từ già cõi đời này!..

Ông bí thư ngồi rất lâu trong phòng làm việc... Chuông tan tầm đã điểm, người thư ký đôi ba lần ngấp nghé ngoài cửa mà không dám bước vào...

Nghề làm ăn dạy cho Bạch Liên thói quen quan tâm đến báo chí mỗi khi mùa bầu cử đến. Tần suất các nhân vật xuất hiện trên báo chí và khẩu khí của họ, khẩu khí của các xã luận, bình luận, cách đưa tin việc này việc kia... Tất cả có thể cho những dự báo khá tin cậy chiều hướng thay ngôi đổi vị, ai đang nổi lên, ai hết thời đi xuống, ai đang chuẩn bị ra đi... Đó là những thông tin vô giá cho liệu bề thay phe đối cánh của đường dây làm ăn, liệu bề cả phương hướng kinh doanh sắp tới nữa. Đôi lúc Bạch Liên có cảm tưởng mình đang chơi trò chơi bỏ ô ăn quan lúc còn bé, chỉ cần thoáng nhìn các ô và ước số viên sỏi có trong tay là có thể biết bỏ vào ô nào để ăn tất cả các ô... Bạch Liên lọc các bài báo mình quan tâm, sắp xếp theo chủ ý của mình, đối chiếu thêm với những thông tin vĩa hè, rồi rút ra những kết luận cho mình. Phải có cả một mạng lưới thông tin vĩa hè thật phong phú thì mới hiểu được câu chuyện giữa các hàng chữ trên báo chí, nhưng lại chỉ có báo chí mới kiểm nghiệm được các thông tin vĩa hè. Bạch Liên hài lòng với kinh nghiệm dày mình đã tích lũy được... Thỉnh thoảng nhớ lại đề nghị cạnh ty của cái que củi, Bạch Liên cũng thấy vui vui. Hân bây giờ cũng chỉ là một mắt xích trong nhiều đường dây của Bạch Liên...

Đề cao doanh nghiệp quốc doanh và các đơn vị kinh tế làm ăn năng nổ, đẩy mạnh chống tham nhũng và tiêu cực, đây là hai xu thế đang nổi lên, là cái mới hiện nay trên báo chí, song lại phải điều tra, tìm hiểu các tác giả thì mới ra chuyện được... Ôi, thế này thì Trung tâm Bình Tiến càng sáng giá!... – Bạch Liên chép miệng.

Trong những nhân vật mới xuất hiện ở cơ sở, Bạch Liên thấy Thắng đang giữ vị trí nổi bật. Cả thấy có tới bảy bài viết và đưa tin về Thắng, về công ty xây dựng giao thông, về đảng bộ khối xây dựng giao thông do Thắng phụ trách.

...Ôi sao mà giống con đường trở thành đơn vị anh hùng của một số đại gia thế! Một Thủy sản Kiên Giang mới? Một SADICO(*) [(*) Hai đơn vị kinh tế được trọng thưởng, nhưng thành tích rơm nên sớm phá sản.] Cần Thơ mới chăng?... – Bạch Liên thốt lên. ...Anh chàng Thắng này khá lắm, có khả năng thực sự, diễn xuất không tồi. – Bạch Liên thừa nhận. Nếu đem so sánh với năm sáu công trình xây dựng khác đầy tai tiếng kiểu như đường hầm chui Văn Thánh, những thành tích của công ty Thắng quả là vô địch. Cái võ ăn các khâu khác trừ khâu thi công của Thắng được Chín Tạ khen lắm, công khai trước mặt Thắng và cả Bạch Liên:

- Ăn như thế là ăn sạch. Thà như thế đi, nhà nước còn được công trình. Một trăm thẳng làm xây dựng thì một trăm linh một thẳng ăn và có đến chín mươi chín thẳng ăn bẩn, trừ chú mày!

...Khá lắm chú mày ạ. - Chín Tạ đã khen như vậy, đã đưa chú mày vào cơ cấu từ cơ sở đi lên như thế này thì chắc ăn rồi...

...Nhưng ta cũng sắp sửa chia tay vĩnh viễn với chú mày. Rồi đây chú mày cũng sẽ không còn phải thèm khát ta hay kình địch với ta nữa...

Bạch Liên định ninh con đường chinh phục đời của mình có lẽ sẽ là một cuộc trường chinh vô tận... Nào ngờ, tình yêu đã đánh ngã cả Bạch Liên lẫn hổ xám, khác nào như một định mệnh buộc chặt số phận hai người vào với nhau, cắt ngang con đường mỗi người đang theo đuổi. Đường đời của cả hai đi vào một bước ngoặt...

Bạch Liên đã nhiều lần thổ lộ tâm tình của mình với hổ xám như đã từng bộc bạch với Thắng. Xa hơn nữa, Bạch Liên cố làm cho hổ xám hiểu rằng chinh phục và thôn tính là lẽ sống đã trở thành bản năng của mình, không còn cá tính này Bạch Liên không còn là Bạch Liên nữa. Nhưng lạ thay, chính điều này đánh gục hổ xám, kẻ mang trong mình cái máu đối với đàn bà đã tạo nên biệt danh của mình... Hình như kẻ đi chinh phục chỉ tìm được chính mình khi bị khuất phục!

Những năm tháng theo đuổi khát vọng chinh phục đời, Bạch Liên cảm nhận rất rõ đó là những năm tháng sống cho con mãnh thú trong con người mình. Đó là những năm tháng tích tụ thêm căng thêm đầy bầu máu lạnh của khát vọng chinh phục... Song lạ thay, những giờ phút đầu tiên ân ái với hổ xám trong sự tâm đầu ý hợp giữa hai người, cũng là lúc tình yêu trong con người Bạch Liên được đánh thức, một tình yêu bị chính mình giam hãm, chôn vùi một cách

man rợ.., để rồi trỗi lên cuồng nhiệt, dám đo sức ngang ngửa với mãnh thú của khát vọng... Bạch Liên không sao quên được cái khoảnh khắc đầu tiên khi khát vọng chinh phục đời và tình yêu cuồng nhiệt tìm được cùng nhịp đập và hài hoà được với nhau làm một trong tim mình... Lần đầu tiên trong đời Bạch Liên hiểu và cảm nhận được thế nào là nhớ nhung, thế nào là đau khổ khi phải tạm chia tay với hổ xám tại Trà Cổ để trở vào Thành phố lo cho đám ma bố Chín Tạ... Chẳng bù cho hai cuộc hôn nhân xám ngoét!.. Bản năng mãnh thú từ nay được nhân lên, được chấp cánh bởi ý thức muốn sống cho tình yêu của chính mình... Trong thế giới động vật hoang dã, người ta thường thấy các con mãnh thú mẹ trở nên đặc biệt nguy hiểm thời kỳ phát dục, lúc mang thai và nuôi con, nhưng ở con người trong thời kỳ này thì...

Bạch Liên đã lao vào những cuộc phiêu lưu gần như chỉ có trong trí tưởng tượng.

- Trên đời này không một ai giàu trí tưởng tượng và thông minh như kẻ đi buôn! Kẻ vô địch!
- Bạch Liên nói thẳng với "ông trùm" hải quan hổ xám như thế.

- Có con hổ xám đầu đàn em bắt mất rồi còn gì nữa!

Bạch liên cười khanh khách đáp lại:

- Là doanh nghiệp nhà nước, lại có thương quyền trong tay, vốn nhà nước em vay dễ ợt, lại có miệng ăn miệng nói khắp thị trường trong nước và trên thế giới, như thế có lừa đến cả trăm cả nghìn hổ xám xuống đường cũng vô ích thôi, anh yêu ạ.

- ???

- Anh vẫn chưa hiểu à?

- Buôn lậu của quốc doanh như em tai hại có khác gì của tư nhân? Em thì tài giỏi hơn quái gì họ?

Câu hỏi của hổ xám làm cho Bạch Liên cười phá lên:

- Hỏi thế mà cũng là hỏi! Em ưu việt hơn đứt họ là buôn lậu có giấy phép, có chỉ tiêu nhà nước... Nhưng quan trọng nhất là nuôi nhiều quân trong các binh chủng của nhà nước!

- !!!

- Chịu rồi hả?

- Những lời đồn đại về em khá nhiều và quả không sai.

- Anh nghe được thế nào?

- Họ nói Bạch Liên chòi cao, giao thiệp rộng, làm ăn mát tay, tè vào đâu bạch kim, kim cương, đô-la mọc tại đấy!

Hổ xám được một cái béo tai nên thân.

Nhiều lúc Bạch Liên tự cho mình là nhà đạo diễn độc nhất vô nhị cuộc chơi đồng diễn vô địch của bộ ba: Chín bà, hàng hải và hải quan. Có lúc Bạch Liên ví bộ ba này là tam giác sắt bất khả xâm phạm bảo vệ cho mọi hàng hoá nhập lậu chui qua... Không có cách gì tính được thu nhập của Bạch Liên bên trong và bên ngoài cái tam giác sắt này. Riêng cái khoản hoa hồng người bán gửi vào tài khoản của Bạch Liên ở Geneva cho mỗi tấn phân u-rê nhập công khai vào Việt Nam là hai đôla, không một nhà chức trách nào trong nước có thể sờ mó đến được. Mỗi năm hàng vạn tấn phân nhập về như thế qua tay Bạch Liên, năm này qua năm khác cho đến khi nhà nước buộc phải bãi bỏ độc quyền nhập phân của mấy tổng công ty quốc doanh. Đã thế, Bạch Liên độc chiếm công ty xuất nhập khẩu của Trung tâm Bình Tiến cho mục đích riêng của mình, lại là người đỡ đầu cho vô khối công ty quốc doanh hay doanh nghiệp nhà nước khác nên rất mạnh... Bạch Liên kiếm được rất nhiều tiền, nhưng cũng phải chi rất nhiều để nuôi các đường dây của mình...

Trong khi đó các công ty khác trong Trung tâm Bình Tiến hủ hóa với nhau để ra các công ty con cháu, càng có nhiều việc phải nhờ cậy đến Bạch Liên...

Tuy thế Bạch Liên không ít phen sợ vãi đá, gần đúng một trăm phần trăm với nghĩa đen của thành ngữ dân gian này, ít nhất cái vụ buôn heroin gần đây nằm trong vận đơn của Chín bà là như vậy... Nếu vụ heroin này bị bóc trần trước pháp luật, thì cả cái tam giác sắt hầu như sẽ bị

đập vụn, nghề đời dây cà ra dây muống là như thế.

Chuyến hàng ấy không làm sao biết rõ được là của ai, đi từ tam giác vàng vào Lào, rồi sang Thái, leo lên tàu Việt Nam theo vận đơn của Chín bà. Hành trình tiếp theo của nó là nằm lại tàu để tìm đường biển đi tiếp sang Úc... Chín bà tham lam nên giấu Bạch Liên chuyện dây mẩu ăn phần. Đến khi bị lộ Chín bà mới nhờ Bạch Liên xoay xở cách đào thoát. Lúc này Bạch Liên mới thấy Thắng cũng có nhiều vây cánh đáng nể bên hải quan, Thắng gõ toàn đúng cửa... Thực ra Thắng biết cứu Chín bà cũng là tự cứu mình.

Nhiều tháng sau Bạch Liên vẫn còn phải thốt lên với chính mình: ... Nhờ trời có Thắng giúp cho một tay, xử lý gọn, không xảy ra chuyện cháy nhà ra mặt chuột...

Cho đến nay vụ heroin này hoàn toàn yên ắng, lại cũng chính Bạch Liên phải đạo diễn việc phi tang...

Cứ thế, mấy năm trời một mình ra tay thu xếp tất cả, Bạch Liên đã tậu xong một ngôi nhà bên bờ hồ Lausane ở Thụy Sĩ, đã có một tài khoản vượt yêu cầu cho phép nhập cư vào Thụy Sĩ. Bạch Liên đã thăm thú nhiều nơi ở Úc, Canada, Mỹ, Áo... Nhưng thấy chỉ có Lausane là lý tưởng... Hồ xám cũng đã chuẩn bị chu đáo kế hoạch sau khi Bạch Liên định cư xong sẽ bỏ lại tất cả trong nước để sang Thụy Sĩ chung sống với Bạch Liên... Ước vọng chinh phục đời của Bạch Liên coi như từng bước, từng bước tiến đến đỉnh cao, không thể đảo ngược. Bạch Liên đã một đặt chân sang thế giới khác, đã vút sang một bên cả một thế giới sinh thành ra mình...

...Trong cái thế giới mình vút lại này xét ra chẳng có gì đáng trở thành đối tượng chinh phục của mình nữa. Chín Tạ, Chín bà, Thắng..., bao nhiêu kẻ khác nữa trong con mắt mình bây giờ chỉ là những con rối vô dụng, chúng đã diễn xong các tấn trò của chúng, bây giờ chúng đang nằm lỏng chỏng dưới chân mình...

...Ta sẽ làm cho công ty xuất nhập khẩu Bình Tiến trở thành con én đầu đàn của Thành phố này, rồi ta đi nghỉ dưỡng bệnh ở nước ngoài, trao lại nó cho người khác, rồi màn trình diễn thật sự cuộc đời ta bắt đầu, sẽ cho cả bàn dân thiên hạ há hốc mồm ra mà thưởng ngoạn...

Mọi việc còn lại chỉ là lo sao chuyển đoạn êm thấm tấn trò đời vào đỉnh điểm. Từ một năm nay, Bạch Liên chăm lo kiểm soát sổ sách thật chu đáo từng chuyến hàng xuất nhập, sao cho không sơ suất bất kỳ điều gì về luật pháp và thuế má. Bạch Liên muốn công ty được trao lại cho người kế tiếp với sức khỏe tốt nhất của nó, đầy triển vọng sáng sủa... Cũng từ một năm nay Bạch Liên dành nhiều thời giờ hơn cho những chuyến đi công tác nước ngoài, thực chất là những chuyến đi kết hợp với du lịch, thực hiện những tuần trăng mật với hồ xám trước khi tuần trăng mật với đúng nghĩa của nó được công bố.

- Chúng ta đang thực tập trước khi bước ra trình diễn chính thức ở Lausane. – Bạch Liên nói với hồ xám như thế trong khi đi tham quan Venice.

- Em dự định sẽ loan báo khắp thế giới lễ cưới của chúng ta?

- Sao lại không? Em muốn làm người con của thế giới theo cách của em. Nên đám cưới của chúng mình phải là đám cưới của thế giới!

- Trời đất ơi!.. Thế mà lại chọn vợ chồng Thắng, vợ chồng Chín Tạ đứng đầu trong danh sách mời của em?

- Vâng. Đây là bọn ngu độn nhất, em muốn dạy chúng nó... Vả lại...

- Vì sao nữa?

- Vì họ hàng thân quen em chẳng có ai... Thật buồn quá...

- Sao? Lại in cả thiệp mời nữa em?

- Nhất định như vậy. Ngay bây giờ em đã hình dung được những con người này run rẩy như thế nào khi cầm trong tay thiệp cưới của chúng ta... Tên của anh phải viết kèm theo biệt danh hồ xám...

- Danh sách tiếp theo bọn ngu độn này là ai?

- Tiếp theo trước hết là Tám Việt! Không thể bỏ quên cái lão này! Kẻ không đội trời chung với em...

Chuyến đi sau đó họ đã đến thác Niagara nổi tiếng ở Canada và thăm Las Vegas... Song họ chỉ ở hai nơi này tất cả được 3 ngày không kể hai ngày đi và về. Lịch của hồ xám chỉ cho phép như vậy, vì họ còn phải đi tiếp đến Texas trong chuyến đi này...

...Một ngày trọn vẹn trong khu khách sạn The Strip ở Las Vegas là một ngày khó quên, với những sông bạc nổi tiếng, những trò tạp hý kỳ lạ, những cách sống Mỹ rất Mỹ... Cả hai người đều không máu mê cờ bạc nên có thời giờ thưởng thức tất cả... Thật khó tưởng tượng trên một sa mạc hoang vu lại mọc lên một thành phố lớn đông vui náo nhiệt hai mươi bốn giờ trên hai mươi bốn giờ. Của cải đổ về đây không biết bao nhiêu mà kể, xây dựng nên những công trình kiến trúc đồ sộ, choáng ngợp, kỳ lạ và kỳ quái... Của cải ăn chơi phung phí ở đây cũng thế, cho đủ mọi thứ của ngon vật lạ trên đời.

Một lần tại một Night Club đặc biệt bên trong một casino lớn, vé vào cửa rất đắt, không dành cho khán giả dưới 18 tuổi, Bạch Liên và hồ xám đi xem một “dạ hội vàng”. Lần đầu tiên hai người được xem các nam nữ vũ công biểu diễn nhiều tiết mục đặc sắc, một số trò ảo thuật vào hạng “David Cooperfield”... Song độc đáo là điệu nhảy striptease của một vũ nữ nổi tiếng...

Trong tiếng nhạc lá lướt, khi diễn xong các điệu vũ vút bỏ lần lượt các thứ váy, áo kiêu diễm, người vũ nữ chỉ còn mỗi chiếc xi-líp hẹp xíu dưới rốn. Các loại ánh sáng càng tôn lên vẻ đẹp hài hoà tỏa ra từ những điệu múa điêu luyện của người vũ nữ. Chiếc xi-líp nhỏ xíu bay vào không trung... Tiếp theo là các vũ điệu khoe những đường cong của một thân thể hoàn hảo. Trong tiếng vỗ tay cổ vũ cuồng nhiệt của cử tọa theo nhịp của dàn nhạc, người vũ nữ bắt đầu biểu diễn các điệu múa bụng. Cứ hết một bài nhạc, người vũ nữ lại chạy đến trước mặt Bạch Liên và hồ xám biểu diễn lại điệp khúc múa chuyển động hai hông và bụng. Trong đám cử tọa, Bạch Liên và hồ xám là cặp nổi bật nhất, có thể vì cách trang điểm độc đáo của Bạch Liên và cách ăn mặc sang trọng của cả hai người, song cái chính là họ ngồi ngay ở bàn kê giữa hàng đầu tiên, mỗi bên đều có khoảng cách khá xa các bàn khác – nghĩa là bàn có một cặp vé duy nhất và đắt tiền nhất của cả buổi show: cặp vé dành cho “Their Majesties - The Prince and The Queen of the Day”. Trên cái bàn trạm trổ nam vàng ngất ngưỡng chài sâm-banh Grand Soutiran 1918 ngâm trong bình bạc đựng nước đá, một bình hoa pha lê cắm duy nhất một bông hoa xương rồng của vùng núi Salta (Argentina)... Bông hoa đỏ chói, như đang bay vút ra khỏi bình, có một vẻ đẹp kiêu kỳ đến hoang dại... Hai ghế của bàn này cũng là hai ghế kiểu đặc biệt giống trong cung điện Champs Ellyse, dành cho hoàng thượng và hoàng hậu tọa hưởng một buổi dạ hội... – Bạch Liên chơi ngông, hồ xám càng lảng lảng trên trời xanh...

Những người ngồi xem reo hò tán thưởng:

- Bravo! Bravo!
- Găm tiền vào!
- Găm tiền vào...

Bạch Liên dịch cho hồ xám hiểu. Mỗi khi làm xong động tác quay tròn hai vú, người vũ nữ co hai vai vào trong khép dần dần ngực mình lại làm kín khe vú ở giữa ngực, hồ xám lại rút một tờ 20 đôla ra cài vào khe giữa hai vú, người vũ nữ lại uốn éo múa tiếp, tờ giấy bạc vẫn không rơi, một lúc sau cô ta mới nhẹ nhàng xoè tay đỡ lấy tờ giấy bạc là bay xuống lòng bàn tay trong sự trầm trồ và tiếng vỗ tay của mọi người... Lần thứ hai, rồi lần thứ ba., người vũ nữ vẫn đến tiếp chỗ hồ xám, lại găm tiền, lại tiếng vỗ tay rào rào...

Biểu diễn như thế xong lần thứ ba, người vũ nữ chạy lại chỗ hai người, mồ hôi nhỏ trên mặt cô ta, son phấn bị nhoè nhoẹt đi chút ít. Cô ta khoát tay cúi chào, hồ xám mời cô ta cụng ly. Cô ta chân nhún xuống, tay nâng ly. Uống một ngụm cạn hết ly rượu, đặt ly xuống bàn, rồi cô ta đột nhiên bế bổng hồ xám lên như bế một người nộm bằng bông, chạy đi chào khắp lượt khán giả ngồi dãy bàn đầu tiên, có lúc cô ta đưa hồ xám ra cho khán giả hôn...

Tiếng hoan hô và tiếng vỗ tay như muốn làm vỡ tung vũ trường. Sau khi chào xong hết dãy bàn đầu tiên, người vũ nữ mới bế hồ xám đem trả lại cho Bạch Liên...

Bế mạc cuộc vui, hai người dẫn trò (điều khiển chương trình), một là nam đội tóc giả, ăn mặc kiểu cung đình, trình trọng hai tay cầm một cái can nam bạc, một là nữ, cũng ăn mặc kiểu cung đình, hai tay nâng một vương miện, bước ra sân khấu.

- Xin mời! Xin mời!.. – Hai người dẫn trò mời Bạch Liên và hồ xám đứng dạy giữa tiếng vỗ tay, tiếng huýt gió, tiếng hoan hô của mọi người. Họ đội vương miện cho Bạch Liên và trao can nạm bạc cho hồ xám..., rồi trình trọng dặt tiền hai người ra đến tận cửa phòng dạ hội.

Nhiều tháng sau hai người còn kể đi kể lại mãi với nhau chuyện này...

Giữa lúc Bạch Liên chuẩn bị bay đi Pohang bàn chuyện nhập thiết bị cán thép nguội và dự định sau đó đi Tokyo gặp hồ xám thì nhận được tin dữ: hồ xám bị chết đuối tại bãi biển mũi Dao.

Hôm ấy hồ xám trên đường đi công tác từ Huế về. Sau bữa tiệc rượu ban trưa nóng quá, vượt qua đèo Ngang thấy bãi mũi Dao rất đẹp, hồ xám bảo lái xe và cả đoàn cùng đi xuống bơi một hai tiếng rồi đi tiếp về Hà Nội. Là người bơi giỏi nhất đoàn, loáng một cái hồ xám đã bỏ mọi người xa tít trong bờ, rồi lại quay lại thách mọi người đuổi tiếp. Tất cả lắc đầu chịu thua. Lên bờ nghỉ một lúc hồ xám xem đồng hồ, thách thi đợt hai:

Lần này có mấy người cảm thấy bạo hơn nhận lời, cuộc đua rôm rả hẳn lên. Song hồ xám như cá gặp nước, đuổi kịp mọi người bơi trước dễ như bỡn, rồi bứt mãi, bứt mãi lên phía trước... Mọi người đành quay về, trong khi hồ xám vẫn bơi tiếp. Khi lên đến bờ, mọi người vẫn thấy hồ xám tiếp tục bơi ra, gọi thế nào cũng không quay về. Tất cả đành đứng chờ. Nhưng đột nhiên không ai thấy hồ xám đâu nữa. Mười lăm phút, hai mươi phút, nửa giờ... Rồi cả buổi chiều hôm ấy cho đến tối mịt các xuồng của lực lượng cảnh sát biên phòng đóng ở mũi Dao lùng sục khắp vùng biển... Hai ngày sau họ mới tìm được xác của hồ xám, dạt vào bãi biển mũi Dao trên, cách bãi mũi Dao dưới nơi họ thi bơi chừng ba cây số... Khám nghiệm tử thi cho biết nguyên nhân của cái chết là nhồi máu cơ tim...

Hồ xám chết giữa lúc đường công danh trên đà thăng tiến, vì gần như vô địch về chuyên môn, lại đang độ sung sức. Nếu không tại cái tính khí thì đã được cơ cấu vào đội ngũ cán bộ nguồn từ lâu rồi. Vào Đảng từ lúc chưa học xong đại học, cưới vợ cũng vào thời gian này – hệ quả một cuộc thách đố với bạn bè và hồ xám thắng cuộc... Không đầy mười năm sau khi tốt nghiệp đã leo lên cấp lãnh đạo ngành... Song tất cả những thứ này hình như chỉ tạo thành một cái vỏ đạn thật dày, thật cứng, giam hãm cái chất hồ xám khỏi phát nổ. Ưa phiêu lưu, kể cả phiêu lưu tình ái, là cái mạnh của hồ xám. Với tính khí như vậy, hồ xám đã loại bỏ rất nhiều công thức làm việc rườm rà, vô bổ của ngành. Hồ xám không cần vào luồn ra cúi, lại tự mình ra tay thực hiện những phương thức cải tiến trong công việc, không ai bắt bẻ được. Song phong cách này gây ra cho hồ xám vô khối kẻ thù... Khi nhận biết được công danh lớn không đến lượt mình, nhưng cái vỏ đạn bọc lấy mình là bất khả xâm phạm, hồ xám dồn hết năng lượng phiêu lưu sống cho mình, bất kể cuộc vui nào, bất kể gặp người con gái nào, bất cần đạo lý... Đời không dung nạp nổi ta thì ta phá đời chơi!.. Không biết bao nhiêu lần hồ xám găm lên trong đầu ý nghĩ này, cho đến khi gặp Bạch Liên... Việc bỏ lại một vợ và hai con ở lại trong nước đã thành một ý định không thể đảo ngược được trong suy nghĩ của hồ xám...

Bạch Liên đau đớn đến mức điên rồi đã thảo cáo phó đứng tên mình và định tự đứng ra làm lễ tang cho hồ xám, ngay tại Thành phố này. Có lúc Bạch Liên định bay ra Hà Nội, đã sai người đặt vé rồi... Bạch Liên muốn cùng mặc áo tang đứng bên cạnh vợ hồ xám, để mọi người biết hồ xám còn có một nửa khác, một nửa đích thực của hồ xám... Trong nỗi đau này, Bạch Liên không còn biết sợ là gì nữa...

...Ôi nếu có một thứ thuốc nổ gì nổ tung cả quả đất này để ta cũng tan theo, sợ gì mà ta không cho nổ!

Bạch Liên vật vờ. Càng điên rồi, càng hiểu không có cách gì làm cho hồ xám sống lại, mà như thế cuộc sống này là vô nghĩa... Song cũng có lúc Bạch Liên thầm mong mình điên thật, vô tri vô giác thật để cho mình bớt khổ. Chỉ có cái điên không còn nhận thức được mình nữa mới quên đi được tất cả... Trong đời, đôi ba lần Bạch Liên đã được tiếp xúc với người điên, trên đường phố, ngay trong cái hẻm nhà bố mẹ nuôi mình ngày xưa, ngoài chợ... Họ sống, nhưng không có ý thức gì về mình, không cần biết thế nào là sung sướng, là đau khổ... Họ cười đấy, khóc đấy, lúc nói ra những điều vô cùng thanh cao, nhưng rồi ngay đấy lại chửi tục, hết triết lý lại gào thét, lại tự đánh đập mình... Mọi hành động vô ý thức ấy hình như là chỉ là hệ quả của tất cả những gì trước đó đã hằn sâu vào các nếp ý thức ở vỏ não, không có cách gì tẩy xóa được...

...Ôi nếu bây giờ ta có thể điên! Nếu ta có thể ngã lăn ra đường, một cái xe nào đó đi qua nghiền nát ta ra, giải thoát cho ta...

Bạch Liên càng ước mong được giải thoát bằng điên, lại càng không điên được, vì hồ xám chết thật rồi, không có cách gì làm sống lại được. Số phận này không thể chống lại được!.. Khi hy vọng sống với hồ xám trọn đời không còn nữa, cái máu mãnh thú lại nổi lên độc chiếm thân thể và ý thức con người Bạch Liên. Cái máu mãnh thú này quá mạnh để có thể chấp nhận một sự giải thoát nào. Mạnh đến mức đủ sức giấu kín tâm trạng điên loạn của Bạch Liên, không mấy may một ai chung quanh hay biết từ nhiều tuần nay trong thâm tâm Bạch Liên đang gào rú, đang muốn làm nổ tung cả quả đất này, cuộc đời này...

Ngày ngày Bạch Liên vẫn đến trụ sở công ty, vẫn giao việc, mình miễn kiểm tra công việc, mọi kế hoạch vẫn chạy răm rắp như đã phân định... Đến mức mọi người chung quanh không ai một lời hỏi thăm Bạch Liên về cái chết của hồ xám. Ghen tuông như Thắng mà cũng ngỡ rằng có lẽ cái tình hồ xám hồ đen gì đó bạc thối từ lâu rồi, chẳng khác gì cái tình thủ trưởng của các tình quân, rồi đến cái vị trí là tên nô lệ đầu bảng mà Thắng vinh dự đã có lần chiếm giữ được năm xưa năm xưa... Mọi thứ đã thành chuyện cổ tích... Có lẽ vì thế Thắng không một lời hỏi thăm, thậm chí cũng không một lời trêu chọc Bạch Liên về chuyện này... Thắng càng tin Bạch Liên từ lâu đã có những mối tình khác, có những ô dù khác, những mục tiêu chinh phục khác cao xa hơn nhiều, như Thắng đã mấy lần báo cáo với Chín Tạ... Thắng hoàn toàn quên đứt hồ xám...

Bạch Liên chỉ có một thay đổi duy nhất, ít ai nhận thấy: Hai quầng mắt Bạch Liên thâm trùng hẳn lại "Ta không biết quy phục đời!.. Nhưng đời này còn nghĩa lý gì đối với ta nữa?.. Ôi số và mệnh ta không bao giờ chiều lòng ta! Ngay từ ngày ta lọt lòng mẹ... Thật không còn nghĩa lý gì nữa!.. Anh ơi, đời này còn nghĩa lý gì nữa!" – Bạch Liên rít lên qua hai hàm răng. Sự dằn vặt nén dần lại thành sắt đá.

Cho đến khi cầu thủ bóng đá Sinh, môn đệ trung thành của Bạch Liên, hốt ha hốt hải chạy đến giữa đêm khuya:

- Chị ơi, nguy lắm. Công an được lệnh bắt chị. Trong vòng ngày mai thôi.
- Nguồn tin có chắc không? – Hai mắt Bạch Liên quắc lên.
- Không thể nhầm được chị ạ. Chín Tạ đích thân yêu cầu bắt chị.
- Sao biết được là yêu cầu của Chín Tạ? Lão ấy dám trở mặt với ta à? – Bạch Liên không chút gì tỏ ra bối rối.

- Chính thằng cha đại úy công an để lọt mảnh giấy viết tay của Chín Tạ năm nào nói với em. Bây giờ nó là thiếu tá rồi. Chị còn nhớ chuyện này chứ, lần ấy chị sai em và anh Thắng đi dọn xếp vụ này.

- Nhớ. Em có biết lý do vì sao lệnh bắt chị không? – Bạch Liên bắt đầu điềm tĩnh trở lại.
- Đường dây bên Viện Kiểm sát cho em biết là người ta quyết làm lại vụ án bà Chín buôn heroin. Thằng chủ chiếu đề của em cũng biết chuyện này. Em đoán Chín Tạ muốn diệt chị để bịt đầu mối.

- Cậu dám chắc tin không thể sai được chứ?
- Chắc chắn một trăm phần trăm chị ạ.
- Trời đất thách thức ta! – Bạch Liên nghiêng răng dữ tợn rồi ngã vật ra tựa ghế.

Một lát sau Bạch Liên đứng dậy, bậm môi đi đi lại lại mấy vòng giữa nhà, rồi quay ra nói với Sinh, vẫn chỉ nói đủ nghe:

- Thôi được, chờ chị một lát. – Bạch Liên đi vào buồng làm việc của mình.

Khoảng mười lăm phút sau Bạch Liên quay lại, đã trút bỏ bộ quần áo ngủ, mặc bộ quần áo giản dị như đi dạo phố, vai đeo một cái túi sắc khá lớn:

- Chìa khoá xe đây, em đưa chị tạm lánh đi vài hôm. Đến chỗ nào em thấy là an toàn nhất.
- Em đưa chị sang Campuchia ngay bây giờ, chỉ gần sáng là đến cửa khẩu Mộc Bài thôi.

- Không được.

- Em có sẵn hộ chiếu cho chị rồi. Em biết chỗ mua visa ở cửa khẩu, được ngay thôi mà.

- Chị cũng có hộ chiếu trong ví. Nhưng khi lệnh phát ra thì chắc chắn biên giới đã bị phong tỏa. Chị còn đang tính...

- Hay là nấu tạm chỗ mẹ em mấy hôm, được không chị? Tại ven quận 9...

Trong đêm khuya tiếng xe ô tô rú ga khởi động càng vang xa. Sinh đưa Bạch Liên đi trốn, lái vòng vèo qua nhiều nơi... Khi biết đích xác xe mình không bị ai cặp đuôi, Sinh mới tìm đường lái về quận 9...

Trong mấy ngày trốn ở nhà mẹ Sinh, Bạch Liên đã tính toán và chuẩn bị sẵn sàng cho mọi tình huống. Đến ngày thứ ba, Bạch Liên có trong tay bản sao lệnh truy nã mình với tội danh buôn lậu. Như thế là mọi việc đã rõ, cái tin của Sinh hoàn toàn chính xác. Sinh cho người dò la Thắng và biết thêm là Chín Tạ đang lo cuống lên vì chưa bắt được Bạch Liên. Bản thân Thắng cũng hai lần tìm gặp Sinh, lần đầu chỉ để dò hỏi xem Sinh có tin tức gì về Bạch Liên không, lần thứ hai đây hăm dọa, nhưng cuối cùng lại gạ Sinh là nếu giúp sẽ có trọng thưởng. Nhắm răn đe Sinh, Thắng kể cho Sinh rất nhiều về tính nghiêm trọng của vụ án Bạch Liên buôn lậu, cấp trên quyết ra tay, kẻ nào bao che sẽ bị liên lụy...

...Số phận đã định đoạt như vậy, ta sẽ chấp nhận theo cách của ta... Ta đã thắng tất cả, nhưng tự tay ta lại không xếp đặt được số phận. Ông trời quá ác lắm! Nhưng biết làm thế nào? Nếu anh còn sống, ta dám liều một phen nữa, đi vào lửa cũng được, sợ gì... Nhưng bây giờ phiêu lưu để làm gì? Khi cái đích không còn, ta cũng không phải là ta nữa, sống làm gì!.. Từ cát bụi ngang dọc cả một đời... Nay lại trở về cát bụi?.. Ôi nếu lúc này ta được biết tên mẹ mình, biết mẹ mình là ai thì hạnh phúc biết chừng nào! Cho con biết mẹ là ai đi mẹ ơi! Cho con biết mẹ là ai đi! Con sẽ thanh thản từ giã cõi đời này... Mẹ là ai, mẹ ơi! Ai là người không có mẹ hả mẹ? Con sinh ra đã đơn độc... Bây giờ con sẽ đơn độc ra đi như lúc con sinh ra... Chẳng lẽ số phận của con là như thế hả mẹ? Con không buồn vì con chấp nhận số phận của mình... Nhưng con không biết mẹ buồn, hay mẹ thương cho con mình? Con của mẹ có đáng thương không hả mẹ? Làm sao biết được mẹ nghĩ gì về con mình mẹ ơi... Con của mẹ đã không chịu quy phục đời, không bao giờ... Nhưng số phận lại không chiều lòng con! Chỉ có số phận thôi, mẹ ạ... Mẹ không có gì phải xấu hổ về con mình, có phải vậy không mẹ?..

Bạch Liên không nào nuốt thở ngán than dài, không vật vã, lúc thức vẫn đi lại nhẹ nhàng trong nhà, chỉ có ít nói hơn mọi khi và hầu như không thiết gì đến ăn uống. Trong đầu chỉ còn một tính toán chấp nhận số phận của mình như thế nào...

Đã có lúc Bạch Liên nghĩ đến đầu thú, không phải vì ham sống sợ chết, mà chỉ muốn cho thiên hạ biết mình không phải là kẻ hèn nhát, nhất là Chín Tạ và Thắng phải biết điều này...

...Mình đâu có cần khoan hồng hay giảm tội! Tấn trò đời này kết thúc càng sớm càng tốt, kéo dài nữa làm gì! Trên đời này chẳng còn gì có thể trì hoãn níu kéo mình được nữa...

...Trừng phạt Chín Tạ và Thắng về sự phản bội này?

Cái máu mãnh thú của Bạch Liên sục sôi...

...Trời ơi, Chín Tạ và Thắng nhìn thấy tay ta bị còng, mắt bị kín, rồi bị dẫn độ ra trường bắn... Ha ha ha... Nhìn thấy thế chúng nó chắc sẽ hoan hỉ lắm. Không phải hân hoan vì thắng ta! Bọn này không bao giờ có thể biết hân hoan là gì! Bọn này cho đến khi chết nhắm mắt chắc cũng không dám mơ tưởng trở thành đối thủ của ta. Chúng chỉ có thể hoan hỉ sự hoan hỉ của kẻ tiểu nhân đắc chí. Cùng lắm là sự hân hoan của kẻ đểu cáng, đang từ tòng phạm nhờ phản phúc nhảy sang đóng vai kẻ truy nã tội phạm! Mình đầu thú tức là mình chịu khuất phục sự phản phúc này à? Đầu hàng sự phản phúc này à?... – nghĩ đến đây Bạch Liên tự nhiên ré lên tiếng cười ghê rợn, rồi cứ thế cười mãi một mình, cho đến khi quá mệt, ngã vật xuống giường...

... Đó không phải là cách ta chấp nhận số phận của ta! Không bao giờ! Không bao giờ!..

Bạch Liên dứt khoát bác bỏ ý nghĩ đầu thú. Lại đứng dậy đi đi lại lại trong phòng để tìm kiếm trong đầu quyết định cuối cùng...

...Chín Tạ không đáng là đũa để ta ăn miếng trả miếng, vậy ta làm gì với sự phản trắc đê tiện

này? Nó đã đi trước ta một bước để mong thoát thân, bằng cách trừ khử ta? Nó xứng đáng với cái gì bây giờ?!..

Bạch Liên thông thả đi đi lại lại trong phòng, đôi lúc ngồi lại một chỗ nào đấy, mắt nhìn về đâu đâu.., nhưng trong đầu các suy tính va đập nhau, găm rú như thác lỗ... Hai bên thái dương Bạch Liên nhiều lúc giật mạnh. Chỉ thỉnh thoảng Bạch Liên mới rít lên qua hai hàm răng: - ...Trừng phạt! Phải trừng phạt!..

Theo lời dẫn của Sinh, bà mẹ Sinh ngoài việc chuẩn bị cho Bạch Liên một số đồ ăn thức uống hàng ngày, bà cụ để Bạch Liên một mình trong nhà rồi khoá cổng đi đâu đó, với nhiệm vụ canh chừng cho Bạch Liên, tối mới trở về. Ngoài mấy câu thăm hỏi xã giao với Bạch Liên khi mới đến, bà cụ tôn trọng sự im lặng và để cho Bạch Liên hoàn toàn tự do. Mỗi ngày một lần, vào các giờ khác nhau, Sinh lại gặp Bạch Liên, cung cấp thông tin những diễn biến mới. Bạch Liên suy nghĩ rất lao lung và thấy tình thế không cho phép kéo dài sự ẩn náu như thế này nữa.

Sang đến ngày thứ tư, vào buổi tối, Sinh đến mang nhiều tin mới...

- Công an lòng sục dữ lắm. Em đưa người về đây cải trang cho chị rồi chụp ảnh làm hộ chiếu mới, được không chị? Phải đi thôi, không ở lại được đâu.

- Không! Chừng nào không bắt được Chín Tạ và thằng Thắng chị sẽ không đi đâu cả.

- Chị nói gì?

- Chị muốn trừng phạt!

- Bằng cách nào ạ?

- Bắt bằng được Chín Tạ và Đoàn Danh Thắng!

- Em không hiểu... Chị định ra đầu thú?

- Thôi đừng hỏi lằng nhằng phí thời giờ. Ngoài đường phố có xì xèo gì về việc công an lòng bắt chị không?

- Đến nay mọi việc im ro, vì lệnh bắt chị là bí mật. Em dò la một số ổ sẩn tin mà cũng không thấy ai hay biết gì về cái lệnh này.

- Thế thì được.

Bạch Liên quay vào nhà trong cảm ơn và từ biệt mẹ Sinh. Bạch Liên mở cái ví lớn lấy chùm chìa khoá và mấy thứ lặt vặt khác cho vào cái túi con, rồi đưa cái ví lớn cho bà, nói là nhờ bà giữ hộ, nhưng trong bụng Bạch Liên chủ ý tặng bà mẹ Sinh mọi của cải trong túi. Còn cái túi sắc Bạch Liên dặn lúc nào tiện thì vứt đi.

- Bây giờ em làm xe ôm đưa chị đến nhà ông Tám Việt!

- Chị có điên không, chị Bạch Liên!? – Sinh túm lấy hai vai Bạch Liên lắc mạnh, hét sát vào tai Bạch Liên vì chỉ sợ chung quanh nghe thấy.

- Ra lấy xe máy đưa chị đến nhà ông Tám Việt! – Bạch Liên nói nhỏ, nhưng giọng đanh như thép.

Sinh không dám hỏi thêm gì nữa, tuân lệnh như một người máy. Tuy vậy, khi hai người đã ngồi lên xe, Sinh vẫn còn ngoái cổ lại:

- Đến nhà ông Tám Việt thật sao chị? Vào giờ này?

- Mới có hơn mười giờ tối, sớm chán!

- Chị sẵn sàng vào tù?

- ...

- Trời ơi, người gì mà hỏi gì cũng không nói!

- Không hỏi nữa, nổ máy đi. – Bạch Liên ra lệnh, lời nói nhẹ nhàng mà cứ như là dao chém.

...Không còn cách nào khác! Đi vào chỗ chết mình cũng đi!... – nghĩ vậy, Sinh khởi động xe, tiếng động cơ rú ga vang cả hẻm vắng...

Giống như tâm trạng hậm hực trong lòng Sinh, cái xe loạng quạng mất một lúc. Sinh lái xe đi

vòng vào để “cắt đuôi”, phòng xa bị theo dõi. Dọc đường, Sinh mấy lần cố tìm cách gạn hỏi xem Bạch Liên định làm gì, nhưng Bạch Liên ra lệnh:

- Em đừng làm rối suy nghĩ của chị lúc này!

Đến nhà ông Tám Việt, Bạch Liên bảo Sinh đợi xa xa một chút rồi bấm chuông. Người ra mở cửa là chính ông Tám.

- Xin chào ông Tám, tôi xin lỗi vì đến thăm ông đường đột như thế này.

Ông Tám Việt gần như không tin vào tai, không tin vào mắt mình, vì cách xưng hô và vì người đến thăm:

- Cô là Bạch Liên?

- Vâng. Tôi là Bạch Liên, thưa ông Tám.

- Xin chào cô, có việc gì mà cô phải đến thăm khuya khoắt như thế này?

- Đề nghị ông mời tôi vào nhà tôi mới thưa chuyện được.

- Xin lỗi, mời cô vào nhà. - ông Tám đi trước vào bật đèn phòng khách.

Lúc này bà Tám đã đi ngủ, còn gia đình con gái ông Tám đã rút lên gác ngay sau bữa cơm tối.

- Cô chờ một chút để tôi đi pha nước.

- Xin cảm ơn ông Tám. Tôi có ít thời giờ lắm, xin ông cho tôi thưa chuyện ngay bây giờ, đừng nước nôi gì cả.

- Được, xin tùy cô. - Ông Tám lại ngồi đối diện với Bạch Liên. - ...Xin mời cô nói đi.

- Thưa ông Tám, tôi gấp gáp đến đây chỉ có một việc duy nhất: Xin ông Tám ra tay bắt bớ được Chín Tạ và Đoàn Danh Thắng!

- Tôi thực chưa hiểu cô nói gì.

- Ông Tám nghe rồi và hiểu rồi đấy ạ!

- Vâng tôi hiểu đề nghị của cô, nhưng...

- Thưa.., tôi chấp nhận trao sự tin cậy của tôi cho ông.

- Tôi vẫn không hiểu lý do...

- Xin miễn cho tôi việc trình bày lý do. Xin cứ để cho sự việc tự nó nói lên lý do của nó. – dứt lời Bạch Liên mở ví lấy ra một sổ thứ và giấy tờ rồi bày ra trên bàn trước mặt ông Tám: -...Thưa ông Tám, đây là hai cuốn băng ghi âm và một cuốn băng ghi hình...

- Băng ghi gì mà nhỏ thế này ?

- Thưa ông đây là các băng ghi âm, ghi hình nghiệp vụ ạ. Máy ghi tôi vứt đi rồi. Đây là máy nghe ạ, đây là máy phát, cách sử dụng như thế này... thế này... Để thôi ạ... Băng này ghi mối quan hệ làm ăn giữa gia đình Chín Tạ và Tuyền cò, những lời nói của Chín Tạ khi nhận hối lộ, đi kèm với cái ảnh này: cái bồn tắm có máy đấm nước ở nhà Chín Tạ. Đây là băng ghi những lời Chín Tạ chỉ đạo việc cướp đất cụm 9. Chính tôi là người đạo diễn, Đoàn Danh Thắng là người thực hiện... Còn băng này đánh dấu mục đen, ghi vợ Chín Tạ thương lượng để tẩu thoát mười sáu bánh heroin bị lộ khi tàu đang ở phao số không. Nghe và xem băng ông sẽ biết Thắng bàn những gì khi tham gia cuộc thương lượng này. Còn phong bì này sẽ cho ông biết địa chỉ ở Genève giữ hồ sơ về nhà cửa và số tài khoản của tôi tại Suisse Bank. Đây là một số tài liệu và chứng cứ khác. – Bạch Liên chỉ vào một phong bì khá dày, dán kín.

- Tại sao cô không nhờ nhà chức trách mà lại nhờ tôi?

- Thưa ông Tám, tôi đã nói rồi, ông xứng đáng nhận sự tin cậy của tôi!

- Được... Cô muốn tôi phải xử lý việc này như thế nào? – Ông Tám thấy sự việc quá nghiêm trọng, cố dần lòng xuống trước kiểu nói kẻ cả của Bạch Liên.

- Tôi yêu cầu ông ra tay, có nghĩa là tôi tin rằng ông sẽ biết cách xử lý đúng đắn vụ việc này.

Lần đầu tiên gặp Bạch Liên trong bữa cơm tại nhà Chín Tạ, ông Tám đã thấy đối thoại với

Bạch Liên không đơn giản, hôm nay càng rõ điều này. Ông cân nhắc một lúc rồi nói:

- Tôi thấy cô là một thành viên trong bộ ba này cơ mà, tại sao cô chỉ đề nghị bắt hai người?
- Xin chịu ông Tám là người cứng cỏi. Nhưng ông tin là các nhà chức trách làm nổi việc này sao?
- Cô định bỏ trốn?
- Không bao giờ, ông Tám ạ.
- Thế cô định... - Ông Tám thấy chưa nên hỏi quá thẳng, nên bỏ lửng câu hỏi.
- Thừa... Việc ông hỏi, tự tôi tôi đã làm giúp các nhà chức trách rồi.
- Cô giúp như thế nào?
- Tôi đã giúp là giúp thực sự, chắc chắn còn hào hiệp hơn cách ông Tám nghĩ... Tôi xin phép ông Tám cho tôi dừng lời ở đây. – Dứt lời, Bạch Liên đứng dậy cúi đầu chào rồi chủ động cáo lui.

- Cô đi... bằng gì? Có cần tôi gọi dùm taxi không? – suýt nữa ông Tám lỡ lời hỏi Bạch Liên định đi đâu, may mà còn kịp dừng lại.

- Xin cảm ơn ông Tám, tôi đã có xe chờ sẵn bên ngoài. Xin chào ông. – Bạch Liên đi rất mau ra phía ngoài, tự mở cửa.

Ông Tám theo ra đến nơi thì Bạch Liên đã mất hút, ông ngơ ngác, mấy cuộn băng trong tay ông suýt rơi xuống đất...

Trên đoạn đường đi tiếp, Bạch Liên hoàn toàn im lặng. Sinh thấy Bạch Liên ôm riết lưng mình rất chặt, người Bạch Liên nóng ran. Sinh cảm thấy có một điều gì đó vừa quyết liệt, vừa thiêng liêng vô tả...

Đến ngã tư rẽ vào nhà mình, Bạch Liên bảo Sinh dừng xe lại:

- Chị muốn chia tay em ở đây.

Cả hai cùng xuống xe. Chờ Sinh dựng được xe bên lề đường, Bạch Liên ôm Sinh hôn da diết.

- ...Đây là cái hôn chị dành riêng cho em. Em là người duy nhất trên đời hết lòng vì chị! Vĩnh biệt em yêu của chị!

- Ôi chị Bạch Liên! – Nước mắt Sinh giàn giụa, cái hôn lúc chia ly mặn chát sóng gió cuộc đời.

- Đừng khóc! Không có gì phải khóc Sinh à!

- Phải chết cùng chị, em cũng cam lòng!..

- Không được! Cả cuộc đời em còn ở phía trước, em còn có mẹ nữa. Không được nghĩ đến cái chết!

- Em sẽ suốt đời tôn thờ chị!

- Cảm ơn em nhiều lắm... Cho chị nhìn em một lần nữa. – Bạch Liên hai tay vuốt ve mặt Sinh, rồi ôm xiết lấy Sinh: - ...Sống cho hết mình. Dù cuộc đời em vinh nhục thế nào, đừng bao giờ là một thằng hèn, nghe em!

- Em xin vâng lời chị...

- Em đi đi!..

- Chị!..

- Đi đi!

Sinh gạt nước mắt, bước lên xe...

Chờ cho Sinh đi khuất hẳn, Bạch Liên mới lững thững đi bộ về nhà mình, lúc này đã quá mười hai giờ đêm...

Cách nhà mấy bước chân, Bạch Liên dừng lại quan sát. Phố xá lúc này vắng tanh. Nhìn kỹ thấy nhà đã bị khoá, nhưng may cho Bạch Liên vào lúc này không có ai canh gác. Bạch Liên đi vòng ra phía sau cũng thấy vắng tanh không bóng người.

...Mấy chú gác cổng nhà mình bỏ đi thăm mấy em út chắc?

Bạch Liên tự nhủ như vậy để lấy can đảm mở khoá cổng sau, xé niêm phong nhà và mở cửa đi vào nhà, trong bụng vẫn lo trong nhà có người mai phục.

Vào đến trong nhà, Bạch Liên khoá trái cửa, sờ lại con dao nhọn trong túi rồi mới bật đèn pin đi một lượt khắp các phòng trên gác dưới nhà. Mọi thứ vẫn đầu ở đấy và nguyên vẹn.

...Ôi, cứ như là mình vừa đi vắng mấy hôm vậy!

Khi chắc chắn là không có ai, Bạch Liên vào nhà tắm, bật điện, mở cho nước chảy vào bồn. Trong khi chờ đợi cho bồn đầy, Bạch Liên ra tủ quần áo chọn đi chọn lại bộ quần áo ngủ sẽ mặc sau khi tắm, chuẩn bị các đồ trang sức, lật lật mấy trang các người mẫu trong tạp chí Mignon tìm các người mẫu, tìm xem kiểu trang điểm nào lúc này mình thích nhất, loại nước hoa phù hợp... Bạch Liên cầm gương lên tự ngắm nghía mình, tự so mình với mấy người mẫu trong ảnh, tùm tùm nói đôi điều với người mẫu này, người mẫu khác, ngắt mấy cánh hoa phong lan màu tím rắc lên giường của mình rồi đi vào buồng tắm.

Bạch Liên nằm trong bồn tắm rất lâu, để cho ký ức cả cuộc đời mình bồng bềnh trong nước. Cả quãng đời đi chinh phục đời dòn về, nhưng lướt đi rất nhanh. Song những giờ phút hạnh phúc với hồ xám, những kỷ niệm êm đềm, phong cảnh những địa danh nổi tiếng từ Trà Cổ, Phong Nha, Sapa... đến Venice, Paris, London, Las Vegas, Texas, Niagra, Lausanne... Tất cả cứ đọng lại quẩn quanh mãi trong tâm trí Bạch Liên, có lúc Bạch Liên tưởng như đang gặp lại hồ xám, đang bay trên mây, đang vùng vẫy trong biển, đang nói chuyện với hồ xám... Bạch Liên tùm tùm tìm một mình...

- Em định công bố với cả thế giới lễ cưới của chúng ta?

- Sao lại không hả anh yêu?

Ngày ngày hôm sau, ông Tám Việt làm việc với những người phụ trách công tác bảo vệ nội bộ của Thành phố mất trọn vẹn cả buổi sáng. Ông bí thư Thành uỷ cũng tham dự. Khi kết luận, ông bí thư hứa với ông Tám sẽ xử lý khẩn trương để sớm đưa vụ này ra ánh sáng. Ông Tám không thể tưởng tượng nổi sự sa đoạ của Chín Tạ, con người do chính ông dìu dắt, giúp đỡ và kết nạp Đảng. Những gì Chín Tạ đã làm phải chẳng không còn đơn thuần chỉ là tham nhũng tiêu cực. Quan hệ giữa gia đình Chín Tạ với đường dây buôn lậu ma tuý là thế nào? Giữa gia đình Chín Tạ với Tuyến cò? Liệu bộ ba gia đình Chín Tạ, Bạch Liên và Thắng có phải là một câu kết bằng nhóm gì không? Chuyện Năm Cam còn sờ sờ ra đấy, mấy năm thụ lý hồ sơ để lập án chưa xong... Tại sao ảnh hưởng của bộ ba này lớn thế, đường dây chỗ nào cũng có? Bè lũ hay bằng nhóm này phải đổi trắng thay đen thế nào mới cùng nhau biến lận nổi đất đai cả một cụm dân cư chứ? Phá tan luôn quy hoạch của cả một khu công nghiệp... Bọn này có liên quan gì đến bằng nhóm Năm Cam không?. Hàng trăm câu hỏi đặt ra... Càng biết được những góc ngách của sự việc, ông Tám càng tiếc rẻ: ...Nếu biết có lệnh lùng bắt Bạch Liên từ mấy hôm trước thì tối hôm qua ông đã tìm cách giữ chân Bạch Liên lại...

Ông Tám đề nghị sao riêng cho ông những bằng ghi âm và ghi hình của Bạch Liên sang bằng thường để ông mang về nhà nghiên cứu lại và suy nghĩ tiếp. Đề nghị này được đáp ứng. Khi mọi người đứng dậy ra về, phó giám đốc Sở Công an học tốc chạy đến, vừa thở vừa báo cáo với ông bí thư thành uỷ là đã tìm thấy Bạch Liên.

- Sao lại tìm thấy? Nghĩa là vẫn chưa bắt được hả? - bí thư Thành uỷ vắn lại phó giám đốc công an.

- Báo cáo đồng chí bí thư, cách đây một tiếng đồng hồ công an tìm thấy xác Bạch Liên trong nhà cô ta ạ...

Ngồi trên xe từ Thành uỷ trở về nhà, ông Tám Việt vẫn chưa hết bàng hoàng về những gì mà ông và những người khác đã được nghe khi gỡ hết mấy cuốn bằng, bây giờ lại thêm sự việc Bạch Liên tự tử... Ông không sao quên được ấn tượng đầu tiên khi gặp Bạch Liên ở nhà Chín Tạ, một phụ nữ vừa đẹp kỳ lạ vừa đáng sợ, nhất là cách đối đáp như xọc vào óc người ta, rồi tới buổi nói chuyện gai góc tối hôm qua...

Trong bữa cơm trưa, ông Tám bỏ thói quen nhắm nháp cốc bia với đậu phộng rang, chỉ lùa

vội lưng bát cơm rồi vào buồng riêng đóng cửa.

Ông Tám ngồi chăm chú nghe lại từ đầu cả ba cuốn băng của Bạch Liên đã được sao đầy hai mặt một băng 60 phút, xem lại băng ghi hình đầy chuyện dơ dáy... Những đoạn đối thoại, những đoạn độc thoại, những cuộc mặc cả, những cuộc tranh cãi của chính các nhân vật tham gia, cổ lúc ồn ào như chợ vỡ... Sau từng vụ việc lớn lại được Bạch Liên minh họa giải thích thêm vào băng... Tất cả nói lên ngay từ đầu Bạch Liên đã có ý thức về trò chơi này, chuẩn bị cho mọi tình huống phản trắc, hoặc tạo vũ khí khống chế nhau. Ông Tám đã được anh em Vũ cho xem cái mảnh giấy viết tay của Chín Tạ ngăn cản chuyến bay của Bích Ngọc đi Đài Bắc năm nào. Nhưng so với các vụ việc ghi lại trong các băng này thì cái mảnh giấy viết tay chẳng thấm tháp vào đâu. Càng nghe, ông Tám càng có cảm giác từ sa đoạ đến phạm tội ngày một trầm trọng thêm, rồi đến phản quốc hình như chỉ là một quá trình diễn biến tiếp nối nhau, có mầm mống bắt rễ trong nhau, chẳng có ranh giới phân chia rõ rệt nào cả. Đến nước bài Chín Tạ chủ động đẩy Tuyền cò đi trước một bước sự truy bắt của chính quyền để thoát tội cho gia đình mình và tránh tai tiếng cho mình... thì ông Tám hiểu là Chín Tạ đã trượt xa vô hạn định... Chín Tạ quá biết Bạch Liên là con người nào, thế mà vẫn chỉ thị cho Thắng phải sớm kết nạp Bạch Liên vào Đảng, lại còn đào tạo Thắng để dựa vào diện cơ cấu... Cái trò đời muôn thuở ngu người tầm ngu, mã tầm mã sao mà tai quái thế!.. Ông Tám nhớ lại cái đêm trần trọc không ngủ sau khi đến ăn cơm tối nhà Chín Tạ, đến lá thư ông đã viết gửi Trung ương, đến những buổi tâm sự với Lê Hải, với Phạm Trung Nghĩa. Vào giờ phút này câu chuyện vợ Vũ bị tạm giam năm ngoái càng làm cho ông nhức nhối. Người thật, việc thật của các vụ việc cứ sờ sờ hiện lên trước mặt ông Tám...

Bây giờ không còn là sự hồ nghi, không còn là giả thiết nữa...

...Chúng ta mới chỉ nói đến tham nhũng dưới dạng chiếm đoạt hay biến của cải của dân, của nhà nước thành của riêng. Chín Tạ đang biến những đảng viên dưới tay nó thành công cụ của nó, đang chiếm đoạt cái phần Đảng bao quanh nó cho mục đích sử dụng của riêng nó... Gọi đấy là hành động gì? Là tham nhũng Đảng à? Nghĩa là bản thân Đảng đang bị biến thành đối tượng của tham nhũng hay sao? Từng bộ phận này đến bộ phận khác?... Trời đất, có thể như thế được không?! Chín Tạ mới chỉ là một thằng vô học, thô lỗ. Còn những Chín Tạ xảo quyệt hơn, thâm độc hơn thì sao? Ai biết được đội quân Chín Tạ lan ngấm đến đâu, có bao nhiêu loại, bao nhiêu cỡ? Ai điểm danh được bọn chúng? Một ngày nào đó bọn đảng viên Chín Tạ sẽ nhân danh Đảng đứng ra điểm danh chính chúng ta...

Ông băn khoăn tự hỏi: ... Có bao giờ Đảng tốn nhiều công sức cho xây dựng Đảng như ngày nay không? Có lúc nào Đảng sao nhãng giáo dục kiểm tra đảng viên đâu? Thế nhưng tại sao số đảng viên tha hoá ngày càng nhiều lên thế này? Số đảng viên phạm pháp cũng tăng theo... Làm thế nào để toàn Đảng, toàn dân thấy được mọi nguy cơ đang diễn ra?

Ông Tám chấp hai tay ra phía sau, đi đi lại lại một mình trong phòng với không biết bao nhiêu câu hỏi vỡ đầu. Nhiều câu hỏi không tìm được câu trả lời, nhưng hình ảnh Chín Tạ trong buổi hôm nào ông đến ăn cơm nhà hẳn nhiều lúc tự nhảy ra trong đầu ông, ngang nhiên đánh võ với ông... Có lúc nó lại say sưa ba hoa không biết chán với ông về cái bộ đồ gỗ giả cổ đặt bên cạnh bộ sa-lông bọc da...

...Nhiều lúc ông Tám muốn đuổi hình ảnh và lời lẽ huênh hoang của Chín Tạ ra khỏi đầu mình để tập trung suy nghĩ mà không được, mặc dù lần đến thăm nhà Chín Tạ hôm ấy là lần duy nhất kể từ khi ông chuyển vào ở hẳn trong này....Chín Tạ vẫn trơ tráo tráo khoa chân múa tay... Có lúc ông Tám cảm thấy cái thằng người trùng trục to ngang này dăm vào mặt ông, thúc vào sườn ông., đau đớn...

Một tuần lễ sau khi gỡ các băng của Bạch Liên, ông bí thư Thành ủy chủ động tìm đến ông Tám Việt, gần như là đột xuất. Ông quá bận, nên vừa mới gọi điện thoại được cho ông Tám Việt là ông đến ngay. Về phần mình, ông Tám hiểu chắc là có vấn đề hệ trọng, nên không câu nệ...

Ông bí thư không khách sáo.

- Anh Tám ạ, em chủ động xin gặp anh vì em đã nghĩ kỹ rồi. Anh là người đầu tiên em gặp để xin ý kiến...

- Tôi chưa biết đồng chí định trao đổi việc gì, nhưng đến tôi gặp thế này, chắc hẳn phải là

việc hệ trọng.

- Em muốn xin ý kiến của anh để em tham khảo trước khi em gặp các anh khác và trước khi em đem ra bàn trong Thường vụ...

- Đồng chí cứ nói đi.

- Em đã nghĩ kỹ rồi anh Tám ạ, em quyết dành hết thời giờ và trực tiếp làm lại từ đầu công tác đối mới và chỉnh đốn Đảng. Lúc này không có nhiệm vụ nào hệ trọng bằng!

- Đúng như tôi đang mong mỏi. Điều gì đang thôi thúc đồng chí? – Ông Tám Việt cân nhắc rất kỹ rồi mới hỏi.

- Lý do thì nhiều lắm, anh ạ. Không nói chắc anh cũng biết, cuộc chiến này gian khổ lắm. Tranh thủ ý kiến của anh xong rồi em sẽ đưa ra bàn trong Thường vụ. Em sẽ đi gặp một số anh khác nữa ngoài Hà Nội.

- Đảng bộ Thành phố ta đang tiến hành việc này đó thôi.

- Không, phải làm khác đi anh Tám ạ. Em quyết rồi. Phải làm lại từ đầu, làm có thực chất.

- Vì sao vậy? – Ông Tám hiểu tình hình đang diễn ra và muốn đi thẳng vào vấn đề.

- Phải làm lại từ đầu nhiệm vụ này anh ạ.

- Nhưng mà vì sao? – Ông Tám không muốn vòng vo.

- Để khỏi phải rơi vào nguy cơ làm lại từ đầu tất cả mọi chuyện như cháu nội bà Sáu Nhơn đã cảnh tỉnh chúng ta anh ạ.

- Đồng chí muốn bàn kỹ những vấn đề Vũ đã nêu lên.

- Dạ...

Hai người ngồi bàn với nhau mất trọn cả ngày hôm ấy. Ông Tám Việt giữ ông bí thư Thành ủy ở lại ăn trưa với mình để câu chuyện khỏi gián đoạn...

Tiếp theo, đúng mười tám ngày sau, nghĩa là sau nhiều cuộc họp riêng chung xung quanh đề tài xây dựng Đảng, ông Tám quyết định ra Hà Nội. Trong khoảng thời gian ấy chính ông bí thư Thành ủy cũng nhiều lần đi đi về về Hà Nội.

Bà Tám Việt không muốn chuyển đi này của ông Tám. Bà không nỡ cản chồng nên chỉ giữ ý nghĩ này trong bụng. Chưa bao giờ bà thấy ông vốn là người khỏe mạnh, dẻo dai là thế mà lại gầy sọp đi trong có mấy tuần họp hành liên miên, Tuy vậy, bà chỉ biết chuẩn bị cho chồng mình thật chu đáo, xem lại lời chẩn của các bác sĩ, các đơn thuốc ghi trong y bạ, soát lại từng loại thuốc trong túi thuốc của ông Tám, viết ra rành mạch giờ nào uống thuốc gì, bao nhiêu viên..., lọ dầu gió... Lúc bà thấy cần bớt thứ này, cần mang thêm thứ nọ... Bà kéo ông lại:

- Ông nên đến nhờ Quản trị tài vụ của Thành ủy giúp cho một tay thì mọi việc chuẩn bị cho chuyển đi này mới chu tất được.

- Nhờ giúp cái gì hả bà?

- Ông phải nhờ họ đóng cho cái hòm hai thước khối thì mới có thể đựng hết ý kiến ở trong này ra báo cáo Trung ương được!

- Trời ơi, tôi van bà! – Ông Tám quăng bút, đứng dậy ôm lấy bà Tám cười ngặt!

Hành trang ra Hà nội của ông Tám Việt lần này có nhiều ý kiến của nhiều vị lão thành trong Thành phố và mấy tỉnh lân cận. Ông Tám Việt cũng đem ra Hà Nội một số ý kiến và những đề nghị mới của ông bí thư Thành ủy.

Ông xin gặp các đồng chí lãnh đạo cấp cao nói lên những điều lo lắng của mình... Kinh nghiệm từng trải cho ông biết là phải đi đánh trống nhiều cửa... Trên máy bay, trong đầu ông Tám chỉ có một ý nghĩ duy nhất:

Phải đánh bằng được thằng Chín Tạ.

Hoặc là mi tồn tại thì ta không tồn tại!..

Tin Bạch Liên tự tử làm cho Chín Tạ và Thắng vô cùng hoang mang. Bạch Liên tự tử ngay

trong nhà mình, câu chuyện càng thêm bí ẩn...

Cả hai người vốn quá hiểu Bạch Liên, nên đều nghĩ rằng việc này lành ít dữ nhiều. Không đòi nào Bạch Liên chịu buông tay bỏ cuộc thế này, nhất là Bạch Liên đã chủ động chạy trốn trước khi Thành phố công bố lệnh bắt giam!.. Tối tối Thắng thậm thụt đến nhà Chín Tạ. Mấy ngày đã trôi qua, nhưng kế sách vẫn chưa ra gì.

Bí quá, Chín Tạ giục Thắng đi tìm Sinh. Thắng sợ lộ diện, cho tay chân đi lùng, chỉ vớ được một cái tin phịa cụt lủn: Sinh đi tập huấn bóng đá ở nước ngoài từ mấy tuần nay...

Lại thậm thụt, lại tiếp tục bàn bạc... Thắng quá sợ hãi, càng làm cho Chín Tạ cuống lên. Đã có lúc Thắng gợi ý chuyện ra đầu thú, đến nỗi Chín Tạ phải bạt tai Thắng mấy cái liền để át đi cái ý định ngu xuẩn này. Có lúc Chín Tạ lại phải lên giây cót cho Thắng, mặc dù trong thâm tâm Chín Tạ thú nhận nỗi lo sợ cứ lớn dần, lớn dần. Không chịu nổi Chín Tạ thốt lên:

- Ôi, nếu bắt sống hay bắt chết được Bạch Liên tình thế sẽ khác!

- Anh nói gì em không hiểu? – Thắng trợn mắt.

- Bắt sống thì đã có sẵn án, bắt chết thì câu chuyện càng đơn giản. Bây giờ thì mất mẹ nó cả ván cò! Sênh một nước chết người!

- Rành rành là Bạch Liên biết lệnh bắt mình tại sao lại không bỏ trốn ra nước ngoài hả anh Chín? – Thắng thấy xương sống mình ớn lạnh.

- Nó không ngu như mày. Khi có lệnh bắt, thì đồng thời các cửa khẩu cũng được phong tỏa. Con mụ này quỷ quyệt, nên không dính.

Câu nói làm Thắng giật thót người, vì trong bụng đã mấy lần toan tính chuyện vượt biên. Một lúc sau Thắng hỏi tiếp:

- Theo anh trước khi chết Bạch Liên có thể khai báo gì không?

- Chẳng có cái gì mười phần chắc cả mười! Nhưng nếu bắt sống được, lại do đường dây của ta bắt, thì khả năng dẹp nhẹm vụ này trăm phần trăm thực hiện được.

- Theo kiểu bọn năm Cam diệt Dung Hà hả anh? – Thắng cảm thấy ớn lạnh.

- Thiếu gì cách...

Chín Tạ suy nghĩ hồi lâu.

- Thắng này, có lẽ đã đến lúc phải lôi các quý bà vào cuộc. Mày tính sao?

- Phải thử tất cả mọi chiêu anh ạ. Chị Hai đã nhận của vợ em một cái Toyota Camry đấy.

- Chuyện chị Hai cứ để đấy, ý tao muốn nói là lôi các quý phu nhân vào cuộc thì mới có cơ hội thoát nạn.

- Em chưa hiểu.

- Mày ngu lắm, cứ dây cà ra dây muống là có cách xí xóa được tất! Những chuyện các quý phu nhân nhờ mày, nhờ vợ mày, nhờ Bạch Liên mua nhà mua đất nơi nọ nơi kia, các vụ buôn lậu lớn, các vụ nhận hối lộ lớn... Mày cho quân của mày xì hết ra mọi nơi cho tao! Tao sẽ cho quân của tao xì ra những chuyện khác thuộc lĩnh vực tao phụ trách. Tao nắm gáy nhiều đứa, ra tay trước đánh đòn phủ đầu...

- Có lẽ nên thế, không thể cứ nằm yên trên thớt thế này!

- Tao nghĩ may ra như thế sẽ êm nhẹm được mọi việc của chúng mình... Bí quyết trước sau vẫn là ai cũng sợ bới cút ra mà ngủi... Mày còn kế nào khác không?

- Làm thế nào không ai bới cút ra mà ngủi là thượng sách thật anh Chín ạ. Kế này có lẽ được đấy...

- Tao cũng nghĩ thế. Tao đã đưa khối thàng vào cơ cấu, để xem kỳ này chúng nó trả ơn trả nghĩa tao thế nào. Nhiều thàng há miệng mắc quai, làm găng với bọn mình chắc không dám. Một vài thàng khác thì vừa ngu và không có bản lĩnh, vừa tay đã trót nhúng chàm... Cả một mớ bùng nhùng như thế! Nếu xét về thế thì tao thấy chưa đáng lo lắm mày ạ. – Chín Tạ lại bắt đầu lên dây cót cho Thắng.

- Chuyện xảy ra đã hơn hai tuần rồi mà chưa thấy động tĩnh gì. Hay là mọi việc đang đi vào cái thế bưng nhùng này thật hả anh? Lạy trời là như vậy!

- Không nói chắc thế được. Tao vẫn lo... – Chín Tạ biết mình lỡ mồm, lại nói xoay ra ngay hướng khác: - ...Không phải tao sợ trên trời có ông quan công mình nào giáng thế đâu. Dù mẹ, cơ chế này thì làm địch gì còn thắng quan nào như thế hả mày.

- Sao anh dám chắc người công mình không còn nữa?

- Mày hỏi gì mà ngu thế! Khoá nọ cơ cấu cho khoá kia, cấp trên cơ cấu cấp dưới, cứ cơ cấu hoài như thế, lại bổ sung thêm cái lệ sống lâu lên lão làng nữa, bền vững không tưởng tượng được! Mày thử nghĩ xem cứ làm riết như thế hết nhiệm kỳ này đến nhiệm kỳ khác rốt cuộc sẽ đào tạo ra những thằng nào và những thằng nào vào cuộc được? Mày phải tin tao chứ!

- Em sợ anh nghĩ như thế là đánh giá thấp các địch thủ của anh đấy. Mà thế thì nguy to.

- Mày thì biết địch gì mà dám nhận xét thế?

- Em nói thật đấy, ví dụ anh xếp ông Tám Việt vào loại nào? Chắc chắn ông ta không phải là người duy nhất!

Chín Tạ lúng túng một lúc, song lại tìm cách lý giải ngay, nhất quyết không để cho Thắng nghi ngờ ảnh hưởng và quyền lực của mình:

- Vào cuộc chỉ còn lại hai loại người thôi, mày hiểu không. Đó là những đứa nếu không tròn như bi thì gọi dạ bảo vâng. Loại thứ hai phải là những đứa cực kỳ cao thủ. Cái loại thứ ba là để trang trí, tao không thèm tính! Giỏi giang trung kiên như Tám Việt nếu không biết xử sự tròn trịa thì cho bay lúc thích hợp! Mày không thấy cuối cùng ông ấy vẫn phải bay đấy à?

- Vâng, em biết. Nhưng mà người ta nói là ông ấy bay tự nguyện ạ.

- Kiểu địch gì thì cũng vẫn là bay, thế mà không hiểu!

- Thế thì có gì mà anh còn sợ ạ?

- Đúng, trời tao không sợ, đất tao không sợ! – Nỗi lo không kiềm chế nổi lại chiếm hết tâm trạng Chín Tạ: - ... Tao chỉ sợ có thằng nào nhân dịp này trả đũa tao... Mà bắn tỉa để trả đũa thì khó tránh lắm mày! Nhất là một khi mình lâm vào thế yếu. ...Mày cứ nghĩ mà xem, đường dây để rò rỉ lệnh bắt Bạch Liên chắc chắn là đường dây đánh tao!

- Vâng, em nghi lắm! Có khả năng chúng mình bị biến thành vật tế thần không anh?

- Mày nói cái gì tao không hiểu.

- Ví dụ họ xử chúng mình thật nhanh, thật nặng để xả xú-páp bất bình trong dư luận, để xoa êm mọi chuyện rắc rối khác.

Chín Tạ như bị điện giật:

- Dù mẹ! Chuyện này tao chưa tính đến! Để xảy ra khả năng này dễ chết thật mày ạ. Không loại trừ!

- Có cách nào đối phó không anh?

- Nếu còn bưng nhùng thì còn xoay sở được. Thành chuyện khởi tố rồi thì khó đảo ngược.

- Trong cơ quan hay trong nội bộ đã ai hỏi han anh về chuyện Bạch Liên tự tử chưa?

- Vẫn im ro mày! Về phía mày có nghe thấy động tĩnh gì không?

- Tuyệt không anh ạ. Nhưng em nghi là bom nổ chậm... Lệnh bắt Bạch Liên từ anh mà ra cơ mà!

- Không, ý đồ bắt Bạch Liên là ở tao, nhưng lệnh lại do tao đạo diễn ban hành. Đòi nào tao thò bút vào!

- Bắt địch mà anh lại đi dùng đường dây của người khác thì một trăm phần trăm sai lầm rồi! Sao anh hớ hênh thế! – Thắng giãy nảy lên.

- Mày mới là thằng ngu! Cái đầu thì chủ trương, nhưng phải giữ tay mình cho sạch trong mọi việc, đây là nguyên tắc!

- Đờ ra chủ trương bắt Bạch Liên liệu có sai không anh ? Nó gớm lắm.

- Ai mà chẳng biết!

- Đánh nó một đòn, nó giáng trả phải hai ba đòn anh Chín ơi...

Chín Tạ run, nhưng vẫn cố tỏ ra bình tĩnh:

- Không sai được. Lãnh đạo Thành phố đang quyết đánh ma túy. Mà không thấy trong vòng 3 tuần nay đã bóc đi hai đường dây lớn rồi à? Với cái đà này tao phải hành động trước.

- Lúc này anh vừa mới nói cơ cấu và cơ chế này làm địch gì còn thằng quan nào công minh cơ mà? Thế sao lãnh đạo Thành phố bây giờ lại đánh quyết liệt thế?

- Ờ ờ... Đánh quyết liệt thật! – Chín Tạ buột mồm nói ra như thế, nhưng trấn tĩnh lại ngay, tìm cách lấp liếm để lên dây cót cho Thắng: - ...Nhưng mà là đánh ma túy chứ có đánh tiêu cực đâu! Sao mà cứ vãi mãi ra quần thế?

- Có lẽ... Thảo nào!.. Em hiểu...

- Tao chắc thế nào cũng có một thằng chó chết nào đó xúi giục và khai lại vụ mười sáu bánh heroin vận đơn đứng tên chị Chín mày. Tao biết tổng kê ra đòn lại nhằm vào tao! – Chín Tạ vẫn giấu không cho Thắng biết chỗ này chỗ khác đã chính thức yêu cầu đưa y ra kiểm điểm vụ này.

- Thế cũng đủ chết rồi. Khốn nỗi bây giờ không có người chịu tội thay.

- Làm hồ sơ giả, dồn hết mọi tội cho Bạch Liên, được không anh? Người chết không biết cãi.

Mắt chín Tạ loé lên như hai tia lửa, hai tay vồ lấy Thắng:

- Ý này hay đấy. Làm được không mày?

- Làm hồ sơ giả không khó. Năm mấy thằng cha đi điều tra xác minh là được ngay! Cái thuận là Bạch Liên có bốn vận đơn đi cùng chuyến tàu này. Nếu anh chỉ định được người đi điều tra thì ắt chắc trăm phần trăm! – Thắng vẫn nhớ từng chi tiết về chuyến tàu này khi bàn kế cứu Chín bà.

- Việc này làm được. ...Thế nhưng mày có dám chắc là Bạch Liên cấm khẩu trước khi tự tử không?

Chính câu hỏi của Chín Tạ lại đập đổ mọi mưu kế nghĩ ra được. Hai con mắt chín Tạ sụp xuống như đang đào bới cái gì dưới đất. Còn Thắng trắng trẻo nhìn CHÍN Tạ...

Rời nhà Chín Tạ được một quãng xa Thắng phải ghé xe ngồi bệt xuống chỗ vắng bên lề đường, đầu óc rối tung về những âm mưu của Chín Tạ, lại thêm cái phương án cuối cùng nữa...

...Đù mẹ mày! Không nhận hết thì ra tòa mày cũng dồn hết lên đầu ông!..

Trong đầu Thắng sắp xếp kế hoạch mới trốn ra nước ngoài...

Từ hôm Bạch Liên tự tử, Thắng không dám đến nhà Chín Tạ bằng ô tô nữa...

...Cha tiên sư cái cối xay vạn đại! ...Lạy trời lạy Phật đừng để cho con sa vào cái thiên la địa võng này!..

Đêm hôm ấy, sau khi bị Thắng thoái thác bằng cái cớ đi học quân sự để chuồn, Chín Tạ không sao ngủ được. Lo nghĩ... đơn độc và thấy sợ.

...Tám Việt thì không thể chọn làm cha đỡ đầu được rồi. Trong tình thế này vời đến các anh Ba, anh Tư, anh Sáu khác thì ăn nhằm gì, những thằng mình đã nâng đỡ trước đây liệu bây giờ có đoái hoài đến mình không? Lo đi tùm tùm mấy cái đuôi? Nhưng thân thể mình bây giờ, ai tùm ai trước đây?.. Lời động viên của bí thư trong đám ma hôm nào có giá trị đến đâu, hay nó cũng quên mình nốt? Bọn chiến khu cũ bị mình hất hết trội khỏi vùng này, chắc chắn kỳ này sẽ trả đòn... Cánh tay phải là thằng Thắng thì bây giờ nó chỉ lo cho thân nó. Cánh tay trái là con mụ Bạch Liên thì nó đã phản thù quyết liệt bằng cái chết rồi. Xoay xở ra sao đây!?

...Chính mình đã dồn nó đến chỗ phản thù! Chính mình đã dồn nó đến chỗ chết! Nhưng không làm thế mình thoát sao được? Lần này chúng nó quyết đánh đến nơi đến chốn! Ba bên bốn bên chúng nó dàn hết quân rồi, không tháo chạy được!.. Chẳng lẽ đây mới là cái điều mà thằng thầy bói đã bói cho mình...

...Trước khi chết con yêu tinh này còn có thể làm gì hại mình nữa? Nó có phép gì mà thắng Thăng sợ nó đến thế?.. Còn mình, vừa là thằng ngu vừa không còn là thằng người nữa... Mình định cầu tự với nó lại đi diệt nó!.. Sao trời đất lại oái oăm với mình thế!!!

Không thể biết được con yêu tinh họ Bạch này giờ trò gì! ... Khu liên doanh trồng bạch đàn Kiên Phong mấy nghìn héc ta là thế, đã bắt đầu đi vào trồng trot rồi, thế mà nó còn phá được tan tành. Tưởng chừng uy tín của mình đi đời nhà ma với cái mảnh giấy viết tay thế mà nó vẫn xoay được tình thế. Thắng của đối phương nó biến thành bại, còn với mình, lần này...

... Con yêu tinh này có bằng chứng gì để làm hại mình cơ chứ?! Giỏi lắm nó có thể tố cáo là mình ngủ với nó hai lần là cùng chứ gì! Một đời người hủ hoá với nó hai lần ăn nhằm gì! Hủ hoá ở cơ quan bao nhiêu đứa còn chẳng chết ai nữa là... Chuyện này đêch sợ! Nó còn làm được gì nữa để hại mình? Liệu nó có thành con yêu tinh kết liễu sự nghiệp của mình không?!

Chín Tạ vật vã từng hồi trong đêm khuya...

Mọi khi, hể đêm nào tự nhiên có chuyện gì đó làm Chín Tạ bất an là “con mắt” thế nào cũng lo mọ chạy sang buồng Chín Tạ để kiểm tra hay để hỏi han... Thế nhưng ngay trong ngày biết đích xác Bạch Liên tự tử, Chín Tạ đã đuổi vợ về Long Thủy, thực chất là giam lỏng vợ ở quê, vì chỉ sợ trong cơ sự này “con mắt” làm điều gì sơ hở thì có mà trời cứu...

Đêm nay, lần đầu tiên trong đời, Chín Tạ hiểu được thế nào là thân cô thế cô...

...Trời đất ơi, có cái sợ nào so được với cái sợ trống rỗng quyền lực?!

Chín Tạ quần quai...

...Là một cố nông vùng Bạc Liêu, khi chiến tranh lan tới, Dương Đình Tạ không chịu chạy theo chủ vào vùng địch hậu, mà lại chạy theo du kích. Cuộc đời run rủi đưa Chín Tạ vào Rò, được kết nạp Đảng ở đấy. Chiến tranh càng lan rộng, công tác tổ chức ngày càng nguy hiểm trong những vùng chiến sự ác liệt, Chín Tạ được phân công làm cán vụ kiêm bảo vệ đồng chí K., người phụ trách công tác tổ chức miền... Năm này qua năm khác theo chân thủ trưởng vào sống ra chết bao phen, Chín Tạ hoàn toàn không phụ lòng tin cậy của tổ chức. Đồi ba lần chính Chín Tạ đã cứu sống thủ trưởng của mình bằng sức chịu đựng khó tưởng tượng nổi.

...Có lần dưới hầm bí mật Chín Tạ ba ngày liền nằm ngâm mình trong nước dõ thủ trưởng đang ốm trên lưng, trong khi đó giặc rà bố dũ dội trên mặt đất. Trên trời tiếng loa chiêu hồi oang oang xen lẫn với tiếng động cơ trực thăng...

...Hỡi Việt cộng nằm vùng Dương Đình Tạ... Mày định chết cùng với chỉ huy của mày hay sao? Đầu thú đi! Đừng phí hoài cuộc đời mày như vậy! Chánh quyền quốc gia sẽ đại xá và thưởng chức theo công lao khai báo của mày! Hỡi Dương Đình Tạ, lên đầu thú đi, không hầm nào chịu nổi bom tấn của Hoa Kỳ... Bố mẹ và anh chị em mày bị bắt hết lên đồn rồi!..

...Chín ơi! Hãy cứu mẹ đi con! Cứu cả nhà đi con, Chín ơi! Con có nghe tiếng mẹ nói không? Chín ơi... Đừng để cả nhà bị giết Chín ơi... Đòn đau lắm, mẹ không chịu nổi nữa...

...Chín ơi, mẹ đang nói đây...

Mười phút... Hai mươi phút... Một giờ... Hai giờ... Cứ như thế... Trục thẳng lượn vè vè trong tiếng loa... Ôi những mẩu thời gian còn dài hơn cả hàng thế kỷ... Có những giây phút Chín Tạ thầm mong thà bom nổ thẳng vào đầu mình còn hơn là phải nghe những tiếng loa như thế. Trước sau trong lòng Chín Tạ vẫn tâm tâm niệm niệm chiến đấu đến cùng, không đầu hàng...

...Trước khi nhắm mắt vì bệnh tật, đồng chí K gửi gắm Chín Tạ cho những đồng chí có trọng trách của tổ chức.

Chín Tạ thường tự hào nói với mọi người: Mình để ra đã có cái máu tổ chức ở trong người! Điều này thật ra cũng có cái lý của nó. Song cũng có thể nói cuộc đời cán bộ của Chín Tạ không có một nghề gì khác ngoài công tác tổ chức, đi từ những nấc thang thấp nhất: là người cần vụ, người bảo vệ cho cán bộ tổ chức., cho đến khi về tiếp quản Thành phố... Từ thuở hàn vi đến đỉnh cao danh vọng đạt được, Chín Tạ không từ nan trước một thách thức nào ...

...Chẳng lẽ giờ đây ta chịu để cho con yêu tinh Bạch Liên làm tiêu ma sự nghiệp của mình? Kiểm củi ba năm chẳng lẽ đành để cháy rụi...

...Ồi Bạch Liên, mày là thứ đàn bà gì mà lúc sống thì đã làm ông chết dở sống dở. Bây giờ mày chết rồi mà vẫn còn làm ông dở sống dở chết!...

Nghĩ đến đây Chín Tạ đột nhiên cảm thấy toàn thân rùng rùng nổi da gà.

...Ta sợ? Lâu lắm rồi, bây giờ ta mới có cái cảm giác này.

Những cái sợ ta đã nếm trải hình như chẳng thấm tháp gì so với hôm nay... Trong những ngày đêm nằm dưới hầm bí mật, giặc rà bố ngày này sang ngày khác ngay trên đầu, bom đạn, khói hơi cay sặc sụa, cái chết từng phút từng phút kề cổ... Có lần mấy ngày không một giọt nước, không một hột cơm..., đến mức toàn thân bỏng rát, ta không còn biết khát biết đói... Đầu óc, lồng ngực nhức buốt chán rồi chỉ muốn nổ tung... Đã mấy ai xả thân hy sinh chiến đấu được như ta! Cho đến khi thân xác ta không còn biết sống để giữ lấy cái sợ nữa... Nếu không có những người đã xả thân hy sinh như ta...

...Nhưng hôm nay? Hôm nay không phải là cái sợ ấy. Hôm nay là một cái gì đó khác rất nhiều, đáng sợ hơn nhiều...

...Cái sợ ở dưới hầm bí mật là sự chen lấn giành giết nhau giữa sống và chết, cho đến khi cái chết ngấp nghé ở đâu mò đến, đau đớn hành hạ thể xác và tinh thần ta đến tê liệt... Nhưng giờ đây trong ta chẳng có gì chen lấn nhau cả, cũng không có một cái chết nào ngấp nghé quanh đây... Duy nhất chỉ có sự chơi vơi khiến ta bủn rủn.

Đó là sự tan rã của thể xác hay là tâm trạng tinh thần ta hoang mang?..

...Chẳng lẽ tất cả chỉ vì ta đang bị hắt hủt quyền lực? Nghĩa là ta không còn cái lẽ để tồn tại nữa ư? Ôi không sao tả được!.. Ta đúng hay ta sai, ta tốt hay ta xấu, mọi đạo lý trên đời này còn ý nghĩa quái gì nữa nếu ta sống mà không tồn tại?.. Tại sao cái sợ này lại khác tất cả cái sợ trên đời ta đã từng nếm trải? Sao mà chưa chi ta đã ngập ngụa trong cái cảm giác chơi vơi hắt hủt, đã thấy mình tan rã thế này?!..

...Mả mẹ cái thằng Thắng, nó đoán trúng. Tám Việt kỳ này nhất định không để cho mình yên... Thế là thế nào? Phải tính thêm khả năng này nữa. Vướng thêm cái lão vừa điên vừa khùng này thì mình hết đường... Gộp cả lão ta lại là ba mũi giáp công cả thủy, cùng một lúc chĩa vào mình...

...Tám Việt dạy dỗ ta, kết nạp ta vào Đảng, dìu dắt ta lên con đường đi tới đỉnh cao của quyền lực. Ta thừa nhận công lao này. Vì thế Tám Việt nhất định không thể nào tha thứ cho ta. Có lẽ mũi giáp công này mới là chết người...

...Chẳng lẽ ta không có cách gì xoay chuyển được mũi giáp công Tám Việt chĩa đi hướng khác? Hai mũi giáp công còn vẫn trong tầm tay đối phó và lấp liếm được! Lấy tay thằng nọ bịt miệng thằng kia để tìm cách đánh bùn sang ao... Bối tung cút lên cùng thối, thế là im re với nhau! Là hòa cả làng hết trước dư luận! Nhưng còn lão? Nếu lão quyết ra tay thì dù có chết chôn dưới đất rồi lão cũng ngoi lên diệt ta. Lão này bất trị, nói một lời là róc xương róc thịt người ta một lời! Những thằng chính trực như lão còn nhiều không?..

...Nhưng chẳng lẽ thằng đương chức chịu thua thằng về hưu?..

Hết kế sách này đến kế sách khác, Chín Tạ lục lọi nát óc, nhưng chỉ thấy mịt mù tứ phía. Trời về sáng hây hây gió mát, nhưng Chín Tạ vẫn cảm thấy rã rời như toát hết mọi tinh lực, mồ hôi lấm tấm thành từng giọt nhỏ trong hai lòng bàn tay, trên mặt, trên ngực...

- Ôi ta sợ!.. Ta đang sợ...

...Qua chấn song cửa sổ ở chân giường, Chín Tạ đã thấy sao mai lấp lánh. Con gà trống cảnh nuôi trong vườn gáy lần thứ hai những tiếng gáy vang lừng, tiếp theo là những tiếng nó gọi mái cục cục... Ngày thường Chín Tạ thường tâm tình với con gà trống này, chia sẻ với nó sự hùng cứ một phương của mình. Chủ tớ thân thiết nhau lắm. Ngày ngày đi làm về, việc đầu tiên là Chín Tạ bước vào vườn gà, thò tay vào cái vại sành bốc ra một nhúm thóc, miệng gọi cục cục... Con gà tán tỉnh lại bằng cách mổ mổ rửa rửa những hạt thóc trên tay Chín Tạ, lật trái lật phải cái mào đỏ chót nghiêng nghiêng như khoe mẽ sức sống yêng hùng của nó, đôi cựa dài ngạo mạn vênh sang hai bên, chân bước đi khuỳnh khuỳnh, nhàn hạ... Nó đi đến đâu cục cục đến đấy, đàn gà mái xệ, gà mái tơ sà lại líu ríu chung quanh, thích con nào nó cục cục mổ mổ, xòe một cánh rồi

nhảy lên lưng con ấy... Chủ tớ rất hợp nhau. Hình như ai cũng phải có một cái thích nào đó để thỏa mãn mình, kiểu như vợ Chín Tạ rất yêu quý con Lucky của mình vì thích vuốt ve và thêm được vuốt ve, nhất là vào cái tuổi mà Chín Tạ chỉ nhìn thấy mặt là đã ngán rồi. Còn Chín Tạ rất thích con gà trống cảnh của mình, nuôi cho nó cả một đàn gà mái, hân hoan một cách khoái lạc khi được thấy nó phô diễn sức sống mãnh liệt của nó, với hết con gà mái này đến con gà mái khác... Chỉ có nó mới thể hiện được con người hùng hực cũng như tâm trạng đầy khát vọng đang sống trong Chín Tạ. Song cũng chỉ có Chín Tạ mới là người biết đánh giá con gà trống cảnh của mình, biến nó thành thần tượng để gửi gắm những ước ao của mình, những ước ao xác thịt và không xác thịt... Tiếng gà lúc này khoét sâu trong lòng Chín Tạ một khoảng trống đen ngòm của nỗi sợ... Sợ cùng đường, sợ không còn quyền lực, sợ phơi trần sự thật đen tối dưới ánh sáng ngày, sợ sự trừng phạt của công lý...

...Đù mẹ chúng mày! Nếu bắt ông, ông sẽ bới tung cút lên cho thi nhau mà ngủi!.. Ông cũng biết điên khùng theo cách của ông!.. – hai hàm răng Chín Tạ nghiến vào nhau ken kết, hai bàn tay nắm lại thành hai quả đấm quờ quờ trong nhập nhoạng...

28.

Hiệp định Thương mại Việt - Mỹ ký được hơn một năm, quan hệ kinh tế hai nước năng động hẳn lên. Đồng đảo người Việt ở nước ngoài hoan nghênh các nhà lãnh đạo Việt Nam không từ một cố gắng nào để khép lại quá khứ và kiên trì theo đuổi chính sách quan hệ hoà bình, hợp tác và hữu nghị lâu dài với Mỹ. Một số nhà hoạt động chính trị nổi tiếng trên thế giới, kể cả ở Mỹ, coi chính sách của Việt Nam hướng về tương lai như vậy là dũng cảm và đầy phẩm giá của một dân tộc có truyền thống văn hoá lâu đời...

Thế nhưng cánh Lý Lam vẫn tìm mọi cách khuấy động trong cộng đồng người Việt ở Mỹ phong trào chống lại bước tiến quan trọng này trong quan hệ Việt – Mỹ. Một số chính khách cực hữu ở Mỹ cùng với một nhóm có thế lực trong báo Chánh đạo trực tiếp chỉ đạo Lý Lam tiến hành những hoạt động chống phá. Lúc đầu là các bài báo, những cuộc họp, những cuộc vận động lấy chữ ký, những cuộc mittinh lúc đông, lúc vắng., tập trung vào các khẩu hiệu: Không được trả công cho sự xâm lăng Cộng Hòa Việt Nam của Việt Cộng bằng Hiệp định Thương mại Việt- Mỹ! Không được phản bội các lính Mỹ đã chết ở Việt Nam!.. Trong khi đó những loại người như Michael Fox hay Quách Minh Châu từ lâu đã bỏ nghề chống Hà Nội và chuyển sang nghề khác. Với thước đo trong xã hội Mỹ, các cuộc mit tinh một vài chục người được coi là đông rồi, bởi vì nhịp sống, sự bận rộn và quỹ thời gian của mọi người ở đây cũng như ở nhiều nước công nghiệp khác hiếm khi cho phép có những cuộc tụ họp đông đảo hơn, trừ những hiện tượng trong đời sống thể thao, âm nhạc và những sự kiện đặc biệt như biểu tình của người Mỹ chống chiến tranh, chống ô nhiễm môi trường... Có cuộc mitting, đám Lý Lam trưng cờ và khẩu hiệu lên, ngồi chờ mãi rồi lại cuốn cờ và khẩu hiệu đi, vì giờ thuê phòng họp mit tinh đã hết và không có người đến dự. Nhưng cánh Lý Lam không nản. Khi Hiệp định đã được ký kết, Lý Lam quay sang làm rùm beng những phản ứng trong nội bộ Mỹ đối với việc thực hiện Hiệp định. Không thể nói cánh Lý Lam đã khơi mào các vụ kiện cáo Việt Nam về cá basa, về hàng may mặc., song hoạt động của cánh Lý Lam đã làm cho những vụ việc này phức tạp thêm nhiều...

Nói về cá ba sa, khi sự việc xảy ra, người của cánh Lý Lam được chỉ đạo đến gặp các chủ trang trại nuôi cá catfish(*) [(*) Thuộc họ cá da trơn, nhưng không phải là cá ba sa.] tại vùng đồng bằng sông Mississippi, vận động họ thúc giục các nghị sĩ quốc hội 6 bang miền Nam nước Mỹ, từ Arkansas, Mississippi... đến Tennessee, xúc tiến vụ kiện này. Yêu sách đề ra là phải bảo hộ nghề nuôi cá catfish của Mỹ... Tiếng nói chống Việt Nam ở Mỹ lại có dịp bùng lên, thuận lợi cho các quyết định chính trị của Mỹ ngược dòng với bình thường hoá quan hệ Việt – Mỹ.

Chuyện Mỹ áp đặt cô-ta đối với hàng may mặc Việt Nam cũng có một lịch sử ra đời tương tự.

Những tin tức báo chí tiếng Anh và tiếng Việt tại Mỹ chung quanh những câu chuyện ngược dòng này làm Lẽ nhức nhối. Nếu Lẽ không nhầm, hình như mọi lần đến thăm ông Học trong năm nay, câu chuyện giữa hai chú cháu hầu như thường xoay quanh những sự việc ngược dòng này.

Lễ tâm sự với chú mình:

- Gia đình cháu lâu nay thoát được cái nạn Lý Lam và tay chân đến quấy rầy. Song bây giờ lại là chuyện cánh Lý Lam quấy rầy cháu qua báo chí. Chúng chửi rửa những người thờ ơ với hoạt động của chúng. Báo của bọn chúng cháu không mua, nhưng chúng cũng tìm cách dút lén vào nhà, có khi kèm cả các tờ rơi... Cháu không hiểu bọn này muốn chống lại đất nước đến bao giờ nữa!

- Chống lại đất nước là một nghề kiếm sống của họ rồi. Có mài được gạch thành gương soi thì họ vẫn là họ thôi! Chỉ có chết họ mới bỏ được...

- Cánh Lý Lam điên khùng đến mức ủng hộ ý kiến của một số luật sư ở mấy bang phía Nam nước Mỹ đòi áp mức thuế 190% đối với cá basa của ta chú ạ. Thật không tưởng tượng nổi! Hành động chống Hà Nội như vậy khác với hành động phản lại đất nước ở chỗ nào hả chú?

- Vừa mới đây, chú đọc một bài phê phán của Grey Rushford. Ông ta coi quyết định của Bộ Thương mại chẳng khác gì việc ném bom napalm lên hàng ngàn nông dân nuôi cá basa ở ven sông Cửu Long. Cháu xem, người Mỹ có lương tri còn phải nhức nhối về chuyện này. Rushford là tổng biên tập chương mục chính trị trên The Asia Wall Street Journal đấy.

- Cháu thấy chừng nào Việt Nam chưa gia nhập được WTO(*) [(*) World Trade Organisation.] , Mỹ còn tha hồ đơn phương bắt chẹt chú ạ.

Cũng đã mấy năm liên tiếp ông bà Học không có điều kiện về thăm đất nước, kể cả khi biết bà Sáu Nhơn ốm nặng sắp qua đời, rồi đến khi nhận được tin báo tang... Nguyên do là nhân áp của ông Học sau khi thay thủy tinh thể thường xuyên không ổn định, ông không được phép ở cách quá xa bác sĩ của ông. Bà Học cũng bắt đầu phải lo lắng về tình trạng huyết áp thất thường của mình. Ông bà Học có cảm giác ý định mỗi năm về thăm đất nước một lần ngày càng khó thực hiện hơn... Như để bù lại sự xa vắng này, ông Học quan tâm theo dõi sát sao mọi bước đi của đất nước. Khi Hiệp định Thương mại Việt – Mỹ vừa mới được ký kết, ông mời Lễ, Tôn Thất Loan, Năm Thịnh và một số bạn bè khác đến chỗ ông uống rượu chúc mừng. Bây giờ ông đi lại khó hơn trước, nên mỗi lần có tin vui gì trong nước hoặc có sự kiện gì lớn, ông thường chủ động mời mọi người thân quen tụ tập lại đàm đạo với nhau. Cũng may là mấy năm gần đây ông bà Học có nhiều niềm vui mới. Lúc thì vợ chồng Tân - Linda và bé gái Lisa, lúc thì vợ chồng Tín Kim với cún bông vẫn thường xuyên thăm hỏi ông bà. Mùa hè năm nay vợ chồng Tín - Kim và cún bông vừa mới thăm ông bà Học vài ngày., ông bà cảm thấy hạnh phúc lắm.

Trong chuyến thăm này, vợ chồng Tín - Kim mua biếu ông Học cuốn Tuệ Trung Thượng Sĩ Ngữ Lục và tập kỷ yếu của cuộc hội thảo khoa học về danh nhân Trần Tung, vừa mới tái bản trong nước, ông vô cùng sung sướng. Đúng là sách lâu nay ông nhờ người tìm mua hộ không được. Trong lúc ông đang lần lẩn các trang sách, Tín và Kim túm túm đứng nhìn, thế rồi Tín nháy mắt cho Kim...

- Ông ơi, chúng cháu đem đến cho ông một bất ngờ lớn ạ. – Kim trịnh trọng đưa ông Học một cặp đựng hồ sơ bằng da thuộc rất đẹp.

- Sao, bằng khen à? Hai cháu định tặng cho ông bằng gì thế này?

- Thưa ông, đây là tấm bằng cao quý nhất trên đời ạ. – Kim đáp lại.

Ông Học giở ra xem, ngỡ ngàng.

Ông đọc: Tuyên Ngôn Độc Lập... rồi lặng người đứng đọc tiếp cho chính mình nghe...

- Ôi, quý quá! Thế này là thế nào hả hai cháu?

- Thưa ông, đây là bản sao bản Tuyên Ngôn Độc Lập bà Sáu Nhơn đã giữ hơn một nửa thế kỷ nay đấy ạ... Chúng cháu xin anh Vũ một bản để mang sang đây biếu ông ạ...

- Trước khi về thăm đất nước lần đầu tiên sau giải phóng, ông đã đọc Tuyên Ngôn Độc Lập nhiều lần. Tủ sách của ông hiện giờ vẫn có bản Tuyên Ngôn này. Nhưng đây là bản sao bản Tuyên Ngôn do bà Sáu Nhơn giữ hơn một nửa thế kỷ thì quý quá, bản chép tay hân hoi... Sao lại có bản này hả hai cháu?

Tín kể lại từ đầu mọi việc xảy ra khi bà Sáu Nhơn trao bản Tuyên Ngôn Độc Lập này cho Vũ

trước khi bà đi xa... Nhưng Tín không hề biết chuyện bản gốc bị xé rách làm đôi, vì Vũ không kể cho nghe...

Ngắm nghía mãi bản sao Tuyên Ngôn, ông Học tự thốt lên với chính mình:

- Trời ơi, bà Sáu đã giữ bản Tuyên Ngôn này hơn một nửa thế kỷ! Vượt qua mọi chết chóc và thử thách!... - Đoạn ông chạy đi tìm bà Học đang chơi với cún bông ngoài vườn.

Ông bảo mọi người vào đứng trước bàn thờ, rồi ông trịnh trọng đặt bản Tuyên Ngôn lên bàn thờ, tay run run thắp hương khấn:

...Em kính lạy chị Liên sống khôn thác thiêng. Lúc chị đi xa, em không về tiễn chị được, nhưng hôm nay chị đã đến với em... Con cháu họ Phạm chúng em sẽ gìn giữ mãi bản Tuyên Ngôn này để không bao giờ quên...

Ông Học nghiền ngẫm rất kỹ cuốn sách và tập kỷ yếu vợ chồng Tín - Kim mới tặng, đối chiếu những bình luận với các bài thơ, bài kệ, các áng văn trong Tuệ Trung Thượng Sĩ Ngữ Lục... Bộ sưu tập về thơ văn Lý - Trần của ông được bổ sung một cuốn sách và những tài liệu quan trọng. Nhưng điều làm ông xúc động hơn nhiều là qua bộ sách và tập kỷ yếu này ông thấy việc nghiên cứu, gìn giữ những giá trị văn hoá và tư tưởng Phật học ở trong nước ngày càng có chiều sâu khoa học, nhất là đã phát hiện ra nhiều giá trị nhân văn của đạo Phật ở nước ta, thuộc về riêng nước ta... Lâu nay, gần như suốt đời mình, ông vẫn mừng rỡ tưởng rằng đạo Phật ở nước ta là đạo Phật của đức tin, của tu thân tích đức cho tương lai, chứ không phải là một hệ giáo lý, càng không phải là một ý thức hệ, bây giờ ông có đủ cơ sở rất thuyết phục cho niềm tin sâu sắc như vậy của mình.

...Ôi một đất nước biết gìn giữ những giá trị như vậy, đất nước ấy nhất định phải có tiền đồ xán lạn...

Sự việc cánh Lý Lam cố quây lên những chống đối chống lại đất nước chung quanh sản phẩm cá basa và hàng may mặc của Việt Nam đến với ông Học đúng vào lúc trong thâm tâm ông có những xúc động lớn như thế. Ông chia sẻ sự căm phẫn của Lê, song ông nhìn nhận sự việc cũng điềm đạm hơn Lê. Ông không mong đợi những người như Lý Lam đến lúc nào đó có thể sám hối, có thể phân biệt được đâu là chính, đâu là tà.

Hàng ngày báo chí ở đây, nhất là báo chí tiếng Việt khuếch trương ghê gớm những yếu kém, những sự việc tiêu cực trong nước. Ông rất lo, nhưng sự từng trải và niềm tin cũng giúp ông có cách nhìn bình tĩnh.

- Cháu cứ nhìn vào các vụ bê bối ở Mỹ, cháu sẽ hiểu được các vụ bê bối trong nước. Một nước tự hào cái gì cũng nhất thế giới, luật pháp cũng nhất thế giới, mà còn xảy các vụ như Water Gate trước kia và bây giờ là các vụ Enron, Worldcom(*)[(*) Water Gate: Vụ bê bối nổi tiếng nghe trộm điện thoại của Tổng thống Nixon. Enron và Worldcom là hai tập đoàn Mỹ lớn, năm 2001 khai gian trốn thuế hàng tỷ USD.]... thì những vụ việc yếu kém ở một nước trong giai đoạn phát triển như nước ta có gì là lạ hả Lê? Điều quan trọng là phải giữ sao cho cái tốt đạt được luôn luôn nhiều hơn cái xấu, và cuối cùng là cái tốt át hẳn cái xấu... Bằng mọi giá không được để xảy ra chiều hướng ngược lại... - Ông Học nói với Lê

Rồi ông Học bộc bạch ao ước của mình với vợ.

- Tôi vẫn đinh ninh sức khoẻ của mình còn chiều lòng mình, nhưng hoá ra mấy năm gần đây không phải như thế nữa rồi bà ạ. Bà và tôi ráng sức chuẩn bị thế nào để có thể về nước lên thăm chùa Yên Tử một lần nữa. Tôi ước ao được thắp hương kính dâng Quốc sư Trần Tung và các vua Trần trước khi từ giã cõi đời này...

Đất nước xa cách vạm vỡ lên trong trái tim ông...

Tin vui đến với các phật tử và những người theo đạo Phật trong cộng đồng người Việt ở Mỹ: Hoà thượng Thanh Từ xuất ngoại đi thuyết pháp và giới thiệu sự phát triển đạo Phật ở nước nhà. Trong chương trình xuất ngoại, Hoà thượng ở lại Mỹ một tuần trước khi đi Nhật. Mục chót và cũng là cao điểm của chuyến thăm Mỹ là làm lễ quy y ngũ giới cho các phật tử và thuyết pháp tại chùa Đức Trụ tại bang California.

Việc cùng với các phật tử và tín đồ phật giáo đón tiếp Hoà thượng ngay tại bang mình khiến

ông Học không giấu được niềm vui. Ông hăm hở cùng với nhiều người ở San Jose chuẩn bị cho sự kiện quan trọng này.

Tin tức trên tivi tiếng Việt cho thấy các buổi lễ và thuyết pháp của Hoà thượng Thanh Từ ở Houston, ở Ana... rất mỹ mãn. Hàng ngàn phật tử và những người theo đạo Phật đón rước Hoà thượng rất cung kính, niềm nở. Ai ai cũng chăm chú dự lễ và nghe thuyết pháp với lòng nhiệt thành. Sau mấy chục năm sống ở Mỹ, đây là lần đầu tiên các phật tử và tín đồ đạo Phật người Việt tại Mỹ được một vị cao tăng từ trong nước ra làm lễ cầu phúc và thuyết pháp.

Các vị chức sắc chùa Đức Trụ và những người trong ban đón tiếp Hoà thượng Thanh Từ chủ trương phải làm thật tốt mọi việc để buổi lễ ở chùa Thụ Đức thực sự đánh dấu đỉnh cao chuyến đi thuyết pháp của Hoà thượng.

Điều làm chính ông Học và nhiều người khác ngạc nhiên là Lễ rất hăng hái tham gia ban đón tiếp. Từ ngày sang Mỹ, chỉ có một lần Lễ tham dự vào hoạt động có mặt đông người. Đây là dự cuộc tiếp đón ở nhà Micheal Fox, chỉ vì gia đình Lễ chân ướt chân ráo vừa mới đến Mỹ, qua sông thì phải lụy đò... Hàng chục năm từ đó đến nay, Lễ không bao giờ xuất đầu lộ diện trước cộng đồng người Việt nữa, với ý nghĩ duy nhất là muốn tránh quang vào người những việc bực mình như đã từng xảy ra trước kia...

Lễ cùng với ông Học chăm chú theo dõi từng bước đi của Hoà thượng trên đất Mỹ. Đốm lửa nhiệt tình của Lễ đã khiến Thảo thấy ấm áp phần nào. Thảo hỏi chồng:

- Em nghĩ rằng đạo Phật của papa Học đã giác ngộ anh?
- Anh có cảm tưởng như được giải thoát khỏi sự cô lập mình với cộng đồng người Việt ở đây.
- Do hai con mang đến cho anh bản sao bản Tuyên Ngôn Độc Lập của bà SÁU Nhơn hay là do đạo Phật của papa Học hả anh?
- Có lẽ do cả hai, em ạ. Anh đang cố bước ra khỏi cái kén của mình... Trên tivi anh đã tìm thấy những gương mặt chân thành trong các buổi đón tiếp hoà thượng Thanh Từ. ...Chúng ta mất Huệ, nhưng ngấm lại, trời đã bù lại cho chúng ta Kim, cho chúng ta cún bông...
- Anh đang dần dần tìm lại được mình?..
- Anh nghĩ đến nghị lực của bà Sáu Nhơn và hiểu thêm sự ngã lòng của mình... - Lễ xiết chặt tay Thảo. Vào cái khoảnh khắc hạnh phúc trong tay chồng, Thảo bỗng nhớ lại tất cả... Và trong cái biển ký ức vừa trời lên đó, Thảo như nhìn thấy Huệ, nghe tiếng Huệ gọi, và nhìn thấy Huệ chơi với trên mặt biển cồn cào dậy sóng...

Mấy ngày nay Lễ gần như quên ăn quên ngủ, bận rộn với biết bao nhiêu việc của ban đón tiếp, lo từ bãi đỗ xe, đến từng cái ghế ngồi, từng chai nước uống, trạm cứu thương, các lều bán thức ăn nhanh (fast food), nơi nghỉ tạm cho những người đến dự lễ và trẻ em... Thảo có lẽ là người vui nhất, trong sự bận rộn của chồng, Thảo đang tìm thấy một Lễ khác, cởi mở, hoạt bát như Lễ ngày xưa... Có lúc Lễ nhờ Thảo điểm lại giúp từng việc đã làm. Trong những ngày này, cả hai vợ chồng Lễ ở ngay trong nhà ông Học để thuận tiện cho công việc. Ban tổ chức rất phấn khởi vì có Lễ là một thành viên tích cực. Lễ còn chuẩn bị kỹ kế hoạch đề phòng gây rối, phá hoại.

Trời cũng chiều lòng những người theo đạo Phật ở San Jose. Vào những ngày này thành phố đang được hưởng những tiết trời đẹp nhất của tháng mười, sự chờ đợi của các phật tử và những người theo đạo Phật càng thêm náo nức. Trước ngày làm lễ một ngày, các vị trong ban tổ chức và mấy chức sắc ở San Jose đi Ana đón rước Hoà thượng Thanh Từ về chùa Đức Trụ, cách San Jose không xa lắm. Ông Học tham gia đoàn đón tiếp này với tư cách là tín đồ cao tuổi nhất.

Còn những hai tiếng đồng hồ nữa mới đến giờ làm lễ, song phần vì mong ngóng, phần vì muốn xem mọi việc chuẩn bị có chu toàn không, Lễ lấy xe đưa Thảo ra chùa rồi dạo quanh khu vực của chùa và bãi đỗ xe, các trạm đón tiếp... Các trật tự viên và những người hướng dẫn làm việc rất tích cực, bà con đi dự lễ kéo về rất đông.

Từ ngày sang Mỹ, đây là lần đầu tiên Lễ được nhìn thấy một cộng đồng khác của đồng bào

mình. Vẫn bà con người Việt mình cả thôi, nhưng sao hôm nay có nét gì đó gằng gét bó buộc với nhau, có vẻ gì đó phần chần trên nét mặt. Điều làm cho Lễ ngạc nhiên là số người còn trẻ đi dự lễ rất đông, nhiều cặp vợ chồng có con nhỏ, thỉnh thoảng có cặp vợ chồng dìu con trên lưng hoặc xách con trong túi nôi. Trong số đó có nhiều người đến từ rất xa, phải đi từ một vài ngày trước.

Bỗng dưng có tiếng ồn ào của loa phóng thanh dội về, nhưng không nghe rõ được loa nói gì. Rồi tiếng điện thoại cầm tay của Lễ réo lên: Bọn xấu đang ngăn cản bà con trên đường vào chùa, xảy ra xô xát.

Lễ chạy ra xem, một đám đông khoảng sáu bảy chục người Việt, cả người lớn và trẻ con, đang gây rối. Những người này mang các khẩu hiệu đá đảo Hội Phật giáo Việt Nam, đá đảo sự cộng sản Thanh Tụ, kêu gọi mọi người dừng dự lễ của sự cộng sản Hà Nội, đòi dân chủ và nhân quyền, đòi tự do tín ngưỡng... Có chỗ chúng giằng tay nhau chần hết mặt đường, có tên ném cà chua trúng thối, phun mực màu vào những người đi dự lễ... Một vài chỗ đã xảy ra ẩu đả, vì các trật tự viên không chịu để bọn xấu quấy rối, nhiều người đi dự lễ cũng không chịu khuất phục bọn xấu. Quan sát kỹ, Lễ thấy Túc cắt trực tiếp chỉ huy bọn này. Cái tay cắt đám đám chém chém lên trời, tay còn lại cầm loa, luôn mồm, lúc khích bác những người đi dự lễ, lúc ra lệnh cho bọn đàn em hành động... Xa xa - dòng người đến dự lễ bị ùn lại.

Lễ liên hệ với lực lượng cảnh sát theo như hợp đồng đã ký, trong lòng cảm ơn Thảo về sự lo xa rất quan trọng này. Khoảng nửa giờ sau lực lượng cảnh sát làm xong nhiệm vụ hình thành vành đai giữ trật tự cho toàn bộ khu chùa. Mấy tên hung hăng trong bọn xấu tìm cách xông vào bên trong vành đai, liền bị cảnh sát đánh túi bụi và túm vút ra ngoài. Trên mặt đường vào chùa, cảnh sát đã dọn xong bọn xấu vào đứng một bên đường, đặt dây bao quanh chỗ đứng. Một vài tên hung hăng trong bọn xấu vẫn cứ xông ra ngoài vòng dây, liền bị cảnh sát túm lên xe chở đi...

Hồ hết cứ hồ hết, loa réo cứ réo. Những người đến dự lễ vẫn điềm nhiên kéo vào chùa. Buổi lễ quy y tam bảo ngũ giới(*) [(*) Lễ quy thuật nương tựa vào Phật, Pháp, Tăng (tam bảo) để tu thân tích đức theo 5 điều răn của đạo Phật.] bị chậm mất nửa giờ so với chương trình, một phần vì bị bọn xấu phá rối, song còn có lý do là số người về dự đông hơn dự định. Riêng số Phật tử ngồi chịu lễ trong chính điện, nhà Bái đường và nhà hành lang đã lên đến hơn năm trăm người, không kể hàng trăm tín đồ ngồi trên sân chùa cùng tham dự. Cùng dự lễ với Hoà thượng Thanh Tụ tại tam bảo trong chính điện có nhiều cao tăng, tỷ kheo người Việt trong nhiều bang của nước Mỹ.

Buổi chiều số người dự lễ giảng kinh Niết Bàn của Hoà thượng Thanh Tụ cả Phật tử và tín đồ lên đến hơn một nghìn người. Ông Học thốt lên trong lòng: ...Từ ngày đặt chân lên đất Mỹ chưa bao giờ thấy sức mạnh của đạo Phật ta tuyệt vời, đáng yêu và đáng tự hào như vậy! Ôi Phật tại tâm, ta ở đâu tìm được Phật tại đấy! Xin cảm ơn trời Phật mang đến cho ta hồn thiêng đất nước, cho ta ở đây nhưng vẫn được sống trong anh linh của tổ tiên... Trong khoảnh khắc, ông hầu như không cảm thấy không gian ngăn cách mình với quê hương, ông hồi tưởng lại toàn bộ cuộc đời của mình, nghĩ đến cha mẹ quê hương sinh thành ra mình, các anh chị em mình, con cháu mình... Phút chốc lòng ông se lại, nhưng rồi ông lại tìm ngay được niềm an ủi vô tận trong buổi lễ dạt dào lòng thành kính...

Kết thúc phần thuyết pháp Hoà thượng Thanh Tụ nói:

- Chư hành vô thường, chư pháp vô ngã, Niết bàn tịch tịnh. Nghe kinh là để hiểu đạo trời, để hiểu tu thân tích đức theo Phật là tại tâm. Như vậy phải kiến tính mới có kiến tâm, có kiến tâm mới có tâm mong đạt tới tức tâm tức Phật được. Nói Phật tại tâm là tự thắp đuốc tìm đường cho mình đi tới Phật. Tức tâm tức Phật là như vậy. Vì thế cõi Niết bàn không phải là nơi nào đó trên chín tầng mây cao xa, cũng không phải là cõi Trời Đâu suất nơi đức Phật Di Lặc đang ngự(*) [(*) Cõi trời Đâu suất, trong kinh Phật, kinh Tusita. Theo Phật lịch thì còn hơn 7 triệu năm nữa đức Di-lặc (Maitreya) mới xuất hiện.]. Niết bàn là cõi ngay trong tâm hồn ta khi ta đã kiến tính kiến tâm đến mức độ Phật ở ngay trong tâm ta, tâm và Phật chỉ là một. Hiểu như vậy Phật là tại tâm, tại trí, mà suy cho cùng tại trí là nhằm vượt qua vô minh để đến với ngộ, để kiến tính kiến tâm cho tâm mình trong sáng hơn. Tu thân tại tâm theo Phật như thế không có gì giống với mê tín dị đoan cả. Phật - Tâm ca của Tuệ Trung Thượng Sĩ dạy:

Khi tâm sinh ấy, tức Phật sinh
Nếu Phật diệt cũng là tâm diệt
Diệt tâm còn Phật chuyện không đâu
Diệt Phật còn tâm bao thuở hết?
Muốn biết Tâm - Phật, Tâm diệt sinh
Hãy chờ về sau, Di Lặc quyết(**)

[(**) Nguyên văn chữ Hán:

Nhược tâm sinh thời thị Phật sinh
Nhược Phật sinh thời thị tam diệt
Diệt tâm tồn Phật thị xứ vô (Diệt tâm còn Phật không đâu có)
Diệt Phật tồn tâm hà thời diệt (Diệt Phật còn tâm lúc nào xong)
Dục trí Phật tâm, sinh diệt tâm
Trực đã đãi dương lai Di Lặc quyết.]

Người theo Phật cần ghi tâm khắc cốt: không có tâm thì không bao giờ có Phật, có tâm thì trước sau sẽ tìm được đến Phật, đâu có phải chờ cho đến lúc Di Lặc xuất hiện, định quyết và thuyết pháp.

Hỏi:

- Bạch Hoà thượng, chúng sinh sống nơi đất khách quê người. Chùa chiền không phải nơi nào cũng có. Kinh kệ không, người giảng cũng không. Lòng muốn theo Phật, nhưng trí tuệ vô minh, chỉ còn biết mong một ngày rằm thắp hương tâm tâm niệm niệm, nhưng cũng không biết khẩn vái thế nào. Chúng sinh nương tựa vào đâu được ạ?

Đáp:

- Đức Phật dạy thị tâm tức Phật, tâm tức thị Phật, chẳng kể phân biệt tâm của kẻ phàm phu hay tâm của Phật. Kinh Phật giảng: Tâm, Phật, cập chúng sinh, thị tam vô sai biệt. Nghĩa là: Cả ba Tâm, Phật và chúng sinh trong thị tâm chẳng có gì khác biệt nhau. Sách Phật còn nói: Rõ gốc biết tâm. Biết tâm là thấy Phật, tâm ấy tức Phật, Phật ấy tức tâm. Niệm Phật tâm, Phật tâm niệm Phật, tự quán tự tâm biết Phật trong tâm ta, không hướng bên ngoài kiếm tìm. Tâm ấy là Phật, Phật ấy là tâm. Hiểu như thế, chính tự tâm mình làm thầy giảng cho mình, là chỗ nương tựa của mình. Hiểu như thế, đều có thể tu tại gia, tu tại chùa, tu thân ngay trong ý nghĩ và việc làm trong đời sống hàng ngày của mình. Hiểu như thế sống ở đâu mà không tu thân được? Mình học được như thế, dĩ tâm truyền tâm, mình cũng có thể giúp người khác cầu học được. Phải học để hiểu kinh Phật, cố tạo mọi điều kiện để học. Nhưng lại chỉ lo học tìm theo ngữ nghĩa sáo mòn trong kinh điển thì là học cái không đáng học. Học như thế có khác nào mò cá tìm ngọc trai, có bao nhiêu kinh kệ để làm gì? Học như thế khác nào người vô cảm không thấy mùa xuân ấm áp, học làm sao hiểu được ý nghĩa đào lý trở hoa? Học như thế chỉ là chôn vùi nếp tổ tông và gọi yêu ma về lộng hành! Đường đời cũng dạy si tâm quy Phật thì chỉ rước được ma quái về để tôn thờ... Tà tâm làm sao tự tháp đức lên được cho mình để tìm đến Phật? Lễ bái để cầu mong thỏa lòng tham, trắng đen được khóa lấp, thiện ác bất minh, phúc mình họa người... Chăm lo cho đạo như thế sẽ chỉ còn lại tà đạo. Ngấm lại, còn phải nói: Nếu không vững lòng tin tưởng Tâm là Phật, mà lại tà tâm chấp định tu hành hư tướng để cầu công đức cho ứng dụng, thì chẳng qua là giai thị vọng tưởng, dữ Phật tương quai, nghĩa là vọng tưởng làm trái ý Phật. Tu như thế đâu còn gì là tu hành! Vậy đừng lo tâm không có nơi nương tựa...

Hỏi:

- Bạch Hoà thượng, người ngay kẻ xấu không dung hoà được nhau, chúng sinh cùng tha phương cầu thực nhưng vẫn phải sống giữa vòng đố kỵ nhau, người yêu kẻ ghét, thù oán cũ không nguôi, việc mới không hiệp lực được, hoà mình vào bản xứ còn khả dĩ hơn cùng nhau tụ hội lại, đất nước chung cùng xa cách mà ghét yêu lẫn lộn, tâm trạng biến động khôn nguôi, làm sao cầu xin được Phật tổ gây dừng cho chúng sinh lòng vị tha, sống hài hoà một mối vì Phật, vì

tổ tông đất nước?

Đáp:

- Hỏi như vậy là đã có tâm. Làm người theo sách Phật dạy phải biết phản quan tự kỷ bốn phần sự bất tưng tha đắc, nghĩa là phải luôn luôn xem xét lại cái phần gốc của chính mình không thể theo cái gì khác được. Một khi tự kỷ với tất cả tâm mình, sẽ tự mình biết được điều hay lẽ dở của chính mình, cái thiện cái ác ngay trong mình và của mình. Tự kỷ như thế sẽ hiểu được hay dở, thiện ác ngoài đời. Phạm là người không ai có thể tránh né sự phán xử của chính mình. Hiểu được như thế, tự phán xử được như thế, sẽ tự xoay lại được chính mình, mới có tâm, có chí và có trí nhận lấy trách nhiệm của chính mình giữa vô minh và giác, giữa hay và dở, giữa thiện và ác. Nhận chân được thiện ác mới tự trau dồi thêm được cho mình chơn tính tu tập đức hạnh của đạo Phật để trở thành chơn ngã. Thành tựu được hạnh chơn ngã mới có bản lĩnh tìm đường đi tới vô ngã, mới dám sống vì mọi người, tự nguyện gánh vác trách nhiệm chung, đẩy lùi dần mọi tự hiềm riêng tư, gây dưng lòng vị tha, sống hài hoà về một mối của lý tưởng chung, gìn giữ tinh thần độc sáng của giống nòi Việt là hiểu biết tôn trọng nhau, cùng nhau vì sự nghiệp phụng sự Tổ quốc. Tự kỷ như thế chính là trên đường đi tới Phật như Phật dạy trong kinh Dhammapada: Phải tu lập Tâm mình thành nơi quy hướng cho chính mình. Cũng vì thế kinh còn nói tới Tự kỷ Phật trong mỗi người. Sử sách còn cho thấy vua tôi đời Trần hiển hách ba lần thắng ngoại xâm Nguyên Mông. Sức mạnh ấy chỉ có thể tìm được ở Diên Hồng, vua tôi hoà đồng một lòng cứu nước, vì đạo lý của Phật cũng là lẽ sống của vua và thần dân. Không có được Tâm, Phật, cập chúng sinh thì tam vô sai biệt như đã nói, không lấy đâu ra hồn thiêng chung của đất nước mà giữ nước và dựng nước. Phật Dân Vua thì tam vô sai biệt như thế, Lễ đời, Đạo, Phép nước thì tam sai vô biệt như thế, tất cả tạo thành hồn thiêng chung của đất nước. Hồn thiêng chung ấy của đất nước không phải ngày một ngày hai mà có được, càng không phải khi giặc ngoại xâm đến mới có. Hồn thiêng chung ấy của đất nước nảy nở từ truyền thống của tổ tiên, được hun đúc lại trong lời của Quốc sư Trần Tung dạy vua trong những ngày đầu lập nghiệp: “Phạm là đấng nhân quân thì phải biết lấy ý muốn của thiên hạ làm ý muốn của mình và tấm lòng của thiên hạ làm tấm lòng của mình...” Vua là của dân và vì dân như thế, ý thức dân chủ thấm nhuần sâu đậm như thế, non sông đất nước này vững chãi mãi ngàn thu. Cho dù cực thái suy thịnh luân hồi, hồn Việt này mãi mãi soi sáng cho thế hệ con cháu mình mai sau... Mỗi người biết tự kỷ như thế, cả dân tộc mình biết tự kỷ như thế, đạo lý của Phật chẳng ngại sáng lắm sao?..

Hỏi:

- Bạch Hoà Thượng...

...Bụi trần ai như được quét sạch. Phật và người, người và Phật như chỉ là một trong lời thuyết pháp của Hoà thượng. Non sông đất nước xa vời vạn dặm bừng sáng trong tâm hồn, sưởi ấm lòng những người con xa cách.

Khi ông bà Học, vợ chồng Lễ - Thảo cùng với tín đồ, Phật tử bừng đứng dậy cúi đầu tạ từ Hoà thượng Thanh Tự, thành phố đã lên đèn...

Mọi người trong ban tổ chức đưa Hoà thượng từ chùa đi xe ra thẳng sân bay. Riêng Lễ ở lại vì đảm nhiệm giải quyết mọi công việc thu dọn sau buổi lễ và buổi thuyết pháp. Mọi người tham gia việc thu dọn cảm thấy như được tiếp thêm sức sống mới, ai lo việc nấy rất hồ hởi. Từ ngoài sân, đến trong nhà Tam Bảo, trên hai hành lang của chùa., mọi người tay làm miệng nói, chỗ nào cũng chỉ trầm trồ xoay quanh một ý về buổi thuyết pháp mỹ mãn.

- Hòa thượng giảng giải chí lý quá.

- Đúng là tâm có sáng thì mới ngộ được đạo...

- Ở trong nước từ Bắc chí Nam, Hòa thượng đi thuyết pháp nhiều nơi lắm, buổi nào cũng có hàng nghìn người dự.

- Ước gì mỗi tháng được nghe Hòa thượng thuyết pháp một lần vào tuần ăn chay nhỉ!

- Mong Hòa thượng sống lâu gìn giữ đạo cho đời...

Khi vợ chồng Lễ - Thảo đứng dậy chia tay mọi người trong ban tổ chức ở nhà ngang, Lý Lam

từ đầu lù lù bước vào.

- Cửa Phật rộng mở, tôi vào được chứ ạ? Xin chào tất cả các chư vị. Chào bà Thảo.

- Chào ông Lý, chắc ông Lý đến yêu cầu chúng tôi làm báo cáo kết quả buổi lễ của Hoà thượng Thanh Từ có phải không ạ? – Lễ hỏi.

- Không dám. Tôi đến đây xin thương lượng hai việc nhỏ. – Lý Lam đáp.

- Lại còn thế nữa? Biết vậy sáng nay tôi đề nghị ông Lý ra lệnh cho Túc cụt đừng đưa người đến phá đám chúng tôi. – Lễ nói phủ đầu luôn.

- Vâng, mọi việc cũng hơi quá đà một chút, nên tôi phải đến ngay vào giờ này.

Lễ rót cho Lý Lam chén nước:

- Xin mời ông Lý nói đi.

- Một là xin các chư vị chùa Đức Trụ có lời với báo chí, đừng để họ nói quá về sự lơ trớn của các đàn em sáng nay. Hai là có mấy người bị phun mực chiều nay đã phát đơn kiện chúng tôi, mong chư vị có cách nào bảo họ rút đơn kiện được không? – Lý Lam đỡ chén nước nhưng chưa uống.

Mọi người hết nhìn nhau rồi lại nhìn Lý Lam. Mãi mới có người đáp lại:

- Thưa ông Lý Lam, tôi e rằng cả hai việc ông yêu cầu đều nằm ngoài khả năng của nhà chùa.

- Một vị chức sắc của chùa nói ý kiến của mình.

- Tôi biết chư vị sẽ nói như vậy, nhưng vẫn phải vác mặt đến. Không biết ông Lễ có cao kiến gì hơn không ạ?

- Ông Lý ạ, xứ này là tự do báo chí mà, nên việc thứ nhất dù chúng tôi có muốn cũng không giúp ông được. Việc thứ hai, nếu ông Lý cho tôi biết tên và địa chỉ những người phát đơn kiện, tôi hứa sẽ cố giúp. – Lễ trả lời.

Lý Lam cân nhắc một lúc:

- Tôi nghĩ ông Lễ trả lời thật lòng. Thôi đành vậy, được một việc còn hơn không được việc nào.

- Ông yên tâm, tôi sẽ làm đúng như tôi nói. Nhưng tôi không thể không bắn khoả là khẩu hiệu tự do tín ngưỡng ông trưng lên hình như chỉ nhằm tự do phá tín ngưỡng. Có phải vậy không ông Lý?

- Sự cộng sản thì làm sao nói được tín ngưỡng để mà tự do, để mà tín ngưỡng, thưa ông Lễ? Các chư vị có lẽ không biết, tôi đã ngồi nghe suốt buổi, từ đầu chí cuối. Hoà thượng nói na mô Phật thế đấy, nhưng trong lòng một bồ dao găm. Tất cả các chư vị đây chắc không lạ gì chuyện này chứ?

- Tôi xin ông Lý, tất cả các tôn giáo cần được kính trọng. Chúng ta tôn trọng tự do tín ngưỡng mà! – Lễ khẩn khoản.

- Xin lỗi ông Lễ, ông nhằm to rồi, hay là đánh trống lảng? – Lý Lam xách mé.

- Điều này thì xin tùy ông nhận thức theo tâm địa của ông, tôi không nhận thức giùm cho ông được. Tôi thật không hiểu vì sao ông thù ghét đất nước đến cùng như thế, ông Lý ạ. – Lễ bác lại, cố giữ điềm đạm.

- Thú thực, chính tôi cũng không hiểu vì sao cả hàng chục năm nay ông Lễ nằm im đắp chăn, bỗng dưng ông thành phật tử đầu đàn như hôm nay. Ông quả là có tài tổ chức, mọi việc chu đáo không ngờ...

- Sắp tới ông Lý định làm gì? – Lễ hỏi.

- Trước mắt chúng tôi sẽ vận động bang Cali này và bang Virginia tẩy chay cờ đỏ sao vàng của Hà Nội, cờ Việt chính thức ở đây vẫn phải là quốc kỳ Cộng hoà của chúng ta. Tiến tới sẽ không cho một phái đoàn chính thức nào của cộng sản Hà Nội được bén mảng đến mảnh đất này!

- Ông Lý Lam quyết như vậy? – Một ai đó từ phía trong hỏi vọng ra.

- Xin chư vị yên tâm, chúng tôi đã thắng trong vụ cá basa, chúng tôi sẽ thắng tiếp và không chịu nghỉ ngơi đâu. Các chư vị cứ chờ xem.

- ???

Lễ thấy tiếp tục câu chuyện như thế này chỉ tổ mất thời giờ và thêm bức mình, toan đứng dậy cáo lui, thì một vị chức sắc của chùa vắn lại Lý Lam:

- Bây giờ tôi xin hỏi, ông Lý Lam đang là công dân Mỹ chống lại Việt Nam, hay ông là người Việt đang chống lại nước mình?

- Tôi xin lỗi, rõ ràng là luận điệu của Phật giáo. Người Thiên chúa giáo chúng tôi không tự hỏi mình câu hỏi ngớ ngẩn như vậy. – Lý Lam đáp lại, mặt thản nhiên.

- Chết, ông Lý Lam lại bài xích cả đạo Phật của chúng tôi nữa? – Một vị chức sắc trong chùa lên tiếng. - ...Tôi hỏi ông về tính cách con người ông là ai chống lại nước mình, thế mà ông lại đả kích đạo của chúng tôi. Như vậy có nên không hả ông Lý Lam? – Vị chức sắc nọ từ tốn.

Lễ thấy câu chuyện có chiều hướng nguy kịch, vội đứng dậy can:

- Xin các chư vị bình tĩnh. Tôi đề nghị cả ông Lý cũng thế. Các vị có thể tranh luận với nhau hết nhẽ về mọi vấn đề các vị quan tâm. Nhưng tôn giáo là chuyện thiêng liêng, bên giáo cũng như bên lương, tôi chân thành xin các vị đừng đem tôn giáo ra bài bác nhau.

- Tôi biết đạo Phật của các ông từ những ngày còn ở Sài Gòn cơ, chớ không phải chờ đến hôm nay. – Lý Lam tỏ ra bình tĩnh, phớt lờ ý kiến của Lễ. - ...Lẽ ra bây giờ là lúc các ông phải hồi tâm lại, tính sổ xem các cuộc nổi dậy của phong trào Phật tử các ông trong những năm ấy đã góp phần làm suy yếu Việt Nam Cộng Hoà của chúng ta đến mức nào, đã đóng góp bao nhiêu phần trăm vào cái ngày ba mươi tháng tư khốn kiếp thì mới đúng chứ!

- Tôi tán thành ý ông Lễ. – Vị chức sắc vừa mới nói lại lên tiếng. - ...Chúng ta không nên bài xích tôn giáo của nhau nữa. Nhưng ông đã lên tiếng trước, tôi cũng xin có lời thế này: Tôi cũng có thể nói xấu Thiên chúa giáo không kém ông nói xấu Phật giáo. Nhưng tôi không muốn thế. Vì vậy tôi xin mách ông cuốn sách “Catholic Plot Against Buddhism” của Hội Phật giáo Thái Lan xuất bản. Đọc nó ông sẽ hiểu ngay Thiên chúa giáo đã làm gì chống lại đạo Phật, chống lại quốc gia.

- Sách dễ mua lắm, ông Lý Lam ạ. – Một vị chức sắc khác đỡ lời. - ...Nhà xuất bản Mont Dora, Florida 32757. Ông có thể nhờ ông Chu Văn Trì ở Florida giúp cho, mua bao nhiêu cuốn cũng được. Một lần nữa tôi xin ông miễn cho việc tự tôi phải nói xấu đạo của ông. – Vị chức sắc của nhà chùa giữ một giọng đều đều.

Lễ đứng dậy một lần nữa, hai tay khoát sang hai bên như người giảng hòa:

- Khổ quá, xin cả hai bên tự kiềm chế đi. Tôn giáo là điều thiêng liêng. Tôi xin các vị...

Lý Lam coi như không nghe thấy gì, cũng không thèm nhìn về phía Lễ, vẫn một giọng ngang ngạnh:

- Rõ ràng là vị Hoà thượng chiều nay đã nhồi nhét vào đầu các vị nhiều điều mê hoặc. Tôi cũng xin nói thực lòng là tôi hoàn toàn không hiểu tại sao các vị đến nông nổi phải lưu lạc sang đây mà vẫn giữ lòng tin, hay chí ít là thiện cảm với chế độ Hà Nội, một chế độ cộng sản khét tiếng là tàn bạo. Các vị lẫn lộn quê hương với chế độ này! – Lý Lam càng nói giọng càng quyết liệt.

Mọi người chung quanh nhìn nhau cười, tỏ ý không muốn tranh luận với Lý Lam nữa và cũng chờ đợi hắn ta đứng dậy ra về. Nhưng chuyện này không xảy ra. Lý Lam cầm chén nước đứng lên uống, rồi thách thức:

- Lý tôi nói trúng tim các vị rồi, có phải thế không ạ?

Tiếng cười ran lên. Lễ đã đứng dậy từ lúc nãy, bây giờ lại phải ngồi xuống. Chờ cho tiếng cười ngớt đi, Lễ mới lên tiếng:

- Tôi đã định ra về rồi, nhưng ông Lý nói năng ngang tàng quá, nên đành ngồi lại tiếp chuyện ông Lý lúc nữa vậy. Tôi nghĩ đơn giản thế này thôi, cứ cho là ông Lý có lý đi, nhưng xin hỏi, giả thử chế độ Hà Nội đúng như ông Lý nói, thì liệu ông Lý – và cả tôi nữa – có được ngồi đây thân

thể vẹn toàn như thế này để khích bác lẫn nhau được không?

- Trí nhớ ông Lễ hồi này suy tàn rồi. – Lý Lam đĩnh đạc.

- Chiến tranh bầm vằm đất nước mình tàn khốc là thế, chém giết lẫn nhau bao nhiêu năm là thế mà ông Lý vẫn chưa chán hả?

- Nói thế là quên mất cả quốc hận nữa rồi ông Lễ ơi! – Lý Lam dè bủ.

- Ông Lý đừng đánh trống lảng.

- Ông Lễ này, nói toạc ra với nhau đi! Tôi thực lòng không hiểu vì sao ông cứ lăm lăm coi cái chế độ chính trị Hà Nội và tổ quốc là một thế hả ông? Ông không đọc báo mấy hôm nay à? Ông không thấy mấy tù chính trị vừa mới được Hà Nội thả ra đang có mặt ở Washington để vận động mấy ngài thượng nghị sỹ Mỹ đứng ra can thiệp, giúp đỡ cho lộ trình dân chủ hóa Việt Nam à? Xưa nay tôi vẫn tưởng ông là người thông tuệ...

- Lễ ngồi im.

- Sao lại câm như hến vậy, ông Lễ?

- Tôi không có gì để bình luận cả ông Lý ạ. Đơn giản là vì tôi không tìm thấy được sự khác nhau bao nhiêu giữa những việc mấy ông tù chính trị này làm và những việc ông đang làm. – Lễ điềm đạm trả lời.

Lý Lam bị hẫng mất một lúc, vì không ngờ Lễ đáp lại như vậy, song ngay lập tức lại cố cười lên thật to một tràng dài:

- Ha ha ha!.. Thế là được tẩy não “hết xẩy” rồi!..

Chờ cho Lý Lam im hẳn, Lễ mới thông thả nói tiếp:

- Tôi thấy tiếng cười của ông Lý chứng tỏ sức khỏe ông tốt lắm... Ông và tôi, cả hai chúng ta nên cố nhớ lại xem những ngày ở trại cải tạo B7 ở Bảo Lộc có bị một nhục hình nào không nhỉ, hay là cả hai chúng ta đều được nuôi béo phây... Trong khi đó người dân không đủ gạo ăn và phải ăn độn cả hạt bo bo! Không có chuyện ấy thì làm sao có được tiếng cười đầy sinh lực của ông hôm nay nhỉ?

- Thế ông Lễ quên khuấy mất chuyện mỗi ngày ông gánh bao nhiêu thùng nước? Cuốc mấy luống rau? Trí nhớ suy tàn rồi à?.. - Lý Lam moi móc.

- Lễ lặng im, không nhúc nhích. Chính Lễ cũng không rõ vì lẽ gì cho đến nay chưa một lần Lễ kêu ca, dù cả với Thảo, về những khổ sở thân thể và vật chất phải chịu đựng trong suốt thời gian ở trại cải tạo. Ngay cả khi chỉ có hai mẹ con ngồi nói chuyện với nhau, cụ Tuyên bà hỏi chuyện này, Lễ vẫn tìm cách lảng tránh câu trả lời... Sự chịu đựng bền bỉ hay lòng tự trọng của nam giới?.. Chính Lễ cũng không rõ...

- Sao, ông Lễ làm thỉnh à?...Hay là ông Lễ bây giờ u mê rồi? – Lý Lam không buông tha.

- Lễ vẫn lì ra, ngồi im.

- Ông Lễ thực lòng không biết gì về bao nhiêu gia đình các sĩ quan bị tan nát vì phải sống không thời hạn trong trại cải tạo hay sao? Người thì vợ bỏ đi lấy chồng khác, người thì con gái phải đi làm điếm để kiếm sống. Ông không hay biết gì về số phận của biết bao nhiêu thuyền nhân xấu số? Chính ông bây giờ có lẽ cũng quên mất cô gái rệu rã của mình chết chìm dưới biển có phải không?!.. Có phải ông bây giờ là như thế không hả ông Lễ? – ngón tay trỏ của Lý Lam chĩa thẳng vào mặt Lễ.

- Lý Lam! – Lễ gầm lên, bật dậy khỏi ghế. Thảo can rằng cố sức kéo Lễ ngồi xuống. Nhưng Lễ vẫn đứng vững dậy, xông đến trước mặt Lý Lam, một tay Lễ đã túm lấy ngực Lý Lam, một tay nắm lại...

Vì quá bất ngờ, Lý Lam ngây đơ như khúc gỗ, nhưng cũng kịp trấn tĩnh lại ngay, mắt gầm gầm nhìn thẳng vào mắt Lễ.

Một sức mạnh hay một điều gì đó gần như bản năng ập tới trong Lễ. Bỗng dưng toàn thân Lễ tê dại, vết thương sâu kín nhất trong lòng toạc máu. Lễ toan đâm thẳng vào mặt Lý Lam nhưng cánh tay tự nhiên cứng ngắc. Bất giác Lễ buông Lý Lam và chợt hiểu ra mình không thể xử sự

như thế này. Cũng lúc này Thảo đã kịp chạy tới kéo Lễ trở về chỗ ngồi. Lễ đi theo vợ như một người máy. Lý Lam vẫn đứng yên tại chỗ, hai tay vuốt lại tóc tai áo xống, mắt không rời Lễ.

Vào chỗ ngồi, Lễ còn đứng dậy một lần nữa, nhìn chăm chăm vào Lý Lam. Không khí cả gian chùa đột ngột căng thẳng. Một lát sau Lễ nói tiếp, nhưng giọng nói đã bình tĩnh trở lại:

- Nếu người làm nên cái ngày ba mươi tháng Tư không phải là Hà Nội, mà là Sài Gòn, là những người như ông, ông thử hình dung xem cái Quốc gia mà ông coi là tổ quốc sẽ xử sự với những người phe cộng sản Hà Nội như thế nào? Ông cố nhớ lại những tội ác của lính Quốc gia, những trại giam Chín Hàm, trại giam P42 ở Sở Thú và hàng trăm, hàng trăm trại giam khác khắp miền Nam, các chuồng cộp... Ông nhớ lại đi, chế độ Cộng hoà của chúng ta đã đối xử với Việt Cộng như thế nào? Làm sao ông chóng quên thế?!

- Ông Lễ nhầm rồi, lúc đó đang chiến tranh! – Lý Lam bật lại ngay. - ...Chiến tranh có luật riêng của chiến tranh. Ông bị mê hoặc nhiều quá rồi đấy, đại tá... ạ! – Lý Lam toan gọi Lễ là đại tá hệt nhưng còn kịp ghìm lại.

- Lý Lam, ông lại nhầm nữa. Ông bảo những người theo đạo Phật chúng tôi bị cộng sản mê hoặc. Ông cho mình là người ngoan đạo, như thế chắc ông còn nhớ ai là người đã đưa ra khẩu hiệu cho giáo dân miền Nam là “Thà mất nước, chứ không chịu mất Chúa! Phải diệt Cộng!” Ông còn nhớ người đưa ra khẩu hiệu này chứ? Tại sao Dụ số 10 của Tổng thống Cộng hoà Việt Nam chỉ thừa nhận Thiên chúa giáo là tôn giáo, còn mọi đạo khác thì đều bị coi là các thứ hội chứ không phải tôn giáo? Ông Diệm, ông Thiệu có giải thích cho ông rõ vì sao không? Trong khi đó cộng sản Hà Nội lại đề ra phong trào “kính Chúa yêu nước” cho đồng bào công giáo. Chẳng lẽ ông không biết chuyện này?

- Xem ra nước Mỹ mãi không cho ông Lễ nhập cư là rất đúng, nhưng rồi lại cho ông nhập cư là rất sai! Người Mỹ kém sáng suốt ở chỗ này. Lễ ra chỉ nên cho toàn những người theo đạo Thiên chúa hay đạo Tin lành nhập cư thôi, đừng cho bọn người bên lương hai mặt như các ông!

Tiếng cười chế nhạo ran lên.

- Ông vợ cả nước Mỹ vào câu chuyện của chúng ta rồi! Như thế chẳng còn gì để nói. Xin chào tất cả các chư vị. Đã khuya rồi, tôi xin phép... – Lễ chủ động đứng dậy, cúi đầu chào mọi người theo kiểu nhà Phật để tránh phải bắt tay Lý Lam...

- Ông Lễ hãy nán lại tí đã, chúng ta có đấm nhau đâu mà phải tránh! – Lý Lam giơ hai tay khua khua để ngăn lại. - ...Xin ông Lễ và các vị ngồi đây hãy nghe rõ cho. Ông Lễ và tất cả các vị ngồi đây đều mang quốc tịch Mỹ hết cả rồi đấy! Các quý vị không mê ngủ đấy chứ?..

Lễ lại thấy như bị điện giật, bất giác hai bàn tay nắm lại, hai hàm răng nghiến chặt. Câu nói của Lý Lam như lại xé toạc một nỗi đau khác nữa của Lễ và hình như của cả nhiều người khác. Cả gian chùa im bật... Lý Lam cười ha hả thưởng thức chiến thắng của mình:

- Ô hay, các vị có cái gì trong đầu thì nói lên đi chứ! Có ai thôi miên các vị đâu mà im như thóc cả vậy?

- Không có câu trả lời.

- Các vị quên mất cả quốc hận thật! Không sai vào đâu được!.. – Giọng Lý Lam san sát, miêng nói, tay chỉ chỉ vào mặt mọi người. - ...Cái cờ cắm ở giữa sân chùa này cũng là cờ Mỹ! Chẳng lẽ đạo Phật của các vị không dạy dỗ người tu hành và các phật tử của mình đạo lý ăn cây nào rào cây ấy hay sao!..

- Lý Lam! Đồ súc sinh! – Một tiếng quát lên ở đâu đó vang lên rất to.

Trong tiếng cãi cọ ồn ào, Lễ nhổ nước bọt xuống đất, chẳng nói chẳng rằng, dứt khoát đứng dậy bỏ ra về. Cũng đúng lúc này Thảo đứng dậy kéo Lễ đi...

...Đêm hôm ấy, tức là vào lúc buổi sáng ở Việt Nam, Lễ nói chuyện với ông Nghĩa hơn một giờ đồng hồ qua điện thoại về chuyến đi thuyết pháp của Hoà thượng Thanh Từ tại Mỹ, sự phẫn chấn của bà con người Việt, sự quấy phá của đám Lý Lam. Lễ kể rất nhiều, hình như hơi thở cãi cọ với Lý Lam xen vào từng chi tiết những điều Lễ kể cho anh mình...

Ông Nghĩa có thể hình dung nhiều khía cạnh sâu xa của buổi thuyết pháp. Bất giác ông lại

nhớ đến buổi tranh luận lần đầu tiên với Lễ hôm nào khi từ trại cải tạo về thăm nhà...

Lễ còn nói nhiều nữa, hỏi nhiều nữa... Điều Lễ không kể, nhưng ông Nghĩa nhận biết rất rõ là sự phấn chấn của chính bản thân Lễ, những thay đổi đang trỗi dậy trong Lễ, thể hiện rõ nhất qua sự bộc bạch của Lễ về những lo lắng trong thâm tâm trước biết bao nhiêu vấn đề đất nước đang phải đối mặt... Ông Nghĩa lo gấp nhiều lần nỗi lo của em mình, những chuyện chọc ngoáy của Lý Lam chìm ngấm trong nỗi lo này.

...Về cuối, khi Lễ trong điện thoại nhắc đến mẹ, ông Nghĩa bất giác với với đưa tay ra muốn ôm lấy em mình... Một giọt nước mắt tự dưng lăn xuống trên má. Không ôm được Lễ bên kia nửa trái đất, cánh tay ông với với đón lấy giọt nước mắt...

Đêm hôm đó ông Nghĩa tâm sự với vợ:

- Nguyệt ạ, sau một phần tư thế kỷ đất nước thống nhất, anh và Lễ đang ngày một gần nhau hơn, có phải thế không Nguyệt nhỉ? Phải chăng sự thống nhất trong lòng dân tộc đến chậm hơn chúng ta mong mỗi rất nhiều? Em có nghĩ như vậy không?

- Em lại nghĩ hơi khác, anh ạ. Nói cho thật khách quan, em thấy chú Học, Lễ là những người có nhân cách. Dù theo chính kiến nào thì trong con người của chú Học, của Lễ ngoài tình máu mủ ruột thịt ra vẫn có một phần quê hương đất nước. Đòi hỏi chú Học và Lễ chấp nhận chế độ của chúng ta là không tưởng anh ạ. Vì ngay bản thân anh cũng phê phán kịch liệt những tha hóa vẫn còn hiện diện trong chế độ ta! Nhưng chú Học và Lễ có bao giờ đòi hỏi hay chờ đợi anh cũng phải chung một chính kiến đâu? Em muốn nói đây là sự chuyển dịch của hai phía trong những bước đi chung của đất nước anh ạ.

Ông Nghĩa ngẫm nghĩ một lúc rồi ôm lấy vợ:

- Ôi Nguyệt!.. Ngồi sát em thế này mà anh vẫn ngỡ là em đang đứng trên bục giảng bài!.. Em mãi mãi là cô giáo của anh.

- Anh không giận em chứ?

- Không. Em nói thật lòng! Đúng là phải nói đây là sự chuyển dịch của cả hai phía em ạ! Chuyển dịch trong bước đi chung của đất nước! Anh cũng thấy từ khi đổi mới mới có sự chuyển dịch này. Nhưng một phần tư thế kỷ sau khi đất nước thống nhất rồi mới bắt đầu rục rịch được như thế thì vẫn là chậm quá, có phải thế không em?

- Quả là như vậy, đến bây giờ là ba thập kỷ rồi anh Nghĩa ạ.

- Trước khi trở về Mỹ, chú Học nói đi nói lại với anh mấy lần về chuyện này, tiền chú ở sân bay, chú vẫn còn nhắc lại... Đất nước mình bây giờ có một cộng đồng máu mủ ruột thịt gần ba triệu người ở nước ngoài, một vết thương lớn của dân tộc, chỉ có thể chữa lành bằng cách làm cho thực tế đau lòng này trở thành một cơ may... Thành một cơ may em ạ...

- Ôi, suy nghĩ của cái tâm, anh Nghĩa ơi!.. – Bà Nguyệt thốt lên, ôm chặt lấy chồng vì xúc động.

- Em ạ, chú nói với anh là Đảng của cháu đứng trước sự lựa chọn: Hoặc là làm cho thực tế đau lòng này trở thành cơ may không một quốc gia nào trên thế giới có thể có được, làm cho cộng đồng người Việt ta ở nước ngoài trở thành cánh tay cho đất nước vươn ra bên ngoài, bắt tay với thế giới bên ngoài, cầu nối của đất nước với thế giới...

- Vâng!.. Thật là Chữ tâm kia mới bằng ba chữ tài...

- Chú Học là người có thể hiểu được vết thương lớn này anh ạ!

- So với suy nghĩ của Tân, anh thừa nhận em lúc nào cũng là chỗ dựa tinh thần vững chắc của con. Em còn nhớ những suy nghĩ của con về Đảng, về dân tộc mình chứ? Mai thế mà chứng chạc hơn Tân nhiều em ạ...

- Chị thì phải hơn em chứ!.. Nhưng mà anh Nghĩa ạ, con cháu chúng ta bây giờ hiểu rộng, biết nhiều, song rõ ràng chúng ta còn phải hỗ trợ con cháu nhiều về mặt đạo lý... Anh cứ để ý xem bà con người Việt ở nước ngoài về làm ăn trong nước ngày càng nhiều sẽ thấy rõ điều này. Trước đổi mới làm gì có chuyện này.

- Đúng thế em ạ!

- Em nhớ thím Học đã có lần kể cho em nghe một bí mật của chú Học. Lúc đầu thím cứ ướm đi ướm lại chưa kể, em cứ đinh ninh là chú Học có bồ hay có bà hai gì đó... Nhưng câu chuyện hoá ra là trước khi về thăm đất nước lần đầu tiên, một ông bạn thân của chú nhất mực khuyên chú không nên về, thậm chí còn sẵn sàng đánh cược bảy nghìn đô la nếu chú Học về nước không bị bắt và vẫn có thể trở lại Mỹ bình an.

- Chú Học được cược chứ?

- Em không biết, nhưng chú Học cũng khác trước nhiều, anh có nhận thấy thế không?

- Về con người, anh thừa nhận những người như chú Học nhà mình, bà Sáu Nhơn... là những con người luôn luôn giữ được chỗ đứng của mình trên đường đời, những con người thực sự tự do... Làm người như vậy quả thực là khó em ạ, và phải có bản lĩnh...

- Hay lắm, thế là anh tự thú nhận mình là người thiếu bản lĩnh!.. Tự anh thú nhận đấy nhé!

- Trời ơi Nguyệt, em ác quá... – ông Nghĩa nhăn nhó, đưa hai tay ôm ngực.

- Em xin lỗi!

- Ôi Nguyệt ơi... – ông Nghĩa rên rỉ, mày chau lại vì thấy trong tim đau nhói về nhiều lẽ. Ông quàng tay ra, ôm chặt lấy vợ mình, không nói không rằng nữa, nước mắt tự nhiên giàn giụa.

...Trời ơi anh Nghĩa, sao lúc này tự nhiên em thấy nhớ mợ quá! Tại sao thế hả anh? Nói cho em biết đi! Tại sao thế hả anh?..

Những lời giục giã, thổn thức... của Lễ trong điện thoại như xé nát trái tim ông...

Ông Nghĩa cứ để yên cho những giọt nước mắt của mình lăn trên má vợ, càng ôm riết vợ vào lòng... Quá khứ cả đời mình ào ào đổ về trong tâm thức, ông run lật bật và cảm thấy như chính mình đang chết lặng...

- Ôi anh Nghĩa!.. – bà Nguyệt xiết chặt lấy chồng, hai mắt nhắm nghiền.

Việc Bạch Liên, giám đốc một công ty xuất nhập khẩu có tiếng tăm và đang ăn nên làm ra, đột nhiên biến mất, không thể giữ kín mãi được trước dư luận. Vì thế công an đã phải đưa tin công khai trên báo chí: Bạch Liên chết đột ngột ở nhà riêng, các cơ quan chức năng đang điều tra làm rõ sự việc. Lúc đầu cái tin giải thích trên báo chí như thế làm rộ lên một số thắc mắc mới: ...Chắc là lái giả lỗi thật, bây giờ sập tiệm nên tự sát chẳng? Thương trường căng thẳng, chết đột ngột vì stress?.. Tin đồn Bạch Liên đã ra nước ngoài xin tỵ nạn chính trị xep đi, những xô xao về sự biến mất của Bạch Liên cũng lắng xuống. Người đời còn bận rộn với biết bao nhiêu việc kiếm sống hàng ngày, lại bận rộn với biết bao tin đồn mới khác, chuyện khác... Trong khi đó công ty xuất nhập khẩu Bình Tiến vẫn giữ đều nhịp điệu hoạt động của nó, vừa qua mới được báo chí biểu dương là đơn vị hoàn thành xuất sắc nghĩa vụ thuế cả năm và tích cực mua công trái xây dựng trường học...

Thời gian như đang làm lu mờ việc khởi sự lại vụ án heroin của Chín bà. Thời gian như đang đẩy cái chết của Bạch Liên vào lãng quên. Đôi ba lần ông Tám đã gặp riêng đồng chí trong Thành ủy trực tiếp thụ lý vụ án Chín Tạ, đều được trả lời: Đây là vụ trọng án, phức tạp lắm, còn đang thời kỳ điều tra bí mật, trên không muốn gây hoang mang hoặc rung chà cá nhảy... Ông Tám vô cùng phân vân. ...Bí thư đã hứa rành rọt với mình giải quyết đến nơi đến chốn vụ này kia mà!..

Vào một buổi sáng khác, lại những lời rao của trẻ em bán báo làm chao đảo cả thành phố: Xuất hiện Tô Trường Giang mới!.. Tên sát nhân Tô Trường Giang mới đã bị bắt!.. Đã tìm ra kẻ giết hai chị em gái con một gia đình nông dân ở rừng Ea Kar cách đây hai năm! Thủ phạm không ai khác là Đoàn Danh Thắng. Tội ác được diễn ra trong một lần hấn đi săn trong rừng sâu.

Cả một ngày trời ông Tám Việt bâng hoàng với cái tin này đăng trên báo và những lời chất vấn gay gắt của người đọc. Buổi tối tivi lại đưa lại tin này, cũng đưa lại nhiều ý kiến phản nộ của những người dân Cà Mau, Đồng Tháp, Hà Nội và nhiều thành phố khác. Trong khi đó ông Tám vẫn chưa thấy Thành phố đã động gì đến vụ án bộ ba Chín Tạ - Thắng - Bạch Liên. Buổi tối ông Tám gọi điện thoại trực tiếp cho bí thư Thành phố, được biết bí thư đang ở Hà Nội bàn xử lý vụ trọng án này...

Ông Tám muốn bay ngay ra Hà Nội hỏi xem vụ án bộ 3 này đã lên đến cấp cao hơn nữa chưa? Vì sao ngâm cứu lâu thế?.. Lúc này mà có thêm cánh Nghĩa và Lê Hải để trao đổi thêm thì tốt biết mấy... Đây là sự im lặng để đi đến một quyết định chín chắn? Đây là sự im lặng của trạng thái cút trâu để lâu hoá bùn? Đây là sự im lặng để tìm một giải pháp thoả hiệp?.. Nói gì thì nói, không thể nói khác, đây là sự im lặng đầy lo lắng, ngò vực...

Giữa lúc này, ông Tám nhận được giấy mời đi dự lễ nhận huy hiệu 50 năm tuổi Đảng.

...Một nửa thế kỷ đứng trong hàng ngũ của Đảng! Ôi vinh hạnh lắm chứ! Mãn nguyện lắm chứ! Nhất là khi ông đã là người có quyền nghỉ ngơi và nhìn lại sự nghiệp cả đời mình...

Nhưng ông Tám chỉ cảm thấy bứt rứt mung lung trong người. ...Bứt rứt vì những câu hỏi đầy day dứt về Đảng. Mung lung vì những người như Chín Tạ, như Thắng, như Bạch Liên đang đứng chung một Đảng với ông, bọn này đang mang danh là đồng chí của ông!..

Ông tự hỏi những người đã ngã xuống vì đất nước này, vì Đảng này sẽ nghĩ gì về tội ác đó... Ông nghĩ về công tác xây dựng Đảng, về năng lực và phẩm chất của Đảng bây giờ? Ông nghĩ, nếu bà Sáu Nhơn biết được những chuyện này chắc bà cũng phải từ dưới mồ đứng dậy... Lương tâm người đảng viên, lương tâm người dân tin tưởng vào Đảng, ai có thể đứng dưng trước những tội ác này? Ai có thể đứng dưng trước thực trạng này...

Làm gì? Hành động gì? Trước thực trạng này? Chẳng lẽ câm lặng? Cứ nhận huy hiệu đi! Công lao ấy to lớn lắm! Công lao của mình, mình hưởng, nghĩ lung tung làm gì? Mà nghĩ như thế được gì? Gái goá lo việc triều đình!? Chuyện của Đảng, cả Đảng phải lo, đâu phải của riêng mình!.. Bây giờ nghĩ hưu rồi... Đã đứng sang bên lề cuộc sống rồi, là phó thường dân... Mình còn làm được gì nữa?.. Mình hoàn toàn có quyền nhìn lại một nửa thế kỷ hiển hách đứng trong hàng ngũ Đảng quang vinh chứ? Đã có một lần nào mình nhụt chí phấn đấu? Đã có một lần nào mình nói dối Đảng, dù chỉ là trong ý nghĩ! Đảng của mình là như thế, Đảng đối với mình là như thế... Ông nhớ đến những ngày đi tù ở Côn Đảo trước Cách mạng Tháng Tám, lúc ấy ông chưa được kết nạp Đảng và là người tù dưới tuổi vị thành niên. Ông bị mật thám bắt quả tang trong khi làm đường dây liên lạc của Đảng... Ông nhớ đến những ngày đi theo đồng chí Lê Duẩn trong bụng biển khắp vùng Nam bộ... Rồi đến những ngày đi mở đường Trường Sơn trên núi, đường Trường Sơn dưới biển, tất cả cho Mỹ phải cút, nguy phải nhào... đến những năm tháng vật lộn với cái đói, với cái thiếu đang muốn bóp chết Thành phố vừa mới được giải phóng... Lại những năm tháng lặn lội suốt chiều dài đất nước cho đường dây 500kilô von do Thủ tướng trực tiếp chỉ đạo... Cả đời mình ông không thể đếm được mình đã đi đi về về như thế bao nhiêu lần hết cả chiều dài đất nước, có lúc ông cảm nghĩ như đang đo chiều dài của đất nước bằng chính cuộc đời mình...

Càng nghĩ, ông Tám cảm thấy mãn nguyện thì ít, cảm thấy cay đắng trong lòng thì nhiều, cứ như chính mình là người mắc tội. Ông nghĩ mình là người gắn bó với Đảng như vậy, từng trải như vậy, mà còn mung lung xao xuyến đến thế về thực trạng hiện nay của Đảng, người dân bình thường vốn gửi gắm lòng tin của họ vào Đảng sẽ nghĩ sao đây? Lòng tin ấy còn nguyên vẹn không? Còn giữ được không? Hay là đã chuyển sang ngò vực? Sang lãnh đạm? Sang mất lòng tin? Sang cảm nghĩ bị lừa dối?.. Có lúc ông ước ao trước mặt mình là chiến trường, và ông sẽ xả đạn hết cỡ vào những kẻ phản bội, những kẻ đào ngũ, những Chín Tạ, những Thắng, những Bạch Liên!..

Bứt rứt mung lung mãi rồi ông Tám cũng bình tĩnh trở lại, tìm lại được mình, trong lòng tự nhủ phải tiếp tục dẫn thân vì Đảng!

...Phải bảo vệ Đảng đến hơi thở cuối cùng! Đúng như đám con cháu bà Sáu Nhơn nói: Đấu tranh nay chưa phải là trận cuối cùng! Cho đến khi mình nhắm mắt vẫn chưa phải là trận cuối cùng!..

Mấy ngày nay lác đác đã có các đồng chí cũ đến tận nhà ông chúc mừng ông 50 tuổi Đảng. Giáo sư Trần Văn, đảng viên trí thức và lão thành cách mạng, người thầy dạy ông về chủ nghĩa, về triết học, về văn chương... đã sang tuổi 90, thế mà cũng bắt con cháu đưa đi, tay chống gậy thân chinh đến tận nhà chúc mừng ông Tám, một trong những học trò mà ông quý mến nhất và kỳ vọng nhất.

Nhiều người đến với ông Tám vào dịp mừng ông nhận phần thưởng vẻ vang này. Trong gia đình ông cũng tràn ngập yêu thương lẫn niềm tự hào về ông, một con người thủy chung trọn vẹn. Ông dần dần bình tĩnh trở lại. Nhưng trong lòng vẫn day dứt. Nỗi day dứt nhiều lúc cồn lên thành nỗi đau.

Lễ trao huy hiệu cho các đảng viên 40 năm và 50 năm tuổi đảng ở Thành phố là một đợt sinh hoạt chính trị đặc biệt. Ban tổ chức có ý thức muốn sự kiện này góp phần vào công tác xây dựng Đảng. Từ mấy tuần nay báo chí đã đăng tải tin tức, bài viết chung quanh sự việc này. Vì trong số các cụ được trao huy hiệu có một số các cụ gần như cả cuộc đời hoạt động tại địa bàn Thành phố, hoặc nắm giữ những trọng trách vào những bước ngoặt trong lịch sử của Thành phố, nên báo chí có một số bài giới thiệu riêng về lịch sử đảng bộ của Thành phố, một số bài ca ngợi những nhân vật lịch sử của Thành phố đã hy sinh hay còn sống...

Có nhiều bài báo thuật lại cuộc mít tinh khổng lồ tổng khởi nghĩa giành chính quyền Thành phố, bác sĩ Phạm Ngọc Thạch từ bao lơn dinh đốc lý công bố đánh sách Ủy ban Hành chính lâm thời Nam bộ, đồng chí Nguyễn Văn Nguyễn đọc hiệu triệu của xứ ủy Nam bộ, cuộc mít-tinh chuyển sang biểu tình tuần hành có vũ trang với sự tham gia của hàng chục vạn người dân Thành phố và các địa phương lân cận... Chính quyền thuộc địa, hàng nghìn quân Nhật, Pháp vũ khí lăm le trong tay..., tất cả đều bị nhấn chìm trong biển người của Cách mạng và trong tiếng hát hào hùng của bài ca Lên đảng, bài Thanh niên hành khúc...

Đọc báo nghe đài, xem ti vi, một mặt ông Tám Việt hiếu thêm những vấn đề nóng bỏng của Thành phố, mặt khác ông hiểu sự quan tâm của dư luận đối với buổi lễ trao tặng huy hiệu cho đảng viên cao niên. Ông hiểu dư luận đang nhấn nhủ, gửi gắm rất nhiều vào Đảng... Trong lo lắng thầm kín, một niềm hy vọng bùng lên, thôi thúc...

...Mình còn làm gì được cho Đảng. Phải làm gì để Đảng không phụ lòng tin của nhân dân? Phải làm gì để không có tội với xương máu, với vong linh của biết bao con người? Phải làm gì để con cháu ta được ngẩng cao đầu mà bước?

Tại hội trường tổ chức lễ trước giờ khai mạc, ông Tám gặp khá nhiều chiến hữu cũ. Tay bắt mặt mừng vì gặp lại nhau, vì thấy nhau đến được đây ắt là khoẻ mạnh rồi... Sau những câu chuyện hỏi thăm, ông Tám rất chú ý lắng nghe những lời tâm sự của các cụ. Ông lại phát hiện thêm nhiều điều mới. Có lúc ông thấy se lòng khi những người cho rằng mình đã làm xong mọi nghĩa vụ, bây giờ có quyền an nhàn tuổi già, có quyền bỏ ngoài tai mọi chuyện.

Nhưng cũng có nhiều người vẫn giữ được nhuệ khí...

Ông Tám đi khắp hội trường, trong bụng định tìm xem Chín Tạ có vác mặt đến đây không. Thông thường những buổi nghỉ thức như thế này Chín Tạ thường có một chỗ trong hàng ghế danh dự dành cho các VIP. Ông nghĩ thầm trong bụng: Nếu có mặt Chín Tạ ở đây thì có lẽ hoặc là mình phải yêu cầu ban tổ chức đuổi Chín Tạ về, hoặc chính mình phải bỏ về...

Tiếng chuông mời khách an tọa chấm dứt mọi cuộc tranh luận và mọi câu chuyện lào rào khác trong hội trường. Ông Tám cũng thôi không đi lùng sục Chín Tạ nữa. Ông được mời lên ngồi hàng ghế đầu nhưng ông có cảm giác mình đi mãi mà vẫn chưa tới chỗ của mình, trong đầu mênh mang bao nhiêu ý nghĩ nung nấu từ trước khi đến hội trường này, lại bao nhiêu ý nghĩ nung nấu mới từ khi đặt chân vào hội trường này. Ông suy nghĩ nhiều mà vẫn chưa đi đến quyết định nào...

Sau lời khai mạc, đại diện lãnh đạo đảng bộ Thành phố lên đọc diễn văn chúc mừng các đảng viên cao niên tuổi đảng được trao tặng huy hiệu nhân dịp này.

Diễn văn hết lúc nào, ông Tám không biết. Chỉ biết sau đợt vỗ tay ào ào, ông Tám là người đầu tiên được mời lên gắn huy hiệu 50 tuổi Đảng. Một cô gái làm nhiệm vụ lễ tân, áo dài trắng muốt chỉnh tề, đã bước lên cạnh mi-crô vài bước, hai tay trịnh trọng bưng khay đựng huy hiệu sẽ gắn cho ông. Diễn giả là người được trao vinh dự thay mặt đảng bộ Thành phố và Thành ủy gắn huy hiệu cho ông. Diễn giả cũng đã bước lên đứng cạnh cô lễ tân, sẵn sàng làm nhiệm vụ gắn huy hiệu. Ban tổ chức mời ông Tám phát biểu đôi lời trước khi nhận huy hiệu...

Ông Tám bước tới trước mi-crô, trịnh trọng:

Thưa các đồng chí...

Ông Tám ngắc ngứ không nói được nữa. Giọng ông bỗng nhiên lạc đi, cổ nghẹn lại cứ như là người bị ho kinh niên. Ông cố hắng giọng mấy lần, nhưng bất lực. Ông đành uống một ngụm nước to. Hội trường im phắc. Có lẽ vì giây phút này thiêng liêng lắm, thiêng liêng đối với từng cụ có mặt ở đây hôm nay, đây là dịp để mỗi người tự hồi tưởng lại chính mình...

Thưa các đồng chí,

Tôi xin lỗi vì nghẹn ngào, khó nói quá.

Thưa các đồng chí, trước hết tôi xin chân thành cảm ơn đảng bộ Thành phố và Thành uỷ đã cho tôi vinh dự được nhận huy hiệu 50 năm tuổi Đảng. Thực tình tôi đang phân vân quá... Tôi không biết nên thưa chuyện với các đồng chí như thế nào., mừng lung quá., từ hôm tôi cầm cái giấy mời trong tay... Tôi xin phép ban tổ chức cho tôi được khất lại việc nhận huy hiệu kỳ này. Khi nào tôi tự đánh giá mình được rõ ràng hơn, tự tôi sẽ đến Thành uỷ xin nhận lại huy hiệu này. Tôi... xin lỗi... Tôi thành thực xin lỗi tất cả các đồng chí. Tôi xin... các đồng chí thông cảm cho...

Dứt lời, ông Tám chuệnh choạng, khó nhọc trở về chỗ ngồi của mình.

Hội trường chết lặng đến vài phút vì quá bất ngờ, nhưng ngay sau đó rào rào bao nhiêu lời bàn tán.

Một cụ mảnh khảnh lật đật bước lên bục micrô gõ mấy tiếng cộc cộc, sự ồn ào lắng xuống. Cụ hắng giọng mấy tiếng rồi lại gõ cộc cộc một lần nữa, hội trường hoàn toàn im lặng:

- Kính thưa tất cả các đồng chí, - Ông cụ mảnh khảnh lên tiếng - ...Người ta bảo nhà giáo thường hay nhút nhát, có lẽ chính tôi là một người như thế. Hôm nay là đại lễ của chúng ta, trên đã mất bao nhiêu công phu chuẩn bị, tổ chức. Tôi nghĩ chúng ta cứ đón nhận huy hiệu, còn đồng chí Tám Việt có khúc mắc điều gì thì coi như là việc riêng của đồng chí, đồng chí cứ báo cáo trực tiếp lên trên, không ai ngăn cản. Tôi e rằng việc làm của đồng chí Tám Việt chẳng những làm hỏng buổi lễ mà còn gây nhiều điều phiền toái tế nhị, mà cuộc sống hiện nay tự nó đã vô khối chuyện tế nhị rồi! Không phải chỉ riêng đồng chí Tám Việt mới tâm tư điều này điều khác. Tuy là nhà giáo và chỉ làm độc một nghề là dạy học, tôi cũng có không ít tâm tư về nhiều điều trong xã hội nước ta bây giờ. Thế nhưng tôi nghĩ nát ra rồi, liệu chúng ta bây giờ làm được gì? Đánh thức người ngủ thì dễ, đánh thức người ngủ giả vờ có khi chỉ mang vạ vào thân.

Ông cụ giáo viên mảnh khảnh dứt lời, hội trường ầm lên như cái chợ vỡ, người đồng tình, kẻ phản đối... Ông cụ giáo viên lật đật trở về chỗ ngồi của mình, hai chân cụ có vẻ như bị viêm khớp nặng.

Cuối cùng hội trường thấy diễn giả - người hôm nay làm nhiệm vụ gắn huy hiệu cho các cụ - bước ra chỗ mi-crô:

- Thưa các đồng chí, tôi xin đề nghị thế này. Chúng ta tôn trọng đề nghị của đồng chí Tám Việt. Rất hiếm khi có mặt nhiều đồng chí lão thành như thế này, tôi đề nghị mời đồng chí Tám Việt nói rõ lý do chúng ta cùng nghe. Sau đó chúng ta sẽ hạ hồi phân giải và quyết định. Như thế có được không ạ?

Ông Tám bước lên chỗ mi-crô theo ý kiến của đa số.

Chờ một lúc ông Tám Việt rồi mới nói: Tôi thật sự không yên lòng khi đón nhận huy hiệu cao quý.

Có nhiều chuyện tôi không thể đang tâm nhắm mắt bỏ qua các đồng chí ạ. Nhưng đây không phải là câu chuyện nhắm mắt hay không nhắm mắt. Nó là câu chuyện quyết định sống còn đối với vận mệnh của Đảng, của chế độ chính trị, của đất nước. Xin các đồng chí mạnh dạn nhìn lại đi: có bao giờ huy chương, huy hiệu, bằng khen nhiều như ngày nay không? Có bao giờ chúng ta bỏ nhiều công sức và thời giờ cho công tác xây dựng Đảng như thời nay không? Nhưng kết quả thu được ra sao? Có bao giờ tỷ lệ bằng cấp và lượng giờ học tập - nhất là học tập chính trị - của đội ngũ cán bộ đảng viên, viên chức nhà nước cao như ngày nay, nhiều như ngày nay không? Song cũng chưa lúc nào như lúc này tình trạng bất cập, tha hoá trong đội ngũ cán bộ viên chức đảng viên không giảm đi, thậm chí nhiều nơi tăng lên?

Tôi đã có thời gian dài hoạt động trong lòng chính quyền Mỹ - nguy ở địa bàn Sài Gòn, tôi muốn so sánh thế này: Bằng nhóm xã hội đen Năm Cam chỉ là một dùm thất học vô lại, thua xa các băng nhóm xã hội đen hồi còn chế độ Mỹ - nguy mà tôi biết đến các đồng chí ạ, nhất là so với mấy băng nhóm có Ba Tàu cầm đầu. Thế mà băng nhóm Năm Cam đã làm rối ren bộ máy nhà nước ta, làm rơi rụng bao nhiêu cán bộ đảng viên, trong đó không ít cán bộ cao cấp. Xem thế đủ biết những yếu kém của chúng ta lớn đến chừng nào! Nguy đến chừng nào!.. Tôi xin kể các đồng chí nghe: Bà má Sáu Nhơn chắc hầu hết các đồng chí ngồi đây đều biết, một cơ sở của cách mạng suốt hai cuộc kháng chiến, bà ấy mới qua đời cách đây ít lâu. Trước khi nhắm mắt, bà Sáu Nhơn trao lại cho con cháu một bản in li-tô bản Tuyên Ngôn Độc Lập mà bà đã gìn giữ, đã bảo vệ suốt hơn nửa thế kỷ nay, nghĩa là còn lâu hơn cả tuổi đảng của tôi các đồng chí ạ. Bà dặn con cháu phải giữ đến cùng, không được đưa vào bảo tàng, vì bà cho rằng nhiệm vụ Tuyên Ngôn đề ra chúng ta chưa làm tốt, chưa làm xong! Chúng ta còn mắc nợ! Ôi xin các đồng chí nghĩ lại xem, còn lời nhắc nhở nào nghiêm khắc hơn của nhân dân không?

Cả hội trường ồn lên. Ông Tám bị ngắt lời. Đợi không khí lắng xuống, ông nói tiếp:

...Thưa các đồng chí, chính bà Sáu Nhơn đã cho tôi bài học! Bà ấy đã nhắc nhở tôi về nhiệm vụ người đảng viên! Thời gian gần đây tôi có món nợ lớn đối với Đảng. Tôi biết rõ tội ác của 3 thủ phạm chính: Một Dương Đình Tạ, tức Chín Tạ mà các đồng chí ngồi đây đều biết, hai là tổng giám đốc xây dựng giao thông Đoàn Danh Thắng, và ba là giám đốc công ty xuất nhập khẩu của trung tâm Bình Tiến. Tôi không thể nhắm mắt bỏ qua vụ án này. Khi nào vụ án được xử đến nơi đến chốn, tôi sẽ đến Thành uỷ xin nhận huy hiệu mà hôm nay tôi đã xin khất chưa nhận. Vụ án chưa được khởi tố, tôi xin phép không nói gì nhiều. Mong các đồng chí thông cảm cho và thứ lỗi...

Hội trường ồn hân lên.

Qua báo chí nhiều người đã biết đến vụ hiếp dâm giết người của Đoàn Danh Thắng ở Ea Kar, biết nghi nghi hoặc hoặc về cái chết của Bạch Liên. Nhưng đây là lần đầu tiên mọi người tại hội trường này được nghe từ miệng ông Tám Việt, lại giữa buổi lễ long trọng như thế này, về vụ án lớn có Chín Tạ là thủ phạm! Một chuyện sét đánh ngang tai!

Diễn giả từ nãy đến giờ đứng cạnh ông Tám có vài bước cũng há hốc miệng vì kinh ngạc.

Một cụ giơ tay, đứng lên nói ngay tại chỗ.

- Tôi thấy đồng chí Tám Việt có cái lý của mình. Người có đạo lý ắt phải xin khất như vậy. Đồng chí Tám Việt đã nghỉ hưu rồi, còn làm gì hơn được nữa? Có tổ thái độ dứt khoát như thế thì mới chấm dứt được cái chuyện đánh bùn sang ao lâu nay vẫn xảy ra ở nhiều nơi. Tôi cũng xin khất lần này chưa nhận huy hiệu để ủng hộ đồng chí Tám Việt.

Một cụ bà giơ tay:

- Tôi cũng xin khất để ủng hộ đồng chí Tám Việt!

Chỗ này giơ tay, chỗ kia giơ tay, có chỗ bàn tán một lúc rồi thì nhau giơ tay, thậm chí có chỗ giục nhau ai đồng ý hôm nay chưa nhận huy hiệu vội thì giơ tay lên đi... Kết quả là có 27 cụ được nhận huy hiệu cao niên tuổi đảng hôm nay – kể cả ông Tám, thì cả 27 cụ đều xin khất lại. Tiếng vỗ tay rào rào vang lên.

Ban tổ chức và diễn giả nhìn nhau.

Cụ già đầu tiên lên tiếng ủng hộ ông Tám Việt lúc nãy bước lên chỗ mi-crô:

- Thưa các đồng chí trong ban tổ chức, thưa hai mươi sáu đồng chí được trao huy hiệu hôm nay với tôi là hai mươi bảy, tôi xin có ý kiến đề nghị thế này: Trước hết chúng ta nên biểu dương sự thẳng thắn của đồng chí Tám Việt và ủng hộ quyết định của đồng chí ấy. Tất cả chúng ta hôm nay xin khất chưa nhận huy hiệu vội, đó là sự ủng hộ dứt khoát của chúng ta trước nhất đối với đồng chí Tám Việt, sau đó là đối với chính lương tâm và trách nhiệm của chúng ta.

Tiếng vỗ tay rào rào hưởng ứng.

Hai mươi sáu đảng viên cao tuổi đảng đứng dậy vỗ tay hồi lâu hưởng ứng. Cả hội trường đứng dậy vỗ tay hưởng ứng quyết định của các cụ.

Đám đảng viên trẻ và đoàn viên Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh ở phía sau đồng ca Quốc tế ca, cả hội trường đứng dậy hát theo. Lời ca hào hùng, tự nhiên, nồng nhiệt, đầy ý chí chiến đấu... Ôi những tiếng hát bộc phát tự đáy lòng!

Cũng như mọi năm, gần Tết vợ chồng ông Lê Hải lại đưa nhau về quê thấp hương cho các cụ, kết hợp thăm họ hàng. Nhân dịp này xã đội trưởng Tịch ngày xưa, người cháu họ bên ông Hải, mời vợ chồng ông đi thăm một số cơ sở kinh tế của anh ta ở Thái Bình và tham quan một số địa phương dọc quốc lộ 10.

Nguyên xã đội trưởng Tịch và thím Mảo ngày xưa là hai người tích cực nhất trong làng tác thành cho ông Hải bà Hậu nên vợ nên chồng khi ông Hải mới ở chiến trường miền Nam trở về. Thím Mảo đã mất cách đây bốn năm. Ông Lê Hải bây giờ là người có thứ bậc cao nhất dòng họ. Nếu về sống ở quê, ông sẽ phải đảm nhiệm chức trưởng tộc họ Lê của làng. Ông nhờ Tịch làm hộ nhiệm vụ này trên thực tế, vì Tịch nhiệt tình với công việc cúng lễ tổ tiên, lại có điều kiện đi về thường xuyên. Ông Lê Hải chỉ làm nhiệm vụ trưởng tộc về danh nghĩa. Cứ vào khoảng tuần cuối cùng trong năm, thường thường là vào dịp lễ ông Táo hay sau đó một chút, là ông về quê thấp hương ở nhà thờ họ và thăm hỏi mọi người. Tịch bây giờ là chủ xí nghiệp đồ sứ vệ sinh Tisaco (Tich's Sanitary Ware Company Ltd) dưới dạng công ty trách nhiệm hữu hạn với 400 công nhân ở Tiền Hải và là chủ trại nuôi tôm Tich's Farm rộng 120 héc ta, cũng ở Tiền Hải, có thương hiệu nằm trong danh sách được xuất khẩu vào thị trường EU. Tịch còn đang chung vốn làm một số công trình lớn ở các tỉnh khác. Hai bên bố mẹ Tịch sống ở quê, nên tuy làm ăn ở Thái Bình, nhưng tháng nào vợ chồng con cái cũng kéo nhau về thăm. Bây giờ có con đường 10 mới mở, từ Tiền Hải về đến Vĩnh Bảo ô tô đi chỉ khoảng một giờ đồng hồ, rất thuận lợi.

Ông bà Lê Hải không sao tưởng tượng được anh nông dân xã đội trưởng hồi ấy bây giờ là một ông tư bản đồ thật sự! Trong vòng chưa đầy hai mươi năm thôi, vốn liếng anh ta bây giờ không biết là bao nhiêu tỷ đồng! Một số công việc đang làm anh ta kể ra tính sơ sơ đã vài chục tỷ rồi. Chắc chắn anh ta còn giàu hơn thế nhiều. Tịch là đảng viên từ ngày làm xã đội trưởng, bây giờ vẫn thế, sinh hoạt ngay trong chi bộ xí nghiệp sứ vệ sinh của mình. Đã nhiều năm Tịch mời ông bà Lê Hải ra thăm cơ ngơi kinh tế của mình, nhưng năm nay ông bà mới thực hiện được. Dù biết trước mọi chuyện như thế, ông bà Lê Hải vẫn không sao tránh khỏi ngạc nhiên. Ông bà Lê Hải nhớ rất rõ là khi chiến tranh kết thúc, đã có thời kỳ Tịch phải đi làm thợ xây để nuôi gia đình. Song hình như chính nghề thợ xây đưa Tịch đến nghề làm đồ sứ ở Thái Bình, bắt đầu từ chỗ được nhận làm đại lý, rồi từ đại lý nhảy lên làm ông chủ mới, cơ ngơi này sản sinh ra cơ ngơi khác... Công việc làm đại lý đầu tiên của Tịch là đi bán hàng cho xí nghiệp mà anh ta đang làm thợ xây ở đấy. Cháu tự mình nghĩ ra cách bán hàng của cháu. Tay nhận hàng, tay bán hàng, lại chính tự tay đi xây lắp cho khách hàng, giá phải chăng, hàng cháu bán chạy vèo vèo... Tịch về Vĩnh Bảo kéo cả họ sang bên này, nhân lên thành mô hình lớn, thế là thắng to... Vợ Tịch giúp cho một tay đắc lực. Cứ thế quật mãi, quật mãi lên, bây giờ xí nghiệp Tịch có đại lý nằm rải suốt từ miền Trung vào đến Đồng Tháp, bí quyết vẫn là bán hàng kết hợp với dịch vụ, giá phải chăng. Đối tượng của Tịch là khách hàng từ trung lưu trở xuống, nhà nghèo Tịch xây lắp miễn phí. Mỗi đại lý của Tịch có hẳn một đội xe máy chở hàng kiêm làm thợ xây lắp. Thương để chỉ cần một cú điện thoại, hoặc một lời nhắn, nơi góc ngách đến mấy, hàng của Tịch cũng đến được. Người nọ mách người kia, lại rẻ chỉ bằng 2/3 hàng Trung Quốc, chất lượng tốt hơn, nên hàng của Tịch ra đến đâu hết đến đấy, quốc doanh ta địch không lại...

Trang trại nuôi tôm của Tịch lúc đầu chỉ là một bãi bồi hoang hoá, được đào đắp lại thành hồ, chính quyền cho thuê 15 năm để khai thác. Tịch đang dự tính nuôi thêm đà điều vì bãi cát của hồ có chiều dài mấy cây số. Ông Lê Hải hỏi sao không thuê dài hạn hơn nữa, song được biết là toàn bộ đất đai của các xã trong huyện giao khoán cho nông dân thời hạn chỉ còn 15 năm nên không cho thuê dài hạn hơn được, khi nào hết hạn sẽ hay...

- Thực ra 15 năm đối với cháu là đủ ông bà trẻ ạ. Cháu chỉ khai thác hết công suất trong phạm vi 10 năm thôi, 5 năm còn lại sẽ vừa sản xuất vừa cải tạo lại môi trường nuôi, nếu thành công thì làm tiếp, không thành công cháu tính chuyện khác. Cũng may là tỉnh bí vốn làm thủy lợi nên mới cho cháu thuê cái bãi bồi này. So với luật, tỉnh làm như thế cũng là xé rào ông bà trẻ ạ. Đương nhiên là cháu phải cam kết dùng lao động của địa phương.

- Không có tư tưởng làm ăn lâu dài à? - Ông Lê Hải hỏi.

- Có chứ ạ. Nhưng cháu đã sang tìm hiểu chán ở Thái Lan rồi, họ khai thác đến kiệt cùng, nên hàng nghìn héc ta nuôi tôm bây giờ ô nhiễm nặng, không có cách gì cứu được, vì quá tốn kém. Cháu không muốn đi theo vết chân của họ. Cháu tính nát nước ra rồi, quay vòng 5+5+5 hay là 10+5 là có lý nhất! Sau này diện tích mặt bằng 120 héc ta ven biển của cháu sẽ vô giá!

- Ai nghĩ ra cho cậu cái vòng quay ba con 5 thế?

- Cháu là nông dân mà, luân canh bao giờ cũng tốt hơn độc canh, ông trẻ bà trẻ ạ. Khối bãi tôm ở miền Trung đang chết dở vì độc canh đấy!

Xã đội trưởng Tịch đang hùn vốn với một vài đối tác nữa xây dựng một khu đô thị mới ở Hà Nam, tương tự như mô hình khu đô thị mới phía Đông thành phố Hải Dương đã khởi công.

- Đảng viên không được làm kinh tế tư nhân cơ mà? – Bà Hậu trêu cháu mình.

- Vâng, cháu biết. Nhưng cháu là đảng viên trước khi trở thành ông chủ, lại là đảng viên tốt, đóng nhiều thuế, nên Đảng không nở khai trừ cháu ạ.

- Tôi sẽ xui chính quyền trị cậu! Chính quyền đánh xí nghiệp dễ ợt! - Ông Lê Hải dọa vui.

- Vâng, điều này ông trẻ nói đúng ạ, nhưng cháu có võ của cháu. Cháu cũng từ chính quyền ra mà ông trẻ! Dù mới chỉ là cấp xã. Nói đến chuyện đảng viên không được làm kinh tế tư nhân, cháu có anh bạn ở Vĩnh Phúc, trước đây cùng làm nghề liên quan đến sành sứ như cháu ông bà trẻ ạ. Anh ta đang làm giám đốc một công ty vật liệu xây dựng quốc doanh, có tài, bỗng dưng được cất nhắc lên làm phó tổng giám đốc của tổng công ty. Anh ta bàn mãi với cháu và quyết định không nhận chức mới, đơn giản là anh ta không muốn về hầu mấy vị chức sắc ăn không ngồi rồi trong tổng công ty. Thế là trên cách chức, nhưng anh ta lại mừng rơn, nhảy tót ra ngoài, rủ bạn bè lập công ty riêng. Mãi làm ăn, sinh hoạt Đảng bập bõm, thế là bị khai trừ nốt khỏi Đảng, anh ta về nhà lôi kéo anh em lập thêm mấy công ty nữa. Bây giờ các xí nghiệp ceramic của anh ta hàng năm sản xuất khoảng hai mươi triệu mét vuông gạch ceramic cao cấp, nuôi ba nghìn công nhân, mỗi năm nộp thuế cho tỉnh hàng chục tỷ đồng, trong khi đó toàn bộ các xí nghiệp quốc doanh của tỉnh đóng thuế khoảng bốn tỷ đồng!

- Tạo được nhiều công ăn việc làm, đóng nhiều thuế như thế phải phong Anh hùng lao động mới được chứ? – bà Hậu hỏi.

- Đáng lắm bà trẻ ạ. Nhưng nước ta làm gì có chuyện tôn vinh cái anh chàng bị khai trừ khỏi Đảng! Khác với cháu, thằng này có học, nên làm ăn bài bản hơn cháu nhiều lắm. Nó giỏi lắm ạ, khi ra ngoài biên chế, cháu hỏi nó tại sao lại chọn sản phẩm ốp lát ceramic đang ế khắp nước! Nó bảo của rôm thì ế thật, xây dựng đang lên ầm ầm thế này, gạch ceramic cao cấp sẽ thắng to. Nó chuyên vào một sản phẩm này thôi và thắng to thật ông bà trẻ ạ. Nó có hàng xuất khẩu sang Trung Quốc và sang Nga nữa mới tài chứ! Ông bà đến thăm Vĩnh Phúc cứ hỏi Vĩnh ceramic thì ai cũng biết! Cháu thực không biết khai trừ anh ta khỏi Đảng có nên không!

- Nếu Đảng hỏi ý kiến cháu, cháu trả lời thế nào?

- Ông trẻ ạ, nếu là Tổng bí thư, cháu sẵn sàng khai trừ mọi đảng viên ăn hại đại nát, hư hỏng, tham nhũng. Còn thằng Vĩnh thì phải giữ nó ở lại trong Đảng! Nó tốt lắm, không làm việc gì trái, đã thế lại tạo việc làm cho hàng nghìn người... Bây giờ khai trừ nó mất rồi!..

- Ăn nói gì mà linh tinh thế? – Lê Hải hỏi.

- Sự thật là thế đấy ông trẻ ạ, cháu không nói sai.

- Anh chàng này muốn tư sản hoá Đảng hả?

- Tùy ông trẻ quy kết ạ...

- Được sự bảo vệ của chính quyền địa phương có tốn kém không?

- Được chính quyền địa phương bảo vệ thì yên tâm quá 50% rồi ông trẻ ạ! Còn lại 50% là làm đúng pháp luật.

- Thế có phải thường xuyên làm luật không? – Bà Hậu hỏi.

- Em hỏi gì mà anh nghe không hiểu? – Lê Hải ngơ ngác hỏi vợ.

Bà Hậu không trả lời mà chỉ ôm mặt cười về câu hỏi ngây ngô của chồng, rồi chỉ chỉ vào

Tịch, giục trả lời thay.

- Bà trẻ hàng ngày phải đi chợ có khác, rành hơn ông trẻ nhiều ạ. Cháu gọi đấy là công tác dân vận cho nó sang. Sống ở đâu mà chẳng phải làm công tác dân vận ạ. Tốn kém nhất là lúc vạn sự khởi đầu nan. Cháu qua đoạn này rồi, còn bây giờ mọi chuyện đã vào nề nếp, nghĩa là làm luật vừa phải thôi ạ.

Lúc này Lê Hải mới vỡ lẽ, gật gù một lúc rồi hỏi tiếp:

- Hồi nông dân Tiền Hải nổi dậy cậu không làm sao à?

- Dạ không, đấy là chuyện của mấy ông cán bộ xã và huyện với bà con nông dân. Ông bà tính, tham nhũng trắng trợn quá, dân đánh cho, phải bồng bế nhau bỏ làng bỏ xóm đi tứ xứ rồi, không dính gì đến doanh nhân chúng cháu.

- Sao cậu lại không dính?

- Ông bà trẻ ạ, với cháu gay nhất là khâu đền bù giải tỏa cho bà con nông dân. Thỏa thuận được với nhau ký kết đăng hoàng rồi là quân của cháu đeo hàng ba-lô tiền đi, đưa tận tay đến từng hộ, xã huyện đừng hồng xơ mũi vào! Cái gì phải chia phần cho xã và huyện thì cháu chia dứt đoạn trước rồi, không để cho họ lòng thòng với bà con nông dân.

- Chịu chơi nhỉ! Bây giờ cậu lo gì nhất?

- Ông bà trẻ ạ, cứ ổn định chính sách cho chúng cháu vài chục năm, nước ta giàu to cho mà xem. Cháu chỉ lo nhất mỗi đoạn này thôi.

- Cỡ tư bản như cậu Thái Bình có bao nhiêu rồi?

- Thừa ông trẻ, cháu còn lâu mới được lên tư bản ạ? Cháu mới chỉ là tỷ phú tiền Việt thôi, chưa phải là tỷ phú đô la ạ. Cỡ như cháu trở lên Thái Bình có khoảng vài chục... Nhưng có lẽ Thái Bình không thấm tháp gì cả về tài và lực so với Hà Nội của ông trẻ!

- Có ăn ốc nói mò không đấy? - Bà Hậu hỏi Tịch.

- Dạ thưa bà trẻ không ạ. Ví dụ như các ông Đạo “bia”, ông Việt “sen”, ông Hoài “điên”... mà cánh làm ăn ai cũng biết... Riêng cháu hiện đang cạnh tranh với sáu, bảy vị như thế ở Hà Nội. Họ có khối công việc ở ngay Thái Bình chúng cháu. Có điều là ở gần Trung ương quá nên các đại gia này thích sắm vai anh hùng “núp”(*) [(*)Đồng âm khác nghĩa với tên nhân vật lịch sử anh hùng Núp.] hơn. Có vị còn nói chỉ để tóc dài ba phân thôi để không bị tóm!

- Ý cậu muốn nói là tiềm năng trong dân có thể phát huy còn lớn lắm? - Ông Hải hỏi tiếp.

- Ôi, hỏi được như thế là ông trẻ có đầu óc thoáng lắm đấy ạ! Nhà nước cho chúng cháu hai chữ bình yên, nếu tốt hơn nữa thì hậu thuẫn cho chúng cháu, xin bảo đảm với ông bà, chúng cháu không sợ Tây, Tàu nào cả.

- Cậu dám cả quyết như thế?

- Vâng ạ, từ khi có luật cho các doanh nghiệp tư nhân, tụi cháu đi được một bước dài trong cạnh tranh với bên ngoài. Chúng cháu gọi vui đấy là cái luật khoán hộ trong công nghiệp ạ. Nếu bây giờ bảo cháu đi chùa thắp hương cầu khẩn trời đất phù hộ thực thi suôn sẻ luật này, cháu sẵn sàng, mặc dù xưa nay cháu chúa ghét lễ bái!

- Tại sao cậu lại đi vào nhiều ngành nghề thế, không chuyên vào một thứ?

- Khác với thằng Vĩnh, cháu không muốn chuyên vào một ngành nghề nào đâu ạ, mỗi người có cái mạnh riêng của mình không ai giống ai cả ông bà trẻ ạ. Phần cháu, cháu chỉ quan tâm đến làm cái gì dễ kiếm được nhiều tiền. Nhưng chụp giật thì bấp bênh lắm, không phải cái mạnh của cháu. Chuyên sâu như thằng Vĩnh cháu cũng không có tài. Đối với cháu, chỉ có thị trường mới định đoạt được cháu nên lựa chọn sản phẩm gì... Nếu tính có lãi là cháu làm, sản phẩm nào cũng phải đi đến cái đích duy nhất này, ông bà trẻ ạ. Hết vài ba tháng mà cháu không tìm ra được sản phẩm mới, nghĩa là không tìm ra thị trường nào mới, là cháu lo sốt vó, không thiết ăn thiết uống gì nữa! Lúc nào trong đầu cháu cũng phải luôn luôn đi tìm thị trường mới cho sản phẩm mới!

Ông Lê Hải mắt tròn xoe:

- Ai dạy khôn cho cậu thế?

- Thị trường, ông trẻ ạ. Chỉ có thị trường là quyết định! Chúng cháu khác hẳn với quốc doanh ở điểm này, xoay chuyển nhanh hơn đứt quốc doanh ở điểm này. Trại nuôi tôm 120 héc-ta của cháu là như thế. Cách đây khoảng chục năm, khi nuôi tôm bắt đầu mạnh nha ở miền Nam, cháu đã bỏ ra đây nhòm ngó bãi hoang này rồi. Tỉnh ra điều kiện nếu đầu tư làm công trình tưới tiêu của huyện thì đồng ý cho thuê bãi bồi này. Dự án làm công trình tưới tiêu có rồi, hết 22 tỷ đồng nhưng chưa có vốn. Làm việc ở tỉnh chưa đầy một giờ, cháu ký kết biên bản nhận ngay. Sáng hôm sau cháu đi thế chấp xí nghiệp đồ sứ của cháu để vay ngân hàng cổ phần và huy động một số nguồn khác, còn vốn của cháu thì để đập trực tiếp vào trại tôm cho sớm ra sản phẩm... Trước khi khởi công, cháu cho thẩm định lại toàn bộ dự án công trình thủy lợi và cho đấu thầu lại, dự toán công trình chỉ còn 20 tỷ! Thế là chưa làm tỉnh đã lợi ra được hai tỷ! Kết quả là huyện có công trình thủy lợi, còn cháu có trại nuôi tôm. Đương nhiên nếu tôm không trúng thì cháu mất sạch và phải ngồi tù. Quốc doanh không thể mạo hiểm như cháu được ông bà ạ, vì giám đốc quốc doanh chỉ có được và chẳng bao giờ mất, lại càng không có cái gì để mà mất! Nhưng cái được quan trọng nhất của cháu là lãnh đạo tỉnh công nhận cháu là đảng viên gương mẫu! Thế có hay không ạ? Phải bạo phổi lắm đấy ạ. Công việc của cháu có thanh thế từ đây.

- Tôi nhớ đã có lần cậu đã theo học một lớp ngắn ngày ở Hà Nội, có được việc gì không?

- Ông bà trẻ biết đấy, cách đây hơn hai năm cháu về ở nhà ông bà mấy tuần. Hồi ấy cháu bỏ tiền túi theo học lớp bồi dưỡng ngắn ngày cho các chủ doanh nghiệp, do AIT(*) [(*) Học viện Công nghệ châu Á (Asian Institute of Technology)] tổ chức. Kể ra học như thế cũng đáng đồng tiền, ông bà ạ, nhờ thế cách làm ăn của cháu từ đấy có bài bản hơn. Cháu cũng hiểu sâu thêm tầm quan trọng của vấn đề môi trường và cách xử sự nó nên cháu không ngại nó nữa... Cháu tự học quanh năm ngày tháng chứ đâu chỉ có đến lớp, chỉ có điều cháu không học lấy bằng thôi.

- Hiện giờ có theo học lớp nào không?

- Mấy hôm nay cháu đi chơi với ông bà trẻ nên coi là ngoại lệ đấy ạ. Còn tối nào cũng khoảng từ 10 giờ đến 11 giờ là giờ học của cháu, bất khả xâm phạm, thầy dạy là mấy tờ báo và các thông tin cháu tìm trên mạng. Nghề thực của cháu là đi và nghĩ. Trong nước, ngoài nước cháu đi khá nhiều. Chỗ nào có cái gì hay hay là phải đến dòm ngó ngay. Vốn từ bé quen cái lối năng nhặt chặt bị, cháu không chê loại sản phẩm nào, mà chỉ xem nó đáng cho mình kinh doanh hay không thôi. Nhiều lúc vợ cháu bảo cháu tuổi Sửu nên phải làm việc như trâu, nhưng được cái là cô ấy cũng thông cảm. Hai con cháu thì gọi cháu là cái rô bốt biết nghĩ.

- Giàu vì bạn, sang vì vợ, các cụ dạy thế có đúng không?

- Quả là thế, bà trẻ ạ. Nhà cháu bỏ nghề dạy học từ khi sang bên này, bây giờ là trung tâm thông tin của cháu. Bởi vì công việc nào bắt đầu vào guồng là cháu giao hết cho giám đốc – do chính tay cháu đi thuê, cháu quản các đơn vị qua những thông tin gửi về cho vợ cháu. Giám đốc phụ trách công trường xây dựng bên Hải Dương của cháu lĩnh lương 20 triệu đồng một tháng đấy ông bà trẻ ạ. Số sinh viên mới tốt nghiệp bây giờ cũng nhiều anh giỏi đáo để.

- Lương gì mà cao thế? – Bà Hậu ngạc nhiên.

- Cũng đáng đồng tiền thôi bà trẻ ạ. Tiến độ công trường kéo dài thêm một ngày, cháu sẽ phải chi thêm mỗi ngày hai mươi triệu đồng. Cháu trả lương hai mươi triệu, nhưng thực vào túi anh ta chỉ khoảng mười bốn mười lăm triệu thôi, vì mỗi tháng anh ta cũng phải tự chi phí hết khoảng năm, sáu triệu tiền xăng dầu, khấu hao ô tô của anh ta, tiền điện thoại di động và một số khoản vặt vặt khác. Nếu không được việc cháu thay giám đốc khác ngay. Lúc nào cháu cũng phải có sẵn người thay thế trong túi áo.

- Cậu định làm gì ở Thái Bình nữa?

- Nếu nhà nước bảo đảm cung cấp khí đốt lâu dài trong vòng hai mươi (20) năm hoặc hơn nữa, cháu định làm cho Tiền Hải sẽ có một cái tên tương tự như Bôhêm (Boheme).

- Cậu nói cái gì? – Ông Hải nghe chưa thủng.

- Ông bà trẻ hôm qua đã đi thăm xí nghiệp thủy tinh pha lê của Tiền Hải rồi đấy ạ. Xí nghiệp có năm trăm (500) công nhân mà sản phẩm không đủ bán, cũng là của một tư nhân. Ông bà trẻ

thấy đấy, đồ pha lê ở đây chẳng kém Bôhêm là bao, cứ tạm cho điểm là một tám một mười đi. Từ tám phần mười Bôhêm làm sao nâng lên cho đủ mười phần mười Bôhêm mới là chỗ để cho cháu có thể hái ra tiền.., và đấy mới là bí quyết để hái ra tiền. Chính điều này đã thúc giục cháu đi Tiệp, đến tận Bôhêm. Đoạn đường tám phần mười Bôhêm đã có người đi hộ cháu rồi, đoạn đường còn lại cho đến đủ mười phần mười mới đích thị là công việc của cháu.

- Ngày xưa ngù ngò, dùi đục chấm mắm cáy! Sao bây giờ khôn thế? – Lê Hải thán phục cháu mình.

- Trời phù hộ ông trẻ ạ. Đến Cộng Hoà Séc, cháu thuê một người Việt làm phiên dịch và nằm ở đấy mất hai tuần, nhân thể cháu học thêm được kinh nghiệm khai thác kinh doanh tầm suất nước nóng ở Căclôvi Vari (Carlovy Vary), họ làm có bài bản hơn ta nhiều ông bà trẻ ạ. Tại Bôhêm cháu đi vào các doanh nghiệp làm đồ mỹ nghệ pha lê, việc đầu tiên là hỏi họ bán đi đâu, tính toán tiền lương, giá cả... Trước khi về cháu tạt sang Áo thăm tra lại thị trường tiêu thụ và giá cả... Ở lại Viên (Vienne) mấy ngày, cháu tính toán thấy có thể làm được.

- Chịu khó mày mò gớm nhỉ?

- Phải chịu khó đi, bà trẻ ạ, nếu không được gì thì coi như đi du lịch, có mất đi đâu mà lo ạ. Cháu tính rồi, nếu có một xí nghiệp chuyên đồ mỹ nghệ pha lê cao cấp ở Tiền Hải, nhất định cháu trúng to cho mà xem. Làm đồ mỹ nghệ pha lê cao cấp, mười phần mười Bôhêm, chứ không làm đồ thủy tinh! Thêm cái sáng tạo của nghệ thuật tạo hình Việt Nam vào nữa!.. Ôi nhất định sẽ là sản phẩm độc đáo, có thị trường rộng khắp thế giới, ai cạnh tranh với ta đều khó ông bà trẻ ạ... Cháu đã xem xét kỹ mọi thứ, những gì ta có thể tự có được, những gì có thể mua được, từ công nghệ, kỹ thuật, hoá chất, phụ liệu, mỹ thuật, nghệ thuật... Cát Cam Ranh thì tuyệt vời, lao động có tay nghề cao có thể đào tạo được, chuyên gia giỏi của Tiệp cháu đã ướm được mấy nguồn để thuê rồi, thậm chí có thể thuê được cả nghệ nhân Tiệp nữa. Bây giờ cháu có thể làm việc qua mạng nhờ anh phiên dịch bên ấy, tiện lắm ông bà ạ... Cháu đã tìm sẵn cả vài nghệ nhân Việt Nam...

- Ngày xưa tôi chỉ thấy cậu toàn hò vớ hét du kích, ăn nói thì quân phiệt, thế mà bây giờ giao thiệp giỏi nhỉ. – Bà Hậu nhận xét.

- Cái gì cháu chưa học được thì cuộc sống nó rèn, bà trẻ ạ... Bây giờ chỉ còn nguồn khí đốt lâu dài cho Thái Bình là cháu chịu chết! Cháu nghĩ khí đốt cho công nghiệp của Thái Bình, nhất là cho công nghiệp của Tiền Hải, là chuyện của Chính phủ, chứ không còn là chuyện riêng của tỉnh nữa ông bà ạ. Câu chuyện này quyết định tương lai một triệu tư người dân sống ở đây và hoàn toàn ngoài tầm với của tỉnh. Nhất là bây giờ đã có con đường 10. Không biết Chính phủ có ai quan tâm đến chuyện này không! Chỉ cần Nhà nước giảm bớt những thứ đầu tư vô bổ hay kém hiệu quả thì việc đưa khí đốt từ ngoài biển vào cho công nghiệp Thái Bình để đổi đời cho cả tỉnh này chỉ là chuyện vặt thôi, ông bà ạ. Kể cả khí đốt từ Lan Tây, Lan Đỏ...

- Cậu có là con vẹt của báo chí không đấy?

- Ông trẻ ơi, báo chí vừa mới đưa tin riêng đầu tư cho mía đường tính đến nay lên tới sáu bảy nghìn tỷ đồng, có bài báo ước tính khoảng một nửa tỷ đôla. Đang lỗ đơn lỗ kép!.. Ông thử tính hộ cháu xem có thể làm gì tốt hơn với số tiền khổng lồ như thế? Bài báo còn đưa tin nếu không tìm ra lối thoát thì trong vòng mười năm nữa cứ một nhà máy đường sẽ dắt bằng ba nhà máy đường vì lãi mẹ đẻ lãi con! Phát triển kinh tế chạy theo sản phẩm thì nó như thế đấy ông trẻ ạ, còn kinh doanh nhằm vào thị trường với mục đích kiếm lãi như của cháu thì lại khác.

- Xã hội trưởng mà tính toán đâu ra đấy nhỉ? – Bà Hậu khen.

- Thế nhưng xem ti vi thấy ca ngời mía đường là cây xoá đói giảm nghèo cơ mà? - Ông Lê Hải hỏi.

- Vâng, quả là có tạo thêm nhiều công ăn việc làm cho nhiều vùng, nhưng đấy là câu chuyện tạm bợ, câu chuyện mỹ dân của mấy ông lãnh đạo địa phương, gây thành tích hay vốn chính trị cho chính mình và lấy lòng cấp trên thôi ạ! Ông trẻ tính, cứ lỗ và nợ mãi, cả nền kinh tế sẽ đổ thì lấy gì nuôi nhau? Lại còn hộp xanh, hộp đỏ, hộp vàng nữa chứ!

- Cậu nói xanh đỏ trắng vàng cái gì?

- Bà con nông dân nông ta bây giờ có hai cái sợ ông bà ạ. Thứ nhất là, thiên tai không sợ bằng không tiêu thụ được đầu ra. Thứ hai là sợ các khoản trợ cấp kìm xù ở các nước tư bản dành cho nông phẩm của nước họ. Báo chí ta cho biết khoản trợ cấp này thường là một phần năm đến một phần tư giá thành. Thừa ông trẻ, ta làm sao mà địch lại được ạ? Suýt nữa cháu là chủ một trang trại lớn trồng đỗ tương 300 héc-ta, thuận lợi thì sau 5 năm mở rộng gấp đôi, một nông trường đã thoả thuận hợp tác với cháu 25 năm, thực chất là cho cháu thuê đất 25 năm, mọi chuyện tính toán xong xuôi hết rồi, đầu ra cung cấp cho sản xuất thức ăn gia súc trong nước không xuể, thế nhưng năng suất và giá thành không sao địch lại được đỗ tương nhập từ Mỹ! Cháu đành bỏ cuộc.

- À à, chuyện trợ cấp như thế này mình có lần nghe đến loáng thoáng ở đâu đó, nhưng không ngờ nó lại liên quan trực tiếp đến nông dân nước mình! Xem ra bầu trời của mình mới chỉ bằng cái vung... - Ông Lê Hải gần như tự nói với mình.

- Hoa quả của ta xuất đi Trung Quốc bây giờ cũng gay go lắm ông bà trẻ ạ, trong khi đó hoa quả của Thái Lan vào Trung Quốc thoải mái, vì hai nước này đối xử với nhau với tư cách đều là thành viên Tổ chức Thương mại Thế giới. Thái Bình vừa rồi cũng khối anh phá sản vì bệnh SARS đấy ạ, nhất là những trại nuôi lợn sữa xuất đi Hongkong. Đột nhiên Hongkong không nhập nữa vì dịch bệnh này và vì kinh tế ở đấy xuống dốc.

- Thời nào nghề nông cũng khổ Tịch nhỉ.

- Như thế là bà trẻ vẫn thông cảm với nông dân đấy ạ, bằng bất kỳ giá nào cũng phải đổi nghề cho nhanh bà ạ. Ngay trong nước thôi, càng đi, cháu mới càng biết là thiên hạ khôn hơn dân Vĩnh Bảo ta nhiều lắm ông bà ạ. Chuyện Thái Bình 5 tấn là chuyện cổ tích rồi, bây giờ phải là 15 tấn. Sống mãi với chuyện cổ tích thì nghèo to, bây giờ bà con ở đây đang lo chuyện cánh đồng 50 triệu! Ông bà thử tưởng tượng xem, làm gì để thu hoạch được 50 triệu đồng một năm trên một héc-ta ở đồng đất này! Cánh đồng 5 tấn thì giỏi lắm mới chỉ được trên dưới chục triệu đồng một héc-ta thôi! Mục tiêu này rất khó, nhưng không đạt được thì nghèo mãi! Thế mà đã có nhiều hộ làm được mới tài chứ ạ. Tỉnh đang cố đẩy thành phong trào. Có thể nói nông dân đang tìm cách vắt đất ra tiền, ông bà trẻ ạ. Đã có những đồng ruộng chuyên canh 15 tấn thật, nào là cá, nào là hoa hồng, cây cảnh..., có cả những hộ riêng lẻ chăn nuôi lợn, có trại lợn tới nghìn con nuôi theo phương thức công nghiệp hẳn hoi.

- Nghĩa là một anh nông dân bằng cả cái nông trường chăn nuôi ngày xưa?

- Vâng, đúng thế ông ạ. Thái Bình có bao nhiêu nông dân thì có bằng ấy cái đầu ngày đêm suy nghĩ đánh vật với đất!

- Người đánh vật với đất? Cháu ví von hay quá. - Bà Hậu khen.

- Không thể nói khác được ông bà trẻ ạ. Nhưng đánh đấm kiểu gì cũng vẫn chỉ là quần quanh trên mảnh đất ba sào thôi ạ, nghĩa là vẫn trong phạm vi kinh tế hộ. Nhảy sang kinh tế trang trại thực sự thì phải có chính sách khác về đất đai, không thể luồn lách chui lủi mãi như hiện nay được. Vì cứ tạm bợ thuê gom đất của nhau thì nói ông bà tha lỗi, bố bảo cháu cũng không dám đầu tư lâu dài hay là làm gì cho ra tẩm ra món được ông bà trẻ ạ. Kinh tế hợp tác xã cần lắm, nhưng không phải là cái thứ hợp tác xã ta đã cố ý dựng lên. Cuộc sống đang chấp nhận một kiểu hợp tác xã sinh động hoàn toàn khác, phong phú vô cùng. Song câu chuyện đau đầu nhất ngay bây giờ cho lãnh đạo tỉnh này là tiêu thụ đầu ra thế nào! Đầu đầu cũng tôm, cũng cá, cũng lợn như thế này, thứ nào cũng từng mớ, từng mớ, bán khối lượng lớn, bán đi xa là không được, xuất khẩu lại càng không được! Lại còn đề thêm vấn đề môi trường nữa chứ! Dân thì đông, đất đai chật hẹp, chạy đằng trời cũng không thoát khỏi công nghiệp hoá ông bà trẻ ạ. Nhưng ông bà tính xem, công nghiệp hoá theo cách nào? Làm như đang làm thì sớm muộn dứt khoát không ổn! Đây là một ví dụ nữa là chúng cháu rất cần sự mở đường, sự hậu thuẫn của Nhà nước. Không lo dần đi, càng xoay xở càng sớm đi đến ách tắc lớn!

- Theo cậu, năm khu công nghiệp của Thái Bình có mang lại hy vọng nào cho tỉnh không? Mình thấy ti vi và báo của tỉnh đang ca ngợi chuyện này nhiều lắm.

- Cháu hy vọng ông ạ. Tỉnh đang trải chiếu hoa mời khách tứ phương đến đầu tư! Ưu đãi hết chỗ nói. Năm khu công nghiệp có thể thu hút vài vạn lao động nếu thu hút tốt đầu tư nước

ngoài và trong nước, tạo ra vô khối việc làm phụ khác cho cả tỉnh và các tỉnh lân cận. Như thế may ra tỉnh sẽ đột phá được một lối đi khác. Nhưng khó một nổi làm được hay không thì lại là câu chuyện của cả nước ta đối với thế giới bên ngoài ông bà trẻ ạ, không còn là chuyện riêng của Thái Bình nữa.

- Thế là thế nào?

- Bà trẻ tính, đầu ra của 5 khu công nghiệp chủ yếu sẽ phải tiêu thụ ở nước ngoài, dự kiến nào là hàng may mặc, giày dép, nào là đồ nhựa, hàng tiêu dùng lâu bền, nào là linh kiện phụ tùng, đồ điện... Cháu nghe tỉnh giới thiệu thấy mê lắm, nhưng tỉnh cũng thừa nhận phải có thị trường xuất khẩu, mà nước mình cứ lăm lăm mãi như thế này lấy đâu ra thị trường! Mới đây cá basa của ta đi Mỹ bị áp thuế một cách vô lý, rồi đến quota hàng may mặc... Nghe nói ta đang đàm phán gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới để có thể mặc cả, nhưng còn trầy trật lắm.

- Ghê nhỉ, xã đội trưởng Tịch năm nào còn là anh nông dân cày sâu cuốc bẫm, thế mà bây giờ cũng phải quan tâm đến những chuyện quốc tế nhỉ? - Bà Hậu khen.

- Bà trẻ ơi, những chuyện này đối với cháu bây giờ là cơm áo gạo tiền, thờ ơ làm sao được ạ. Nếu có nhà đầu tư nào, trong nước ngoài nước đều được cả, hể họ nhảy vào khu công nghiệp ở đây là cháu xông ra tham gia đấu thầu xây dựng ngay! Quân xây dựng của cháu thuộc loại mạnh trong tỉnh này! Nông dân Thái Bình làm ăn giỏi là thế, có thể nói là vô địch trong cả nước về chịu thương chịu khó, người Thái Bình đi kiếm sống khắp nước, thế mà Trung ương hàng năm vẫn phải hỗ trợ quá nửa ngân sách của tỉnh, chỉ là vì chưa thoát khỏi sổ kiếp tỉnh nông nghiệp ông bà trẻ ạ!

- Chết thật, lâu nay mình cứ ngỡ là Trung ương chỉ phải hỗ trợ mấy tỉnh miền núi hay vùng sâu vùng xa thôi chứ! - Ông Lê Hải thốt lên.

- Sang Nam Định cháu thấy bà con sản xuất được khá nhiều thứ. Có xí nghiệp gia đình làm gia công đến 70 - 80 phần trăm phụ tùng cho những hãng làm bếp ga nổi tiếng như Sinai, Rinnai... Đến Ý Yên cháu thấy có nhà làm đồ đồng đã đúc được tượng nặng ba mươi tấn theo phương pháp đúc liên hoàn mới sợ chứ, rất thủ công nhưng lại rất khoa học ông bà trẻ ạ. Thảo nào vùng này hồi chiến tranh phá hoại đã là một trong những nơi cung cấp chính về phụ tùng xe đạp gia công cho cả miền Bắc, có thuyền xi măng lưới thép của vua Đê(*) [(*) Một trong những ví dụ điển hình của hiện tượng “phá rào” thời bao cấp ở miền Bắc trước 1975.] , ngay lúc còn thời tem phiếu mới kinh chứ ạ!.. Nhưng đến Đa Hội bên Bắc Ninh, ngay lập tức cháu phải ngả nón bái phục. Hồi ra, khối lượng sắt thép làng này làm ra xấp xỉ với sản lượng cả khu gang thép Thái Nguyên, ông bà trẻ thấy có đáng kính nể không ạ?

- Cháu có nói ngoa không đấy?

- Thừa ông trẻ, một trăm phần trăm thật ạ! Chỉ có điều chất lượng sắt thép Đa Hội không thể so với Thái Nguyên được. Bắc Ninh còn làm nhiều thứ khác nữa, hàng nhái khá nhiều và giỏi lắm. Ông bà phải bớt chút thời giờ đến đấy mà xem!

- Cậu đang kể chuyện khoa học viễn tưởng à?

- Gọi như thế cũng được ạ, và hầu như Nhà nước không phải đầu tư lấy một xu cho những sản phẩm này. Nhưng cháu lo sẽ có nhiều cái mất lớn, ông bà trẻ ạ.

- Mất cái gì mà mất lớn?

- Cháu xin kể làm ví dụ như thế này: Chất lượng sắt thép Đa Hội thấp, làm những công trình nhỏ và chịu tổn một chút thì có thể không sao ông ạ. Nhưng nếu để cho các công ty đấu thầu gian lận đưa vào những công trình lớn thì hiểm họa khôn lường!

- Nhà nước không kiểm soát?

- Cháu nghĩ là có đấy, nhưng chỗ nào cũng đầy rẫy tiêu cực, ông trẻ có tin là kiểm soát được hết không? Mua và bán ở Đa Hội theo kiểu gì cũng được ông bà trẻ ạ, trời cũng không kiểm soát nổi. Đã thế thường là vài ba năm sau khi nghiệm thu công trình, hậu quả mới phát sinh.

- Nghe mà rợn cả người. Thế theo cậu phải dẹp cái làng nghề sắt thép Đa Hội à?

- Dạ không, mà có muốn dẹp cũng không dẹp nổi ông trẻ ạ. Nghề làm hàng sắt ở Đa Hội tồn

tại đến nay là hơn bốn trăm năm rồi! Phải ra sức khuyến khích nó là khác. Cái chính là tạo mọi điều kiện cho nó phát triển sản xuất kinh doanh đúng với những đòi hỏi của loại sản phẩm này. Ông bà trẻ cứ đến Đa Hội mà xem, người và thiết bị thì chật như nêm, nơi sinh hoạt và nơi sản xuất chen lấn nhau. Nóng, ồn ào, khói bụi mù mịt, vệ sinh công nghiệp và an toàn môi trường ở đây thì khủng khiếp ông bà trẻ ạ. Cháu xin lỗi, nói rằng nhà nọ ị lên đầu nhà kia cũng không ngoa đâu ạ! Đây là cái mất rất lớn, thậm chí có thể không cứu vãn được! Các tiêu chuẩn độc hại về môi trường ở đây đều gấp hàng chục hàng trăm lần mức cho phép, chính người Đa Hội kể cho cháu nghe như vậy. Chuyện này thì tự dân Đa Hội có ba đầu sáu tay cũng phải quỳ gối đầu hàng thôi, trong khi đó ruộng đất của làng thì cho những người làng bên đến thuê để canh tác.

- Thế sao không đưa bớt cơ sở sản xuất ra khỏi làng? - Ông Lê Hải hỏi.

- Cháu hỏi rồi, dân Đa Hội muốn lắm nhưng tự mình không làm nổi ông ạ. Xã cũng đã mạnh dạn trích ra hơn chục héc ta thu gom các hộ sản xuất sắt thép lại một chỗ, thế là bao phổi lắm đấy ạ. Nhưng diện tích này không đủ, lại thiếu trình độ tự quy hoạch, nên lộn xộn, không quản lý được. Cuối cùng chỉ là mở rộng cái lộn xộn trong làng ra ngoài đồng thôi!

- Thế không ai giúp đỡ xã quy hoạch à?

- Chắc là có ạ. Nhưng cái việc chính quyền cần làm thì lại làm không tốt hoặc không làm được, y hệt như ở quê mình vậy thôi ông bà trẻ ạ.

- Ô hay, dân đóng thuế nuôi chính quyền chỉ để thuê họ làm những việc này cơ mà?

- Ông trẻ nói hệt như cái anh Việt kiều bên Tiệp đi dịch cho cháu ở Bôhêm!

- Thôi chết rồi, tiêm nhiễm phải nọc độc dân chủ tư sản rồi anh Hải ơi! - Bà Hậu rũ ra cười.

- Bà trẻ đang chỉnh đốn lại cho ông trẻ đấy ạ. Cháu thấy ở ta không có chuyện thuê với mượn gì cả, mà chỉ có một điều nhờ ơn Đảng và Chính quyền quan tâm chỉ đạo giúp đỡ, hai điều nhờ ơn Đảng và chính quyền quan tâm chỉ đạo giúp đỡ thôi ạ. Nói chuyện với ông trẻ cháu có cảm tưởng ông trẻ lâu lâu rồi không sinh hoạt chi bộ, có phải thế không ạ?

- Nói vậy, từ ngày về hưu tôi chưa nghỉ một buổi sinh hoạt nào! - Vốn điềm đạm như ông Hải mà cũng phải bật lại.

- Nhưng sao cháu thấy ông trẻ lời lẽ cứ lác lác thế nào ấy ạ. Ở chi bộ, ở địa phương người ta nói khác cơ...

- Em nói không sai mà, anh trở thành phần tử lác hậu mất rồi! - Bà Hậu vẫn chưa chịu buông tha chồng.

- Cháu mạn phép nói hỡn thế với ông trẻ một tý cho vui thôi ạ. Tại Đa Hội, cháu thấy không thể lẫn đất nông nghiệp một cách vô tội vạ được đâu!.. Một số hộ ở đây đã kéo nhau đi chung vốn đầu tư một xí nghiệp cán thép theo công nghệ hiện đại vào khu công nghiệp ở Bắc Giang. Cháu hy vọng đây là một ví dụ tốt. Cháu chỉ lo phát triển làng nghề không khéo mà bỏ phải vết xe đổ của nhiều xí nghiệp hương trấn ở Trung Quốc thì khốn to. Cháu đã đến xem tận nơi, không thể chấp nhận được...

- Chưa đánh đã hàng à?

- Cháu làm kinh tế khác với ông trẻ làm tướng đánh giặc ạ. Ông trẻ thì lo đánh trận nào dứt trận ấy, còn cháu lại lo đánh trận trước là để mở đường cho trận sau, to hơn, phức tạp hơn. Bên Trung Quốc bây giờ đang có nhiều chuyện cam go cho xí nghiệp hương trấn đấy ông bà trẻ ạ, có người nói với cháu có đến hàng trăm tỷ đô la hàng thừa ế vì đủ các loại lý do khác nhau! Có lẽ vì thế cách đây mấy năm nhà máy xi măng lò đứng và nhà máy đường cỡ nhỏ bên ấy cứ như là được lắp chân vào để chạy sang nước ta, còn bây giờ là các dây chuyền xe gắn máy... Còn cái gì cái gì nữa!.. Chẳng lẽ cứ cái gì họ thải ra đều là tốt, ta đều hốt lấy tất hay sao ạ!

- Thế không ai rút kinh nghiệm chuyện này hả Tịch?

- Thừa ông trẻ cháu làm sao biết được ạ, đây là việc của nhà nước, mà toàn là nhà nước các tỉnh hốt về thôi. Cháu đã nói rồi mà, nước ta có chạy đằng trời cũng không thoát khỏi công nghiệp hoá, nhưng công nghiệp hoá như đang diễn ra về lâu dài là không ổn, hoàn toàn không ổn. Càng lắm quốc doanh thì càng tham nhũng và độc quyền, mà đã độc quyền thì cái gì tốt đến

mấy cũng sinh ra thối nát cả cho mà xem!

- Đảng viên mà nói năng về kinh tế quốc doanh như thế hả?

- Ông trẻ ơi, cháu không nói khác được. Ông trẻ có theo dõi thời sự đều không?

- Chuyện gì thế?

- Có một đồng các tổng công ty 91, 92 rồi mà vẫn khối chuyện chưa đầu vào đầu. Bây giờ đang có ý định hình thành các tập đoàn kinh tế nữa. Cả nước có chừng mười tập đoàn mạnh thì sẽ có ngay những tập đoàn này sở hữu Đảng, sở hữu đất nước cho mà xem! Còn nếu những tập đoàn này mà yếu thì sẽ kéo cả đất nước vào sự đổ vỡ của chúng!

- Coi chừng, cháu ăn ốc nói mò đấy! – Miệng nói thế, nhưng ông Lê Hải cảm thấy ròn rợn trong lòng.

- Đúng là ông trẻ ít quan tâm đến thời sự! – Tịch sôi nổi. - ...Nước Nga đang khốn khổ vì các tập đoàn kiểu mafia như thế đấy ông trẻ ạ! Sang Nga tìm kiếm thị trường, cháu được anh chị em người Việt ở đấy kể cho nghe vô khối chuyện. Ông Putin khốn đốn lắm mới bỏ tù được ông chủ tịch tập đoàn dầu khí Yukhos... Còn ở nước ta ông trẻ ạ, chừng nào còn loằng ngoằng giữa công ty vợ và công ty chồng, giữa quốc doanh và ngoài quốc doanh, giữa kinh tế và đặc quyền đặc lợi, còn huy động vốn ngân sách hay vốn nhà nước cấp để cho quốc doanh kinh doanh theo cơ chế nhiều sơ hở như thế này, cháu cam đoan với ông trẻ sẽ có ngày sống mà ăn cám!..

- Liệu anh có trứng khôn hơn vịt không? – Ông Lê Hải muốn nghe nữa cho rõ ngọn ngành.

- Báo chí đã đặt câu hỏi rồi đấy ạ: Cả nước bây giờ đã sản xuất được hơn bốn triệu tấn thép, tiêu thụ chỉ hết ngót nghét ba triệu tấn, thế mà tại sao quốc doanh vẫn cứ gào chính phủ cấp vốn đầu tư mở rộng thêm sản xuất thép?! Giá lại đắt lên quá xá so với giá nhập khẩu! Ông trẻ hình dung xem nếu bây giờ chúng ta cho ra đời tập đoàn thép!.. Tập đoàn than có lẽ sắp ra đời rồi đấy ông trẻ ạ, cháu không hiểu mỗi năm hàng trăm triệu tấn đá phải đào bới Tổng công ty than đem đổ đi chỗ nào! Tính chi lý ra thì là lỗ... Rồi năm này qua năm khác... Táng tận lương tâm đến thế là cùng! – nói xong Tịch thở dài.

- Hỏi thật, cháu có quá thành kiến với quốc doanh không? – ông Lê Hải muốn đi tới cùng.

- Ông trẻ vẫn chưa tin cháu ạ? Cháu không tin là cháu nghĩ sai đâu!.. Thằng Vĩnh bạn cháu cháu kể cho cháu nghe xí nghiệp gạch ốp lát ceramic Lâm Thạch nhà nước đầu tư hết 25 tỷ đồng, công suất năm đạt 1 triệu mét vuông, trong khi đó xí nghiệp số 2 của nó công suất 6 triệu mét vuông/năm, đầu tư hết 75 tỷ đồng, quy mô sản xuất hiệu quả hơn, chất lượng sản phẩm cũng tốt hơn, giá thành sản phẩm chỉ bằng hai phần ba của Lâm Thạch. Cháu không hiểu ông trẻ còn bệnh quốc doanh ở cái nỗi gì ạ.

- Theo cậu là tư nhân hoá hết?

- Chúng cháu không nghĩ như vậy. Câu chuyện đầu tiên là phải thật bình đẳng với nhau cái đã, anh nhà nước cũng như anh tư nhân – chúng cháu dùng từ mới là dân doanh ạ, nghe cho nó bớt mùi tư bản. Câu chuyện tiếp theo là tạo ra phân công theo sự sàng lọc của thị trường. Nhà nước vì lợi ích chung của cả nước hỗ trợ tốt việc sàng lọc này. Dân doanh bạt mạng thì là cá lớn nuốt cá bé, là vô tổ chức, hỗn loạn và huỷ hoại môi trường, như thế sẽ huỷ hoại tất cả.

- Nghĩa là anh vẫn cần nhà nước hả? – Ông Lê Hải tóm ngay lấy điểm này.

- Khổ quá ông trẻ, có bao giờ cháu bác bỏ nhà nước đâu ạ! Cháu cho rằng phải có một cái gì đó cầm chịch... Một cách gì đó cân bằng, hài hoà tất cả... Theo một cách nhìn khác, một sự phân công thật rành rọt, nhà nước làm gì là tối ưu... Còn đã là doanh nghiệp thì cạnh tranh công khai, bình đẳng, không giẫm đạp lên nhau, có vậy mới có cơ trận trước mở đường cho trận sau lớn hơn ông trẻ ạ... Nhất là không bao giờ nên đưa vốn cấp từ ngân sách nhà nước vào sản xuất kinh doanh! Tối kỵ cái điểm này!.. Vốn sản xuất kinh doanh là chuyện của doanh nghiệp, phải tự huy động và tự chịu lỗ lãi, quốc doanh hay dân doanh phải làm như vậy tuốt. Nếu không thì là trận trước lấp đường đi tới trận sau thôi ạ. Cháu cam đoan với ông bà trẻ như thế! Đi khắp cả nước, cháu càng thấm thía điều này.

- Thế đảng viên Lê Văn Tịch để định hướng xã hội chủ nghĩa của cháu ở chỗ nào? – Ông Hải vặn lại.

- Cháu nghĩ mãi chuyện này rồi ông trẻ ạ. Cái gì vì phúc lợi chung hay là vì không ai làm nổi thì nhà nước phải làm, nhưng cũng phải trên cơ sở kinh doanh có hạch toán. Còn lại tất cả là cạnh tranh bình đẳng và vận dụng cho tốt chính sách thuế. Như thế là nhẹ gánh nhất cho nhà nước ông trẻ ạ! Theo cháu thế là công bằng, thế là văn minh! Nhà nước cứ làm cho như thế là dân được nhờ nhiều lắm rồi! Lời một đồng cũng phải chịu thuế!

- Tịch ơi, cháu đang nói chuyện với một ông già ngớ ngẩn, có phải không? - Ông Hải hỏi.

Tịch chỉ cười, cái cười xuề xòa, hiền hậu và rất nông dân.

- Cháu thật chịu khó đi đây đi đó. - Bà Hậu khen Tịch.

- Cháu cũng thừa nhận cháu đi nhiều thật bà trẻ ạ. Nhiều khi cháu có cảm giác hai vợ chồng chúng cháu sống với nhau qua điện thoại di động là chính. Đây là cái khổ của hai chúng cháu. Cái tư tưởng thích làm nhiều nghề vốn từ xưa là hợp với tính cháu, nhưng quả thực cháu học được nhiều điều trong những ngày cháu đi mua bán và lặn lội khảo sát ở Bắc Ninh. Cái đợt ấy lãnh đạo Thái Bình giao cho cháu đi mua máy biến thế về cho các khu công nghiệp của tỉnh, cháu làm quen và giao dịch với hãng HANOKAN ở Từ Sơn. Lúc đầu cháu cứ ngỡ là một hãng liên doanh với Nhật, vì chất lượng máy biến thế của nó nổi tiếng trong cả nước, cái tên gọi của nó nghe cũng có vẻ là tên Nhật. Đến tận nơi, té ra là một hãng tư nhân Việt Nam một trăm phần trăm ông bà trẻ ạ, cháu phục lặn. Ông chủ hãng này nguyên là đại úy trong quân đội ta, sau giải ngũ khởi sự từ việc buôn bán phế liệu ngành dệt, nói nôm na là một anh buôn đồ đồng nát, ông bà thấy thế có giỏi không?! Nhiều xí nghiệp thuộc tổng công ty điện lực của nhà nước đã mua thiết bị của hãng này nên cháu yên tâm, biến áp đủ các loại từ 25 đến 6300 KVA. Cái mạnh của hãng này là thu hút được nhân tài từ các xí nghiệp có tên tuổi trong khắp cả nước. Ông bà trẻ chắc khó hình dung được là hãng kêu được cả một số chuyên gia người Việt rất giỏi đang làm cho các xí nghiệp liên doanh với nước ngoài!

- Chắc là trả lương cao hơn?

- Nhất định là thế rồi, bà trẻ ạ, nhưng còn ăn nhau ở cách đối xử, cách trọng dụng nữa. Nói chuyện với cháu, những chuyên gia này tự đánh giá là họ tìm được đất dụng võ, điều này quan trọng lắm ông bà trẻ ạ.

- Tìm được đất dụng võ? Họ tự kết luận như thế?

- Vâng ạ, đây là điều quyết định nhất ông trẻ ạ. Cháu gạ mời HANOKAN về đầu tư vào các khu công nghiệp ở Thái Bình, cả ông chủ và đám chuyên gia chỉ hứa là sẽ xem xét. Cháu hiểu ngay là họ chưa mặn mà. Nhưng họ lại khuyên cháu đến làng nghề giấy Phong Khê ở huyện Yên Phong, may ra... Cháu lao ngay về đấy. Cái làng nghề này làm cháu ngỡ ngàng ông bà trẻ ạ. Từ một cái làng làm giấy dó, giấy bồi để làm pháo và đồ hàng mã, bây giờ một mình nó làm ra một khối lượng giấy các loại tương đương với sản lượng của cả nhà máy giấy Bãi Bằng! Lại cũng một làng nghề truyền thống ông bà trẻ ạ, họ hình thành cả một cộng đồng kinh doanh, từ tự huy động và cho nhau vay vốn, đến thu mua giấy vụn khắp cả nước và cung tiêu sản phẩm trong khắp nước, nghe cứ như là chuyện thần thoại... Xã này có một doanh nghiệp tư nhân, sản xuất theo công nghệ hiện đại, tên là xí nghiệp giấy Đông Hải, mỗi năm sản xuất mười lăm nghìn tấn giấy các loại, nghĩa là bằng khối lượng của nhà máy giấy quốc doanh Vạn Đại. Qua tìm hiểu, cháu biết đầu tư cho doanh nghiệp này hết 60 tỷ đồng, trong khi đó vốn đầu tư cho nhà máy Vạn Đại là 138 tỷ đồng, đắt đại chỉ bằng khoảng già nửa của Vạn Đại. Đông Hải phải nhập 100% bột giấy mà vẫn có lãi, thế mới tài chứ ạ!

- Ta không làm được bột giấy à?

- Đây là niềm tự hào của Đông Hải, ông trẻ ạ. Họ nói họ sản xuất giấy nhờ vào rừng của các nước bạn, không cần phải khai thác rừng của nước ta. Bột giấy nhập lại rẻ hơn trong nước mới chết chứ!

- Thế rừng của ta trồng cho nguyên liệu giấy dùng để làm gì?

- Họ tính dùng để làm đồ gỗ xuất khẩu lợi nhuận cao hơn nhiều, ông trẻ ạ, trừ phần đầu thừa đuôi theo mới đưa vào làm bột giấy! Công nghệ làm đồ gỗ bây giờ hay lắm, cháu cũng thấy mê. Cháu hỏi tới hỏi lui rồi làm mấy con tính, thì ra chi phí về lương và hành chính ở xí nghiệp

Đồng Hải là hai phần trăm (2%) giá thành, ở nhà máy giấy quốc doanh Vạn Đại là tám phần trăm (8%)! Ông bà trẻ có tưởng tượng nổi không ạ?

- Họ trả lương thấp cho công nhân hay sao?

- Dạ không, trả thấp họ mất công nhân có tay nghề cao ngay tức khắc. Họ không có công nhân hay biên chế thừa. Lương tối thiểu ở đây của công nhân là tám trăm nghìn đồng tháng, lương của công nhân kỹ thuật từ một triệu hai trở lên đến ba triệu. Gọi là công nhân kỹ thuật nhưng có một số tốt nghiệp đại học hẳn hoi ông bà trẻ ạ. Bảo hiểm y tế mua đầy đủ, trừ số mới vào làm và đang học nghề. Họ luôn luôn bị chiều tướng nên thận trọng lắm ông bà trẻ ạ. Hơn nữa cơ ngơi của các đại gia này khá lớn, làm sai luật có thể mất nghiệp như chơi! Cháu cũng gạ ông chủ Đồng Hải về đầu tư vào khu công nghiệp Thái Bình, với mọi ưu đãi có thể, miễn luôn tiền thuê đất trong năm năm đầu tiên, thế mà ông ta vẫn “sài lắc” có chết không chứ!

- Vì sao thế? – ông Lê Hải ngạc nhiên.

- Ông ta giải thích: Chịu khó chờ đến khi nào ông ta giàu hơn tỷ nữa đã, còn hiện nay nếu tách khỏi cộng đồng Phong Khê ông ta đổ ngay.

- Tưởng là làm ăn giỏi thì ở đâu cũng trụ được chứ, lại không mất tiền thuê đất nữa? – Bà Hậu hỏi.

- Không đơn giản thế đâu bà trẻ ạ. Em trai ông ta vào tận Gia Lai làm giàu, sản phẩm là đồ gỗ xuất khẩu từ cây cao su hết tuổi khai thác mủ. Thế mà chính ông ta lại không chịu về Thái Bình! Ông ta nói làm giấy như hiện nay thì phải ở Phong Khê thôi. Giả dụ như khi cần tiền thanh toán LC, nếu chưa sẵn ông ta chỉ nhắc điện thoại ới một tiếng trong làng là có thể vay nóng của nhau năm sáu tỷ đồng, không tín chấp thế chấp lẫn lộn gì cả! Gọi một cú điện thoại khác cho nhau là giấy vụn nguyên liệu sẽ đến từ cảng Hải Phòng hoặc từ trong Nam ra, cũng do những hộ buôn ngay trong làng cung cấp, sản phẩm làm ra đến đâu, đêm đêm các hộ buôn trong làng cho xe tải của mình phân phối đi các đại lý ngay đến đâu trong khắp cả nước, không phải nằm chờ chết dí trong kho... Hóa ra cái lý thuyết hiện đại trên thế giới về sản xuất kinh doanh không có kho được cái làng nghề này thực hiện từ lâu rồi ông bà trẻ ạ. Theo tính toán của cháu, có lẽ từ trước khi cái lý thuyết này được viết ra ở bên Tây cơ!..

- Có coi trời bằng vung không đấy Tịch?

- Dạ.., đấy là cuộc sống... Xin ông bà trẻ đừng nghĩ là ta chỉ có rất những cái lạc hậu! Riêng cái xã này có hơn một trăm xe tải ông bà ạ! Hầu như không có thời giờ xe nhàn rồi! Ông chủ Đồng Hải hỏi cháu về Thái Bình ông ta có thể ới nhau một tiếng như thế được không? Đến lượt cháu lắc đầu!

- Dân mình giỏi quá! - ông Hải thốt lên.

- Về Bắc Ninh cháu thấy có nhiều điểm các bài học cháu học được ở AIT còn lâu mới với tới được ông bà trẻ ạ. Cuộc sống phong phú hơn bội phần!

- Học hành thế nào mà bôn ba khắp thế giới thế? – Bà Hậu hỏi Tịch.

- Cháu cày mãi mới được cái đại học tại chức về Luật, cái chính là để vận vẹo lại với mấy ông chính quyền thôi và để chắc tay khi ký các hợp đồng thôi, mặc dù chuyện gì cháu cũng phải thuê luật sư...

- Như thế cũng đã là ông nghề rồi đấy chứ!.. – Bà Hậu nói vui.

- Nhưng thời buổi này không có ngoại ngữ là chết đứt ạ! Nghề của cháu chỉ có ba chữ thôi, là đi, nghỉ và thuê. Cái chết của cháu là làm việc với nước ngoài thì phải mượn mồm người khác. Mọi chuyện qua phiên dịch nhiều khi tức như bò đá! Trình độ tiếng Anh của cháu mới chỉ đỡ được suất vé máy bay mang phiên dịch từ trong nước ra thôi ạ. Nghĩa là đi đâu chẳng nữa, dọc đường cháu tự xoay xở lấy được. Cháu tính mãi rồi, vào tuổi cháu bây giờ mất quá nhiều thời giờ cho ngoại ngữ thì lại là đầu tư sai!

- Tính toán chi li gói ghém nhỉ!

- Ông bà trẻ tính, làm chính khách thì không đến lượt cháu rồi, nên chỉ cần ba xí ba tú mấy câu đủ tra tìm trên mạng và đi đường thôi. Mà quỹ thời gian của cháu không còn nhiều nữa ông

bà trẻ ạ. ...Cháu muốn hỏi ông trẻ một điều cháu rất phân vân...

- Hỏi đi, có gì mà ấp úng?

- Vâng ạ. Tại nhà các đại gia trong Nam ngoài Bắc cháu được đến thăm, cháu thấy treo ảnh nhiều ông to chụp chung rất thân mật với chủ nhà... Suy ra các vị ấy thấy hết mọi chuyện làm ăn trong cả nước. Nhưng đi đến đâu các vị ấy cũng nói rất những điều vô cùng chung.

- Cậu đoán thế nào?

- Cháu đang hỏi ý kiến ông trẻ ạ. Có điều cháu nói ngay, những bức ảnh như thế cũng là những cái bùa hộ mệnh rất tốt của những hộ này đối với chính quyền địa phương.

- Có lẽ các vị ấy chỉ đủ thời giờ đến thăm hỏi để làm công tác dân vận thôi! – Bà Hậu trả lời thay cho chồng.

- Bà trẻ nói thế cháu không chịu. Nếu bảo các vị ấy có đến thăm mà không thấy gì thì hơi quá đáng. Cháu chỉ có thể luận ra là: Có thể thấy mà không hiểu – vì kinh tế có nhiều chuyện lắt léo lắm, có thể hiểu mà không biết nên làm gì, quyết gì - cái bệnh thiếu sáng tạo và không dám quyết này cũng là chuyện thể gian thường tình... Nhưng luận kiểu gì cháu thấy cũng đều không hay. Trong khi đó có tỷ tỷ những chuyện thiêu đốt ruột gan bọn doanh nhân chúng cháu, về tiêu thụ đầu ra, về việc làm..!

- Nếu vậy làm cách gì cho các vị ấy sáng ra?

- Nói đi cũng phải nói lại cho công bằng ông bà trẻ ạ. Thực tình quê cháu không chịu khó mời mấy ông to lui tới về thăm liên tục thì còn lâu khu công nghiệp của tỉnh mới ra đời được, trong đó cháu cũng có phần. Quy hoạch tổng thể tổng thiếc ăn nhằm gì! Tỉnh nào cũng có những chuyện đại loại như thế, con không khóc mẹ đời nào cho bú! Cái cơ chế xin – cho vì thế không thể xóa được và chẳng ai đại gì mà xóa. Nhưng đấy lại là chuyện khác...

- Cuộc đời phức tạp nhỉ?.. – Lê Hải bị Tịch lôi cuốn.

- Cháu lẫn lộn nhiều, thấy nhiều, có nhiều ý kiến lắm, nhưng ngặt một nỗi mình là người lành hăn hoi mà không có cái mồm để nói, ông bà trẻ ạ!

- Trời đất ơi! - Ông Lê Hải kêu lên rồi vỗ vai Tịch - ...Cậu biết không, một lần tôi được nghe kể chuyện: ...Trên chiến khu mấy năm đầu kháng chiến chống Pháp, trong một cuộc họp tranh luận sôi nổi về dân chủ, Bác Hồ đi ngang qua, dừng lại nghe, thấy nhiều lý lẽ sôi nổi cao xa lắm, đưa ra nhiều điều diệu vợi lắm. Bác cũng giơ tay xin phát biểu: Theo tôi, dân chủ đơn giản và trước hết là để cho người dân được nói! Ôi suy nghĩ của Bác Hồ sao mà đúng với điều cậu vừa kể ra thế!..

- Ông trẻ ạ...

- Cái gì thế?

- Ông đừng giận cháu nhé?

- Làm sao mà cứ ấp a ấp úng như ngậm hột thị thế?

Tịch còn đắn đo một lúc nữa rồi mới nói:

- ...Ông ạ, câu chuyện là thế này, trong làm ăn đến Đức rồi đến Áo cháu nhận ra một điều, ở đấy dân được làm những gì luật pháp không cấm và dân cho nhà nước những quyền gì, còn ở ta...

Tịch bỏ lửng rồi tiếp:

- Ôi!.. Nếu ông trẻ thực sự yêu nước, ông chịu khó dành ít thời giờ đi chơi với bọn doanh nhân chúng cháu đi... Hội của cháu toàn những thằng ngon lành, bà trẻ có thể hoàn toàn yên tâm!.. – Tịch vừa nói vừa cười một cách hóm hỉnh. - ...Ông chỉ cần a-lô một tiếng cháu tự tay đánh xe về rước ông đi ngay, không cho cậu lái xe này đi cùng, bất kể lúc nào... – Tịch vỗ vỗ vào vai người lái xe của mình ngồi cạnh.

Ông Lê Hải im lặng, đầu hơi lắc lư. Tịch quay lại thấy lạ là câu nói khích của mình hình như không tác dụng.

- Tịch đang hỏi gì anh đấy! Anh được tự do mà... – Bà Hậu khế hích vào tay chồng.

Ông Lê Hải vẫn để đầu óc của mình ở đâu đâu. Những điều mắt thấy tai nghe đang hóp hết mất hồn ông...

- Bà cháu cho phép rồi, ông nói đi chứ ạ! – Tịch giục.

- Ừ ừ... Nhưng mà đi góp vui hay góp chuyện? – Lê Hải vẫn chưa ra khỏi những suy nghĩ của mình.

- Thế nào cũng được ông trẻ ạ, ông thử đi một lần mà xem, không một chuyện trong nhà ngoài ngõ, trên trời dưới biển nào mà chúng cháu không rờ tới... Ông trẻ không tưởng tượng nổi đâu. Ngay những gì ông trẻ thấy hôm nay vẫn là chưa thấy được, hiểu được tất cả đâu ạ!.. – Chính giọng nói của Tịch lúc này cũng lắng hẳn xuống.

- Hiện nay trong đầu các cháu đang lo cái gì nhất? – Lê Hải hỏi theo những suy nghĩ của mình đang bị cuộc sống trước mặt lôi cuốn đi.

- Dạ.., mỗi người có nỗi lo riêng, không ai giống ai ạ.

- Thế cậu lo cái gì nhất?

- Cháu có một kẻ thù không đội trời chung, đó là sự quá tải!

- Kẻ thù trong không khí à? – Bà Hậu chưa rõ ý Tịch.

- Bà hỏi thế mà đúng nhất đấy ạ! Kẻ thù này đúng là ở ngay trong từng hơi thở của cháu. Quá tải trên phương diện nào cũng dẫn đến hỏng việc, thất bát, và tệ nhất là thất bại. Càng có gan, càng phải tỉnh táo với kẻ thù này ạ... Cháu không có tài nhất nghệ tinh nhất thân vinh như Vĩnh ceramic, võ của cháu là năng nhặt chặt bị, nên càng phải cảnh giác với quá tải ạ.

- Trong đầu có cái gì nữa mà nói là năng nhặt chặt bị?

- Thừa ông trẻ, sang năm là cháu có thêm sản phẩm ống nước, nhựa cao cấp, công nghệ Đức hẳn hoi. Cuối sang năm cháu sẽ có thêm cửa sổ Euro, chỉ dùng cho biệt thự hay nhà xịn thôi... Từ lâu cháu chuyển sang giai đoạn khác rồi ạ.

- Giai đoạn gì thế?

- Cháu chuyển sang giai đoạn chỉ làm sản phẩm xịn thôi, ông trẻ ạ

- Thế bỏ cái mộng Bôhêm à?

- Dạ không ạ. Tạm coi ý tưởng này là lương khô, khi nào có nguồn cung cấp ga ổn định cho Thái Bình cháu sẽ đem ra xài.

- Có nhiều loại lương khô nhỉ? – Bà Hậu hỏi vui.

- Bà trẻ ạ, lăn lộn khắp mọi xó xỉnh trên đời này kiếm được hàng chục ý tưởng như thế, nhưng chỉ một hay hai ý tưởng cho ra sản phẩm là phúc của cháu to bằng cái đình rồi! Càng có gan càng không được quá tải bà trẻ ạ... Trong cuộc sống đời thường lại càng phải như vậy ạ.

- Cái triết lý quá tải của cậu hấp dẫn mình đấy! – Lê Hải khen.

- Cháu đã nói ông bà trẻ nghe rồi ạ... Kéo dài làm ăn kiểu thế này trong cả nước là bóc ngắn cắn dài, là thi nhau chụp giựt... Người thì chụp giựt thành tích, kẻ thì chụp giựt của, nhiều kẻ thì chụp giựt cả thành tích lẫn của cải... Cái ngày quá tải đã được gieo trồng rồi đấy ạ!

- Cháu có quá lời không Tịch? – Lê Hải nghiêm sắc mặt hỏi lại.

- Ông trẻ không có gan nghe sự thật có phải không ạ? – Tịch cũng thấy chột dạ.

- Tôi đang hỏi anh cơ mà.

- Vâng, thế thì cháu xin nói hết. Dân gian họ nói trắng ra, cách sống chụp giựt như vậy là vơ hết về cho mình, bỏ mặc mẹ ngày mai cho hậu thế! Cháu xin lỗi ông bà trẻ, họ nói nguyên văn như thế đấy ạ!

- Ngôn ngữ bốc chát thế mà không ai nghe hả Tịch?

- Cháu chịu, không tài nào trả lời được ông trẻ ạ! Họ còn nói kéo dài kiểu làm ăn thế này sẽ là tích tụ mãi cái cảnh nhà nọ ị lên đầu nhà kia... Rồi lại còn lấy cái việc hốt những bãi ị bậy buộc lòng phải hốt đi để kể thành tích chống tiêu cực nữa chứ! Ăn đơn ăn kép!

Bà Hậu bật cười, song biết mình vô ý nên im bật ngay.

- Ôi đúng là cuộc sống đang có những chuyện như vậy... – Ông Lê Hải vẫn chìm đắm trong những suy nghĩ của mình nên không để ý.

- Nhưng anh Tịch này, xưa nay chỉ thấy nói sống chụp giựt, có nghe thấy nói chụp giựt thành tích bao giờ đâu? Thế là tranh giành nhau thành tích à? – Bà Hậu hỏi thực lòng.

- Dạ không phải thế đâu ạ. Chụp giựt thành tích ở đây có nghĩa là giành mọi cơ hội làm bừa, làm ẩu, động cơ tư tưởng là gây thành tích tô vẽ cho bản thân mình là chính, còn hậu quả sau này sống chết mặc bay! Trên thì được tiếng, có khi là cả tiếng lẫn miếng, dưới thì được miếng... Vô mị dân và làm hàng giả này cao thủ lắm bà trẻ ạ... Giả nhưng mà thật! Trong thật lại có giả! Giả giả, thật thật, thật giả, giả thật... tình vi tuyệt trần đời!.. Nhưng ông bà yên tâm, không qua mặt chúng cháu được đâu ạ!..

- Tài cán gì mà dám ăn nói thế? Có chủ quan không Tịch?

- Thừa ông trẻ, vì có thêm cái máu con buôn, chúng cháu có con mắt nhìn thật và giả ạ!

- Thế không còn là đảng viên nữa hả Tịch? – Lê Hải túm ngay lấy ý này.

- Ông trẻ ạ, cháu nghĩ là đảng viên lại càng phải học cách nhìn thật và giả!

- Nhưng là đảng viên mà ăn nói thế à?

- Ông trẻ ạ, cháu là đảng viên từ lúc còn là trai tráng cầm súng đánh giặc. Bây giờ một cháu nội và một cháu ngoại của cháu đã vào đại học, hai cháu ngoại còn lại đang học cấp III! Chính vì là đảng viên cháu mới giác ngộ được như thế này và mới được như hôm nay. Cháu thực tình không có lý do gì để quên mình là đảng viên ông trẻ ạ!

- Nhưng mà anh Tịch quên khai báo đã từng là đảng viên cầm súng ép tôi đi lấy chồng! – Bà Hậu nhắc nhở, mặt giả đồ tỉnh khô.

Không bảo nhau mà cả Lê Hải và Tịch cùng cười, làm cho cậu lái xe cũng cười theo:

- ...Cháu không biết bà trẻ thù dai cháu hay là ghi công cho cháu đấy ạ! – Tịch hỏi.

- Thôi, cứ cho là cả hai đi! Phụ nữ phức tạp lắm, đừng dính vào! Cậu không hiểu nổi đâu! – Lê Hải góp vui.

- Anh Hải nói thế là sẽ bị em phạt đấy! – Bà Hậu không chịu lép vế.

- Thôi, chúng ta cứ chịu thua bà trẻ đi Tịch ạ. Nhưng tôi muốn hỏi đảng viên Lê Văn Tịch cầm súng ngày xưa và đảng viên Lê Văn Tịch có máu con buôn bây giờ khác nhau thế nào?

- Ôi ông trẻ!.. – ngẫm nghĩ một lúc Tịch nói tiếp - ...Thưa ông trẻ, đảng viên Lê Văn Tịch bây giờ giác ngộ hơn đảng viên Lê Văn Tịch ngày xưa ạ!

Câu trả lời của Tịch làm cho Lê Hải rơi thõm vào câu hỏi bao lâu nay từng lúc, từng lúc lại nổi loạn trong tâm trí... Ông nhớ lại biết bao nhiêu bàn bạc thâu đêm với Nghĩa, ông liên tưởng đến những ý kiến của tiến sĩ toán học Phạm Trung Tân - cháu ông Nghĩa, đến những điều dạy dỗ của cánh anh em Vũ...

Thấy Lê Hải ngồi yên không nói gì, Tịch hỏi:

- Cháu xin hỏi thực, ù ù cạc cạc giữa thật giả như vậy trong cuộc sống ngày nay ông bà trẻ có thấy đáng lo không ạ?.. Lại còn thêm một chút dốt nát, một chút yếu kém pha trộn, chế biến vào nữa!..

- Đúng là ngôn ngữ con buôn!.. – Lê Hải buột miệng.

- Tịch cười hề hề vì phản ứng của ông trẻ mình.

- Nhưng cứ nói hết ý kiến của cậu đi! – Lê Hải tìm cách tránh né câu hỏi của Tịch, song thấy trong ngực mình thắt mạnh... Bất giác Lê Hải đưa tay sờ sờ lên má mình... Cảm giác cái tát của Năm Thịnh hình như còn vương đọng đâu đó trên trên mặt... Câu Năm Thịnh mắng Hai Phong năm nào năm nào vẫn còn đầy lửa trong tâm trí ông... Ôi mấy chục năm rồi còn gì nữa! Cái tát vẫn rất bỏng như mới ngày hôm qua... – Lê Hải thốt lên trong lòng.

- Vâng, trong quốc doanh và ngoài quốc doanh, trong nhà nước và ngoài nhà nước... Năm,

mười, mười lăm năm nữa có lẽ vẫn còn đất để bóc ngắn cắn dài được, nghĩa là chưa chết ngay tức khắc đâu ạ... Kéo dài mãi tình trạng này, một khi các nguồn tài nguyên cạn kiệt và phát triển càng lộn xộn, càng bấp bênh và tài nguyên thì mọi thứ càng chóng cạn kiệt... Ất một ngày nào đó sẽ dẫn đến quá tải toàn bộ!.. Ông trẻ có thể hình dung được viễn cảnh này là gì không ạ?

- Tịch ơi..., cháu lo xa hay đang hoang tưởng ra như thế?.. – Giọng ông Lê Hải biến mất cái vẻ nghiêm khắc, trong lòng ông cầu mong sự việc sẽ không đến nỗi như Tịch nghĩ.

Tịch ngo ngoáy cái đầu, hai chân quỳ lên đệm xe để quay hẳn về phía sau, hai tay tựa hẳn lên đệm xe, nói một thôi một hồi:

- Xin tùy ông trẻ nhận xét thôi ạ. Cháu cứ nói đơn giản thế này, để ông trẻ tính xem: Chưa chi bây giờ cả nước đã bắt đầu khan hiếm nước, rác thải nhiều nơi không chỗ chứa, môi trường đã có nơi bị hủy hoại không cứu được. Phá rừng quá xá, trời chậm mưa là hạn, mưa to một ngày là đã lụt. Cửa cải làm ra bây giờ mới khoảng bảy tám trăm đô theo đầu người, cao gấp ba bốn lần trước khi đổi mới đấy!.. Thế nhưng các thành phố đã tắc xe khốn khổ, dăm mười năm nữa được khoảng độ một hai nghìn đô hay hơn nữa có nhẽ không có đường mà đi chắc? Không ít công trình lớn nhỏ xây xong là lỗi, là đổ. Có những công trình quốc gia xây xong là trở thành tượng đài của sự tham nhũng hoặc bất cập!.. Sẽ còn quá tải trên nhiều phương diện khác nữa cho mà xem ông bà trẻ ạ. Nếu đi theo cái hướng này thì chệch kinh khủng lắm, lúc nào đó sẽ không thoát ra được mà lại cứ tích tụ thêm cái lạc hậu... Câu chuyện là như thế làm sao không lo được ạ?.. Tiếp tục làm ăn thế này có thể sẽ chệch mất cả một cơ hội đang trong tầm tay đấy ông bà trẻ ạ!

- Anh không lo cái chệch hướng này hả anh Hải? – Bà Hậu tiếp sức cho cháu mình.

- Phải... phải... Nói chẻ ra như thế thì không xem thường được. – Lê Hải càng nghe càng đồng tình, buộc phải đáp lại.

- Mỗi nguy này lớn lắm ông trẻ ạ. Chúng ta đang sống theo kiểu bóc ngắn cắn dài đấy! Sẽ cắn vào tay lúc nào không biết thôi... – Giọng nói của Tịch trở nên da diết. - ...Trong thẳng mà không thấy cái nguy thì đấy sẽ là mối nguy lớn nhất ạ! Tự chính mình gây ra cho mình!

- Con mắt nhìn thật giả là dùng vào việc này có phải không anh Tịch? – Bà Hậu hỏi thế, nhưng trong lòng muốn nhắc chồng phải hết sức quan tâm điều này.

- Vâng ạ. Cháu thấy thời buổi bây giờ tự ta không đánh đổ mình thì chẳng ai đánh đổ ta được đâu!

- Vừa tỉnh táo, vừa bi quan, vừa tự tin nhỉ? – Ông Lê Hải hiểu ý vợ mình, vẫn tiếp tục khiêu khích Tịch, nhưng trong lòng chết lặng... Trời đất ơi, bóc ngắn cắn dài!..

- Chúng cháu có những buổi tranh luận với nhau thâu đêm ông ạ.

- Chẳng lẽ chịu kém mãi à?

- Cháu không nghĩ thế ông ạ... Song nếu ai cũng chỉ quan tâm đến cái tồn tại của chính mình thì không tồn tại được, kể cả những người giàu quyền lực và của cải nhất!.. Lo cho cái lâu dài chung của cả nước thì nhìn ra ngay vấn đề!

- Thế lo như cháu thì đã nhìn ra được cái gì?

- Nhiều thứ lắm chứ ông trẻ ạ. Đất dụng võ của dân mình trên thị trường thế giới theo cháu rộng lắm! Cũng là nông nghiệp như nước mình hiện nay chẳng hạn, ông trẻ nghĩ xem, nếu ngay từ bây giờ ta tìm đường chuyển mạnh vào nông nghiệp sạch, nông nghiệp cao sản thì hay biết mấy, trong năm mười năm tới câu chuyện sẽ khác ngay! Nhưng phải bắt đầu từ bây giờ, dồn hết sức để bắt đầu từ bây giờ thì mới ra được ạ... Công nghiệp lại càng có nhiều lối ra hơn nếu quan tâm lâu dài đến nguồn lao động của con người Việt Nam mình và nguồn công nghệ của thế giới. Dịch vụ cũng thế ông trẻ ạ. Song muốn thế thì có nhiều chuyện phải làm khác đi! Chỉ cần nhà nước khởi xướng và hậu thuẫn cho chúng cháu tự tìm đường đi. ...Còn rất nghèo thật, song chúng ta không thể cứ vơ được gì làm nấy, thậm chí làm với bất cứ giá nào thì càng không được ạ...

- Dân mình đang đói việc làm cơ mà! - Ông Lê Hải phản ứng gần như tự nhiên.

- Vâng, đành là vậy ạ, song chính vì vậy càng không thể bỏ chuyện lâu dài ạ! Đảng ta phải chống lại bằng được sự chụp giựt đầy quyền rũ chết người này ông trẻ ạ! Cháu đã được học bao nhiêu lớp huấn luyện chính trị nói phải chống chủ nghĩa cơ hội, nhưng tuyệt nhiên không thấy ai nói phải chống thứ cơ hội để ra mọi chủ nghĩa cơ hội này!

- Thế chống thì phải làm gì?

- Ông trẻ ạ, cháu đã nói rồi, muốn chống thì sẽ có rất nhiều chuyện phải suy nghĩ khác đi, phải làm khác đi, ông trẻ không hình dung nổi đâu!..

- Khác cái gì?

- Trước hết đừng chụp giựt! Nhất là chặn không cho xảy ra chụp giựt ông trẻ ạ! Thế mới cần lãnh đạo! Nhiệm vụ đích thực của Đảng đấy ạ!

- Anh nói gì mà cứ như là người đứng ngoài Đảng nói vào thế? Anh không phải là đảng viên hay sao? – Lê Hải muốn hiểu thật rõ câu chuyện.

Tịch lại chồm lên thành ghế:

- Ông trẻ! Nhiều lúc cháu phát điên lên! Cháu đã nói với ông trẻ rồi, đã bảo là cháu cũng chỉ là thằng thấp cổ bé họng mà.

- Tôi thông cảm được sự day dứt của anh... Cứ nói nữa đi! – Lê Hải hiền hòa.

- Ông bà trẻ ạ, càng làm như hiện nay, càng phát sinh tiêu cực cho mà xem, không đạo đức hay pháp luật nào chống đỡ nổi đâu, ông bà trẻ tin cháu đi!.. Một tổ mối có thể làm vỡ cả con đê đấy!

- Anh đào đâu ra cái triết lý quá tải bi quan như vậy? – Ông Lê Hải thán phục nhưng vẫn muốn đi đến cùng.

- Ông trẻ phải lăn vào cuộc sống hàng ngày mới thấy hết được nông nổi của bọn cháu ông ạ... Riêng cái đoạn công việc chồng lấn lên nhau, việc thì tranh nhau làm, việc thì không ai muốn làm, không đại gì mà làm... Đứng sai không sao quy được ai chịu trách nhiệm... Chúng cháu nhiều lúc chết chẹt ở giữa!.. Chúng cháu không có thời gian để chờ, mà cuộc sống cứ lôi đi xềnh xệch! Lúc nào cũng như ngồi trên lửa!..

- Sao giống đám cháu Vũ bên anh Hai Phong tôi ở trong Nam thế! Đã bị lỡ việc lần nào chưa?

- Ôi, lỡ nhiều chứ bà trẻ! Có hợp đồng chậm cháu lỡ bạc tỷ! Trong cái guồng được pha trộn chế biến thế này thì chủ trương chính sách, luật pháp hay đến mấy cũng chóng cùn! Hàn gắp được chỗ này hà hổng chỗ kia! Người có tài đức đến mấy nếu không bị nhào nặn lại thì cũng bật ra khỏi guồng! Đời thuở nhà ai ta bây giờ có nhiều người giỏi chứ, thế nhưng tại sao gộp lại, dù là trong một cơ quan, trong một doanh nghiệp, thì lại là yếu, nghe có nghịch tai không ạ?

- Chuyện này thì tôi rõ... Cũng nhờ đi xếp hàng hết cửa này đến cửa khác, năm này qua năm khác để hợp thức hóa cái nhà tôi đang ở...

- Pha trộn, chế biến thêm cái dốt nát và cái tiêu cực vào nữa thì càng quá tải sớm lắm.

- Mở miệng ra lúc nào cũng pha trộn chế biến!.. Cậu tiêm nhiễm cái ngôn ngữ con buôn nặng quá rồi! Không lẫn vào đâu được! – Lê Hải vặc lại.

- Không phải đâu! Đây là thao tác gốc của chính sách cơ cấu ạ. Quan trọng là thế mà ông trẻ không biết! – Tịch kêu to, chứ không cười hề hề nữa.

Lê Hải ớ ra một lúc, rồi đột nhiên với tay lên vỗ vai Tịch bồm bộp:

- Ối ông nội ơi! Hiểu! Hiểu!.. Ngôn ngữ thế này thì tôi chết mất thôi!..

- Thế mà ông trẻ cứ chê cháu là nói năng kiêu con buôn! Ông cũng phải thừa nhận đấy là sự thật có phải không ạ?

- Chùi! Chùi!.. Tôi chùi cậu rồi!.. – Lê Hải vừa nói vừa lắc đầu...

- Cháu đã có lời mời ông trẻ đi chơi với bọn cháu rồi ạ. Ông cứ đi mà nghe, mà xem. Đối với ông trẻ cháu không giấu điều gì đâu ạ! Toàn chuyện công khai trên thị trường cả mà, ăn thua nhau là cái nhận xét, cái phán đoán thôi...

- Lúc nào thu xếp cho mình đi gặp cậu Vĩnh ceramic được không?

- Cháu ưu tiên ông trẻ tự xếp lịch hẹn ạ. Bọn cháu bận là thế, nhưng đã hẹn gặp nhau thì có ốm liệt giường cũng phải bỏ đây! Có thể mới biết đường làm ra tiền ạ. Chúng cháu đánh giá, phán đoán tình hình làm ăn còn thiết thực hơn Bộ Kế hoạch của ông trẻ nhiều! Sát thực lắm, đón lỗng thị trường hàng giờ, chứ không nhiều giấy tờ và nhận định chung chung đâu... Xu thế hiện nay trong nước ta mà cháu kể cho ông trẻ nghe là rõ rồi đấy, đối phó với tai họa càng khó... Lại phải cạnh tranh với nước ngoài nữa, nên các mối nguy này thật nhãn tiền... Chúng cháu lúc nào cũng phải lo thân chúng cháu trước.

- Các anh chịu khoanh tay bất lực?

- Thừa ông trẻ không đời nào ạ. Người Việt mình không có cái máu ấy. Ông trẻ xem, hàng Trung Quốc tràn vào ta đầy đường đầy chợ là như thế, chúng cháu đưa ra phương châm sống chung với lũ! Chúng cháu có sợ đâu! Khổ thứ chúng cháu cạnh tranh được. Chúng cháu cựa quậy theo sức của chúng cháu... Dân mình chẳng bao giờ bó tay chịu chết, chỉ có Đảng làm cho những bước đi như vậy nhanh lên, hay ngược lại mà thôi. Ông bà trẻ ạ, chưa bao giờ nước ta có điều kiện đưa sản phẩm của mình đi bán khắp thế giới như ngày nay! Thời cơ vàng ngàn năm có một đấy!.. Chỉ sợ không có hàng cạnh tranh nổi để mà bán thôi!..

Ông Lê Hải nửa như bị Tịch thôi miên trong câu chuyện, nửa như tái tê. Càng nghe ông càng bần khoản.

Cái xe lắc lư đưa tâm trạng Lê Hải về với biết bao điều còn mất của gia đình, của bạn bè, của đồng đội, của chính ông.

Bà Hậu tìm cách nối lại câu chuyện.

- Nghĩ và hành động như anh, liệu anh có còn là một đảng viên không, anh Tịch?

Tịch cười phá lên rồi mới trả lời được:

- Ôi cháu phải bầu bà trẻ vào Ban kiểm tra trung ương để xem cháu còn đủ tư cách đảng viên không ạ!.. – Tịch cười hề hề nói tiếp.

- Cháu xin kể lại thế này... Ông bà trẻ biết đấy ạ, đất nước hết chiến tranh, cháu loay hoay xoay vần bao nhiêu năm cũng chỉ chuyển đổi được mình từ anh bần nông thành anh thợ nề. Thế là hết đất!.. Chỉ từ khi đổi mới cháu mới biến hóa được thành người...

- Biến hóa được thành người!.. – Lê Hải thích thú nhắc lại câu này của Tịch - Có phải anh định nói rằng nhờ đổi mới, nên anh mới “thành người” phải không?

- Cháu thừa nhận từ khi có đổi mới cháu học được nhiều lắm. Luận ra từ bản thân cháu, cái hay nhất của đổi mới là đã cho cháu cơ hội tự thấp đuốc tìm đường đi lên cho mình! Đúng là cháu đổi đời từ đấy... – Cả quăng đời từ anh thợ nề, đến làm đại lý, rồi thành ông chủ hiện lại trong tâm trí Tịch.

- Cơ hội tự thấp đuốc tìm đường đi lên cho mình! Ôi đúng quá, Tịch ơi là Tịch!.. Cốt lõi đổi mới chính là điểm này! – Đến lượt ông Lê Hải nhồm lên vỗ lấy hai vai của Tịch, lắc mạnh - ...Đúng thế rồi!.. Không sai vào đâu được Tịch ơi!.. Tạo cơ hội cho mọi người tự thấp đuốc tìm đường đi lên cho mình!.. Không ai tổng kết đổi mới hay bằng cậu!..

Ông Lê Hải reo lên sung sướng như người bắt được vàng. Bà Hậu cười tươi nhìn hai ông cháu.

Tịch đưa ông bà Lê Hải thăm 5 khu công nghiệp đang xây dựng của Thái Bình, mọi việc đã được khởi công ngay từ khi quy hoạch đường 10 được phê duyệt. Đưa tay chỉ về những khu công nghiệp. Tịch nói:

- Trông thì hứa hẹn là thế đấy ông bà ạ, nhưng cứ chậm một ngày chưa có các doanh nghiệp vào thuê là ngậm đắng nuốt cay một ngày! Không phải chỉ có lãnh đạo tỉnh, mà cháu cũng thấy mình đang ngồi trên lửa đấy ạ!.. Cháu đã đầu tư khá nhiều vào cơ sở hạ tầng ở đấy!

Xe qua cầu Tân Đệ, không còn chuyện chờ phà khổ sở nhiều tiếng đồng hồ như ngày xưa nữa, xuống tận Ninh Bình xe mới quay về. Đường sá thoáng đạt, xe đi bon bon, rong chơi hai tỉnh mà cứ như là cuộc dạo bộ mỗi chiều.

Trở lại Thái Bình, ông Lê Hải bảo Tịch mua cho bó hoa và thắp hương đi viếng mộ tướng Trần, bạn chiến đấu ngày xưa. Cậu lái xe rất thạo đường huyện chỉ chút ở Tiền Hải, nên mọi việc rất chóng vánh. Xe đi thẳng ra chỗ mộ chí dễ dàng.

Thắp hương vái trước mộ tướng Trần ba vái xong, tướng Lê Hải đứng trầm ngâm suy tư.

...Anh Trần ơi, cho đến hơi thở cuối cùng anh vẫn là người con yêu của dân tộc mình, người đảng viên ưu tú của Đảng, người lính Cụ Hồ, người chiến sĩ trung kiên của Quân đội Nhân dân Việt Nam!..

Im lặng. Cả ba cùng ngồi xuống nhặt hết những cỏ dại, nhặt thêm những viên đất mới chung quanh đắp lên mộ, chờ nén hương cháy hết, ba người mới đứng dậy ra về...

Về đến Hà Nội, hôm sau vợ chồng Lê Hải mang biếu vợ chồng Nghĩa mấy cân gạo tám Thái Bình và một bình rượu nếp hương, được ủ bằng một loại men riêng và chưng cất bằng nôi đất, đặc sản của Tiền Hải, do chính vợ Tịch tự tay đi mua.

Xách được túi gạo vào nhà trong, bà Nguyệt mở gạo ra xem, ngửi ngửi, xoa xoa, nhấm nhấm thử mấy hạt, rồi kéo tay bà Hậu:

- Gạo tám thơm quá, Hậu ơi. Ở lại đây hôm nay, chúng ta thối cơm cùng ăn đi! Tối hôm qua bọn trẻ tề tựu đông đủ, hôm nay hai bạn đến thăm. Chưa đến Tết mà vui như Tết rồi!

- Biết thế anh Hải và em đến ngay tối hôm qua, vì lâu lắm rồi không gặp thế hệ trẻ của chúng ta. Nhưng tụi em hôm qua mãi đến gần chín giờ tối mới về đến nhà chị ạ.

- Tối hôm qua vui lắm, dẫn đầu là Yến, rồi các bầu đàn thê tử vợ chồng Loan - Vân, vợ chồng Mai - Khái, vợ chồng Kim - Tín, chỉ thiếu cháu Trung Nam. Cháu đang vào mùa thi, ở London mà cứ đòi về ăn Tết, Yến nhất định không cho con về.

- Cháu Trung Nam học gì hả chị?

- Cháu học vật lý.

- Em phục Yến quá... Con dâu cả họ Phạm còn hơn cả con gái! Đám con cháu trong nhà em thương nhất nó.

- Yến về thăm Hà Nội có nhiều đêm ngủ với mẹ Hương. Đến bây giờ thỉnh thoảng vẫn có đêm hai mẹ con ôm nhau khóc rung rức Hậu ạ...

- Trời đất ơi!.. – Bà Hậu thốt lên,

- Có chuyện bí mật, hôm nay mới dám nói!

- Chuyện gì thế ạ? Vui hay buồn? Chị đừng làm em lo quẩn lên! – Bà Hậu nắm lấy cả hai tay bà Nguyệt, giục giã.

- Đừng lo, chuyện vui.

- Chị nói mau đi!

- Hậu ạ, sau gần 3 năm ròng rã sửa lại nhà anh Chính, Yến đã xây lại phòng của Nam thành phòng tranh trưng bày và lưu giữ các tranh của Nam. Hôm kia vừa mới làm lễ khánh thành!

- Ôi cháu Yến! – Bà Hậu ôm chầm lấy bà Nguyệt, nước mắt trào ra...

- Không ngờ người đến dự lễ khánh thành đông quá Hậu ạ, phải đứng cả dưới chân cầu thang và trong sân, nhiều người là họa sĩ, nhà báo... Yến cứ tiếc mãi là thiếu Bản... Công lao giữ gìn và đưa được nhiều tranh của Nam từ Campuchia về Hà Nội trước hết là nhờ Bản!

- Bản có về dự không hả chị?

- Có. Nhưng Bản hiện nay đang đi nghiên cứu về cải tổ ngành quân được ở Trung Quốc theo chương trình hợp tác giữa hai Bộ Quốc phòng, hơn một tháng nữa mới về.

- Tiếc quá nhỉ...

- Ngay trong buổi lễ, ông chủ tịch Hội Mỹ thuật Hà Nội đề nghị với ông thứ trưởng Bộ Văn hoá Thông tin đưa phòng tranh này vào diện bảo tồn bảo tàng...

- Mai chị đưa em đến xem phòng tranh của Nam nhé?

- Mai hay sau Tết cũng được. Trong buổi lễ, cảm động nhất là lúc có một người yêu tranh xin lên phát biểu. Đây là nhà giáo dạy triết, tên là Hào Hải. Ông ta nói: ...Khi Picasso qua đời, bà Jacqueline Picasso, người vợ cuối cùng của nhà danh họa, đã tự vẫn, đơn giản là vì Picasso không còn nữa... Mặc dù Jacqueline lúc ấy còn trẻ và sở hữu cả một gia tài tranh khổng lồ của chồng mình... Cái chết của Jacqueline đã khiến cho họa sĩ Dương Bích Liên vô cùng xúc động, vẽ nên bức tranh kiệt tác Vĩnh biệt Jacqueline! Nhưng bà Yến đã quyết sống, để giữ lại cho đời những khát vọng cháy bỏng của liệt sĩ họa sĩ Phạm Trung Nam về tình yêu, về hoà bình, về tự do... Mấy câu cuối ông Hào Hải nghẹn ngào, gần như nấc lên...

- Chị Nguyệt ạ, em còn nhớ hôm K8 tổ chức cưới cho hai cháu, em thấy hai cháu đẹp đôi và hạnh phúc quá, nhưng trong lòng em vẫn phấp phồng một nỗi lo gì đó mà không dám nói ra... Thế rồi điều đau đớn nhất đã đến với chúng ta...

- Vợ chồng mình lại càng lo như thế Hậu ạ... Xem tranh, mọi người đều không ngờ là sống trên chiến trường Campuchia mà Nam lại vẽ khá nhiều về Hà Nội. Đặc biệt là nhiều người thốt lên khi xem bức tranh Chiều về trên sân chùa Láng Hậu ạ. Tĩnh mịch vô cùng, một cái gì đó quyến luyến tha thiết vô cùng... Xem tranh, mình càng hiểu thêm nỗi lòng cháu mình Hậu ạ. Bây giờ mình chỉ biết cảm ơn trời PHẬT đã phú cho Yến nghị lực phi thường, nhờ vậy nỗi đau vợ bớt phần nào...

- Yến rất xứng đáng với Nam chị Nguyệt ạ...

- Trong thời gian giúp chuẩn bị cho phòng tranh của Nam, ông Hào Hải nhiều hôm nói chuyện hàng giờ với bọn mình, làm cho bọn mình cũng vỡ vạc nhiều điều về hội họa. Riêng anh Chính là người am hiểu nhất tranh của Nam nên những buổi trao đổi như thế mình mới hiểu rõ thêm cháu mình.

- Ôi chị Nguyệt... – Bà Hậu gục đầu vào vai bà Nguyệt. - ...Nếu Nam còn sống... Ông trời tai ác quá phải không chị?

- Ông Hào Hải cứ xuýt xoa là nếu Nam được gặp Dương Bích Liên chắc Nam còn vượn xa nữa trên đường nghệ thuật... Cả hai đều không còn...

- Có những mất mát không sao lấy lại được phải không chị Nguyệt?..

- Có buổi ông Hào Hải kể hàng giờ cho tụi mình nghe về chuyện Dương Bích Liên vẽ hai ngón tay của Bác Hồ kẹp diếu thuốc lá trong khi Bác làm việc... Dương Bích Liên vẽ kín đầy cả một quyển sổ dày cộp những ký họa như thế chỉ riêng về hai ngón tay của Bác cầm thuốc lá... Dương Bích Liên nhiều lần thốt lên với Hào Hải là cả đời chưa thấy ai khi hút thuốc lại có phong cách tao nhã như Bác Hồ, phong cách một con người...

- Chị nói thế em càng hiểu ước ao của Yến ...vai điệu con, tay xách túi, sẽ đi với Nam đến cùng trời cuối đất để cho Nam vẽ... Yến nhiều lần kể đi kể lại cho em nghe như thế...

Tại nhà ngoài, ông Nghĩa loay hoay mãi với bình rượu, tìm cốc rót ra nhấp nhấp thử mấy giọt:

- Chà chà, rượu hay lắm anh Hải ơi. Phải ở lại đây cả ngày hôm nay thôi! Bốc mạnh, nhưng lịm chết người!

Khi hai bà quay ra phòng ngoài, câu chuyện giữa bốn người còn xoay quanh phòng tranh của Nam một lúc nữa. Ông Nghĩa thú nhận:

- Thực ra không nghe những lời bình, mình không thể hiểu hết cái đẹp trong tranh của Nam.

Lời mời của vợ chồng ông Nghĩa được khách đáp ứng. Thế là hai cặp vợ chồng già không hẹn nhau trước, nhưng lại có dịp hàn huyên tất niên với nhau cả ngày trời.

Chuyện trò mãi với nhau đủ mọi thứ trên đời, tất cả cùng đứng lên rủ nhau đi chợ. Ra đường đi bộ xuống cuối phố là có chợ, vừa đi vừa bàn với nhau các món định nấu nướng, thức gì cũng rất sẵn. Tất cả cùng vào bếp, mỗi người mỗi việc, đương nhiên là hai ông phải thi nhau chứng tỏ mình là người bị sai vặt có năng lực nhất!

Bữa cơm với nhau cuối năm không hẹn mà nên càng thêm ngon lành, ấm cúng. Không ai bảo ai, cả bốn người đều chung ý nghĩ coi hôm nay là ăn Tết trước, có mâm cỗ con con cúng tổ tiên

trước khi ngồi vào bàn... Từ ngày vợ chồng Mai ra ở riêng, hai cặp vợ chồng già này vẫn thường có những bữa cơm chung với nhau tùy hứng như thế, lúc ở nhà này, lúc ở nhà kia...

Bao nhiêu ấn tượng sốt dẻo về chuyến đi thăm Thái Bình và đường 10, ông bà Lê Hải không thể giữ yên trong lòng ngay từ lúc còn làm cơm. Thật ra bây giờ mới là lúc ông bà Lê Hải có đủ bình tĩnh, có đủ thời gian hiểu thấu những gì đã được tai nghe mắt thấy trong chuyến đi này.

- Em không thể tưởng tượng nổi một tỉnh đồng bằng, đất chật người đông, không chết đói, đủ cơm đủ gạo nuôi nhau là quá giỏi rồi, thế mà vẫn cố tìm đường đi lên, đang quyết liệt đẩy lùi cái nghèo. – Bà Hậu nói cảm nghĩ của mình.

- Bao nhiêu năm nay tỉnh nằm lọt thỏm vào nơi không có đầu mối giao thông lớn nối với cả nước và thế giới bên ngoài, bây giờ thì khác nhiều rồi, anh chị ạ. - Ông Lê Hải nhận xét. - Chê chính phủ cái gì thì chê chứ, nhưng làm con đường 10 đáng cho 10 điểm. Tôi chỉ lo con đường này sẽ sớm trở nên quá tải thôi!

- Anh Lê Hải ạ, thế anh có hỏi cậu Tịch là những sản phẩm cậu ta đang làm hoặc sẽ làm có nằm trong kế hoạch nào của chiến lược công nghiệp hoá, hiện đại hoá của tỉnh không?

- Tôi không hỏi anh Nghĩa ạ. Nhưng cả chuyến đi Thái Bình tôi tự loay hoay mãi với câu hỏi thực chất chiến lược công nghiệp hoá, hiện đại hoá ta đang thực hiện là gì? Một bên là thực tế cuộc sống, một bên là các chương trình hay kế hoạch của nhà nước về phát triển kinh tế xã hội. Tôi thực lo có quá nhiều chỗ vênh nhau và mỗi đằng mỗi nẻo! Suốt cả đêm qua, tôi cứ bị ước vọng của cậu ta ám ảnh: Làm sao mang lại cho Tiền Hải một cái tên có tiếng tăm như Bôhêm...

- Em thật không ngờ, một nông dân xã đội trưởng, mới năm nào đến hạ lệnh cho em phải đi lấy chồng, thế mà bây giờ đòi Chính phủ phải cho khí đốt, cho đường sá đất đai, cho luật pháp chính sách ổn định lâu dài., đổi lại cậu ta hứa sẽ mang lại về cho Tiền Hải cái tên nổi tiếng như Bôhêm, của cải và những cái lợi khác... Em nghĩ sự phân công cậu ta tự vạch ra như thế là rành mạch đấy chứ? – Bà Hậu nói suy nghĩ của mình.

- Lúc đầu tôi cứ ngỡ là mình nặng tai anh chị ạ. Tôi không để ý đến Bôhêm làm gì, mặc dù hôm trước vừa mới đi thăm xí nghiệp pha lê ở đấy và được nghe qua về Bôhêm. Khi nghe thủng ra, tôi nghĩ bụng dù có nhà kinh tế hay nhà kế hoạch siêu việt nào từ trên trời rơi xuống, cũng không thể ngồi ở Thái Bình mà lại mơ ước đem về cho Tiền Hải cái tên Bôhêm được. Nổi tiếng mơ mộng lãng mạn như anh Nghĩa có lẽ cũng chịu, có phải không?

- Lãng mạn thật. Mạo hiểm lắm mới dám lãng mạn như vậy! – Bà Nguyệt bình luận.

- Tôi thì không coi đấy là lãng mạn. Tôi muốn gọi trí tưởng tượng ấy là khả năng nhìn ra tiền như ông chú Học tôi vẫn thường nói với con cháu trong nhà. Đó chính là trí thức, là biệt tài, là ý chí mà chỉ có người kinh doanh mới có! Không có cái đức tính như vậy ăn vào máu, đừng nói đến chuyện làm giàu, một doanh nhân hay một quốc gia cũng thế thôi! – ông Nghĩa nêu suy nghĩ của mình.

- Ôi anh Nghĩa, thế mà anh Hải em dám gọi đấy là máu con buôn đấy! – Bà Hậu trêu chồng mình.

- Đừng kết tội anh như thế Hậu! Đầu tiêu là chính cậu ta đấy chứ! – Lê Hải can vợ.

- Tôi biết tính anh Hải chị Hậu ạ.

- Anh Nghĩa, chị Nguyệt ạ, tôi hỏi cậu ta có cái gì trong đầu, cậu ta trả lời cộc lốc: ý chí làm chủ thị trường!..

- Một anh nông dân xã đội trưởng mà dám mạo hiểm đem về cho Tiền Hải cái tên Bôhêm, trước hết anh ta phải là người tự do! Không thể hiểu khác được anh Hải ạ.

- Người tự do có trí tuệ! Phải nói như thế mới đúng anh Nghĩa ạ. – Bà Nguyệt sửa lại câu nói của chồng.

- Không có trí tuệ thì làm gì có tự do! – Nghĩa không chịu.

- Nói như chị Nguyệt cũng đúng, anh Nghĩa ạ. Vì có trí tuệ, nên cậu ta mới có cái triết lý không đội trời chung với sự quá tải! Triết lý hay lắm! – Lê Hải tán thành ý kiến bà Nguyệt.

- Nhưng anh chịu em ở chỗ không là con người tự do thì không bao giờ dám sống cho cái gì

mình muốn sống, cho cái gì mình cho là nên sống Nguyệt ạ. – Nghĩa hào hứng.

- Điểm này thì anh Nghĩa có lý, có phải không chị Nguyệt?

- Hai anh luôn tìm cách ca ngợi nhau. – Bà Nguyệt cười.

- Anh Nghĩa đúng cũng phải khen chứ chị Nguyệt? Thừa nhận họ là những người tự do, cũng có nghĩa chúng ta tự nhận mình về mặt nào đó còn là kẻ bị ràng buộc, bị nô lệ, nhất là nô lệ bởi chính mình.

- Chí phải, anh Hải! Đi gần hết cả cuộc đời mới thấy anh nói được câu này đấy! - Ông Nghĩa chạm cốc ngay tức khắc.

- Hai anh kể tung người hứng không bao giờ biết chán! Nhưng cái được lớn lần này là anh Nghĩa có thêm một người cùng sấm hối với mình! – Bà Nguyệt nói vui.

- Khổ quá chị Nguyệt. Nói lên được yếu kém của mình chị phải động viên bọn tôi chứ! Như thế anh Nghĩa cũng đã sấm hối rồi hả chị Nguyệt? - Ông Hải hỏi lại.

- Câu chuyện là thế này, anh Hải ạ. – Bà Nguyệt giải thích. - Hôm ấy, chú Lễ nhà tôi sau khi dự buổi giảng kinh Phật tại chùa Đức Trụ ở San José đã nói chuyện điện thoại với anh Nghĩa gần hai tiếng đồng hồ. Sau đó anh Nghĩa thấm thía một điều là cả đời mình ra sống vào chết vì tự do mà ý thức về tự do vẫn còn nhiều mặt thấp kém, so với những việc làm của bà Sáu Nhơn, ông Học, ông Tám Việt, của đám anh em Vũ trong ấy, của các con cháu mình ngoài này... Hôm nay tự so sánh thêm với cậu Tịch...

- Không phải chỉ mình anh Nghĩa chị ạ... Có lần ba anh em tôi, nghĩa là thêm cả anh Tám Việt nữa, đều thừa nhận còn nhiều điều chúng tôi chưa tự giải phóng được chính mình...

Ông Lê Hải nâng ngay cốc rượu lên tay. Trầm ngâm một lúc rồi ông mới nói:

- Chị Nguyệt và Hậu có lẽ không ở hoàn cảnh như bọn tôi nên có thể chưa hiểu hết đâu. Anh Nghĩa nói đúng đấy, bây giờ còn phải tự giải phóng chính mình thật...

- Con đường của nhận thức đầy gian khổ và đau khổ, có phải không anh Hải? – Nghĩa chia sẻ tâm tư của bạn.

- Vẫn là chưa muộn, có phải thế không hai anh? – Bà Nguyệt hỏi.

- Vâng... – Lê Hải đáp.

- Anh Hải gọi cho tôi nhớ lại bài hát đầu tiên tôi học được khi rời trường thiếu sinh quân để nhập ngũ. Không hiểu vì lẽ gì, đấy là bài hát tôi rất thích, đến bây giờ vẫn còn thích... Nó sống trong máu tôi...

- Em biết, vì bài hát ấy hợp với cái tính lãng mạn của anh... – Bà Nguyệt đế vào.

- Có thể như thế thật Nguyệt ạ... Nhiều buổi sinh hoạt văn nghệ ngay trên chiến hào tôi đã xung phong đơn ca bài hát này, nhất là những câu: ...Các anh về đâu? Về nơi giết quân thù chung! Đi san bằng hết oán hờn. Chỉ còn tình yêu khát khao. Phá tan biên cương loài người sống thân yêu... Ngày mai lớp dân lành than không còn buồn đau, đập tan gông cùm đẫm máu, đòi vang lên đại đồng khúc ca!..(*) [(*) Bài hát Đoàn quân đi] - Ông Nghĩa ngẩng mặt, giang hai cánh tay, hát lại đoạn này với tất cả tâm hồn và kỷ ức tuổi trẻ của mình.

- Ôi không ngờ anh Nghĩa đã qua tuổi thất thập cổ lai hi rồi mà còn hát hay quá, giọng vẫn trẻ trung lắm! – Bà Hậu thốt lên.

- Thừa với cả nhà, đến bây giờ hát lại những câu hát này tôi vẫn thấy mình bay bổng như hồi ấy. Tôi cảm sùng ra trận, rồi được kết nạp Đảng trong tâm hồn như thế. Người lính nào mà không mơ ước cuộc sống thanh bình sau chiến tranh! Thế mà anh Hải và tôi nhiều lúc vẫn phải thốt lên với nhau là đất nước chưa đi được bao xa trên con đường hồi sinh, thì nay đã phải lo đối mặt với một thế giới khác hẳn mất rồi!..

- Anh Nghĩa chị Nguyệt ạ, hôm qua lúc thắp hương cho tướng Trần, tôi càng hiểu sâu sắc thêm lời tuyên thệ của chính mình khi vào Đảng, lời thề Vì nhân dân quên mình... Tôi thừa nhận giữ trọn lời thề này thật không đơn giản, nhất là khi phải đối mặt với những điều cay đắng trong đời! Đứng trước mộ anh Trần tôi mới càng hiểu sâu sắc thêm khát vọng về tự do

của nhân dân ta, hiểu những nỗ lực ghe góm của nhân dân Thái Bình. Có thể nói người dân Thái Bình đang vất óc tìm cách bước ra khỏi vùng trời vùng đất của mình để vươn ra thế giới.

- Những chuyện anh Hải kể trong chuyến đi Thái Bình làm cho tôi càng tin vào điều chúng ta nung nấu lâu nay: Dân tộc ta đang đứng bên thềm một cuộc cách mạng lớn lao nhất trong lịch sử của mình!..

- Đúng thế! Cuộc cách mạng chấn hưng đất nước! Cuộc cách mạng phát triển chính bản thân mình! Nhiệm vụ đích thực của Đảng! Chuyển đi Thái Bình mở mắt cho tôi nhiều lắm! – Lê Hải tán thành.

- Cậu Tịch phê phán quyết liệt về sự chụp giựt đầy quyền rũ chết người. Cậu ta nói đổi mới là tạo cơ hội cho mọi người tự thấp đuốc tìm đường cho mình đi lên! Tôi cho đấy là sự tổng kết tuyệt trần đời về đổi mới! Chỉ vồn vện trong một câu!..

- Trời đất!.. Cậu Tịch tổng kết đổi mới như vậy hả anh Hải? – Ông Nghĩ kêu lên.

- Vâng! Đúng một câu! – Lê Hải đáp lại.

- Ôi, lẽ sống muôn đời của con người anh Hải ạ... Sao mà cậu ta nói y hệt ông chú Học tôi, một người trần tục nhưng tự nguyện nhận mình là con của Phật! - Ông Nghĩ cầm ly rượu lên, vắn vẻ trong tay nhưng không uống...

- Chân lý có lẽ đơn giản như thế anh Nghĩ ạ.

- Anh biết không, anh Hải? Càng ngày tôi càng vỡ lẽ ra con đường đi tới tự do là nhận biết thế giới và phải tự làm người dẫn đường cho chính mình anh ạ... Ông chú Học tôi là người đầu tiên mở mắt cho tôi nhận biết điều này... Nay lại được nghe một đảng viên từ cuộc sống nói lên câu này!.. Tôi tin là Đảng ta còn nhiều đảng viên như thế!

Câu chuyện trên bàn ăn cứ leo thang dần vào những vấn đề gai góc của đất nước, xoay quanh cái trục chính là vấn đề sở hữu thuộc mọi loại hình đang tồn tại trong xã hội...

Sau bữa cơm, vợ chồng ông Lê Hải nghỉ trưa tại nhà ông bà Nghĩ. Lần nào cũng thế, cứ khi nào ông Hải và ông Nghĩ gặp nhau là như điều gặp gió. Chờ cho hai bà đi sang phòng bên, ông Nghĩ pha hai tách cà phê thật ngon, sẵn chai cô nhắc Hennessy vợ chồng Kim - Tín vừa biếu hôm qua, hai ông tiếp tục nhâm nhi và đàm đạo trong phòng khách.

- Anh Nghĩ ạ, giữa nghị quyết và cuộc sống, giữa luật pháp và thực thi luật pháp, giữa lời nói và việc làm... tôi thấy có nhiều chỗ vênh nhau đến mức như thể nói tiếng lóng! Đến nỗi hình như đã hình thành một thứ văn hóa “Nói dzậy mà không phải dzậy!” như anh Tám Việt đã nhiều lần thốt ra miệng!

- Đấy hình như đi vào não trạng xã hội hiện tại rồi có phải không anh Hải?

- Tôi cũng hỏi cậu Tịch câu anh vừa hỏi... Tịch trăn trở không kém gì chúng ta, nhưng quyết liệt hơn chúng ta! Cậu ấy phê phán cách làm ăn theo kiểu béc ngắ cắn dài! Sẽ cắn vào tay lúc nào không biết thôi! Con đẻ của tham nhũng tiêu cực.

- Tịch nhận xét như vậy hả anh? – Ông Nghĩ rất ngạc nhiên.

- Cậu ấy là con người của cuộc sống mà anh!

- Đúng như thế anh ạ!.. Có đi tắt lên trời, con đường chống tiêu cực tham nhũng cứ phải kinh qua tự do dân chủ, công khai minh bạch, và mỗi người phải làm đúng việc của mình! Không thể khác được anh Hải ạ. Đảng ta chỉ giữ vững vai trò lãnh đạo khi phải luôn đi tiên phong trên con đường này!

- Như thế anh có thần thánh hóa Đảng không?

- Lúc nào anh cũng cảnh giác! Nhưng mà đấy là sự lựa chọn duy nhất!

- Nói như thế anh hiểu gì về ma lực của quyền lực? Chẳng có gì kiêng cấm đối với nó đâu anh Nghĩ! Anh cứ nhìn vào sự hoành hành của đội quân Chín Tạ thì rõ mọi chuyện... – Lê Hải vắn vẹo.

- Tôi thừa nhận...

- Anh Nghĩ ơi, tôi hiểu... - Ông Lê Hải gật gù. - Nói như anh phải chẳng chúng ta đã trải qua

sự ngây thơ thời trai tráng và bây giờ đang bước vào sự ngây thơ lão thành?

- Trời ơi, sự ngây thơ lão thành!?

- Phải!

- Anh có còn suy nghĩ nào quái ác hơn thế nữa không? – Nghĩa giãy lên. - Nguyệt mới chỉ xếp hạng chúng ta vào loại Don Quixote thôi, nhưng anh còn tệ hơn!

- Ông hiểu gì về đấu tranh quyền lực hả ông đại tá Quân đội Nhân dân Việt Nam Phạm Trung Nghĩa? Ông vẫn tin là Đảng của ông là bất khả xâm phạm đối với ma lực của quyền lực có phải không? Ông mơ mộng hay ông đang ngủ?!.. - Lê Hải chưa chịu ngay.

- Tôi đang thức! Anh nghe rõ chưa?.. Nhưng tôi nghĩ rằng với tất cả trí tuệ Đảng đang có trong những đảng viên chân chính của mình, với tất cả ý chí Đảng đang có trong những đảng viên giác ngộ sâu sắc lợi ích của dân tộc, Đảng hoàn toàn có khả năng và phẩm chất là Đảng lãnh đạo trong thời kỳ cách mạng chấn hưng đất nước! Các đảng viên thế hệ đàn em của chúng ta, các đảng viên thế hệ con cháu chúng ta cũng đang dạy tôi điều này, anh Hải ạ!.. Miễn là có ý chí thắng bằng được đội quân Chín Tạ!..

Lê Hải đứng dậy đi đi lại lại. Ông xua tay ra hiệu cho Nghĩa ngồi yên. Đi loang quanh một hồi nữa Lê Hải mới hỏi:

- Số đảng viên chân chính đông hơn đội quân chín Tạ chứ, anh Nghĩa?

- Chắc chắn là như vậy! - Nghĩa khẳng định

- Được, thế nhưng tại sao tha hóa vẫn có chiều hướng trầm trọng thêm? Anh giải thích thế nào?..

Đến lượt Nghĩa ngúc ngắc:

- Tôi thừa nhận chưa bao giờ Đảng ta có những tiềm năng lớn như bây giờ... Thế mà... cũng chưa bao giờ Đảng có nhiều điều đáng ngại như bây giờ!.

Câu chuyện chững lại vì đụng vào gai góc...

- Con đường thứ ba thì không có anh Nghĩa ạ!.. Bên các nước Liên Xô, Đông Âu cũ đã qua mấy lần bầu cử rồi, thế mà không thấy bóng dáng phong trào cộng sản những nước này ở đâu cả!

- Vâng, tính ra là gần hai thập kỷ rồi đấy.

- Chẳng lẽ tình trạng này đang nói lên một sự đoạn tuyệt nào đó?

- Đặt vấn đề như anh thì còn phải hỏi thêm ai? đoạn tuyệt cái gì? nữa. Bởi vì lịch sử của chủ nghĩa xã hội ở những nước này không thể nào dễ dàng bị lãng quên như thế!

- Nếu thế câu chuyện càng nghiêm trọng! – Lê Hải đồng tình.

Nghĩa ngồi nhấm nháp... Bản thân ông cũng ngạc nhiên là câu hỏi hệ trọng thế mà lâu nay ông chưa đặt ra cho mình, mãi mới nói được:

- Vâng, đúng là phải hỏi thêm: Ở những nước này ai? đoạn tuyệt cái gì?.. Sự hư vô, sự lạc lõng phải trả giá., hay là niềm tin bị đánh cắp hả anh Hải?

- Tôi e rằng câu hỏi của anh chưa đủ bao quát được mọi chiều cạnh của sự vật!.. Chẳng gì cũng hơn bảy mươi năm! Trên một phần ba địa cầu chứ ít ỏi gì... Đánh tan chủ nghĩa phát xít... Thổi bùng lên phong trào độc lập dân tộc... Cầm chân chủ nghĩa đế quốc cả một nửa thế kỷ...

- Vâng... – Nghĩ một lát Nghĩa nói tiếp - Hay là trong một bối cảnh nhất định, nhìn theo một góc độ nhất định, sự sụp đổ này mặt nào đó còn cho thấy khả năng tàn phá kinh khủng của xu thế thời đại?

- Trời ơi anh Nghĩa!..Anh có cái gì trong đầu thế? – Lê Hải xô rung cả cái bàn nước, vì quá bất ngờ.

- Anh ngoan cố? – Nghĩa nhìn Lê Hải chằm chằm.

- Không... Nhưng hệ lụy của cách nhìn này nghiêm trọng lắm!..

Nghĩa gật đầu thừa nhận rồi lựa lời:

- Rất nghiêm trọng... Anh xem này, nước ta vì sao kháng chiến thắng Mỹ? Có nguyên nhân rất quan trọng là cuộc chiến tranh xâm lược của Mỹ đi ngược với xu thế thời đại, có phải thế không?.. Nói như thế thuận chưa anh Hải?

- Nói như anh, Liên Xô - Đông Âu đổ có nguyên nhân thời đại. Ta thắng Mỹ có nguyên nhân thời đại!..

- Chưa đủ đâu anh Hải ạ, nhìn lại, về đại cục phải nói chẻ hoe ra là Mỹ đã thắng trong chiến tranh lạnh chứ! Ngay trong thời đại của chúng ta chứ!

- Ôi, nếu thế xu thế thời đại đích thực nó là cái gì? Sao chúng ta vẫn lơ tơ mơ về nó đến thế?.. Mà thời đại thì lại không cần lơ tơ mơ với ai cả.

Nghĩa chưa trả lời ngay, sắp xếp lại các suy nghĩ rồi mới nói:

- Thế mà đã có người nói bắt đầu tới sự cáo chung của đế chế Mỹ đấy. Tôi còn đang nghĩ tiếp để xác định nội dung thời đại... Nhưng hiển nhiên toàn cầu hóa kinh tế ở mức độ ngày nay, tác động sâu sắc của tiến bộ khoa học kỹ thuật và công nghệ vào mọi lĩnh vực của cuộc sống con người và xã hội – nhất là công nghệ thông tin, những khát vọng về những giá trị mới do văn minh nhân loại tạo nên – nhất là vai trò từng cá nhân con người.., những thách thức phi truyền thống ngày càng nổi cộm trong đời sống thế giới... Phải chăng đấy là những yếu tố mới chủ yếu đang xác định nội dung thời đại hiện nay?.. Hoàn toàn khác so với cách đây hai chục năm khi chiến tranh lạnh đi vào thời kỳ kết thúc!.. Hoàn toàn khác khi thế giới phân chia thành hai phe bốn mâu thuẫn sau chiến tranh thế giới lần thứ hai...

- Thế ý thức hệ anh vớt đi đâu? – Lê Hải hỏi ngay.

- Anh Hải này, - Nghĩa cân nhắc một lúc - ...nghĩ kỹ hãy trả lời nhé. Giả thử nước ta tuyên bố thắng thùng đi theo con đường tư bản chủ nghĩa, thì mọi tồn tại trong quan hệ Việt – Trung cũng như trong quan hệ Việt – Mỹ có tự biến đi không?

Lê Hải dẫn đầu, rồi dứt khoát:

- Không! Không thể dễ dàng tự biến đi như thế... Lợi ích quốc gia giữ vai trò quyết định nội dung mọi mối quan hệ! Kosovo, Iraq... có đi theo chủ nghĩa xã hội đâu mà Mỹ vẫn đánh!..

- Vậy thì phải tìm cách xử lý những yếu tố chủ yếu đang chi phối thời đại!

- Nghĩa là không thuận, không làm chủ được tốt những yếu tố này sẽ bị nghiền nát thẳng tay, có phải định nói như thế không anh Nghĩa?!..

- Hỏi được như thế là anh chịu rồi nhé!

- Chưa. Để đấy đã, còn phải nghĩ tiếp...

- Điều ngặt nghèo là phải tuân thủ luật chơi thì mới vào cuộc được với cả thế giới, không nước nào có thể đứng một mình, đó là một sự thật. Một sự thật khác lạnh lùng hơn, đó là ai làm chủ luật chơi thì kẻ đó chi phối thế giới. Cái thế giới của chúng ta bây giờ nó như vậy đấy.

- Tôi thừa nhận đấy là sự thật nghiệt ngã...

- Cho nên phải phát huy dân tộc và dân chủ làm bùng lên sức sống của đất nước thì mới đứng vững được trong cái thế giới này anh ạ!

- Phải bổ sung thêm mơ ước của Phạm Trung Nghĩa về Đảng thuần khiết nữa cho đủ tầm quan trọng!..

- Anh giễu tôi quá... Biết nói với anh thế nào bây giờ?.. Xin anh hiểu cho, đến nỗi ông chú Học tôi còn dám mạo hiểm đem danh dự của mình đặt cược vào Đảng ta, hướng hồ tôi là con người do Đảng ta nuôi nấng rèn luyện nên!..

- Hay là ông chú anh, bản thân anh, rồi đến anh Tám Việt, cả tôi nữa, nói chung là cả cánh ta.., tùy mỗi chúng ta là một con người khác nhau, nhưng đã cùng nhau sống chung trong một bi kịch lớn. Chính điều này đang tấy lên trong tôi nỗi lo mới...

- Ôi anh Hải... Kinh nghiệm dạy ta mối lo khi thời cuộc chuyển đoạn... Có phải anh nghĩ thế không?

- Như thế có nghĩa là anh thừa nhận những nguy cơ tiềm ẩn trong thời cơ phía trước? - Lê Hải nhìn chăm chăm vào Nghĩa.

Ông Nghĩa cầm ly rượu lên, vâng vâng một lúc nhưng không uống. Ông đáp lại:

- Anh Hải ạ, bi kịch, thách thức hay thời cơ nhiều khi chỉ là một.

- Đến giờ phút này tôi chỉ thừa nhận anh có lý ở một điểm duy nhất thôi anh Nghĩa ạ, đó là Đảng phải làm đúng, làm bằng được công việc phải làm của mình!

- Nếu thế dứt khoát phải phát huy tự do dân chủ. Dân tộc và dân chủ là yếu tố dĩ bất biến của sự nghiệp chấn hưng đất nước anh ạ.

- Quả là thế... Giành được vai trò lãnh đạo có nghĩa là làm chủ được cái dĩ bất biến này trên con đường đi lên của dân tộc! Nhất trí thôi... Nhưng anh có nghĩ rằng đến một thời đoạn nào đó.., chính kết quả thực hiện cái dĩ bất biến này thách thức Đảng ta, anh có nghĩ thế không anh Nghĩa?

- Thách thức của dĩ bất biến đối với Đảng ta thật ra là vấn đề thường trực trong từng hơi thở của chúng ta! Anh có hiểu không?.. Thường trực trong từng hơi thở của chúng ta!.. Nhưng cũng là một cơ hội lớn của Đảng ta anh ạ!..

- Không phải chỉ là nguy cơ à?

- Tùy cách nhìn, tùy sự lựa chọn, anh Hải ạ.

- Chúng ta bàn rõ hơn nữa khía cạnh này xem nào...

- Câu chuyện là thế này... Suy cho cùng, chấp nhận dân chủ, chấp nhận nền kinh tế nhiều thành phần, là về nhiều mặt Đảng ta đã chấp nhận mọi chiều cạnh bản thân cuộc sống như nó vốn có, là chấp nhận quy luật hiển nhiên cuộc sống đổi mới không ngừng.

- Vậy theo anh vấn đề còn lại nằm ở chỗ nào?

- Trước sau cái gốc của vấn đề vẫn là năng lực và phẩm chất lãnh đạo của Đảng ta! Tất cả chỉ quy tụ về điểm này thôi.

- Như thế vẫn chỉ là nói lý thôi anh Nghĩa ạ! Anh vẫn thiếu sự nhạy bén về ma lực của quyền lực!

- Không! Anh nói thế tôi không chịu! Chính cháu Tân lần về nước gần đây vẫn khẩn thiết yêu cầu tôi đọc lại Tuyên Ngôn Độc lập và Hiến pháp năm 1946, những giá trị bất hủ!.. Cháu vẫn chê tôi là hời hợt và chưa thật cách mạng có chết không chứ!.. Nó bảo tôi phải đọc với những nhận thức của nhân loại hôm nay về tự do, dân chủ, quyền con người... Đảng ta đã xây dựng nên được những giá trị như vậy, chẳng lẽ Đảng ta bây giờ không đủ năng lực và phẩm chất phấn đấu thực hiện những giá trị ấy?

Lê Hải thờ người ra một lúc:

- Ôi, tuổi trẻ ngày nay... Con hơn cha là nhà có phúc!.. Anh làm tôi nhớ đến buổi tranh luận với cháu Tân ở nhà anh năm nào... Có đến hơn chục năm rồi đấy anh Nghĩa nhỉ...

- Vâng, hơn chục năm.

- Té ra suy nghĩ của cậu Tịch quê tôi và của cháu Tân nhà anh là cùng một dòng...

- Vậy thì hai chúng ta là ngược dòng?

- Không đến nỗi thế, nhưng let đet... - Lê Hải bỏ lửng, vì càng hiểu rõ những điều Tịch đã nói với ông hôm qua.

- Anh chắc còn nhớ Tân lưu ý chúng ta những thập kỷ phía trước là thời gian vàng của nước ta, phải ra sức tận dụng.

- Nhớ. Tình hình bây giờ phát triển lên khác lắm rồi, chỉ có một con đường là Đảng ta phải tận dụng bằng được thời cơ vàng này anh Nghĩa ạ!

- Có sự tự giác và ý chí cách mạng đáng mong muốn ấy không? Hay đấy cũng chỉ là khát vọng của Phạm Trung Nghĩa?.. Đừng quên không bị dòn đến chân tường như vừa qua thì chắc gì đã có đổi mới!

- Quả là thế... Nếu không muốn một lần nữa bị dồn đến chân tường thì phải tự giác, anh Hải ạ!

- Hay trong trường hợp này không tưởng và cách mạng là một hả anh Nghĩa? – Lê Hải vẫn chưa chịu hẳn.

Ông Nghĩa lắc đầu lia lịa.

- Gần như là một thôi... Là sự thật sống còn! Mà cũng có thể là sự nhầm lẫn chết người! ...Anh chắc cũng biết trong kinh Phật có sự tích phải bồ tượng Phật ra làm củi để đốt sáng bóng đêm... Bồ tượng Phật ra làm củi trong trường hợp như thế không phải là phá đạo! Có dám đặt tới như thế mới là đắc đạo!.. Nhầm lẫn hay không nhầm lẫn là ở chỗ này... Không tưởng hay cách mạng là củi đầu chịu khuất phục., hay là dũng cảm vượt qua sự nhầm lẫn này!

- Ôi, thế thì...

- Như vậy anh cũng thừa nhận phải bắt đầu từ giác ngộ sự vận động khách quan của sự vật có phải không?... Đảng viên Lê Hải có nghĩ thế không?

- Sao lại vận vào chỉ riêng mình tôi? Thế còn đảng viên Phạm Trung Nghĩa lựa chọn gì vậy?

Ông Nghĩa cười, rồi giải bày:

- Tôi à? Tôi lựa chọn Đảng là người phấn đấu cho tự do dân chủ và phát triển!.. Phấn đấu trở thành người đi đầu trong sự nghiệp này anh ạ!.. Ôi được như thế, sẽ là vận may, là phúc lớn cho dân tộc ta, cho đất nước ta!.. Trên con đường này, ta có thể phải trả giá này giá khác cho học phí... Không có con đường lát toàn bằng vàng đâu... Nhưng sẽ không phải làm đi làm lại, càng không phải trải qua con đường đầy đau khổ như nước Nga đang trải qua... Dân tộc độc lập tự do và trí tuệ văn minh nhân loại ngày nay cho phép chúng ta ước mơ như thế...

- Tôi thừa nhận ngày nay Đảng ta có những tiền đề hoàn toàn mới cho sự nghiệp cách mạng của mình...

- Vâng... đi với cả dân tộc, có sự hậu thuẫn của cả dân tộc, Đảng ta sẽ bất khả chiến bại! Ôi, đấy sẽ là phúc lớn cho đất nước,... Đảng lãnh đạo thì phải như thế!..

- Như thế phải xây dựng Đảng trở thành đội ngũ tinh hoa của dân tộc...

- Rèn luyện để trở thành đội ngũ tinh hoa của dân tộc là lẽ sống của Đảng. Anh với tôi, ai nhắm mắt, ai mở mắt đây?

- Con đường để chiến thắng quán tính lịch sử? - Lê Hải hỏi lại.

- Chính xác!

Lê Hải chỉ gật gật chấp nhận, vì hiểu điều này rất hệ trọng. Một lúc sau Lê Hải hỏi gặng:

- Anh Nghĩa, thế lý tưởng người đảng viên cộng sản còn lại là gì?

Câu hỏi làm cho Nghĩa lúng túng:

- Còn lại cái gì à?... Tôi đã vấp nhiều lần trong khi tìm cách đi đến tận cùng của vấn đề anh Hải ạ... Tôi đi đến kết luận: Lịch sử, hiện tại và tương lai đã chốt lại, đã xác định vận mệnh, và cuối cùng đã lựa chọn cho người đảng viên cộng sản Việt Nam chúng ta lý tưởng sống vì sự nghiệp mưu cầu hạnh phúc của nhân dân ta, vì vinh quang của dân tộc! Tôi còn muốn nói thêm, không làm được như thế không còn là Đảng Cộng sản Việt Nam nữa, không còn là người đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam nữa!.. Tự tôi, tôi đã tìm cách giải phóng mình khỏi mọi trói buộc để xác định và lựa chọn lý tưởng như thế...

Lê Hải trầm ngâm hồi lâu rồi mới nói:

- Tự giải phóng mình khỏi mọi trói buộc... Anh Nghĩa ạ, tôi nhận thức được sự trung thành của anh với lý tưởng... Có lẽ sự trung thành này làm rõ thêm lý tưởng, nghĩa là giúp chúng ta giữ được lý tưởng... Tôi tán thành!.. Nhưng mà sẽ gian truân lắm đấy anh Nghĩa ạ...

- Vâng, tôi hiểu... Nhất là đội ngũ tinh hoa của dân tộc, Đảng của dân tộc thì phải thường xuyên chịu sự sát hạch của dân tộc! Mà khác với trước, dân tộc ta bây giờ là một dân tộc tự do và có trí tuệ., chủ nhân ông của một quốc gia độc lập!

- Đòi hỏi với Đảng như vậy thì khắt khe lắm đấy!.. Gần đây anh Tám Việt còn kể cho tôi nghe có những đảng viên kỳ cựu gửi quyết tâm thư lên Trung ương: Nếu Đảng từ chối mình là đảng của giai cấp, nếu cho phép đảng viên làm kinh tế tư nhân, họ sẽ làm đơn xin ra khỏi Đảng, xin lập đảng mới đấy!

- Tôi cho đấy là những suy nghĩ chân thành vì đất nước, có thể hiểu được. Đảng phải lựa chọn lợi ích dân tộc, lợi ích quốc gia là trên hết! Xin anh nhớ cho sự nghiệp chấn hưng đất nước ta phải được thực hiện ngay trên quả đất này, trong cái thế giới này, cọ xát với cả thế giới này, chứ không phải là một mình nước ta riêng lẻ tọa hưởng trên cung trăng, muốn làm gì thì làm!..

- Có lẽ ngày nay tiền phong chiến đấu thì phải như vậy... Giai cấp nhất, với nghĩa là cách mạng nhất, thì phải là Đảng của dân tộc! – Lê Hải cảm thấy có lý.

- Lẽ tất yếu đấy, anh Hải à? Còn biến dân tộc này trở thành của Đảng thì đảng sẽ dần dần do những đội quân Chín Tạ chiếm hữu như cháu Vũ nhà anh vẫn lo đấy.

- Phải chăng đấy là hai ngã đường phía trước mà tầm nhìn của Đảng ta nhất thiết phải vươn tới?

- Vâng, bây giờ tôi càng vỡ lẽ ra, cuộc cách mạng phát triển phía trước đất nước ta phải trải qua hình như bắt đầu từ nhận thức này anh Hải à.. Giống như người đi biển thôi, Đảng ta phải thấy phương hướng phải cười sóng, hoặc chịu để sóng nhấn chìm anh Hải à!

Ngưng một lúc, ông Nghĩa nói tiếp:

- ...Anh Hải à, cuộc sống đã mở mắt cho chúng ta thấy chủ nghĩa xã hội với mọi giá trị tốt đẹp mà những người cộng sản chúng ta xưa nay hằng mong muốn...

- Kết luận của anh là thế nào? - Ông Hải xen vào...

- Những giá trị của chủ nghĩa xã hội như chúng ta hằng mong muốn, rõ ràng chỉ có thể từng bước đến với chúng ta trên cơ sở tích tụ những thành quả của phát triển... Hiểu như thế, có thể nói trong đổi mới bây giờ nước ta có nhiều chủ nghĩa xã hội hơn so với trước đổi mới, với nghĩa công bằng hơn, dân chủ hơn, hạnh phúc ấm no hơn.., có phải thế không?

- Một cách nhìn hay đấy! Từ đâu anh nảy ra khái niệm những giá trị của chủ nghĩa xã hội như vậy? Hay là cứ cái gì đẹp thì anh vơ hết vào khái niệm chủ nghĩa xã hội của anh!..

- Anh thật là tinh quái, nhưng mà có lẽ đúng như thế thật anh Hải à... Tôi bế tắc trong định nghĩa về mô hình chủ nghĩa xã hội, nhưng trong lý tưởng của những người cộng sản chúng ta, tôi lại tìm được nhiều giá trị tốt đẹp mà nhân loại đang khát khao... Thế rồi càng khôn ngoan lên, tôi càng thấy nhân loại có trăm nghìn con đường thực hiện những giá trị đáng khát khao ấy, ngày càng gặt hái nhiều thành quả cho những giá trị ấy...

- Muốn đạt được những giá trị đó, mỗi đảng viên sẽ phải tự bộc lộ mình, phải tự chịu trách nhiệm trước Đảng, trước dân tộc về mọi việc làm của chính mình... Toàn Đảng như thế cũng sẽ minh bạch trước toàn thể dân tộc mình! Tách cái đạo ra khỏi Đảng như thế cũng sẽ khó còn đất cho mọi sự tù mù... Đi theo con đường trở thành đội ngũ tinh hoa của dân tộc, Đảng của dân tộc thì phải như thế...

- Có lẽ thế anh Hải à.

- Chừng nào Đảng còn trung thành với lời thề ghi trên lá cờ của mình thì nhất định tách được anh Nghĩa à! ...Đảng không có lợi ích nào khác ngoài việc phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân! Anh nhớ điều này chứ?..

- Nhớ! Anh thử hình dung xem, một khi Đảng lãnh đạo đã nâng mình lên được tới tầm cao Đảng với dân tộc là một – về trí tuệ, về nghị lực, về phẩm chất, về khát vọng.., một khi dân tộc nhìn thấy ở Đảng tri thức và con đường đi đến hoài bão dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng dân chủ văn minh..! Ôi, là một như thế, anh Hải.., có lẽ đấy sẽ là mở đầu sự nghiệp chấn hưng đất nước Việt Nam ta!

- Tôi hiểu.

- Lựa chọn được là một như thế. Đây là cuộc đấu tranh hàng giờ, hàng ngày Đảng ta phải tiến hành anh Hải à!

- Thế anh không sợ kinh tế thị trường đang hàng giờ hàng ngày đẻ ra chủ nghĩa tư bản à?

- Không. Chuyện đó tôi không sợ. Tôi chỉ sợ Đảng ta không lựa chọn cuộc đấu tranh Đảng phải chấp nhận!

- Trời ơi anh Nghĩa, kẻ chống Đảng điên cuồng nhất có lẽ cũng chỉ nói được đến mức như anh thôi!..

Ông Nghĩa cười, đứng dậy lấy thêm hạt dưa đổ vào đĩa, rót thêm rượu vào đầy hai cốc.

- Nhìn ra được vấn đề thì về hưu mất rồi anh Nghĩa ơi!

- Đảng viên không nghỉ hưu. Tôi sẽ tổng kết, anh Hải ạ.

- Để làm gì?

- Để tìm đường đi tiếp, để dứt khoát không luẩn quẩn đi vào cái ngõ cụt của ngã ba quyết liệt ở phía trước.

- Lại viết à?.. Ai xem? Ai đọc hả?

- Phải tổng kết để trang trải với lịch sử anh Hải ạ. Mà có trang trải được với lịch sử thì mới giữ được lòng tin của tương lai!

- Trang trải với lịch sử? ...Anh có hiểu điều anh đang nói nghiêm trọng như thế nào không? – Lê Hải nhìn vào tận mặt Nghĩa.

Ông Nghĩa cân nhắc thận trọng:

- Tôi hiểu... Nhưng nhất thiết phải thế! Đảng ta phải giữ bằng được lòng tin của tương lai anh ạ.

Lê Hải nâng cốc lên, chấp nhận cách giải thích của bạn:

- ...Trang trải với lịch sử! Như thế nghĩa là anh lại định bắt tay vào làm cái việc đội đá vá trời như Hậu đã có lần chê cười chúng ta?

- Không phải thế. Làm nghĩa vụ người đảng viên.

Lê Hải trầm ngâm hồi lâu.

- Anh có lý. Nhưng tổng kết cả cuộc đời à? Bắt đầu từ đâu bây giờ?

- Lúc nào anh cũng nêu câu hỏi khó. Có nhiều bài học thấm thía lắm.

- Lại đi viết hồi ký phải không?

- Anh nghĩ thế à?

- Đừng giở cái trò rởm này ra nhé! Không ngửi được đâu! – Lê Hải bật lại rất nhanh.

- Tôi sẽ cố không làm cái trò rởm ấy!

Lê Hải đưa tay bóp đầu bóp trán một lúc:

- Tổng kết!.. Phải, tổng kết... Nhưng mà... Cha mẹ ơi, anh tin là ngọn bút chân thành của anh có thể góp phần xoay chuyển được cuộc đời à?

- Anh Hải! – Nghĩa kêu lên, hai tay giơ lên trời - ...Anh đánh giá quá cao tâm hồn lãng mạn của tôi đấy!.. Loài người xưa và nay chưa bao giờ có một ngòi bút nào làm được việc này! Cả đến các pho sách của Mác, của Lênin cũng thế thôi! Tôi chỉ khát khao tổng kết để nhìn rõ hơn được cây đời!.. Như vậy mới hy vọng biết đường trang trải được với lịch sử... Ít nhất là cho chính mình...

- Vậy anh định tổng kết cái gì?

Ông Nghĩa sắp xếp các suy nghĩ, nhưng mãi vẫn chưa dứt khoát được:

- Tôi thực sự lúng túng anh ạ, còn đang lựa chọn... Có lẽ trước mắt tôi muốn nhìn lại chặng đường ba mươi năm đầu tiên của nước Việt Nam độc lập thống nhất...

- Thế nhưng phải xác định rõ mục tiêu của tổng kết chứ?

- Vâng. Tôi nghĩ những khát vọng chúng ta nói lên hôm nay đã làm rõ mục tiêu này... Cụ thể là để nhìn rõ con đường chấn hưng đất nước phía trước, và để.. nhìn rõ cái ngã ba quyết liệt,

dứt khoát tránh cho Đảng ta không trở thành Đảng hưởng quyền thừa kế! Mục tiêu tổng kết như thế có được không anh Hải?

Lê Hải ngẫm nghĩ mãi mới trả lời:

- Nên lắm... Nhưng sẽ gian nan lắm đấy! Liệu có làm nổi không?

- Gian nan thì đã đành rồi. Điều tôi lo hơn nhiều là có gan tổng kết hay không... Anh nhớ lại cái ngày hai chúng ta dắt nhau đi gặp Quân ủy Trung ương chứ?

- Nhớ...

- Lần này nếu không gian nan hơn thì cũng không kém.

- Tổng kết cái gì vậy?

- Sở hữu là một động lực quan trọng của con người, rộng ra là của xã hội anh ạ. Song những sai lầm dính líu với phạm trù sở hữu lại là những virus đang gây ra những bệnh hoạn tha hóa mọi mặt anh ạ... Tôi càng có lý do phải sớm bắt tay vào tổng kết vấn đề sở hữu để ý thức được tất cả.

- Cũng có nghĩa là đụng chạm vào những virus này?

- Vâng.

- Nhưng anh có hiểu như thế là sờ mó vào cái chết không? Đã có cả một nghị quyết 6B mà vẫn chưa đâu vào đâu!.. – Giọng nói Lê Hải đầy vẻ căng thẳng.

- Anh Hải ạ... - Nghĩa nắm lấy tay bạn: - Anh hiểu đúng tính chất phức tạp của vấn đề đấy.

- Ôi tổng kết như thế thì anh chưa hình dung được tính chất quyết liệt của cuộc chiến này đâu anh Nghĩa ạ!..

- Anh vẫn thường nói với tôi là người đảng viên bộ đội Cụ Hồ không rời vị trí chiến đấu! Anh quên rồi sao?

Ông Lê Hải ngẫm nghĩ một lúc:

- Kỳ vừa rồi vào Nam làm giỗ cho má Sáu Nhơn tôi và đi thăm mộ hai mẹ con Thanh, anh Tám Việt và tôi trò chuyện với nhau loay quanh thế nào mà lại húc đầu vào câu hỏi “ai thắng ai?”

- Lần thứ bao nhiêu rồi hả anh Hải? Giữa chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản ai thắng?

- Anh cứ trêu tôi mãi... Giữa cách mạng và tha hóa trong Đảng ta “ai thắng ai”? Nghe rõ chưa?..

- Rồi...

- Tựu trung lại, cái gốc của “ai thắng ai?” trong Đảng ta hôm nay nằm trong câu hỏi quyết liệt: “đất nước này bây giờ là của ai?”

- Bây giờ anh quên mất không hỏi ai thắng ai? trong đấu tranh giai cấp à? – Nghĩa lại trêu.

- Tôi quên từ lâu rồi... Ghi sổ đen đi! Thỏa mãn chưa?.. Thật ra trong mỗi thời kỳ cách mạng câu hỏi “đất nước là của ai?” luôn luôn giúp chúng ta phân định rõ đường lối cách mạng đúng hay sai, có phải thế không anh Nghĩa? Bây giờ câu hỏi này đang chĩa thẳng vào chúng ta! Nghĩa là: Đảng ta bây giờ là ai? Là của ai?.. đúng như chúng ta vừa mới bàn với nhau.

- Vâng, không tránh né được.

- Thực ra dân tộc mình ân tình lắm đối với Đảng, cũng rộng lượng lắm đối với Đảng, có phải thế không anh Nghĩa?

- Vâng. Không thể nói khác được.

- Tôi thừa nhận mỗi cao điểm hay mỗi bước ngoặt của lịch sử thường tạo ra những bối cảnh và những cái trớn chúng ta lúc đương thời khó vượt qua được. Anh cứ nghĩ lại mà xem, sau thắng Mỹ mà lại có ngay được quan điểm đối mới như ngày nay thì thật là không tưởng! Có thể còn bị quy kết là phản động nữa là khác... Anh Tám Việt và tôi nhất trí với nhau như thế... Song ba mươi năm vừa qua là khoảng cách quá đủ để chúng ta tự nhìn nhận lại mình anh ạ...

Ông Lê Hải đứng dậy đi đi lại lại, trầm ngâm suy tư...

...Ôi khi mình hân hoan đứng nhìn lá cờ đỏ sao vàng toả xuống kín mặt tiền Nhà Hát Lớn Hà Nội ngày 19 Tháng Tám, mình đâu có nghĩ con đường đi đến nhận thức cái lẽ tất yếu hôm nay của Đảng, của đất nước quanh co khúc khuỷu đến nhường này... Mấy ngày sau mình đã trang nghiêm đứng dưới chân khán đài Ba Đình... Những ngày hội bất tận của dân tộc...

Khi từ cửa sổ quay vào, Lê Hải nói:

- Đứng đấy anh Nghĩa ạ. Chúng ta nợ lịch sử, nợ con cháu mình nhiều lắm! Đảng ta phải đứng ra trang trải với lịch sử thì mới giữ được lòng tin của tương lai, mới bớt được tổn thất và mở đường đi tiếp được... Điều này sẽ quyết liệt lắm!..

- Lại đến lượt lớp đảng viên chúng ta phải xông lên đi đầu như đánh Pháp đánh Mỹ ngày xưa có phải không anh Hải?!

- Lớp đảng viên chúng ta?!

- Còn ai nữa?.. Anh nghĩ lớp đảng viên chúng ta được đặc ân rút về hậu tuyến?

- Làm đảng viên lúc này thật là vô cùng khó có phải không anh Nghĩa?

- Vâng

- Mỗi đảng viên chúng ta phải nhìn thẳng vào sự thật để tự đổi mới và chỉnh đốn...

Lê Hải bỏ dở câu nói... vì không chịu nổi cái viễn cảnh ghê lạnh có thể xảy ra, nếu... Trong ký ức ông rộn lên những chặng đường thẳng tắp của đất nước, của chính thân phận mình...

Ông Nghĩa thấu hiểu tâm trạng ông Lê Hải lúc này. Ông lặng yên chờ đợi, mãi mới gạn ý bạn:

- Dứt khoát phải tổng kết chặng đường ba mươi năm đầu tiên anh Hải ạ.

- Vâng, không thể nói khác được. Đây chính là giác ngộ con đường của tư tưởng Hồ Chí Minh!.. Chính vì lẽ này, nhiệm vụ xây dựng Đảng trong chặng đường mới ngày nay, theo tôi phải bắt đầu từ thu phục nhân tâm về một mối anh ạ!..

Lê Hải nắm lấy tay bạn:

- Ôi, xây dựng Đảng của thời kỳ chấn hưng đất nước trên cơ sở thu phục nhân tâm về một mối!.. Có lẽ anh nói đúng đấy! Khởi sự của mọi khởi sự!.. Có thể đây sẽ là nhát búa đầu tiên đập tan một mắt xích của quán tính lịch sử. Có phải như thế không anh Nghĩa?

- Tôi tán thành!.

- Nếu thế bây giờ tôi có thể nói dứt khoát mình không phải là kẻ cuồng tín! Tôi khẳng định.

- Tôi cũng nghĩ là ngoài nghĩa vụ đối với dân tộc, chúng ta không có gì khác phải băn khoăn, phải lựa chọn anh ạ.

- Chúng ta phải là đảng viên của Đảng như thế!

- Anh Hải ơi, cái giá phải trả cho Tổ quốc độc lập và dân tộc thống nhất không gì có thể so sánh được... - Ông Nghĩa lặng đi hồi lâu, bao khúc đường đời đã trải qua lúc ẩn lúc hiện trong tâm trí...

Ông Lê Hải cảm thấy ngực mình nặng trĩu. Ông đứng dậy đi đi lại lại, mãi mới quay lại nói với ông Nghĩa:

- Tôi hiểu... Tôi sống thì mang trong tim mình, chết thì mang theo những lời má Sáu Nhơn tôi nói cho biết vì sao tự tay bà đã xé Tuyên ngôn độc lập..., rồi lại chính tự bà cất đi, gìn giữ... để trao lại cho con cháu... Đảng ta còn nặng nợ với dân tộc nhiều lắm - Lê Hải lặng đi một hồi rồi tiếp - Riêng tôi, cũng nợ anh rất nhiều anh Nghĩa ạ... Tôi sẽ chung sức với anh... May ra hai chúng ta góp được phần mình vào tiếng nói chung bảo vệ Đảng, bắt đầu từ bảo vệ lý tưởng của Đảng anh Nghĩa ạ...

- Bây giờ là vì dân tộc tự do của đất nước độc lập tự do!..

- Nhất quyết không thể để mất thời gian vàng phía trước của đất nước, anh Nghĩa ạ!

Hai bà đã thức dậy sau giờ nghỉ trưa, cắt ngang câu chuyện của hai người. Bà Hậu toan rủ

chồng ra về, nhưng bà Nguyệt không muốn rời khách, vì hiếm khi có cả một ngày trọn vẹn với nhau như thế này.

- Năm nay chúng ta phá lệ đi Hậu ơi!
- Chị định làm gì.
- Bây giờ chúng mình rủ nhau đi lễ.
- Xưa nay chị có đi lễ bao giờ đâu.
- Thế mới gọi là phá lệ.
- Chị định đi lễ ở đâu?

- Có lẽ... đền Ngọc Sơn. Vừa là để nhớ đến tổ tiên của đất nước, vừa đi xem người xem cảnh. Kết hợp xem chợ hoa ở phố Lê Thạch và vườn hoa Nhà Kèn(*).[*]Tên gọi dân dã vườn hoa này của người Hà Nội, vì không thích tên gọi chính thức của nó là vườn hoa Paulbert (toàn quyền Paulbert). Sau Cách mạng Tháng Tám đổi tên là vườn hoa Chí Linh.]

- Em nhất trí! – Bà Hậu gần như reo lên.

Nguyện vọng của hai bà là mệnh lệnh tối thượng đối với hai ông. Uống xong ấm trà sen ngày Tết và thưởng thức món mứt khế do bà Nguyệt tự làm rất công phu, hai cặp vợ chồng già quyết định lên đường...

- Nhân danh tiểu đội trưởng, tập hợp một hàng dọc! Đi đều bước! - Ông Nghĩa vừa hô vừa chống tay lên bàn đứng dậy.

- Anh Nghĩa, để em gọi taxi đã! – Bà Nguyệt can lại.
- Ai lại cưỡi ngựa sắt xem hoa thế! Đi bộ mới vui!
- Anh vừa mới thay chân mới, em sợ anh không đi bộ nhiều được.
- Em yên chí, anh tập cả tuần nay rồi mà!

- Không được đâu anh yêu ơi. Anh quên mất những lời cảnh báo của bác sĩ rồi à? Từ một năm nay huyết áp anh thất thường, đã thế nhịp tim của anh hồi này chậm quá và không ổn định!

- Đừng lo. Có lẽ em muốn trách hồi nay anh yêu em không bằng ngày xưa, có phải không? – Nghĩa chống chế.

- Có chuyện tim mạch thật hả anh Nghĩa? Sao anh lại giấu tôi? – Lê Hải lo lắng.

- Chuyện thanh gươm Damocles lơ lửng trên đầu mọi kẻ già nua ấy mà, anh Hải. – Nghĩa cười.

- Tim anh Nghĩa đập chậm như thế mà Đảng theo còn không kịp, đập nhanh hơn nữa thì chết người ta à! – Bà Hậu trêu Nghĩa.

- Thôi đi Hậu ơi, đừng làm cho anh Nghĩa phổng mũi. – bà Nguyệt kêu lên.

- Em đồng ý. Chị Nguyệt nói đúng đấy, em thấy đi taxi thôi. Đến Bờ Hồ anh tha hồ đi bộ, anh Nghĩa ạ!

- Phụ nữ bao giờ cũng về một phe với nhau! – Ông Nghĩa vẫn chưa chịu.

- Hay là lấy biểu quyết vậy? – Ông Lê Hải chen vào.

- ...

Đúng là người già thường hay có những chuyện của con nít. Chỉ có mỗi việc đi bộ hay đi taxi mà ông Lê Hải tranh thủ hút gấn xong thuốc vẫn chưa ngã ngũ được giữa bốn người với nhau.

Cuối cùng là sự thoả hiệp: Đi taxi, đến ngã tư Hai Bà Trưng – Phan Chu Trinh thì đi bộ...

Hà Nội những ngày đón xuân đẹp lên muôn phần, vui lên muôn phần. Chung quanh Bờ Hồ càng đẹp, càng vui. Chỉ tiếc là không có cụ Nguyễn Du để tả lên cảnh đẹp người đẹp ở đây! Có kém gì ngựa xe như nước áo quần như nêm..!

Tại chợ hoa bạt ngàn là hoa...

Hình như chưa năm nào hoa mai vàng miền Nam, lan và hồng Đà Lạt, hoa đào Sa Pa... ở Hà Nội nhiều và đẹp như năm nay. Nói là hoa cả nước về Hà Nội khoe sắc cũng không quá lời. Có hẳn những khu riêng dành cho hoa oải hương từ Côn Minh, nhiều loài hoa thủy tiên mới từ Bằng Tường, từ Đông Hưng..., các loại hoa phong lan quý từ Thái Lan... Hoa người, hoa trên đường đi và khắp nơi, hoa đèn, hoa điện... Nhưng đẹp nhất có lẽ là hoa trên nét mặt mọi người. Ngay đến cả những câu chuyện của dòng người áo quần như nêm... hầu như cũng chỉ nói về hoa, bình về hoa, xuýt xoa mua trượt cành đào này, hoan hỉ mua được cây mai nọ, ước ao cây hải đường kia...

Có một đám đông lạ lạ, vợ chồng ông Lê Hải và vợ chồng ông Nghĩa cố len vào: Mọi người đang xúm lại bình phẩm và tấm tắc khen chậu trà Kim Đỉnh...

- Anh Nghĩa ạ, xưa nay chẳng ai biết Kim Đỉnh là ở đâu. Thế mà từ ngày cái thú chơi hoa trở thành phong trào, hoa trà của cái làng Hà Tây này nổi tiếng cả miền Bắc!

- Tôi biết làng này từ những ngày tập luyện để đi B anh Hải ạ! Hồi tôi bị triệu vào biệt thự Thạch Thất, làng này và cả huyện Thạch Thất đói khủng khiếp.

- Đứng giữa trời và hoa thế này anh nói đến câu chuyện Thạch Thất làm tôi chạnh lòng... - Giọng ông Lê Hải bỗng dưng nghẹn lại.

- Cuộc sống hôm nay đã chuyển từ ăn Tết sang chơi Tết, có phải không anh Hải? - Ông Nghĩa bối rối, cố chuyển hướng câu chuyện.

- Tôi vẫn nhớ ngày nào cứ Tết đến là phải lo cho cơ quan sao cho đủ chia nhau mấy lạng thịt, mấy cân gạo nếp... Ôi, cảnh đào kia mới đẹp anh Nghĩa kia! Dáng đẹp, hoa thừa và mập!

Lại một đám đông nữa: Bồn hoa uất kim cương đủ bốn màu, lần đầu tiên tạo giống được ở Đà Lạt... - người bán hoa giới thiệu...

Nhiều lúc ông bà Lê Hải và ông bà Nghĩa chân như bị dính xuống đường vì bị cái đẹp của người và của hoa lôi cuốn. Cũng có khi vì đông người quá, không còn lối mà đi... Có lúc hai ông lạc mất hai bà, ông Nghĩa phải kéo ông Hải lại đứng nguyên một chỗ để dễ tìm nhau.

- Không ra đường như thế này không biết Hà Nội đón Tết như thế nào chị Nguyệt ạ!

- Hậu ơi, nam thanh nữ tú áo quần năm nay đẹp ơi là đẹp...

Loanh quanh mãi bốn người mới ra đến đường Đinh Tiên Hoàng. Khi sang bên kia đường, người đông ơì là đông. Ông Nghĩa được thể nói với vợ:

- Em thấy chưa không đi taxi là đúng!

- Anh ơi, nếu không đi taxi đến Phan Chu Trinh thì còn lâu chúng mình mới đi được tới đây.

Ông Nghĩa xem đồng hồ:

- Thế mà ở chợ hoa gần hai tiếng đồng hồ rồi đấy em ạ!

- Đi xem chợ hoa mà hai anh cứ giục như giục tà đằng sau! - Bà Hậu hầy còn tiếc rẻ.

- Em thích, mai chúng ta lại đi nữa, Hậu ạ. - ông Lê Hải an ủi vợ.

- ...

Khi qua cầu Thê Húc để vào đền Ngọc Sơn, cả bốn người không ai bảo ai đều thú nhận với nhau không nhớ được kỳ đi thăm đền lần cuối là bao giờ và năm nào, mặc dù họ hầu như hàng tháng hay hàng tuần đều có việc đi trên đường Đinh Tiên Hoàng.

- Chỉ riêng điểm này chúng mình mất tiêu chuẩn người Hà Nội rồi! - Ông Nghĩa nói với vợ.

- Em cũng không thể nhớ là lần chót vào thắp hương đền này là năm nào, chắc chắn là từ khi nghỉ hưu thì chưa. Hồi còn đi dạy, thỉnh thoảng em có đưa học trò đến đây trong những buổi ngoại khóa.

- Thế mà cứ khoe mình là Hà Nội gốc đấy!

- Có lẽ tại bọn chúng mình không có thói quen đi lễ bái các đền chùa, đã thế lại cho là Hà Nội thì biết hết rồi, chỉ để ý tham quan tận đâu tận đâu... - Ông Lê Hải thú nhận.

- ...

Sau khi bỏ tiền vào hòm công đức, bà Nguyệt thấp hương rồi đưa cho từng người để mỗi người tự tay cắm trên bàn thờ gian chính. Tất cả cùng nhau vái lễ rất cung kính, rồi đi thăm các gian trong đền. Lúc này bà Hậu mới võ vẽ đọc các chữ Nho trên các hoành phi, các câu đối, các ảnh, các phướn đặt trong đền. Bà Hậu đọc chậm, vì cũng quên nhiều, song cũng vẫn còn đọc được nhiều và giảng cho ông Hải và ông bà Nghĩa cùng nghe.

- Vốn liếng chữ Nho của em ông nội dạy cho mười bảy giờ chỉ còn một hai, anh Hải ạ.

- Còn hơn là anh mù chữ hoàn toàn.

- Chị Hậu còn hơn tôi, hồi ở Quế Lâm, tôi có học được vài chữ Hán, giờ hầu như không còn chữ nào. Nhưng chữ tôi học là chữ Hán giản tự, tôi chỉ đọc được đôi ba chữ ở đây. Chữ này có lẽ là chữ phúc, chữ này là chữ tâm, đây có lẽ là... là chữ thư...

- Thì ra đền này thờ đức thánh Trần cùng với nhiều vị học sĩ khác của nước ta, bây giờ anh mới biết, Hậu ạ.

Khi mọi người quay ra, bà Hậu đột nhiên chỉ tay lên bức tường đối diện với bàn thờ chính:

- Anh Nghĩa nhất định phải đọc được hai đại tự kia! Không biết chữ cụ nào viết mà đẹp thế!

- A, đấy là tên tôi! Trung Nghĩa! - ông Nghĩa gần như reo lên, - ...Hai chữ này tôi đọc được dễ dàng. Chết thật, tôi không ngờ tên mình lại được viết ở đền, nhưng hai hàng chữ lạc khoản hai bên tôi chịu chết!

- Anh Nghĩa nói thế là phạm thượng. Các cụ viết hai đức tính quý báu để dạy con cháu, đâu có phải viết tên anh! - Bà Nguyệt chấn chỉnh lại suy nghĩ của chồng.

- Cô giáo dạy văn của anh nghiêm khắc quá. - Ông Nghĩa xuýt xoa.

- Hai hàng chữ lạc khoản là thế này - Bà Hậu đọc: ...Thư Điền Trần Mỹ Tân bái đề, hàng bên kia là ...Tuế tại Đinh Mão thu. Nghĩa là hai chữ Trung Nghĩa do cụ Trần Thư Điền, hiệu là Mỹ Tân viết kính dâng đền này, viết vào mùa thu năm Đinh Mão... - Bà Hậu nhắm một lúc. - ...Năm Đinh Mão là năm 1927.

- Ôi anh Nghĩa, đấy là chữ của ông ngoại! Trần Thư Điền, hiệu là Mỹ Tân. Đấy chính là tên và hiệu của ông ngoại! Thế mà bây giờ em mới biết! Ông ngoại ngày xưa đoạt giải nhất thi về bút pháp ở Hà Nội. Hồi mợ còn sống ở trên Việt Bắc, mợ đôi ba lần kể cho em nghe chuyện này. Hồi ấy em còn nhỏ nên không để ý lắm, lại mù chữ Nho nên em không nghĩ đến chuyện này nữa. Ông ngoại mất lúc em một hay hai tuổi, mợ kể lại thế...

- Anh vẫn nhớ em kể nhà ông ngoại ở phố Hàng Nón, số nhà 22, bây giờ vẫn còn... Hôm lên thăm chị Chiêm đi qua anh thấy hình như người ta đang xây lại nhà này Nguyệt ạ.

- Thỉnh thoảng đi qua em vẫn dừng lại đứng nhìn. Em không thể nhớ được ông ngoại hình dáng thế nào, nhưng mỗi lần đứng nhìn như thế lại nhớ đến mợ, ngôi nhà này đã sinh ra mẹ mình... Từ lâu ngôi nhà này không phải là nhà mình nữa rồi anh ạ. Tý nữa trên đường về em phải kể cho anh Kỳ anh Ngạn biết ngay chuyện này mới được anh Nghĩa ạ!

- Anh Kỳ và anh Ngạn là hai ông anh của Nguyệt, anh Hải chị Hậu ạ. - Ông Nghĩa giải thích.

- Năm mới, anh chị Nghĩa chắc chắn sẽ có điều gì may mắn lớn, hôm nay coi như là tìm lại được cội nguồn... - Ông Lê Hải chia vui.

- Sẽ có thể có thêm cháu nội hoặc cháu ngoại! Anh chị Nghĩa ạ... - Bà Hậu nói thêm vào.

Vợ chồng ông Nghĩa và vợ chồng ông Lê Hải đã quay trở ra đến Tháp Bút mà vẫn còn quyến luyến chưa muốn về. Họ định cùng nhau đi bộ tiếp ra đầu đường Tràng Thi, cố đi thật chậm, vì có nhiều chuyện vui để nói, vì dùng dằng chưa muốn chia tay nhau...

Đến chỗ đối diện với nhà bưu điện, từ xa xa họ nhìn thấy một ông già ngồi bệt xuống đất, bên cạnh cái ghế đá, áo quần bạc thếp, xộc xệch, dáng điệu ủ rũ, tóc tai rũ rượi bẩn thỉu, thật là ngược hẳn với cảnh đời chung quanh. Càng đến gần, ông Nghĩa càng thấy hình dáng ông già này có vẻ quen quen.

...Tại sao ông ta lại ngồi bệt xuống đất thế kia? Ghế đá ngay bên cạnh lại không ngồi?..

Ông Nghĩa tập tễnh bước rảo lên phía trước, đến chỗ ông già:

- Ôi anh Tiến! Anh Đoàn Danh Tiến!

- Trời ông Nghĩa! Phạm Trung Nghĩa!

- Vâng tôi là Nghĩa.

- Anh Tiến, sao anh lại ngồi bệt xuống đất thế này? Để tôi đỡ anh lên ghế!

- Đoàn Danh Tiến chết rồi!

- Anh làm sao thế? Chắc anh đi đường bị mệt!

- Để tôi yên! Không còn Đoàn Danh Tiến nào cả! - Ông Tiến phát bần.

- Trời ơi, anh là anh Tiến, bố của cháu Thắng, cháu Lợi. Chị nhà là chị Hà. Anh còn sống thế này sao nói gở thế? - Trong lòng ông Nghĩa đầy lo lắng.

- Tất cả chết hết rồi, vì Đoàn Danh Tiến đã chết rồi! Không Hà, không Thắng, không Lợi gì hết!

Lúc này ông Lê Hải, bà Hậu và bà Nguyệt cũng vừa đi tới nơi. Ông Lê Hải ngơ ngác một lúc, song cũng hiểu ra ngay có chuyện chẳng lành, liền một tay cầm lấy tay ông Tiến, một tay xốc nách, cùng với ông Nghĩa đỡ ông Tiến ngồi lên ghế đá:

- Anh Tiến, ngồi lên đây anh! Chắc anh đang mệt lắm.

- Lại thêm cả ông Lê Hải nữa!

- Anh còn nhớ tên tôi, như thế là anh chỉ bị mệt thôi.

Ông Tiến lúc này ngoan ngoãn ngồi lên ghế, khác hẳn với thái độ cáu bẳn lúc mới gặp ông Nghĩa. Bà Nguyệt và bà Hậu ái ngại đứng nhìn, nhưng không hiểu chuyện gì xảy ra nên không dám tham gia câu chuyện.

- Để tôi gọi taxi đưa anh về nhà nhé? - Ông Nghĩa ân cần.

- Chúng tôi đưa anh về nhà anh, hay là bây giờ mời anh về nhà chúng tôi. Xin tùy anh. Nhưng chúng tôi không thể để anh ngồi một mình thế này được, lại năm hết Tết đến rồi... - ông Lê Hải dỗ dành.

- Mời anh năm nay đến ăn Tết cùng chúng tôi...

- ...

Ông Tiến vẫn ngồi im, ngây dại, có lúc hai lòng đen trong mắt như là bé xiu lại hay là biến đi đâu mất, lúc lại lơ dờ... Ông Nghĩa và ông Hải vẫn ra sức dỗ dành.

Bỗng nhiên ông Tiến khóc rống lên, than vãn:

- ...Tôi không ngờ lại đến nông nổi này... Thằng Thắng là kẻ giết người, nhà cửa của tôi đã bị mấy con đĩ chiếm mất, do tôi trót dại... Trời đất ơi bây giờ chúng rước thêm cả mấy thằng đầu gấu nghiện hút về làm đĩ đực ngay trong nhà!.. Thực ra cơ sự này cũng là tại tôi... Khổ thân tôi quá trời ơi!

Bỗng nhiên ông Tiến đứng dậy rồi hét vào giữa mặt ông Nghĩa và ông Lê Hải: Đoàn Danh Tiến chết rồi! Các người biết không, Đoàn Danh Tiến chết rồi!... - Dứt lời ông Tiến vụt chạy biến.

Tiếng gào thét tuyệt vọng, phản uất của Đoàn Danh Tiến cứ đuổi theo Lê Hải và Phạm Trung Nghĩa. Tiếng gào càng lúc càng thêm khàn đặc. Tiếng gào vô vọng ấy cứ đuổi theo hai người, theo mãi...

Lê Hải và Phạm Trung Nghĩa vừa ái ngại vừa xót thương cho Đoàn Danh Tiến - một con người từng ham muốn tột cùng đỉnh cao danh vọng và đã không từ bỏ bất kỳ một mưu mô và hành động đón hèn nào kể cả việc lập mưu đẩy Lê Hải đến đường cùng, đẩy Phạm Trung Nghĩa vào chỗ chết... Hòng đạt được tham vọng cuồng điên đó.

Và đau đớn hơn, chính con người như Đoàn Danh Tiến lại từng là đồng chí của Hải và Nghĩa và cũng đã từng có những khoảnh khắc thiêng liêng đứng tuyên thệ dưới cờ Đảng...

Trên nét mặt của Lê Hải và Nghĩa, niềm vui đi chợ Tết trở thành nỗi dăm chiêu day dứt.

Một cao lênh khênh, một tập tễnh, hai người lính già này đi giữa biển người và hoa mà lòng nặng trĩu. Họ bước đi trong bão táp những suy nghĩ riêng tư của mình và hầu như không nhìn thấy gì xung quanh. Bóng dáng họ nhập lại làm một, nhòa dần vào biển người đi chơi chợ Tết.

30.

Tết đã đến.

Đây là cái Tết thứ tư, thứ năm, thứ sáu gì đó tổ chức bắn pháo hoa trong cả nước kể từ khi cấm pháo... Tiết xuân năm nay cũng chiều lòng người, trời rét khô nhưng không công, ban ngày nắng xuân chan hoà. Tính bù thêm ngày nghỉ cuối tuần, Tết năm nay được nghỉ bốn ngày rưỡi, thời gian thoả thuê cho một cái Tết vui vẻ, ấm cúng. Đường sá Hà Nội lúc nào cũng đông, người Hà Nội đi chúc Tết nhau, bà con các tỉnh kéo về Hà Nội ăn Tết và đi chơi Tết. Khách du lịch ngoại quốc đến ăn Tết Hà Nội cũng đông hơn mọi năm. Ai cũng thừa nhận Tết ở Hà Nội vẫn có một cái gì đó rất riêng, rất Hà Nội. Năm nay lại càng như vậy. Đã từng trải qua bao thác ghềnh trong dòng đời của mình, Hà Nội cùng với cả nước bước vào xuân mới với tất cả hy vọng và sức sống mới...

Nét đón xuân chưa từng có của Hà Nội năm nay là buổi biểu diễn âm nhạc sáng mừng hai Tết trên sân vận động Hàng Đẫy, quyền tiền trợ giúp các trẻ em khuyết tật và nạn nhân chất độc màu da cam. Chương trình biểu diễn cho thấy những ca sĩ nam nữ, những tốp ca, tốp nhạc nổi tiếng nhất trong cả nước đều hăng hái góp phần. Từ trong năm, ông bà Nghĩa đã mua vé và sắp xếp thời giờ đi dự buổi biểu diễn này, mời cả Yến đi cùng. Ông bà Nghĩa đi đâu cũng rủ Yến đi vì chỉ lo cháu mình buồn trong những ngày Tết. Cháu Trung Nam, con trai Yến, lúc này đã chuyển sang học ở Mỹ. Ba người rủ nhau thuê taxi đi sớm để được xem gương mặt Tết của Hà Nội, Yến đã cho người lái xe riêng của mình về quê hôm hai mươi tám Tết...

Còn hơn nửa giờ nữa mới đến giờ khai mạc, nhưng các chỗ ngồi trên các khán đài và cả trên sân vận động đã lấp kín. Biển người trên sân vận động là biển của niềm vui, của hân hoan dạt dào tình người. Những lời chào hỏi nhau, những lời chia sẻ với nhau những ấn tượng ngỡ ngàng vì chưa bao giờ được sống trong không khí ấm cúng bao la như thế của Hà Nội, những lời chúc Tết nhau với những người chung quanh, dù quen biết hay không quen biết... Trong ánh nắng vàng nhạt hiền hòa, cái rét nhẹ nhẹ hình như chỉ để làm cho mọi người xích lại gần nhau hơn...

Một cặp vợ chồng già ngồi ở hàng ghế trước quay lại nói chuyện với ông bà Nghĩa và Yến:

- Tôi sinh ra ở Hà Nội, sống cả đời ở Hà Nội, thế mà chưa lần nào được hưởng không khí Tết Hà Nội như hôm nay, ông bà ạ. - Cụ bà bắt chuyện một cách rất tự nhiên.

- Xuân tình thương! - Cụ ông một tay chỉ lên hàng chữ lớn trên sân khấu, một tay nắm lấy tay ông Nghĩa - Ai đặt cho buổi biểu diễn hôm nay cái tên khéo quá ông bà ạ, hợp cảnh hợp lòng người quá!

- Vâng ạ, hai cụ nhận xét đúng lắm ạ. - Ông Nghĩa đỡ lời. - ...Thưa hai cụ, Hà Nội yêu dấu của chúng ta trong tình thương lại càng đẹp ạ!

- Ôi ông nhận xét rất hay! Ông có phải là nhà văn không ạ?

- Dạ thưa không phải ạ. Nhưng xin thưa với hai cụ, không biết bao nhiêu đồng chí, đồng đội của tôi, và cả bản thân tôi nữa đã nhiều lần bị máy bay Mỹ giải chất độc da cam xuống đầu mình trong những năm trên chiến trường miền Trung ạ...

- Trời đất! Đã bốn chục năm, chứ có ít ỏi gì đâu! Đến thế hệ thứ ba rồi, thế mà vẫn có nhiều cháu sinh ra bị dị dạng, tật nguyền suốt đời...

- Vâng, thưa hai cụ hậu quả ác nghiệt quá và kéo dài...

- Xin ông cho biết quý danh...

- ...

...Đây Hồ Gươm, Hồng Hà, Hồ Tây... Đây lăng hồn núi sông ngàn năm... Đây Thăng Long... Bài

hát dạo đầu buổi biểu diễn...

Biển người lung linh mọi màu sắc trào dâng trong lời ca thiết tha, hào hùng.

Không rõ vô tình hay hữu ý, chương trình biểu diễn các ca khúc gần như đồng hành với lịch sử của Hà Nội từ Cách mạng Tháng Tám... phần đầu với bài Bao chiến sĩ anh hùng., Diệt phát xít... Những bài tình ca xen giữa hai cuộc kháng chiến... Ngồi nghe, nhiều lúc ông Nghĩa không rõ mình đang sống lại con đường hành quân vạn dặm của ngày hôm qua hay là đang đắm đuối trong biển nhạc chung quanh mình...

...Vì nhân dân quên mình, vì nhân dân hy sinh, anh em ơi...

...Làng tôi xanh bóng tre từng tiếng chuông ban chiều...

...Hành quân xa tuy có nhiều gian khổ... hành quân xa...

...Con kênh xanh xanh những chiều êm ả nước trôi...

...Giải phóng Điện Biên bộ đội ta tiến quân trở về...

Ôi, khi tâm hồn con người hòa vào lời ca bất diệt của đất nước! Quyện vào làm một với đất nước!..

Ông Nghĩa nắm chặt bàn tay bà Nguyệt, cố nén những cảm xúc trong lòng...

...Cùng mắc võng trên rừng Trường Sơn... hai đứa ở hai đầu xa thăm...

...Đảng đã cho ta một mùa xuân... Khi lý tưởng Đảng rực sáng trong tim chúng ta...

...Tôi hát ngàn lời ca bao la hơn những cánh đồng... ...Hồ Chí Minh đẹp nhất tên Người... Là một niềm tin...

- Ôi Nguyệt, anh nghĩ rằng anh đang được sống lại cuộc đời trai trẻ của mình!

- Anh của em xứng đáng được có cảm nghĩ này. – Bà Nguyệt xiết chặt tay chồng.

- Cháu hiểu lắm. Chú hoàn toàn xứng đáng được như thế chú Nghĩa ạ... Anh Nam cháu khi còn sống vẫn thường nói chú là tấm gương của anh Nam cháu... – Yến nói thêm vào.

- Ôi Nam của chúng ta!.. - Ông Nghĩa thốt lên.

- ...

...Từng đôi chim bay đi tiếng ca rộn ràng cánh chim xao xuyến gọi mùa xuân... Gửi lời chim yêu thương...

Biển người lắng xuống thiết tha trong giọng ca ấm áp của Lê Dung...

Yến phải gục đầu vào vai bà Nguyệt, thổn thức. ...Đã bao nhiêu năm Yến hát trong lòng cho riêng mình nghe niềm hy vọng này, để có sức sống chờ Nam về...

Bà Nguyệt ôm riết cháu mình vào lòng, cảm thấy chính tim mình đang chảy máu...

Nghe Lê Dung hát bài này, trong lòng ông Nghĩa thầm cảm ơn cố nghệ sĩ Khánh Vân... Trong những năm tháng khói lửa gian lao trên chiến trường miền Trung, qua đài Tiếng nói Việt Nam, những lời hát này của Khánh Vân đã mang đến cho chiến sĩ ta niềm tin sắt son... Hồi tưởng lại những năm tháng ấy, bất giác ông Nghĩa khe khẽ hòa giọng hát theo...

Không hiểu sao, hình như trong biển cả tình thương hôm nay, hay là do sự biểu diễn xuất chúng của các nghệ sĩ, bài ca nào, bài nhạc nào cũng thấm đượm một âm hưởng mới... Một hồn mới của đất nước thấm sâu vào lòng người... Những làn dân ca các miền khác nhau, những khúc ca trữ tình sống mãi với thời gian...

...Đợi anh về... Em đợi anh về, nắng đã tắt... Đứng một đời nơi đây... Gió giật mưa sa... Ngày nối ngày xót xa... Dù cỏ cây hóa đá... Cùng năm tháng nơi đây... Em đợi anh suốt đời...

Yến không cầm lòng được nữa, bật thành tiếng khóc nghẹn ngào trong vòng tay bà Nguyệt...

Sau bài Người ơi người ở đừng về... nữ ca sĩ Thanh Tâm, giọng hát vàng của giải Sao mai, người có sáng kiến đề xuất tổ chức buổi biểu diễn Xuân tình thương hôm nay được vinh dự hát bài Ước gì... kết thúc chương trình biểu diễn...

Khi Thanh Tâm hát sang đoạn hai, cả biển người không ai bảo ai nắm tay nhau cùng đứng

dây. Nối vòng tay lớn, sóng người bao la trùng điệp nhấp nhô theo lời hát. Cứ mỗi lần đến đoạn điệp khúc, tất cả cùng cất lời hát theo...

...Ước gì...

...Đường đời chân cứng đá mềm

...Đôi tay sải cánh bay cao

...Ước gì...

...Ước gì vàng dương chan hòa

...Sưởi ấm niềm tin khát khao

...Ước gì...

...Nụ cười luôn thắm môi em

...Nắng vàng sáng mãi mắt em

...Ước gì...

...Ước gì cuộc sống yên lành

...Đời em mãi mãi có anh...

...Ước gì...

Lời ca ngân xa, lòng người bịn rịn...

Như đã hẹn nhau từ trước, sau buổi biểu diễn, ông bà Nghĩa và Yến gọi taxi đi chúc Tết vợ chồng ông bà Lê Hải.

Ngồi trong xe, bà Nguyệt gợi ý với chồng:

- Bài hát Ước gì... đúng với lòng người trong những ngày Tết anh ạ. Năm mới em định sẽ chúc anh chị Lê Hải có ý chí dám mơ ước như cậu Tịch.

- Ôi, Nguyệt! Mơ ước của những lớp người như Tịch có lý lắm... Nhưng em nhớ hộ cho là anh Hải năm nay bước vào tuổi tám ba, nghĩa là hơn Tịch khoảng ba mươi tuổi đấy nhé!

- Vui thật, thế mà đến thăm lần nào cháu cũng thấy bác Lê Hải và cô Hậu cứ anh anh em em lúi lúi như đôi vợ chồng trẻ mới cưới chú thím ạ. – Yến ngồi phía trước quay hắt người lại góp chuyện.

- Đây là cặp uyên ương cấp cú đấy cháu ạ. – Bà Nguyệt bình.

- Nguyệt ơi, em không đọc báo Tết à? - Ông Nghĩa hỏi vợ -...Hà Nội mới có hẳn một trang và nhiều ảnh dành cho cụ Phạm Quang Giáng ở phường Ngọc Hà. Cụ một trăm tuổi, khoẻ như voi, vẫn đạp xích lô chở hai tạ hàng, vẫn yêu đời. Thương binh hạng nặng đấy, huân chương đầy ngực.

- Có, em có đọc, xem cả tivi nữa. Cả nước có lẽ chỉ có một cụ Giáng! Anh thử đoán xem vợ chồng anh Lê Hải sẽ chúc chúng ta điều gì?

- Nhưng từ năm ngoái đến giờ anh vẫn đang chờ đợi em chúc anh điều gì.

Bà Nguyệt ôm lấy tay chồng, đầu ngả sát vào vai chồng, dịu dàng:

- Anh nhớ anh Thạch ở Thạch Thất chứ?

- Làm sao quên được anh ấy! Anh tin cuộc đời này còn có nhiều người như anh Thạch, em ạ?

- Ôi tóc anh bạc trắng rồi!.. Em chúc anh ngoan cố sống! – bà Nguyệt nắm lấy hai tay chồng, nhìn sát tận mặt chồng trong cái nhìn sâu thẳm.

- Tại sao anh lại phải ngoan cố sống?

- Em nghĩ lời chúc của anh Thạch ở Thạch Thất năm nào bây giờ càng cần thiết với anh... Đúng ra là với tất cả các đồng chí của anh...

- Vì sao thế hả em?

- Em biết, anh bộ đội Cụ Hồ của em bây giờ phải dẫn thân làm nhiệm vụ mới.

- Em giao cho anh nhiệm vụ gì thế? – Nghĩa hiểu ý vợ nhưng vẫn cố hỏi trêu đi.

- Em không giao cho anh nhiệm vụ nào cả, nhưng anh bộ đội Cụ Hồ của em bây giờ phải làm nghĩa vụ mới...

- Nghĩa vụ gì thế em?

- Góp phần trang trải với lịch sử và giữ lấy lòng tin của tương lai.

- Ôi Nguyệt!..

- Làm sao nói anh hiểu được nỗi niềm mỗi lần tiễn anh ra trận... Anh không thể...

- Thím Nguyệt nói đúng đấy chú ạ. Chú không thể nào hiểu hết nỗi niềm người ở lại phía sau, lo lắng., đợi chờ...

- ...

Nghĩa cầm tay vợ lên, ngồi im...

Giữa ngày Tết mà sao ông thấy ruột gan mình tự dưng cứ như đứt ra từng khúc, dù chiến tranh đã qua đi hàng chục năm rồi...

Càng nghe bà Nguyệt và Yến nói, lúc này ông Nghĩa mới thấu hiểu hết nỗi lo của hậu phương, của vợ con mình những năm tháng trước đây. Đầu óc ông miên man những buổi tranh luận không dứt với ông Lê Hải, ông Tám Việt, với ông Chính, rồi Lễ., ông nhớ đến những điều trần trở của bà Sáu Nhon, của chú Học., những suy tư của lớp trẻ con cháu trong nhà., ông nhớ đến Nam, Huệ., ông nghĩ đến những buổi trò chuyện thâu đêm với vợ về bi kịch con người, về bi kịch cuộc đời...

Ôi quán tính lịch sử bất khả kháng hay định mệnh của chính mình?.. Hay là làm người thì như thế!..

Một thoáng nghĩ hay một cảm giác tê dai dồn lên trí não, ông Nghĩa không làm sao phân biệt được... Dĩ vãng chất chứa trong tâm thức, toàn thân ông rơi dần vào trạng thái bất động... Ông đem toàn sức lực cố nhúc nhích cái chân giả của mình để thức tỉnh lại chính mình. Cái chân giả ương bướng không nhúc nhích... Ông nắm chặt hai tay lại, lên hết gân cốt để cử động... Nhưng cái chân giả càng lì ra, ương bướng:

- Không được phản bội một hy sinh nào!

Ông Nghĩa nhìn chăm chăm vào cái chân giả.

- Không một mất mát nào được bỏ qua!

Ông Nghĩa hình như đang nghe thấy cái chân giả hét lên với mình như vậy... Ông liên tưởng đến cuộc sống đang diễn ra và những nỗi lo phía trước...

- Lần này có lẽ lại càng như thế anh Nghĩa ạ... – Bà Nguyệt nói với chồng.

Ông Nghĩa bừng tỉnh, ôm choàng lấy cánh tay vợ.

- Anh chưa thấu hiểu hết bao nỗi lo này đâu!.. – Bà Nguyệt vịn vào vai chồng, nhắc lại suy nghĩ của mình, mắt nhìn về nơi xa xăm phía trước, mãi một lúc sau mới nói tiếp: - Em linh cảm trước thấy nhiều điều...

- Vì sao thế?

- Anh và các đồng chí của anh đang phải bắt tay dần thân vào nhiệm vụ khó nhất trong đời mình...

- ..., ông Nghĩa lặng người.

Bà Nguyệt nắm lấy hai tay chồng lắc mạnh, đầu gục vào ngực chồng:

- Ôi anh Nghĩa!.. Anh ý thức được điều em nói chứ?

- Ôi Nguyệt!.. Lần này anh hiểu...

Ông Nghĩa cầm tay vợ lên, áp ủ vào lòng hai bàn tay của mình như để san sẻ nỗi lo của vợ. Thấy tay vợ mình run run, ông nắm chặt lại, như để sưởi ấm cho bà... – Ông không rõ là trời hôm nay rét hơn mọi khi hay là mình vẫn chưa hình dung hết những nỗi lo của vợ...

Võng Thị, Tây Hồ - Hà Nội
22 giờ ngày 22 tháng 7 năm 2003.
Con bão số 3 của năm 2003

Vài suy nghĩ về tiểu thuyết

Dòng đời

(Trần Bạch Đằng)

Đây là lần đầu xuất hiện trên văn đàn Việt Nam một cuốn tiểu thuyết (bốn tập), có độ dày khoảng hai nghìn trang, về các vấn đề hiện hữu trong xã hội ta. Nội dung tiểu thuyết trải rộng trong một không gian từ Việt Nam sang đến Hoa Kỳ, với một chiều dài thời gian từ khi giải phóng và thống nhất đất nước rồi xuyên suốt gần hai thập kỷ đầu tiên của công cuộc đổi mới.

Kể từ ngày đổi mới, gần hai mươi năm trôi qua – đây là tác phẩm văn học đầu tiên thể hiện bao quát được nội dung này. Bản thảo tôi có trong tay và đã đọc là bản thảo thứ 10.

Chúng ta thừa nhận, trong lĩnh vực văn chương, các vấn đề của công cuộc đổi mới đang được đụng chạm, được khắc họa với nhiều công sức trên phương diện này hoặc phương diện khác. Song ***Dòng đời*** thực sự là một cố gắng lớn mang một nội hàm mới về cách nhìn sự thế - với đôi mắt, nói cho đúng hơn, với tâm hồn mới, cố gắng mặt đối mặt với bản chất của sự vật - để ghi nhận, để nhận thức...

Dòng đời, với nhiệt huyết tuôn chảy trong nó, thành công đáng kể trong đan kết cuộc sống khách quan với nhận thức chủ quan, để mang tải hiện thực, để gửi gắm những khát vọng, những hoài bão - về con người, về dân tộc mình, về đất nước mình...

Dòng đời đã thể hiện được một cách thống nhất hài hòa ở mức độ đáng kể giữa con người và cuộc sống nó đang sống, giữa con người và những vấn đề nó đang đối mặt... – thể hiện khá rõ ở điều bày tỏ và cách tỏ bày, với một bố cục linh hoạt, cá tính nhân vật được phác họa thông qua đối thoại mang nhiều đặc thù, cuộc sống cứ tự nó hiện lên trong tác phẩm với nhiều tình tiết cụ thể, có tính tiêu biểu, gạn lọc từ trong biết bao nhiêu sự việc muôn mặt muôn vẻ của đời thường. Cách thể hiện ấy đã chuyển tải lên văn đàn được một khối lượng lớn những vấn đề sống còn của đất nước, những bức xúc mà từng công dân, từng đảng viên, nhất là những người giữ các trọng trách, không thể không quan tâm, không thể không tìm cách nhận thức lại sự vận động của thực tế xã hội đang diễn ra – để cùng nhau tuyên chiến với mọi tha hóa, phá vỡ mọi trì trệ cản phá, và để cùng nhau nỗ lực hướng sự vận động ấy đi theo chiều hướng có lợi nhất cho đất nước ta, cho Đảng ta. Trên tất cả, như tác giả đã gửi gắm qua nhân vật của mình, là nỗi lo day dứt làm sao tránh cho đất nước *“...bi kịch lớn nhất của cuộc đời ở mọi quốc gia thường là thắng lợi của một cuộc cách mạng trở thành một thứ chiến lợi phẩm! Kẻ thắng xô sát nhau chia quả thực! Ai nhặt được cái gì thì nhặt! Ai giành được cái gì thì giành!..”* (tập II).

Thông qua câu chuyện một gia đình bị xé ra làm hai trong hai cuộc kháng chiến, cùng với các mối quan hệ mọi chiều cạnh trong xã hội, tác giả đề cập đến khá nhiều vấn đề, thể hiện qua nhiều mẫu hình nhân vật khác nhau, diễn tiến trong những hoàn cảnh khác nhau, để vẽ lên một bức tranh toàn cảnh, màu sắc nhiều khi đối chọi nhau bật thành những tiếng va đập chát chúa của xã hội Việt Nam thời hậu chiến. Trong đó, bên cạnh những mặt tích cực đầy hứa hẹn, nảy sinh không ít bất cập và tiêu cực, trước hết là *“tệ nạn tham nhũng... Sự bóc lột này lớn hơn hàng trăm lần, hàng nghìn lần, hàng nhiều nghìn lần so với sự bóc lột thặng dư giá trị còn đang tồn tại trong xã hội nước ta...”* (tập III). Từ đó, câu hỏi *“Đất nước này bây giờ là của ai?”* được đặt ra, được nhắc đi nhắc lại như một điệp khúc day dứt.

Phải rồi, *“đất nước này bây giờ là của ai?”* – đấy chính là câu hỏi luôn luôn xác định lại, luôn luôn làm rõ mục tiêu của cách mạng khi chuyển qua giai đoạn mới, là câu hỏi luôn luôn cảnh giác và chống lại sự chệch hướng và mọi nguồn gốc của chệch hướng... Phạm Trung Nghĩa, một nhân vật chính yếu trong tác phẩm, vốn là một đảng viên tận tụy với sự nghiệp của Đảng, của dân tộc, một thương binh dày dạn trên chiến trường, nhìn nhận đất nước mình trong cái thế

giới hôm nay, có lúc đã phải xót xa thốt lên: “...30 năm xây dựng rồi mà vẫn chưa bước ra khỏi nhóm quốc gia nghèo nhất thế giới! Vẫn còn là một quốc gia lạc hậu!..” (tập IV) Còn lớp con cháu của anh ta thì đau đầu nỗi lo “...*Chẳng lẽ đã giành lại đất nước rồi, bây giờ lại chịu để mất nước vào cái kiếp nô lệ của nghèo hèn và lệ thuộc?..*” (tập III, tập IV). Đây cũng là câu hỏi mỗi người Việt ta phải tự hỏi chính mình, để thức tỉnh, để cùng nhau chống lại mọi thứ tệ nạn - và cả tệ trạng, để đưa đất nước ta lên một tầm cao mới.

Trong suốt tác phẩm, nhiều lần tác giả đụng chạm đến cái gọi là *quán tính lịch sử* ở các chiều cạnh khác nhau, trong các vấn đề khác nhau và ở vào các tình huống khác nhau, trong phạm vi một con người cho đến cuộc sống của cả xã hội... - một nỗi trăn trở lớn, để tự cật vấn mình, cũng là để người đọc tự tra vấn lấy... Những quán tính lặp đi lặp lại ấy với mọi hậu quả tai hại vốn có của chúng, dẫn đến hoặc là trở thành một trong những tác nhân chính dẫn đến một quán tính lớn hơn, với những hậu quả lớn hơn...: “...*Vì sao người dân nước mình cứ bị dồn vào cái thế sinh ra hình như là để hứng chịu chiến tranh?*” (tập IV). Hẳn là điều đó đã được hình thành từ cái vị thế đặc biệt của đất nước này, cộng với những nguồn tài nguyên phong phú, với ý chí bất khuất của một dân tộc có niềm tự hào về một truyền thống văn hóa độc đáo, lâu đời đã giúp chúng ta không bị bị hủy diệt hoặc bị đồng hóa.., nhưng phải tồn tại một cách gian nan trong một thế giới luôn luôn có nhiều đối kháng. Chính nhờ biết khai thác bao nghiêu kinh nghiệm lịch sử rất quý báu đó, cộng với khả năng lãnh đạo của một vị lãnh tụ thiên tài, Chủ tịch Hồ Chí Minh – người cha già của dân tộc, đất nước ta đã lập nên những kỳ công, và trên cơ sở những thành tựu đó dân tộc ta đang có trong tay thời cơ ngàn năm có một xóa bỏ đi cái quán tính lịch sử quái ác ấy trong cái thế giới đầy những thách thức quyết liệt hôm nay...

Làm gì? Làm như thế nào chặt đứt vĩnh viễn các vòng xoáy của quán tính lịch sử? Làm gì? Làm thế nào để tận dụng được thời cơ có một không hai này kể từ ngày dựng nước?.. Trong ***Dòng đời*** những câu hỏi ấy lúc âm thầm len lỏi trong tâm tư các nhân vật chính diện, lúc nổ ra dữ dội giữa những dòng suy nghĩ trái chiều...

Trước biết bao nhiêu vướng mắc như thế, ở trong quá khứ của dân tộc, rồi trong bối cảnh đầy ắp những sự kiện công phạt nhau dữ dội của cái thế giới hiện tại, tác giả cố gắng có một cái nhìn toàn diện, tổng hợp, nhưng không thể nào mô tả hết các sự kiện, nên đành tìm cách thể hiện qua những đối thoại – như một cưỡng ép văn chương – để không trối bỏ trách nhiệm của người cầm bút. Chính vì lý do này, nên chẳng thể tất cho tác giả về sự cưỡng ép này?

Theo truyền thống văn học cổ điển, ***Dòng đời*** kết thúc có hậu theo cách riêng của nó... Những kẻ có tội, những người cơ hội... kết cục cũng bị trừng phạt, tự trừng phạt, hoặc phải chuốc lấy số phận đau buồn chính tự mình gây ra cho mình.., giữa lúc đủ loại cơ hội khác vẫn còn nhõn nhỡ, phè phỡn trong cuộc sống... Tác giả không tô hồng, không ru ngủ người đọc, mà muốn tìm trong người đọc nhiều bạn đồng hành cùng với mình trong dòng đời này...

Có rất nhiều vấn đề, người đọc phải tự chất lọc lấy, tự giải đáp lấy.., một thứ lao động khổ sai khi phải đọc cả bốn tập của ***Dòng đời***. Nếu như chưa tạo ra ngay được sự đóng góp thiết thực nào chuyển đổi xã hội để đưa đất nước lên một tầm cao mới, thì ***Dòng đời*** với sức nặng của nó – về mặt tri thức và cả ý thức – cũng ghi được một dấu ấn sâu đậm, lay động lòng người bằng những suy nghĩ chân thành, điều mà văn học hiện đại của chúng ta hiếm có một tác phẩm nào mang một hoài bão lớn như vậy, cũng chưa thấy có tác giả nào dám cả gan đưa ra một cái nhìn toàn diện cuộc sống đương đại với tâm huyết và ý thức trách nhiệm lớn lao như thế, kể cả những câu hỏi phía trước mà tất cả chúng ta đang phải cùng nhau tìm câu trả lời...

Một nhân vật trong tác phẩm nói: “*Dù ở con người nào thì sự chân thật bao giờ cũng có cái mãnh liệt riêng của nó!*” (tập IV). Tác giả tin vào sự chân thật mãnh liệt ấy của con người. Cùng với tác giả chúng ta mong muốn chính sự mãnh liệt ấy được thức tỉnh và hun đúc nên hào khí mới của dân tộc.

Vết thương dân tộc còn rỉ máu trong suốt ***Dòng đời*** – cho đến tận trang sách cuối cùng! *Không được phản bội một hy sinh nào! Không được bỏ qua một mất mát nào!* Những người đã ngã xuống giục giã Phạm Trung Nghĩa cùng với cùng với cả dân tộc mình bước vào cuộc đấu tranh lớn lao nhất ở phía trước: Tất cả cho sự nghiệp chấn hưng Tổ quốc Việt Nam yêu quý của chúng ta!

VietNamNet phỏng vấn Nguyễn Trung

Ông có lời nhắn nhủ nào đến các độc giả của Dòng đời - đặc biệt là các độc giả trẻ -không?

Trước hết xin nói đôi lời vì sao tôi viết *Dòng đời*. Như mọi người dân nước ta, tôi hiểu cái giá dân tộc ta đã phải trả cho sự nghiệp độc lập và thống nhất đất nước. Trân trọng điều đó, tôi cố nhìn lại chặng đường 30 năm đầu tiên của đất nước độc lập thống nhất, với mong mỏi rút ra những gì có ích cho hiện tại và tương lai - nhất là mong mỗi mỗi người trong tất cả chúng ta phải làm gì cho xứng, cho bổ với những gì dân tộc ta đã phải hy sinh và trả giá. Để làm việc đó tôi chọn cách viết tiểu thuyết, như một thử nghiệm riêng tư, với ý nghĩ tạo dựng lại cuộc sống trong xã hội nước ta quãng thời gian rất đáng ghi nhớ này - những thập kỷ đầu tiên của một nước Việt Nam mới - để tất cả mọi người chúng ta cùng khảo nghiệm, cùng ý thức và chiêm nghiệm.

Từ khi gõ dòng chữ đầu tiên trên vi tính cho *Dòng đời*, cho đến khi đánh cái dấu chấm cuối cùng cho bản thảo lần thứ 16 để đưa đi in, trong tôi chỉ có một sự thôi thúc: *Không được phản bội một hy sinh nào! Không một mất mát nào được phép bỏ qua!..* Đặt chân đến vùng miền nào của Tổ quốc, những tiếng nói ấy trong không trung lúc như trăm ngàn mũi kim làm tôi tê dại, lúc xuyên nhói tim tôi...

Sự thôi thúc ấy từ cuộc sống ngày đêm vang vọng da diết vào tâm khảm tôi. Nay tôi xin chuyển tải tiếp sự thôi thúc ấy đến tất cả các bạn độc giả và trẻ, như là một lời nhắn tâm huyết của chính tôi.

Tại sao ông chọn hình thức tiểu thuyết? Ông có nghĩ rằng Dòng đời có thể hơi quá dài và khiến cho một số độc giả ngần ngại không?

Tôi chọn hình thức tiểu thuyết bởi hai lý do. Thứ nhất, tôi muốn “chuyển tải” đến người đọc đời sống hiện thực quãng thời gian lịch sử này đã được cô đọng. Thứ hai, tôi muốn thế hệ sau sẽ có “hiện thực được cô đọng” này để nhìn lại, suy nghĩ, đánh giá bằng con mắt của chính họ. Vì vậy có lẽ hình thức truyện là thích hợp hơn cả. Đúng là tiểu thuyết 4 tập này khá dài, vì 30 năm cũng là một thời gian dài...

Dĩ nhiên trong thời đại internet hiện nay, người ta có ít thì giờ và thường chỉ thích đọc, thích xem những thứ gì ngắn gọn. Song có lẽ chính vì vậy những cuốn tiểu thuyết bám vào cuộc sống hiện thực, có dung lượng lớn, may ra có thể có ích, với tính chất là “bộ nhớ của thời cuộc”... Tôi hy vọng thế.

Vâng, từng tác phẩm nhỏ, từng truyện ngắn riêng lẻ, từng bài thơ nhỏ... không làm được việc đó.

Gọi là *bộ nhớ của thời cuộc!..* Có lẽ tôi tham lam quá... Nhưng hiện tại và tương lai nào không dựa trên quá khứ, không xuất phát từ quá khứ? Nên tôi mong được bạn đọc thể tất. Hơn nữa, cuộc đời trong *Dòng đời* có biết bao nhiêu thân phận con người khác nhau, hầu hết là những người bình thường... Xin mạn phép nói: *Truyện* ít nhiều có dáng dấp sử thi của những con người bình thường..

Các nhà văn trẻ hiện nay của chúng ta dường như quá bận rộn đến những vấn đề cá nhân mà ít quan tâm đến thời cuộc. Ông có nhận xét gì về tính tích cực xã hội của các nhà văn Việt Nam hiện nay, đặc biệt là các nhà văn trẻ?

Trước hết xin nói tôi không nghĩ như vậy về các nhà văn trẻ. Đơn giản vì tôi đọc họ còn ít lắm. Thú thực tôi chẳng có gì làm căn cứ để nhận xét các nhà văn trẻ ít quan tâm đến thời cuộc.

Cho phép tôi nêu vài suy nghĩ riêng: Văn học về mặt nào đó là sự khám phá không ngừng, trải nghiệm không ngừng, sáng tạo... và phần nào cả thử nghiệm nữa... Bản thân tôi không muốn và không có thước đo nào cho các nhà văn cả. Tôi không thích như thế, hơn nữa việc này quá khó đối với tôi. Đọc xong một quyển truyện, tôi chỉ lấy cảm nhận của mình làm thước đo mối quan hệ của truyện đó đối với tôi. Có trao đổi gì với bạn bè, thì cũng chỉ là trao đổi cảm nhận rất riêng tư của tôi thôi. Có thể vì ý thức và kiến thức xã hội của tôi còn kém. Khi viết

Dòng đời, thước đo tự tôi áp đặt cho mình là cuộc sống chấp nhận mình đến đâu thì tôi biết tôi đi được tới đấy!

Ví dụ, ông nghĩ thế nào về nhà văn Nguyễn Ngọc Tư?

Nguyễn Ngọc Tư? ...Về ngôn ngữ, là người miền Bắc nên tôi rất thích giọng văn “đặc sản” như thế ở miền Nam. Đúng là cái chất vùng miền đó. Không biết người dân quê hương cô Tư đánh giá thế nào, nhưng riêng tôi có muốn hoài công bắt chước giọng văn ấy cũng không được. Tôi cảm ơn tác giả về niềm vui này. Còn về nội dung, theo tôi nên để bạn đọc rộng rãi nhận xét. Nhận xét đi nhận xét lại mới vỡ ra vấn đề. Có thể khen, chê hết lời, đừng ngần ngại, nhưng phải với tinh thần xây dựng. Dù thế nào cũng không nên đòi dùng biện pháp hành chính đối xử với nhà văn như đã xảy ra đối với cô Tư ở địa phương. Điều quan trọng là khuyến khích, cổ vũ nhà văn nâng cao cái tâm khi viết. Người cầm bút nếu cứ phải theo một khuôn phép nào đó thì còn đâu là sáng tạo với nghệ thuật. Trước sau tôi vẫn nghĩ không nên đòi hỏi nhà văn trẻ phải thế này thế nọ. Quyền sáng tạo của mỗi cá nhân cần được hết sức tôn trọng. Văn học phải khám phá, phải sáng tạo, tự chịu trách nhiệm trước độc giả, trước xã hội... Song để phê phán cũng góp phần thúc đẩy sáng tạo, thiết nghĩ người đọc cũng không nên chỉ có cái “khuôn vàng thước ngọc” cố định, mà nên luôn luôn *mới, luôn luôn tự làm mới mình*...

Thưa ông, một nhà văn trẻ nữa... Đỗ Hoàng Diệu?

Thôi chết, anh biến tôi thành nhà phê bình văn học?

Xin ông thẳng thắn nói ý kiến của mình.

Tôi có đọc *Bóng đèn*, nhưng thú thực, vì lý do nào đấy, đọc nhanh quá. Đọc nhanh đến nỗi tôi gần như quên hết truyện nói gì, nhưng cái tên của truyện trở thành một lời khuyên, lời nhắc nhở đối với tôi. Làm việc gì bây giờ, tôi cũng tự nhắc mình: *Đừng để bị bóng đèn!* Mình phải là mình, đừng để bị bóng đèn!.. Thậm chí đôi khi tôi làm việc gì chưa đúng với ý thức tôi phải làm, bạn tôi cũng không ngần ngại phê phán tôi thẳng thừng là bị *bóng đèn!*. Có lúc tôi còn bị bạn còn đây nghiến: *Anh còn bị bóng đèn nhiều lắm!..* Thế mới khổ chứ! Chỉ riêng điều này, tôi nợ Đỗ Hoàng Diệu lời cảm ơn. Tôi có đọc một vài bài báo, một vài ý kiến về *Bóng đèn*. Có bà mẹ còn nói: Không bao giờ bà để cho con gái bà đọc thứ văn chương sa đoạ này! Xin cứ để cho dư luận rộng rãi đánh giá, nói thẳng nói hết, đừng cuống lên. Sau đó sẽ chấn tĩnh lại chất lọc, rút tỉa...

Ông có dự định gì tiếp theo sau cuốn Dòng đời?

Tạm thời tôi vẫn chưa hoàn hồn sau mười năm vất vả sức cho *Dòng đời*. Có lẽ tôi cần thời gian...

Ông đã nhận được những phản hồi nào từ độc giả? Ông có chuẩn bị tinh thần để chờ đợi những phản hồi không thuận lợi không?

Bản thảo *Dòng đời* được in là bản thảo thứ 16. Gần hai năm qua tôi đã đưa bản thảo (các lượt khác nhau – các versions khác nhau) cho nhiều người đọc và góp ý, được nhận nhiều lời khuyên chân thành. Đây là sự tiếp sức quý báu cho tôi đi tới cùng. Phần lớn người đọc bản thảo là những bạn bè thuộc bậc đàn anh như Trần Bạch Đằng, Hữu Ngọc, Sơn Tùng, Trần Quang Cơ.., hoặc cùng lứa tuổi như các anh Cao Huy Thuần, Phan Đình Diệu... Phản hồi thuận hay không thuận là chuyện bình thường, phải có tranh luận thì mới ra chân lý. Trong khi viết mà cứ nghĩ đến việc sẽ có phản hồi thế này thế nọ thì không viết được.

Việt Nam sắp được kết nạp vào WTO, ban lãnh đạo mới của Việt Nam đang có những hành động mạnh mẽ tỏ rõ quyết tâm chống tham nhũng và các căn bệnh khác của hệ thống. Ông có lạc quan hơn về thời cuộc không?

Anh quay ngoắt đề tài, muốn làm tôi ghê tởm? ...Tôi vẫn nghĩ nước ta đang đứng trước cơ hội ngàn năm chưa từng có, cơ hội vàng. Đi liền với những thách thức bây giờ nước ta mới đổi mới – nghĩa là cũng chưa từng có. Tình hình đất nước xứng đáng có một “bộ tổng tư lệnh” và một “bộ tham mưu chiến lược” đầy bản lĩnh, đủ sức huy động toàn trí và toàn lực của cả nước cho hội nhập thắng lợi vào nền kinh tế toàn cầu hoá. Đây là mặt trận chính yếu của toàn dân tộc và chỉ có quyền thắng! Làm tất cả mọi việc để khơi dậy tinh thần quật khởi của toàn dân tộc là yếu tố giành thắng lợi. Tôi nghĩ “Bộ tổng tư lệnh” và “bộ tham mưu chiến lược” này phải

lớn hơn, bản lĩnh hơn “Bộ tổng tư lệnh” chống tham nhũng.

Xin cảm ơn ông.

Thụ Nhân thực hiện

Đôi điều cảm nghĩ về “Dòng đời”

(Trần Quang Cơ)

Cách đây mấy năm tôi có đọc quyển tiểu thuyết “Hiến dâng” (Nhà xuất bản Quân đội Nhân dân) của Nguyên Nguyên. Khi đó tôi đã hiểu luồng suy nghĩ của anh và tôi cảm thấy tác giả như đang ấp ủ những suy tư thầm kín còn kìm nén lại, cần có không gian thông thoáng hơn nữa để bộc lộ.

Theo suy đoán của tôi khi ấy, ngay trong khi viết và cho trình làng cuốn “**Hiến dâng**”, Nguyên Nguyên đã thai nghén một “**Dòng đời**” với những ý tưởng mạnh mẽ hơn, táo bạo hơn, rộng rãi hơn. Một “**Dòng đời**” hiện thực mà anh có thể gửi gắm vào đó cả tâm huyết mình đối với đất nước và con người Việt Nam.

Quả như chờ đợi của tôi, để nói được hết hay ít ra cũng được một mảng lớn những suy tư của mình, trong bộ tiểu thuyết “**Dòng đời**” – nói cho đúng hơn là qua tập bản thảo mà tôi được đọc sau lần tu chỉnh thứ 7 hay thứ 8 gì đó – Nguyên Nguyên đã đề cập tới khung cảnh rộng lớn hơn và phức tạp hơn nhiều của xã hội chúng ta trong buổi giao thoa giữa thời chiến và thời bình, giữa lúc cuộc sống đang được nối tiếp lại giữa hai mảng đời tạm thời bị chia cắt bởi chiến tranh, chia cắt trong xã hội và trong biết bao nhiêu gia đình Việt Nam.

Dòng đời trong thời kỳ hậu chiến, trong khi xã hội tiếp tục phát triển đi lên, vẫn chứa chất biết bao nhiêu mâu thuẫn, xung đột giữa đen và trắng, xấu và tốt, tiêu cực và tích cực. Cuộc sống đan xen lẫn lộn giữa những lối sống, những nhân cách trái ngược. Xã hội ta vẫn tồn tại những gia đình, những con người đẹp về tinh thần, đẹp về nhân cách, đẹp cái truyền thống Việt Nam, song đây đó cũng nổi lên nhan nhản những Đoàn Danh Tiến, những chính Tạ, những Bạch Liên... làm vẩn đục dòng đời.

Dưới ngòi bút của Nguyên Nguyên, tôi cảm thấy những diễn biến, những nhân vật trong “Dòng đời” không phải là trong tiểu thuyết, mà là những câu chuyện, những nhân vật rất thời sự, rất đời thật. Chính vì vậy “Dòng đời” đã cuốn hút tôi đến dòng chữ cuối cùng.

Đọc xong “Dòng đời”, tôi nghĩ rằng Nguyên Nguyên muốn qua đó chuyển tải bức thông điệp của lòng mình: Làm sao giữ được lòng tin của tương lai... Đó cũng chính là mong ước của bản thân tôi.

Sơn Tùng

nhà văn

Đọc Dòng Đời

...Đầu thu năm nay (2004) Nguyên Nguyên mang đến cho tôi bộ tiểu thuyết **Dòng đời**. Chân thành cảm ơn tác giả, nhưng trong lòng thấy ngộp, vì bó bản thảo nặng quá! Không một lần trời trở nắng gió nào mà các cơn đau của thương tật cũ không báo cho tôi biết trước, tôi lo tuổi tác và thể chất của mình bây giờ không kham nổi nữa, mặc dù tôi vốn dĩ là người ham đọc, tham đọc, thậm chí có thể nói là nghiện đọc...

Nhưng vì cách đây vài năm tôi đã đọc **Hiến dâng** của Nguyên Nguyên, đã cảm thấy闷悶 và gằn gủi, nên không thể thờ ơ với **Dòng đời**. Thế là tôi bị **Dòng đời** lôi cuốn, đi tới những bến bờ mê mông suốt chiều dài lịch sử đất nước hơn nửa thế kỷ, từ những ngày đất nước vùng lên đập tan xiềng xích nô lệ... cho đến hôm nay, những năm đầu tiên của thế kỷ 21 này. Lúc là dòng chảy xiết dữ dội, lúc êm đềm, mơ mộng, song kinh qua cũng không biết bao nhiêu thác ghềnh, vực thẳm..., làm sao kể hết bao nỗi chuân chuyên của dòng đời đất nước để có hôm nay và rồi đây để đất nước còn đi xa, vươn ra xa nữa đến chân trời mới, với biết bao nhiêu thử thách còn đang chờ đợi trong đại dương phía trước. Nguyên Nguyên không chỉ là người kể chuyện, mà còn là người dự cảm...

Lặn sâu vào **Dòng đời**, tôi đau đón những nỗi đau đất nước bị giằng xé, biết bao nhiêu nỗi đau khác nữa ngay cả sau khi đất nước bị chia cắt đã được thống nhất, đã trải qua tan đi được

đến tụt rồi mà vẫn chưa hết nước mắt., một nửa thế kỷ, bốn cuộc chiến tranh... Tôi chia sẻ bao điều trần trở mà Nguyên Nguyên đã gửi gắm vào các nhân vật của mình... Đọc **Dòng đời**, tôi thấy như đang nghe những tiếng lòng của chính mình – về biết bao nhiêu câu hỏi, bao nhiêu vấn đề đang đặt ra trong cuộc sống mọi mặt của đất nước hôm nay và ngày mai, những bức xúc, những ước vọng... Càng yêu thương dân tộc mình! Càng tự hào về dân tộc mình!..

Đọc “Dòng đời”

(Cao Huy Thuần)

Các nhà phê bình văn học sẽ tha hồ bình luận về thể loại của "Dòng Đời". Tiểu thuyết chăng? Tất nhiên rồi. Nhưng chưa thấy ai viết tiểu thuyết như thế. Tâm lý thể hiện qua đối đáp, đối đáp thay thế cho mô tả, đọc truyện mà có cảm tưởng như xem kịch trên sân khấu. Có lẽ hình thức mới đó thích hợp với một nội dung vô cùng phong phú. Nó cho phép tác giả tranh luận được với chính mình về những trần trở trước những đối thay của đất nước, vừa đáng mừng vừa đáng lo, và trước một tương lai chưa biết ngã qua hướng nào, đi lên với thế giới hay let đet theo đuôi thiên hạ. Lần đầu tiên, văn học Việt Nam có một tiểu thuyết đồ sộ, dựng lên cả một xã hội ba mươi năm hậu chiến với đủ khía cạnh văn hóa, chính trị, kinh tế, đưa ra những bộ mặt tiêu biểu của đủ giai tầng xã hội mới cũ, vẽ lên một bức tranh hoạt họa linh động, bi hài. Phải vừa là chuyên gia, vừa là nhà văn mới viết được một truyện dài như thế, lý sự thâm hậu xen kẽ với tình tiết tài hoa. Chuyện tình của tác giả rất Bướm Trắng, chuyện ma cô ma cậu rất Xuân Tóc Đỏ, và chuyện chiến thuật chiến lược lợi danh rất chi là Đông Châu Liệt Quốc.

Tôi bị quyến truyện thu hút. Khách quan, vì nó hay, nó lôi cuốn, nó cao sang. Tôi sẽ không nói gì thêm nữa về mặt này, chỉ nhấn mạnh về mặt chủ quan. Chủ quan, tôi nghĩ rằng ai cũng có thể tìm thấy chút ít bóng dáng của mình trong đó, nghĩa là tôi thú nhận có tìm thấy tôi. Cái hiếm có nơi tác giả là đã viết lịch sử với tất cả trân trọng đối với những người không hoàn toàn giống anh nhưng không khác anh mấy may về tình yêu tổ quốc và ý thức hợp quần. Chưa ai viết được như vậy, bởi vì không phải ai cũng có cái tâm như tác giả. Phải có một cái tâm rất lớn đối với dân tộc, tác giả mới thốt lên qua miệng một nhân vật trong truyện, ông Lễ, một câu chưa từng nghe ai viết: **“Đất nước đã thắng chiến tranh này rồi mà anh chưa thắng được em”**. Ông Lễ là đại tá trong quân đội Sài Gòn. Ông nói câu đó với người anh ruột, ông Nghĩa, đại tá trong Quân đội nhân dân. Tình huống ngang trái tiêu biểu cho khía cạnh chiến tranh ruột thịt đau xé lòng dân tộc mà không mấy ai muốn động đến, ngại bị hiểu lầm đã làm nhẹ bớt khía cạnh ngoại thuộc của một chiến tranh can thiệp. Phải đau đến tận tim gan cái đau của dân tộc mới viết một cuốn truyện về nỗi đau đó và mới dám bước tới gần những người không cùng quan điểm với mình để tìm hiểu, để cảm thông, để cùng nhau bắt tay hàn gắn vết thương, cùng nhau nhìn về một phía, phía vinh quang của đất nước. Cái bi kịch lớn mà tác giả chứng kiến với cái tâm của anh là người thắng chưa thật thắng. Chưa thật thắng, vì người thua đang thấy mình bị khuất phục và không khuất phục. Chưa thật thắng, vì trong khi Nghĩa thật lòng hàn gắn vết thương đại gia đình, ông không ý thức được rằng ông đang khuất phục em mình mà không hay. Chừng nào "khuất phục" và "bị khuất phục" còn lảng vảng trong đầu hai anh em, chừng đó vết thương còn rướm máu.

Cái tâm của tác giả buộc anh phải xóa bi kịch đó. Bằng cách nào? Bằng cách nhìn thẳng vào cuộc đời, vào sự thực đang diễn ra trước mắt, vào cuộc sống linh động đang bung ra bất chấp mọi lỳ lợm, vào cái xấu cái tốt đang dằng co tranh nhau ánh sáng để biến nhá nhem thành rạng đông hay hoàng hôn, vào sức bật của óc sáng tạo, vào sức hăm của một bộ máy quản lý đất nước có nhiều viên chức bị quyền lợi vị kỷ hút rỗng lương tri... Cái tâm của tác giả buộc anh phải nhìn thẳng vào những trái khuấy chối tai giữa thực tế với ngôn từ, đem lương tâm ra để soi sáng mọi việc và dùng mọi việc để soi sáng lại lương tâm. Nhìn như vậy, ông Nghĩa và bạn bè của ông bỗng thấy cần đặt lại những câu hỏi cho chính mình, những câu hỏi cho chính lý tưởng của mình, những câu hỏi xoáy sâu vào tận rốn ráo của thực trạng đất nước, những câu hỏi chưa từng ai đặt ra từ ba mươi năm nay, và, ô kỳ lạ, nhìn như vậy ông Nghĩa thấy mình cũng đang "bị khuất phục", không phải bởi ai mà bởi chính ông, bởi chính cuộc sống thực ông

đang sống, đang đối mặt. Ông bị sự thực khuất phục và đồng thời ông "*gồng mình lên*" khuất phục cái xấu đang tìm mọi cách biến những giá trị mà ông hằng tôn thờ thành bạc giả. Việc làm đó, ông hoàn toàn ý thức. Nhưng lại vô ý thức, trong liên hệ anh em: Ông không "*khuất phục*" em ông nữa. Ngược lại, ông Lễ cũng dần dần "*khuất phục*" chính ông để nhìn sự việc một cách khách quan hơn, với một tâm hồn thanh thản, trong sáng hơn. Không ai chối bỏ con người của mình cả, ông anh vẫn trung thành với cái tốt nhất của ông và không buộc ông em từ giã cái mà ông này cho là tốt nhất. Hai cái tốt nhất đó, may mắn thay, không loại trừ gì nhau, vì gia đình họ Phạm của hai ông còn giữ nguyên cái tốt nhất của đại gia đình truyền thống, cái tốt nhất của đạo đức làm người thừa hưởng từ tổ tiên, cái tốt nhất mà tinh hoa văn hóa của dân tộc đã hun đúc nên hai chữ "**trung nghĩa**" tôn thờ trong đền Ngọc Sơn. Cứ sống đúng với tinh thần đó, cứ đem hai chữ đó ra để đối đãi thực lòng với mình, với người, với lịch sử, với dân tộc, thì đất nước có cơ may xóa được hận thù trong chính ruột thịt.

Xét cho cùng, ranh giới phân chia hai "phe" trong quyển truyện không phải là "phe ta" và "phe ngụy" giữa hai anh em ông Nghĩa-Lễ. Xét cho cùng, ranh giới phân biệt chính là cái vĩ tuyến "**trung nghĩa**" ấy. Phe ông Nghĩa sáng ngời trung nghĩa, bắt đầu là tướng Lê Hải, bạn nối khố của ông. Tất nhiên, ông Tám Việt, linh hồn của đôi mới, cũng là linh hồn của "**trung nghĩa**". Giống như bao nhiêu nhân vật trong cổ tích và truyền cổ, ông cứ mãi điêu đứng, bảy nổi ba chìm với vận nước, cũng như ông Nghĩa và ông Lê Hải, cứ phải "*ngoan cố mà sống anh a*". Nhưng khó khăn bao nhiêu, các ông vẫn giữ vững lòng tin. Các ông còn giống nhau ở chỗ ai cũng có diễm phúc được người bạn đời yêu thương, nâng đỡ. Đời sống tình cảm của các ông tuyệt đẹp. Ông Tám Việt già hom, lang thang "đi xóm" suốt đời, vậy mà cuối đời, trở về chốn cũ, cũng tình cờ gặp được người xưa thơm tho chiếc khăn rằn đồng chí. Mà bà Tám Việt, tuy có bản khuôn đôi chút về chiếc khăn rằn từ đâu trên trời rơi xuống cổ ông, vẫn độ lượng nhìn ông húp to muống canh một cách chiến lược để đánh lạc hướng một câu hỏi du kích úp mở. Tài đức vẹn toàn nhất là ông Nghĩa. Lại thêm đẹp trai. Trong quân ngũ, các cô bộ đội chỉ thầm mong xin được của ông tý giống. Qua học Liên Xô, người đẹp nước ngoài mê tí trắng sao. Vậy mà bà Nguyệt lơ hết, tha thứ hết, trọn vẹn dâng trái tim để trọn vẹn cát cứ tim chàng. Cặp Nghĩa-Nguyệt quấn quít nhau mặn nồng thế nào thì cặp Lê Hải-Hậu keo sơn đầm thắm thế ấy. Sống giữa một xã hội đảo điên, đạo đức và thương yêu ngời sáng hồn nhiên trong phe trung nghĩa. Thế hệ trước làm gương, thế hệ sau tiếp nối : cặp trẻ Nam-Yến, cặp trẻ Bân-Lựu yêu nhau trong truyền thống anh hùng, lãng mạn, cao thượng của chú bác.

Từ anh hùng trong quân đội nhân dân, phe trung nghĩa nói rộng ra anh hùng trong giới tư sản thành phố. Lầm liệt như nữ tướng là bà Sáu Nhơn. Quắc thước, oai phong, bà Sáu Nhơn điều khiển hai thế hệ con cháu vượt qua những thách thức cay đắng của thời đánh tư sản, chống chọi cả một đạo quân tham nhũng hoành hành trên thành phố, nêu cao liêm khiết cổ truyền của một gia đình trí thức tư sản, tiên phong với cách mạng, từ cách mạng dân tộc đến cách mạng kinh tế. Với gia đình bà Sáu Nhơn, phe trung nghĩa trở nên đa dạng, xóa nhòa cái biên giới "ta - ngụy" đang bị thực tế vượt qua. Con cả của bà, ông Hai Phong, chiến sĩ Nam Bộ kháng chiến từ khi mới nổ súng, cán bộ cao cấp ngoài Bắc, bây giờ nghỉ hưu vào Nam ở với mẹ. Thời thế biến đổi quá nhanh, cái đầu đầy ắp chủ nghĩa của ông theo không kịp, ông lẩm cẩm trước bộ óc bén nhạy của mẹ già và bộ óc sáng tạo của con trẻ. Năm Thịnh, Tư Quang, Ba Tước, toàn là cơ sở cách mạng, em ruột của ông, không ai nuốt nổi cái tráo trở điên khùng của chính sách đánh tư sản, quỳ xuống lạy mẹ xin vượt biên. Bà Sáu để cho đi! Bà hiểu, và chỉ vì thương con cháu mình hết mực nên mới dứt ruột mà quyết như vậy. Năm Thịnh mắng thẳng vào mặt Hai Phong : "*Em bị lừa có mấy năm mà chịu không nổi! Anh bị lừa suốt cả một đời mà không tỉnh ra! Sao mà ngu lâu thế hả anh Hai?*" Như vậy, gia đình bà Sáu Nhơn cũng chia hai : Ba, Tư, Năm đi tản qua Mỹ; chỉ còn độc một mình ông Hai "ngu lâu" ở lại với bà. Cơ sở cách mạng cũ như vậy là "ngụy"? Tham những phất cờ đánh tư sản là "ta"? Đám trẻ con ông Hai, thế hệ mới dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám bị đánh và dám đánh trả, là một phe với ông hay khác ? Mẹ ông còn ở cùng phe với ông? Và Năm Thịnh, chú ruột của bọn trẻ, ông đứng về phe nào? Về danh nghĩa, bọn trẻ và ông Hai Phong là một phe, bởi vì cha con đều là đảng viên. Nhưng đứng về mặt tư tưởng đối mới, bọn trẻ và chú Năm cùng suy nghĩ với nhau trên cùng một tầng số. Năm Thịnh vượt biên vì phần uất, đâu có vượt biên trong tình cảm và trong tư tưởng thâm sâu? Ông lại về với mẹ. Thế là bà Sáu Nhơn chưa hề mất con! Không mất mà còn được thêm : thế hệ con

cháu Năm Thịnh ở Mỹ làm rạng danh gia đình, vẻ vang nòi giống. Thế hệ cháu bà ở Mỹ và lũ trẻ cháu bà ở Thành Phố, ai dám xem chúng là hai phe! Cái gì khiến chúng nó là một phe? Trung nghĩa với Việt Nam, yêu cái tốt ghét cái xấu. Cái tốt là đạo đức, luân thường đã làm hưng thịnh dân tộc. Cái xấu là cái đang giết dân tộc trước mắt.

Vậy thì "phe kia" là ai trong truyện? Chín Tạ, Đoàn Danh Tiến, Đoàn Danh Thắng, Bạch Liên ... những khuôn mặt tiêu biểu của quyền lực thoái hóa, của con buôn cơ chế, dòi bọ mới rúc rửa thân xác Việt Nam. Bên trên những chức danh mới, lý thuyết mới, giai cấp mới, ô hay, có cái gì là mới đâu nơi những nhân vật ấy? Từ muôn đời, cha ông chúng ta đã nhận diện ra họ qua bốn con ma làm hỏng con người trước khi làm hỏng xã hội: lợi, danh, sắc, quyền. Bốn con ma tung bừa yểm tiệt với nhau trong quyền truyện, lôi cuốn người đọc vào một thế giới nhầy nhụa, kinh tởm, lợm giọng. Trong bốn nghìn năm văn hiến, có ai đã từng thấy một đám ma nào vinh hiển như đám ma bố Chín Tạ, trong đó quan viên lớn nhỏ lục tục xếp hàng cả mấy ngày, với phong bì lăm lăm trong túi, để vái ba vái rớm nước mắt, trong khi Chín Tạ chỉ ngửi thấy cái hơi mờn mờn của Bạch Liên và chỉ vạch mưu chước trong đầu để ngủ một cái với gái? Từ đâu mà cái mới đó hoạt náo đến thế trong xã hội? Quyền hành thì bao giờ mà chẳng có? Phải chăng vì cha ông của chúng ta quá biết ma lực của quyền hành nên đã tìm cách kềm kẹp, hạn chế nó bằng phong hóa, đạo đức, luân lý; bây giờ, khi đạo đức đã thả lỏng, phong hóa đồi trụy, còn gì cưỡng nổi suy thoái của quyền hành? Bởi thế, chiến tuyến phân cách hai phe có gì khác đâu ngoài trung nghĩa?

Chiến tuyến đã rõ ràng như vậy, câu hỏi tiếp theo tất phải thế này thôi: Ai thắng ai? Nhìn tương quan lực lượng mà xét, phe trung nghĩa đông lắm, trải dài từ gia đình họ Phạm ở Hà Nội, gia đình bà Sáu Nhơn ở Sài Gòn ra khắp năm châu bốn biển: Ôi chao, cả dân tộc đấy! Nếu cần phải lấy một nhân vật trong truyện để làm tiêu biểu cho sức trải dài ấy, lai láng từ chùa Một Cột qua khắp Mỹ, Úc, Á, Âu, tôi biết tác giả sẽ chọn ông già Phạm Trung Học - một doanh nhân có tầm cỡ, có chí lớn. Ông bỏ cả cơ nghiệp ở Sài Gòn qua Mỹ làm ăn từ năm 1973 vì *"tôi ghét chế độ Sài Gòn nhưng không thể chấp nhận cộng sản"*. Là doanh nhân, ông Học có hai niềm tin: *"tin vào đồng tiền tôi làm ra và tin vào lẽ sống trong đạo Phật"*. Ông *"tâm tâm niệm niệm không bao giờ làm điều gì ác, chỉ mong ở hiền gặp lành"* bởi vì *"cha mẹ hiền lành để đức cho con"*. Ông cho đó là *"sắc thái tinh túy nhất hàm chứa trong đạo Phật riêng ở nước ta, dân dã vô cùng, và trở thành đức tin nhân bản vô cùng"*. Cha mẹ hiền lành: đó là sống tốt trong hiện tại. Để đức cho con: đó là vun trồng tương lai. Ông Học xem đức tin đó như *"con thuyền chuyển tải đến các thế hệ sau những giá trị cao đẹp nhất của tổ tiên"*. Đạo Phật của ông Học là *"cái tâm chuyển đạt cái chất như vậy"*.

Với đức tin tinh túy Việt Nam như thế, ở đâu ông Học chẳng là người Việt Nam? Ông không phải chỉ là cái rốn nổi dài của dân tộc; ông chính là cái rốn! Nhưng đạo đức mà thôi có đủ không? Ông Học thấy rõ: *"mỗi nước đều có cái đặc thù của riêng mình, nhưng cái chung nhất là phải tạo ra được một thể chế, chẳng có đạo đức nào thay thế được đâu"*. Chính ở trên điểm tạo ra thể chế này mà ông Học lựa chọn phe - một sự lựa chọn đau xé ruột. Nghề nghiệp và trí thông minh buộc ông phải mở to mắt để nhìn vào sự thực và nhìn với cái đầu lạnh như tiền. Nhìn như vậy, ông nói gì với ông Nghĩa? *"Độc quyền thì không thể có dân chủ, điều này là dứt khoát, chú không mấy may nghi ngờ"*. Nhưng làm sao quên được rằng con đường đi lên của một quốc gia vừa mới giành được độc lập, thống nhất như nước Việt Nam của ông, đầy chông gai, trắc trở, hứa hẹn cả đau khổ lẫn vinh quang; làm sao khỏi thở dài trước những ảo tưởng mà đây đó chung quanh ông vẫn còn vướng mắc về đôi hài bảy dặm bước một bước là thành thang dân chủ trên chín tầng mây? Tự hào về dân tộc của ông, ông Học tin ở khả năng tự người Việt Nam khai phá con đường riêng của chính mình cho chính mình, không nô lệ ai, không đánh giày cho bất cứ một tư tưởng chiếm hữu nào. Dân tộc ta vốn nghìn năm có bản lĩnh như vậy... Nhưng muốn vậy, Đảng của ông Nghĩa, cháu ông, phải tự giác ý thức rằng *"trước đây Đảng cháu lãnh đạo một dân tộc mất nước, một dân tộc bị nô lệ; bây giờ Đảng cháu lãnh đạo một dân tộc tự do của một nước Việt Nam độc lập"*. Ông Học nhắc nhở cháu ông rành rọt điều này.

Ông Học có cơ sở để tin tưởng ở khả năng tự giác đó không, trong khi tha hóa đang diễn ra trầm trọng khắp nơi? Là doanh nhân, ông mở to mắt, nhưng càng mở mắt to, ông lại càng nghe

theo trái tim của ông. Khi con cáo quay đầu về núi, cái núi và nó chỉ còn là một khối tình? Hay là vì "có tình có lý" là triết lý sống của dân dã Việt Nam, là văn hóa muôn đời mà ông Học thừa hưởng từ tổ tiên?

Triết lý sống đó giúp ông chọn lựa thái độ, chọn lựa phe. Trong thương trường, ông đã biết *"thiên về đi tìm cái khả thi tối ưu hơn là chấp nhận cách suy nghĩ lô gích nhưng đầy cảm tính"*. Thái độ khôn ngoan đó, các nhà nghiên cứu quá trình chuyển biến dân chủ gần đây gọi là "second best choice ". Biết rằng không thể bước một bước là lên ngay tới trời lý tưởng được, cái đầu và trái tim, cái tình và cái lý nhắc nhở ông Học rằng đất nước phải bắt đầu đi lên từ sự lựa chọn tốt nhất ở bước đầu tiên, ở cấp tương đối. Tương đối nhưng tốt nhất. Tốt nhất nhưng tương đối. Biện chứng có tình có lý đó đưa ông Học đến thái độ chấp nhận sự lãnh đạo của "Đảng của cháu ông", Đảng của ông Nghĩa. Nhưng đừng tưởng rằng ông Học về hòa! Cái tốt nhất nơi ông Học khiến ông phải tìm đến cái tốt nhất hiện có nơi thực trạng Việt Nam, nhưng đồng thời cái tốt nhất nơi "Đảng của cháu ông" cũng đang đi tìm trăm ngàn, trăm vạn ông Học. Chẳng ai về hòa với ai cả. Và một khi hai cái tốt nhất đó tìm nhau, rồi tìm được nhau, tương đối sẽ tiến dần đến tuyệt đối, nghĩa là "Đảng của ông Nghĩa " phải dần dần trở thành Đảng của chính ông Học, Đảng của cả dân tộc. Đảng đó, chắc chắn như vậy, sẽ biết *"lãnh đạo đất nước như thế nào để phát triển, để tạo ra được tự do và dân chủ"*. Đảng đó, chắc chắn như vậy, cũng sẽ biết *"cầm quyền với nghĩa là lãnh đạo đối kháng quyết liệt với cầm quyền theo nghĩa cai trị và tha hóa"*. Chắc chắn như vậy, cái gì mà hợp với dân tộc, cái ấy là lý tưởng, cái ấy là tuyệt đối.

Phe ông Nghĩa lan rộng ra ông Học thì chiến thắng cầm chắc trong tay, thì tương lai có tổ tiên phù hộ. Vậy thì phe kia còn ai ? Còn ai mà dám sừng sững như cái cối xay mà cười ông Tám Việt là Don Quichotte? Trung thành với văn học truyền thống, quyển truyện cho các vai nham hiểm dần dần đi vào âm ty. Trong các vai này, ngôi bút của tác giả bay lượn cực kỳ sáng khoái trên một con gà mái dẫn đầu cả một bầy gà trống, tuồng như nữ kê tác quái vốn là cảnh náo loạn nhất trên một sân khấu loạn. Cô Bạch Liên của tác giả đẹp mê hồn trần, tôi đã được nhìn trộm cô tắm xong uốn đôi vú cong trước gương. Đẹp, thông minh, ăn nói sắc như dao cau, mưu lược toàn cờ chiếu tướng, cô *"xứng đáng giữ một lúc hai ghế bộ trưởng"*, ít nhất là bộ trưởng kế hoạch và bộ trưởng kinh tế, bởi vì cô *"tè vào đầu, bạch kim, kim cương, đô la mọc tới đây"*. Cho nên những bậc phụ mẫu ngồi trên đầu dân trong quyển truyện hân hoan nấp dưới váy cô để hít mùi phú quý vinh hoa và thỉnh thoảng chấm mút một chút lộc thừa hoa bướm. Không biết ai là lãnh tụ của ai trong phe này, Chín Tạ hay Bạch Liên, bởi vì biện chứng của phe loạn không hẳn là biện chứng loạn: đàn ông sợ đàn bà, mà đàn bà sợ con nhện, vậy thì đàn ông sợ con nhện., nhưng lưới nhện là luật pháp tối cao. Ngôi bút của tác giả phơi phới trên ngôn ngữ nhăng nhện của phe này. Các nhà sử học nước ta cũng như các thế hệ con cháu chúng ta sau này muốn tìm hiểu mặt trái của xã hội Việt Nam trong *đoạn trường 30 năm đầu tiên này*, chỉ cần chui vào cái lươn lẹo, mảnh khảnh, xỏ xiên, chó má của đám dòi bọ trong các đối thoại trường thiên có một không hai này trong văn học Việt Nam. Tôi chỉ sợ lúc ấy con cháu chúng ta sẽ kêu lên: Đây đâu phải là đối thoại giữa người với người, đây là đối thoại giữa chồn với cáo! Nhưng nếu kêu lên được như thế, thế hệ con cháu chúng ta sẽ có thêm bản lĩnh nắm chắc trong tay tiền đồ của đất nước, không cho một ai xấu bụng đụng tới... Mà tiền đồ đất nước thì không vì một lời xúc xiểm hay ca ngợi nào của người xấu bụng mà đen tối hay đẹp lên...

Lãnh tụ Bạch Liên, con chồn cái trắng mà bầy cáo đục thềm thường gọi kính cẩn là "cô Bạch" ấy, con chồn trắng mơn mơn mà đục nào hít vào đều chỉ muốn trở thành nô lệ mà thôi ấy, con cái ấy bỗng một ngày kia, nhờ tình yêu, khám phá ra được chất người trong bản năng mãnh thú của nó. Bản năng của nó là chinh phục và nó chinh phục được tất cả cho nên nó cứ mãi là thú. Chỉ tới khi nó bị chinh phục, được chinh phục - ở đây là bởi tình yêu - nó mới thoát ra khỏi bản năng thú để làm người. Nhưng chậm quá, khi nó sắp thành người thì đối tượng giúp nó biến xác đã xuống âm ty. Chỗ sống của nó bây giờ là âm ty. Và nó sẽ kéo theo cả bầy cáo đục xuống âm ty với nó.

Vậy thì còn ai nữa trong phe cái *cối xay vạn đại*? Ngay cả anh công nhân chuyên chính Hai Hân cũng đã trở thành một ông chủ tư bản tốt từ lâu rồi. Chẳng lẽ chỉ còn cái cơ chế lỏng gió bốn phương? Và như vậy thì quyển truyện lạc quan hay bi quan? Lạc quan, nếu người đọc đơn giản kết luận rằng trung nghĩa đã thắng. Nhưng nếu trung nghĩa thắng thì tại sao câu hỏi "ai

thắng ai?" cứ rền vang mãi trong truyện như một hồi kèn thúc trận? Trận mạc giữa ai nữa ? Giữa một bên là toàn thể dân tộc và một bên là cái cơ chế? Thế thì bị quan?

Không!

Đất nước này chưa bao giờ mất niềm tin. Mà hễ còn niềm tin thì còn tất cả. Cắt nghĩa niềm tin bằng cái lý mà thôi thì không được. Bởi vì nó linh thiêng. Nhưng biểu tượng hoá nó thì được. Cái biểu tượng đó chạy suốt từ đầu truyện đến cuối truyện, từ khi bà Sáu Nhơn còn trẻ đến khi ông Tám Việt từ chối không nhận huy chương, từ khi thế hệ thứ ba trong gia đình bà Sáu bắt đầu lớn đến khi Chín Tạ dù mẹ dọa bói tung cú nếu ông Tám về hưu kia cứ nhất mực điều tra hẳn... Trong lịch sử đất nước thời lập quốc, An Dương Vương có cái nỏ thần, bắn một phát phá tan quân địch. Bà Sáu cất kỹ cái nỏ ấy như là quốc bảo linh thiêng, đến cuối đời mới dương cung lên, bắn một phát vào cái cơ chế. Cái nỏ thần đó là bản Tuyên Ngôn Độc Lập. Trong đó không có cơ chế. Không có phe. Không có Chín Tạ, không có ông Tám Việt. Chỉ có một nước Việt Nam rạng rỡ như mặt trời mới mọc. Chỉ có Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa. Cho nên cũng không có giáo trình gia Đoàn Danh Tiến kéo cò trắng trước váy gái tơ. Chỉ có ánh sáng. Không có âm ty. Cho nên cũng không có cả Bạch Liên – không có Bạch Liên mê hồn trận để một ngòi bút ba đào múa lượn rợn tình...

Gấp truyện lại, thảng thốt đâu đó những tiếng hót của con đỗ quỳên, hình như từ khu vườn con con của tướng về hưu Lê Hải, bây giờ là *viên chức quét vườn* của vợ hiền. Tiếng hót thống thiết theo từng giọt máu nhỏ xuống từ cổ con đỗ quỳên... về khúc đoạn trường đất nước đã đi qua... Ôi những đóa bạch ngọc trăm trắng muốt, trắng tinh khiết, trắng đến ngẩn ngơ lòng người... Những đóa hoa trắng dâng hết tinh khiết cho đất trời, như tấm lòng người viết dâng hết trắng trong cho những giá trị thiêng liêng mà ta gọi là tổ quốc. Đóa hoa càng trắng, giọt máu càng hồng. Từ chiếc cổ cạn máu, tiếng hót vang vọng lời nguyện của bao nhiêu sinh linh đã ngã xuống trong chiến tranh để Việt Nam có cơ hội quật cường từ nay. Trên hoa, tiếng hót năn nỉ, van lơn những người còn sống hãy biết đau nỗi đau của đất nước, hãy khát vọng niềm khát vọng của dân tộc, để vươn lên khỏi tủi nhục của lạc hậu, để tiến bước kịp người... **Dòng đời** là giọt máu, là tiếng hót chảy máu đến chết của con đỗ quỳên.

Xuân Bính Tuất

Cảm nghĩ về “Dòng đời”, bản thảo thứ 7

Hữu Ngọc

(giải thưởng Hồ Chí Minh)

Trước hết phải nói ngay là tôi chỉ được đọc bản thảo lần thứ 7 (tháng 3 năm 2004) của anh Trung. Mà theo chỗ tôi biết thì anh còn chữa lại, không biết đến lần thứ mấy thì mới cho in. Mà khi xuất bản hoàn chỉnh sẽ không còn là bản tôi đọc nữa.

Mà nghệ thuật văn chương thì từng đoạn, từng câu, từng chữ đều quan trọng. Mới nhìn thấy bóng sao dám bình luận đến hình. Dù sao chỉ (thấy) cái bóng đầu tiên của **Dòng đời** cũng có thể mạo muội viết đôi dòng.

Trước hết, bộ tiểu thuyết 4 tập sơ thảo (in vi-tính, A4) quả là nặng. Nặng theo nghĩa đen, có lẽ đến 2kg. Quả người viết phải có tâm lắm mới bỏ ra mấy năm viết hàng nghìn trang. Mà người đọc cũng phải có tâm lắm bỏ ra hơn tháng trời đọc, mắt kém, tuổi cao, không kể công việc bề bộn, có khi phải hoãn cả việc đến với bè bạn... Nhưng cái đáng nói hơn là **nặng** về bề dày lịch sử, tư duy, nỗi băn khoăn và gánh nặng đường đời...

Tôi là người làm văn hóa, không phải là cán bộ chính trị. Nhưng tôi đã sống tất cả những sự kiện chính trị tác giả nêu lên, và đều có mối quan tâm như bất cứ người Việt Nam nào. Vì vậy tôi bị cuốn hút theo rồi **dòng đời** của đất nước và của tác giả qua các nhân vật. Phải nói là anh Trung (Nguyên Nguyên) có tài kể chuyện, luôn luôn tạo ra các “*suspense*” (hồi hộp) như trong phim. Nếu không có khả năng ấy, thì khó ai kiên nhẫn đọc hàng nghìn trang, nhất là đây là một loại tiểu thuyết có luận đề (roman à thèse), dĩ chí một cuốn tiểu thuyết chính trị trực diện. Đọc không chán, thứ nhất vì những đoạn tranh luận dường như khô khan, nhưng lại hấp dẫn, vì có những điều tôi đã trải nghiệm, cảm thấy cái “tâm” của tác giả, cái “thiện tâm” của các nhân vật băn khoăn về vận mệnh đất nước. Vượt lên những cái đúng sai của chính trị, người đọc dù ở

phe nào, ở trong và ngoài nước, đều có thể chấp nhận được ý kiến tác giả vì cảm thấy lòng thành của anh. Anh không ngại đưa ra tất cả những vấn đề gay gắt. Do đó tác phẩm có thể là một tấm gương phản ánh Việt Nam thời hiện đại, chủ yếu từ sau 1975... – trong các lĩnh vực lịch sử, kinh tế, xã hội, quốc gia, xã hội – gia đình – cá nhân.

Tiểu thuyết chính trị và xã hội đã khó viết, mà tác giả lại chọn thể loại **tiểu thuyết trường lưu** (tôi – Hữu Ngọc – tạm dịch từ tiếng Pháp là **roman fleuve**, tiếng Anh là **saga, saga novel**). Theo định nghĩa của từ điển Robert, **tiểu thuyết trường lưu** là một bộ tiểu thuyết rất dài, trình bày nhiều nhân vật thuộc nhiều thế hệ. Định nghĩa từ **saga** của Longman thêm ý: truyện kéo dài trên nhiều năm. Có từ điển còn thêm ý: truyện của một dòng họ, một gia đình...

Nếu hiểu như vậy, thì **Dòng đời** có thể là **một tập tiểu thuyết trường lưu**. Ở ta ít thấy thể loại này. Có dăm ba bộ tiểu thuyết dài, nhưng không hoàn toàn như thế, - viết chưa được hay mà người ta có cảm giác là tác giả “hết hơi” – có lẽ cũng như cầu thủ đá bóng của ta. Đọc **Dòng đời**, tôi có cảm giác là tác giả “còn hơi” và chưa nói hết cái muốn nói.

Dù **Dòng đời** khi xuất bản với thể hoàn chỉnh có được hoan nghênh hay không, dù có bị phê phán về lập trường chính trị hay về giá trị văn chương, tôi cũng xin mượn lời Chúa Giêsu nói với một nhân vật phụ nữ trong Kinh Thánh: “*Chị sẽ được tha thứ nhiều vì chị đã yêu nhiều!*” Tác giả yêu thiết tha đất nước và con người, nên nhất định sẽ được châm chước nhiều, nếu không được tán thưởng nhiều.

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>